LEOPOLD-BOGDAN

MANDIĆ

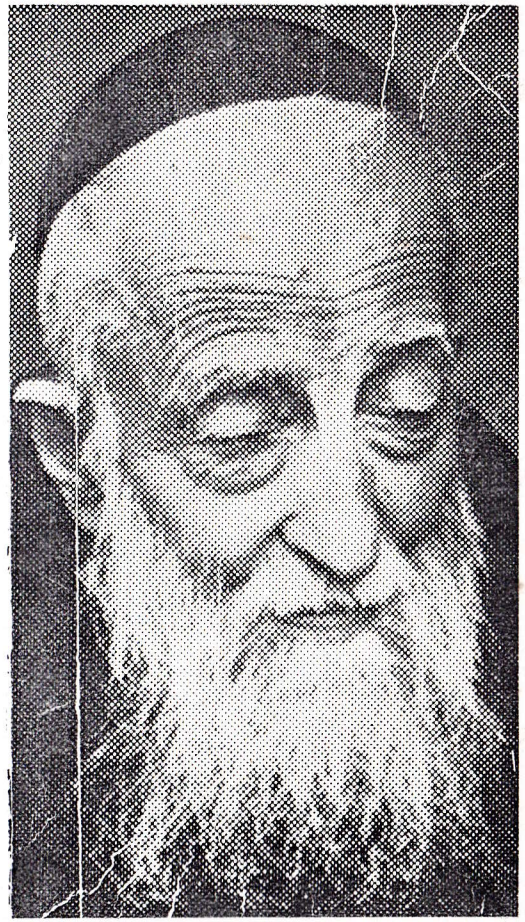

LEOPOLD-BOGDAN MANDIĆ

Naslov izvornika:
P. Pietro Bernardi da Valdiporro, o.f.m.cap.
Il servo di Dio
P. Leopoldo da Castelnovo, cappuccino
Settima edizione
Padova, Vice-postulazione di Padre Leopoldo 1972.

Lektura: Marko Kovačević
Korektura: Bonita Kovačić, Nives Kuhar
Grafičko uređenje: Bonita Kovačić
Izdaje: »Kršćanska sadašnjost«, Marulićev trg 14, Zagreb
Odgovara: dr Vjekoslav Bajsić, Kaptol 31, Zagreb
Tisak: GIP »Štampa«, Osijek

P. PIETRO BERNARDI DA VALDIPORRO
kapucin

BLAŽENI LEOPOLD

KAPUCIN IZ HERCEG-NOVOG

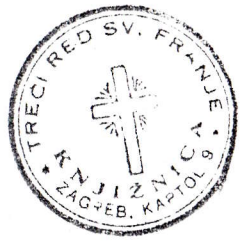

ZAGREB 1976.

PREDGOVOR

»SLAVNO JE OTKRIVATI DJELA BOŽJA«

(Tob 12, 7)

Javnosti se ponovo predaje životopis Sluge Božjega o. Leopolda Mandića. On je bio čovjek Božji. Otkrivanje njegovog života otkrivanje je djela Božjeg.

Svaki svetac je svjedok i svaki ostvaruje Isusovu riječ: »... Bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, u svoj Judeji, u Samariji i sve do kraja zemlje« (Dj 1, 8).

Cijela je Crkva sjedok za Isusa Krista, Bogočovjeka. Ali njezini mučenici i njezini sveci su najčistije i najizrazitije svjedočanstvo prisutnosti Božjega Kraljevstva.

Suvremenu civilizaciju duboko prožima nevjera. Postoji planetarna strategija da se svijet gradi bez Boga. Teoretski materijalizam i praktički materijalizam jednako su uroćeni protiv Boga Stvoritelja i Isusa Krista, Spasitelja.

U takvoj tami Bog ne ostaje šutljiv. On govori svojoj Crkvi; govori po njezinu Učiteljstvu. Ali na osobit način govori po svojim svecima. Oni su očita djela, možemo reći, remek-djela Duha Svetoga. U njima se u punoj čistoći ostvaruje Isusova riječ učenicima: »Vi ste svjetlost svijeta. Ne može se sakriti grad koji leži na gori... Vaše svjetlo neka tako zasja pred ljudima da vide vaša djela ljubavi te slave vašeg Oca nebeskog« (Mt 5, 14. 16).

Sluga Božji o. Leopold Mandić bio je zapaljeno svjetlo koje su mnogi zapazili. Mnogim je savjestima pokazao put k Bogu. Mnogim je dušama vratio život Božji u sakramentu pomirenja.

Suvremena civilizacija niječe stvarnost grijeha; zatvara oči pred tim ropstvom; ne želi vidjeti da je grijeh najpodmuklije rastvaranje čovjeka; da je grijeh razaranje svih ljudskih odnosa jer razara odnos čovjeka s Bogom. Suvremeni čovjek vjeruje da je grijeh uistinu smrt u naravnom i svrhunaravnom redu.

O. Leopold Mandić Božji je znak da se čovjek mora pomiriti s Bogom i izliječiti od smrtonosne rane grijeha da bi bio uistinu čovjek, sin Božji, posjednik mira i nosilac radosti. Samo od grijeha izliječen i s Bogom pomiren čovjek može živjeti istinske odnose ljubavi s braćom ljudima.

O. Leopold Mandić je dugi niz godina, sjedeći u ispovjedaonici, dijelio skrušenim grešnicima plodove Isusovog otkupljenja: Božje oproštenje. Stoga je on svjedok spasiteljske ljubavi Isusa Krista »koji uzima grijeh svijeta« (Iv 1, 29).

Svojim životom, služenjem i svetošću života o. Leopold Mandić svjedoči da je Bog živi Bog, da je Bog Stvoritelj čovjeka i da samo Bog može biti sreća čovjeka. On svjedoči da je Isus Krist, Bogočovjek jedini Spasitelj. »Nema, uistinu, pod nebom drugoga imena dana ljudima po kojemu se možemo spasiti« (Dj 14, 12).

Bog također svjedoči za svoje svece; potvrđuje njihovu vjernost i ljubav svojim djelima. Ta su djela znak Crkvi i svijetu. Potvrda su Crkve i potvrda Božje prisutnosti u svijetu. Čudesna ozdravljenja koja su se dogodila na zagovor o. Leopolda Mandića govor su Božji kojim Bog izlazi iz svoje šutnje i govori svojom svemoći da bude darovan veliki znak ljudima.

Sveci su znakovi Božji.

O. Leopold Mandić rođen je u Hercegnovom i nikada nije zanijekao svoje hrvatsko porijeklo. Ljubio je svoj hrvatski narod srcem kršćanina i zato je njegova ljubav bila otvorena prema svim narodima, želeći jedinstvo sviju u jednoj Crkvi Božjoj. Tu je ljubav živio i u svojoj novoj domovini Italiji gdje se osjećao također brat među braćom, za koju je trošio svoj život do posljednjeg daha.

Sveci nikada ne dijele ljude i narode. Oni ih sjedinjuju u svom srcu jer ljube Božjim srcem.

O. Leopold Mandić je dar Božji Crkvi u Hrvatskoj, Crkvi u Italiji i cijeloj Crkvi u svijetu. Neka njegov nebeski zagovor bude svjetlost suvremenom svijetu da izide iz tame nevjere i da u vjeri u Boga i Isusa Krista, Spasitelja suvremeni čovjek ponovno nađe svoj mir i svoj smisao.

Hvala Bogu za Božje darove u njegovim svecima!

U Zagrebu, 30. prosinca 1975.

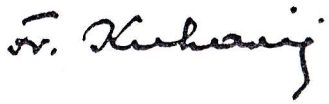

nadbiskup zagrebački

VRELA

Kod pisanja ovog životopisa upotrijebljeni su ovi izvori:

1. Spisi blaženika, koji se mogu podijeliti u tri skupine:

a) Pisma. Pronađeno ih je dvije stotine. Budući da je blaženik imao veoma malo vremena za dopisivanje, a uz to je imao poteškoće kod pisanja jer su mu prsti bili oštećeni zbog upale zglobova, većina njegovih pisama napisana je zapravo na posjetnicama, a one nisu bile uvijek sasvim ispisane.

Velik je gubitak što su uništena pisma koja je o. Leopold pisao svom duhovnom vođi o. Odoriku iz Pordenona, u kojima mu je ocrtavao tešku borbu svog duha za najtežih duhovnih suhoća. Ipak je sačuvano dvanaest pisama o. Odorika kao odgovor o. Leopoldu (usp. br. 5).

Zametnula su sé i neka pisma što ih je o. Leopold pisao sluzi Božjemu don Giovanniju Calabria u Veronu, u kojima je od njega tražio duhovne savjete. Sačuvano je sedam pisama u kojima don Giovanni Calabria odgovara o. Leopoldu.

Sva su ta pisma sačuvana u arhivu Vicepostulature.

b) Članci objavljeni u mjesečniku *Bollettino Francescano* što su ga izdavali venecijanski kapucini za duhovnu izgradnju franjevačkih trećoredaca: 1) skupina od jedanaest članaka o poslanju *Trećeg reda sv. Franje*, objavljenih od prosinca 1907. do veljače 1910; 2) tri članka o Gospi pod naslovom *Bezgrešna, kraljica mira,* objavljena od veljače do lipnja 1916; 3) dva članka o Gospodinovu uskrsnuću pod naslovom *Uskrsnuće* (travanj 1912) i *Ja sam uskrsnuće i život* (travanj 1941); 4) jedan članak o *Svetom Franji* (listopad 1911).

c) Spisi što se odnose na njegov zavjet za spasenje Istočnjaka. Ima ih šezdeset i šest, svi su vlastoručno napisani na svetim sličicama ili na malim neuvezanim listićima (zbog čega su se mnogi izgubili).

2. *Sažetak biskupijskog i apostolskog postupka za proglašenje blaženim.*

3. *Izvještaj* osoba koje su poznavale blaženika. Ima ih u sto osamdeset i jednom svesku; čuvaju se u arhivu Vicepostulature.

4. *Uspomene* preuzvišenog gospodina Sebastijana Cuccarolla, kapucina, nadbiskupa u Proconesu. Sadrže dvadeset i devet svezaka.

5. *Pisma* o. Odorika iz Pordenona, duhovnog vođe o. Leopolda. Sačuvano je dvanaest pisama u kojima on odgovara na pisma što mu ih je pisao o. Leopold u trenucima duhovne suhoće.

6. *Pisma* sluge Božjega don Giovannija Calabria iz Verone. Sačuvano je sedam pisama u kojima on odgovara na pisma o. Leopolda koji je tražio savjeta u svojim duhovnim poteškoćama.

7. Isprave o pohađanju o. Leopolda različitih samostana Venecijanske kapucinske provincije. Čuvaju se u arhivu Provincijalne kapucinske kurije u Mestre.

8. Uspomene pisca ovog životopisa ili uspomene što ih je on sabrao od osoba koje su poznavale o. Leopolda.

Kratice izvora

AVP — Arhiv Vicepostulature o. Leopolda u Padovi
BF — *Bolletino Francescano*
BP — Redovni biskupijski postupak za proglašenje blaženim održan u Padovi (*Summarium* ..., Romae, 1954)
AP — Apostolski postupak za proglašenje blaženim održan u Padovi (*Patavina Beatificationis et canonizationis Servi Dei Leopoldi a Castronovo — Summarium... Romae, 1969)*

BILJEŠKE O VJERODOSTOJNOSTI VRELA

Svi izvještaji koje u ovoj knjizi upotrebljavamo, osobne su uspomene onih koji su kraće ili duže poznavali o. Leopolda. Napisani su dobrovoljno bez ičijeg traženja. Štoviše, tražila se potkrepa njihovih izjava na temelju ćudorednih i intelektualnih značajki osoba koje su poslale svoje izjave Vicepostulaturi.

Najznačajnije tvrdnje u ovom životopisu temelje se na izjavama vjerodostojnih osoba u čije riječi možemo imati povjerenja. Evo samo nekih.

Msgr Karlo Agostini, biskup Padove a kasnije patrijarh Venecije. *Izjava* je napisana u Padovi 9. srpnja 1944.

Msgr Sebastiano Cuccarollo, kapucin, naslovni nadbiskup Proconnesa. Živio je s o. Leopoldom od studentskih dana, a kasnije je nekoliko godina kao svećenik bio s njime u Padovi. *Izjava* je napisana 10. svibnja 1943. u Otrantu, gdje je tada bio nadbiskup. Druge izjave napisane su u Bassano del Grappa u drugo vrijeme.

Msgr Carlo Margotti, nadbiskup Gorice. Mnogo je godina bio pokornik o. Leopolda. *Izjava* je napisana u Gorici 19. listopada 1943.

Msgr Vigilio Dalla Zuanna, kapucin, naslovni nadbiskup Mocissa. Godinama je živio s o. Leopoldom u Padovi, a kasnije je bio provincijal, general Reda, apostolski propovjednik i biskup u Capriju. *Izjava* je napisana u Capriju 24. ožujka 1944.

Msgr Guido Mazzocco, biskup Adrije i Roviga. Kroz mnogo je godina bio pokornik o. Leopolda. *Izjava* je napisana u Rovigu 15. listopada 1943.

Msgr Giacinto Ambrosi, kapucin, nadbiskup Gorice. Nekoliko je godina živio s o. Leopoldom u Padovi i bio mu je provincijal. *Izjava* je napisana u Chioggia 27. ožujka 1944.

Msgr Girolamo Bortignon, kapucin, biskup Padove. Bio je provincijal o. Leopolda. *Izjava* je napisana u Bellunu 12. lipnja 1944.

P. Odorico da Pordenone. Bio je drug o. Leopolda već u sjemeništu, a kasnije provincijal i duhovnik. *Izjava* je napisana u Rijeci 23. lipnja 1943.

Msgr Antonio Maria Bettanini, sveučilišni profesor u Padovi. Trideset i tri godine je pokornik o. Leopolda. *Izjava* je napisana u Padovi 24. svibnja 1944.

Msgr Antonio Barzon, kanonik stolne crkve u Padovi. Mnogo je godina bio pokornik o. Leopolda. *Izjava* je napisana u Padovi 12. rujna 1944.

Msgr Giacomo Dal Sasso, profesor sjemeništa u Padovi. Mnogo je godina bio pokornik o. Leopolda. *Izjava* je napisana u Padovi 17. kolovoza 1943.

P. Alfonso Orlini, nekadašnji general konventualaca. Mnogo je godina bio pokornik o. Leopolda. *Izjava* je napisana u Rimu 4. ožujka 1943.

Prof. Enrico Rubaltelli iz Padove, specijalist za uho, nos i grlo. Nekoliko je godina bio pokornik o. Leopolda. *Izjava* je napisana u Padovi 22. ožujka 1943.

P. Venceslao Baggio. Bio je provincijal o. Leopolda. *Izjava* je napisana u Rimu 30. srpnja 1943.

Msgr Rizzieri Zanocco, kanonik stolne crkve u Padovi. Dugo je godina bio pokornik o. Leopolda. *Izjava* je napisana u Padovi 12. rujna 1943.

Prvo poglavlje

ŽIVOTNI PUT

»Crkva Božja, pozvana da ljudski rod privodi spasenju, ima pravo i dužnost priskočiti u pomoć ljudskom društvu. Mora stoga i na tom području imati osoba koje ju predstavljaju i bore se za Božju stvar. Potrebni su joj dakle katolici koji se bore u redovima takozvane Katoličke akcije.«
(Iz spisa bl. Leopolda)

Život na razmeđu dvaju svjetova

Za bolje shvaćanje određenih, i to ne samo izvanjskih, strana života o. Leopolda, bit će od koristi da ga barem na brzinu promotrimo u okvirima mjesta i vremena u kojima se odvijao.

Istina, ta mjesta nisu mnogobrojna, ali ona se nalaze na razmeđu Istoka i Zapada. Život je ugledao u Boki Kotorskoj, prekrasnoj po svom krajoliku, ali burnoj političkom i vjerskom poviješću. Djelovao je i završio svoj život u venecijanskoj ravnici čiji krajolik ne obiluje ljepotama Boke Kotorske, ali u zemlji koja je svojom stoljetnom predajom društveno mirna. Iz svog zavičaja kao da je ponio prirođenu sramežljivost i zatvorenost, ali i »dalmatinski značaj«, kako bi to rekao njegov sunarodnjak sveti Jeronim. Zemlja u kojoj je djelovao dala mu je blagost koja je malo-pomalo obilježila njegov značaj i vedrinu koju će on velikodušno širiti na mnogobrojne duše. Boka Kotorska, otvorena moru koje kao da zove na putovanja i trgovinu, izgleda da mu je ulila žeđ i naum da postane apostol u dalekim zemljama te da se oduševljava velebnim pothvatima. Venecijanska ravnica, koja je postala plodna marljivim radom, kao da je na nj prenijela smisao za manje upadljive naume koji će ugasiti tu žeđ i ozbiljiti njegove apostolske namisli. On će postati skroman i radostan sijač koji ne teži da sam uživa plodove žetve.

Ni godine njegova života, sedamdeset i šest, nisu odveć duge, ali taj svoj životni vijek proživio je na razmeđu starog poretka i buđenja novog. Kad se rodio, zaključena su dva mira, Praški (23. kolovoza 1866) kojim je u njegovoj domovini utvrđeno austrijsko gospodstvo i ugašene su drevne a i uvijek nove težnje za slobodom, i Bečki mir (3. listopada 1866) kojim je Venecija potpala pod Kraljevinu Italiju. Bio je to umjetno

stvoren mir, poput poplave koja treba postati ledom i učvrstiti sne i pokrete naroda u korist vladalaca koji su svoje vladanje povezivali s Božjom voljom, ali se nisu brinuli da upravljaju narodima u skladu s tim njenim izvorom. Naš blaženik je završio svoj život na pragu novog poretka koji će nastati iz nevolja drugog svjetskog rata. Iz starog poretka o. Leopold je u svojoj duši naročito nosio privrženost rodnoj grudi, koja je kroz svoju povijest vazda bila plijen moćnih, a nikada svoja gospodarica, i zaprepaštenje zbog podijeljenosti Crkava, uslijed čega je stoljećima i njegova zemlja bila lomljena. Novom poretku se unaprijed otvorio time što je nadnaravno postalo njegovom prirođenom ljubavlju, a težio je svom dušom za priprostošću i silno mu je na srcu bila stvar koja će kasnije postati veoma živom: jedinstvo Crkve.

To je o. Leopold preuzeo, a to je i prenio, mjestima i vremenima u kojima je provodio svoj život. ucjepljujući djelovanje milosti na trs naravi. Djelatnost dostojna tog pravednika koji, prema riječima Biblije *»cvate kao palma«*,[1] poput jedne od onih palmi koje niču na tlu rodne zemlje o. Leopolda te je svojim uresom krase.

Rodno mjesto

Herceg-Novi, divan gradić, smješten u divnom krajoliku sa sjeverne strane ulaza u Boku Kotorsku. Pred njim se pruža široko Jadransko more, koje znade katkad biti uzburkano snažnim vjetrovima, a mnogo češće je mirno i blještavo od sunčeva sjaja. Na istoku se proteže slikovita Boka Kotorska koja se pomalo gubi u prekrasnom zaljevu. Sa sjevera se diže opor gorski lanac i kao da ga izbliza pritišće te ga tako brani od hladnih vjetrova s unutrašnjosti.

Podneblje je veoma blago; bujno sredozemno raslinje s palmama i maslinama kao da taj gradić utapa u more zelenila. Uistinu, mjesto koje se samo može poželjeti za mirni boravak, omiljelo stjecište brojnih izletnika i turista koji se tu, u miru njegovih kuća i blagom osmijehu obale, izmjenjuju gotovo kroz cijelu godinu.

Herceg-Novi je osnovao 1382. godine slavni bosanski kralj Tvrtko I. Htio je imati vlastiti izlaz na more, pristanište za karavane a osobito središte za proizvodnju i spremište soli. Tako je Herceg-Novi trebao Bosnu donekle osamostaliti od prevelike ovisnosti o kotorskoj i dubrovačkoj trgovini. Nekoliko godina kasnije Herceg-Novi je postao vlasništvo bosanskih velikaša Kosača. Kad su oni u 15. stoljeću postali potpuni

1 Ps 91, 13

gospodari Hercegovine, podigli su ga do jednoga od najljepših i najutvrđenijih gradova svoje zemlje.

Kad je 1482. Hercegovina pala pod Turke, posljednja tvrđava koju su zauzeli bio je upravo Herceg-Novi. Novi su gospodari prilično izmijenili izgled grada. On je sada postao više vojnička baza nego trgovačko središte. 1538. kršćanski saveznici odlučiše da ga osvoje, i Mlečani ga zauzmu. Ali godinu dana kasnije Turci ga ponovo osvoje. Tako je sve do 1687. godine bio gnijezdo turskih gusara, kada su ga Turcima oteli Mlečani i pridružili svojim posjedima u Dalmaciji.

Nakon pada Venecije Herceg-Novi je bio poprištem žestokih okršaja. 1814. zauzela ga je Austrija a nakon sloma Austro-Ugarske pridružen je novostvorenoj Jugoslaviji.

Boka Kotorska, napučena hrvatskim stanovništvom koje je došlo nakon Ilira, pripojena je SFRJ, i to socijalističkoj republici Crnoj Gori, čiji je ona izlaz na more. Seljenje Crnogoraca prema morskoj obali izmijenilo je etničku i vjersku fizionomiju Boke Kotorske. I tako su u Herceg-Novom katolici, koji su nekoć predstavljali veći dio stanovništva, svedeni na manjinu.

Kao obalno pristanište s određenom važnošću, Herceg-Novi je u svoje zidine primio ljude različitih zemalja i religija. Glavni razlog tome jesu mnoga preseljavanja nastala uslijed turskih provala. Zbog toga je stanovništvo veoma šaroliko i ima sve prednosti i slabosti Istoka. Brojne crkve i samostani u gradiću svjedoče o katoličkoj vjeri.

Mletački su kapucini više od dva stoljeća širili katoličke i franjevačke ideje. U Herceg-Novi su došli 1688. godine kao dušobrižnici na brodovima Mletačke Republike koja im je tu dala maleni samostan-gostinjac. Bili su dušobrižnici vojnika Mletačke Republike koji su bili stacionirani u Kotoru i uzduž Boke Kotorske kao i onih koji su se zaustavljali u Herceg-Novom na svom putu za Levant. Kapucini, po svojoj naravi apostoli i misionari, svim su se silama zalagali za obraćenje Turaka i pravoslavaca nastanjenih u Herceg-Novom ili onih koji su tuda prolazili, no, na žalost, sa slabim uspjehom. Njihov je rad ipak bio uspješan u čuvanju vjere kod katolika u gradu i onih iz zaleđa što su dolazili na obalu i posjećivali kapucinski samostan. Njihov snažan glas često je odjekivao s propovjedaonica razasutih duž dviju obala Boke Kotorske Nakon propasti Republike ostali su u Herceg-Novom kao dušobrižnici talijanskih doseljenika. Samostan-gostinjac su napustili 1903.[2]

Eto, to je rodno mjesto o. Leopolda.

2 Arhiv venecijanskih kapucina (Mestre), fond Hospicij u Herceg-Novom.

Svibanjski cvijet

Rodio se 12. svibnja 1866. Svibanjska se kraljica nježno nasmiješila tom novom cvijetu što je procvao na zemlji u njenom lijepom mjesecu i obasula ga svojom naročitom majčinskom ljubavlju.

Bio je tako slabašan i nježan da su ga tek nakon mjesec dana odnijeli na krštenje u katoličku crkvu sv. Jeronima. Ponovno je rođen milošću na novi život i dobio je ime Bogdan Mandić. Nisu mu mogli nadjenuti bolje ime, jer je on uistinu bio dar Božjeg milosrđa udijeljen svijetu za spas tolikih duša.[3]

Obitelj Mandić je potekla iz Poljica kraj Splita, no njeni počeci sežu još dublje u prošlost.[4] Pripadala je starom bosanskom plemstvu zvanom »Didići« koje je u 15. stoljeću pod najezdom turske sile napustilo rodni kraj i pobjeglo na jadransku obalu.[5] Prvi Mandić o kome imamo pouzdane vijesti jest Mihovil, otac Nikole koji je početkom 18. stoljeća došao u Herceg-Novi i nastanio se u zapadnom predgrađu grada »Tinturiji« u Starim lazaretima. Uspješno se bavio pomorskom trgovinom tako da je kasnije njegov sin Ivan u župnim spisima nazvan paron de nave[6] (zapovjednik broda). Ivan Mandić — rođen 1780, umro 1838 — jest djed po ocu o. Leopolda.

Uz obitelj Mandić u Herceg-Novom je bila poznata katolička obitelj Carevića, koja je bila u rodu s grofovima Bujović iz Perasta otkako se početkom 19. stoljeća Antun Carević oženio groficom Eleonorom Bujović. I Carevići su bili bogati, trgovali su sa svim jadranskim gradovima i posjedovali su poznatu bojadisaonicu robe na području mletačkih lazareta, tako da je po njoj cijeli taj kraj prozvan »Tinturij« (Tintorium), kako se zove i dan-danas.[7] Dvije obitelji, Mandić i Carević, koje su već bile povezane trgovačkim vezama i istom

3 AVP. Podaci iz Župnog ureda svetog Jeronima u Herceg-Novom, izdani na zahtjev msgra Pavla Butorca, tadašnjeg kotorskog biskupa.

4 Sam otac Leopold je zatražio od župnika sv. Jeronima u Herceg-Novom genealoško stablo svoje obitelji (usp. bilješku br. 8). Postoji razlika između dva dokumenta: iz Matice vjenčanih proizlazi da je Nikola Mandić potjecao iz Poljica, a iz Matice krštenih II proizlazi da je podrijetlom iz Omiša. Vjerojatno je jedanput naznačeno veće i poznatije središte (Omiš), a drugi put pravo mjesto podrijetla. Poljica su zaista izgubila svoje značenje francuskim osvajanjem (1870) i pripojena su Ilirskim provincijama. Prvo, staro sjedište uvijek je sačuvalo svoju nezavisnost i imalo je svoje povlastice za hrvatsko-ugarske vladavine, zatim za turske i mletačke. Omiš su u starini nastavali Iliri, zatim Romani, Goti, Avari pa konačno Hrvati.

5 AVP (podaci iz župnog arhiva Svetog Jeronima u Herceg-Novom).

6 Prema značenju te riječi (paron), kako se upotrebljavala u to vrijeme, znači da je Ivan bio gospodar ribarskih i trgovačkih lađa koje su plovile u Jadranskom moru. Inače u starini riječ patronus označuje zapravo kapetana broda.

7 AVP. Genealoško stablo Carevića, ogranak II (podaci koje je dao župnik Svetog Jeronima).

katoličkom vjerom, ušle su i u srodstvo 1845. godine, kad se Petar Mandić, sin već spomenutog zapovjednika lađe, oženio gospođicom Dragicom Carević, kćeri Antuna i grofice Eleonore Bujović.[8]

Bili su revni katolici. Kad su se susreli i upoznali, odlučiše sklopiti svetu ženidbenu vezu kako bi jedno drugome bili oslonac i Gospodinu dali brojno potomstvo koje će ga upoznati i uzljubiti. Doista, plod njihove ljubavi bijaše brojan: dvanaestero djece razveseljavalo je njihovo obiteljsko ognjište. Bogdan je bio najmlađi.[9]

Obitelj Mandić nije uvijek uživala dobro materijalno stanje koje je stekao Ivan, zapovjednik lađe. Uslijed loših političkih prilika koje su uzdrmale Herceg-Novi izgubio je svoje bogatstvo i gotovo upao u bijedu. Nisu nam poznate pojedinosti te njihove nesreće jer su Mandići kao pravi plemići znali u šutnji, bez žalopojki, prihvatiti novi položaj. Jedna rečenica koja je jednoga dana izbjegla o. Leopoldu daje nam uvid u sve teškoće u kojima su se nalazili. Tješeći jednog siromaha koji je pao u bijedu i počeo očajavati, povjeri mu se: »Shvaćam tvoje teško stanje, jer... i moja obitelj, jednom bogata, izgubila je sve svoje imanje i upala u bijedu. I ja sam to proživio, pa zato shvaćam tvoju bol.«[10]

Mandići su izgubili bogatstvo i društveni utjecaj koji su imali, ali nisu izgubili svoju urođenu plemenitost duha i revnu katoličku vjeru: dvije pozitivne stvari što ih je u punini baštinio mali Bogdan; to su ujedno i dvije najznačajnije osobine cijelog njegova života.

Dakako da su Petar Mandić i njegova vrijedna žena Dragica bili duboko svjesni svojih roditeljskih dužnosti, pa su svoju djecu odgajali u pravom kršćanskom duhu; prije svega, sami su svojoj djeci prednjačili primjerom svoga života i postojanim vršenjem vjerskih dužnosti.

Maloga su Bogdana posebno ljubili. Nisu ni sami znali zašto, ali nešto u dubini njihovih srdaca poticalo ih je da mu iskazuju naročitu ljubav.

Štoviše, činilo se da i samo nebo na vidljiv način bdije nad tim djetetom. Jednog je dana njegova majka, silazeći niz

8 AVP. Genealoško stablo obitelji Mandić. Otac Leopold je zatražio od župnika Svetog Jeronima iz Herceg-Novog da mu pošalje genealoško stablo (rodoslovlje) obitelji Mandić i Carević jer je čuo da je među njegovim precima bilo i svećenika. Iz tog rodoslovlja proizlazi da je obitelj Carević imala dva svećenika: don Stjepana Carevića, rođenog 1738 (nadnevak njegove smrti je nepoznat), i don Ivana Krstitelja Bogoslava Carevića (rođenog 1785, umro 1846).

9 Ondje.

10 AVP, omot. X, br. 22.

stepenice u kuhinji s djetetom u naručju, iznenada pala preko stepenica i prilično se ranila, ali je mali Bogdan, koji je tada imao dvije godine, čudesno ostao posve neozlijeđen.[11]

Uzor mladeži

Čim je Bogdan došao do dobi rasuđivanja, pokazao je svoju dosta žestoku ćud, ali i još veću odlučnost da je kroti. Svoje je roditelje veoma ljubio i uvijek ih je rado slušao.

Već od najranijih godina odlikovao se dubokom pobožnošću, koja se očitovala u velikoj ljubavi prema molitvi. Često se znao povući nasamo u svoju sobicu i ondje je dugo molio klečeći na podu. Kad majka nije znala gdje je, bila je sigurna da će ga naći u sobi kako moli.

Pobožni roditelji divili su se vrlini svoga sinčića, bili su njome duboko potreseni i nastojali su u njegovoj nježnoj duši razvijati najplemenitije osjećaje i usaditi mu žarku ljubav prema Gospi i Euharistiji.

Sve je to u toj duši, koju je Bog posebno ljubio, ostavilo dubok trag. I u poodmakloj dobi časni je otac znao često ponavljati: »Moja je majka bila veoma pobožna. Njoj na poseban način dugujem ovo što jesam.«[12]

Kako je rastao, mali je Bogdan sve više u sebi razvijao sabranost. Igrao se zajedno sa svojom braćom, ali se vidjelo da to više čini iz ljubavi prema njima negoli iz vlastitog užitka. Znao ih je ljubazno opominjati kad su se međusobno svađali; uvijek ih je uspio pomiriti.

S ljubavlju i veoma uspješno pohađao je pučku školu. Poslije podne bi išao učiti u samostan male braće, ali nikada nije prolazio središtem grada. Išao je osamljenim ulicama, jer je tako mogao više biti sabran i moliti.

Nije poznato kad je pristupio prvoj pričesti, ali znamo iz svjedočanstva jedne njegove sestre da je, čim mu je to bilo moguće, svako jutro išao s ocem na svetu misu i s njime pristupao euharistijskoj gozbi.

U svom djevičanskom srcu njegovao je žarku ljubav prema anđeoskoj vrlini i nikad nije dopuštao da se u njegovoj nazočnosti govori išta što bi bilo nepristojno. Kao četrnaestogodišnjak uljudno je i odlučno pred svima ukorio neku gospođu koja je bila došla u njihovu kuću i nešto se neozbiljno ponašala.[13]

Evo što piše župnik Herceg-Novog don Viktor Kaloćira: »Godine 1947. skupljao sam pismena ili usmena zapamćenja za životopis o. Leopolda. K meni je došao gospodin Adolf Benussi, sad već pokojni, i reče mi: "Gospodine arciprete, i ja imam jednu lijepu uspomenu na o. Leopolda, onda malog dječačića Diodata, kako smo ga tada zvali, ili Bogdana ako smo govorili hrvatski. Jednog dana bili smo na obali odmah ispred njegove kuće, koja je tada bila nešto prostranija. Nama dječacima je dopuštao da trčimo i igramo se. Jednom sam s Diodatom i drugima igrao na 'patakune'. Ti veliki kovani novčići više su služili za igru negoli da se za njih nešto kupi, pa su za nas djecu bili veoma dragocjeni. Igrali smo se ili da sve dobijemo ili izgubimo, a silno smo bili žalosni kad bismo ih sve izgubili. Tog dana ja sam, na žalost, sve izgubio. Kad više nisam mogao izdržati, rekao sam jednu prostu riječ. Zapazio sam malog Bogdana kako blijedi i žalosno me gleda. Pozove me u stranu, na dlan lijeve ruke stavi mi sve svoje 'patakune' i pruži mi svoju desnicu. Nisam mogao shvatiti, ali mu i ja pružih svoju ruku. 'Adolfe' — reče mi — 'pazi! To su svi patakuni koje imam. Sve ti ih dajem, ali mi obećaj da više nećeš govoriti proste riječi. Razumiješ li?' Stisnuh mu ruku: ugovor je bio svet. Bogdan je bio prema meni još bolji negoli ranije. Toliko mi je puta dok smo išli u školu dao svoj kruh ili što bi već imao, jer sam bio siromašniji od njega. No najljepši njegov dar bili su upravo ti 'patakuni' i ugovor koji smo tada učinili." Dječja stvar, kao što vidite, ali u malom Bogdanu već se krio o. Leopold.

U dječačiću koji je žrtvovao sve svoje novčiće da iznudi to obećanje već se krio onaj koji će žrtvovati život i zdravlje da dušama dade milost i pomiri ih s Bogom.«[13a]

Takvo uzorno ponašanje svratilo je na nj pozornost svih koji su ga poznavali, a roditelji, oduševljeni njime, uvijek su ga stavljali kao uzor svojoj djeci.

Donosim dva svjedočanstva vršnjaka o. Leopolda, jer smatram da su veoma važna da bismo shvatili kakav je dojam njegovo ponašanje ostavljalo na njegove drugove iz djetinjstva i koliko su ga oni cijenili.

Gospođa Antonieta Nedogg pisala je 1946. godine iz Gorice: »Vršnjakinja sam Bogdana Mandića. Zajedno smo išli u

11 Anđelika Schwind rođ. Mandić, sestra oca Leopolda: AVP, kut. A, br. 9; AP, str. 339.

12 AVP, kut. IX, br. 16.

13 AVP, kut. A, br. 9; AP, str. 339. Svi podaci iz ovih prvih godina života oca Leopolda uzeti su iz pismenog izvještaja njegove sestre Anđelike Schwind rođ. Mandić, koje je ona napisala u Trstu 23. lipnja 1943, malo prije svoje smrti.

13a Don Viktor Kaloćira (AVP, kut. V, br. 5).

školu i u crkvu. Jako se dobro sjećam da je Bogdan bio veoma pametan, kao uostalom svi iz njegove obitelji, i bio je potpuno privržen učenju. Bio je veoma dobar i pobožan. Njegov život je bio: kuća, crkva i škola. Nije se s drugima igrao ni zabavljao, već je radije ostajao sam, sabran kao da moli. Svi su govorili: 'Bogdan je svetac!' Tako sam mislila i govorila i ja.«[14]

Gospodin Josip Bogdanović, rođen u Herceg-Novom, drug o. Leopolda iz djetinjstva, 1947. slučajno dobije u ruke njegov životopis. Veoma se začudio kad je u blaženiku prepoznao svoga starog znanca. Potresen, odmah je napisao: "Već se četrdeset i pet godina nalazim u Americi. Sin sam hrvatske slavenske majke domovine, katoličke vjere. Prijatelj sam o. Leopolda iz djetinjstva. Išli smo zajedno u školu. On je bio godinu dana stariji od mene. Sjećam se, bio sam veoma siromašan. On je molio svoju majku da mu dade nešto više kruha, jer ga je htio podijeliti sa mnom koji ga nisam imao. Sad se sjećam mnogih stvari koje su mi se onda činile neshvatljivima. Više puta kad sam mu što rekao, on je znao prekrižiti ruke na prsima i gledati prema nebu govoreći nešto u sebi. Nikada nije gledao druge u lice. Uvijek je bio sabran i glavu je držao spuštenu. Zajedno smo rasli sve do šesnaeste godine, a onda je on nestao i više o njemu nisam ništa čuo."[15]

Prilikom Bogdanova ulaska u sjemenište njegov je župnik napisao: "Mladi je Bogdan najbolja vladanja i njegovo izvanredno uzorno i pobožno ponašanje može služiti za primjer njegovim mladim vršnjacima."[16]

A msgr Kazimir Forlani, biskup kotorski svjedoči: "Mladi je Bogdan od najnježnijih godina dao primjer svake kreposti, jer je cijelom dušom nastojao oko kršćanske savršenosti."[17]

»Evo me, Gospodine, mene pošalji!«

Tako je ovaj sin utjehe, u ljubavi i poslušnosti prema roditeljima, u školi i u trajnom vježbanju u molitvi i pobožnim vježbama dosegao 16. godinu života.

Međutim, Gospodin je imao s njime planove svoje ljubavi i milosrđa i polako mu je otkrivao svoju volju.

Bogdan, kako je bio oštra i bistra uma, brzo je shvatio žalosno vjersko stanje u kojem se našao njegov grad, njegov narod i gotovo sav Istok. Privržen Katoličkoj Crkvi, s velikim

14 Antonijeta Nedogg, Gorica, 14. svibnja 1946 (AP, str. 337).
15 Joseph Bogdanović, Chicago, 26. prosinca 1947 (AP, str. 338).
16 AP, str. 331.
17 Ondje.

je žaljenjem gledao nesreću svih onih koji su ležali u tmini raskola i osjećao je da manjak prave vjere utječe duboko na njihove duše. Sam je bio očevidac bratoubilačkih borbi, strašnih i krvavih osveta koje su mu zauvijek ostale u sjećanju.[18]

Polagano se u njegovoj duši rađao osjećaj sućuti za toliku bijedu, osjećaj koji je poprimao sve određeniji izraz dok se konačno nije ozbiljio u jednoj prosvijetljenoj namisli: Zašto ne pokušati u ovčinjak Crkve katoličke privesti tolike zalutale i ne staviti na njihove duše slatki melem prave vjere? Dugo je razmišljao, molio te napokon donio herojsku odluku.

»Da, reče, posvetit ću se radu oko spasavanja tih duša... Predat ću se tome djelu sjedinjenja!«

I sama je njegova obitelj pomogla da mu se u duši porodi ta plemenita namisao. Obitelj Mandić, koja je živjela posve kršćanski, obdržavala je veoma lijep običaj: stoljećima je svake godine na dan svetog Nikole slavila veliku obiteljsku svečanost početaka svoje vjere. Na to nas podsjeća i sam o. Leopold kad 1906. godine piše na jednoj sličici svetog Nikole: »Na današnji dan kad prema običaju moje domovine moja obitelj Mandić slavi početke svoje vjere, ja Leopold Marija, nekoć Bogdan Ivan Mandić, na vječni spomen toga događaja, obnavljam svoje zavjete.«[19]

Ali takvu zamisao nije lako ostvariti. Treba ostaviti sve: drage roditelje, braću, sestre... Srce mu se steglo, ali ga je milost Gospodnja ojačala i svim žarom i oduševljenjem svoje mladenačke duše velikodušno odgovori: »Evo me, Gospodine, mene pošalji!«

»Idem u dom Gospodnji«

Sasvim je jasno vidio cilj svoga života i donio konačnu odluku. Odmah je odlučio stupiti u Kapucinski red. Smatrao je da će kao kapucin moći najbolje ostvariti svoj veliki ideal.

Kad su roditelji saznali naum svog Bogdana, neizrecivo se obradovaše. Istina, oni su u srcu osjetili bol i na samu pomisao da se moraju rastati od djeteta koje su toliko ljubili, ali pomisao da ga je Gospodin izabrao za sebe i da će on jednoga dana uzaći na oltar kao službenik Svevišnjega, blažila im je tu bol i promijenila je u radost, koju u takvim prilikama mogu osjetiti samo duboko kršćanske duše.

18 AVP, kut. VIII, br. 9.
19 AP, str. 348. Prema starom običaju koji obdržavaju pravoslavci, pa i katolici koji s njima žive, svaka kuća ima svog zaštitnika. To je krsna slava. Tog su dana slavili obraćenje na kršćanstvo. U obitelji Mandić, prema predaji, obratio se prvi član zvan Nikola, pa su zato slavili krsnu slavu na sv. Nikolu.

Poslali su molbu ocu provincijalu u Veneciju, i on je povoljno odgovorio. Mali je Bogdan imao ostaviti domovinu i otići u Udine (Videm) u serafsko sjemenište 16. studenoga 1882.[20]

Pobožni dječak koji je s tjeskobom u srcu očekivao odgovor na molbu, vidjevši da su napokon uslišane želje njegova srca, sav je bio prožet radošću te je pohitio u crkvu da zahvali Gospodinu za primljenu milost.

Spremiše mu ono malo opreme što je trebao ponijeti sa sobom. Svanuo je čas odlaska. Sve je zahvatilo uzbuđenje. Plakali su svi: roditelji, braća i sestre. Samo Bogdan, premda i sam ganut, nije ni suze prolio. Reknu mu:

— Bogdane, ostavljaš nas, pa ne plačeš?

— Ali ja ne mogu plakati — odgovori on.[21]

Išao je u kuću Gospodnju i *nije mogao* plakati!

Nakon posljednjih majčinih zagrljaja i poljubaca otputuje s ocem put Udina.

U serafskom sjemeništu

Čim se Bogdan, onako malen, nježne građe i nespretna hoda, pojavio u sjemeništu, odmah je kod svih izazvao sažaljenje. Sirota, kako će moći podnositi napor studija i stege?!

No naskoro je mladi Hrvat stekao ljubav i poštovanje. Cijenili su ga svi njegovi drugovi i poglavari. Stupio je u sjemenište da se pripravi za veliko djelo. Zato je odmah ozbiljno i zanosno stao koračati putem koji je vodio k tome cilju.

20 Krajem 19. st. venecijanski kapucini našli su se u teškoćama zbog pomanjkanja zvanja. Prije ukinuća 1866. bilo je dosta zvanja i to su redovito bile starije osobe, od kojih je većina već bila završila studije u biskupijskim sjemeništima. Tako nije bilo teškoća za popunjavanje samostana. Ali nakon ukinuća stvari su se naglo izmijenile, jer je sve rjeđe bilo odraslijih osoba koje su tražile da ih prime u kapucine i pomalo takvih školovanih osoba više naprosto nije bilo koje su željele ući u Kapucinski red. Bilo je stoga nužno primati dobre mladiće koji su pokazivali zvanje za redovnički stalež pa ih onda odgojiti. Stvar nije bila laka, jer su se bojali da mladi redovnici neće moći podnijeti strogost kapucinskog života kao stariji pa da će tako doći do popuštanja stege. Poglavari nisu htjeli na sebe primiti tu odgovornost pa su zamolili da se u svim samostanima moli u tu svrhu a onda su zatražili i mišljenje svih redovnika. Većina je povoljno odgovorila pouzdajući se u Gospodinovu pomoć. Tako se otvori malo sjemenište u samostanu u Udinama. Počeci su bili skromni jer je većina mladića, nakon kratkog vremena, morala zbog zdravlja ili drugih razloga biti otpuštena svojim obiteljima. Kapucini se nisu obeshrabrili, već su se još žarče molili i Gospodin je blagoslovio njihov pothvat. Za kratko vrijeme iz sjemeništa u Udinama, koje je kasnije premješteno u Rovigo, izišli su brojni, vrijedni i sveti redovnici. Dosta je spomenuti biskupe msgra Sebastijana Cuccarola, otrantskog nadbiskupa, msgra Vigilija Dalla Zuanna koji je bio generalni poglavar cijelog Kapucinskog reda, papin propovjednik i kasnije biskup u Capri, msgra Hijacinta Ambrosija, nadbiskupa u Gorici, slugu Božjega oca Leopolda i druge oce poznate učenjake, propovjednike i misionare. Otac Leopold je bio među prvim pitomcima kapucinskog sjemeništa. Sjemenište je otvoreno 1878. godine.

21 Anđelika Mandić udata Schwind (AP, str. 339).

Evo što o tom piše njegov suučenik kapucin msgr Sebastijan Cuccarollo (čit. Kukarolo), nadbiskup u Otrantu:

»Kad sam godine 1883. ušao u serafsko sjemenište u Udinama, našao sam ondje mladoga Bogdana. Naš učitelj otac Vilim iz Madrisija, a osobito ravnatelj sjemeništa i prosvijetljeni poznavalac duša otac Cezarije iz Villafranka, neograničeno su ga cijenili. Mi smo sjemeništarci to opazili, ali smo svi bili zadovoljni, jer je to cijenjenje Bogdan doista zaslužio: bio je savršen uzor u stezi, u marljivosti kod učenja, u ponašanju na šetnji i za vrijeme odmora, a nadasve u sabranosti u kapelici, gdje je molio kao svetac, i njegovo je lice često bilo kao preobraženo.

U mrtvljenju jezika nametnuo je sebi strahovito oštru i tešku strogost, koja mu je kasnije prešla u naviku. Ni jedne riječi ne bi rekao izvan određenog vremena za razgovor. To ga ipak nije priječilo da se veseli sa svojim drugovima i katkada sudjeluje kod naših igara samo da nam ugodi.

I tada je već njegove tjelesne nesavršenosti i mane nadoknađivala ljubaznost u ponašanju i unutarnja ljepota, koja se mimo njegova znanja očitovala i izvana. To mu je pribavilo ne samo naklonost nego i poštovanje sviju.«[22]

A o. Odorik iz Pordenona, nekoć provincijalni poglavar mletačkih kapucina, piše: »S Bogdanom sam bio u serafskom sjemeništu u Udinama. Već onda je on bio svetac. Mogu zajamčiti da je već od tih prvih godina najpažljivije izbjegavao svaku promišljenu pogrešku. Nipošto ne bi učinio nešto za što je znao da je nedostatak. Uvijek je bio sabran i nekako uronjen u Boga.«[23]

Bogdan je u serafskom sjemeništu u Udinama ostao dvije godine. Njegov uspjeh u naukama i njegovo vladanje bili su takvi te su ga poglavari smatrali vrijednim da uđe u novicijat i konačno obuče odijelo svetoga Franje.

Ravnatelj sjemeništa o. Cezarije iz Villafranka tom je prilikom napisao: »Mladi Bogdan Mandić od svog ulaska u sjemenište uvijek je bio hvalevrijedan, uzorna vladanja i pokazivao je očite znakove zvanja za naš Kapucinski red.«[24]

Nakon dvije godine Bogdan je ostavio kapucinsko sjemenište ali je uspomena na njegove vrline dugo ostala u sjećanju. O. Egidije iz Asola, kapucin, ostavio je pismeno svjedočanstvo: »Kad sam 1886. ušao u serafsko sjemenište u Udinama, prošle su već dvije godine otkako je Bogdan Mandić otišao u novicijat, ali spomen na njegovu naročitu dobrotu bio je

22 AVP, kut. J, br. 8.
23 AVP, kut. O, br. 12.
24 BP, str. 364; AP, str. 332.

još veoma živ. Dva časna brata laika, Dositej iz Garda i Serafin iz Reana, koji su posluživali u sjemeništu, često su znali reći: 'Oh, taj Mandić je bio zaista mali svetac'.«[25]

Uistinu, sve nestaje, ali spomen na vrlinu ostaje trajno.

Kapucinski novak

20. travnja 1884. došao je mladi Hrvat u kapucinski samostan u Bassano del Grappu. Tu je kroz deset dana obavljao duhovne vježbe i 2. svibnja obukao sveto odijelo promijenivši svoje ime u fra Leopold.

Započeo je novicijat.

Novicijat je godina kušnje. Novak se vježba u svim dužnostima redovničkog života; podvrgnut je posebnoj stezi kako bi potpuno upoznao život koji kani prigrliti; tu se očituje njegovo zvanje za Red.

Godina novicijata kod kapucina bila je tada veoma stroga. Dugi postovi, koji traju gotovo kroz pola godine; kratak san na slamnjači; gotovo neprekidna molitva, i to dva dana usred noći; trajna šutnja i oči uvijek oborene prema zemlji; siromašno i nedostatno odijelo i bose noge.[26]

Fra Leopold, slabašan i nježan, tako reći sav izgubljen u gruboj haljini, jedva je vukao svoje slabe noge u siromašnim

25 AVP, kut. E, br. 1.

26 Držim da čitaoci žele nešto podrobnije znati o strogosti venecijanskih kapucina u to vrijeme. Tako će moći sebi bolje predočiti herojsku odvažnost oca Leopolda u prihvaćanju takvog života, još k tome s tako nježnim tijelom kao što je bilo njegovo.

Kapucini venecijanske redovničke provincije čim su se malko oporavili od kobnog ukinuća 1866. godine, željeli su obnoviti svu strogost starog kapucinskog života kako bi na taj način dobili blagoslov Gospodina i svetog Franje da ponovno napuče gotovo polunapuštene samostane i ožive stari duh revnosti. Na to su se dali svim žarom. Habit im je bio onakav kakav je dopuštalo Pravilo svetog Franje: hrapava redovnička odjeća (uistinu hrapava jer je bila šivena od platna otkanog u samostanu koje je bilo tako grubo da je habit stajao sam). Ispod habita redovnici su nosili još jednu haljinu koja je sezala do koljena, nešto deblja zimi, ali je bila tako loše skrojena da je kroz nju slobodno strujao zrak, a bila je i hrapava te je zapravo predstavljala pravi kostrijet. Sasvim je bilo zabranjeno nositi maje i košulje. Noge su bile bose. Jedino su bolesnici za ciče zime mogli noge prekriti s dva komada starog platna, ali nikada nisu smjeli nositi čarape. U samostanu nije bilo grijanja. Mali prozorčići na sobicama nisu imali stakla, već su bili zatvoreni prozirnim kožastim papirom. Jedino u oštrijim zimskim noćima, nakon dvosatne noćne molitve, prije no što su se vraćali na počinak, redovnici su se okupljali oko velikog kamina da malko ogriju prozeble noge i ruke. Ležaj im je bila obična slamnjača s pokrivačem, bez plahti. Uvijek se obdržavalo pravilo da ljeti i zimi spavaju obučeni. U ponoć su se budili i proveli bi u koru dobra dva sata. Hladna zima je bila pravo mučeništvo. Postovi su bili dugi i strogi. Ujutro nisu smjeli uzeti ništa za okrepu. Objed je bio obilan, a večera se svodila samo na komad kruha i čašu vina. U korizmi su se uzimala posna jela sa samim uljem. Nakon gotovo šest mjeseci takvog života, redovnici za Uskrs nisu imali veliku volju da pjevaju. To je samo dio strogosti, jer uz to se obdržavala stroga šutnja, bičevanje i sto drugih stvari, što je sve bilo pravi križ za redovnika. Nitko nije ni sanjao o praznicima, putovanjima, odmoru u brdima ili na moru. To je vrijedilo za sve, stare redovnike i mlade studente. (Prema O. Gerard iz Villafranca, kapucin, *Uspomene na prve godine života među venecijanskim kapucinima*, AVP, kut. G, br. 1).

sandalama. Pobuđivao je osjećaj samilosti, osobito u krutoj zimi kad se gotovo ukočio od hladnog zraka što je iz Valsugane strujao preko rijeke Brente, na čijem ušću leži samostan.

Ali u tome sitnom tijelu bila je velika i junačka duša, koja se nije plašila ničega i koja je znala tako snažno podnositi slabost krhke tjelesne građe da su svi bili zapanjeni. Zbog toga se on htio podvrći svim strogostima novicijata i nije tražio nikakva oprosta. Štoviše, i najmanje je propise najtočnije obdržavao, kako to tvrde subraća koja su s njime provela tu prvu godinu redovničkoga života.[27]

Pa ipak te godine za fra Leopolda nije od prvotnog značenja bilo tek izvanjsko obdržavanje samostanske stege, već duhovna izgradnja. Već je prije bio naviknut da intenzivno provodi duhovni život, pa se zato u novicijatskoj tišini našao upravo u svom ambijentu. Čudesno djelo što ga je on pod utjecajem Božje milosti ostvario u svojoj nutrini nitko nije mogao upoznati, osim tek djelomično, ukoliko su se naime kreposti izvana očitovale. Ali je to djelo sigurno bilo veliko jer je postavilo temelje njegovoj svetosti.

U dugim satima pobožne molitve on je očutio da uzvišeno poslanje na koje se osjećao pozvanim može izvršiti samo duša puna Boga. Zato je odlučio da će svom snagom težiti za svetošću. Kao temelj stavio je poniznost, vjeru, ljubav prema svima, pobožnost prema Presvetoj Euharistiji i sinovsku odanost prema Gospi.

Imao je sreću što je imao vrlo sposobnog učitelja, o. Petra iz Avesa, redovnika uzornih kreposti i izvrsna poznavaoca duša.[28] On je odmah uočio da je fra Leopolda Gospodin pozvao na velike stvari. Zato ga je brižno i očinski usmjeravao putem savršenstva. Dobar je novak spremno slušao svoga učitelja, vjerom je slušao njegove prosvijetljene savjete i kroz cijeli život nosio je u svome srcu ljubav i poštovanje prema njemu.

Može se doista ustvrditi da je godina novicijata imala odlučujuće značenje za život fra Leopolda, jer je odluke stvorene te godine savjesno i do u tančine obdržavao sve do smrti. One su ga dovele do prokušane kreposti i velikih dobrih djela.

Kad je prošla po crkvenom zakonu određena godina novicijata, sabrala se samostanska obitelj — kako je to običaj

27 O. Odorik iz Pordenona: "Mogu ustvrditi da je bio uzor svima: još se sjećam njegova stava kad su ga drugi poticali da govori dok je vladala šutnja. Prekrižio bi ruke na grudima i tako davao do znanja da se tome opire i da želi obdržavati šutnju." (BP, str. 29; usp. str. 47-48).

28 O. Gerard iz Villafranca, nav. dj.

— na sjednicu. Pošto su pretresli vladanje novaka, prešli su na glasanje. Fra Leopold je prema sudu svih bio vrijedan da načini jednostavne zavjete u Kapucinskom redu.

Kakvog li veselja! Izdržao je kušnju i sad se konačno može posvetiti Gospodinu. Prvi je korak prema svijetlom cilju učinjen. Dne 4. svibnja 1885. fra Leopold je u Gospinoj kapeli, koja se nalazila u dnu samostanskog vrta, podrhtavajućim glasom, sav uzbuđen, položio jednostavne zavjete.[29]

Tko bi tada mogao misliti da će taj ponizni brat, koji je bio sav ushićen od radosti što je sve ostavio i kao žrtva se prinio Gospodinu, jednom postati veliki apostol pred koga će dolaziti tolike osobe svih društvenih slojeva da kod njega zatraže utjehe i mira? Nedokučivi su putovi Gospodnji, jer on izabire stvari neznatne pred očima svijeta da izvrši svoja čudesna božanska djela!

Dan kasnije primio je fra Leopold iz Venecije naredbu (pismo poslušnosti) od svog provincijala o. Eduarda iz Verone koja je glasila: "Budući da ste posebnom milošću Gospodnjom završili godinu kušnje i položili jednostavne zavjete i tako postali pravi redovnik, pod svetom vam poslušnošću određujemo da prijeđete u naš samostan u Padovi, gdje ćete se pod vodstvom svojih poglavara i otaca učitelja svom dušom predati učenju humanističkih znanosti te ćete sve više usavršavati duh svoga tek prihvaćenog zvanja i tako se pripremati da se sasvim posvetite Gospodinu polaganjem svečanih zavjeta.

Neka vas ojača naš blagoslov koji vam očinskom ljubavlju podjeljujemo preporučujući se ujedno vašim molitvama.«[30]

Fra Leopold je poljubio to pismo i prema tadašnjem običaju sačuvao ga za čitav život kao prvo svečano očitovanje volje svojih poglavara kojoj se uvijek želio ponizno podlagati.

Stjecanje znanja

U Padovi je fra Leopold započeo studij filozofije.[31] Čitavu godinu novicijata mislio je samo na dušu. Sad je trebalo razum obogatiti znanjem, koje je potrebno svakome svećeniku, a neophodno je za poslanje o kojem je on toliko sanjao.

Studiju se posvetio s tolikim marom i s takvom željeznom voljom da se uskoro istakao među svojim drugovima.

Dat ćemo opet riječ msgru Sebastijanu Cuccarollu, njegovu školskom drugu: "Kakva sam fra Leopolda upoznao prvih godina u sjemeništu, takva ga opet nađoh za vrijeme zajedničkog studija u Padovi i kasnije u Veneciji, samo što je još više uznapredovao u kreposti i pobožnosti.

Bijaše doista marljiv učenik; iz knjiga i predavanja svojih iskusnih učitelja učio je i razmatrao. Za odmora se rado bavio školskim predmetima: tražio bi razjašnjenja i s velikom poniznošću priopćavao drugima spoznaje do kojih je došao. U raspravama, do kojih je dolazilo, nikada se nije ljutio niti je potcjenjivao mišljenja drugih. Znao je vladati sobom i svojim nagnućima te se činilo kao da ih nema, a ipak je u njegovim žilama ključala dalmatinska krv, kao i u žilama svetoga Jeronima.

Nije volio čitati knjige koje nemaju unutarnje znanstvene vrijednosti. Volio je samo velike pisce i mislioce. O njima je rado razgovarao, premda mu je mana u govoru donekle otežavala izricanje misli."[32]

Te riječi jasno određuju duhovni značaj fra Leopolda: misaon, veoma pronicav duh, duh koji prezire sve što samo izvana izgleda lijepo i teži samo za čistom i svijetlom istinom.

Tako ozbiljno nastojanje oko studija nije fra Leopolda priječilo da se uvijek sve većim marom trudi oko usavršavanja svoje duše. Naprotiv, učenje ga je sve više približavalo Gospodinu, jer je po njemu sve više upoznavao božanske savršenosti.

---

29 Arhiv kapucinskog samostana u Bassano da Grappa, *Knjiga zavjeta*, str. 82; AP, str. 333.

30 AVP, kut. S, br. 6. Autograf se nalazio u omotu u kojem je otac Leopold čuvao dokumente i najdraže uspomene.

31 Krajem 19. stoljeća kad je otac Leopold bio student, u redovničkoj provinciji venecijanskih kapucina nije baš sjajno bio organiziran studij. Prije ukinuća 1866 (pošto je Venecija bila pripojena Italiji) kapucinski svećenici su ulazili u samostan nakon ređenja ili barem nakon završene srednje škole te im je trebalo završiti samo teološke studije. Zbog toga je teološki studij bio dobro uređen. No nakon ukinuća, kad su se raspršeni redovnici počeli vraćati u samostane, najprije su se suočili s problemom kako oživiti sam redovnički život i stegu. A tada je ujedno došlo i do novih prilika. Da bi dobili zvanja, bilo je potrebno otvoriti sjemenište, primiti u nj mladiće i dati im cjeloviti odgoj. Stoga je bilo potrebno sasvim urediti studije, a posebno srednje obrazovanje. Najteže je bilo što nije bilo pripravljenih nastavnika za tu zadaću, a nisu htjeli civilne osobe uzeti za poučavanje mladića u samostanu. Kapucini su se uhvatili ukoštac s tim problemom s mnogo odvažnosti i žrtve, ali u prvim godinama uspjesi nisu bili baš sjajni. Još je mnogo trebalo raditi da se postigne intelektualni razvitak studenata, osobito u srednjem obrazovanju. Mnogo je toga bilo prepušteno samim učenicima, njihovim sposobnostima i ljubavi prema studiju; oni su dijelom zapravo bili samouki. Čim je bilo moguće, najbolji mladići bili su poslani u Rim u Međunarodni zavod »Sveti Lovro Brindiški« na nauke. Tako je počelo stvaranjem učitelja koji će biti na visini svoga poziva. Otac Leopold je završio studije u takvoj sredini. Njegova je srednja (literarna) izobrazba bila manjkava. Ipak je bio dobro naučio latinski, kojim se uvijek služio u osobnim zabilješkama, a isto tako i talijanski na kojem je ispravno pisao. Kasnije je sam učio hrvatski, i slovenski te suvremeni grčki. Te je jezike i govorio. Što se tiče filozofije, dogmatske i moralne teologije, stvari su bile mnogo bolje. U tim je disciplinama imao prikladne učitelje. Uz to je on svojom nadarenošću i ljubavlju prema studiju produbio svoje znanje i naprosto strastveno čitao crkvene oce i naučitelje kroz cijeli svoj život. O tom ćemo reći više u ovom životopisu.

32 Msgr Cuccarollo, nadbiskup Proconnesa (AVP, kt. J, br. 6).

20. listopada 1888. položio je on u Padovi svečane zavjete i tako se konačno potpuno posvetio Gospodinu.[33] Zatim je pošao u samostan u Veneciju da uči bogoslovske nauke i da se sprema na svećeništvo.

Svećenik Svevišnjega

Već od malih dana fra Leopold je naučio od svojih roditelja poštivati svećenike. Ali kad mu je studij a još više svjetlo za dugih i žarkih molitava otkrilo svu veličinu službenika Božjega, njegovo poštovanje prema tako uzvišenom zvanju naprosto nije imalo granica.

Budući da ga je Gospodin posebnom milošću pozvao u tako uzvišeni stalež, htio se studijem i vršenjem svih vrlina pripraviti da što bolje primi Božji dar. Zbog svoje duboke poniznosti sav je drhtao pred veličinom svećeništva, ali pouzdanje u dobrotu Gospodina, koji ga je na tako jasan način izabrao, ulijevalo mu je nadu da će biti dostojan službenik Svevišnjega.

Čim su njegovi roditelji doznali da se približava toliko žuđeni dan njegova svećeničkog ređenja, silno su bili sretni i u duhu su dijelili s njime njegovu neizmjernu radost.

5. srpnja 1890. pisala mu je majka: "Ne mogu ti, predragi sinko, opisati svoga veselja i radosti što sam primila tvoje drago pismo. Moje se majčinsko srce veoma obradovalo kad sam saznala da će konačno doći dan, najsretniji u mome životu, kad će moj dragi sin služiti svetu misu.

To je dan neizrecive radosti za svu našu obitelj.

Preporuči me posebno Blaženoj Djevici Mariji i primi tisuću srdačnih poljubaca od svoje majke koja te tako ljubi i nestrpljivo čeka čas da te mogne zagrliti."[34]

Dne 14. rujna ponovno su mu pisali otac i majka: "Možeš shvatiti, premili sinko, kakvu nam je utjehu, radost i veselje donijela vijest da ćeš 20. o. m. biti zaređen za svećenika.

Neka je vazda blagoslovljen i hvaljen Darivalac svega dobra, koji je konačno ispunio tvoje želje i nama dao milost i utjehu da imamo sina posrednika između neba i zemlje. Da, dragi sinko, kad budeš uzašao na sveti oltar i imao u rukama neokaljanog Jaganjca Božjega, sjeti se svojih roditelja, braće, sestara i sve rodbine. I mi ćemo sjediniti svoje slabe molitve s tvojim žarkim i gorućim uzdasima da se Gospodin udostoji razliti na te i na nas svoj obilni blagoslov.

33 Arhiv padovanskog kapucinskog samostana, Knjiga zavjeta, str. 245.
34 Dragica Mandić, Herceg-Novi, 5. srpnja 1890 (AVP, kut. M, br. 6).

Žalosti nas jedino to što nećemo moći osobno prisustvovati tvojoj prvoj žrtvi. Ali budi siguran da ćemo srcem i duhom biti sjedinjeni s tobom.

Tvoja majka i ja rado ti dajemo roditeljski blagoslov i — kada postaneš svećenik — od srca ti ljubimo svetu ruku, moleći te da nas se uvijek sjećaš i da nas blagosloviš."[35]

Fra Leopolda je zaredio za svećenika 20. rujna 1890. Njegova Uzoritost kardinal Domenico Agostini u crkvi Gospe od Zdravlja u Veneciji.[36]

Kad je nakon svetog pomazanja biskup položio ruke na njegovu glavu i zazvao nad njega Duha Svetoga riječima: "Budi sol zemlje i svjetlost svijeta", osjetio se sasvim preobražen. Nije to više bio malen i slabašan o. Leopold, već novo biće, službenik Božji. Bio je sav potresen i suze su mu navrle na oči. S jedne strane nije znao kako to da je Gospodin upravo njega izabrao, tako slabašna u očima svijeta, za toliko dostojanstvo, a s druge strane milost koju je primio ispunila je njegovo srce tolikom radošću da ju je mogao samo suzama izraziti.

Hodočasnik poslušnosti

Kad je o. Leopold svršio bogoslovske nauke i dobio dozvolu za ispovijedanje i propovijedanje, odmah je otkrio poglavarima svoju želju da pođe za misionara u rodni kraj. Ali oni zbog njegove slabašne tjelesne građe nisu htjeli zasada uslišiti njegove molbe. Ponizno se podložio poslušnosti i samo je žarko molio Gospodina da On otkloni sve poteškoće.

Budući da se zbog mane u govoru nije mogao posvetiti propovijedanju, odmah se dade na ispovijedanje da tako koristi dušama. Na taj je način, vođen rukom Božjom, započeo svetu službu u kojoj je imao utrošiti sav svoj život vršeći veoma velik apostolat u službi dobra.

Sedam je godina ostao u samostanu u Veneciji vazda ispovijedajući i trudeći se svom dušom oko svoga posvećenja. Bio je veoma ponizan. Pomagao je braći laicima u samostanskim poslovima: prao posuđe, čistio sobe i spremao stol. Često je, pun poniznosti, išao u susjedstvo samostana od vrata do vrata moliti milostinju.[37]

U rujnu 1897. poslali su ga poglavari za upravitelja kapucinskog gostinjca u Zadar. On je odmah, sav radostan, ot-

35 Petar i Dragica Mandić, Herceg-Novi, 14. rujna 1890 (AVP, kut. M, br. 7).
36 Svi dokumenti o svećeničkom ređenju oca Leopolda sačuvani su u Arhivu vicepostulature u Padovi (usp. BP, str. 367-372).
37 Fra Osvald, brat laik kapucin (AVP, kut. O, br. 3; usp. BP, str. 31).

putovao. Ta išao je u svoju zemlju, među svoj narod, gdje je vazda bilo njegovo srce. Držao je da će sada konačno svanuti dan kad će moći započeti svoje poslanje: da se žrtvuje za pravoslavnu braću i dovede ih u krilo katoličke Crkve. Odmah se dao na posao, dolazio je u dodir s pravoslavcima da ih pouči i privede jedinstvu Crkve. Često je, kad bi dolazio koji brod, išao na obalu i govorio s prolaznicima pravoslavcima, bacajući u njihovo srce sjeme istine. O njegovu se radu brzo pročulo pa su dolazili ljudi i iz Kotora da s njime govore. U srcu su mu se budile svijetle nade. No u rujnu 1900. poslušnost ga ponovno pozove u mletačku pokrajinu, u samostan u Bassano del Grappa.

O. Leopold je ponizno priklonio svoju glavu i na ovom mjestu nastavio ispovijedati i moliti. Otac Rufin iz Cadore (Kadore), koji je tada bio samostanski poglavar u tom samostanu, tvrdi da je o. Leopold bio najuzorniji redovnik i da je uvijek molio. Za kratkoga popodnevnog odmora odlazio je u kor i molio sve do Večernje. Molio je i studirao, smatrajući studij uzdignućem k Bogu. Spomenuti ga je poglavar često našao u sobici kako proučava sv. Augustina klečeći na podu. Dok je boravio u Bassano del Grappa, žrtvovao se da svake nedjelje služi posljednju svetu misu i prema tadašnjim propisima ostao sve dotada natašte.[38]

S kakvom je ljubavlju ispovijedao, može se zaključiti iz činjenice da su ga se još četrdeset godina nakon njegova odlaska iz tog samostana mnogi sjećali i dolazili u Padovu da se kod njega ispovjede.[39]

Na provincijalnoj skupštini 1905. bude imenovan vikarom samostana u Kopru, gdje je također ostavio nezaboravnu uspomenu. Gospodin Josip Norbedo, koji je tada bio sluga u tom samostanu piše: "Oca Leopolda su mnogo tražili za svetu ispovijed. Svi su ga poznavali i cijenili kao dragu osobu i svetu dušu. Kad nije bio u ispovjedaonici, mogao si ga naći na koru u molitvi. Bio je vesele naravi i lijepo se sa svima slagao: bio je doista najbolji među najboljima.

Kad sam ja radio na vrtu, često je znao doći k meni, razveseljavati me i zahvaljivati mi za kakvu sitnu uslugu što sam mu je učinio. Nije uopće htio čuti da se o ikome loše govori, jer je bio veoma dobar!"[40]

Godine 1906. određen je za samostan u Thiene.

Gotovo četrdeset godina nakon ukinuća tog samostana, kapucini se opet vratiše u taj grad gdje su od XVII st. bili čuvari svetišta Majke Božje Olmske.

38 AVP, kut. R, br. 3bis.
39 AVP, kut. X, br. 20.
40 AVP, kut. N, br. 10.

Otac Leopold je pošao onamo zadovoljan. Misao da će boraviti na mjestu koje je posvećeno prisustvom Marijinim ispunjala ga je srećom, i to je donekle ublažavalo njegovu bol što je morao otići iz svoje zemlje.

U dragom svetištu u Thiene on je uvijek živio pod nogama Marijinim. Kad god je mogao, stajao je ili klečao pred njezinim oltarom uronjen u molitvu, tako "da ga je više puta morao prodrmati njegov poglavar".[41] Poslije objeda, dok su drugi redovnici odlazili u svoje sobice, on je ostajao ondje na koljenima i molio se slatkoj nebeskoj Majci.

Tada su vrata svetišta bila otvorena i u prve popodnevne sate, dok su se redovnici odmarali. Radnice, koje su išle na posao, dolazile su u crkvu da pohode Gospu; kako su o. Leopolda nalazile uvijek u molitvi, počele su ga vrlo cijeniti i poštivati te su tražile da ih on ispovijeda. On je rado ispovijedao u koji god sat, ne mareći ni za kakve žrtve. No budući da su drugi redovnici bili time nezadovoljni, poglavar mu je zapovjedio da u prve popodnevne sate ne ide u crkvu na molitvu.[42]

Dobri je otac odmah poslušao i od tog dana nije više odlazio moliti pred Gospin oltar, nego se povlačio u susjedni kor, da ga ljudi ne bi opazili.[43]

Godine 1909. bude premješten u Padovu, gdje je ostao sve do smrti.

Ravnatelj studenata

U listopadu 1910. o. Leopold je imenovan učiteljem klerika, studenata filozofije u padovskom kapucinskom samostanu. On je novu odgovornu dužnost primio pouzdavajući se u Gospodina i vršio ju je četiri godine sve do listopada 1914. godine. Kroz to je vrijeme predavao patrologiju.

U vođenju mladića koji su bili povjereni njegovoj brizi o. Leopold je imao široke i jasne poglede. Uvijek je nastojao da u njima oblikuje duboko svjedočenje i da ih zagrije za apostolat. Postupao je tako očinski te se nekima činilo da je odstupio od tradicionalne strogosti Reda. Ali je on to činio da može od klerika tražiti veće unutarnje mrtvenje i da ih pripravi zdrave i jake za posao koji ih čeka u Gospodnjem vinogradu.

Njegov učenik o. Hilarion Milardo piše: "Otac je Leopold htio da studenti budu što više pošteđeni od oštrine studeni,

41 BP, str. 31; AP, str. 243.
42 AVP, kut. O, br. 3.
43 AVP, kut. O, br. 3.

pa ih je za najgore zime uvečer odmah nakon odmora slao u krevet i opraštao ih od pohoda crkvi govoreći: 'Ja ću za vas činiti pokoru! Ja ću za vas moliti!' "[44]

Volio ih je poput majke. Brižno je pazio na njihove potrebe i velikodušno im udovoljavao. Često je znao ući u kuhinju, dok je kuhar spremao jelo, pa reći: "Budite darežljivi prema studentima! Također na račun moje porcije!"[45]

O. Grgur Mastelotto, kapucin, piše: "Kao ravnatelj vodio je veliku brigu oko duhovne izgradnje studenata. Želio je da s ljubavlju, a ne iz straha, čine ono što im je bila dužnost. Bilo je nemoguće odoljeti njegovu čaru i ne slijediti ga u svemu. Svakog je trenutka bila očita njegova pobožnost i mrtvenje. Poput majke se za nas brinuo i njegova ljubav prema svima i svakome pojedincu bila je bezgranična. Uspomena na njega ostala je neizbrisiva u svim njegovim učenicima, kao što je neizbrisiv miris svetosti."[46]

Otac Leopold je istinski volio svoje učenike; nastojao je molitvom i žrtvom za njih postići svaki blagoslov s neba; prinosio je i sam sebe kao žrtvu za njihovo dobro. Godine 1912. napisao je: "Pred Gospodarom Bogom želim biti žrtva za svoje učenike."[47]

U listopadu 1914. smijenjen je s dužnosti ravnatelja studenata i od onda se predao jedino ispovijedanju.

Među ratnim izbjeglicama

Prvi svjetski rat stavio je o. Leopolda na veliku kušnju. Padova je postala ciljem bombardiranja brojnih austrijskih zrakoplova. Opasnost je bila velika, ali o. Leopold nije htio ni čuti da prijeđe u drugi samostan gdje bi bio izvan opasnosti. Želio je biti blizu svojih pokornika i tješiti ih u njihovim mukama i bolima.

Ipak je 1917. morao otići iz Padove. Talijanska je vlada izdala naredbu da svi koji su rodom iz Istre ili Dalmacije, a borave u područjima uz austrijsku granicu, moraju primiti talijansko državljanstvo ili će biti interniran izvan Firence. Tko god je odbio da promijeni narodnost, nije zbog toga bio progonjen ili zatvoren u koncentracioni logor, već jedino, zbog sigurnosti, udaljen s područja gdje se vodio rat. Otac Leopold je bio veoma privržen svojoj rodnoj zemlji, pa se nije htio odreći svog državljanstva te dobije nalog od policije da otputuje iz Padove. Za njega su se zauzele utjecajne osobe. Posvjedočile su nadležnim organima da se o. Leopold ne bavi politikom, već samo obavlja duhovni posao. Štoviše, prenijele su da bi bilo korisno u Padovi bodriti moral tako iskušavanog pučanstva. No, sve je to bilo bezuspješno te on pred svršetak srpnja 1917. zajedno s bratom laikom fra Šimunom iz Šibenika otputuje prema Rimu,[48] "ponosan da jest i ostaje Slaven", kako o tom piše njegov subrat o. Bernardin iz Cittadelle u "Osservatore Romano" od 1. kolovoza 1946.

Bol oca Leopolda bila je vrlo velika, jer su ga već tada u Padovi tražile mnoge duše za ispovjednika, a osjećao je da ga uz njih veže čvrsta ljubav. Dugo putovanje i uvijek slabo zdravlje pribavili su mu teških patnja, ali je on sve podnio herojskom strpljivošću. Nikad nije iz njegovih usta izašla ni jedna riječ jadikovke.

Generalni ministar Reda o. Venancije iz Lisle-en-Rigaulta (čit. Lil-an-Rigoa) nije bio u Rimu. Zato se o. Leopold, čekajući na njega, zadržao neko vrijeme u vječnom gradu. Pohodio je rimske bazilike i katakombe mučenika, služio svetu misu na grobu sv. Pija X i dobio je silnu utjehu da je bio primljen u privatnu audijenciju kod Svetoga Oca Pape Benedikta XV.

44 AVP, kut. I, br. 4.
45 BP, str. 4.
46 AVP, kut, G, br. 15.
47 Padova 19. XI. 1912. AVP, rukopisi, br. 12; AP, str. 350.

48 Postupak oca Leopolda kojim nije htio uzeti talijansko državljanstvo (nazionalità) te je radije otišao u internaciju u Južnu Italiju, bio je povod brojnim raspravama. 1866, kad se rodio otac Leopold, Herceg-Novi je pripadao Austro-Ugarskoj Monarhiji, pa je otac Leopold imao austrijsko državljanstvo. Razumije se da je to državljanstvo bilo samo formalno, jer mu nije pripadalo ni po rođenju a niti ga je tražio, već nametnuto stranim gospodstvom nad njegovom domovinom. Da je otac Leopold prihvatio da postane talijanski državljanin, bio bi se odrekao austrijskog državljanstva, to jest državljanstva strane zemlje i prihvatio bi bio opet državljanstvo druge strane zemlje. Jedino što mu je austrijsko državljanstvo bilo nametnuto političkim okolnostima, a talijansko bi bilo slobodno izabrao. On pak nije bio ni Austrijanac ni Talijan, nego Hrvat. To jasno pokazuje rodoslovlje njegove obitelji. Tada je Hrvatska postojala samo geografski, ali ratom i porazom Austrije Hrvati su smatrali da će sigurno dobiti svoju političku nezavisnost ili barem federaciju s drugim slavenskim državama na jugozapadnom dijelu Balkana. U tom slučaju bi otac Leopold automatski dobio hrvatsko državljanstvo, to jest postao bi državljanin svoje prave domovine Hrvatske. On se uopće nije bavio politikom, ali njegova je plemenitost (preci su mu bili hrvatski plemići) osjećala pravu ljubav prema svojoj domovini, domovini svojih predа, i toga se ne bi ni iz kojeg razloga bio odrekao. To više što je shvaćao da mu nakon završetka rata Italija neće priječiti da zauvijek ostane u Padovi, premda nije talijanski državljanin. U takvim žalosnim prilikama površni ljudi, koji nisu poznavali veličinu i plemenitost, pa i čisto ljudsku, njegove duše, zadali su mu dosta boli nastojeći da ni na što ne gleda, već da se, samo da izbjegne neprijatnosti, odrekne svoga državljanstva i primi talijansko. Tvrdili su da je to puka formalnost. On je na to odgovorio: "Ne, krv nije voda; ne može se izdati krv." Mnogi su mu predbacivali da je tvrdoglav što je izabrao tolike neugodnosti radi tako neznatnih stvari.

Osim toga otac je Leopold u svom postupku očitovao i još jedan drugi motiv, još plemenitiji i velikodušniji. Taj razlog nikome nije pokazao jer ga ne bi bili shvatili. Kao što ćemo pokazati u daljnjem izlaganju, vrhovni cilj života oca Leopolda bio je povratak odijeljenih Istočnjaka u jedinstvo katoličke Crkve. Osjećao se od Boga pozvanim za to veliko poslanje.

Već na početku svoga svećeničkog apostolata napisao je: "Zavjetujem i potvrđujem prisegom da ću sve snage svoga života staviti u službu otkupljenja svog naroda" (AVP, rukopisi, br. AP, str. 348). Pod svojim na-

Konačno je dobio naređenje da ode u samostan Tora-Presenzano kod Foggie (čit. Tora Prezencano kod Fođe).

Tu je ostao sve dok se talijanska vojska nije morala povlačiti od Caporetta (čit. Kaporeta, Kobarid na Soči). Tom su prilikom mjesni framazoni iskoristili trenutak da ga oklevećU, da je svečano proslavio poraz Italije. Oca je Leopolda to veoma razljutilo, pa je odmah poslao svoga pratioca fra Šimuna da prosvjeduje kod komesara, predstavnika državnih vlasti, i da izjavi da će u znak prosvjeda promijeniti boravište. Komesar uljudno reče da vrlo cijeni sve kapucine bez razlike, ali da će zbog slobodnozidarske okoline biti dobro da o. Leopold promijeni mjesto. Pri tom spomene Nolu (Napulj). Tako je o. Leopold s poslušnim pismom oca generala otputovao u kapucinski samostan u Nolu. Tu je ostao sve dok nisu njemački avioni bombardirali Sv. Brigitu kod Napulja, što je izazvalo naredbu da svi strani državljani moraju seliti iz Nole. Zato je o. Leopold morao otići u samostan Arienzo al Cancello blizu Napulja. U tom je samostanu ostao do svršetka rata.

Za čitavo to vrijeme, dok su ga zbog ljubavi prema njegovu narodu gonili iz mjesta u mjesto, strahovito je mnogo trpio od neprestanih bolova u želucu, ali je sve podnio, kako tvrdi njegov pratilac i drug fra Šimun, s velikom strpljivošću tako da je na sve vrlo pobudno djelovao.

Nije samo o. Leopold bio žalostan što nije mogao biti u Padovi, kraj svojih duhovnih sinova, nego su i Padovanci teško osjećali gubitak i željno očekivali njegov povratak.

Otac Odorik iz Pordenona, koji je tada bio poglavar samostana u Padovi, pisao mu je: "Vi osjećate prazninu, ali je osjećamo i mi, osobito ja. Kako je velika istina da čovjek više cijeni Gospodnju milost kad je izgubi!"[49]

rodom je podrazumijevao sve Istočnjake odijeljene od Rima. Iz dana u dan je očekivao Gospodinov poziv da može poći na Istok i ispuniti svoje veliko poslanje. Malo prije no što je ostavio Padovu i pošao u internaciju, napisao je: "U ovom trenutku, 13. srpnja 1917, u šest sati poslije podne, obnavljam svoj zavjet za obraćenje svoga naroda" (AVP, rukopisi. br. 30). A kako bi se mogao pokazati *svom narodu* i kako bi mogao raditi na njegovu obraćenju u katoličko jedinstvo da se odrekao državljanstva svoga naroda i uzeo državljanstvo jednog stranog naroda? Time bi odalečio od sebe duše svojih sunarodnjaka koji su tako ljubomorni na svoju narodnost. Htio je pokazati svome narodu kako mogu ujedno ljubiti svoj narod i biti katolici sjedinjeni s Rimskom Crkvom.

To ništa nije umanjilo ljubav prema njegovoj drugoj domovini — Italiji, koja ga je velikodušno primila i kroz šezdeset godina okruživala tolikom naklonošću i poštovanjem, smatrajući ga svojim preljubljenim sinom. Otac Leopold je osobito ljubio Italiju jer je ona sjedište Pape i jer je sav njezin narod katolički. Kad se Italija Lateranskim ugovorom 11. veljače 1929. pomirila s Papom, pokazao je nevjerojatnu radost. Kroz nekoliko je dana, što je za njega uistinu nešto posebno, čitao u novinama sve što se pisalo o tom velikom događaju. (O tom predmetu usporedi članke koji su izišli u venecijanskom Gazzettinu od 8. i 17. kolovoza 1952, a napisali su ih Silvio Brunelli iz Bassano del Grappa i Antonio Meccoli iz Venecije. Usporedi također *Osobne uspomene* msgra Sebastijana Cuccarolla, nadbiskupa u Proconnesu, koje su sačuvane u Arhivu vicepostulature u Padovi.)

49 AVP, kut. O, br. 16.

A msgr Josip Perin, profesor u sjemeništu, pisao je: "U Padovi vas živo žele. Prekjučer mi reče dobri župnik Svetog Križa: 'Što mislite o ocu Leopoldu? Baš su nam ga ukrali!' Taj izraz najbolje pokazuje koliku ljubav i poštovanje svi gaje prema vašoj osobi."[50]

Otac se Leopold žarko molio Gospodinu da požuri dan žuđenog povratka. Gospodin usliša njegove molitve. Na zauzimanje g. Bosellija, svoga velikog poklonika i štovatelja, on bijaše među prvima koji su se oslobodili internacije.

Pohodivši s velikom pobožnošću Marijina svetišta: Pompeje, Svetu Filomenu u Mugnano del Cardinale, Camaldoli, Asiz, Santa Rosa da Viterbo i Svetu Katarinu u Bolonji, vratio se suznih očiju u svoju dragu Padovu.[51]

»Vratio se u svoje gnijezdo«

Kad se o. Leopold vratio u Padovu, započne opet, revnije nego ikada, vršiti ispovjedničku službu. Srce mu je uvijek bilo okrenuto prema našim stranama, prema našoj pravoslavnoj braći. Neprestano je molio Gospodina da mu dopusti ostvariti taj san. Godine 1923. učinilo se da ga je Gospodin uslišao.

Kad je Italija poslije prvog svjetskog rata pripojila sebi Rijeku, kapucinski samostan Gospe Lurdske u tom gradu, koji je prije pripadao hrvatskim kapucinima, potpao je sada pod mletačke kapucine. Samostanu je bila pripojena velika župa. Zato su poglavari odlučili da pošalju u Rijeku o. Leopolda, da ispovijeda Hrvate i druge Slavene. Nitko ne može sebi predstaviti s kakvom je on radošću prihvatio tu odluku svojih poglavara.

Ali Padova je zbog toga bila naprosto preneražena. Izgubiti o. Leopolda značilo je nesreću za čitav grad.

Evo što tom prilikom pišu "Anali mletačkih kapucina": "Među onima koji su bili premješteni prilikom sastanka poglavara od 16. listopada 1923. bijaše također o. Leopold. On je poslan u Rijeku da bude ispovjednik za Slavene. Ali taj dobri otac nalazio se kakvih dvadesetak godina u padovanskom samostanu i ondje je, kao i svuda gdje je prije bio, činio mnogo dobra dušama vršeći ispovjedničku službu.

To je zapravo njegovo pravo poslanje, jer zbog vrlo nježne tjelesne građe ne može preuzeti kakve druge službe. Ali u ispovijedi sve očara zbog svoje velike kulture, zbog svoje naročite intuicije, a osobito zbog svetosti života. K njemu hrle

50 AVP, kut. P, br. 9.

51 Svi podaci o internaciji uzeti su iz pismenog izvještaja fra Šimuna iz Šibenika, brata laika kapucina koji je pratio oca Leopolda na njegovu dugom putovanju. (AVP, kut. S, br. 6; AP, str. 340-342).

ne samo obični ljudi nego osobito naobražene i ugledne osobe, profesori i studenti sa Sveučilišta, svjetovno i redovničko svećenstvo.

Nikakvo dakle čudo što je grad sa silnim bolom i žalošću primio njegov odlazak. A on naprotiv — što je doista čudno — kad je čuo da je premješten, otrčao je u crkvu sv. Križa kraj samostana i u zahvalu izmolio pred Gospinim oltarom 'Tebe Boga hvalimo'."[52]

Grad Padova nije se ograničio samo na to da pokaže svoju duboku tugu zbog odlaska o. Leopolda; on je pošto-poto htio da se o. Leopold vrati na svoje mjesto. Brojne su osobe otišle k tada novome biskupu msgru Iliji Dalla Costi i zamolile ga da on podupre njihovu molbu kapucinskome poglavaru.

I biskup se 23. listopada 1923. osjećao dužnim da pošalje ocu provincijalu mletačkih kapucina molbu s ovim odličnim pismom: "Osjećam se ponukanim da Vas zamolim za veliku uslugu. Premještaj dobroga oca Leopolda na Rijeku uzbudio je u cijelom gradu osjećaj velike žalosti i prave klonulosti. Najodličnije osobe od klera i svjetovnjaka mole Vas, mnogopoštovani oče, da on ostane. Shvaćam zahtjeve svetog franjevačkog Pravila, ali mi se čini da se za dobrobit ovoga velikog i slavnog grada i biskupije može načiniti iznimka, koju će ovdje svi s oduševljenjem primiti. Preporučam se u Vaše molitve."[53]

Otac provincijal Odorik iz Pordenona razmotrio je tu stvar, zatražio mišljenje svojih savjetnika i odlučio da će biti dobro ako privoli na biskupovu molbu i pozove natrag u Padovu o. Leopolda. Znao je, doduše, kako će o. Leopoldu biti teško napustiti polje novog apostolata, na koje je toliko godina žuđeno čekao, ali je također bio potpuno uvjeren da će se najspremnije pokoriti poglavarevoj odredbi. Zato mu je 11. studenoga napisao iz Villafranca: "Sigurno će Vam ovo moje pismo, barem što se tiče njegova sadržaja, biti neočekivano.

Na stalan pritisak klera i katoličkih svjetovnjaka iz Padove, te na molbu preuzvišenog gospodina biskupa morao sam promijeniti svoju odluku u vezi s Vama i pozvati Vas natrag u Padovu. Tolike viđene osobe, osobe pobožne i religiozne, živo vas žele u Padovi. To znači da ste po riječima biskupovim činili 'brdo dobra' i da Vaše poslanje u Padovi još nije dovršeno.

Vidi se da Vas sveti Antun želi blizu sebe; prihvatite dakle Gospodinovu volju i vratite se u svoje gnijezdo."[54]

52 Arhiv venecijanskih kapucina (Mestre), Anali, S. G., str. 650.
53 AVP, kut. D, br. 16.
54 AVP, kut. O, br. 13.

Kad je otac Leopold primio to pismo, srce mu se steglo.

Bio je u domovini i tako žuđeno područje njegova apostolata je tu pred njim, a sada je njegov ideal i po drugi put iščezao. Tko zna hoće li ga ikada moći ostvariti?!

Ali volja Božja bijaše očita. A on je uvijek bio spreman da je sluša. Zato je odmah okrenuo svoje korake i prinio tu žrtvu Gospodinu. Vratio se natrag u Italiju i time je propao posljednji pokušaj da dođe u domovinu.

U Padovi je bila opća radost. Vratio se dobri otac, sveti otac. Svi su se veselili, ali nitko nije ni slutio koliko je žrtve taj povratak stajao oca Leopolda. Ta, on se pokazao tako zadovoljnim i veselim kao da se ispunila njegova najvruća želja!

Drugo poglavlje

VJERA OCA LEOPOLDA

»Mi smo ljudi koji idu i žive protiv struje; na silu moramo osjećati nasilje pokvarene naravi koju nosimo. Ništa nas ne smije obeshrabriti. Moramo ići naprijed vazda sigurni da Bog cijeni sve napore i nagrađuje sve teškoće. Sve su žrtve bezvrijedne u usporedbi s onim što nam Bog pripravlja u vječnosti. U magli ovoga života baklja vjere i pobožnosti prema Gospi, našoj nebeskoj Gospodarici, pomažu nam da budemo nepokolebivi u nadi.«

(Iz Blaženikovih spisa)

Vjera, temelj svake vrline

Bog, savršen svojom naravi, a to znači neizmjeran u svim savršenostima, nipošto nije ljubomoran. Htio je stvorenja kadra da prihvate njegov poziv te ga nasljeđuju u savršenosti do koje — ljudski govoreći — najviše drži: u svetosti. I sam Krist, potičući nas da budemo savršeni kao što je savršen Otac nebeski,[1] misli upravo na svetost; ona je cilj svega njegova naučavanja i primjera što nam ga je dao svojim životom i smrću. Mnogi nisu ozbiljno uzeli taj poziv, pa su zato sveci naprosto rijetkost, imamo li u vidu toliki broj ljudi koji su prošli ovom zemljom.

No, ni ti malobrojni ne bi postali svetima da im Bog, uz poziv što im ga je upravio, nije dao i sredstva da to ostvare. U prvom redu to su bogoobličnе ili teologalne kreposti, nazvane tako jer omogućuju čovjeku da bude u dodiru s Bogom i da ima udjela u njegovim savršenostima. Vjerom je čovjekov um prosvijetljen u mnogim božanskim istinama koje bi mu inače ostale nepoznate i nejasne. Ona mu je ujedno snaga i poticaj za njegovo ćudoredno ponašanje. Nadom čovjek na Božjoj dobroti temelji svaku svoju urođenu težnju za radošću, baca se u Božji zagrljaj i očekuje život vječni koji mu je Bog obećao i za koji ga je stvorio. Ljubavlju ljudsko stvorenje Boga čini glavnim predmetom i posvemašnjim razlogom svoje prirodne žeđi da ljubi i bude ljubljen. Kad se te kreposti ukorijene u čovjeku, one imaju toliku snagu da sa sobom

1 Usp. Mt 5, 48

donose druge naravne i nadnaravne kreposti pa su zato bit svakog istinitog kršćanskog života; štoviše, one su duša svetosti — života što ga netko provodi zauzeto kršćanski.

I bogoobličnе kreposti međusobno imaju određen poredak. Prva je vjera. Bez vjere nam je nemoguće ugoditi Bogu.[2]

Čak da bismo mu se približili, mora u nama biti vjera u njegovu opstojnost i pravednost kojom nagrađuje.[3] Na taj temelj nadograđuju se ostale istine, koje je Bog objavio i koje prihvaćamo upravo na temelju Božje objave. To je vjera.

Na krštenju nam je ulivena zajedno s ostalim bogoobličnim krepostima. Ona je u nama poput klice bačene u zemlju. Naša je dužnost da je razvijamo i omogućimo da donese plod. No za nas mora biti i radost da vjeru njegujemo i od nje živimo. Jer "pravednik živi od vjere".[4]

»Čovjek koji živi od vjere«

Otac Leopold je dobro shvatio tu rasporedbu Providnosti koja u čovjeku podiže zgradu svetosti na temelju vjere. Zato se svom snagom podvrgavao Gospodinovim naumima. Vjera mu je bila poput kruha svagdašnjega. Ona je bila i vrhovni cilj njegova života. Sasvim je u skladu s učenjem sv. Pavla[5] kad piše 1908. godine: "Svetost, ili pravednost, dobiva svoj život jedino iz vjere."[6] Za njega se može, bez bojazni da ćemo pretjerati, ponoviti pohvala izrečena Abrahamu: "Abraham povjerova Jahvi, i to mu se uračuna u pravednost."[7]

Vjera je prianjanje našeg uma uz istine što ih je Bog objavio. Taj se pristanak temelji na autoritetu samog Boga. Boga objavitelja. No ta poslušnost našeg uma Stvoritelju nipošto ne umanjuje napor našeg uma, a još manje se može reći da ga uništava. Dakle, to je razumna poslušnost koja se mora oslanjati na proučavanje objavljenih istina.

Kao pripravnik na svećeništvo, otac Leopold je sve godine svoje mladosti posvetio tome proučavanju. Ali vjerske istine su bile predmet njegova istraživanja i razmišljanja kroz sav njegov život.

Prvo vrelo božanske objave jesu svete knjige. Jedan padovanski svećenik svjedoči: "Otac je Leopold s velikim poštovanjem govorio o Svetom pismu i pokazivao je duboko poz-

2 Heb 11, 6
3 Ondje.
4 Gal 3, 11; Hab 2, 4
5 Usp. Rim 1, 17
6 BF, studeni 1908, str. 11. U tom je razdoblju otac Leopold u tom časopisu venecijanskih kapucina za trećorece objavio jedanaest članaka.
7 Post 15, 6; usp. Gal 3, 6.

navanje Biblije";[8] a jedan njegov subrat: "Imao je silno poštovanje prema Svetom pismu. Često je od mene tražio da mu protumačim doslovni smisao kojeg mjesta u tekstu."[9] Jedan je drugi subrat primijetio da je blaženik "dok se za stolom čitao koji odlomak iz Evanđelja, odmah skinuo malu redovničku kapicu i ostao gologlav za cijelo vrijeme čitanja".[10] To je poštovanje prema Svetom pismu bilo toliko da je u svojim savjetima uvijek na prvo mjesto stavljao načela Božje riječi, kako je to sam ustvrdio jednom svom pokorniku i prijatelju: "U svom sudu uvijek polazim od svetog teksta."[11]

Uz Sveto pismo kao vrelo prosvjetljenja bili su mu svesci otaca i crkvenih naučitelja. Kroz nekoliko je godina produbljivao poznavanje otaca i za njih oduševljavao mladiće svoga Reda predavajući patrologiju i povijest dogmi. Uvijek je gajio tu ljubav prema debelim knjigama crkvenih pisaca (koje su često stajale na policama knjižnica pune prašine dok su se na čitanje uzimali mnogo lakši pisci). Posebno je volio svetog Augustina i svetog Tomu.[12] Često su ga znali naći među velikim svescima starih knjiga među kojima je, kako je duhovito znao primijetiti koji subrat, izgledao još manji nego što je zapravo bio.

Slične je osjećaje otac Leopold gajio prema Crkvi, čuvarici i tumačiteljici objavljene istine. "Silno je poštivao papu. Svakog je papu nazivao Petrovim imenom. O njem je govorio s dubokim poštovanjem i brinuo se da njegove riječi i želje svi slušaju i u život provode. 'Rekao je Petar' — govorio bi — 'i to je dosta!' ".[13] Čak "i stvari koje nisu spadale izravno na vjeru on je bezuvjetno prihvaćao duhom žive vjere ako bi to rekao papa".[14] To je poštovanje to divnije što je otac Leopold imao bistriji um i prodornije rasuđivanje od tolikih drugih koji su odmah počeli kritizirati učenje i ćudoredne smjernice Crkve.

Otac Leopold, željan da produbi svoju spoznaju istine, živo se zanimao za najvažnija sporna teološka pitanja; o tome je znao tražiti tumačenja stručnih osoba. Sam je pak svojim bistrim umom tražio nova rješenja za stare poteškoće i predlagao ih sudu učenjaka.[15]

Ipak, do one duboke spoznaje dolazio je trajnim razmatranjem vjerskih istina, u dugim časovima žarke molitve u sa-

8 AP, str. 28.
9 AP, str. 177.
10 AP, str. 77.
11 AP, str. 146.
12 AP, str. 4.
13 AP, str. 193.
14 AP, str. 243; usp. AP, str. 12, 80, 85.
15 AVP, kut. O, br. 2.

moći, usred noći pred euharistijskim Isusom. Gospodin se očituje jednostavnim i poniznim dušama. On je i njemu ulijevao spoznaje i svjetlost koja se ne može naći ni u jednoj ovozemnoj knjizi. To je bilo izravno zrenje Božje istine. No, bijaše to tajna koju je on ljubomorno čuvao.

Zbog svega toga vjera je nekako bila suživljena s dušom oca Leopolda. Za sve koji su se njemu približavali on je bio "čovjek koji živi od vjere";[16] ostao je u sjećanju kao "čovjek prožet vjerom, koji je živio u nadnaravnosti".[17] Na sve je ostavljao dojam ne toliko da vjeruje koliko naprosto da *vidi*. Plod svega toga nije bila samo svetost njegova života već i radost koja je žarila iz njegova lica dok bi govorio o Božjim stvarima.

A budući da vjera posve prirodno prelazi u djelo i širi se na druge, brinuo se za što veću spoznaju vjerskih istina; sve je, a naročito svoje pokornike, poticao da čitaju i razmatraju Evanđelje, taj prvi i najjasniji izvor kršćanske vjere. O tome piše kapucinski nadbiskup msgr Sebastijan Cucarollo koji je dugo godina bio drug blaženikov: "Otac Leopold se često žalio što Evanđelje ne dolazi u ruke vjernika, napose onih izobraženijih. S velikom je radošću pozdravio pothvat proširenja Evanđelja među vjernike što ga je početkom stoljeća u Rimu poduzelo Društvo svetog Jeronima. Iskreno priznajem da je otac Leopold u meni razvio ljubav za proučavanje Evanđelja i poticao me da prelistavam brojne sveske tumačenja Svetog pisma što ih je napisao Cornelije a Lapide te sam u njima otkrio neiscrpni rudnik istine."[18]

»Vjerujem: zato govorim i djelujem«

Ne samo da vjeru valja širiti već ju je potrebno i braniti jer često strasti pojedinaca i društvene prilike kao da je žele ugušiti. Najbolje oružje da se suprotstavimo tim opasnostima jest životno svjedočanstvo onih koji ispovijedaju da na Evanđelju zasnivaju svoja uvjerenja i vlastiti život. To je zapravo najizravniji i najdjelotvorniji apostolat: "Ja ću tebi djelima pokazati svoju vjeru."[19]

Ideje oca Leopolda o svemu tome izražene su naročito u nizu od jedanaest članaka što ih je objavio u časopisu *Bollettino Francescano* između 1907. i 1911. godine. U njima uistinu apostolskim žarom i prodornošću svoga uma osvjetljava trećorecima nužnost življenja evanđeoske vjere i hrabrog njezina branjenja. Tu je napisao: "Vjera, nadalje, mora biti našim štitom. To znači: kao što je vojnik u starini držeći desnicom štit branio i zaštićivao cijelo svoje tijelo od neprijateljevih udaraca, tako mora činiti i trećoredac u više ili manje bolnim prilikama svoga života, uvijek imajući na pameti nauk svete vjere.

Sveti je Pavao rekao: Vjerujem zato govorim i djelujem. Tako trebaju postupati trećoreci i svi kršćani. Mi vjerujemo u Boga, pa zato moramo biti spremni činiti sve što on od nas traži u svagdašnjem životu, bilo među zidovima svoje kuće bilo u javnom životu na svjetlu dana. Moramo biti nepokolebivi u ispovijedanju Evanđelja; stoga moramo sve učiniti da se Evanđelje što više upozna i da se djelotvorno brani. Kad živimo vjeru, onda će se kao sama od sebe u nama roditi revnost za Kristovu stvar."[20]

Otvorenošću svoga uma i žarom svoje vjere otac je Leopold *osjećao* znakove vremena — imajući pri tom uvijek posvemašnju odanost smjernicama pape[21] — i dobro je shvaćao koliko je potrebna pomoć laika da bi se kršćanska istina i pogled prenijeli među najšire slojeve puka. Pravi katolik koji djeluje na socijalnom i političkom polju može doprijeti i onamo kamo svećenik ne može, a katkada i ne smije doprijeti. Pisao je 1909. godine:

"Takozvana Katolička akcija iz dva je razloga naročito potrebna u naše vrijeme.

Ponajprije, sadašnje građansko društvo teži parlamentarnom obliku vladavine i, više ili manje, sve skupine građana, ma za kakve se ideje borile, žele biti zastupane među onima koji u rukama drže javnu vlast.

16 AP, str. 62.
17 AP, str. 85.
18 AVP, kut. J, br. 1.
19 Jak 2, 18.

20 BF, rujan 1908, str. 252.
21 Nakon 1870. katolici nisu htjeli politički surađivati s onima koji su Crkvu lišili njezinog povijesnog i zakonitog vremenitog gospodstva. Neizbježno je takav njihov stav uvjetovao antiklerikalno držanje. No unatoč svemu tome taj je stav ozakonila poznata formula »non expedit« (nije prikladno) kojim im je Sveta Stolica dala podršku u njihovu nesudjelovanju u političkoj borbi: Nije prikladno da budu »birani niti da sudjeluju u izborima«. Tako se djelovanje najboljih katoličkih umova moralo ograničiti na spekulativno područje rada s utjecajem na socijalnom polju. Taj »non expedit« ublažio je papa Pio X i onda je talijanski parlamenat dobio prva dva »katolička poslanika«. Prije no što su se uključili u parlamentarni život, katolici su se dugo borili da bi zadobili jamstvo da mogu surađivati zajedno s ostalim političkim snagama. Ta su jamstva zadobili »ugovorom Gentiloni« od 1913, koji je imao dobar uspjeh, ali je bio povod velikim neslogama i raspravama. Tek 1919, okupljeni u Pučkoj talijanskoj stranci, uspjeli su dobiti u skupštini sto i tri poslanika. Taj broj ipak nije, zbog unutarnje podijeljenosti u idejama i pristupu akciji, uspio dobiti svoj puni izražaj. Te povijesne bilješke pomažu nam da shvatimo ozračje u kojem je govorio i pisao otac Leopold: to je područje na kojem su mnogi pronicavi i revni katolici mogli raditi. Ali tu je bilo i mogućnosti da mnogi u ime nedovoljno življene vjere pokušaju tražiti i svoju osobnu korist.

Zatim, sadašnje se društvo velikim dijelom odalečilo od Boga i zbog toga je potrebno privesti ga ponovno k istini i pravednosti. Oni građani koji su vjerni Crkvi moraju nastojati i sve činiti da među onima koji su na vlasti bude i njihovih predstavnika. Ti se katolici bore za Božju stvar braneći vjeru. Od njih se pak traži dvoje: da budu dobro ukorijenjeni u Evanđelju i da budu tijesno združeni s Crkvom čiji su poslanici i zastupnici."

Uistinu su to mudre riječi, ali ne riječi nekog zanesenjaka, jer je dobro shvaćao sve teškoće koje stoje na putu njihova ostvarenja. A kao čovjek vjere ukazivao je na pravi uzrok prvih žalosnih neuspjeha. Stoga odmah nadodaje: "Sigurno se neće iznevjeriti općim nadanjima i očekivanjima oni koji se budu pokazali kao borci za Božju stvar, samo ako budu imali čvrstu podlogu, ako ne budu težili samo za izvanjskom akcijom."[22]

Na tako plemenit pothvat bodrio je svoje pokornike koji su bili zauzetiji za obranu vjere. Evo izvatka iz pisma sluzi Božjemu Gvidu Negriju: "... Vidim da Gospodin pod moje vodstvo upravlja dušu punu apostolskih osjećaja... Krist Gospodin posebno izabire nekoje, ispunja ih svojim duhom, daje im široko srce, velike poglede, čini ih u pravom smislu riječi ljudima rada i vodstva. Krist Gospodin daje da taj posebni apostolat sja osobito među onima koje On zove u svećeništvo, ali, kad to vremena zatraže, i među onima koji su u Crkvi obični vjernici. Među tim vjernicima koji su na osobit način izabrani, nalazite se i Vi."[23]

A jednom drugom svom pokorniku je pisao: "Dobro vam je poznato koliko vas cijenim i kako visoko pred Bogom smatram važnim vaš rad za našu vjeru. Pred Bogom smatram svojom dužnošću isprositi što više milosti onima koji su pozvani izvršiti velike stvari za njegovu slavu."[24]

Kad je govorio o "velikim stvarima", o "svjedočanstvu istine," o "Božjoj stvari", tada nije mislio na blagorječivost propagande, već poglavito na primjer uistinu kršćanski življenog i svetog života. Evo kako je sam točno odredio svoju misao u jednom članku iz 1909. godine: "Vjerske istine ponajprije navješćuju apostoli i njihovi nasljednici u svećeništvu. No, i na revne kršćane spada da navješćuju Evanđelje svetošću svoga života i provođenjem u život evanđeoskog savršenstva. Kad u apostolu i revnom kršćaninu zasja svetost

22 BF, u veljači 1909, str. 83.
23 Gvidu Negriju, bez nadnevka i mjesta (AVP, kut. IV, br. 34; AP, str. 345-346).
24 Arturu Gherlandi, Padova, 10. listopada 1912 (AVP, kut. V, br. 115 bis)

života, onda je svima očito njihovo unutarnje uvjerenje u vjeru koju žele svjedočiti; tada će ljudski um, koji po učinku dolazi do uzroka, dati slavu Bogu koji je djelitelj svakog dobra."[25]

On je bio posebno potresen i svetom se radošću radovao videći te velikodušne duše, svjedoke vjere. Svome bratu Andriji je pisao: "Jedna mi je od najslađih utjeha kad, posred neizmjerne ljudske zloće i iskvarenosti, vidim da još ima izabranih duša, pravih svjedoka vjere, i to ne samo u kasnoj i klonuloj starosti nego i u prvom cvijetu mladosti, pa i posred ovozemnog blagostanja."[26]

Na granicama vjere

Njegov duhovni vođa otac Odorico da Pordenone, rođen dvije godine nakon oca Leopolda, dugo ga je još nadživio. Prigodom postupka za proglašenje blaženim, sjećajući se zajednički provedenih mladenačkih godina, rekao je: "Što se tiče apostolske revnosti, a naročito obraćenja krivovjeraca, htio bih reći da je to bila njegova osnovna misao; mi smo to nazivali njegovom svetom ludošću."[27] I ustvrdio je: "Znam da je otac Leopold molitvom, žrtvom i mrtvenjem želio proširenje vjere, obraćenje zalutalih, osobito odijeljenih."[28] A jedan njegov subrat, gotovo vršnjak, kasnije nadbiskup, rekao je: "Otac Leopold je imao misionarsku dušu i nju je usađivao i mladim studentima. Više sam ga puta čuo kako je rekao da je spreman svoj život položiti samo da postigne obraćenje zalutalih, odijeljenih kršćana, a naročito svojih Slavena. Kad su ga poglavari odredili da bude ispovjednik u Rijeci, to je prihvatio sa silnom radošću, jer mu se činilo da je sam Bog uslišao njegove želje i molitve te ga poslao onamo da bi još djelotvornije mogao raditi na obraćenju tih naroda."[29]

Opširnije ćemo govoriti[30] o toj njegovoj velikoj želji da bude misionar na Istoku, i kako je to, na sebi svojstven način, i uspio. No, valja nam ovdje spomenuti da ništa manje nije bilo njegovo zanimanje za granice vjere, kao što su misije. I kao klonuli starac, videći da je već zatvoren put za te granice, sa zabrinutošću je pratio napredak katoličkih misija, radovao se uspjesima i pokazivao je bol zbog bezbrojnih teškoća s kojima su se one susretale. Posebno se zanimao za misionarski rad

25 BF, u veljači 1909, str. 124.
26 Andriji Mandiću, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. VII, str. 198).
27 AP, str. 241.
28 AP, str. 242.
29 AP, str. 249; usp. str. 4, 121, 131, 255, 265, 301.
30 Usp. cijelo XVI poglavlje.

svoje subraće mletačkih kapucina. Bio je radostan kad je saznao koju pojedinost njihova rada u naviještanju Evanđelja. Kad se za vrijeme oproštajnih svečanosti misionara, prilikom njihova odlaska u misije, davalo raspelo, on je tom činu prisustvovao s tolikom pobožnošću i uzbuđenjem te je zadivljavao sve koji su ga vidjeli. Zajedno s radošću mogla mu se na licu čitati sveta zavist što i sam ne može poći s njima.[31]

Misionare je podržavao molitvama i žrtvama; uvijek bi, u vezi s misijama, nekome od njih kazao takve riječi koje su često bile prava proročanstva. Otac Gaetano Grotto, kapucin, vratio se 1938. godine iz misija u Etiopiji vrlo lošeg zdravstvenog stanja. Njegovo dugotrajno i herojsko boravljenje u jednom lječilištu za gubavce u Hararu, gdje je njegovao zaražene, budilo je loše slutnje. Dakako, misionar se našao u dosta teškom duševnom stanju. Otac Leopold ga je hrabrio te mu je, zajamčivši mu da će ozdraviti, rekao: "Sinko, kad prestanu ovi politički prevrati, u ime Božje zamolite da se ponovno vratite u misije, i to upravo u našu misiju, jer ako zatražite da pođete u koju drugu misiju, to vam neće dopustiti. Sinko to je u ime Božje vaše mjesto." Prošlo je nekoliko godina. Venecijanski su kapucini svi bili istjerani iz Etiopije i nisu se mogli više onamo vratiti. Otvoriše misiju u Angoli, ali je otac Gaetano trajno ostao u Italiji te je izgledalo da su misije za njega sad već bile samo san. Želeći se vratiti među svoje gubavce u Harar, prema savjetu oca provincijala, obrati se molbom ocu generalu Reda. Car Haile Selasije, koji je, unatoč negdašnjim političko-vojnim prilikama, bio sklon da Talijani ponovno dođu u Etiopiju i budući da je posebno poznavao zasluge oca Gaetana, bio je voljan da mu dopusti provratak te da se pridruži francuskim kapucinima koji su na to mjesto došli nakon talijanskih. Izgledalo je da će sve dobro svršiti, kad najednom otac general sasvim odbije njegovu molbu. Riječi oca Leopolda su se ostvarile tek napola, a 1954. godine potvrđena je i druga polovica. Kad je otac Gaetano zatražio da pođe u misije u Angolu, konačno mu to bi odobreno. Otputuje sav sretan, siguran da je to upravo njegovo mjesto, kako mu je bio prorekao otac Leopold.[32]

»Riječ Božja«

Božjom Riječju nazivamo vječnu Očevu Riječ — Sina koji je postao čovjekom radi našeg spasenja i ostao nam bliz u zajednici Crkve, a napose u euharistijskom otajstvu. Božjom riječju nazivamo također i riječ Pisma koja se trajno prenosi u Crkvi navještajem propovjednika. Duboka i živa vjera oca Leopolda prihvaćala je Božju riječ u oba ta značenja. Pisao je 1908:

"Sveti Pavao kaže: 'Živa je, uistinu, Riječ Božja i djelotvorna; oštrija je od svakoga dvosjekla mača; prodire dotle da dijeli dušu i duh, zglobove i moždinu te prosuđuje nakane i misli srca.'[33]

Tako snažna i djelotvorna Božja Riječ, sveznajuća i svemoguća, zapravo je sama Supstancijalna Riječ Uma Boga Oca, koja nam je postala opipljiva u otajstvu Utjelovljenja; to je Riječ Božja koja je postala čovjekom i trajno živi među nama u euharistiji.

Sveti Pavao u svoje ime i u ime svih katoličkih svećenika kaže: Kristovi smo poslanici i On nas našom službom nagovara i zaklinje.[34] Zato svećenici s pravom prihvaćaju tu riječ Apostola i s punim je pravom šire, jer je na njih prešla apostolska vlast. Zbog toga, kad zakoniti službenici vrše svoju službu i navješćuju Evanđelje narodima, zapravo sam Krist Otkupitelj po njima govori i poučava. A njegova je riječ živa i djelotvorna, kao što je On sam živ i neizmjerno moćan. To je, eto, silno oružje Božje Riječi koju mi svećenici prema Apostolovu nalogu moramo uzeti u obranu Evanđelja."[35]

Redovnici pak, željni da uvijek rade na djelu širenja Evanđelja, osobito su pozvani na to sveto djelo. Evo njegovih riječi: "Oni koji su pozvani da prigrle redovnički stalež, samim time su pozvani u apostolsku službu, jer upravo je redovnički stalež po svojoj naravi veoma prikladan za apostolsku službu. Naime, budući da su pozvani da što prisnije ispovijedaju svetost Evanđelja, oni tako mogu još bolje zastupati i stvar Evanđelja."[36]

Želimo li kao siromašni ljudi prosuđivati postupke Providnosti, ona će nam uvijek ostati tajanstvena. Kao što je otac Leopold imao žarku misionarsku dušu, a nikada nije mogao nogom stupiti u misijski kraj, tako je isto imao vruću želju prema Božjoj riječi, ali nikada nije mogao postati njenim apostolom preko propovijedanja. Tada još nisu postojala tehnička sredstva koja omogućuju nama danas pojačanje i najslabašnijeg glasa, kao što je bio njegov. Od rođenja je o. Leopold baštinio manu u izgovoru, koja ga je pratila sve do smrti. Izgovor mu je bio isprekidan. Jezik mu se zaplitao kod izgovaranja

31 AVP, kut. X, br. 8.
32 AVP, Libri firme, sv. 68, str. 850.
33 Heb 4, 12.
34 Usp. 2 Kor 5, 20.
35 BF, studeni 1908, str. 11.
36 BF, prosinac 1907, str. 29.

riječi i rečenica, pa je znao zastajkivati i zamuckivati kad je htio izgovoriti riječi sasvim jasno, kao na primjer kod podjeljivanja odrješenja ili izgovaranja riječi posvete.

No otac Leopold je svim sredstvima nastojao kod drugih buditi ljubav i oduševljenje prema tom obliku apostolata.

Msgr Sebastijan Cuccarollo piše: "Premda je otac Leopold bio bogato obdaren Božjim darovima, nije imao dar govora, no znao je kod drugih buditi osjećaj za propovijedanje na temelju svetog Evanđelja. Volio je govorništvo i uživao je u velikim govornicima. Dobro je poznavao i s oduševljenjem je govorio o djelima Bossueta, osobito o Govorima na blagdane Isusa Krista i Presvete Djevice Marije. Svake godine o blagdanu svetog Ivana Zlatoustog i nekoliko dana nakon toga, predmet našeg razgovora bile su Homilije toga velikog naučitelja. Zahvaljivao je svetom Piju X koji ga je imenovao zaštitnikom propovjednika. Na žalost, posljednjih desetljeća 19. i početkom 20. stoljeća propovjedaonica je postala profano mjesto tribunskog govorništva. Naprosto, skup svih tih krivovjerja, kako je sveti Pio X označio modernizam, svećenici su iznosili s propovjedaonice i nisu više propovijedali Isusa Krista, već su se zapravo sami stidjeli Evanđelja, Svetog pisma i svetih otaca.

Otac Leopold, sav gnjevan, raspaljivao se kad bi čuo svećenike i redovnike gdje se razmeću učenošću, umjesto da vjernike hrane Riječju Božjom. Tresući se, govorio je o očaju koji će zahvatiti te propovjednike na smrtnom času, jer su izdali Božju Riječ."[37]

Apostolska revnost

Međutim, Gospodinu je iskazivao veliku zahvalnost na milosti što nije dopustio da kapucini tako zastrane. Posebno je hvalio svoju subraću u području Venecije koji su, predvođeni velikim govornikom ocem Robertom iz Nove,[38] propovijedali uistinu Isusa Krista, a ne isprazno znanje ovoga svijeta. S ljubavlju i oduševljenjem, što je inače odudaralo od njegova tako ozbiljnog i strogog života, savjetovao je mlade propovjednike i vodio ih ispravnim putem.

Subrat o. Rajmund iz Herna piše: "U prvim godinama svoje svećeničke službe, 1938. godine, živio sam uz oca Leopolda.

37 AVP, kut. J, br. 26.

38 Otac Robert rodio se u Nove (Vicenza) 1869. Već je bio svećenik i završio je filozofiju i kanonsko pravo kad je 1898. postao kapucin. Odmah je počeo raditi kao propovjednik. Imao je široku kulturu, fizičke i moralne kvalitete koje su mu pomogle da postane jedan od najvećih propovjednika svoga vremena. Gotovo trideset godina propovijedao je u najpoznatijim crkvama Italije. Napisao je vrijedne spise. Umro je 1939.

Brzo sam opazio da je bogat dobrim savjetima i poticajima. Divan je bio kad mi je govorio o studiju i propovijedanju. I kako je žalio stanovite tradicionalne nedostatke! Izgledao mi je kao mladić moje dobi, pun ideala i zanesenosti u traženju novih putova k uspjehu. Zadivljen, rekoh mu jednoga dana:

— Oče, ta vi ste mladić po svom načinu mišljenja! Imate najbolje i najsuvremenije poglede u pitanju propovijedanja!

— Eh, nego što! — odgovori mi on smiješeći se — istina nikada ne stari, ona je uvijek moderna!

Gotovo svaki put kad sam došao k njemu, poticao me na studij. Katkada se digao sa svoje stolice, uzeo jednu knjigu sv. Augustina, koju je držao u svojoj sobici gdje je ispovijedao, i otvorivši tu knjižurinu gotovo veću od njega, pokazivao mi svojim grbavim prstima stanovite rečenice bogate istinom. Kad sam se vratio s kakvog propovijedanja, odmah me pitao kako je bilo. Pri tom je vidljivo uživao i sokolio me. Kad sam znao klonuti duhom, bilo zbog poteškoća bilo zbog oštre kritike, kod njega sam uvijek nalazio oslonac i ohrabrenje. Osjećao sam da on trajno prati moje korake i očinski se za me zanima. Zato sam se trudio da propovijedam što sam bolje mogao."[39]

Čim je saznao da je sin njegova prisnog prijatelja Andrije Kornera izabrao svećenički život, napisao mu je: "S tobom se radujem što je i jedan od tvojih sinova pozvan u svećeništvo i

39 AVP, kut. R, br. 1. Otac Rajmund rođen je u Herne u Njemačkoj 1918. od talijanskih roditelja. Kao mladić se vratio u Italiju i ušao je u Kapucinski red u venecijansku provinciju. Čim je zaređen za svećenika, počeo je vršiti propovjedničku službu za koju je imao velike darove: široku kulturu, dobar glas i kretnje. Riječ mu je bila tečna, prožeta nutarnjom toplinom pa je za kratko vrijeme dobio opću privrženost. Propovijedao je po selima i velikim gradovima. Otac Leopold ga je veoma cijenio i njegov je rad pratio živim zanimanjem. Njegovo duhovno vodstvo i mudri savjeti bili su od velike pomoći ocu Rajmundu. Od oca Leopolda je na poseban način primio ovu pouku: svećenik mora sav svoj život žrtvovati za spas duša, on mora umrijeti od rada za druge. Takav je bio njegov život. Nekako predosjećajući da će njegov zemaljski život biti kratak (kao što je bio i život jednog njegova brata), posve se predao apostolatu bez i časa odmora. Često je znao ponavljati jednu rečenicu koju mu je jednom rekao otac Leopold: »Bolje je živjeti koju godinu manje, ali predanije raditi i spasiti koju dušu više.« To je bio program njegova kratkog života.

Teško je obolio od policistitisa. Dok je propovijedao u Zürichu, dao se pregledati od jednog specijalista za tu bolest i dobio je jasan odgovor: nema nade u spas, preostaje mu još samo jedna ili dvije godine života. Jake je duše primio taj strašan pravorijek i mjesto da klone, imajući na pameti što mu je uvijek govorio otac Leopold, još više se dade na rad, a da nikada ni s kime nije govorio o strahovitim bolima koje su ga mučile danju i noću. Nekoliko mjeseci pred smrt, ne mareći za mišljenje poznatih specijalista iz Padove, želio je propovijedati u korizmi u katedrali u Messini, a zatim je održao i konferencije u velikom kazalištu u Palermu. Vratio se sav uništen u Padovu, ali sretan da je do kraja radio. Samo mjesec dana kasnije, 22. lipnja 1950, u svojoj 38 godini, Gospodin ga je pozvao na vječnu nagradu. Svi su ga oplakivali u Padovi i u drugim gradovima gdje je odjekivala njegova žarka apostolska riječ.

Htio sam ovdje kratko prikazati lik tog kapucina, jer u njem se jasno vide plodovi duhovnog vodstva i savjeta oca Leopolda.

na apostolat. Bodri ga da nastavi na započetom putu. Istina, to je mukotrpan put, žrtvama ispunjen, ali Onaj koji se dostoji pozvati nas u službu svetog Evanđelja, učinit će još i više."[40]

Jednom subratu koji je od njega zatražio savjet da li da zamoli poglavare oslobođenje od nekih službi jer je smatrao da je odveć zaokupljen, odgovori odmah bez ikakva krzmanja: "Ne, ne; radi, radi! Pozvani smo da radimo za duše; pozvani smo za spas svijeta."[41]

Kad su mu kapucinski klerici iz samostana u Udinama pisali prigodom njegove zlatne mise, odgovorio im je: "Dopustite mi da vam jedan vaš stari subrat, prigodom svečane pedesete obljetnice svećeništva, reče jednu riječ: Rođeni smo za napor. Najveća je radost kad možemo raditi. Molite Svevišnjeg Gospodara da mognete umrijeti od apostolskog napora."[42] Tu je rečenicu često ponavljao kad bi dolazio u susret klericima u svom samostanu.[43]

Međutim, on nije samo poticao druge na apostolski rad, već je i sam u to ulagao sve svoje snage, predavao mu se posvema i trajno, naprosto herojski. Taj napor je smatrao osobitim Božjim darom i na njemu je trajno zahvaljivao. Pisao je svom prijatelju Antunu Settinu: "I dalje sam zauzet za duše. Zahvaljujem Gospodinu koji mi daje tu milost."[44]

40 Andriji Korneru, bez nadnevka i mjesta (AVP, kut. I, br. 5).
41 AVP, kut. A, br. 33.
42 AVP, kut. VI, br. 178 bis.
43 Jedan od njih je rekao na postupku: »Kad je govorio s nama studentima, uvijek nas je poticao da molimo za sebe i za njega, kako bismo mogli raditi do svršetka, jer je govorio: 'Svećenik mora umrijeti od napornog apostolskog rada. Nikakva druga smrt nije dostojna svećenika.'« (AP, str. 53.)
44 Antunu Settinu, Padova, 12. prosinca 1914. (AVP, kut. V, br. 167.)

Treće poglavlje

SVEĆENIČKA VJERA

»Kad čovjek koji ima vjeru nastoji živjeti prema Evanđelju i prema mjeri milosti što mu je Gospodin udjeljuje te prema zahtjevima svoga staleža, kad nastoji obdržavati sve njegove zakone, on tada, nasljeđujući Krista, jeca i pati u neizmjernim jadima i bolima ljudskog života, prinosi se i žrtvuje Bogu Ocu kao ugodna i mila žrtva. Kad se tako u kršćaninu ispunjaju otajstva strpljivog Krista, u svoje vrijeme će se na njemu ostvariti i otajstva uskrslog Krista.«

(Iz Blaženikovih spisa)

Veličina svećenika

Ako postoji netko među kršćanima koji treba posjedovati življu vjeru i neprekidno je provoditi u život, onda je to svećenik. Mnogi obični vjernici izgledaju kao da samo nastoje, a koji put se i boje, naći priliku da očituju svoju vjeru. Međutim, za svećenika je sam njegov životni položaj i rad neprekidan čin vjere. Bez vjere svećenik ne može vjerovati ni u sama sebe. Bilo da otpušta grijehe ili posvećuje euharistijsku žrtvu, bilo da krštenjem prima novog člana Crkve ili ga posljednjim pomazanjem otpraćuje u vječni život, on tada ne samo u sebi već i u drugima ostvaruje vjeru. Štoviše, on se poistovjećuje sa samim tvorcem vjere, Kristom, jer djeluje u njegovo ime i kao njegovo sredstvo. Vjera i svećeništvo su neodjeljivi, i svećeništvo u kršćanskoj zajednici zauzima mjesto koje vjera zauzima među ostalim krepostima.

Nikakvo zato čudo da je oca Leopolda upravo njegova duboka i živa vjera privukla u katoličko svećeništvo, među najuzvišenija Kristova stvorenja za spas svijeta. Za njega mudrost, bogatstvo, ljepota i bilo koja druga ne znam kako čudesna ovozemna stvar ne bijahu drugo doli sjena, zapravo ništa, pred jedinom, istinitom veličinom: svećeništvom. U to je bio duboko uvjeren, u skladu s time je i postupao. Dok je ispovijedao, davao savjete i tješio, bio je siguran da to ne

govori više siromašan, jadan fratar, već svećenik, službenik Kristov; štoviše, da sam Krist po njemu djeluje. Iz te nepokolebive sigurnosti proizlazili su njegovi postupci i riječi koje su silno zbunjivale one koji ga nisu poznavali. U teškim je prilikama znao reći: "Tko je govorio? Da li ja, siromašan fratar? Ne, govorio je svećenik, to jest Krist! Dosta."[1] Takvo je bilo njegovo uvjerenje i sigurnost kad je druge uvjeravao ili ih oslobađao od sumnjičavosti, pa i u rješavanju najsloženijih slučajeva.

Naročito je cijenio svećenika zato jer on služi misu, jer prinosi Bogu božansku Žrtvu. Evo što piše Andriji Korneru, svom prijatelju iz djetinjstva: "Približava se radostan dan svećeničkog ređenja tvog sina don Jere. Sigurno je to velika utjeha tebi kao ocu i vjerniku. Zato već sada upućujem svoje najljepše želje obitelji Korner za taj sretan događaj. Nemam sreće poznavati tvoga dobrog sina Jeru, ali dobro poznajem tebe i molim te da ispričaš svome sinu kako smo ti i ponizni pisac ovih redaka prijatelji od malih nogu pa sve do naše već poodmakle dobi. Izrazi, dakle, svome sinu moje želje i reci mu kako ga ovaj stari svećenik što piše, a koji se uzda u božansku dobrotu da će za dvije godine moći proslaviti svoju zlatnu misu, već sada priznaje svojim drugom u apostolskoj službi.

Dobro ti je poznato da svećenik, slaveći sveta otajstva, prinosi Bogu Ocu njegova Sina i na nekrvni način obnavlja žrtvu križa. Naime, slaveći misu, prinosi mu Neizmjerno Dobro, samog Sina Božjega prinosi Bogu Ocu. Zato kad služi misu, svećenik izvršuje najviše poslanje što se može izvesti na zemlji. I to će veliko poslanje za kratko vrijeme izvršavati i tvoj sin. Imaš stoga razloga da se već sada veoma raduješ tom danu kad će tvoj sin prvi put slaviti sveta otajstva.

Molim te još za jednu uslugu: kad tvoj sin postane svećenik, poljubi mu ruku i umjesto mene."[2]

Kasnije je opet htio podsjetiti svoga starog prijatelja na neizrecivu milost koju mu je udijelio Gospodin kad je njegova sina počastio svećeničkim dostojanstvom: "Sve donedavna imao si u mojoj poniznoj osobi prisnog prijatelja svećenika,

1 AVP, kut. Y, br. 67. Jedan njegov pokornik, svećenik i profesor na Sveučilištu u Padovi, iznio je na postupku: »Otac Leopold je imao veoma visoko poimanje svećeničkog dostojanstva i vlasti. Ponavljao nam je da se moramo, prema riječima Apostola, smatrati Božjim zastupnicima. Dok nas je ispovijedao, znao je uvijek podsjetiti na te riječi navodeći evanđeoske riječi: 'Tko vas sluša, mene sluša'« (BP, str. 97.) Isti svećenik svjedoči također i ovo: »Kad sam ga pitao kako da se ponašam sa svojim sveučilišnim kolegama, savjetovao mi je da budem razborit i dodao je: 'S dostojanstvom nositi svećeničku odjeću već je po sebi apostolat.' (BP, str. 94.)

2 Andriji Korneru, Padova, 25. lipnja 1938. (AVP, kut. I, br. 6).

ali sada ti je Gospodin udijelio da imaš i sina svećenika. Ti koji imaš vjeru revnog kršćanina, dobro znaš kakvu ti je milost udijelio Svevišnji Gospodin."[3]

Poštovanje prema svećeniku

Priča se da se jednom nasamo nađoše dvojica poganskih svećenika kojima je bila dužnost da zakolju žrtve i zajedno po njihovoj utrobi gataju budućnost. Nasmijaše se jedan drugome i namignuše: znali su da su obadvojica varalice svijeta. Kod katoličkih svećenika, ili barem među onima koji imaju življu vjeru, događa se obratno. Kad se susretnu, obuzeti su veličinom svećeništva koju drugi posjeduje. Krepost kao da se katkada znade našaliti: svećenik može smatrati svoje svećeništvo velikim ali ono kao da je nekako prisiljeno da živi u slabašnom čovjeku koji se priznaje malenim. Skromnost je tada poput zadimljenog stakla koje mora omogućiti da blještavilo svećeništva promatramo tako da ne budemo zaslijepljeni od njegove uzvišenosti i veličine. No kad isto bogatstvo promatramo kod drugih svećenika, tada pada svaki zastor i sunce bljesne u svem svom sjaju. To nam omogućuje da shvatimo zašto je otac Leopold, koji je i sam bio svećenik, tako otvoreno pokazivao svoje poštovanje prema drugim svećenicima.

U kapucinskim samostanima u venecijskoj pokrajini za života oca Leopolda bio je običaj da braća laici i klerici kad sretnu patra (oca, svećenika), pokažu svoje poštovanje prema njegovu svećeničkom dostojanstvu. Ustupali su mu prolaz, naklonili bi glavu i skinuli kapicu s glave ako su je nosili. To je bio čin vjere u svećenika. Otac Leopold, koji je taj običaj naučio u svojim mladim godinama, obdržavao ga je savjesno čitava života. Uistinu je bilo pobudno vidjeti ga kako iskazuje te znakove poštovanja ne samo pred starijim ocima već i pred mlađima, tek zaređenima.

To je poštovanje on protegnuo na sve svećenike. A brojni su svećenici dolazili k njemu na ispovijed.

Jedan gospodin iz Padove reče jednom ocu Leopoldu da ide u Veronu k don Ivanu Calabriji. Bio je jako zadovoljan i reče mu: "Kad vidite don Ivana, poljubite mu ruku umjesto mene."

Čim je taj gospodin došao k don Ivanu, on ga upita:

— Kako je otac Leopold?

— Dobro. Zadužio me da Vam namjesto njega poljubim ruku.

3 Istome, Padova, 19. listopada 1939. (AVP, kut. I, br. 7).

— E, to ne! — usklikne don Ivan. — Ja moram njemu poljubiti ruku. Kad se vratite u Padovu, odmah to učinite u moje ime. Otac Leopold je svetac. Slušajte ga i nek vam ni jedna sitnica ne izmakne, jer u njemu govori Gospodin. Recite mu da se moli za ovoga siromašnog svećenika."[4]

Za svećenike je bio spreman učiniti svaku žrtvu. Kad su ga iz različitih sjemeništa venecijanske pokrajine prigodom duhovnih vježbi pozivali za ispovijed, radosno se odmah tome odazivao. Nikad nije pokazivao umor kad je trebao primiti svećenike. Sa svom poniznošću iskazivao im je poštovanje, tješio ih, bio im oslonac u njihovim poteškoćama.

Prigodom njegove zlatne mise brojni su se svećenici okupili oko njega da mu izraze svoju zahvalnost. A msgr Josip Schievano, arhiprezbiter padovanske katedrale, u ime svih mu je uputio među ostalim i ove riječi: "Poštovani oče Leopolde, evo oko Vas lijep dio Vaše duhovne obitelji. Veze koje nas povezuju s Vama svete su, snažne i srdačne. Tek će se na sudnjem danu očitovati vaše žrtve i dobro što ste ga učinili našim dušama; nemiri stišani, boli ublažene i utješene."[5]

Za svoje posljednje bolesti, kad više nije mogao silaziti u crkvu te je primao pokornike jedino u svojoj bolesničkoj sobici, k njemu su dolazili osobito svećenici. Jedanput reče jednome od njih: "Sada mogu činiti tek malo dobra, ali ostaju mi još duše najdraže Gospodinu: svećenici."[6]

Žestoko je ustajao protiv onih koji su loše govorili o svećenicima. I pred kojom otvorenom slabošću znao je odlučno reći: "Pustimo nek svevišnji Gospodar bude sucem!" Gospodin mu je jednom pomogao da dade lijepu lekciju nekim deranima i pouči ih da poštuju Božjeg službenika. Bilo je to 1935. Vraćao se u samostan iz Bazilike Svetog Antuna prolazeći pokraj botaničkog vrta. Kad je došao na most Canaletta, sretne nekoliko derana koji, ne našavši boljeg načina da potrate vrijeme, htjedoše se našaliti sa starim fratrom pa mu zaprijete:

— Sad ćemo zgrabiti toga starkelju i bubnuti ga u kanal!

— Pokušajte, ako ste kadri! — odgovori on energično.

Ništa više nije rekao, nego je samo nastavio svoj put.

Polagano je išao sve do Prato della Valle i onda se vratio natrag. Oni su derani još bili ondje, nepokretni poput kipova.

4 AVP, kut. C, br. 9.
5 AVP, kut. S, br. 6.
6 Ondje.
7 To je mali kanal koji ističe iz rijeke Bacchiglione i služi za Botanički vrt, najstariji u Evropi. Jedan drugi izlaz (što se ne može lako protumačiti onome koji je samo usput vidio Padovu) okružuje park Prato della Valle (stari Marsov trg u antičkoj Padovi). Iz njega se može izići jedino prolazeći ispod jednog malog mosta gdje se skupi voda koja sporo otječe, ali ipak nije voda stajaćica.

Čim ga ugledaju, bace se na koljena i zamole ga oproštenje. "Ne molite od mene oproštenje, nego od Gospodina", odgovori on dobrostivo. "Ja sam samo siromašan fratar. Naučite se poštivati ljude, a osobito Gospodinove službenike." Zatim ih ljubazno potapša po ramenu i pusti ih da odu.[8]

Sveta misa

Vrhunac svećeničkog života, kao uostalom i cijele katoličke vjere, jest slavlje euharistijske žrtve. Kao što su dani ređenja i prve mise najljepša uspomena u životu svećenika, tako su i najuzvišeniji trenuci njegova dana časovi provedeni na oltaru i u susretu s božanskom žrtvom.

Ta je čudesna otajstva otac Leopold duboko proživljavao. U trenucima oduševljenja znao je reći sav zbunjen: "O, kad bismo mogli vidjeti što se događa na oltaru. Naše oči ne bi mogle podnijeti sjaj tih otajstava."[9] Sav uzbuđen, napisao je: "Imam neizrecivu milost da svaki dan prinosim božansku Žrtvu."[10]

Do tako visokog stupnja života vjere došao je dugom i postojanom pripravom. Msgr Sebastijan Cuccarollo, koji je kao mladi klerik živio s ocem Leopoldom, piše: »Otac Leopold se pripravio na svećeništvo svojim učenjem i svetošću. Dok je studirao teologiju (svjedok sam tome), silnu je važnost pridavao raspravi 'De Eucharistiae Sacramento' Billuarta, raspravi 'De sacrificio misae' kardinala Bone, knjizi o. Chiagnona 'Sveta misa'. Napamet je naučio cijelu 4. knjigu knjižice 'Nasljeduj Krista', koja govori o euharistiji. Često je ponavljao meni i ostalim klericima: 'Valja se pripraviti na svećeničko ređenje, jer svećenikov život postaje život Krista koji se žrtvuje na oltarima, postaje usta Kristova koja posvećuju kruh i vino i oni postaju Tijelo i Krv Isusova. Njegove ruke dotiču Isusa i daju ga dušama poput ruku Gospe, svetog Josipa, starca Šimuna. Sveta misa je najvažniji čin svećenikova dana.

Za običnog vjernika posvećenje se svodi na dvoje: umrijeti i ponovno oživjeti, odstraniti starog i obući se u novog čovjeka. Međutim, na nama svećenicima je dužnost da dušama prenosimo nadnaravni i božanski život koji nam dolazi od Isusa Krista. Zato za nas posvećenje znači: umrijeti, oživjeti i oživljavati druge. To su tri stupnja svećeničke svetosti za koju nam Krist, koji se svako jutro žrtvuje u našim rukama,

8 AVP, kut. B, br. 10.
9 AVP, kut. IX, br. 9.
10 Klemenci Capuzzo, bez nadnevka i mjesta (AVP, kut. II, br. 45).

pruža najbolji primjer na oltaru. On nas poučava na taj način da umremo sebi i svijetu, da živimo svetijim životom i da oživljavamo bližnjega svojom revnošću.'«[11]

Nije ostajao samo pri riječima. Nastojao se na misno slavlje pripraviti sa svom brižljivošću, time što je činio kreposna djela. Isti msgr Cuccarollo nastavlja: »Još kao mladi student uvijek je imao na pameti, a često i na ustima, riječi Svetog pisma: 'Očistite se, vi koji nosite posude Gospodnje'.[12] Zato je ponajprije obavljao daljnju pripravu trajno se trudeći da cijelog dana bude u Božjoj nazočnosti te da izbjegava i najmanji svojevoljni prijestup. Dok smo bili studenti, trebalo je samo vidjeti s kakvom je revnošću ponavljao riječi (što ih obično govore mladi kapucini prije svakog važnog čina): 'Sjetimo se da smo u Božjoj nazočnosti, da smo se jutros pričestili i da ćemo se sutra pričestiti.' Kad je bio zaređen za svećenika, cijeloga je života ponavljao sam sebi: 'Sjeti se da si jutros služio misu i da ćeš je služiti ponovno sutra.'

Da bi uistinu bio 'čist', ispovijedao se svake večeri. Večera je uvijek bila skromna, jer je htio imati lagan san i ujutro biti spreman i bistra uma za veliko djelo koje je imao izvršiti. Ustajao je, uvijek uz dopuštenje poglavara, mnogo ranije od ostalih i cijeli sat ostajao u molitvi za bližu pripravu. Kroz taj je sat razmatranja samo pojačao pripravu koja je trajala zapravo cijeli prethodni dan i velik dio noći.«[13]

Imamo li u vidu sve to, onda nije nikakvo čudo da je za njega misno slavlje bilo prava duhovna svečanost, a za one koji su mu prisustvovali prava duhovna okrepa. Na poseban način nakon pretvorbe često je plakao, njegovo se lice preobražavalo pa su u tim trenucima mogli opaziti da je imao izravni dodir s božanskom Žrtvom koju je držao u rukama.[14] Rado bi bio dugo ostao na oltaru, ali to nije činio da ne bude na teret drugima i jer su ga čekale duše koje su željele njegovu pomoć u ispovjedaonici.[15] Želio je da nazočni prisustvuju velikom otajstvu razmišljajući o velikoj Kristovoj žrtvi, a ne da pri

11 AVP, kut. J, br. 4.

12 Iz 52, 11.

13 AVP, kut. J, br. 4.

14 Jedan mladi brat iznio je na postupku: "Kad sam mu ministrirao kod svete mise, uvijek sam vidio kako plače nakon posvećenja" (AP, str. 116). A jedan je drugi svjedok izjavio: "Sjećam se da je na 50-obljetnicu svećeništva sluge Božjega poglavar otac Marcelin među ostalim rekao: 'Što znači to da smo mi subraća, kad smo nakon njega išli služiti misu, nalazili oltarnike namočene suzama? Svojim plačem zazivao je milosrđe Božje!'" (AP, str. 135). Usp. AVP, kut. X, br. 41; BP, str. 83.

15 AVP, kut. J, br 4: "Misa mu je trajala oko 30 minuta. U tome je želio biti sasvim normalan" (AP, str. 136). "Rado bi bio dao oduška svom ganuću, ali se bojao da će predugo potrajati i da će to biti na teret drugih" (BP, str. 105).

tom naglas mole.[16] Dok je rukama dodirivao božansku Žrtvu, osjećao je kako mu se u duši umnaža milost a tijelo posvećuje. Jedan brat laik kapucin koji mu je kod mise često posluživao, na povratku u sakristiju mu se približavao da mu poljubi ruke, ali ih je otac Leopold odmah povukao i sakrio u rukave svoga habita. Jednog mu jutra reče: »Oče, dajte da Vam poljubim ruke koje su maloprije dodirivale Gospodinovo Tijelo!« Na te riječi on mu to odmah dopusti. Od toga jutra sam je često pružao svoje blagoslovljene ruke da mu ih brat laik poljubi.[17]

Tako svaki dan s istim oduševljenjem i s istim žarom. Često je znao ponavljati riječi iz knjižice Nasljeduj Krista: »Dobar svećenik koji želi počastiti Boga, razveseliti anđele, izgrađivati Crkvu, pomagati živima, osigurati pokoj mrtvima i sam postati dionikom svekolikog dobra, nikad misu ne govori s navikom.«[18] S istim žarom s kojim je slavio prvu misu, slavio je i posljednju.[19]

Ne samo da je tolika bila njegova priprava na misu, njegov žar kod slavljenja božanskih otajstava, nego je takvo bilo i njegovo zahvaljivanje nakon mise. Napisao je: »Nema dragocjenijeg trenutka od zahvaljivanja nakon mise. Neizmjerno bogat Isus ne može dati nešto više od onoga što svako jutro daje svome svećeniku u misi. Pravednost zahtijeva da se primljeno dobročinstvo uzvrati. Toliki su, zbog pomanjkanja ljubavi i vjere, izgubili naviku da zahvaljuju. Isus za svoga života na ovom svijetu ozdravljao je bolesnike na sam dodir svojih haljina. Što bi istom učinio nama, samo ako imamo vjere, kad pod sakramentalnim prilikama živi u našem srcu? Mi smo službeni djelitelji njegovih božanskih darova. Iskoristimo dakle svoju moć za grešnike, rodbinu, za siromašne pokojnike. Dok se sakramentalne prilike ne raspadnu, On je u nama. Kakve li svečanosti za našu vjeru!«[20]

Otac Leopold nije duljio s molitvom i zahvalom nakon mise, već bi skoro odmah otišao u ispovjedaonicu. Jednoga dana reče: »Ja ujutro odmah nakon svete mise odem u ispovjedaonicu, jer uvijek ima duša, koje me čekaju, pa onda ispo-

16 Jedan brat pomoćnik svjedoči na postupku: "Posluživao sam mu kod mise nekoliko godina u bolesničkoj kapelici. Nije želio da od Svet pa do Pričesti naglas molim, bilo da ga ne smetam bilo da ja razmatram svetu žrtvu, tvrdeći da je u misi sve" (BP, str. 5). Budući da se kod mise nisu molile molitve u vezi s njome, neki su tražili da se mole druge molitve, samo da se moli. Zato su se za vrijeme mise molile krunica i druge molitve i to privatno ili zajednički. Razumije se da bi stvar bila drugačija s molitvama koje su povezane s misom, kao što je to slučaj nakon obnove liturgije.

17 AVP, kut. G, br. 10.

18 Nasljeduj Krista, knj. IV, poglavlje 50.

19 AVP, kut. J, br. 7.

20 Ondje.

TREĆI RED SV. FRANJE KNJIŽNICA ZAG.-EB. KAPITOL 9

vijedam i slušam sve svete mise svoje subraće.«[21] Doista, kad je on ujutro ispovijedao, a drugi su oci služili misu, od Svet do podizanja obustavljao bi ispovijed, digao se na noge, sabrao se i s njega bi se jasno odražavao sav žar unutarnje pobožnosti. Tako je činio uvijek, bez obzira tko bi se u tom trenutku našao u ispovjedaonici. To su opazili svi pokornici, koji su se u to vrijeme ispovijedali. I sve ih je to duboko ganulo i pobudilo na pobožnost.[22]

Doista, otac Leopold živio je svoju misu u trajnoj pripravi i zahvaljivanju, jer njegova živa vjera nije dopuštala da ikada odvrati misao od najvećeg čina svoga svećeništva.

Gospodin je jasnim čudom potvrdio svoje zadovoljstvo na tolikoj vjeri u veliko otajstvo svoje ljubavi. Evo kako o tome pripovijeda jedan liječnik specijalist: »Veoma sam bio blizu ocu Leopoldu i pratio sam sve faze njegove bolesti, osobito nakon njegova povratka iz bolnice. Mogu reći, i to kao stručnjak (jer upravo je tumor na jednjaku moja specijalizacija), da je barem dvadeset i pet dana prije smrti jednjak bio sasvim sužen te uopće nije bilo moguće uzimati nikakvu hranu niti piće, bilo prirodnim putem bilo sondom. Svakako iznenađuje i nemoguće je protumačiti prirodnim i liječničkim sredstvima i spoznajama činjenicu da je on mogao progutati svete prilike i purifikaciju prilikom služenja svete mise.«[23]

Svemoćno oružje

Otac Leopold je zbog svoje jake vjere bio siguran da je sveta misa svemoćno oružje kojemu ne može ni svevišnji Gospodin odoljeti. Kad god bi na oltaru — držeći u rukama, sav potresen od uzbuđenja, božansku žrtvu i prinoseći je vječnome Ocu — molio za neku posebnu milost, ma kako ona bila velika, uvijek je bio siguran da će mu molba biti udovoljena. Jednog je dana napisao nekom svom prijatelju: »Budući da je neizmjerna božanska žrtva koja se prinosi u svetim otajstvima, nikada neće stvar koju molimo biti toliko velika koliko je velika Žrtva koja se prinosi. Zato dok slavimo ili prisustvujemo svetoj misi, moramo imati silnu veliku širinu srca.«[24] A gospodi Josipi Cremonesi napisao je: »Kad služim svetu misu, moja misao hrli svima onima koji su mi se obratili. U trenutku kad obavljam sveta otajstva, svim žarom svoga srca grlim sve koji su mi se preporučili. Tada sam siguran da ću dobiti milost, jer ono što molim u svetoj misi nije ništa prema onome što prinosim.«[25]

I Gospodin ga je uslišavao. To jasno pokazuju brojne, upravo neobične zgode.

Devetnaestogodišnja gospođica Evelina Berto iz Bovolente (veće mjesto nedaleko Padove) dobila je 7. ožujka 1925. prehladu. Bolest je brzo napredovala te je bolesnica dobila upalu zglobova, tešku upalu bubrega (nefritis) i smetnje na srcu, što je prešlo u veoma ozbiljnu upalu srčanih zalistaka (endocarditis). Vrućica je stalno rasla i bolesnica je vikala zbog žestokih bolova po cijelom tijelu. Liječnik koji ju je liječio pozove iz Padove prof. Aleksandra Borgherinija i upita ga za mišljenje. Ovaj je nakon pažljivog pregleda izjavio da je stanje bolesnice veoma teško i da svaki čas može umrijeti. Cijela je obitelj bila silno zabrinuta i izbezumljena. Trajno su svi bili uz postelju jadne bolesnice koja nije mogla ni ruke podići.

18. ožujka gospodin Egidije, otac bolesnice, namisli otići u Padovu u Baziliku sv. Antuna da svoju siromašnu kćerku stavi pod njegovu zaštitu. Kad je došao u Prato della Valle, siđe s tramvaja i pođe prema Bazilici, ali ga neka neodoljiva sila tjerala da se popne natrag u kola i ode u kapucinski samostan svome ispovjedniku ocu Leopoldu. Ispovjedio se kod oca Leopolda kao obično, ali mu nije ništa rekao o jadnom stanju svoje kćeri. Otac Leopold mu ipak u srcu pročita duboku bol koja ga je mučila, i s uobičajenom ga dobrotom upita:

— Gospodine Berto, kako to da niste u svom običnom raspoloženju? Što vas rastužuje?

Nesretni otac otkrije mu jecajući svu svoju nesreću i pokrije rukama oči da sakrije suze koje su mu curkom curile.

Otac Leopold, uvijek spreman da se gane na ljudske nesreće, ostade hladan u svom vedrom miru i smiješeći se reče:

— Gospodine Berto, ništa se ne bojte! Imajte pouzdanja kao što ste uvijek imali! Sutra je blagdan svetoga Josipa; ja ću se sjetiti vaše kćeri kod svete mise i ona će ozdraviti. Čim ozdravi, neka odnese sv. Josipu jedno srce. Da li mi vjerujete?

21 AVP, kut, IX, br. 9.

22 Svjedočanstva su brojna. Evo samo nekih: "Čuo sam gdje su neki govorili da je i za ispovijedi, ako bi čuo znak zvonceta za podizanje, začas stao i sabrao se" (BP, str. 30). "I dok je ispovijedao, pa bi čuo zvuk zvona na posvećenje, znao se sabrati u duhu klanjanja. I to ne samo koji put, nego redovito, što je bilo pobudno za druge" (BP, str. 99).

23 AP, str. 108. To je svjedočanstvo donio prof. Henrik Rubaltelli, specijalist za bolesti uha, nosa i grla, koji je bio prisan prijatelj sluge Božjega, a bio je i njegov pokornik. Liječnička promatranja o bolesti i smrti oca Leopolda sadržana su i u knjizi samog E. Rubaltelli, *Un grande clinico dello spirito nella città dei sommi clinici: Padre Leopoldo visto da un medico*, Padova, izdanje Vicepostulature oca Leopolda 1966. Predgovor napisao prof. Luigi Gedda.

24 Tu je misao napisao jednom svom prijatelju. Rukopis bez imena kome je pismo upravljeno (AVP, kut. VII, br. 213).

25 Josipi Cremonesi, Padova, 23. studeni 1939. (AVP, kut. IV, br. 96).

— Da, oče — odgovori gospodin — ja vjerujem vašim riječima.

I odmah u srcu osjeti neobičan mir i spokojstvo čvrsto se uzdajući da će njegova kćerka sutradan biti zdrava. Odmah se vrati kući, ispriča što mu je rekao otac Leopold i svi se jako utješe.

Međutim, došla je noć, vrućica se povećala, a bolovi su bili sve veći. Grčevita uznemirenost zahvatila je jadnu bolesnicu. Ujutro 19. ožujka, na dan sv. Josipa, otprilike dok je otac Leopold služio svetu misu, mama koja je bdjela nad bolesničkim krevetom ljubljene kćeri, opazi da lice, koje je prije bilo plavo od navale krvi zbog groznice, počinje blijedjeti. Groznica se počela gubiti. Srce joj zaigra i reče u sebi: »Gle obistinjuju se riječi oca Leopolda.«

I bilo je tako! Evelina je bila ozdravljena!

Odmah su pozvali liječnika, a on nije mogao vjerovati svojim očima. Tri puta se htio toplomjerom uvjeriti da li je temperatura stvarno nestala. Govorio je da je to nemoguće. Izvan sebe od čuđenja, pažljivo je pregledao bolesnicu i pronašao da je u takvom stanju da bi je odmah mogao proglasiti klinički zdravom. Za nekoliko dana Evelina se oporavila i na Uskrs je, posve zdrava, na neizmjernu radost svih svojih milih, bila kod zajedničkog ručka.

Nakon dvadeset sedam godina, ispričavši taj slučaj pred sucima biskupijskog postupka oko proglašenja blaženim oca Leopolda, ona je dodala:

»Otada više nisam primijetila nikakvo vraćanje bolesti. Nakon godinu dana liječnik me pregledao i ustanovio je da su srčane smetnje potpuno iščezle. Otac i brat pođoše ocu Leopoldu da ga izvijeste o događaju. On ih je sasvim mirno, bez ikakva čuđenja saslušao i dodao: 'Sveti Josip obično bez buke čini velika čudesa . . .' Želim pridodati da je liječnik koji me liječio, prije izjavljivao da je nevjernik. Kad je ustanovio moje čudesno ozdravljenje i saznao za predskazivanje oca Leopolda, dopustio je nadnaravni zahvat i počeo vjerovati u Boga. To mi je prije nekoliko dana potvrdila i osoba koja je neko vrijeme živjela u Bovolenti i bila pacijent tog liječnika; on je to nedavno rekao njoj osobno. To znači da je još sada nakon više od dvadeset godina spomenuti liječnik pod dojmom toga čudesnog događaja.«[26]

Događaj je posvuda pobudio velik dojam i donio mnogo dobra dušama. Kad je jedan poznati industrijalac iz Conegliana, koji je bio daleko od Boga, čuo gospodina Berta kako pripovijeda o čudesnom ozdravljenju svoje kćeri, bio je

26 BP, str. 214-216. U AP, str. 174-176. svjedočanstvo Evelinina brata, Olinta Berta.

tako duboko potresen da više nije našao mira. To je bio početak njegova obraćenja, jer se nakon kratkog vremena povratio Gospodinu, napustio svijet i zatvorio se u samostan.[27]

Gospođa Ada Anselmi iz Padove imala je nakon rođenja svoga djeteta 1934, teške smetnje koje su je mučile nekoliko godina. Dva puta je bila u bolnici, ali je sve liječenje ostalo bez uspjeha. Ponovno je legla u krevet. Imala trajno vrućicu i jake bolove. Dva poznata profesora iz klinike u Padovi nakon detaljnog pregleda rekoše da bi se još samo moglo pokušati operacijom, ali da ne jamče uspjeh. Gospođa, duboko uzbuđena, predviđajući da bi u svojoj 26. godini morala ostaviti muža i sinčića, samo je plakala. Jedna dobra gospođa dovede k bolesnici oca Leopolda. On ju je ispovjedio i zatim joj kao nadahnut rekao:

— Gospođo, nemojte plakati. Pođite u bolnicu i dajte se operirati. Svakog jutra ću u svetoj misi moliti za vas i uvjeravam vas da ćete potpuno ozdraviti.

Od toga se časa sve promijenilo. Gospođa je sasvim smirena pošla u bolnicu i dala se operirati. Profesori pred mužem otkloniše svaku odgovornost sa sebe i rekoše da će pokušati s operacijom jedino zato jer to odlučno traži bolesnica. Operacija je trajala dugo i bila je veoma teška, ali je sasvim uspjela. Tog je jutra otac Leopold služio svetu misu za bolesnicu. Za kratko vrijeme gospođa Anselmi iziđe iz bolnice potpuno zdrava i više se nikada nije tužila ni na kakvu bol.

Čim je bilo moguće, zajedno s mužem i djetetom pođe k ocu Leopoldu. On ih primi sav radostan, blagoslovi ih i otpusti sretne. Potaknuo ih je da često slušaju svetu misu.[28]

Gospodin Jakob Lampronti, židovskog podrijetla, bio je zbog rasnog zakona 1940. otpušten iz službe i nije mogao dobiti drugoga posla. Njegov je položaj bio težak.

Kad je čuo za oca Leopolda, ode u Padovu i predstavi mu se sav očajan. Dobri otac sav potresen sasluša njegovu žalosnu povijest, utješi ga i reče mu:

— Vjerujte! Božja Providnost neće vas zapustiti. Budući da ovaj čas nemate posla, slušajte svako jutro svetu misu i Providnost vas neće ostaviti. Ne kažem vam to ja, nego Bog govori preko mojih usta.

Gospodin Lampronti je povjerovao ocu Leopoldu. Svaki je dan bio kod svete mise. I za sve vrijeme dok je bio bez posla, nikad mu nije uzmanjkalo što je bilo nužno za obitelj, katkada na način koji se činio da je pravo čudo.[29]

27 AVP, kut. B, br. 13; AP, str. 175-176.
28 AVP, kut. A, br. 6.
29 AVP, kut. L, br. 1.

Rano ujutro 6. travnja 1935. gospodin Amerigo Alibardi iz Bassanella (Padova) ulazio je u grad tražeći profesora liječnika za svoju suprugu koja se nalazila u vrlo teškom stanju. Trebala je već prije dva dana roditi dijete, ali je izgledalo da je to sasvim nemoguće. Bolovi su bili strašni, i ona je bila pri kraju života. Njezin muž pođe zatražiti pomoć, ali u taj rani sat nije znao kome da se obrati.

Dok je prolazio ispred kapucinske crkve, sjeti se oca Leopolda i uđe da se porazgovori s njime. Otac Leopold je već bio u svojoj ispovjedaonici. Čim je čuo za slučaj, začas se sabere, a onda će gospodinu Alibardiju:

— Vjerujete li?

— Da, oče!

— Pođite onda odmah u Baziliku sv. Antuna i slušajte jednu svetu misu na njegovu grobu. Vratite se zatim kući, pogledajte kako stvari stoje i dođite me obavijestiti.

— Oče, rado ću prisustvovati svetoj misi kasnije, ali sad ne mogu. Moram poći potražiti jednog profesora liječnika. Žena mi je na samrti.

— Rekao sam vam da odmah pođete slušati svetu misu!

Čovjek, naprosto kao pokošen tajanstvenom silom, posluša. Pođe u crkvu svetog Antuna, prisustvuje svetoj misi i odmah ode kući. Bio je iznenađen! Njegova supruga rodila je prekrasno dijete bez ikakve poteškoće. Utvrdi da je dijete rođeno upravo u trenutku dok je on nakon svete mise izlazio iz Bazilike svetog Antuna.

Gospodin Alibardi se vrati k ocu Leopoldu i ispriča mu što se dogodilo. Otac mu, smiješeći se, reče:

— Nisam li vam bio rekao da vjerujete u svetu misu?[30]

Vrelo svake milosti

Otac Leopold je živio svoju misu i taj duh vjere je nastojao uliti drugima s pravom držeći da je misa vrelo svake milosti i blagoslova. Može se reći da je svakome svećeniku koji se kod njega ispovijedao često preporučivao da pobožno služi svetu misu i učini je središtem svoga duhovnog života. Msgr Josip Manzini iz Verone napisao je: "Bio sam mladomisnik kad sam imao prigodu da se predstavim ocu Leopoldu. On mi je s velikom mudrošću govorio o svetoj misi i preporučio mi da je pobožno služim i da je učinim središtem svega svog duhovnog života. Završi riječima: 'Ako to učinite, bit će osigurana plodnost vaše svećeničke službe i iz toga će uslijediti veliko dobro za vašu dušu.' Nikad neću zaboraviti dojam što su ga na me učinile te njegove riječi."[31]

Jednom drugom svećeniku otac Leopold je pisao: "Nastoj da služiš svetu misu uvijek s većim žarom jer onda će biti i veći plod. Vazda živi povezano sa svetom misom koju si služio ili koju ćeš služiti, živi naprosto kao u jednoj trajnoj misi, jer mi svećenici nastavljamo vječno Kristovo svećeništvo."[32]

Nama svećenicima je preporučivao da svakog dana slušamo barem jednu svetu misu i da joj prisustvujemo razmišljajući o svetim otajstvima. Odvjetniku Alojziju Maggia iz Padove napisao je ove riječi:

"Mi moramo uvijek umom i srcem prisustvovati Božanskoj Žrtvi, koja se za nas prinosi u svako doba dana i noći. Žrtvuje se Jaganjac Božji koji uzima grijehe svijeta! Kad bi na svijetu i za jedan samo časak prestalo to božansko žrtvovanje, svijet bi zbog svojih zločinstava odmah propao. Pristupajmo uvijek bliže Božanskom Žrtvovanju i nastojmo — ja služeći svetu misu, a Vi slušajući — imati široko srce da njime obuhvatimo sav svijet duša. Božanska ljubav Gospodina Isusa u svetoj misnoj žrtvi neizmjerno nadvisuje sve ljudske zločine i zadovoljava božanskome veličanstvu, koje toliki grijesi vrijeđaju. Neka Vam te misli uvijek ostanu na pameti."[33] Istome je odvjetniku jednom drugom zgodom napisao: "Svaki časak žrtvuje se u kojem dijelu svijeta Isus u svetoj misi. Sjedinite se u duhu sa svećenikom da zadobijete osobite milosti koje se dijele samo u toj velikoj žrtvi!«[34] Gospođi Ani Bertoliero iz Padove napisao je ove riječi i preporučio da ih često pročita: "Uvijek promatrajte onu božansku Ljubav našega Gospodina Isusa Krista kojom se u smrt predao za nas i kako je htio ovjekovječiti svoju žrtvu trajnim euharistijskim žrtvovanjem u svetoj misi. Stoga upravite svoju misao i na jednu drugu činjenicu: prvo žrtvovanje izveo je on sam, drugo izvršuje preko svojih službenika u slavlju svetih otajstava i s drugim vjernicima koji sudjeluju kod svete mise."[35]

Oganj svetohraništa

Uistinu je bila velika mistična radost što ju je pokazivao otac Leopold na oltaru za slavljenja božanskih otajstava dok je u rukama držao božansku Žrtvu i unosio je u svoje srce. No,

30 AVP, kut. A, br. 1.

31 AVP, kut. M, br. 16.
32 Don Anđelu Lambruschiniju, 10. rujna 1934. (AVP, kut. 7, br. 216).
33 Alojziju Maggia. Misao napisana na jedan list za odvjetnika, bez nadnevka i potpisa (AVP, kut. VII, str. 214).
34 Istome.
35 AVP, kut. B, br. 23.

na taj način je malo trajala. Nakon mise neko vrijeme bi stavio ruku na prsa, kao da želi zadržati svoje blago. No sakramentalne su se prilike brzo raspadale i s njima je prestajala stvarna Isusova nazočnost. No Isus Krist, nazočan u svoj svojoj zbilji, svojim božanskim Tijelom i Krvlju, samo malo se udaljivao. Bio je vazda blizu, u svetohraništu. I otac Leopold je odmah svoju pamet i srce usmjeravao k svetohraništu i nije ih više udaljivao odatle. Što god bi činio preko dana, kamo god bi išao, uvijek su njegov um i srce bili tu, u klanjanju pred svemogućim Gospodinom. Osjećao je njegov višnji poziv i posvemašnju potrebu da živi svoj duhovni život. Često je govorio: "Bez vječnog svjetla svetohraništa ne može se sačuvati oganj u srcu svećenika."[36]

Čim je bio slobodan, odmah bi potrčao k oltaru i udubio se u duboko klanjanje. Gotovo je uvijek klečao, nije se oslanjao na klupu, unatoč trajnim bolovima u zglobovima nogu. Često je znao kleknuti na goli pod. Stajao je nepokretan poput kipa a lice njegovo, uprto u svetohranište, primalo je naprosto izraz zanesenosti. Često mu je lice neobično sjalo i iz očiju su mu curkom curile suze. Evo nekoliko svjedočanstava koja su ostavile pismeno ili ih izjavile na postupku osobe koje su s njim živjele. Ta nam svjedočanstva jasno kazuju kakav je dojam ostavljao takav njegov stav na one koji su ga gledali.

"Kad je klečao pred svetohraništem, izgledao je sav u zanosu. Klanjao se Presvetom Svetootajstvu i noću kad mu je to bilo moguće, ali uvijek u granicama poslušnosti."[37]

"Imao je živu vjeru u presvetu euharistiju. Sve vrijeme koje mu je bilo na raspolaganju provodio je u klanjanju presvetom Svetootajstvu i to uvijek na koljenima unatoč bolovima zbog upale zglobova koji su ga trajno mučili."[38]

"Svaki put kad bi otac Leopold došao u dodir s presvetim Svetootajstvom, izgledao bi sav preobražen. Euharistija je za njega bila središte njegova života."[39]

"Često sam ga vidio sabrana u klanjanju pred presvetim Svetootajstvom i uvijek u stavu osobite pobožnosti. Koji put sam ga zatekao ganuta do suza."[40]

"Otac Leopold je očitovao posebnu pobožnost prema Svetootajstvu. Često sam ga vidio sabrana u klanjanju i uvijek u stavu naročite pobožnosti. Koji put sam ga vidio do suza po-

36 AVP, kut. J, br. 6.
37 O. Odorik iz Pordenona, kapucin, duhovni vođa sluge Božjega i njegov provincijal (AP, str. 243; AVP, kut. O, br. 52).
38 Msgr Vigilije Dalla Zuanna, AP, str. 40; usp. AVP, kut. Y, br. 9.
39 Msgr Hijacin Ambrosi, AVP, kut. Y, br. 23.
40 Fra Hilarion iz Cividale, bolničar, AVP, kut. I, br. 27.

tresena. I dok bi klečao, nikad se nije oslanjao, unatoč svojim mnogobrojnim tjelesnim slabostima... Mogu dodati i to: kad sam ga opomenuo da sjedne, odgovorio je: 'Pred Gospodinom Bogom svaki drugi položaj je manje pobožan!' I tako je ostajao čitave sate ne naslonivši se ni na što."[41]

Ne samo dok je molio pred svetohraništem, nego svaki put kad bi izlazio iz crkve i prolazio ispred oltara na kojem se čuvala euharistija očitovao je takvu vjeru i poštovanje da je zadivljavao sve koji su ga vidjeli. Kad je prolazio korom, poklonio bi se i začas položio glavu na zid što stoji iza oltara i zaustavio bi se začas u molitvi, kao da želi nasloniti svoju umornu glavu na Isusovo Srce.[42] O tome piše gospodin Ivan Armellini iz Padove: "Otac Leopold je imao veliku vjeru u presvetu euharistiju. Više puta sam ga promatrao dok je prolazio ispred svetohraništa i pred njim se poklonio. Izgledao je sav preobražen, a svojim ponašanjem poticao je i druge na pobožnost i odanost."[43]

Jedan gospodin iz okolice Padove više puta je čuo govoriti o ocu Leopoldu. Govorili su: To nije fratar kao drugi; mora biti svetac. Budući da ga nikad nije vidio, jednoga dana zaželi da mu se približi. Ode u kapucinsku crkvu, klekne na jednu klupu da se pripravi na ispovijed. Vidio je više fratara gdje prolaze. Konačno izađe na pobočna vrata jedan mali fratar, prođe pred Svetootajstvom i tako pobožno klekne da mu je u duši probudio najživlji osjećaj Božje nazočnosti. Odmah reče u sebi: To mora da je otac Leopold i odmah pođe k njemu na ispovijed. Nije se prevario. Otkrila mu ga je njegova duboka vjera u presvetu euharistiju.[44]

Poštovanje prema svetom mjestu

Štovao je presvetu euharistiju i, koliko je o njemu ovisilo, nastojao je da oko svetohraništa sve bude u najvećem redu. Veoma je držao do svetih obreda i bratski bi upozorio ako netko ne bi postupio po svim propisima.

Neki svjedoci na njegovu postupku sjećaju se:

"Otac Leopold je dosta poštivao svete stvari. Na srcu mu je bilo promicanje bogoštovlja. Katkada se žalio što se u samostanskoj crkvi sveti obredi ne obavljaju onako svečano kako je to želio. Veselio se slušanju svetog pjevanja."[45]

41 Silvije Giacobbo, bolničar, AP, str. 184, 193.
42 AVP, kut. M, br. 12.
43 BP, str. 200; AVP, kut. A, br. 5.
44 AP, str. 134; AVP, kut. VIII, br. 10.
45 AP, str, 121.

"Jao ako bi prolazeći crkvom primijetio koji uvenuli cvijet ili nešto što nije na svom mjestu."[46]

"Na srcu mu je bilo i promicao je bogoštovlje i sjaj doma Gospodjega. Dosta je pazio na čistoću i red svetog namještaja, i ukrasa na oltarima. Veoma je mnogo vodio računa o svetim obredima. Znam da je opominjao, doduše blago, kad je opazio kakvu nepravilnost."[47]

"Promicao je bogoštovlje i sjaj doma Gospodnjega, ne samo upozoravajući ako što nije bilo sasvim u redu već je i sam pomagao pri čišćenju i uređenju doma Gospodnjega. Do u tančine je obdržavao propise za vrijeme obreda kao na dan svoje mlade mise."[48]

Sam se nudio (posebno dok je još bio mlad i dok su mu snage dopuštale) da pere i mete pod crkve. Dugo se brinuo za pranje purifikatorija i tjelesnika.[49] Znao je čestitati orguljašima što svojim radom pridonose sjaju svetih obreda.[50]

Vidljivo je patio ako se netko nije pred oltarom ponašao dostojanstveno. Poslije nekoliko godina jedan se svjedok još sjeća na postupku: "Jednoga dana primijeti da sam se naslonio na klupe crkvenog kora ne baš dolično, izgrdi me i reče mi da se pred Bogom ne smije tako stajati."[51]

Jednom dok je on u koru molio, prolazio je u žurbi kroz kor jedan klerik i nije se pravilno poklonio pred svetohraništem. Otac Leopold ga odmah upozori, reče mu da se pokloni kako treba i blago ga prekori:

— Sinko, ne znaš li da je tu Gospodin?[52]

Otac Vjenceslav Baggio piše: "Sjećam se jedne zgode koja pokazuje koliku je vjeru otac Leopold imao prema euharistiji. 1931. godine dok se obnavljao samostan u Padovi, iz tehničkih se razloga morala razrušiti stara samostanska bolnica a i bolesnička kapelica u kojoj je on toliko puta prikazivao božansku žrtvu. Silno mu je to bilo teško i jednog dana kad se nađoh u Padovi, dođe mi u sobicu i potuži mi se zbog silne muke koju mu to zadaje.[53] Za njega su ti zidovi koji ugostiše Isusa u Svetootajstvu bili sveti i nikako se nisu smjeli rušiti. Sav očajan, reče mi također da on smatra znakom nepoštovanja što se upravo na tom mjestu kane sagraditi umivaonici."[54]

46 AP, str. 193.
47 AP, str. 233.
48 AP, str. 52. Mogli bismo donijeti o tome još navoda, kao na primjer od svećenika koji se sjećaju poticaja koji im je u vezi s time davao sluga Božji.
49 AVP, kut. M, br. 12.
50 AVP, kut. O, br. 4.
51 BP, str. 56; usp. AVP, kut. E, br. 22.
52 AVP, kut. R, br. 1.
53 Otac Vjenceslav bio je tada tajnik provincije i nadstojnik crkve te je vodio brigu oko radova za obnovu padovanskog samostana. Otac Leopold je vjerojatno mislio i na činjenicu da su u toj kapeli molila i služila mise dva poznata njegova subrata: časni otac Marko iz Aviana i sveti Lovro Brindiški.

Svi na euharistijsku gozbu

Za oca Leopolda euharistija je neiscrpno vrelo svakog dobra. Budući da je sam bio zahvaćen tim žarom, njegova ljubav nije mogla mirovati. Svim sredstvima je nastojao i druge privesti da s radošću hrle k tom vrelu Spasiteljevu. Često je za pokoru svojim pokornicima nalagao da idu posjetiti presveti Sakramenat.[55] Može se reći da je trajno preporučivao primanje pričesti kao najviše sredstvo za dobrobit duše.

Jedan svećenik iz neke redovničke ustanove upitao ga je da li je u slučaju bolesti prikladno da svako jutro traži svetu pričest, bojeći se da će time prouzrokovati uznemirenje drugih. Otac Leopold odgovori sav začuđen: "Što?! Toliki svjetovnjaci ne propuštaju svakodnevne pričesti i uz cijenu teških žrtava, a da propustimo to mi koji je možemo s tolikom lakoćom primiti?"[56]

Jednom svom pokorniku je rekao: "Preporučam vam svakodnevnu pričest. Vidjet ćete kakve će čudesne plodove to donijeti."[57] A sluzi Božjemu Gvidu Negriju je pisao: "Samo jednu stvar traži od vas božanski Otkupitelj: da ga svaki dan, kad vam poslovi dopuste, primite u presvetoj euharistiji."[58]

Gospodinu Alojziju Maggia pisao je: "Sada kad ste se nešto oporavili nakon teške bolesti, nastavite svoju staru naviku i pristupajte svetoj pričesti, ako možete, čak i svaki dan. Vama je dobro poznato kako je važno ići na svetu pričest. Dovoljno je sjetiti se riječi našega Gospodina kad je obećao neizrecivi taj sakramenat: 'Tijelo je moje jelo istinsko, krv je moja piće istinsko. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje, i ja u njemu.'[59] Dakle, kad se pričešćujemo, sjedinjujemo se s našim Gospodinom. Nema ništa veće od toga. Neka vas ta misao sasvim prožme kad primite svetu pričest."[60]

Čestu pričest je preporučivao kao nepogrešivo sredstvo za obranu od duhovnih opasnosti u nekim sredinama u kojima su mnogi prisiljeni živjeti. Gospodinu Armandu Bredolo pisao je: "Izvanjske stvari nisu pravi razlozi naših voljnih čina,

54 AVP, kut. V, br. 4; usp. BP, str. 230.
55 AVP, kut. VIII, br. 9.
56 AVP, kut. IX, br. 69; usp. AP, str. 302.
57 AVP, kut. VIII, br. 20; usp. AP, str. 291.
58 AVP, kut. G, br. 2; doneseno u AP, str. 347.
59 IV 6, 56; 2 Kor 11, 24.
60 Alojziju Maggia, AVP, kut. VII, br. 214.

već samo prigode. Zato, u bilo kojoj se sredini nađem, mogu biti sasvim nezavisan svojim mislima od svih izvanjskih stvari. I vi, dakle, živeći u bilo kojem društvu, budite nezavisni svojim mislima i osjećajima. Vi ste dobar vjernik, pa molite što bolje možete, a osobito idite često na svetu pričest.

Dobra volja koju imate najveći je Božji dar. Gospodin Bog, koji je u vama započeo dobro djelo davši vam dobru volju, udostojat će se izvršiti ono što je u vama započeo. Moramo stoga i mi pridonijeti svoj udio i tako surađivati s milošću Božjom koja djeluje u nama."[61]

61 AVP, kut. II, br. 37. "Preporučivao mi je, može se reći, neprekidno primanje svete pričesti kao najviše sredstvo za dobrobit moje duše", izjavljuje svjedok Ivan Armellini (BP, str. 200). I ovdje bismo mogli donijeti mnogo svjedočanstava. Očito je da otac Leopold nije smatrao čestu pričest kao nagradu za najbolje svoje pokornike, već sredstvom, i to najvišim sredstvom, za napredovanje u kršćanskom životu. Bilo je to još prije no što su nove ideje svetog Pija X i Crkve svi prihvatili.

Četvrto poglavlje

UFANJE I UTJEHA

Ovo nije misao o. Leopolda, već njegov stav, čest njegov postupak. Događalo se više puta da bi mu jadan pokornik pod težinom križa rekao: »Oče, ne mogu više.« On ne bi ništa odgovorio, već bi samo malo podigao ruku i upro je u raspelo koje je visjelo iznad glave pokornika... u raspelo, melem svih rana i odgovor na svako tjeskobno »zašto«.

Ufanje — krepost ravnotežja

Bogoolična krepost ufanja proistječe iz vjere sasvim naravno i nju prati tako da ih je teško i razlikovati. Na postupku oca Leopolda jedan svjedok na primjer tvrdi: "Njegova uobičajena uzrečica 'Vjerujte!' ulijevala je nadu svima koji su mu se približavali."[1] A jedan drugi svjedok tvrdi: "Često je govorio: 'Vjerujte, vjerujte', a radilo se o pouzdanju u Božju dobrotu."[2] Uostalom, znamo da je "vjera već neko imanje onoga čemu se nadamo".[3]

Evo kako se to zbiva. Vjera, ako je živa, predočuje nam Boga u svoj njegovoj ljepoti, dobroti i savršenosti te on postaje predmetom naše želje i potiče u nama žarku želju da ga posjedujemo, jer vidimo da je on jedini sposoban utažiti našu žeđ za srećom i blaženstvom. Istina, nama tako malenima i slabašnima on može izgledati nedostiživ. No upravo vjera nam jamči da nas je on za to stvorio, jer naše putovanje ovom zemljom završava u njegovu naručju u nebu. I za našu svijest, koja nas obeshrabruje zbog zloće koju nosimo, postoji jedan lijek: Božje milosrđe i njegovo oproštenje koje nam je zaslužio Krist svojim utjelovljenjem, mukom i smrću. Dovoljno je da njegovim zaslugama pridružimo svoje zalaganje i zasluge, pa ne znam kako one bile malene.

Ufanje se dakle mora podržavati i živjeti u nabujalosti osjećaja. Ako se za svaku krepost obično kaže da je "u sredini", možda nijedna krepost više od ufanja ne pokazuje nužnost ravnoteže. Izvan njenih krajnjih granica nalaze se zapravo dva

1 AP, str. 45.
2 AP, str. 54.
3 Dante, Raj 24, 64. To je, kao što podsjeća sam pjesnik, prijevod iz Heb 11, 1: "Vjera je već neko imanje onoga čemu se nadamo."

teška grijeha, prvi koji katekizam navodi među "grijesima protiv Duha Svetoga": s jedne strane to je preveliko pouzdanje, odnosno "preuzetnost da se možemo spasiti bez ikakvih zasluga"; s druge strane nepouzdanje, odnosno "očajanje u spas". Što smo u većoj udaljenosti od te dvije pretjeranosti, to smo savršeniji u bogoobličnoj kreposti ufanja ili nade.

Providnost nam je u ocu Leopoldu pružila divan primjer te ravnoteže. On je u sebi nosio posvemašnje pouzdanje u božansku dobrotu i u vlastito spasenje, a ujedno dubok i katkada zadivljujući strah od Božjih sudova. Kako je on uspio uspostaviti ravnotežu između tih dvaju osjećaja, najbolje nam govore zgode iz njegova života i riječi koje nam je ostavio napisane ili utisnute u srca svojih pokornika. No, još bolje će biti da riječ prepustimo onima koji su ga izbliza poznavali. Dosta će biti samo pokoje svjedočanstvo, premda je ostalo mnogo svjedočanstava, jer je kod svih ostavljao dojam svoje sasvim uravnotežene nade.

Posjedovao je i drugima ulijevao nadu

Gotovo svi svjedoci koji govore o osobnom ufanju oca Leopolda, pridodaju i svjedočanstva kako je on bio kadar nadu ulijevati i drugima. Evo svjedočanstva različitih osoba.

Jedan stariji subrat: "Bio je uvjeren da nije ništa, da nema nikakve zasluge za raj, ali je imao žarko pouzdanje i bio je siguran da će postići život vječni neizmjernim zaslugama i milosrđem našega Gospodina i posredništvom Gospe. Govorio je: 'Što više radimo ovdje na zemlji, više ćemo zasluga dobiti za nebo, i više ćemo pridonijeti spasenju duša. Nitko nam ne može oduzeti mjesto u nebu.' Svima koji su dolazili k njemu, ulijevao je tu živu nadu, nadu u milosrđe Božje i u raj."[4]

Jedan drugi mlađi subrat: "Ufanje je u njemu bilo posljedica duboke vjere koja ga je prožimala. U svim je teškoćama, napastima ili duhovnim zaprekama govorio: 'Mladiću, mi smo ljudi koji idu i žive protiv struje. Moramo osjetiti snagu nasilja ove naše pokvarene naravi. Nek nas ništa ne obeshrabri, već uvijek naprijed sa sigurnošću da Gospodin računa na sve napore i nagrađuje sve poteškoće ...' U ispovijedi nas je vazda hrabrio: govorio je da s Božjom pomoću imamo sigurnost da ćemo k njemu doći (on je imao više od nade, imao je sigurnost)."[5]

4 AP, str. 22.
5 AP, str. 77.

Jedan monsinjor, sveučilišni profesor: "Uvijek je govorio o raju i njemu upravljao misao svojih pokornika. Imao je silno pouzdanje u Boga. Potičući na vjeru u molitvu, očito je pokazivao svoje pouzdanje u Gospodina."[6]

Njegov duhovni vođa: "Znam da je u oca Leopolda bila veoma živa nadnaravna krepost ufanja. Radio je sve u cilju vječnoga života ... Sve je poticao na nadu, i od njega su odlazili utješeni i ohrabreni."[7]

Jedan njegov pokornik, liječnik i sveučilišni profesor: "Mogu potvrditi da u oca Leopolda nikad nije bilo pokolebano pouzdanje u Boga. Sjećam se da mi je kod ispovijedi katkada za utjehu govorio o svojim nutarnjim patnjama."[8]

Jedan srednjoškolski profesor koji je bio njegov pokornik za vrijeme studija i kasnije kad se 1927. zaposlio pa nadalje: "Otac Leopold je imao veoma živu nadnaravnu krepost ufanja. O njoj je često govorio s takvim uvjerenjem da je sigurnost nade ulijevao i u druge ... Otac Leopold je mnogo polagao na to da u ispovijedima potiče na pouzdanje i nadu."[9]

Jedna redovnica, poglavarica redovničke zajednice: "Iz načina na koji je sluga Božji govorio shvaćala sam kako je veliko bilo njegovo pouzdanje u Boga."[10]

Jedna gospođa: "Nema sumnje, otac Leopold je imao veoma živu i nadnaravnu krepost ufanja. Bio je veoma sposoban i druge poticati da se uzdaju u Boga. U jednoj naročitoj prigodi preporučio mi je da se snažno uzdam u Gospodinovu providnost. Bojeći se da to ne zaboravim, htio je da napišem njegove riječi osiguravajući me da Bog nikada neće napustiti onih koji imaju živu vjeru i nadu u njega."[11]

Te posljednje riječi upozoravaju nas na činjenicu koju svatko može uočiti u povijesti: nitko nije tako drag ljudima kao onaj koji im zna uliti hrabrosti i nade (čak i politika koja često stoji na klimavim nogama i daje obećanja koja razumne osobe smatraju neosnovanima, pozna to umiječe i taj način pridobivanja ljudi). Samo sjećanje na oca Leopolda koje su mnogi tako živo sačuvali u sebi, može se protumačiti upravo činjenicom što je znao shvatiti drugoga i uliti mu nade, a ne toliko divljenjem pred određenim čudesnim činima.

6 AP, str. 34.
7 AP, str. 243, 244.
8 BP, str. 174.
9 BP, str. 194.
10 BP, str. 127.
11 BP, str. 217-218.

Strah Božji

Strah Božji je protuteža ufanja i nije manje neophodan od njega. To je strah da ne povrijedimo Boga. On je plod sinovske ljubavi, koja je, kako ćemo vidjeti, bila veoma živa u oca Leopolda. To je također strah da ne bismo postigli Boga, to jest strah od pravednih božanskih sudova koji bi nas zbog naših grijeha mogli lišiti pomoći nužne da ga postignemo u nebu. I taj je strah bio živ kod oca Leopolda. Uvijek ga je pratio i uzrokovao njegovu duhu patnje mnogo teže od onih koje je njegovu tijelu prouzročivalo njegovo trajno slabašno zdravlje. O njemu nije razgovarao s mnogima, jer malo je bilo njegovih pokornika koji su bili sposobni da im se povjeri bez opasnosti da se nad tim zaprepaste. Ali njegov strah je dobro bio poznat pronicavijim osobama ili osobama koje su bilo s kojeg razloga bile vrijedne njegova posebnog povjerenja. Evo nekih svjedočanstava.

Njegov duhovni vođa: "Sve je radio gledajući na vječni život. Katkada je bio tjeskoban s obzirom na svoju vječnu sudbinu. I nekoliko dana prije njegove smrti došao sam ga posjetiti. Morao sam ga tješiti i hrabriti, jer kao što je bio pun milosrđa i širine prema drugima, isto je tako bio strog i oštar prema samome sebi te je stoga bio u tjeskobi i bojazni za sebe. Ipak mogu reći: kad je govorio njegov duhovni vođa, bio je krajnje poslušan. A to je znak velike vjere i poniznosti... Nikad nije bio preuzetan, štoviše, bio je veoma bojažljiv... Bio je veoma osjetljive savjesti i uvijek je bio podložan borbama i jadima duha."[12]

Jedan subrat koji mu je bio i provincijal: "Po temperamentu je bio veoma osjetljive savjesti i (čini mi se) malo pretjerano točan, brižljiv, čak koji put do tjeskobe. Bio je do kraja poslušan svome ispovjedniku... Bojao se smrti, ali samo zato jer se osjećao nedostojnim za nebo. Želio je živjeti da bi mogao obavljati svoj apostolat i spašavati duše. Bližnjemu je ulijevao silno pouzdanje u Božje milosrđe. Nikada nikoga nije ostavljao u tjeskobi i očaju."[13]

Jedan subrat koji je bio student kad je umro blaženik: "Sjećam se, navečer prije smrti, postavio sam mu ovo pitanje: Zašto se, oče, toliko bojite smrti? Odgovorio mi je: Jer dolazi sud Božji."[14]

12 AP, str. 243, 244.
13 AP, str. 95.
14 AP, str. 115.

Jedan pokornik i prisan prijatelj: »Misao na smrt ga je žalostila, jer se bojao suda Božjega. 'O, sudovi Božji!,' reče mi jednoga dana, 'kako ću se pred njim opravdati?'«[15]

Jedan subrat koji je često bio s njime od sjemenišnih dana pa i kasnije: "U oca Leopolda bio je živ sveti strah od Boga i njegovih sudova koji su ga strašili. To nam tumači i njegovu krajnje osjetljivu savjest."[16]

Jedna časna sestra koja ga je poznavala trinaest godina: "Otac Leopold se smatrao velikim grešnikom pa se bojao suda Božjega. Zbog toga se bojao i smrti i to je ponizno priznavao."[17]

Dakle, strah je to koji ga nije vodio do očaja u Boga i u vlastito spasenje, već da što više istanča vlastitu savjest i postigne što više zasluga. Taj je strah zadavao ocu Leopoldu dosta nutarnje muke, ali nije priječio da u bližnjega ulijeva vedrinu i mir. Svakako, to bi nam sigurno izgledalo veoma čudnim da i nama nije vrhunac pouzdanja u Boga pokazao Onaj koji je došao na ovaj svijet i na smrti povikao: "Bože moj, zašto si me ostavio?"[18]

Tješitelj žalosnih

Otac Leopold je upravo na temelju vlastitog iskustva uvijek sve više shvaćao jednu dragocjenu pouku: ljudima je potrebna utjeha, i to djelotvorna utjeha. U nedaćama života, pritisnuti velikim otajstvom boli, ljudskim stvorenjima je neophodno potrebno srce koje ih razumije, potrebna im je riječ utjehe. Jedino tako oni neće sustati na životnom putu, nego će uvijek iznova dobivati nove snage da nastave svoj bolan put u susret Bogu. Otac je Leopold sve to dobro shvatio, i naprosto je svojom dužnošću smatrao da ranjenim dušama donese jedinu riječ koja ih može utješiti: riječ vjere.

Pisao je jednoj gospođi: "Dopustite, gospođo, da Vam govorim onako kako mi nalaže vjera: moram služiti Kristu Gospodinu u skladu s naravi svoje službe, moram naime biti utjeha i oslonac svima koji se obraćaju k meni. To mi je najdraža utjeha u životu."[19]

I doista, on je znao rastjerati mučne oluje i povratiti vedrinu u duše. Tako su jednostavne bile stvari što ih je govorio! Pa ipak, njegova je riječ bila uvijek kao nježna ruka koja miluje i blaži najžešće boli. Koliko je suza prolito u njegovoj ispovjedaonici! Najprije suze boli, a zatim suze radosnice ne-

15 AP, str. 130, 136.
16 AP, str. 259.
17 AP, str. 276.
18 Mt 27, 46.
19 Katarini Bonassi, bez nadnevka i mjesta (AVP, kut. I, br. 5).

očekivane nade, zbog vraćenog mira koji je izgledao zauvijek izgubljen. Može se mirne duše reći da je svatko kome je u Padovi srce pucalo od duševne muke odmah žurio k njemu da potraži utjehu i okrepljenje. Naročito kad je buknuo drugi svjetski rat, taj vihor pustošenja, utjecali su se ocu Leopoldu oni koji su strepili za svoje drage, što su daleko od kuće bili u pogibelji. Često je i on s njima plakao. Osobito ga je uzbuđivala bol siromašnih majki, ali tada bi iz njegovih blagoslovljenih usta izlazile riječi što ih je samo on znao reći, a koje su u ranjena srca odlazile kao balzam okrepe.

Njegove su riječi donosile utjehu, jer to zapravo nisu bile ljudske, već božanske riječi. Nadahnjivala mu ih je vjera. Sam je Riječ Božju uzimao iz svetohraništa gdje je ona uvijek živa i djelotvorna i prenosio je u ta raskrvavljena srca. Nikakva druga riječ nije izlazila iz njegovih usta. I udaljenim osobama upravljao je u pismima iste riječi. Bile su to riječi poput ljubavlju ražarenih strijela koje su dolazile iz svetohraništa i na daljinu su prodirale u obeshrabrene duše i donosile im mir što ga svijet ne može dati.

Bile su to žive i djelotvorne riječi; moglo bi se reći — rumene od same njegove krvi. Da bi napisao te retke, morao se lišavati svoga noćnog odmora, nakon iscrpljujućeg, gotovo cjelodnevnog ispovijedanja.

Jednom je prijatelju pisao: "Dobro shvaćam kako je težak i bolan križ koji pritišće vaša ramena. Ne govorim vam: budite strpljivi, jer dobro znam kako je lako druge poticati na strpljivost, ali kako je teško u život provesti taj poticaj. Ipak ću vam bez ustručavanja reći jednu iskrenu riječ što nas o tome uči vjera.

To je riječ neizmjerne utjehe upravljena patničkom ljudskom rodu: Krist Otkupitelj nam ju je izrekao posve jasno i točno: 'Dođite k meni i ja ću vas okrijepiti.'[20] Reći ćete mi: A gdje da nađem otkupitelja da k njemu pođem i nađem utjehe? Evo: Božanski Otkupitelj je u euharistiji. Tu je on kao hrana i žrtva koja se žrtvuje za nas svaki put kad njegovi službenici obavljaju sveta otajstva u nekrvnoj misnoj žrtvi. Upravo u tom trenutku Krist Otkupitelj, služeći se ljudskom službom, s neizmjernom i vječnom ljubavlju žrtvuje se za sve koji se žele okoristiti njegovom velikodušnošću prisustvujući njegovim svetim otajstvima. Evo dakle: Božansko Kristovo Srce je otvoreno za našu utjehu svaki put kad poželimo poći k njemu.

20 Mt 11, 28.

Ali vjerniku nije uvijek moguće prisustvovati božanskim otajstvima. Nije važno! Krist Otkupitelj je čovjek, ali on je i Bog. On pozna našu dobru volju, štoviše, on nam je sam nadahnjuje. Stoga, ako možemo pameću i srcem biti sjedinjeni i ljubiti osobe koje su nam daleko, to više možemo isto činiti s Bogom, koji nam je blizu, čak u nama, naš prvi uzrok i konačna svrha. Iz toga možete shvatiti da je božanska Dobrota vazda spremna da nas utješi, da Otkupiteljevo Srce trajno kuca za nas i da On svoje posredovanje za nas ostvaruje u svakom trenutku dana dok se prinosi Bogu Ocu u slavlju svetih otajstava. Možete se stoga sjediniti s Otkupiteljem tako da sudjelujete u svetim otajstvima, ili ako ste spriječeni, da se vjerom i ljubavlju sjedinite s božanskom žrtvom. Na taj ćete način ispuniti uvjet da možete poći k njemu. Ako nam Božja Riječ ne može uzmanjkati kad smo mi postavili uvjet da idemo k njemu u svojim jadima, onda moramo biti posve sigurni da će od Isusova Srca k nama doći obećana utjeha, pomoć i okrepa."[21]

Kolike li vjere i topline u tim riječima! Kako onda da ne ožive vjeru i u duši kojoj su upućene te joj ne donesu utjehu i ohrabrenje? Jednoj drugoj osobi, pogođenoj velikom nesrećom, pisao je: "Osjećam se obaveznim da Vam pišem i tako donesem utjehu što nam dolazi od naše vjere. U svetom Evanđelju imamo ovo božansko obećanje: 'Dođite k meni i ja ću vas utješiti.' Oslanjajući se na to božansko obećanje, potičem Vas da usred svojih velikih nevolja upravite molitvu, koji uzdah, Isusu Otkupitelju, njegovu Božanskom Srcu. To Božansko Srce, koje je u svom smrtnom životu htjelo iskusiti sve ljudske boli, ojačat će Vas, utješiti i pobrinuti se za Vas.

Savjetujem Vam da, kad možete, često pristupate svetoj pričesti. Kad budete u svom srcu imali (to govorim duši koja ima duboku vjeru) Srce Otkupiteljevo u euharistiji, otvorite mu svu svoju dušu koja je tako duboko ogorčena. Sigurno ćete osjetiti istinitost njegova božanskog obećanja, a onda će Vam u susret doći njegova božanska Providnost."[22]

Srcem uz srce s patnicima

U sebi je osjećao bol i patnje drugih, kao da su njegove vlastite, ali iz njegove vjere uvijek je izlazila riječ tješiteljica. Pisao je jednom pokorniku: "Možete samo zamisliti kako sam se ražalostio saznavši za tužnu vijest. Odmah sam se, prožet svojom svećeničkom vjerom i osjećajem koji gajim prema

21 Antunu Settinu, Padova, 2. prosinca 1911. (AVP, kut. V, br. 166).
22 Gildi Palloni, Padova, 19. srpnja 1933. (AVP, kut. VI, br. 152).

Vama i svima Vašim dragima, bacio pred noge Krista Gospodina nazočna u presvetoj euharistiji. Žarko sam se molio za Vašu obitelj i činilo mi se da u nutrini osjetih glas koji me je osiguravao da će i u velikoj nesreći očeve smrti sinovi i cijela obitelj biti utješeni i da će se božanska Dobrota udostojati da se na poseban način za vas pobrine."[23]

S dubokim suosjećanjem znao je poput oca i brata pristupati patnicima. Priznavao je veličinu nesreće koja bi ih zadesila a onda je iz njegova srca poput božanskog balzama dolazila kršćanska utjeha. Jednoj je gospođi pisao: "I opet Vas je pogodila velika nesreća, ali ja Vam još jednom govorim: vjerujte, molite se i pristupajte svetoj pričesti. Naš Gospodin, kome su bila poznata sva buduća vremena, i Vas je pozvao, kao što poziva sve pritisnute bolju i nesrećama, da dođete k Njemu i svima je obećao utjehu i olakšanje. On je dobro znao kolike su i kako velike boli jadnog ljudskog roda i kako se njegova neizmjerna moć može pobrinuti za tolike bijede nas jadnih smrtnika. Potičem Vas stoga svim srcem da imate nepokolebivo pouzdanje. Kad čovjek najmanje misli, u pomoć mu dolazi božanska Dobrota svojom Providnošću."[24]

Nije se ograničavao samo na to da druge utješi. On je nastojao da životne kušnje posluže boljitku duše koja im je bila izložena i da ih prihvati za ispaštanje počinjenog grijeha ili kao pobudu za veće dobro. U jednom je pismu među ostalim napisao: "Imajte pouzdanja i posred svih kušnji koje nam šalje Gospodin Bog. On dobro zna što čini. Ako nas s jedne strane kažnjava zbog naših grijeha, s druge nam strane pripravlja svoje milosrđe za savršeniji život."[25]

Njegova je vjera u neizmjernu dobrotu Isusova Srca, koje je živo i kuca ljubavlju za nas u euharistiji, bila tolika da je bio sasvim siguran da će njegove riječi donijeti okrepu i mir. Pisao je gospođi Anđeli Marzotto: "Čuo sam da ste duboko rastuženi. U ovaj čas, zamjenjujući Onoga koji je rekao: 'Dođite k meni i ja ću vas okrijepiti', kažem Vam u njegovo ime da je Gospodin naš Isus Krist i njegovo božansko Srce s Vama. Vidite, gospođo, jutros ste ga primili u svetoj pričesti. No dobro, On će pokazati da je doista On pod sakramentalnim prilikama i da On zapovijeda i onima koji ga ne žele slušati."[26]

A jednome prijatelju je napisao: "Ne pišem vam samo kao prijatelj, već i vlašću koju, mimo svake svoje zasluge, imam kao službenik Evanđelja. Da, u ovom času uistinu se Krist, naš Bog i Spasitelj, služi mojom siromašnom osobom da

23 Erminiju Sabbadinu, Padova, 10. travnja 1913. (AVP, kut. VI, br. 162).
24 Josipi Cremonesi, Padova, 25. siječnja 1935. (AVP, kut. III, br. 62).
25 Istoj, Padova, 25. ožujka 1937. (AVP, kut. III, br. 70).
26 Padova, bez nadnevka (AVP, kut. V, br. 138).

izrekne Vama, čovjeku vjere, ove riječi okrepe i utjehe. Srce Isusovo s osobitom ljubavlju kuca za Vas. Za Vas vrijede ove riječi: tvoja je vjera velika, tvoje srce neka gori od čežnje. Upravo te riječi moram Vam reći u ime Gospodina našega Isusa Krista. Osjećam da On sam hoće da tako govorim."[27]

I opet: "Dok vama i Vašim dragima upućujem svoju riječ okrepe, onda u mojoj siromašnoj osobi ne govori samo prijateljsko srce, nego u svoj svojoj zbilji udostoji se govoriti Krist Gospodin koga ja, višnjom Božjom milosti, zastupam kao svećenik i ispovjednik. Zato, Krist Gospodin preko mene ispunja svoje božansko poslanje tješeći jadne patnike.

Kao kršćanin katolik obraćate se meni. Pa i ja, obnavljajući svoju vjeru u svetu apostolsku službu koju vršim, osjećam dužnost da i Vama upravim riječ utjehe, štoviše, i riječ sigurnosti u ime onoga koji je u najvišem smislu Bog svake okrepe i utjehe."[28]

S one strane vela budućeg života

Otac je Leopold svojom prosvijetljenom vjerom krajnje odvažno prodirao u otajstva milosti Božje. Gledao je u budući život i navješćivao stvari koje nije mogao kao čovjek spoznati. A to je uvijek činio da bi pružio okrepu i utjehu patnicima. Pisao je jednoj gospođi koja je bila silno utučena jer joj je iznenada umro otac te nije imao vremena primiti utjehu vjere: "Dopustite mi da Vam kao utjehu u Vašoj boli kažem jednu riječ. Vaš je otac prije smrti molio oproštenje od Boga, to jest pripravljao se da kršćanski umre. Istina, nije mogao primiti utjehu svetih sakramenata, ali milost i milosrđe Božje nadahnulo ga je da moli oproštenje za sve. U njegovoj je duši, dakle, djelovala vjera i božanska ljubav, pa zato imajte puno pouzdanje da mu se duša spasila. Molite stoga često našega Gospodina da se udostoji što prije privesti ga u raj."[29]

Jedan gospodin iz nekog sela blizu Padove napisao je ovo: "Godine 1938. umro mi je iznenada otac od kapi. To me je strašno utuklo, osobito zato što nije mogao primiti nikakve vjerske pomoći, a na žalost, uvijek je vodio slab kršćanski život. Nikada nije polazio u crkvu i vrijeđao je Boga ružnim psovkama. Dok sam mislio na njegovu dušu, obuzimala me silna žalost.

Jednog sam jutra pošao rano u Padovu u kapucinsku crkvu, pristupio sam svetim sakramentima i molio Isusa da se

27 Antunu Settinu, bez nadnevka i mjesta (AVP, kut. VI, br. 175).
28 Erminiju Sabbadinu, Padova, 15. travnja 1913. (AVP, kut. VI, br. 158;.
29 Josipi Cremonesi, Padova, 26. srpnja 1936. (AVP, krt. IV, br. 66).

smiluje duši moga pokojnog oca i da me utješi tako da mi po ocu Leopoldu dade jamstvo o njegovu vječnom spasu, kako je to učinio ženi jednog samoubojice po svetom arškom župniku.

Uđem u sobicu časnoga oca, ispičam mu plačući što se dogodilo i zapitam ga da li se mogu nadati da je moj otac spašen. On mi je stavljao različita pitanja o pokojnikovu životu i pobožnosti, ali sam, na žalost, morao uvijek niječno odgovoriti. Onda me upita jesam li se često pričešćivao. Odgovorih mu da jesam.

Otac Leopold ostane neko vrijeme zamišljen, a zatim mi kao nadahnut čvrstim uvjerenjem reče da je moj otac kao glava obitelji bio na određen način dionik mojih svetih pričesti i zajamči mi da je po Božjem milosrđu mogao prije smrti učiniti čin savršenog pokajanja pa da je spašen; ipak neka za njega mnogo molim.

Moje su se suze žalosnice nenadano promijenile u suze radosnice, i dubok je mir zahvatio moje srce. Čvrsto sam uvjeren da se nikad ne bi dogodila takva promjena u mojoj duši da nije Gospodin govorio kroz usta svoga sluge."[30]

Sestra Đema Angelini, elizabetinka iz Padove, piše: "Godine 1934. zadesi me teška nesreća. Gotovo iznenada umre mi majka. Za svoga redovničkog života vazda sam molila, i tražila od drugih da mole, i mnogo se žrtvovala da od Gospodina isprosim milost te budem uz svoju dragu majku u posljednjim trenucima njezina života i pripravim je na veliki korak. I ona je to žarko željela i za to je molila Gospodina.

Dok sam se nalazila u Firenci, ona je bila paralizirana i umrla je a da više nije ni riječi mogla progovoriti.

Bilo mi je kao da me grom udario. Što je bilo s mojom majkom? Da li je njena duša bila pripravljena da se tako iznenada pokaže pred Gospodinom? Kako da mi Srce Isusovo, kome sam se toliko molila, nije udijelilo milost da mogu biti uz svoju majku? Bila sam sva utučena i samo sam plakala.

Malo nakon toga pođoh u kuću maticu u Padovu na duhovne vježbe, ali nisam se mogla smiriti i vazda sam plakala. Pretposljednji dan duhovnih vježbi pozove me jedna susestra i reče mi: 'Sestro Đema, došao je ispovijedati otac Leoplod. Pođite k njemu i on će Vas utješiti.

Nisam ga poznavala i u prvi čas nisam mislila poći k njemu. No kasnije odlučih i predstavih se časnome ocu. Čim je čuo moju nesreću, dugo je ostao u šutnji, a zatim mi jasnim i gotovo zapovjednim glasom reče:

30 AVP, kut. L, br 3.

— Čujte, vjerujete li da ja u ovom času kao ispovjednik predstavljam Isusa Krista?

— Da, oče, vjerujem.

— Onda, vjerujete li da Vam ne govorim ja, nego Vam govori sam Isus?

— Da, vjerujem.

— E onda dobro. Kažem Vam da više ne morate plakati a niti moliti za svoju majku, jer ona je već u raju!

Zahvalila sam mu i upravo sam izlazila iz ispovjedaonice kad me on pozove i reče mi: 'Onda, razumjeli smo se: Vi više ne morate plakati a ni moliti za svoju majku jer je ona već u raju i čeka Vas. Ne govorim Vam to ja, nego sam Isus!'

Tko bi mogao tako govoriti osim sveca od Boga nadahnuta? Da su njegove riječi bile istinite, odmah osjetih, jer osjetih nakon toga u svom srcu neopisivu radost koja me više nije ostavila i obnavlja se svaki put i danas kad pomislim na ljubljenu majku."[31]

Mir svetohraništa

Drugo uzbudljivo svjedočanstvo donosi gospođa Ivana Ferrara iz Arzegranda kod Padove. Ona piše: "Moj sin Alfred Toniolo, iz klase 1911, dobrovoljac u španjolskom ratu, bio je poručnik Crnih strijela (Frecce Nere)[32] i kao takav sudjelovao je gotovo u svim bitkama. Kad god je mogao, slao nam je vijesti o sebi, više puta čak i brzojavom.

U travnju 1938. za bitke na Ebru dugo nismo imali nikakve vijesti o njemu a saznali smo da su Frecce Nere neprestano bile u bitkama. Bili smo u trajnoj tjeskobi.

Nakon dvadesetak dana jednog ranog jutra uputih se u Padovu i pođoh u baziliku svetog Antuna. Pristupila sam svetim sakramentima. Zatim sam pošla posjetiti svoju sestru i kod nje sam našla neku gospođu koja je za rata u Africi svoga sina stavila pod zaštitu oca Leopolda i on se vratio zdrav kući. Dotada nikad nisam bila kod časnog oca, ali moj je sin već bio kod njega na ispovijedi.

Oko tri sata poslije podne zajedno sa sestrom pođoh u kapucinsku crkvu i zamolih da mogu govoriti s ocem Leopoldom. Rekoše mi da je izišao iz samostana, ali da će se brzo vratiti. Čekala sam u crkvi i malo nakon toga jedan poslužnik me upozori da dolazi i da je najbolje da odmah govorim s njim prije nego uđe u ispovjedaonicu, gdje ga čeka mnogo ljudi.

31 AVP, kut. F, br. 10.
32 Za rata u Španjolskoj 1936-1939.

Vidjeh ga gdje ulazi u crkvu i odmah me njegov časni lik duboko potrese i ulije mi mir i novu smirenost. Pođoh mu u susret i tako se nađosmo u sredini crkve, upravo ispred oltara Svetootajstva. Odmah mu rekoh da imam sina u Španjolskoj, da već dvadeset dana od njega nemamo nikakvih vijesti i da smo zbog toga svi naprosto očajni.

Upita me da li je moj sin bio u borbi i ja mu rekoh kome je odjelu pripadao.

U međuvremenu ja sam kleknula a otac Leopold se okrene prema svetohraništu i nekoliko minuta ostane u tišini gledajući trajno prema Svetootajstvu. Srce mi je sve jače kucalo a pogled se nije mogao odlijepiti od toga Božjeg čovjeka.

Iznenada mu se lice osvijetli a oči postadoše sjajne. Potapša me rukom po ramenima i reče mi: 'Vjerujte!' Još je za trenutak ostao očiju uprtih u svetohranište, a onda će polagano, kao da skandira riječi: 'Vaš je sin spašen!' Još jednom se obazre prema svetohraništu, a onda me ponovno potapša rukom po ramenima i ponovi: 'Vjerujte. Vaš je sin spašen.'

Ništa nije više dodao već je polagano iščezao i ušao u ispovjedaonicu. Ja sam tu ostala kao izvan sebe. Odmah neopisiv mir i radost zaokupiše moju dušu. Više nisam imala nikakve zabrinutosti zbog svog Alfreda.

Tog istog poslijepodneva on je iz Španjolske poslao brzojav i uvjerio me u svoje savršeno zdravlje."[33]

Jedna gospođa iz Padove pođe ujutro 15. studenoga 1938. u baziliku svetog Antuna na misu i pričest. Bio je spomen-dan svetog Leopolda kome je u bazilici, u kapeli Austrijanaca, posvećen oltar. Otac Leopold, kao i svake godine, pošao je služiti misu na tom oltaru. Kapela je bila krcata svijetom i teškom se mukom mogao vidjeti misnik koji je već bio izmolio Sanctus. Gospođa nađe mjesta nešto podalje i nije mogla ni vidjeti oca Leopolda dok je služio misu. Bila je u teškoj duhovnoj muci i silno je željela primiti pričest iz ruku oca Leopolda, ali je znala da se u bazilici pričest ne dijeli na pobočnim oltarima. Stavila je glavu među ruke i nastojala pratiti misu razmišljajući i moleći. U jednom trenutku osjeti da je netko lagano udara po ramenima, podigne glavu i opazi kraj sebe sakristana koji je posluživao kod mise ocu Leopoldu. Upita je:

— Da li ste vi gospođa Armellini?

— Da — odgovori ona, začuđena tim upitom.

— Onda, odmah pođite k oltaru jer Vas otac Leopold hoće pričestiti.

33 AVP, kut. F, br. 5.

Sva radosna pristupi k oltaru i otac Leopold otkine mali komadić hostije kojom je služio misu i pričesti je. Ostali se također približe da bi primili pričest iz ruku oca Leopolda, ali on se vrati k oltaru i završi misu.

Ta je osoba ostala sva izvan sebe od zadovoljstva i mira koji je ušao u njezinu dušu i otjerao olujne oblake koji su se bili nad nju nadvili.[34]

Posebnu je brigu i nježnost posvećivao svećenicima. I iz vlastitog iskustva je shvaćao sve muke njihova apostolata, gorčinu razočaranja, pregorki jad nezahvalnosti — u jednu riječ: sve ono što kao križ tišti mnoge svećenike. Na sve je moguće načine pokušavao da ih podupre i ohrabri. I njih je podsjećao na opću okrepu otajstava svetog oltara. Pisao je jednom svećeniku: "Iz Vašeg sam pisma shvatio svu Vašu brigu za revnost oko spasa duša i sve Vaše tjeskobe. Nastavite svoj mučan i težak apostolat. Pa i ako ne vidite uspjeha, uvijek je nešto pred Bogom učinjeno. Sjetite se da smo Kristovi službenici. A onda, za okrepu imamo svetu misu i znamo da se za vrijeme slavljenja svetih otajstava zbiva velik čin koji spominje sveti Pavao: 'Krist je uvijek živ i zauzima se za nas.'[35] Zato moramo imati puno pouzdanje da će on, nama u korist, nepogrešivo ispuniti svoje božansko poslanje."[36]

Kad bi doznao da su njegove riječi utjehe donijele mir pomućenim dušama i da je Gospodin pokazao svoju dobrotu te ublažio ljudske patnje, on se tome radovao i zahvaljivao je Bogu na tolikom dobru. Druge je poticao da se uvijek sve više pouzdaju u Boga i da ga što više ljube. Evo odlomka iz jednog pisma: "Vaše drago pismo ispunja me radošću. Evo kako je dobar Gospodin! Isus Otkupitelj se udostojao, kako se obično kaže, učiniti da rukama opipate istinu njegova slatkog prijekora: 'Malovjerni, zašto si posumnjao?'[37] Kad se činilo da je sve izgubljeno, najednom je opet sve spašeno. O, neizrecivog li Božjeg postupka! Uistinu, on ponizuje do pepela, umrtvljuje gotovo do uništenja, ali onda uzvisuje i daje život još više negoli prije. Poučeni tom božanskom školom, moramo se uvijek bojati i ljubiti Božansku Dobrotu."[38]

Mir je bio njegov dar

Otac Leopold je uistinu bio tješitelj. Ima mnogo uistinu potresnih svjedočanstava ljudi koji mu zahvaljuju za utjehu,

34 Marija Armellini Cavallini (BP, str. 217; AP, str. 71).
35 Heb 7, 25.
36 Don Ernestu Masieru, Padova, 28. listopada 1938. (AVP, kut. IV, br. 139).
37 Mt 14, 31.
38 Antunu Settinu, Thiene, 3. svibnja 1908. (AVP, kat. VI, br. 168).

mir, primljenu radost. Ovdje nije moguće donijeti sva ta svjedočanstva. Evo samo nekih.

Otac Orlini, bivši general otaca konventualaca, piše: "S najživljom se zahvalnošću sjećam utjehe koju mi je on pružao uvijek kad mi je predraga Božja mudrost često poslala teške poteškoće."[39]

Profesor na Padovanskom sveučilištu Henrik Rubaltelli piše: "U bolnim časovima svoga života, u nesigurnosti ovih nemirnih godina, u uznemirenosti svoga zvanja kao kirurg, veoma mnogo puta našao sam mir, vedrinu i okrepu u riječima oca Leopolda.

Svjetski čovjek ili učenjak, najveći i najskromniji, tko god je ušao u njegovu sobicu-ispovjedaonicu, osjetio je u sebi čuvstvo poštivanja, očutio je ozračje povjerenja; njemu su se probudili skriti i daleki osjećaji, kao da su nas ta vratašca, koja su se za nama zatvorila, u jedan tren istrgla iz teške i nemirne stvarnosti svakodnevnog života, i pojavili smo se pred čovjekom Božjim lišeni svake zemaljske ljubavi, koja nam se činila kao povreda skromnosti toga mjesta, čistoće okoline, nježnog shvaćanja onoga koji nas sluša.

Otac Leopold, malen i ponizan, ide nam, gle, u susret kao željno očekivan prijatelj, pun one tihe i vedre strpljivosti koja razoružava, s onim svojstvenim, i samo njemu svojstvenim riječima: 'Recite, samo recite ... ako mi dopustite ... vidi, vidi... oprostite, oprostite ... hvala, hvala!'

I njegove su riječi, prožete tolikom poniznošću, bile svjetlo, balzam, okrepa duši, koju su ushićivale i preobražavale."[40]

A pukovnik iz Rima A. Santamato svjedoči: "Otac Leopold je imao lijepo i uzvišeno poslanje da uvijek donosi mir, duhovnu okrepu i Božji blagoslov svima koji su imali milost da padnu pred njim na koljena."[41]

Msgr Antun Barzon (čit. Barcon), kanonik stolne crkve u Padovi: "Koliki se mir zadobivao tamo, u onoj maloj i neuglednoj sobici, koja bi na prvi pogled mogla uzbuditi osjećaj praznine i neutješne izgubljenosti. Ali u njoj se nalazio on, neugledan vanjštinom, on, siromašan kapucin, ponizan sa svima, blag i prijazan, koji se svima klanjao, jer je govorio da je dužnik sviju zbog milosti što može u svakome koji se k

39 AVP, kut. O, br. 2. Na postupku je isti redovnik izjavio: "Mogu posvjedočiti da mi je, kad sam se i ja sam našao u takvom duševnom stanju (zabrinutosti), on znao dati utjehe i okrepe te me je potakao da više puta tjedno dođem k njemu, a on mi je ponavljao riječi utjehe kako je jedino on to znao reći" (BP, str. 16).

40 AVP, kut. R, br. 2. U svojoj knjizi Un clinico dello spirito spomenuti prof. Rubaltelli ističe važnost te utjehe i ispovijedi sa stajališta psihosomatičke medicine.

41 AVP, kut. S, br. 8.

njemu približi, služiti Gospodinu. Svaki je odonud odlazio prožet mirom koji je govorio da je Bog opet zadobio vlasništvo nad sinom koji se povratio u očinsku kuću. Mir je bio njegov dar."[42]

Gospođa Lucija Piateri iz Ravenne pisala mu je 1938. godine: "Vaše su mi riječi donijele veliko spokojstvo. Neka Vam Gospodin dade toliko dobra koliko ste Vi meni učinili mirom koji je ušao u moju dušu."[43]

Gospodin Alojzije Camposampiero iz Padove pisao mu je 1939. iz Španjolske: "Trajno mislim na Vas i uvijek blagoslivljam Gospodina koji mi je dao takvog ispovjednika. Svojim riječima okrepe spasili ste mi dušu i tijelo, jer zbog svojih trajnih kobnih nevolja, izazivan od đavla, sigurno bih izgubio život... Kako živa zahvalnost i kakvo me duboko poštovanje veže uz Vas!"[44]

Među mnogobrojnim zapisima na grobu oca Leopolda neka je nepoznata ruka ostavila i ovaj: "Oče Leopolde, upoznah Vas jednoga dana kada je moj duh bio pritisnut najstrašnijom tjeskobom. Vi ste mi rekli sigurnu riječ po kojoj nađoh Isusov mir. Dragi oče, izabrani stvore Gospodnji, koji je poslan na zemlju da tješi žalosne, bdijte i sada nad nama, recite nam i sada riječ utjehe!"[45]

Bilo je upravo tako! Otac je Leopold svojom tako ljudskom i očinskom dobrotom znao u ražalošćene duše uliti nove osjećaje, znao ih je pomiriti s njima samima i s Bogom i otvoriti im još šire obzorje kršćanskog života. Znao je drugima prenositi utjehu nade koja je njemu dolazila iz njegove proživljene i čvrste vjere.

42 AVP, kut. B, br. 6.

43 AVP, kutija pisama sluzi Božjemu.

44 AVP, ista kutija.

45 AVP, Libri delle firme (Knjige potpisa), sv. 7, str. 240. Takva svjedočanstva mogli bismo navesti iz postupka za proglašenje blaženim.

Peto poglavlje

LJUBIO JE GOSPODINA

»Vjerom u Krista iskazujemo svečan čin poslušnosti Bogu. Taj čin podvrgavanja Božjem autoritetu koji nam je govorio obara oholost sotone koji je sagriješio ohološću. No, sotona se osobito boji naše ljubavi, ljubavi prema Bogu. Ta ljubav nije bilo kakva ljubav. Ona je prijateljstvo kojim dva srca žele jedno drugome dobro i tako postaju uzajamno jedno drugome cilj i od dva srca biva samo jedno srce. Ta ljubav tjera u bijeg sotonu, našega najžešćeg neprijatelja.«

(Iz Blaženikovih spisa)

Ljubav — veza savršenstva

Bog koga smo spoznali vjerom i kome težimo nadom privlači naša srca ljubavlju u njenom najvišem smislu riječi. Nitko i ništa se ne može više ljubiti, i nitko nas od njega više ne ljubi. Njegova ljubav je tolika da je u smrt dao za nas svoga Sina Jedinca,[1] koji nam je pokazao da ne može biti veće ljubavi od one koja nas nagoni da svoj život žrtvujemo za ljubljene osobe.[2] Struja ljubavi što se stvara između Boga i čovjeka najživlja je snaga koju možemo zamisliti. S Božje strane nju nam pokazuje djelo stvaranja, otkupljenja i posvećenja, a sa strane čovjeka ona se očituje u mučeništvu, apostolatu, djevičanstvu i u svakom drugom uzvišenom obliku kreposti. Tako ljubav pretpostavlja vjeru i ufanje a njena je posljedica svako drugo moralno dobro u čovjeku. Ona ujedno u sebi združuje sve kreposti i zaslužuje ime što joj se obično pridaje — "veza savršenstva".

Od svih drugih kreposti ljubav je jedina koja nadživljuje ovaj sadašnji život. Vjera prerasta u izravno gledanje Boga, ufanjem zasigurno i zauvijek u nebu posjedujemo Boga, ali ljubav će ostati, jedino će se lišiti svoje pokorničke odore napora i nesavršenstva i poprimit će odjeću radosti i čistog blaženstva.

1 Iv 3, 16.
2 Iv 15, 13.

Da bi ljubav bila zaslužna i tako nas pripravljala za vječnu ljubav, ona mora biti uistinu vrlina, to jest napor, pa kao krepost ima i svoje stupnjeve koji se mjere prema milosti koju Bog svakome daje i prema odgovoru svakog pojedinca na tu milost.

Ta se krepost u biti sastoji u posjedovanju Boga, što nam je na zemlji moguće milošću. Njezin prvi stupanj je isključenje grijeha, jer tko Boga ljubi, taj opslužuje njegove zapovijedi.[3] S tog stupnja (koji je prvi, ali je već i on veoma visok) ljubav se uzdiže prema uzvišenijim vrhuncima preko sve tješnjeg sjedinjenja s voljom Božjom. To postiže podnoseći žrtve koje Bog traži, uzdižući se k njemu u molitvi, radeći i izgarajući za njegovu slavu, združujući se što prisnije s njime trudom oko savršenstva. Kad svaki pojedinac postigne savršenstvo koje je upravo za njega moguće, a to će se dogoditi ulaskom u vječni život, to će jedinstvo ljudske volje s božanskom biti tako prisno da će posvema utažiti žeđ ljubavi što je čovjek nosi u svojoj naravi i koju mu dodaje milost. Čovjek će tada postići posvemašnji mir. "I njegova će volja mir naš biti", pjevaju blaženici u Danteovu raju.[4]

Jedino je važno: ljubiti Boga

Otac Leopold bijaše prosvijetljen najživljom vjerom i prodahnut bezgraničnim ufanjem. Zbog toga je njegovo srce bilo raspaljeno žarkom ljubavlju prema Bogu. A kako ljubav sjedinjuje i u jedno stapa dva ljubljena srca, otac Leopold je postigao velik stupanj sjedinjenja s Gospodinom. No bit će veoma teško prema shemama mistike odrediti etape tog njegova putovanja u tajanstvenom moru Božje ljubavi, jer je ljubomorno čuvao božansku tajnu te je tek pokoji njegov prisni prijatelj mogao nazreti žar ognja koji je plamtio u njegovoj duši. Po naravi suzdržljiv, silno sramežljiv da bi druge upozorio na svoje stvari, o njima je jedva govorio i ispovjedniku i duhovnom vođi, jedino tek toliko koliko je bilo neophodno za sigurno vodstvo. Prema drugima je bio obavijen grobnom šutnjom. U vodstvu duša koje su uznapredovale u savršenstvu donosio je duboke sudove o mističnim pojavama, ali tek je pokoji shvaćao da je govorio iz osobnog iskustva. Tolika je bila njegova briga da sakrije ono što se događa u njegovoj nutrini. Ipak, sve se nije moglo skriti, jer usta govore iz preobilnog srca. Pa zato i možemo nešto shvatiti o njegovu pravom životu.

3 Usp. Iv 14, 15; 15, 10.
4 Raj 3, 85.

Za uzor je sebi postavio svetog Franju Asiškoga. 1908. godine je napisao: "Od svetog Franje proistječe posebno evanđeosko savršenstvo, takozvani serafski duh, a to je duh osobite ljubavi prema Bogu i naročite otcijepljenosti od bilo koje zemaljske stvari. Sveti Franjo je bio na najvišem stupnju ljubavi prema Bogu i prema siromaštvu. Njegovi su sinovi pozvani na to nasljedovanje. To je milost franjevačkog poziva."[5]

S tog je gledišta ljubav prema Bogu smatrao najvišim ciljem života. Sve je ostalo držao ništetnim. Više je puta rekao jednom svom subratu, prisnom prijatelju: "Naš život bez ognja ljubavi prema Bogu nema smisla, jer mi smo u redovima onih koji treba da svijetu pokažu kako valja vjerovati u Božju ljubav. Ljubiti Boga! To je jedino važno, a sve ostalo je ništetno i puka tlapnja."[6]

Nikakva uvreda Gospodina

Kad ljubimo neku osobu, onda je nikada ne vrijeđamo niti ozlojeđujemo. Zato je otac Leopold nastojao izbjegavati i najmanje uvrede Gospodina. U ljubavi je on nalazio svemoćno oružje da savlada sotonu, zavodnika na zlo. Napisao je: »Sotona se osobito boji naše ljubavi, koja nije bilo kakva ljubav, već ljubav prijateljstva kojom dva srca žele dobro jedno drugome i postaju cilj jedno drugome te od dva srca postaje samo jedno srce.

Ako već to vrijedi za ljude, onda u mnogo većem stupnju to vrijedi u odnosu Boga i čovjeka, jer je Bog neizmjerno dobro koje se priopćuje. Doista govori Spasitelj: 'Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ, pa će i Otac moj ljubiti njega, i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti.'[7] Kad sotona vidi da smo tako sjedinjeni s Kristom, on će vidjeti da je u nama razoreno njegovo carstvo.

Moramo se dakle sve više sjedinjavati s Kristom i njegovim evanđeljem vjerom koja je ljubavlju djelotvorna. Tada će Kristova milost uvijek biti preobilna u našim dušama. Tako ćemo uvijek postajati sve više strah Božjih neprijatelja i uvijek ćemo sve više u sebi braniti stvar Kristova evanđelja protiv sotone, koji će se tako osjetiti ponižen i pobijeđen. Jer Sveto pismo kaže: 'Oduprite se đavlu, i pobjeći će od vas.'«[8]

Sa svoje strane nikada nije svojevoljno uvrijedio Gospodina i to su zapažali svi koji su mu se približavali. Evo nekih

5 BF, srpanj 1908, str. 86.
6 Msgr Sebastijan Cuccarollo (AVP, kut. J, br. 9).
7 Iv 14, 23.
8 Jak 4, 7. BF, travanj 1908, str. 123.

napisanih svjedočanstava što su ih na postupku ponovile osobe koje su dugo s njime živjele. Ta mi se svjedočanstva čine veoma značajnima.

"Otac Leopold je gorio ljubavlju prema Bogu. Smatram da nikada nije počinio promišljena grijeha."[9]

"Otac Leopold je plamtio ljubavlju prema Bogu. Bog je bio glavni predmet njegovih razgovora. Uvjeren sam da nikada nije počinio smrtnog grijeha niti lakog promišljenog grijeha."[10]

"Uvjeren sam da otac Leopold nikada nije upao u teški grijeh, a niti u promišljeni laki grijeh, jer je u njemu bio veoma živ užas od svake uvrede Boga. To je na mene ostavljalo veoma jak dojam."[11]

"Ja sa svoje strane isključujem da je on ikada upao u smrtni ili laki promišljeni grijeh. To sam uvjerenje uvijek imao, pa i dok je bio još mlad student."[12]

"Otac je Leopold imao žarku ljubav prema Bogu u svim časovima dana pa vjerujem da je sačuvao svoju krsnu nevinost. Nikada nisam zapazio da je počinio promišljeni laki grijeh."[13]

"Uvjeren sam da otac Leopold nikada nije upao u teški grijeh. Jednog dana dok sam s njime razgovarao o svojim duhovnim problemima, reče mi: 'Milošću Božjom svjestan sam da nikada nisam počinio teškog grijeha.' Mir i sigurnost kojom je izgovorio te riječi nisu u meni ostavljale nikakve sumnje o istinitosti njegova dubokog uvjerenja."[14]

"Uvjerenja sam da on nikada nije upao ni u kakav promišljeni laki grijeh."[15]

Sa svom je brižljivošću izbjegavao i najmanji nedostatak. Kad je smatrao da je nešto pogriješio, odmah bi se ponizio moleći oproštenje od Boga i moleći ga da mu pošalje kaznu da bi ispaštao počinjeno zlo. Jednog dana jedan njegov prisni prijatelj nađe ga utučena od žalosti u ispovjedaonici. Zapita ga što ga je tako zbunilo, a on raširi ruke, upre pogled prema nebu i uzdišući odgovori: "Što ćete, što tko posije, ono će i žeti! Izmaknuo mi se jedan znak nestrpljivosti, pa sada čekam

9 Fra Juraj, brat pomoćnik kapucin; dvadeset i pet je godina živio s njime (AVP, kut. G, br. 10; usp. BP, str. 6).
10 O. Odorik iz Pordenona, njegov duhovni vođa (BP, str 32;.
11 Msgr Vigilije Dalla Zuanna; živio je s njime gotovo 20 godina (AVP, kut. Y, br. 22; usp. BP, str. 41).
12 Msgr Sebastijan Cuccarollo; živio je s njime mnogo godina, najprije kao mladi student a kasnije kao svećenik u Padovi (AVP, kut. J, br. 37; usp. BP, str. 50).
13 Msgr Hijacint Ambrosi; živio je s njime deset godina u Padovi. (AVP, kut. Y, br. 14; usp. BP, str. 165).
14 Otac Vjenceslav Baggio; bio je njegov provincijal (AVP, kut. V, br. 4).
15 Otac Bernardin Lago; mnogo je godina živio s njime u Padovi. Bio mu je i gvardijan (AVP, kut. B, br. 12; usp. BP, str. 231).

kaznu koju će mi Gospodin po pravdi poslati."[16] Msgr Antun Barzon (čit. Barcon), kanonik iz Padove, posvjedočio je na postupku: "Otac Leopold je gorio od ljubavi prema Bogu. Sjećam se, jednom mu je umakao neki izraz koji je mogao biti nadahnut jedino pretjeranom revnošću. On se odmah ispravi i javno zamoli oproštenje od Gospodina, premda se radilo jedino o stvari koja se može nazvati manje kreposnom."[17]

Savjest mu je bila tako osjetljiva da se trajno bojao da vrijeđa Gospodina. Zato se ispovijedao svaki dan, a katkada još i češće. To bi nam moglo izgledati svojevrsnom skrupuloznošću ili pretjerivanjem da njegovo ponizno podvrgavanje ispovjedniku nije bilo svjedočanstvo o njegovoj čestitosti i čistoći duha koji nije u sebi podnosio ni najmanju ljagu u plamu svoje ljubavi prema Bogu, već je želio da odmah bude izbrisana kajanjem i sakramentalnim odrješenjem.[18]

Užasavao se od svake uvrede učinjene Gospodinu. Kad je čuo govoriti o posebno lošim činima protiv Boga i bližnjega, silno bi patio i žalostio se što je na druge ostavljalo velik dojam.[19] Dok je u ispovjedaonici često slušao strahovite uvrede kojima je Božja dobrota bila bacana u blato, trpio je prave smrtne muke. Njegova je duša, poput Isusove duše u vrtu kad je sebe gledao prekrivena zločom svijeta, bila pritisnuta tijeskom najtjeskobnije boli. Ništa nije bio umor zbog dugog sjedenja u ispovjedaonici, ništa nisu bile patnje koje su mučile njegovo bijedno biće: jedina njegova bol bijahu uvrede Bogu koje su pokornici često ispovijedali s ravnodušnošću. Katkada je bio slomljen od boli te je izazivao sućut kod onih koji su ga gledali.[20]

Jedan svjedok na postupku dao je ovu uzbudljivu izjavu: "Može se reći da je sav život oca Leopolda bio naprosto borba protiv grijeha."[21]

Katkada je posredovao da se izbjegnu uvrede Gospodinu i u tome je dobio jasnu potvrdu s neba.

U jednom selu blizu Padove bila je ustanovljena plesna družina koja je kroz više godina smućivala selo grešnim zabavama. Župnik je na sve načine pokušavao navesti te lakoumnike da prestanu sa svojim radom, koji je nanosio toliko zla župi i susjednim selima, ali je sve bilo uzalud. Ti su bijednici bez straha nastavili svoj posao gledajući samo na materijalnu korist.

16 AVP, kut. VIII, br. 67.
17 BP, str. 101.
18 O. Odorik iz Pordenona (BP, str. 31, 32).
19 AVP, kut. IX, br. 10.
20 AVP, kut. IX, br. 10; usp. BP, str. 16, 33.
21 BP, str. 145.

Kad je otac Leopold saznao sve smutnje što ih je prouzrokovala ta družba, pozove godine 1925. jednog iz sela i reče mu: "Idite brzo k predsjedniku plesne družine i recite mu da odmah prekine sa svojim žalosnim poslom, inače je Gospodin odlučio da razvali njegovu kuću i svi će poginuti pod ruševinama."

Ovaj odvažno pođe da javi što mu je bilo naloženo. Krivac je bio silno potresen jer je znao da otac Leopold ne govori uzalud; i odmah se povukao iz službe te nikad više nije htio ništa čuti o plesu.

Neki članovi ipak nisu htjeli prestati, nego su se udružili sa seoskim gostioničarom i organizirali novu plesnu svečanost. Nesretnici, kamo sreće da nisu toga nikad učinili. Nekoliko dana iza zabave umre iznenada novi predsjednik družine, umre gostioničarev sin i jedan nećak. Tada odlučiše raspustiti družinu i plesalište je podijeljeno među drugovima koji od njega napraviše svinjce. Ali ni prasci se nisu mogli održati na tom grešnom mjestu. Ubrzo svi pokrepaše i ni jedan od drugih koje tu staviše ne mogaše preživjeti.

Bila je to očita ruka Božja. Plesalište je izgorjelo.[22]

Ljubav sjedinjuje

Ljubav ne samo da nastoji izbjegavati sve što se ne sviđa ljubljenoj osobi već ona nastoji pokazati svoju privrženost tako da vazda misli na ljubljenu osobu i s njom je trajno sjedinjena. Tako je otac Leopold htio trajno biti povezan mišlju i djelom s Gospodinom. Često je znao reći: "Mi tijelom radimo na zemlji, ali dušom moramo uvijek biti u prisutnosti Božjoj, pa ćemo onda moći kazati da smo na zemlji i ujedno na nebu."[23] Načinio je zavjet i trajno ga je obnavljao, za otkupljenje istočnih naroda — kako ćemo vidjeti u daljnjem izlaganju — da će svojim mislima uvijek živjeti u prisutnosti Božjoj. Taj je zavjet tražio doista junačko naprezanje. A otac Leopold ga je obdržavao sve do u najmanje sitnice. Dosta je bilo da samo nekoliko časaka ne bude mislima upravljen na Gospodina i s njegovih bi usta provrela samooptužba s gorkim kajanjem.

Jedan gospodin iz Padove piše: "Često mi se dogodilo, dok sam s njim razgovarao, da je on iznenada pogledao na sat, duboko se ožalostio i rekao: 'Siromašna mene! Kamo su otišle moje misli? Počekajte me časak!' I tada bi otišao pred svetohranište da zamoli Gospodina za oproštenje što njegova misao nije nekoliko časaka bila uprta u nj."[24]

Mislio je na Boga i volio je govoriti o Bogu. Drugi ga razgovori zapravo nisu zanimali. Tko je često dolazio s njim u dodir, dobro je znao o kakvim predmetima treba razgovarati. Inače bi otac Leopold, a da drugi to ne bi ni primijetili, promijenio predmet razgovora i usmjeravao ga onamo kamo je uvijek bila uprta njegova misao i srce. Piše otac Bernardin Lago: "Otac Leopold življaše trajno uronjen u Boga. Svi su znali da je njegova misao uvijek uprta u Gospodina i u velike istine vjere. To je bio najdraži predmet njegovih kratkih razgovora."[25] A msgr Hijacint Ambrosi, koji je dugo živio s njime, piše: "Mogu sa svom sigurnošću ustvrditi da nikada pa ni za časak nisam vidio oca Leopolda odvojena od jedine privlačnosti njegova života: Boga, Crkve i duša. On je vazda ili molio — s kakvim samo žarom, pobožnošću i sabranošću! — ili obavljao svoju najdražu službu ispovijedanja, ili je proučavao svoje omiljele pisce — svetog Augustina ili svetog Tomu ili je govorio o Bogu i o probicima Crkve. I za zajedničkog odmora, kad bi u njemu sudjelovao, bilo je nužno razgovor skrenuti na Božje stvari i pitanja vjere jer je bilo očito da ga ne zanima nikakav drugi razgovor."[26]

Otac Alfonzo Orlini, bivši general konventualaca, tvrdi: "U jednoj sam stvari čvrsto uvjeren: časni otac je trajno živio u Božjoj prisutnosti i o bilo čemu da je riječ, njegova je misao uvijek bila usmjerena na uzvišena načela koja su nekako urođena onima koji sve gledaju u Gospodnjem svjetlu.

Sigurno je zbog toga i imao osobit dar — premda nije bio govornik i imao je manu u izgovoru — da se lako rasplamti i posve tečno govori o božanskim stvarima te zdušno brani probitke Crkve."[27]

A gospođa Katarina D'Ambrosio iz Padove svjedoči: "U časnom se ocu Leopoldu jako osjećala prisutnost Božja. Zato čovjek nije mogao pred njim stajati na nogoma. Neka vas je viša sila tjerala da padnete na koljena, ako i niste došli da od njegove blagoslovljene ruke dobijete sakramentalno odrješenje."[28]

Žrtva za Gospodina

Prava se ljubav ne ograničuje na riječi, već prelazi na čine. Ona naročito podnosi patnje i boli za ljubljenu osobu.

22 AVP, kut. C, br. 3.
23 BP, str. 131.
24 AVP, kut. X, br. 5; usp. BP, str. 131.
25 AVP, kut. B, br. 18; AP, str. 22.
26 AVP, kut. Y, br. 8.
27 AVP, kut. O, br. 6; AP, str. 156.
28 AVP, kut. D, br. 2.

Zato je i ljubav prema Bogu bez žrtava za njega puka tlapnja. Otac je Leopold često znao reći: "Ljubav prema Isusu je oganj koji se rasplamćuje drvom žrtve i ljubavlju prema križu. Ako se tako ne rasplamćuje, on se gasi."[29]

Dokaz tome je i njegovo svladavanje žestoke i nagle ćudi. U žilama mu je ključala dalmatinska krv. Da nadvlada tu svoju ćud, borio se, može se reći, čitav život. I u tome je sasvim uspio, jer je njegova blagost sa svima bila tolika te bi čovjek rekao da nikad nije osjetio navalu gnjeva. Msgr Gvido Bellincini piše u govoru prigodom pedesete obljetnice svećeništva oca Leopolda: "Da nije vaše kreposti, oče Leopolde, morali bismo reći da Vi tjerate u laž svoga zemljaka sv. Jeronima, koji se, svjestan svoje vatrene ćudi, uzdišući ovako optuživao pred Gospodinom: 'Oprosti mi, Gospodine, jer sam Dalmatinac!' Morali bismo protiv sv. Jeronima reći da su Dalmatinci najblaži na zemlji, toliko ste vi blagi, prijazni i strpljivi, uvijek spremni na svaki poziv kao liječnik, uvijek raspoložen za pouzdane razgovore kao prijatelj, uvijek miran i vedar kao svetac."[30]

Ali otac Leopold nije opovrgao izreku svetog Jeronima, jer je njegova borba da sebe pobijedi, kad bi ga spopala ljutina, bila uistinu herojska.

On je vrlo mnogo trpio kad bi mu tko dobacio kakvu zajedljivu riječ zbog njegova niska stasa ili zbog čega drugoga, i u početku bi kakav pokret znao izdati drhtanje njegove ranjene duše. No kasnije je i toga nestalo i on bi u takvu slučaju odgovorio samo ljubaznim smiješkom.

Msgr Cuccarollo piše: "Tko je samo prigodice dolazio u dodir s ocem Leopoldom, mislio je da je njegova ćud sama blagost i milina, jer je uvijek bio prijatan i ljubazan sve do samoprijegora. No tko mu je bio blizak, znao je da ima samovoljnu, snažnu i razdražljivu ćud. Svi su dobro znali da je morao sebi nanositi herojsko nasilje. Kad bi se u žaru rasprave njegovo lice počelo mrštiti, jer se trudio da nadvlada gnjev koji je navirao, promijenio bi razgovor i rekao: "Oprostite, znate, oprostite, krv nije voda. U žilama mi teče dalmatinska krv."[31]

U teškoj svakodnevnoj borbi nikada nije mario za suze i krv, jer je htio Isusu dati dokaz ljubavi i postati sličan njemu, koji je blaga i krotka srca.

Otac se Leopold borio ne samo da zavlada nad svojom naglom ćudi nego također da svoje tijelo mrtvenjem podvrgne duhu. Nije pazio na svoj vrlo nježan tjelesni sastav. Svoje

29 AVP, krt. J, br. 10.
30 Msgr Gvido Bellicini, Discorso nel giubileo sacerdotale di Padre Leopoldo, str. 12 (Padova 1940): AP, str. 181.
31 Msgr Sebastijan Cuccarollo (AVP, kut. J, br. 2).

tijelo, koje je trpjelo od trajne bolesti, uvijek je gledao kao zakletog neprijatelja. Htio je da bude spremno na svaku žrtvu, što je željela njegova duša uprta prema najvišem stupnju savršenosti. Nikada nije propuštao bičevanje što su ga tada propisivale Uredbe Kapucinskog reda i izvodio ga je s posebnom revnošću. Dok je bio u Bassano del Grappa 1903. godine, često je učitelj novaka morao naređivati da se operu pod i korska sjedala gdje je on to obavljao, jer je bilo okrvavljeno.[32] Kasnije zbog tjelesne slabosti nije više mogao obdržavati taj propis. To mu je bilo veoma žao i svake bi se godine prigodom provincijalove vizitacije optuživao zbog toga kao zbog nedostatka i tražio je oproštenje.[33]

Mrtvio se i u jelu. Jeo je vrlo malo i ljudi su se čudili kako se s tako oskudnom hranom može održati i još zdušno obavljati posao koji čovjeka silno iscrpljuje.[34] Može se reći da je trajno obdržavao korizmeni post. Gotovo nikada nije pio vino, niti jeo slatkiše i voće.[35] Kad zbog posebnih prilika upravo nije mogao a da ne popije malo vina, nikada ne bi popio više od dva prsta.[36] Tek je iz poslušnosti pojeo koju naranču da bi olakšao probavne teškoće.[37] Kad bi mu dobročinitelji donijeli slatkiše, ne bi ih ni okusio; sve je nosio poglavaru da razdijeli bolesnoj braći.[38] Ma kako ga nagovarali dobročinitelji, on nikada nije htio izvan samostana ništa popiti ili pojesti.[39] Za stolom je jeo što je bilo preda nj stavljeno i iz njegovih se usta nije nikada čula tužba na vrstu hrane ili na način kako je pripravljena.[40] A sve je to činio neprimjetno. Štoviše, nastojao je da drugi to i ne opaze. Odbijanje da uzme hranu znao je tako prikriti da je druge uvijek uvjerio ili da je već jeo ili da zbog svog zdravlja ne smije uzeti određenu hranu. Otac Alfonzo Orlini, bivši general Konventualaca, piše: "Na me, kao i na druge, uvijek je kod oca Leopolda činio velik dojam njegov visoki duh mrtvenja. Kad je dolazio ispovijedati u baziliku sv. Antuna, često je znao ostati s nama kod stola i svi smo bili začuđeni zbog neznatne hrane koju je on uzi-

32 O. Fridrik iz Povegliana (AVP, kut. F, br. 4).
33 O. Vjenceslav Baggio (AVP, kut. V, br. 4).
34 AVP, kut. M, br. 12. Evo to je na postupku izjavio njegov bolničar: "Jeo je vrlo malo, tako da nisam mogao shvatiti kako to može izdržati zbog svoje prevelike zauzetosti u ispovijedanju" (BP, str. 75-76;.
35 AVP, kut. M, br. 14; usp. BP, str. 43.
36 AVP, kut. O, br. 7. O. Alfonzo Orlini, koji je dugo vremena stanovao u samostanu konventualaca u Padovi, izjavljuje: "I kad bi ostao kod nas na objedu, svi su bili začuđeni i zadivljeni njegovim velikim trapljenjem. Na moje uporno navaljivanje uzeo bi tek koju kap vina." (BP, str. 17).
37 AVP, kut. O, br. 18.
38 AVP, kut. B, br. 6.
39 AVP, kut. B, br. 5. Prof. H. Rubaltelli izjavljuje: "Bio je redovnik velike umjerenosti: vrlo je malo jeo, a kad bi došao k meni, nije ništa htio uzeti" (BP, str. 184).
40 BP, str. 8.

mao i zbog vještine kojom se znao izvući iz tuđih navaljivanja iznoseći neodređene zdravstvene razloge."[41]

Obećao je Gospodinu također da neće radi odmora izići iz samostana, nego samo radi službe. Nikada, pa čak ni za najžešćih ljetnih vrućina, nije htio poći koji dan na ladanje. Nekom svećeniku koji ga je jednog ljeta uporno zvao da neko vrijeme provede s njime u njegovoj kući u brdima, odgovorio je: "Meni je dovoljna šetnja koju činim kad idem ispovijedati u isusovački zavod. Moje siromašne tako male noge ne dopuštaju mi više. Velika je za mene Gospodinova milost da se mogu posve predati radu. To moram do kraja iskoristiti."[42]

S vremenom mu je liječnik, s obzirom na njegove teške smetnje u želucu, propisao da mora uzimati različite male okrepe, pa i izvan redovitih obroka, i da svaki dan bar pola sata iziđe na šetnju izvan samostana.

Ocu Leopoldu učinilo se to prekomjernom mekoputnošću, koja je protivna duhu mrtvenja. Zato je o tom pisao svom duhovnom vođi, koji mu odgovori: "Jasno Vam kažem da možete mirne savjesti, bez obzira na Vaše obećanje, činiti sve što su s obzirom na Vas odredili, to jest da si priuštite taj čedan odmor i okrepu. Pače kao Vaš duhovni vođa držim bez daljnjega korisnim da Vam to i naložim, doduše, ni pod kakvim grijehom, ali kao čin za koji ćete primiti nagradu od Gospodina. Nagradu koja će Vam biti data u ime poslušnosti svome duhovnom vođi."[43] A drugom mu je prilikom pisao: "Pazite na svoje zdravlje! Ne mislite da je to mekoputnost! Činite to iz ljubavi prema Gospodinu i da tako uzmognete sudjelovati u spasavanju duša, na što Vas je Bog pozvao."[44] I poslušao je.

Mrtvio se i u spavanju. Gotovo cijelog života nije se noću odmarao više od pet sati. Sam je rekao jednom svom pokorniku: "Pet sati mi je dosta. Poslije podne ne idem nikada u krevet. Kad se osjećam vrlo umornim, odmorim se malo na jednoj stolici."[45] Lišenje sna jedna je od najvećih muka, jer organizmu je san potreban koji put čak više od hrane. Otac Leopold je sebi nametnuo tu kaznu, jer, kako je rekao, nije mogao činiti veće pokore, a naročito zato što je to mogao činiti a da to nitko nije znao. To je bilo pravo trpljenje za njegovo jadno tijelo nakon iscrpljujućeg sjedenja u ispovjedaonici. U kapeli za bolesnike znao je navečer klečeći na klupi moliti božanski časoslov. Vidjelo se da ga svladava san i umornost jer mu se koji put glava spuštala na časoslov koji mu je padao iz ruku. Trgnuo bi se i nastavljao molitvu. Kad bi ga koji subrat pozvao da se pođe odmoriti, odgovorio bi smiješeći se: "Još samo malo, još samo malo." Redovnici su se polako povlačili u svoje sobice na odmor, ali on je uvijek bio tu. Kad bi završio moljenje časoslova, gasio je svjetlo da ga nitko ne bi vidio, pa bi nastavio moliti.[46]

I najmanju popustljivost u tome, pa i onda kad je to tražio krajnji umor, on je smatrao nedostatkom. Jednog sparnog ljetnog dana jedan njegov pokornik dođe u tri sata poslije podne. Budući da ga nije našao u ispovjedaonici, uspne se u samostan u njegovu bolesničku sobu. Nađe ga u krevetu. Bio je u groznici i sililo ga na povraćanje. Otac Leopold reče sav smeten: "Gospodine, nemojte se, za ljubav Božju, sablazniti što me u ovo vrijeme nalazite u krevetu. Danas uistinu nisam mogao više izdržati."[47]

Mrtvio se i u podnošenju studeni. Njegovo je sitno tijelo strašno trpjelo od studeni. Ali on nikad nije tražio peći za ispovjedaonicu koja je bila sva vlažna i bez sunca. Jednog veoma hladnog dana nađe ga jedan njegov prijatelj napola ukočena i reče mu:

— Ali, oče, zašto ne date staviti unutra kakvu pećicu?

— Što? -- odgovori on — toliki siromasi trpe hladnoću, a ja ću imati hrabrosti da se grijem kod peći? Što ću im onda moći kazati kad se dođu ispovijediti?[47a]

Pred kraj života nekoliko svećenika, njegovih pokornika, sažale se nad njim i odlučiše da nabave za njegovu sobicu-ispovjedaonicu peć i kupe mu drva. Zamole odobrenje poglavara. Stvar nije bilo lako provesti. Tada se kapucinski samostani nisu grijali, osim bolesničkih soba. Što će reći drugi redovnici? Ali ocu Leopoldu, čije je zdravlje bilo posve narušeno, bio je gotovo proziran, to je uistinu bilo potrebno. I nakon zrelog razmišljanja poglavari dadu odobrenje. On, zahvaljujući dobročiniteljima, reče: "Nisam to tražio, ali učinili ste mi veliku ljubav, jer upravo ovu hladnoću nisam mogao više podnositi."[48]

41 AVP, kut. O, br. 12. Usp. prethodnu bilješku br. 36. O. Kalist iz Mortegliana iznosi: "Nije uzimao vina i to pod izgovorom da ga bole oči" (BP, str. 23-24).

42 AVP, kut. D, br. 4.

43 AVP, kut. O, br. 6.

44 AVP, kut. O, br. 8.

45 AVP, kut. X, br. 14. Njegov bolničar tvrdi: "Vrlo je malo spavao, najviše četiri do pet sati. Uvijek je bio spreman već od prvih jutarnjih sati" (BP, str. 76). Isto tvrde brojni drugi svjedoci.

46 AVP, kut. VIII, br. 37. O. Pankracije Chemin: "Mnogo sam puta mogao utvrditi da još u ponoć nije išao leći. Često je znao moliti u noćnim satima... Ustajao se rano ujutro" (AP, str. 118). Njegov bolničar: "Često smo ga mogli naći u noći udubljena u molitvu, a već u četiri ujutro bio bi u sakristiji i pripravljao se na svetu misu" (AP, str. 181).

47 BP, str. 128.

47a AVP, kut. X, br. 29.

48 O. Giancrisostomo iz Cittadelle, kapucin (AVP, kut. G, br. 21).

Podnosio je tjelesne nedostatke

Svoju ljubav prema Bogu pokazao je i u strpljivom podnošenju bolova i kušnji koje mu se Gospodin udostojao poslati. Ponajprije njegov mali stas. Majka priroda je uistinu bila škrta prema njemu. Nitko od njegove obitelji nije bio gorostas, ali on, posljednji od dvanaestero braće, tjelesno je uistinu bio sićušan. Bio je visok jedan metar i trideset i pet centimetara, kako stoji u njegovoj osobnoj karti. Nije bio lijepa izgleda, imao je manu u govoru, nespretno je hodao. Kad je sjedio u poluosvijetljenoj sobici-ispovjedaonici u svom naslonjaču, jedva su ga mogli vidjeti. Sva je njegova tjelesna građa bila takva da je vrlo lako u njemu mogla stvoriti kompleks manje vrijednosti. A to se uvijek odražava u duši čovjeka koji od toga trpi i što ga čini preosjetljivim i osornim. Kod takvih ljudi iz nagona samoobrane pojavljuje se naprasitost koja nastaje iz straha da mu se drugi trajno podsmjehuju. Društvo pak sa svoje strane malima stasom ne oprašta pa ih nekako odbacuje prezirno ili ih podnosi s himbenom sućuti. Tko to mora podnositi a ne zna u sebi stvoriti određeni stav, mora podnositi silne patnje, pravu psihološku torturu. I to ni trenutka ne prestaje i stvara pravu mržnju prema drugima.

Otac Leopold je s početka znao reagirati na tu kobnu sudbinu i podnositi je strpljivo predajući se volji Božjoj. Kasnije je čak to stanje volio jer mu je ono davalo prilike da se ponizi. Tako je rekao s otvorenom priprostošću: "Ja nisam uistinu nikakav čovjek, naprosto sam smiješan."[49] I uistinu je bilo dosta prilika kad je zbog toga trpio. Pokoji subrat ga je i javno nazivao "čovječuljak".[50] Kad je otac Leopold dolazio u Villa Fietta ispovijedati biskupe venecijanske pokrajine sabrane na duhovnim vježbama, sluga Božji kardinal Petar La Fontaine, patrijarh Venecije, ciljajući na njegov sitan stas, u dobrodošlici bi šaleći se rekao: "Evo, došao je otac Leopold koji ni šolda ne vrijedi."[51] Te su mu izraze pridavali u bratskoj i očinskoj ljubavi i oni pokazuju povjerenje. A mogli su ih reći jer su znali da se on neće zbog toga uvrijediti. No, uvijek su to bile strijele koje su ga podsjećale, premda to nije bilo ni potrebno, da on tjelesno nije kao drugi ljudi. Često kad je sam izlazio iz samostana okružili bi ga derani i šalili se s njime stavljajući mu kamenčiće u kapucu.[52]

U prvim godinama ovoga stoljeća antiklerikalizam je do te mjere pokazivao bezobraznost da se svećenik ili fratar nije

49 BP, str. 126.
50 AVP, kut. M, br. 3.
51 AVP, kut. M, br. 13.
52 AVP, kut. F, br. 6.

mogao pokazati u javnosti a da to nije izazvalo podrugivanje. Jednog je dana otac Leopold prolazio ispred kavane Pedrocchi gdje se dosađivala jedna grupa sveučilištaraca. Fratar i još k tome tako sićušan! Možete zamisliti što se dogodilo. Jadan otac jedva jedvice se usred podsmjehivanja i ruganja uspio osloboditi tih derana. Čim se vratio u samostan, dugo je pred svetohraništem molio za te jadnike. Uvijek je spominjao tu zgodu i pri tom nas je znao ugodno nasmijati.[53]

Osobito ga je žalostila mana u govoru. Znao je jako zamuckivati. Preskakivao je riječi premda se jako trudio da ih dobro izgovara. Muka ga je bilo slušati, ali je to bila još veća muka za njega. Nikada nije mogao propovijedati, nikada javno čitati. A njegova je služba bila takva da je uvijek bio u dodiru s najrazličitijim slojevima ljudi. To je za nj bilo pravo trajno mučeništvo. Pokoji subrat mu je govorio da se mora ispravljati, jer je izazivao sućut. A tko zna koliko se on naprezao i trudio da bi jasno izgovarao riječi. Neki su osjećali pri tom muku i pravili se da to ne zamjećuju, ali su se drugi podsmijavali. A on je shvaćao!

A kakva mu je istom bila muka dok je slavio misu! Na to se tako brižno i radosno pripravljao, a onda se na oltaru morao hvatati ukoštac s tim blagoslovljenim riječima! Osjećao se toliko poniženim. Kad bi mu netko prvi put poslužio kod mise, nakon mise u sakristiji molio bi oproštenje ako nije dobro izgovorio riječi, kao da je to bila njegova krivnja. Gospodin mu je ipak udijelio da veoma jasno izgovara riječi posvete i odrješenja. Kad je 1934. godine imao sreću da pođe u Lurd, povjerio je jednom svom pokorniku da ide rado i zbog toga da moli od Gospe milost da mu otkloni teškoću kod govora, ili barem da je ublaži. Međutim, kako su godine odmicale, križ mu je u tome postajao sve veći.[54]

Svakako nije mala stvar da je otac Leopold trajnim naporom uspio prevladati psihološku situaciju koja je bila uvjetovana tjelesnim nedostacima, pa je čak postao simpatičan zbog samih tih nedostataka. Morali bismo biti u istom položaju kao on da bismo mogli shvatiti veličinu poteškoće i pobjede. Na to ga je navodila sama ljubav Božja.

Podnosio je bolest

Može se reći da je cijeloga života trajno bio bolestan. Njegova krhka tjelesna građa bila je veoma slabo otporna protiv bolesti. Zbog toga je imao različite smetnje, koji put veo-

53 AVP, kut. J, br. 9.
54 AVP, kut. VIII, br. 6.

ma teške; one ga nikada nisu ostavljale. Neprotumačivo je kako je mogao doživjeti čak 76 godina života. Bolovao je na očima, i skoro trajno se liječio. Imao je upalu svih udova, zgrčene noge i prste ruku. Skoro najednom je morao izvaditi sve zube. Želudac mu nije nikad davao mira. Jeo je vrlo malo, kao ptičica, a probava mu je uvijek bila teška. Osjećao je bolove i grčenje. Česti čirevi i poneki prišt na prstu. Često je i vrućica još više iscrpljivala njegovo jadno tijelo.

Ipak je pod bičevima tolikih patnji izgledao sasvim miran i ravnodušan. Nikad ni riječ žaljenja protiv Gospodina! Štoviše, uvijek ga je blagoslivljao jer mu je, prema njegovu sudu, davao priliku da na ovom svijetu ispašta svoje grijehe. Govorio je: "Gospodin Bog hoće tako. Neka je njegova volja!" Ali nije se pravio zato mučenikom ili žrtvom. Uvijek bi znao dodati: "Ipak bolje mi je, bolje mi je!"[55]

Uistinu, u njegovoj strpljivosti nije se moglo primijetiti ništa namješteno. Kad bi mu koja osoba, željna da trpi za Gospodina, rekla da moli od Boga da joj pošalje velike patnje, pa bilo to i mučeništvo, on bi s očinskom dobrotom odgovorio: "Ne, ne, sinko. Tako govoriš jer ti je dobro. Pustimo to dušama koje je Bog pozvao posebnim pozivom. Nama siromašnim grešnicima je dosta da strpljivo podnosimo ono što mu se svidi da nam pošalje. Molimo ga da nam dade strpljivosti."[56]

A on je doista strpljivo podnosio svoje nevolje. Jedan brat laik kapucin, koji je neko vrijeme bio bolničar u kapucinskom samostanu u Padovi, piše: »Kad sam po svojoj dužnosti bolničara morao primijeniti kakvu bolnu terapiju, pa mu se vinuo kakav krik boli, odmah bi zatražio oproštenje: 'Oprostite, brate, nemojte se sablazniti. Tijelo se buni, ali duh je uvijek spreman hvaliti Gospodina.'«[57] Jedan drugi brat laik kapucin piše: "Godine 1933. otac Leopold je imao prišt na prstu. Kad mu je u samostanskoj bolnici liječnik trebao zarezati prst, htio je da budem prisutan i da ga držim. Liječnik je to činio bez anestezije. Za vrijeme operacije jadni je otac strašno trpio, ali se nije žalio. Oči je podizao prema nebu i izgovarao je strelovite molitvice. Liječnik nije bio baš previše vješt pa je otac Leopold morao još više trpjeti. Rekao je liječniku koji nije imao više hrabrosti da nastavi: 'Samo odrežite, doktore, samo odrežite, nemojte ništa gledati.' To bolno rezanje morao je ponoviti tri ili četiri puta. Nisam mogao shvatiti ka-

55 AVP, kut. IX, br. 30. Njegov bolničar iznosi: "Mogu potvrditi da je otac Leopold bio potpuno predan u Božju volju, i u podnošenju svojih gotovo neprekidnih bolesti, tako da nikada nisam čuo da bi izustio kakve riječi jadikovke" (AP, str. 184).

56 AVP, kut. VIII, br. 8.

57 AVP, kut. M, br. 12; usp. AP, str. 185.

ko je mogao podnijeti takvu bol bez jaukanja, premda se vidjelo kako se njegovo bijedno tijelo sve grči od jačine boli."[58]

Za svoje posljednje bolesti sav se grčio od boli. Imao je rak na jednjaku. Kad je to vidio bolničar, potrese se i reče:

— Jadni oče, koliko morate trpjeti!

— Da, brate, silno trpim, ali sve za Boga. On tako hoće. Neka je njegova volja.

I odmah se razvedri kao da mu je prošla svaka bol.[59]

Njegova strpljivost, osobito u podnošenju boli za posljednje bolesti, zadivila je sve koji su mu se približavali, a posebno liječnike. Jedan je sveučilišni profesor liječnik napisao: "Otac je Leopold uvijek bio strpljiv u svojim bolestima. Osobito u posljednjem razdoblju svoje bolesti (rak na jednjaku). Pokazivao je hrabrost koja mi je izgledala uistinu herojskom. On je znao podnositi i nadvladati strašne bolove."[60] A jedan drugi: "Nikad nisam čuo oca Leopolda da se žali na svoje muke. A strašno je patio, osobito zbog raka na jednjaku, što mu je moralo prouzročiti užasne bolove."[61]

Otac Leopold nije strpljivo i odvažno podnosio samo mnogostruke tjelesne patnje. Ta njegova strpljivost i hrabrost očitovala se i u podnošenju duhovnih iskušenja kojima je Gospodin uvijek sve više htio pročistiti njegovu dušu i pripraviti je na mistično sjedinjenje sa sobom. O tome ćemo govoriti u drugom dijelu ovog životopisa.

58 Fra Gaudencije (AVP, kut. G, br. 2).

59 AVP, kut. M, br. 2.

60 Feliks Rodighiero, specijalist za uho, nos i grlo (AVP, kut. R, br. 33; usp. BP, str. 175).

61 Henrik Rubaltelli, specijalist za uho, nos i grlo (AVP, kut. R, br. 16; usp. BP, str. 183). Liječnici se nisu samo divili ocu Leopoldu, već su ih njegove kreposti privlačile. Pobudna je ova izjava fra Hilariona iz Cividale, koji je dugo godina bio njegov bolničar: "Otac Leopold je gotovo neprekidno bolovao od različitih bolesti, koje je podnosio kreposnom strpljivošću, i nikada se nije žalio. Kad je jednom bio prisiljen poći k očnom liječniku zbog gnojne katarne upale oka, blago se podvrgao liječenju, a liječnik, zadivljen njegovom krepošću, tako je bio dirnut da je često dolazio kasnije u samostan da se s njime posavjetuje u različitim potrebama. To je bio prof. Albertotti, koji je bio veoma poznat." I nastavlja: "Navikao se njegovati zube, kako ne bi bio neugodan u vršenju ispovjedničke službe. I zubni liječnik dr Zanini, koji je već umro, zadivljen strpljivošću i blagošću oca Leopolda, uzeo ga je za ispovjednika i nikad ga nije više napustio" (BP, str. 159). Valja primijetiti da ti liječnici kao i drugi nisu mogli očekivati neku veću materijalnu nagradu od jednog redovnika, naprotiv — kao što je stara predaja u Padovi i drugdje u pokrajini Veneciji — besplatno su liječili kapucine, na temelju nekih starih običaja koji imaju svoj korijen u gradskim zakonima i statutima prema kojima je općina bila zadužena liječiti te redovnike zbog njihova siromaštva.

Šesto poglavlje

DUH POBOŽNOSTI

Jednog dana upita ga jedan čovjek: »Oče, kako vi shvaćate ove Gospodinove riječi: 'Tko hoće ići za mnom, neka svaki dan uzme svoj križ i ide za mnom?' Da li moramo činiti izvanrednu pokoru?«

O. Leopold odgovori: »Nije potrebno činiti izvanrednu pokoru. Dovoljno je strpljivo podnositi nevolje našega bijednog života: nerazumijevanja, nezahvalnosti, poniženja, patnje uzrokovane promjenom godišnjih doba i okoliša u kojem živimo. To sve predstavlja križ koji je grijeh natovario na naša leđa i Bog je to htio da bude sredstvom našeg otkupljenja.

Ali da bi sve te nevolje bile djelotvorne za dobro naše duše, nije potrebno nastojati da ih pošto-poto izbjegnemo: da hoćemo uvijek imati pravo, da mislimo samo na lijekove, odmor od umora, da izbjegavamo ljetnu žegu te idemo u brda ili na more (kad to nije neophodno) ili hladnoću te pod svaku cijenu grijemo sobe. To nije kršćanski duh. To ne bi značilo uzeti svoj kriz i ići za Isusom, već bismo time izbjegavali svoj križ. Zbog toga nam neće biti zaslužno ono što trpimo samo zato jer to ne možemo izbjeći.«

Ljubav, pobožnost i molitva

Bitni sastavni dio ljubavi prema Bogu jest milost. Ona je priopćavanje božanske naravi čovjeku u stupnju u kojem joj se on otvara. Po milosti čovjek postaje Božjim sinom, posinkom, ali posebnim posinjenjem što se ne može svesti na puki naziv ili na izvanjske posljedice, već se zasniva upravo na daru života koji mu je udijeljen. Zbog toga se novi odnos između čovjeka i Boga — "od koga ime svakom očinstvu na nebu i na zemlji"[1] — može donekle usporediti s onim što rađanje prouzrokuje kod ljudi.

1 Ef 3, 15.

Riječ pobožnost izražava osjećaje i dužnosti što proizlaze iz tog odnosa. Ta je riječ ušla u vjersko ozračje već prije kršćanstva, ali je tek u kršćanstvu poprimila svoje puno značenje i pravi smisao. Jedino je naime Kristova milost mogla prevladati stari odnos između Boga i ljudi, odnos gospodara i slugu. Sada je riječ o prijateljima,[2] o odnosu između Oca i djece.[3] Što je dakle snažnija ljubav, to je u čovjeku dublja pobožnost. Ona postaje sažetak njegovih dužnosti, njegovih osjećaja i njegovih djela što ih čini iz ljubavi prema Bogu i njemu na slavu.

Neispravno shvaćanje pobožnosti — koja je sastavni dio svakog dobra jer je "svakome korisna" — navelo je mnoge da je svode jedino na molitvu. Tako je postao uobičajen izraz pobožne vježbe kojim se izražavaju različiti oblici molitve, osobito usmene. Unatoč tome nesporazumu molitva je ipak izraz pobožnosti, čak njeno prvo samoniklo očitovanje, jer je to najizravniji način da se ispuni naša želja da budemo u sinovskom odnosu s Bogom. Sam Duh Sveti, supstancijalna Božja ljubav koja nam se daje da bismo postali kršćani i sveti, naprosto u nama govori i potiče da Boga nazivamo "Oče".[4] I tako nam intonira čudesni obrazac molitve koju nam je Isus preporučio da je molimo.

Molitva kao naravna posljedica pobožnosti sa svoje strane hrani samu pobožnost i omogućuje nam da od Boga primimo njegove očinske darove. Svrha molitve nije da prisilimo Boga da nam dade neko dobro (kao da bi on trebao biti prisiljavan). Svrha je molitve da nas učini sposobnima da možemo primiti ono što nam Bog u svojoj dobroti želi ponuditi. Zbog toga nam je molitva neophodno potrebna za primanje nebeskih darova, a u prvom redu da zadobijemo vječno spasenje, naime da posjedujemo samoga Boga, u njem uživamo i trajno ga ljubimo. Zatim, zavisno o tom prvom i najuzvišenijem predmetu svake naše prošnje, molit ćemo Boga za sve ostalo. Tako ćemo dobiti mjerilo za prosuđivanje snage molitve. No u punini to ćemo moći prosuditi tek kad zadobijemo konačni cilj svake molitve — samoga Boga.

Neophodnost molitve

"Obećanja Božja vezana su uz našu molitvu. Bog je tako odredio da sve možemo od njega dobiti, ali samo po molitvi.

2 "Više vas ne zovem slugama ... nazvao sam vas prijateljima" (Iv 15, 15).

3 "Gledajte koliku nam je ljubav darovao Otac: djeca se Božja zovemo, i jesmo" (1 Iv 3, 1).

4 »A budući da ste sinovi, odasla Bog u srca vaša Duha Sina svoga koji kliče; 'Abba! Oče!'« (Gal 4, 6).

Premda nam Gospodin Bog daje sve badava, ipak moramo to molitvom zaslužiti. Tu se nalazimo pred tajnom ... Dosta! Molimo!"[5]

Tako je često ponavljao otac Leopold ističući ponizno i jasno pravi smisao molitve. Time je pokazao što je i temelj svega njegova duhovnog života. Može se reći da je on uvijek molio. Sve slobodno vrijeme, kad ne bi ispovijedao ili proučavao, posvećivao je molitvi. Svatko ga je vidio. Jednodušno je svjedočanstvo svih koji su ga poznavali: njegov je život bio trajna molitva.[6] Ako samo jednu minutu nije bilo nikoga u sobici gdje je ispovijedao, on se odmah spustio na koljena i molio. U prve popodnevne sate, dok su se drugi redovnici odmarali, on bi dolazio u crkvu i molio. Kad je morao izići iz samostana sam, hodao je spuštenih očiju i molio. Molio je i dok je prolazio samostanom. Koji put bi ga brat bolničar znao zateći oko ponoći, pa čak i kasnije, na koljenima u molitvi, bilo u njegovoj sobici bilo u bolesničkoj kapelici, gdje bi utrnuo svjetlo da ne uzbudi čiju pozornost.[7] Msgr Luka Pasetto, patrijarha Aleksandrije, piše: "Dok sam bio poglavar u Thiene, kad god bih se vraćao u samostan oko ponoći, jer sam dosta kasno završio propovijed, uvijek bih zatekao oca Leopolda u crkvi gdje kleči na zemlji pred svetohraništem i moli."[8] Njegove su se usne vazda micale i molile i blagoslivljale Gospodina.

Molio je Boga da ga prosvijetli kako bi ga bolje upoznao i svoju volju sasvim podložio božanskoj volji. Molio je da što više upozna sebe u svem svojem siromaštvu. Tražio je od Gospodina da mu poveća želju za savršenstvom, da u svojoj ljubavi spali svaku njegovu nečistoću. Zbog toga je tražio i od dobrih duša da za nj mole. Pisao je jednoj gospođi: "Molite bezgraničnu ljubav Srca Isusova da uzmognem postati njegov savršeni sluga."[9] Da navedemo barem samo taj jedan navod.

Molio je milost da dobije dovoljno zdravlja kako bi se do smrti predao ispovjedničkoj službi. I za to je silno preporučivao da za nj mole. Pisao je jednom gospodinu: "Molite za me

5 AVP, kut. X, br. 60; usp. BP, str. 119.

6 Usp. BP, str. 6. (»Otac Leopold je obavljao usmenu i misaonu molitvu; pače, mogu reći da je neprekidno molio«), str. 33. (»Molio je, može se reći, uvijek i svuda, u svojoj sobici, u koru, u bolesničkoj kapelici pa i u noćnim satima. Čini mi se da mogu reći da je za njega svaka usmena molitva bila ujedno i misaona«), str. 41 (» ... I kad je koju minutu šetao u vrtu, davao je dojam da mu je duša uvijek uronjena u Boga«), str. 67 (» ... molitvi je posvećivao sve vrijeme što mu je preostajalo od ispovjedničke službe i proučavanja«), str. 108 (» ... molio je, može se reći, neprekidno ... Molio je danju, u noćne sate, gdje god bi se našao ...«); AP, str. 98 (» ... molio je i u ispovjedaonici: bilo da je ispovijedao ili služio misu, uvijek je molio ... Više sam ga puta u jedanaest sati u noći vidio sabrana u molitvi ...«) itd.

7 AVP, kut, I, br. 20; usp. BP, str. 5.

8 AVP, kut. Y, br. 8; usp. AP, str. 181.

9 Katarini D'Ambrosio, Padova, 5. ožujka 1942 (AVP, kut. V, br. 109).

Boga da se udostoji vratiti mi zdravlje za dobrobit duša."[10] A jednoj drugoj osobi: "Molim Vas, zaklinjite Srce Isusovo i njegovu bezgraničnu ljubav da se udostoji dati mi zdravlje, pa da mu služim kao ispovjednik."[11]

Molio je i za druge. Na to ga je gonilo njegovo vlastito bolno iskustvo i ljubav prema bližnjemu koja ga je tjerala da plače s onima koji plaču. Pisao je: "Ja sa svoje strane učim moliti za druge."[12] I još: "Pokušavam se staviti u Vašu kožu pa stoga molim za Vas kao što molim za sebe kad čas iskušenja kuca na moja vrata."[13] A drugoj osobi: "Silno me je zaboljelo kad sam čuo za vrlo teške prilike vaše obitelji. Odmah sam se dao na molitvu i trajno molim da Gospodin Bog ne dopusti toliku bol vašoj obitelji."[14]

U posebno teškim slučajevima čitavu je noć znao provesti u molitvi proseći od Boga milost za kojeg nesretnika. Gospodin Dominik Lanza iz Padove piše: "Zasigurno znam, jer mi je on to sam povjerio, da je u posebnim slučajevima, kad je želio od Gospodina isprositi koju izvanrednu milost, čitave noći provodio u molitvi."[15]

Čudesna djela molitve

Stoga nas ništa ne čudi da je Gospodin često uslišavao tako žarku molitvu, koja je bila popraćena žrtvom te nevine duše.

Bilo je to 14. studenoga 1934. Jedna siromašna majka pođe k ocu Leopoldu i ispriča mu svoju nevolju. Ostala je udovica s brojnom djecom. Imala je veću djecu koja nisu mogla dobiti zaposlenja. Budući da nije mogla platiti stanarine, dali su joj otkaz da iseli sutradan iz stana i zaplijenili joj svu pokretninu kako bi podmirili vjerovnike. Što će biti s njenom obitelji bez kuće, bez namještaja i to pred samu zimu? Dobri otac se u duši silno potresao i pokušao je utješiti tu nesretnu majku. Obećao joj je da će moliti Gospodina da joj se smiluje. Neka i oni mole s njime. Nije to samo tako obećao. Čim je završio mučan dan proveden u ispovjedaonici, svi su redovnici već otišli na počinak, a on siđe u crkvu, klekne pred svetohranište i cijelu je noć proveo u molitvi i plaču za te nesretnike. Da li se Isusovo Srce moglo oglušiti na tu ljubav? Sigurno ne. I nebo je odmah odgovorilo.

Sutradan je došlo povjerenstvo da zaplijeni imutak tih siromašnih ljudi i da ih izbaci iz kuće. Najednom motor automobila potpuno zataji i oni su morali sve ostaviti ondje gdje je bilo. Tako ta obitelj nije bilo izagnana. Štoviše, za kratko su vrijeme sinovi dobili posao, isplatili su se dugovi i našla se druga kuća s vrlo dobrim uvjetima.[16]

Očinsko srce oca Leopolda se potresalo naročito pred patnjama mladih ljudi koji su u svom životu bili pogođeni. Tada je njegova molitva bila još žarča.

Otac Pankracije Chemin, kapucin, piše: "Godine 1933. još kao student teško sam bolovao od poliserozitisa i enteritisa. Dugotrajna bolest uz različite teške komplikacije tako je iscrpla moje sile te je nestalo svake nade da ću ozdraviti. Jednog mi dana netko reče da su liječnici izjavili da mi više nema spasa i da ću živjeti najviše još mjesec dana.

Uvečer me kao obično pohodi otac Leopold. Ispripovjedim mu što su mi rekli i izjavim da sam se posve predao u volju Božju. On me pažljivo posluša, a onda se uspravi i odlučno mi reče:

— Ne, Vi nećete umrijeti. Ja ću moliti za vas. Vi morate ozdraviti. Jeste li razumjeli? Pred Vama je velik posao. Jesmo li se razumjeli? Ne trebate se bojati blize smrti. Znate, budite mirni, molim Vas.

— Oče — nastavio sam uporno — zadovoljan sam da umrem.

— Ne, ne! Nemojte tako govoriti! Vi morate ozdraviti da činite dobro. Jeste li razumjeli? Recite: jeste li razumjeli?

— Da, razumio sam — odgovorio sam da mu udovoljim, ali sam imao slabo ufanje.

Malo kasnije podvrgao sam se jednoj operaciji. Čitavu sam zimu loše proveo, ali u proljeće mi je počelo bivati bolje. Kad me u lipnju pregledao prof. G. Zancan (Cankan), reče mi zadovoljan mojim stanjem: 'Kad sam vas počeo liječiti, nisam imao nikakve nade da ću vas spasiti. Sad se nalazim pred neočekivanim ozdravljenjem, pred nekakvim čudom. To je prst Božji, inače Vi ne biste ozdravili.'

Otada je moje zdravlje uvijek bilo odlično. Sad mogu mnogo raditi i nadam se da ću izvršiti sve ono dobro što ga je otac Leopold očekivao od mene."[17]

10 Anđeli Marzotto, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. V, br. 131).
11 Katarini D'Ambrosio, Padova, 5. travnja 1942 (AVP, kut. B, br. 109).
12 Josipi Cremonesi, Padova, 25. srpnja 1941 (AVP, kut. IV, br. 100).
13 Istoj, Padova, 15. kolovoza 1938. (AVP, kut. IV, br. 89).
14 Anđelini Meneghini, Padova, 25. ožujka 1936. (AVP, kut. VI, br. 18).
15 AVP, kut. L, br. 2.

16 AVP, kut. VII, br. 15· usp. AP, str. 137-138.
17 AVP, kut. P, br. 6. Isti je redovnik za postupka o tom događaju dodao i ovo: »Sjećam se također da moji poglavari, kad sam ozdravio, nisu htjeli dopustiti da položim svete zavjete bez daljnje kušnje, zbog četiri godine bolesti, što me je veoma oslabilo. To me je uznemirilo i sumnjao sam o svom zvanju. Obratih se ocu Leopoldu. On odmah, i to gotovo tri godine od prijašnjeg ozdravljenja, za koje vrijeme nisam uopće dolazio u dodir s ocem Leopoldom jer sam bio premješten u drugi samostan u Veneciji, reče: 'Već sam ti rekao da moraš učiniti mnogo dobra: idi naprijed sasvim miran. To je tvoj put.' Same te riječi u dušu su mi unijele potpuni mir i sigurnost i iščupale moju nutarnju uznemirenost« (AP, str. 119).

Imao je veliku vjeru da molitva može ublažiti ljudske boli, bio je siguran u njezinu djelotvornost, što se koji put pokazalo tako očitim u nekim izvanrednim događajima.

U siječnju 1927. neki gospodin iz mjesta blizu Padove bio je krivo optužen. Dan prije rasprave dođe k ocu Leopoldu i preporuči mu se. On ga utješi, reče mu neka se nada samo dobromu i nastavi: "Ja ću moliti a Vi odmah pođite u baziliku svetog Antuna i recite svetom Antunu: 'Šalje me moj ispovjednik otac Leopold da me oslobodite od ove klevete.' Veliki će vas Svetac uslišati i sve će dobro svršiti. Vjerujte!"

Dogodilo se upravo tako, jer se na raspravi pokazala nedužnost okrivljenoga i klevetnici su dobili zasluženu kaznu.[18]

Molio je za druge, naročito za ispaštanje grijeha svojih pokornika. Jedne ga večeri oko ponoći brat bolničar nađe u bolesničkoj kapeli gdje moli očiju uprtih u svetohranište. Reče mu:

— Ma, oče, zašto ste ovdje? Idite na počinak, jer ste tako umorni!

— Što ćete? — odgovori on — činim malo pokore za one, koje sam ispovjedio. Zato njima dajem lake pokore. Treba da ja zadovoljim.[19]

Teške kušnje

Otac Leopold je molio svom svojom dušom. Nastojao je oživotvoriti Isusove riječi da moramo stalno moliti, bez prestanka. Doista, kad ne bi izgovarao usmene molitve, molio je upravljajući Isusu svoje čine sa što ispravnijom nakanom. Tako su i njegovi čini postajali molitvom. Kao što sam već rekao, nikad nećemo moći točno spoznati do kojeg je stupnja mističnog života došao u svojoj molitvi. Sigurno je da on u molitvi nije imao izvanjska jasna, točna, spoznatljiva mistična očitovanja. No, nitko ne može ustvrditi da se Gospodin naprosto obavezao da u svom priopćavanju dušama ide prema načelima koja iznose teološke ili mistične rasprave. Jedno je sigurno: otac Leopold se u molitvi nije zaustavljao na malim izvanjskim pojedinostima, na pobožnim uobičajenim obrascima, već je uranjao u duboko razmišljanje o Bogu i njegovim atributima. I u svom govoru uvijek je za predmet imao velike teološke istine.[20]

18 AVP, kut. C, br. 6.
19 Fra Hilarion, brat pomoćnik bolničar (AVP, kut. I, br. 12); usp. BP, str. 85.
20 AVP, kut. B, br. 12. Usp. BP, str. 22 ("Kad je razgovarao s nama, uvijek nam je govorio o Bogu"), str. 58 ("U svojim je razgovorima često i rado govorio o Bogu"), itd.

Ipak neka vanjska očitovanja daju nam naslutiti da je u njegovoj molitvi bilo nešto izvanredno. Ona tajnovita sanjivost prije nego je izricao riječi koje su sa sigurnošću predskazivale budućnost ili naviještale čudo; ona duboka sabranost u molitvi, tako da nije opažao što se oko njega zbiva, tako da ga je trebalo koji put prodrmati kako bi se opet priveo stvarnosti;[21] ono lice često osvijetljeno i kao preobraženo, osobito nakon konsekracije u svetoj misi;[22] one oči koje su katkada blistale kao dva sunca. Sve je to dovoljno govorilo o njegovu najužem sjedinjenju s Gospodinom.

On je sam kakvom rečenicom, koja mu se potkrala, jasno potvrdio da je često nakon konsekracije u svetoj misi imao izravan dodir s Bogom, te se nije moglo sumnjati da je u Bogu i Bog u njemu.[23] Jednog dana, govoreći s nekim svojim pokornikom o neizmjernoj dobroti Gospodnjoj koja se pokazuje prema dušama i ujedinjuje ih sa sobom, iznenada brizne u grčevit plač i reče: "Ali zašto meni takve stvari? Meni tako bijednome!? Za ljubav Božju, molite Gospodina Boga da ima sa mnom smilovanja!"[24] Na jednoj sličici Srca Isusova je napisao: "Božanska ljubavi Srca Isusova, koja si se udostojala dati mi znakove neizmjerne ljubavi, smiluj mi se!"[25] Koje su to stvari bile? ti znakovi neizmjerne ljubavi? To je tajna koja je zauvijek ostala skrivena u njegovu srcu.[26]

Ipak jedna pozitivna činjenica koja se mogla kontrolirati baca tračak svjetla na tajnu prisnih odnosa duše oca Leopolda s Bogom. To su duhovne suhoće.

Zanimljiva je činjenica — posebno za onoga koji osobno ne pozna ili ne ponire u dubine Božjeg ponašanja prema dušama koje su spremne i otvorene posvetiteljskom djelovanju — kako Bog k sebi uzdiže određene duše dajući im dojam da je skriven, naprosto daleko od njihovih očiju. Vjeru zahvaćaju strašne sumnje, nada je zamagljena strahom i trepetom od vječne osude, ljubav osjeća strahovitu hladnoću jer nekako kao da je Bog ostao daleko, kao da ne želi te duše niti u vremenu niti u vječnosti. Takva iskušenja zahvaćaju i duše kojima je potrebno da se usavršuju i da samima sebi dokažu da li, prema oštroumnoj izreci sv. Franje Saleškog, traže Boga utjehe ili utjehu Božju. No katkada te kušnje znadu biti tako gorke

21 AVP, kut. B, br. 12.
22 AVP, kut. VIII, br. 22; kut. X, br. 31; BP, str. 31, itd.
23 AVP, kut. VIII, br. 28; usp. BP, str. 122.
24 AVP, kut. VII, br. 36.
25 AVP, rukopisi, br. 15.
26 Jedan svjedok iznosi na postupku: »Više mi je puta znao reći: 'Sakrijmo sve, pa i ono što u nama može imati privid Božjeg dara, da se ne bismo time hvastali. Jedinome Bogu čast i slava! Ako je moguće, mi moramo proći zemljom poput sjene koja iza sebe ne ostavlja traga'« (BP, str. 123).

da ih mogu podnijeti samo savršenije duše, spremne na mistično sjedinjenje. One su jedine kadre da iz toga izvuku i preobilne plodove koje Bog daje svojoj djeci koja su tako obilno prokušana i izmučena.

Tako je, čini nam se, bilo i s ocem Leopoldom. Duhovne suhoće bile su u njega vrlo česte. One su bile tako velike da su znale prouzročiti prave smrtne stiske. Iznenada su ga znale opsjednuti strahovite napasti. Vjera bi se tada počela kolebati. Ono što je prije bilo jasno, očito i nedvojbeno, sada je bilo pokolebano. Kao da se sve ruši u njemu, kao što se ruši kuća zahvaćena jakim potresom. Naročito mu je pamet pomućivala misao na vječnost pakla. "Kako može Bog", kao da mu je neki tajanstven glas šapnuo u uho, "kako može Bog za jedan trenutačan grijeh kazniti čovjeka za svu vječnost? Da li je to pravedno? Da li to može milosrdni Bog? Kako to? . . ." Bila je to prava tjeskoba. Pamet kao da mu je stala, nije mogao više razmišljati. Pamet bi mu se našla u bezizlaznom položaju. Kad je vihor prohujao i netko bi ga podsjetio na tu strašnu istinu on bi još pod tom morom koja ga je mučila, sav blijed, rekao: "Pustimo, pustimo to! Ne mislim na to, sve mi se vrti u glavi. Bog je otac . . . dosta. Jedino on zna učiniti ono što je dobro."[27]

Sve što je učinio, sve što čini, sve mu je to izgledalo loše. Izgledalo mu je nemoguće da nastavi svoj rad, jer je držao da će tako naškoditi dušama i sama sebe upropastiti. Zahvaćala ga je dosada, obeshrabrenost, strah. Iz dubine pomućene duše izlazili su pomamni osjećaji pobune zbog stalnih patnji, zbog smanjenih tjelesnih snaga. Poniženje koje je proživljavao u tim časovima bilo je silno veliko i postajalo mu je gotovo neizdrživo. U tim časovima i sam sotona ga je uznemirivao odvratnim napastima i duh mu je salijetao maštu prljavim mislima i predodžbama. Bila je to muka gora i bolnija od same smrti.

Pritisnut odasvud tjeskobom i mukom, nije znao kako da se postavi, kome da se obrati. I naizvana je izgledao sav izbezumljen i izobličen. Katkada je čak davao dojam da više nije uravnotežen umom. Tad je odlazio k ispovjedniku dva, pa i triput na dan. I usred noći je znao drščući pokucati na vrata njegove sobice da bi dobio utjehe, a nailazio je na nerazumijevanje, jer ispovjednik možda nije shvaćao u punini Božje naume s njime, pa ga je otpravljavao s tvrdim riječima, tako da su to čak osjetila i njegova druga subraća.[28] Bez ikakva navaljivanja on je odlazio i cijele bi noći provodio u plaču. U tim trenucima obuzimao ga je strah od nečega neodređenog,

27 AVP, kut. X, br. 22; usp. BP, str. 123.
28 AVP, kut. X, br. 56.

i drhtao je poput pruta. Bio je kao stablo koje vihor potresa do korijena. Katkada je jednoga svog prisnog prijatelja pozivao da k njemu dođe i više puta na dan, i da ostane kraj njega i pravi mu društvo jer, govorio je, strašno se boji.[29]

Utjecao se svom duhovnom vođi ocu Odoriku iz Pordenona. On mu je odmah odgovarao shvaćajući tjeskobe svoga duhovnog sina.

Evo odlomaka iz nekih njegovih pisama: "Ostanite mirni držeći se uvijek onoga što sam Vam rekao. Idite naprijed sigurne savjesti, i kad dođu poteškoće, uvijek mislite da sam ja prisutan i da Vam ponavljam svoje odredbe. Neka ništa ne smuti Vaš duh, nego se uvijek radujte u Gospodinu, jer Vi imate puno pravo da se radujete. Brzo napredujte po označenom putu: putujte sigurno, jer je to put koji vodi u nebo. Čvrsto vjerujte mojim riječima, jer nisu moje, nego našega Gospodina Isusa Krista, koji Vas mnogo ljubi."[30]

I drugom prilikom: "Savjetujem Vam da budete mirni i da se ravnate, kao uvijek, po načelima koja sam Vam dao. Budite mirni, potpuno mirni u svim stvarima. Na mir i spokojstvo Vi imate potpuno pravo. Ako Vam se kada bude činilo da ga nemate, onda to morate pripisati čudesnim odredbama Božjim, koji po svome običaju kuša i udara one koji su mu dragi. Neka Vam se nikad iz pameti ne izgubi riječ svetoga anđela Rafaela Tobiji: 'Jer si bio Bogu mio, trebalo je da se iskažeš u kušnji.'[31] To je baš i naš slučaj.

Dakle, hrabro i s punim pouzdanjem u Boga, Oca našega, dobroga i milostivoga; dobroga i milosrdnoga, jer je Otac.

Vi znate kao i ja, i mnogo bolje, da je snaga duše u tome da se svim srcem izgovara riječ koju je izrekao Isus u smrtnoj stisci: 'Oče, neka bude volja Tvoja!'[32] U tome je sve; sva veličina i savršenost jedne duše."[33]

I još: "Ne dopustite da Vas zahvati žalost; i u trenucima kad se Gospodin skriva, mislite na smrtnu žalost Isusovu u vrtu, sjedinite svoju gorčinu s gorčinom božanskog Učitelja. To je najugodnije što možemo učiniti Gospodinu. Istina, stoji nas žrtava, ali će velika biti utjeha i nagrada."[34]

U takvom vihoru on je uvijek imao čvrsto pouzdanje u duhovnog vođu, kao Božjeg predstavnika. I te su mu riječi kao balzam dolazile na dušu. S poštovanjem je ljubio ta pisma i često ih je čitao.

29 AVP, kut. IX, br. 37.
30 AVP, kut. O, br. 37.
31 Tobija 12, 13.
32 Lk 22, 42.
33 AVP, kut. O, br. 11.
34 AVP, kut. O, br. 9.

Povratak sunca

Ima kršćana koji zlobno postavljaju Bogu pitanje "Zašto?" kad ih zadese kakva iskušenja. A ima dobrih kršćana kojima bi trebalo mnogo manje da se za dugo skruše. Zbog toga su tako strašne muke povlastica duša koje su uznapredovale u svetosti, duša koje su zapravo jedine kadre da iz toga izvuku odgovarajuću duhovnu korist. Tako one, lomljene udarcima, naprosto trkom trče prema savršenstvu i postaju još sposobnije da posvećuju bližnjega. Konačno, sam Krist je htio podnijeti taj osjećaj božanske ostavljenosti u samom trenutku kad je najočitije izvodio djelo spasenja svijeta i pripravljao za sebe ulazak u slavu.

Takvo božansko ponašanje, neshvatljivo za mnoge a možda i za većinu, bilo je vidljivo i kod oca Leopolda. Kad se Gospodinu svidjelo, sve je prolazilo, ali kušnja nije bila uragan koji iza sebe ostavlja pustoš i ruševine, već je to bila Božja ruka koja donosi dobro. U njemu se povećavala poniznost jer je do dna iskusio vlastitu bijedu. U njemu je tada rasla ljubav Božja koja više nije tražila utjehe, već je jedino htjela ugoditi Gospodinu. Doista, nakon jednoga takvog iskustva, pisao je: "Sve do ovog trenutka bio sam žrtva svakojake nevjernosti prema svome Bogu, ali od ovog časa hoću čistom ljubavlju ljubiti svoga Boga kao svog oca i sve svoje, svog Isusa kao zaručnika, Presvetu Djevicu kao nježnu majku, anđele i svece kao svoju braću i prijatelje. Želim u što čistijoj ljubavi dokončati već prinesenu žrtvu."[35] U njemu je tada bilo veće pouzdanje, pa i sama sigurnost u Gospodinovu dobrotu. Pisao je: "Svemu se nadam od Ljubavi našega Gospodina Isusa Krista, on njegova božanskog Srca."[36]

A Gospodin, da bi podržao njegov duh u mučnoj borbi oko savršenstva, nakon kušnji mu je udjeljivao duhovne utjehe koje mogu shvatiti samo oni koji su ih iskusili. Sav prožet višnjom radošću napisao je: "Tjelesne ili duševne boli nisu ni u kakvom omjeru s onom radošću koju ćemo uživati u nebu, a također ni s onom što nam je Gospodin s vremena na vrijeme po svojoj velikoj dobroti već i ovdje na zemlji daje da je okusimo."[37]

Sve je prolazilo. Ali ipak je u njemu ostajalo iskustvo o onome što je doživio. Time se on služio da prosvijetli i vodi duše. Pisao je jednom pokorniku: "U časovima duhovne suhoće možemo i ja i Vi donekle shvatiti ono što je naš Gospodin

35 AVP, rukopisi, br. 27.
36 Gospođi Klemenzi Capuzzo, Padova, 3. lipnja 1942 (AVP, kut. II, br. 52).
37 AVP, kut. X, br. 50.

osjetio u svome božanskom Srcu kad su s njegovih usana izašle one riječi: 'Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?'[38] To je kušnja njegovih izabranika. On ipak uvijek stoji u potaji i gleda što ćemo mi znati učiniti.

Imajmo uvijek na pameti da su darovi Gospodnji u omjeru s kušnjom, i da nas On zove na Tabor, ali nas odgaja na Kalvariji.

Kako su mudre odluke Gospodnje! Tek u nebu potpuno ćemo razumjeti to božansko vladanje prema dušama.

Kad nas Gospodin na neki način uzdama steže, bilo izravno ili neizravno, on to uvijek čini poput oca, s neizmjernom dobrotom. Nastojmo razumjeti tu očinsku ruku koja se s bezgraničnom ljubavlju brine za nas."[39]

Kao što smo već rekli, veoma je bio suzdržljiv u govoru o tim stvarima. O njima je govorio samo dušama koje su od toga imale koristi i koje su to mogle shvatiti.[40] Pisao je: "Možda moramo proći kroz te kušnje da ne damo nikakva izvanjskog znaka, znajući da nas Gospodin s veseljem pripravlja na kušnju i kušnjom nas čini vrijednima većih milosti!"[41]

I doista, koliko je bilo do njega, tako je postupao. Govorio je o tome ispovjedniku, duhovnom vođi, kojem prisnom prijatelju, a nakon toga — potpuna šutnja. Dosta je sjetiti se da je i za najžešćih i najbolnijih kušnji mirno nastavljao svoju službu ispovijedanja kao da se ništa ne događa u njegovoj duši.

Vazda je poticao na molitvu

Otac Leopold je molio i druge poticao na molitvu. Usmeno ili pismeno vazda je ovaj poticaj upravljao dušama koje je vodio: molite! Pisao je jednome svom pokorniku: "Prema redu koji je Bog uspostavio i prema redovnom toku božanske Providnosti, svako dobro nam treba doći od molitve."[42] Poučavao ih je kako valja moliti, posebno naglašavajući poniznost prošnje, jer Gospodin sluša samo ponizne. Jedan gospodin iz Padove piše: "Poticao je na molitvu kao nepogrešivo sredstvo da zadobijemo božanske milosti, posebno naglašavajući da molimo ponizno, jer ništa ne možemo od Boga tražiti kao svoje

38 Mt 27, 46.
39 AVP, kut. VIII, br. 27; usp. BP, str. 121.
40 AVP, kut. VII, br. 12; usp. BP, str. 17 ("Dok je govorio s drugima, nikada nije htio da se spominju riječi ili čini koji se njega tiču"), str. 69 ("... nikada nije govorio o sebi"), str. 76 ("... malo je ili nikada govorio o sebi..."), itd.
41 AVP, kut. X, br. 41.
42 Alojziju Bordignonu, Padova, 14. srpnja 1910. (AVP, kut. 1, br. 29).

pravo."[43] Prema Isusovim riječima, koji je tražio upornost u molitvi, neumorno je ponavljao da treba moliti bez prestanka, sve dok nam Gospodin ne dade ono što ga molimo, ako je to u skladu s njegovim naumom s nama. Pisao je: "Dopustite mi da Vas osjećajem prijateljstva koje gajim prema Vama i svojom vjerom kao službenik svetog Evanđelja potičem na molitvu i da molite milost svom svojom dušom i to neumorno."[44] A jednoj gospođi: "Shvatio sam Vašu bol kad odmah niste dobili milost koju ste tako uporno molili. Istina, naše se bijedno tijelo srdi zbog toga, ali sveta vjera nam govori jasno da uvijek molimo i imamo pouzdanja. Zato svakog dana molite presvetu Djevicu, koja je moralno vrelo svakog dobra, a onda molite časnog oca Marka iz Aviana da zagovara kod Uzvišene Gospodarice. Sveto Evanđelje nas uči da uporno molimo sve dok silom ne iznudimo milost, kako to obično kažemo."[45] Nadalje, veliko je značenje pridavao zajedničkoj molitvi, jer — govorio je — takvoj molitvi Gospodin ne zna odoljeti. Pisao je jednoj časnoj sestri: "Sveto Evanđelje kaže: Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima i ako budu molili u moje ime, dat ću im sve što zatraže.[46] Evo: Ulijte puno pouzdanje u svoje učenice, dajte da sve zajedno mole s vjerom i vidjet ćete da će Vam Providnost Božja izići u susret."[47]

Ta ljubav prema molitvi što ju je otac Leopold prenosio svojim pokornicima bila je neiscrpno vrelo dobra za njihove duše, jer su iz njegovih riječi i njegova primjera učile hodati pravom stazom spasenja. Značajna je uspomena koju su o tim poticajima na molitvu sačuvali brojni svjedoci na postupku za njegovo proglašenje blaženim.[48]

43 Ivan Marchesini (AVP, kut. M, br. 377).
44 Ahilu Tognonu, Padova, 1. srpnja 1938 (AVP, kut. VII, br. 181).
45 Luizi Mattini, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. V, br. 131).
46 Usp. Mt 18, 20.
47 Jednoj časnoj sestri, Padova, 12. listopada 1939 (AVP, kut. VII br. 202).
48 Ograničimo se samo na neka svjedočanstva, usp. BP, str. 108 ("Poticao je na molitvu kao sigurno sredstvo da se od Boga postignu milosti, posebno nam naglašavajući da molimo ponizno"), str. 58 ("Živo je poticao na davanje zadovoljštine i na molitvu za obraćenje grešnika"); AP, str. 66 (»Često je naglašavao i isticao molitvu i vjeru: 'Molite, molite i vjerujte'), itd.

Sedmo poglavlje

BLAŽENA GOSPODARICA

»Uzvišena Majka Božja, doista je suotkupiteljica ljudskog roda i začetnica svakog mira. Uistinu, s jedne strane ona je savršeni uzor poslušnosti Božjem zakonu i, nakon svog božanskog Sina, ona je najsavršeniji izraz nevinosti. On je nepogrešiv po naravi, Ona po milosti. S druge strane, ona je Žena boli, kao što je on Čovjek boli.

Ako je, dakle, Bezgrešna Djevica po vječnoj Božjoj odredbi moralna žrtva boli, kao što je njezin Sin fizička žrtva; ako Božja Pravda, koja kažnjava, nije u njima našla ni sjenu grijeha, onda nužno moramo zaključiti da su njih dvoje ispaštali grijehe drugih, grijehe ljudskog roda.«

(Iz Blaženikovih spisa)

Nebeska Majka

Riječi raspetog Krista upravljene Mariji i Ljubljenom učeniku — "Ženo, evo ti sina!... Evo ti Majke!"[1] — pred samu svoju smrt zapravo imaju vrijednost oporuke. Prema spontanom i logičnom tumačenju, tamo od samih početaka kršćanstva, te se riječi nisu mogle odnositi jedino na Ivana niti na mali broj godina koje su još bile preostale Djevici Mariji ovdje na zemlji. Te su riječi uspostavile novu, vječnu vezu između nje i svih Kristovih sljedbenika. Kršćani su shvatili da se podno križa dovršavalo poslanje koje je za Mariju započelo u nazaretskoj kućici utjelovljenjem Riječi u njenoj utrobi i očitovalo se u betlehemskoj spilji rođenjem njezina Djeteta. Tu je Marija postala Majkom Kristovom, dala je život glavi otajstvenog tijela čiji su udovi svi kršćani. Na Kalvariji, u boli koja je bila vjerna jeka strahovitih patnja Otkupiteljevih, njeno je materinstvo i na službeni način dobilo svoju puninu riječima umirućega koji ju je proglasio Majkom svih svojih udova. Od tog časa Majkom su je priznavali svi oni koji su Krista priznavali glavom vjere i milosti.

1 Iv 19, 26-27.

Stoga nije nikakvo čudo da su sve uistinu velike kršćanske duše smatrale Mariju svojom duhovnom Majkom i prema njoj gajile naročito štovanje. To je štovanje izraz ljubavi, zahvalnosti, očekivanja i tolikih drugih osjećaja i čina koji na jednoj višoj razini zapravo odražavaju osjećaje i čine dobrog sina prema njegovoj vlastitoj naravnoj majci. U životu milosti zapravo se rađaju novi životni nagoni koji rastu i jačaju milošću. I pobožnost prema nebeskoj Majci samo je dio toga života.

Tom mnoštvu i raznolikosti sinova Djevica Marija se po naumu Božje providnosti očituje u svom bogatstvu i šarolikosti milosti, uzvišenosti, povlastica i uzoritosti, te ispunja sva srca, a rekao bih, i sva očekivanja i ukuse ljudi. Tu je izvor mnogovrsnih marijanskih pobožnosti. One se odnose na pojedine povlastice, kreposti, veličinu, mjesta njena ukazanja i štovanja, itd., ali na kraju krajeva sve te pobožnosti svode se na jednu temeljnu odanost: ona je izraz osjećaja i predanja koje narav i milost rađaju, podržavaju i jačaju u dobrom sinu. Tu je ujedno i vrelo mnogih naslova kojima kitimo svoju pobožnost prema Gospi. Time kao da je promatramo kroz prizmu kroz koju se u mnoštvu boja lomi jedno jedino svjetlo koje dolazi od njena i našega sunca — Krista.

Otac Leopold volio je naročito nebesku majku nazivati "Domina domus", to jest Gospodarica kuće ili naprosto blažena Gospodarica.[2] Taj naslov se nalazi i na jednom prozoru u kapelici gdje je pokopan.

Posvećen Gospi

Pobožnost oca Leopolda prema Gospi temeljila se na uistinu sinovskoj ljubavi. Ta ga je ljubav pratila na njegovu teškom životnom putu, bila je svjetlo njegovoj pameti, toplina i okrepa njegovu srcu. Svatko tko je s njime živio, iskreno priznaje da je teško, ako ne čak i nemoguće, reći koliko je on ljubio Gospu, jer je nemoguće riječima izraziti boju njegova glasa kad je o njoj govorio, svjetlo koje je blistalo u njegovim

2 Otac Leopold je na mletačkom dijalektu Gospu zvao "Parona benedeta", kao što je Boga običavao nazivati "Paron benedeto". Mi smo to preveli "Blagoslovljena Gospodarica". Taj izraz su neprestano ponavljali svjedoci na postupku. U tom izrazu ima nešto što je kod oca Leopolda ostalo još iz djetinjstva i što je ostalo svježe kroz sav njegov život. Možda ima tu nekog ostatka od onih "paroni de nave" (usp. pogl. 1, bilj. 6) od kojih je on potjecao po očevoj lozi. Padrone je bio svojevrstan "padre", otac u jednoj različitoj i mnogo brojnijoj obitelji: radnici u radionicama, seljaci koji su zavisili o nekom gospodaru, mornari na brodu i sl. zvali su svoga gazdu "paron". I otac u obitelji bio je svojevrstan "padrone" u kući svojom dobrotom i brigom za obitelj. Tako je i majka postala "padrona" svojom dobrotom, nježnošću i brigom za kuću. Neki su se čudili što je otac Leopold tako običavao nazivati nebeskog Oca i nebesku Majku. Oni nisu dovoljno uočili duh kojim ih je sluga Božji upotrebljavao da u svojoj duši stvori obiteljsko ozračje, kakvo mu je bilo uređeno još u djetinjstvu.

očima kad bi promatrao njenu sliku. Trebalo ga je vidjeti da bi se moglo shvatiti nešto od ognja koji mu je plamtio u srcu.

Imao je sreću da mu je majka bila zaljubljena u Gospu te ga je već od djetinjstva posvetila Djevici i u srce mu je posijala klicu ljubavi koja se tako snažno razvila i svega ga obuzela. Jednog dana reče: "Već kao dijete bio sam posvećen Gospi i Ona me je posebno podupirala u mom zvanju."[3] Po naravi misaon, nije htio svoju ljubav prema Gospi zasnivati na neodređenoj osjećajnosti, koja se gubi i mijenja kako se mijenjaju događaji i raspoloženje, već na punoj spoznaji njezine prave uzvišenosti. Mariologija je kroz sav njegov život bila omiljelo područje, njegova proučavanja. Već kao mlad student u Padovi veoma je rado čitao knjigu oca Groua *Nutarnji život Isusa i Marije*. Razmatrao ju je i tražio je od drugova da mu protumače mjesta za koja je držao da ih nije dobro shvatio.[4] U svojem daljnjem studiju proučavao je prave rasprave o Gospi, tako da je stekao široku i temeljitu kulturu u poznavanju Marije. Posebno je proučavao odlomke Svetog pisma koji govore o Djevici. Rasplamtio bi se svetim ognjem protiv tumačenja koja ne odgovaraju njezinoj pravoj veličini. Trajno je razmatrao o njenim povlasticama i tražio nova i suvislija tumačenja povezana s njenim naslovom Majke Božje. Tražio je čak i pismena tumačenja od svojih pokornika koji su bili upućeniji u tu problematiku. Sačuvano je dopisivanje s msgrom Josipom Perinom, profesorom u padovanskom sjemeništu, u vezi s evanđeoskim odlomcima o Gospi koja je bilo teže protumačiti.[5] Svojom je dužnošću smatrao da spozna istinu kako bi time njegova ljubav prema dobroj Majci sve više rasla. I svoju subraću koja su bila upućenija u to pitanje često je pitao što kažu veliki crkveni naučitelji o veličini i povlasticama Gospinim.[6] Veoma je žalio što veliki naučitelji, kao sveti Toma i sveti Bonaventura, nisu izričito branili dogmu bezgrešnog začeća.[7] Kad su venecijanski kapucini objavili prvu knjigu sabranih djela svetog Lovre Brindiškoga pod naslovom "Mariale", u kojoj sveti učitelj čudesno veliča Gospu, on je bio silno radostan, odmah ju je pročitao i o njoj govorio s velikim oduševljenjem.[8]

3 AVP, kut. VIII, br. 33; usp. AP, str. 77.
4 AVP, kut. J, br. 19; usp. također AP, str. 42 (O. Anđelo iz Firenze: "Jednog dana za odmora zamoli me za moje mišljenje o evanđeoskom odlomku koji se odnosi na Gospu: 'Marija u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome srcu', Lk 2, 19. To pokazuje da je često i revno razmišljao o svetim stvarima"); BP, str. 21 (O. Kalist iz Mortegliana: »Često me je znao pitati u vezi s Gospinim povlasticama«), itd.
5 AVP, kut. P, br. 1-4.
6 BP, str. 21.
7 BP, str. 15.
8 AVP, kut. C, br. 6. Svjedok O. Kalisto iz Mortegliana sam izjavljuje: "Često me je pitao o Gospinim povlasticama i želio je znati da li je

Suotkupiteljica

Cijeloga je života gajio silnu želju da napiše o Gospi knjigu u kojoj bi je prikazao kao Suotkupiteljicu ljudskog roda, kanal svih Gospodnjih milosti. Često je na to mislio i o tome govorio iznoseći misli uistinu dostojne tolikog djela, koje je već živjelo u njegovoj duši. U tu je svrhu tražio od dobrih duša da mole. Sestra Marija Assunta, utemeljiteljica Služavki Presvetog Trojstva u Rovigu, piše: "Otac Leopold mi je povjerio svoju nakanu da napiše jednu knjigu o Mariji Suotkupiteljici. Više puta me poticao da molim kako bi ga Gospodin prosvijetlio da li da nastavi ili prekine taj posao."[9] A msgr Rizzieri Zanocco, kanonik u Padovi, piše: "Kad mislim na razgovore, post confessionem, o povlasticama i veličini Gospe u redu Otkupljenja, što ih je uvijek započinjao otac Leopold, koji kao da je živio samo od ljubavi prema Mariji, duboko žalim što moje siromašno pamćenje ne dopušta da ih se više sjetim u svoj njihovoj ljepoti, uzvišenosti i oštroumnosti. Otac Leopold mi je tada izgledao sav preobražen."[10]

Svoju ideju o veličini Gospe Suotkupiteljice jasno je očitovao napisavši 1927. godine na jednoj njenoj sličici: "Ja fra Leopold Mandić Carević čvrsto vjerujem da je Preblažena Djevica kao Suotkupiteljica ljudskog roda moralno vrelo svih milosti, jer od njezine punine svi mi primismo."[11] Svojim radom htio je pridonijeti na neki način da čelo ljubljene Majke ovjenča novim vijencem, proglašenjem dogme da je Marija sveopća posrednica svih milosti. Na žalost, stalan naporan rad u ispovjedaonici nije mu dopustio da ostvari svoju žarku želju. I kartice koje je pripravljao — izgubile su se. Uistinu, velika šteta! Njegov oštar um i nježna ljubav prema Mariji bili bi nam dali doista vrijedno djelo. Krasan uzorak tih misli jest nekoliko članaka u Franjevačkom listu (Bolletino Francescano), mjesečniku za Treći red.[12]

Štovao ju je na sve moguće načine

Otac Leopold ljubio je Gospu i štovao je na sve moguće načine. U sobici ispovjedaonici imao je njezinu sliku i kitio je cvijećem, koje je nastojao svaki dan mijenjati govoreći da je

o njima govorio sv. Lovro Brindiški, čija sam djela pripremao za tisak. Kad sam mu mogao odgovoriti pozitivno, tome se veoma radovao" (BP, str. 21-22).

9 AVP, kut. M, br. 2; usp. BP, str. 127.

10 AVP, kut. Z, br. 6; usp. BP, str. 301.

11 AVP, Rukopisi (autografi), br. 38.

12 BF, 1916, str. 31-32; str. 82-83. 124-125.

to simbol njegove obnovljene ljubavi prema Djevici.[13] Svetu je misu služio gotovo uvijek na Gospinu oltaru, a subotom je uzimao obrazac zavjetne mise u čast Bezgrešnoj, samo ako su to dopuštali bogoštovni propisi.[14] Svaki je dan molio Mali Gospin časoslov i više puta krunicu.[15] Zbog njegova slabog zdravlja poglavari nisu htjeli da ustaje u jedan sat poslije ponoći na moljenje Jutarnje, ali je dobio dopuštenje da ustaje barem uoči Marijinih blagdana.[16] Uoči tih blagdana on je trajno mislio na Djevicu, više molio i njoj u čast činio žrtve.[17]

Svaki put kad bi prošao ispred koje Gospine slike, očitovao bi svoju pobožnost činom poštovanja i nježnosti.[18] Tada je u samostanskom vrtu, što je inače bio običaj u svim samostanima, bila jedna mala kapela posvećena Gospi. On je svaki dan tamo odlazio, odnio bi, ako je mogao, koji cvijet što bi ga ubrao u vrtu i ostao bi u molitvi pred svetom slikom.[19] Kad je prema odredbi liječnika, koju su potvrdili poglavari, morao svaki dan izići iz samostana pola sata na šetnju, najprije bi pošao u župnu crkvu Svetog Križa i tu bi neko vrijeme ostao u molitvi pred Gospom od Zdravlja.[20] Svake nedjelje i zapovjedanog blagdana, odmah poslije podne, polazio je u baziliku sv. Justine da iskaže poštovanje slici Blažene Djevice Konstantinopolske. Klekao bi na mramorne stepenice oltara i ostao nepomičan, zadubljen u molitvu, čak i pola sata.[21] Koji put, dok je ispovijedao ili dok bi izvan ispovjedaonice s kime razgovarao, iznenada bi zamolio dopuštenje da se začas udalji. Pošao bi onda malo moliti pred oltarom Gospinim u crkvi i vratio bi se sav blješteći od radosti.[22]

13 AP, str. 99. Pokazivao je ganutljivu zahvalnost prema onima koji su mu donosili cvijeće da ga zamijeni s uvelim. O sličnim slučajevima sjeća se jedan svjedok: "Kad bih mu, vraćajući se iz kojeg marijanskog svetišta, donio kakvu uspomenu, izrazivao mi je silnu zahvalnost i očitovao svoju radost poput djeteta" (BP, str. 132).

14 BP, str. 31.

15 BP, str. 5, 21, 31, 40, 93 itd.

16 BP, str. 57, 106.

17 BP, str. 5. Drugi se svjedoci sjećaju vjernosti oca Leopolda kojom se pripravljao devetnicama na blagdane ("na sve blagdane") Gospine (usp. BP, str. 269; AP, str. 71).

18 BP, str. 31, 194, 301. Jedan svjedok izjavljuje: "Njegova su mi subraća prenijela da su ga jednom iznenadili dok je bio u promatranju (kontemplaciji) pred jednom Gospinom sličicom. Ostao je nepomičan sat i po" (BP, str. 93).

19 AVP, kut. X, br. 23; usp. AP, str. 27. Kip mu je bio darovan 1912. godine i želio je da se stavi na oltar spomenute kapelice. Otac Bernardin Lago piše: »Svaki sam ga dan vidio kako ide tamo i žarko se moli pred slikom. Koji put sam mu postavio pitanje: 'Oče Leopolde, kamo idete?', a on bi sav nasmijan odgovorio: 'Gle! Idem pozdraviti Blagoslovljenu Gospodaricu.'«

20 BP, str. 209 (izjava župnika te crkve); AP, str. 27.

21 BP, str. 187; AP, str. 27, 82.

22 AVP, kut. IX, br. 65.

Majčinsko srce

Otac Leopold je ljubio Gospu i čvrsto je bio uvjeren u njezinu moć i dobrotu. Osjećao je da u nebu ima majčinsko srce koje nad njim bdije. Pisao je gospodinu Rafaelu Gasparottu iz Padove: "U nebu imamo Majčino Srce, nježno Srce koje nas toliko ljubi, Srce Presvete Gospe."[23] A bratu laiku kapucinu fra Jurju iz Bassana: Presveta Djevica je sudjelovala na križu kao majka Božanske žrtve. Ona, zacijelo, s neba prisustvuje i nekrvnoj žrtvi koja se svednevice prinosi na oltaru u svetoj misi na dobrobit ljudskog roda. Imamo dakle na nebu Majčino Srce."[24] Želio je da je njegovi pokornici promatraju u tom svjetlu njene moći i dobrote. Pisao je gospođi Rozi Salvagnini iz Padove: "Presveta Djevica, Suotkupiteljica ljudskog roda, to jest sveopće vrelo svakog dobra, neka se udostoji vazda biti uz Vas svojim milosrđem."[25] A gospodinu Ahilu Tognonu iz Padove: "Obratite se Presvetoj Djevici koja je, kako nam vjera govori, Velika Gospodarica kojoj se svi trebaju podložiti."[26] U Gospi je gledao jedino sidro spasenja ljudskog roda, nju je držao jedino sposobnom da spasi ljude od propasti koju su zaslužili svojim grijesima. "Ako nas Bezgrešna Djevica ne spasi, propadosmo. Ako nas ona ne zagovara kod Sina, Božja Pravednost ne može ustupiti pred milosrđem."[27] To bezgranično pouzdanje temeljio je na činjenici da Gospa ne može napustiti sinove koji su je tolike boli stajali. Pisao je: "Od nje, Bezgrešne, po Krstu, plodu njene utrobe, vrijednom svakog poštovanja, dolazi nam život milosti. Na taj život nas je ona otajstveno rodila podno križa u najbolnijem mučeništvu što ga je ikada iskusilo majčino srce. Uistinu smo mi sinovi njenih suza."[28]

Sve je patnike poticao da se njoj utječu srcem prožetim nadom, sigurno da ih neće odbiti. Pisao je gospodinu Alojziju Bordignonu: "Vazda ste ponavljali uzvišenoj Gospodinovoj Majci: 'Monstra te esse matrem.' Dobro, još jednom Vam je dala osjetiti svoje majčinsko Srce. Dobročinstva koja ste dosada primili zalog su drugih još većih."[29]

A gospođi Assunti Botti: "Pišem Vam danas, uoči Anđelova Navještenja Djevici. Uzvišena Gospodarica, Presveta Djevica, koja — premda prečista i bezgrešna Djevica — ipak je

23 Rafaelu Gasparottu, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. G, br. 18).
24 Fra Jurju iz Bassana, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. V, br. 109).
25 Ruži Salvagnini, Padova, 8. kolovoza 1940 (AVP, kut. VI, br. 161).
26 Ahilu Tognonu, Padova, 1. srpnja 1938. (AVP, kut. VII, br. 181).
27 BF 1916, str. 125.
28 Ondje.
29 Alojziju Bordignonu, Kopar, 22. srpnja 1905. (AVP, kut. I, br. 26).

upoznala zemaljski život i boli majki, znat će i Vas utješiti. Ona, utjeha siromašne Evine djece, dat će Vam da osjetite njeno Majčino Srce."[30]

Uvijek je poticao druge da ljube i časte Djevicu. Često je u ispovjedaonici govorio pokornicima o Gospi. Svećenike je više puta pitao kako tumače Gospinu veličinu u svojim propovijedima. Ako bi koji put otkrio kakvu netočnost, naročito u vezi s bezgrešnim začećem ili njenim djevičanstvom, ispravljao je s ljubavlju, ali odvažno.[31] Jedna franjevačka trećoredica iz Padove piše: "Sjećam se preporuke koju je često davao svojim pokornicima: 'Budite pobožne prema Gospi. Gospa sve može. Gospa je naša Majka!' i dodao bi, koji put s nevjerojatnom toplinom izražaja i glasa: 'Gospa! Gospa!' Izgledalo je to kao najviši zaziv kojim je Djevici povjeravao dušu prostrtu pred njegovim nogama. Ništa drugo nije dodavao, ali ja sam ostavljala ispovjedaonicu sva preobražena. Osjetila sam kako je preko tog krika svoga ljubljenog sina Gospa osjetila potrebe moje duše i kako mi se smiješila. Otac Leopold, čist, ponizan brat, sigurno je vodio duše Gospi."[32]

Dok je bio u samostanu u Thienu (od 1906. do 1909), ponizno je pomagao braći laicima u samostanskim poslovima: prao posuđe, čistio crkvu i samostan. Htio je da se prema drevnoj predaji za vrijeme posla moli, osobito Litanije Majke Božje. Kad bi došao do zaziva "Uzroče naše radosti", prekinuo bi posao, podigao oči prema nebu i ostao tako neko vrijeme kao u zanosu. Jednoga dana upita ga neki brat:

— Oče, zašto prekidate posao i molitvu i podižete oči k nebu kad dođete do toga mjesta u litanijama?

— Oh Gospa — klikne on — Gospa, uzrok naše radosti . . . I ostade dugo sav rasvijetljen i očiju uprtih u nebo.[33]

Sinovsko pouzdanje

Otac Leopold je ljubio Gospu. Ljubio ju je tako nježnom, sinovskom, pouzdanom ljubavlju, koja mu je nadahnjivala prostodušnost u izražavanju, te je izazivao čuđenje kod onoga tko ga nije prisno poznavao. Sve ono što još nevino dijete čini da bi majci pokazalo koliko je voli, i on je mislio da to mora

30 Asumpti Botti, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. II, br. 31).
31 AVP, kut. X, br. 35; usp. BP, str. 132. Jedan svjedok iznosi: "Nije podnosio pretjerano davanje naslova Gospi. To pokazuje njegovu savršenu pravovjernost i u pojedinostima i njegovu teološku uravnoteženost« (AP, str. 77).
32 AVP, kut. X, br. 1. Preporuke oca Leopolda u vezi s pobožnošću prema Gospi spomenuli su mnogi svjedoci (usp. BP, str. 57, 66; AP, str. 77, itd.).
33 Fra Osvald iz Fontanive, brat pomoćnik kapucin (AVP, kut. O, br. 6); usp. BP, str. 31.

pokazati prema Gospi. Jedan brat laik kapucin piše: "Kad sam bio bolničar u loretskoj bazilici, svake sam godine pri svom povratku na nekoliko dana u Veneciju, išao pozdraviti oca Leopolda. Bio je sretan i htio je toliko toga saznati o Svetoj kući. Kad sam se vraćao, govorio mi je: 'Brate, čim stignete, odmah pođite u Svetu kućicu i recite dragoj nebeskoj Gospodarici da joj otac Leopold šalje mnogo pozdrava i poštovanja.'

Donekle me je zbunjivao taj njegov način govora. Ali kad sam mu kao bolničar bio blizak i upoznao njegovu dušu, njegove me riječi nisu više čudile jer sam upoznao da on prema Gospi ima neograničeno pouzdanje i povjerenje."[34]

Njegovo je pouzdanje bilo uistinu veliko prema Gospi. On joj se obraćao kad ga je tištila teška duševna tjeskoba ili kad se našao pred čijom tuđom bijedom. Obraćao joj se kao što se dijete obraća svojoj majci, pisao joj je pisma puna dirljive jednostavnosti. Evo dvaju takvih pisama:

Preblažena Djevice Marijo!

Tebi, Preblažena Gospo, šaljem u Duhu Svetome ovo pismo moleći te ponizno da se udostojiš pogledati na pobožnu obitelj koju ti dobro poznaš i za koju znaš da te ja molim.

Tebi su poznate velike poteškoće u kojima se oni nalaze. Udostoj se, molim te, preslatka i predobrostiva Gospo, priteći im u pomoć. Dopusti, preslatka Gospo, da ti se ja molim sa svim žarom i da tvrdo vjerujem da će ti ovo moje pismo biti milo i da ću zadobiti što molim.

Najponizniji sluga i nedostojan svakog dobra

fra Leopold[35]

Preblažena Djevice Marijo!

Dopusti, o predobrostiva Gospo, da ti pošaljem ovo pismo. Tebi i tvojoj ljubavi preporučam sve što mi je na srcu.

Ti dobro znaš, preslatka Gospo, koja mi je stvar toliko na srcu, ti znaš koliko je za mene važno da milost Božja dovrši ono što je započela, učvrsti u dobru onu osobu i nek postane tvojim apostolom.

Izražavam ti svoju želju. A za mene je to i više nego dostatno. Najponizniji sluga

fra Leopold[36]

Takva od ljubavi i bezgraničnog pouzdanja nabujala pisma stavljao je on na oltar pred Djevičine noge. Ona se jamačno smiješila toj priprostoj duši i uslišavala njegove želje.

34 AVP, kut. M, br. 12; usp. AP, str. 192.
35 AVP, Rukopisi, br. 30.
36 AVP, Rukopisi, br. 21.

Jednoga je dana rekao nekome pokorniku: "Napisao sam Gospi pismo i stavio ga pod njezine noge na oltaru. Hoće li ga ona primiti? Molite se i Vi mnogo blaženoj Gospodarici da se udostoji sjetiti mojega pisma."[37]

Gospa ga je uslišavala

Majka Božja, uvijek dobra i velikodušna, uzvratila je na toliku ljubav, pouzdanje i nježnost kao što to zna uzvratiti jedino majka. Uvijek mu je bila blizu, hrabrila ga u strašnim duhovnim kušnjama, u njegovu izmučenu dušu unosila je vedrinu, podržavala ga je u tjelesnim patnjama, uslišala ga je i i donijela utjehu tolikim nesretnicima. Ima čitav niz čudesnih zgoda koje poput divnog cvijeta širi miris ljubavi. Držim da bih učinio velik promašaj da ne donesem barem neke. Te zgode omogućuju nam da zavirimo u svijet svjetla, mira, vedrine, što je inače nepoznato ljudima koji su odveć zabrinuti jedino za sebične prohtjeve vlastitog života.

Gospođa Adelina Milazzo (čit. Milaco) iz Padove našla se godine 1927. u vrlo teškim neprilikama, jer su njezini sinovi silno trebali namještenje, a činilo se da je izgubljena svaka nada. Jedna je dobra gospođa nastojala nešto učiniti, ali je sve bilo uzalud.

Siromašna majka dođe jednoga dana k ocu Leopoldu i sva u suzama razloži mu svoju žalost.

Dobri je otac sasluša potresen, a onda se brzo digne sa stolice i sav rasvijetljen u licu reče: "Gospođo, pođite odmah u crkvu svete Justine, dođite pred oltar Konstantinopolske Gospe i recite joj: Gospodarice, šalje me tvoj sluga Leopold. Načini ti što nije mogla načiniti ona gospođa. Nemojte drugo ništa govoriti. Pođite odmah, razumijete, odmah!"

Ta gospođa, puna vjere u riječi oca Leopolda, pođe odmah u crkvu svete Justine, postre se pred čudotvornom slikom i sa svom jednostavnošću ponovi što joj je bilo rečeno. Izišavši iz crkve, vrati se kući srcem punim pouzdanja da će Gospa uslišati molitvu svoga vjernog sluge.

I doista, sutradan kao nekim čudom nestade svih poteškoća i njezini sinovi zadobiše željeno namještenje.[38]

37 AVP, kut. X, br. 17. Taj njegov običaj da piše pisamca Gospi i polaže ih podno njezine slike posvjedočio je i jedan svjedok na postupku (BP, str. 116). Onome koji bi se čudio tim krajnje "djetinjastim" postupcima njegove pobožnosti, možemo spomenuti još dva kratka svjedočanstva na postupku. Jedan subrat iznosi: "Na sasvim je poseban način volio i štovao Presvetu Mariju, koju je nazivao 'svojom Gospodaricom'. Na sebi svojstven način poimao je Majku Božju: štovao ju je što je više mogao, o njoj je često govorio i trudio se oko pobožnosti prema njoj." A jedan monsinjor iz Padove: "Imao je silno veliku vjeru i sasvim istančanu pobožnost prema Djevici: smatrao se 'djetetom' Gospinim" (AP, str. 214).
38 AVP, kut. M, br. 11.

Jedna petogodišnja djevojčica iz nekog sela blizu Padove teško oboli 1928. godine od dvostrukog parotitisa (upale obiju zaušnica). Siromašno je dijete mnogo dana ležalo nepomično u krevetu, a da nije prozborilo ni riječi. Ruke je imalo skrštene pod bolesnom glavom, a staklene mu oči bijahu stalno uprte u sliku Majke Božje koja je visjela na zidu. Djevojčica je s velikom mukom progutala malo mlijeka. Liječnik koji ju je liječio, pošto je uzalud pokušavao sve na što ga je znanost upućivala, izjavi da je slučaj vrlo težak jer oboljenje, bez sumnje, prelazi u mozak i postoji opasnost upale moždane opne.

Jedan bolesničin stric ode 22. listopada k ocu Leopoldu, ispriča mu bijedno stanje bolesnice i zamoli ga za blagoslov.

Dobri se otac sav ražalosti, sagne glavu gotovo do koljena i dugo ostane u tom položaju. Onda se uspravi i sav rasvijetljen u licu i pun radosti reče: "Počekajte me časak, ja ću odmah doći!" Izašao je iz ispovjedaonice i nije ga bilo kakvih pet minuta. Tada se vrati i sav veseo reče: "Gospodine, budite mirni! Vaša će nećakinja ozdraviti!"

U isti čas uđe u sobicu samostanski sluga s velikom jabukom u ruci. Otac Leopold uzme tu jabuku, blagoslovi je i dade gospodinu govoreći: "Odnesite tu jabuku djevojčici! Neka je pojede i onda mi dođite reći kako joj je."

Gospodin se požuri kući, uđe u sobu gdje je nećakinja još uvijek nepomično ležala raskolačenih staklenih očiju, približi se krevetu i držeći u ruci plod reče: "Gledaj kako mi je lijepu jabuku dao otac Leopold."

Čudnovato! Djevojčica odmah izvuče ruke ispod glave, uzme jabuku, digne se i sjedne u krevetu te pohlepno pojede taj blagoslovljeni plod!

Ozdravila je!

Svi su prisutni plakali od ganuća i zahvaljivali Gospodinu i Blaženoj Djevici za tako veliku milost!

Stric se s veselom viješću odmah vratio u Padovu k ocu Leopoldu, a on sav radostan usklikne: "To je bila Gospa! Ona je to učinila! Hvalimo je, i zahvaljujmo joj uvijek!"[39]

Neki gospodin iz Padove godinama nije pristupao svetim sakramentima. Konačno, dirnut milošću Gospodnjom, pođe k oce Leopoldu.

Nakon ispovijedi otac mu reče: "Za pokoru pođite pred Gospin oltar i izmolite Zdravo Kraljice."

"Oče", odgovori taj gospodin, "oprostite, ali prošlo je mnogo godina da ne molim i ne znam moliti Zdravo Kraljice."

39 AVP, kut. C, br. 3.

"Rekao sam da izmolite jednu Zdravo Kraljice."

"Oprostite na mojoj upornosti, ali ne znam napamet Zdravo Kraljice."

"Izmolite jednu Zdravo Kraljice", odgovori još odlučnije otac Leopold.

Gospodin, malko neraspoložen, iziđe iz ispovjedaonice, ugleda oltar Gospin i nekako nevoljko klekne na malu ogradu. Iznenada, u uhu mu odjekne neki glas koji mu je neobično jasno šaputao slog po slog riječi molitve koju mu je naložio ispovjednik. Sav se naježi, ali onda ga obuzme osjećaj radosti i nebeskog mira i ponovi ono što mu je bilo nekako došapnuto.

Gospa je poslala svog anđela da pomogne tom pokorniku obaviti naloženu pokoru.[40]

Sestra Margarita iz samostana od Pohođenja u Padovi piše: "U kolovozu 1916. padne u ratu kao mladi časnik moj brat Marcel Giaccon (čit. Đakon).

Cijela je obitelj bila veoma ražalošćena. Majci se cijepalo srce, i nije se mogla utješiti. Da malo stiša njezinu bol, pisao joj je s fronte moj stariji brat neka ide k ocu Leopoldu koga svi poštuju kao sveca. On će jamačno naći melema za njezinu bol.

Čim je bilo moguće, pođe moja mama sa mnom i s još jednom mojom sestrom u kapucinski samostan i zamoli za razgovor s ocem Leopoldom. On nas je primio s najvećom dobrotom i sa živim zanimanjem poslušao bolnu pripovijest, a tada nam kao nadahnut polagano i uvjereno reče: 'Gospođo, budite mirni! Vaš je sin već u mjestu počinka!'

Zatim primi jednu svetu misu za dragog pokojnika.

Kako su dubok dojam proizvele te riječi na našu dušu! Majka se osjetila ponovno oživjelom i velik je mir sišao u njezino srce.

Nekoliko dana poslije toga željela je majka da se za našega dragog pokojnika služi druga sveta misa. Došavši u kapucinsku crkvu, pozvonimo na zvonce pokraj oltara Bezgrešne Djevice.

Otac Leopold dođe odmah i stane točno pod noge Gospine. Mama mu je pružila milostinju za svetu misu, ali on mršavom rukom načini znak odbijanja i reče polako naglašujući svaku riječ: 'Ne, ne! Ne treba više svetih misa.'

Onda malo zašuti pa opet nastavi: 'Vaš je sin već u raju. Ne kažem to ja, nego Gospa!'

I blistava pogleda pokazivao nam je rukom Bezgrešnu.

Silno nam je ganuće potreslo čitavo biće, kao da je nešto nadnaravno posve zagospodarilo nad nama; suze radosnice

40 AVP, kut. A, br. 10.

spustiše se iz naših očiju, neopisiv mir poplavi naša srca. Taj se mir i ta radost obnavljaju svaki put kad se sjetimo našega dragog pokojnika. Sigurno je Gospa prosvijetlila oca Leopolda da izrekne one riječi."[41]

Gospodin Julije Businaro iz Padove upoznao je u bolnici u Castelfranco (čit. Kastelfranko) nekog Alberta Bedina. Bio je sav uzet. To ga je veoma ganulo pa je o tome govorio ocu Leopoldu koga je dobro poznavao. Ponudi se da će ga odvesti autom u posjete siromašnom bolesniku. Otac Leopold je bio veoma zadovoljan, ali u trenutku kad su trebali otići, nije htio ići. Gospodin Businaro je bio veoma žalostan, ali mu otac Leopold reče: "Ne idem, jer taj gospodin želi milost ozdravljenja, ali još nije došao njegov čas. Pođite k njemu i recite mu da ima veliku vjeru u Gospu. Ona će mu dati milost ozdravljenja, ali ne sada."

Te su se riječi obistinile dvije godine nakon smrti oca Leopolda. Jedne večeri iznenada gospodin Albert Bedin ustane iz kreveta ozdravljen od uzetosti (paralize).[42]

Neki se siromašni željezničar nalazio u Padovi u bolnici. Približavao se konac njegova života. Prošlo je bilo više od četrdeset godina otkako nije primio svetih sakramenata, a ni sada nije htio o njima ni čuti.

Sestre pozvaše oca Leopolda, ali je i on bio otjeran na vrlo neuljudan način. Dobri otac ipak nije očajavao. Pun tvrde vjere, koja je bila kadra da postizava čudesa, molio se Blaženoj Gospodarici, utočištu grešnika.

I čudo se dogodilo. Sutradan siromašni bolesnik reče da mu je uvijek pred očima onaj mali fratar koji ga je bio posjetio, pa zamoli da mu ga ponovno pozovu.

Otac Leopold, sav zadovoljan, požuri se i pomiri ga s Gospodinom.

Siromašak je proživio još pet dana. Stalno je htio imati uza se oca Leopolda govoreći: "Taj redovnik je anđeo. On je anđeo!" Njegova se smrt svih pobudno dojmila.[43]

Jakov Lampronti iz Udina piše: "Priopćio sam o. Leopoldu svoju žalost što mi je žena živjela još daleko od katoličke vjere jer je bila Židovka. On mi dade Gospinu medaljicu i reče mi: 'Odnesite je svojoj ženi i recite joj neka je drži. To je slika jedne njezine rođakinje.'

Protiv svake nade, moja je žena ne samo uzela medaljicu nego je također htjela sa mnom prisustvovati jubilarnoj misi

41 AVP, kut. G, br. 8.
42 AVP, kut. B, br. 20.
43 AVP, kut. M, br. 15.

oca Leopolda. On mi je također rekao: 'Nemojte praviti pritiska na svoju ženu. Bog će joj na Gospin zagovor dati milost.'

Tako je i bilo. Moja je žena danas kršćanka."[44]

Jedan pokornik oca Leopolda piše: "Jednog dana poslao mi je cedulju u kojoj mi je napisao kako će zbog veoma velikih smetnja morati uskoro u bolnicu i preklinjao me da se za nj molimo Gospi.

Molio sam gotovo cijelu noć lijući suze pred jednom Marijinom slikom i učini mi se da sam shvatio da mi je molitva uslišana.

Sutradan ujutro odmah potrčah k svome predragom ocu, a on, čim me ugleda, sav zadovoljan postavi mi pitanje:

— Pa onda, što Vam je za mene rekla Gospa?

— Oče, ako se ne varam, osjetio sam da je ona uslišala moju molitvu za Vas.

— Baš tako! Vašom molitvom ona me je ozdravila. Nije potrebno više da idem u bolnicu. Zahvalimo zajedno blaženoj Gospodarici.

I plakao je od ganuća i radosti."[45]

U ožujku 1933. godine teško je obolio od akutne upale uha sinčić narednika gospodina Salvatora Damiate koji je boravio u Padovi. Unatoč najbrižnijem liječenju djetetu je bivalo sve gore i liječnici su slučaj smatrali veoma opasnim. 14. ožujka poslije podne činilo se da je siročetu, koje je bilo u visokoj vrućici, došao konac. Više nije davalo znaka života!

Narednik je odjurio k ocu Leopoldu i plačući ga zaklinjao da mu spasi sinčića. Dobri patêr ga je tješio, jer ga je vidio tako očajna. Rekao mu je neka ima vjere. Nato je digao oči prema nebu i ostao dugo u molitvi. Iznenada se veseo i nasmijan okrenuo siromašnom ocu, koji je tjeskobno očekivao njegovu riječ, i reče mu: "Naredniče, naredniče, idite zadovoljni kući i zahvalite Gospodinu i našoj blaženoj Gospodarici!"

Gospodin Damiata ode zadovoljan i pun pouzdanja. Čim je došao kući, dočeka ga žena vičući: "Salvatore, dođi brzo da vidiš, dijete je ozdravljeno. Prije neko pola sata odjednom se diglo na krevetu i reklo mi: Mama, mama, više me ne boli; gladan sam!"

To se dogodilo točno u času kad je otac Leopold rekao narredniku: "Idite zadovoljno i zahvalite Gospodinu i blaženoj Gospodarici!"[46]

44 AVP, kut. L, br. 1.
45 AVP, kut. VIII, br. 64.
46 AVP, kut. D, br. 3.

U Lurdu

U srpnju 1934. godine dobio je otac Leopold od Gospe izvanrednu milost: mogao je poći na hodočašće u Lurd. Tako je silno čeznuo za tim, da bi mogao poljubiti onu blagoslovljenu zemlju koju je posvetila prisutnost Marijina. I konačno se njegov slatki san ostvario. Nekoliko je njegovih pokornika htjelo da im bude pratilac na putu, pa su se pobrinuli za potrebne troškove.

Otputovao je blistajući od radosti. Izgledao je sav pomlađen. Na putovanju je nastavio svoju službu: stalno je hodao naokolo po bolesničkom vlaku, jer su se svi htjeli kod njega ispovijediti.

U Torinu se dogodilo nešto izvanredno. Msgr Gviro Mazzocco (čit. Macoko), biskup Adrije i Roviga, piše: "Imao sam sreću da s ocem Leopoldom hodočastim u Lurd u srpnju 1934. godine. Na polasku smo se zaustavili u Torinu i zajedno smo posjetili Cottolenga. Potreslo me, i nikad to neću zaboraviti, poštovanje koje su mu iskazivali stanovnici i sestre tog grada boli i ljubavi. Dok je prolazio uskim ulicama i posjećivao obitelji gdje su bili smješteni toliki nesretnici, svi su trčali oko njega, padali su na koljena, tražili su da mu poljube ruku i da ih blagoslovi. A nitko dotada nije ga vidio niti čuo govoriti o njemu."[47]

U Lurdu je otac Leopold proveo rajske dane u neprekidnom ispovijedanju i molitvi. Služio je svetu misu na oltaru Pećine Ukazanja i u te je trenutke dobio od Gospe izvanredne milosti. U svojoj poniznosti napisao je na jednu Gospinu sličicu kako mu je ona dala razumjeti da mora sa svojim duhovnim životom započeti od početka, jer sve što je do tada činio, nije ništa. Ta ponizna ispovijest skriva nadnaravna rasvjetljenja što ih je jedino njegova duša, toliko uznapredovala na putu svetosti, mogla razumjeti, ali koje je on najbrižnije skrivao.

Velikim je religioznim manifestacijama hodočašća prisustvovao s takvom vjerom i pobožnošću da su svi koji su mu se približavali, bili ganuti. Sretnici koji su mogli prisustvovati tim rajskim časovima, kažu da je bio kao izvan sebe i da je sjajna lica ponavljao: "Danas smo vidjeli čudesnih stvari!"[48]

Ti su blaženi dani prošli kao bljesak,[49] i otac se Leopold vraćao kući ojačan materinskim smiješkom Marijinim. Ona mu je naskoro pokazala svoju ljubav velikim čudom.

47 AVP, kut. Y, br. 5; usp. BP, str. 307-308.

48 "Vidimus mirabilia" (usp. BP, str. 306).

49 Neki su svjedoci spomenuli na postupku hodočašće oca Leopolda u Lurd (usp. AP, str. 164, itd.), a jedna časna sestra iznosi: "Bila sam s ocem Leopoldom u Lurdu. Tada sam vidjela njegovu veliku pobožnost. On me

»Gospa nas je spasila«

Uvečer 13. srpnja 1934. don Alojzije Callegaro (čit. Kalegaro), župnik u Corneglianu (Korneljanu) blizu Padove, vraćao se iz Lurda zajedno s ocem Leopoldom. Kad su stigli na stanicu u Padovu, popeše se na kočiju Augusta Formentina koji je sa svojim sedmogodišnjim unukom Anđelom Bernardijem došao pred njih. Krenuli su Danteovom ulicom. Najednom im dođe u susret tramvaj sastavljen od više kola. Prostor između tramvajskih tračnica i branika ceste bio je tako uzak da je bilo nemoguće da kočija prođe pokraj tramvaja a da ne bude prevrnuta. Brojni ljudi koji su onuda prolazili, strepeći pred neizbježnom nesrećom, stanu vikati na njih i na tramvajskog vozača da se zaustave. No ni tramvaj ni vatreni konji nisu se zaustavili i oni prođoše . . . čudnovato neozlijeđeni.

Sve što se našlo na ulici, skupi se oko njih i nastane tolika stiska da su se morali zaustaviti. Čim su ljudi opazili da je u kočiji otac Leopold, počeše vikati: "Nije se ništa dogodilo jer je u kočiji otac Leopold!"

Dobri se otac sav smete i odgovori: "Ne, ne! Tu smo dvojica svećenika koji se vraćamo iz Lurda. Gospa nas je spasila!"

Mnoštvo ljudi, koje je bilo duboko potreseno, otprati ih sve do kapucinskog samostana.

Prije no što je don Alojzije pošao u svoju župu, otac Leopold upita gospodina Formentina kako se zbio događaj, a on reče: "U taj mi se čas učinilo kao da se ulica raširila."

Dva dana nakon toga don Alojzije i Formentin vratiše se na mjesto, izmjere prostor na onom dijelu ceste između tramvajskih tračnica i pilastara vrata i još se većma osvjedoče da ih je samo veliko Gospino čudo spasilo iz te velike opasnosti.

Otac je Leopold više puta zaželio da mu gospodin Formentin i dječak Bernardi ispripovijedaju događaj i svaki put je vrlo ganut zaključio: "Gospa nas je spasila! Gospa!"[50]

Tom kao i mnogim drugim zgodama pokazala je sveta Majka Božja da su joj mile riječi koje su često bile na usnama njenoga vjernog sluge: "Svom dušom se nadam moćnom zagovoru Gospe, njezina majčinskog Srca."[51]

je susreo u Lurdu i upitao me da li sam od Gospe molila milost ozdravljenja. 'Da', odgovorih, 'jednom sam molila kao što mi je naredila moja poglavarica, ali osjećam da ne ozdravljam!' 'Onda', doda otac Leopold, 'ustupate li svoju milost nekome drugome?' 'Rado!' odgovorih. Sluga Božji me odmah odvede do jednoga tridesetdvogodišnjeg slijepca od rođenja — Francuza iz Lillea. Zatim pričesti njega i mene. U tom je trenutku slijepac od rođenja progledao. Tu je milost odmah utvrdio tamošnji ured u Lurdu" (AP, str. 222-223).

50 AVP, kut. C, br. 1.

51 AVP, kut. X, br. 35; usp. također BP, str. 106.

Osmo poglavlje

NEBESKI PRIJATELJI

»Sveti Franjo se sasvim okrenuo raspetom Isusu, sasvim se prožeo njegovim duhom, izložio se podsmijehu svojih sugrađana i poruzi svjetine. Sav je njegov život bio pokora i mrtvenje. Samo mu je jedno bilo na srcu: nasljedovati i u sebi odraziti raspetog Isusa. Gospodinu Bogu silno je bila mila ta ljubav Franjina prema njegovu Sinu koji je postao čovjekom i umro za nas. I dvije godine pred smrt udijelio mu je ono za čim je čeznuo — da postane sličan Raspetome. Na čudesan način ruke i noge su mu bile probodene kao da je imao čavle od samoga svoga mesa, a desni bok mu je bio proboden sve do srca kao da ga je koplje probolo. Tako je Franjo bio među ljudima kao novi raspeti Krist. Ta činjenica, naime da smrtni čovjek odražava Božanskog Otkupitelja za nas propeta, nije se nikada vidjela do pojave velikog Asiškog sveca.«

(Iz Blaženikovih spisa)

Općinstvo svetih

"Može se reći da je otac Leopold živio u nadnaravnom ozračju."[1] Takav je dojam ostavljao na jednog sveučilišnog profesora.[2] Taj je dojam stvarao i kod drugih svakodnevni pa i trenutni susret s njime. Njegova se vjera prenosila stanovitom slatkom silovitošću. Dok je još bio živ, pisao mu je doktor Alojzije Zanini (čit. Canini) iz Padove: "Usred tolikih zala koja me biju, samo jedna stvar me podržava: topla i vedra vjera. I upravo mi je Vi ulijevate svojim riječima uistinu od Boga nadahnutim."[3] A. P. Benjamin iz Enega, posljednji gvardijan oca Leopolda, napisao je nakon njegove smrti: "Otac Leopold je bio čovjek velike vjere i nju je ulijevao svima koji su mu se približavali."[4] Isti je redovnik zasvjedočio na postup-

1 BP, str. 183.
2 Prof. Henrik Rubaltelli, specijalist za uho, nos i grlo.
3 AVP, kut. Pisma upravljena ocu Leopoldu.
4 AVP, kut. B, br. 10.

ku: "Čini mi se da je u oca Leopolda dominatna bila krepost vjere."[5] Pohvalu koju drugi iznose o drugim njegovim vrlinama — posred mnoštva lijepog cvijeća teško je da svatko ubere isti cvijet — možemo bez sumnje usmjeriti na vjeru koja je temelj svih ostalih kreposti.

Iz onoga što smo dosada rekli možemo sasvim dobro shvatiti "nadnaravno ozračje" koje je otac Leopold stvarao oko sebe. No, čini nam se da postoji i jedan drugi odlučujući elemenat njegova života — "prisnost" tog blaženika sa svetima, naime konkretan i dirljiv način na koji je on proživljavao dogmu o "općinstvu svetih".

Ta utješna dogma, istina, uključuje sve članove Crkve, u sva tri stadija: vojujućoj, čistilišnoj i slavodobitnoj Crkvi. No najdostojniji članovi Crkve, članovi kojima se naporom cijeloga svog života težimo zauvijek pridružiti, jesu oni koji već uživaju kod Boga nagradu svoje borbe i svojih patnji. Poznavanje njihova uzornog života obogaćuje naš umni život; njihovo zazivanje velika je okrepa našoj slabosti; njihovo nasljedovanje najrječitiji je način da izrazimo svoje divljenje i želju da im se pridružimo i budemo zauvijek njihovi sudruzi u vječnom blaženstvu. Činiti sve to ustrajno i spontano znači ostvariti riječi svetoga Pavla: "Nostra conversatio in coelis est."[6] Te bismo riječi mogli i ovako prevesti: "Naša su prijateljstva na nebu", jer pobožnost prema svetima u mnogome je slična našim ovozemnim prijateljstvima. Prijatelje dijelom izabiremo među rodbinom, među drugovima na radu, s pomoću veza koje život sklapa, a dijelom ih izabiremo i na temelju istih moralnih sklonosti. Kad smo sklopili prijateljstvo, onda nastojimo stvoriti i ojačati svojevrsnu sličnost s prijateljima. Prebacimo li to na razinu blaženih duhova u Bogu, onda sve to tvori istinitu pobožnost prema svecima. Otac Leopold nam je ostavio dirljiv primjer te pobožnosti.

»Serafski« otac

Našem je blaženiku, kao što je po sebi razumljivo, najdraži među svetima bio sveti Franjo Asiški. Njemu je kao utemeljitelju i ocu upravljao svu svoju revnost i ljubav. Nije u njemu s divljenjem promatrao samo čovjeka koji je opijevao prirodu, bio prijatelj golubice i vuka. Nije ni to zanemarivao, ali ga je promatrao s mnogo višeg gledišta: kao novog Krista. Promatrao ga je u njegovoj istinskoj pravoj veličini koja je jedinstvena među svecima. Napisao je: "I prije svetog

5 BP, str. 268-269.
6 Fil 3, 20.

Franje Bog je govorio Crkvi preko svojih svetaca i dao da među ljudima zasjaju kao savršen uzor pravednosti. Ipak ni u kojoj od tih osoba Gospodin Bog nije objavio svoga Sina kao što se to udostojao učiniti u Franji Asiškome. U njegovu životu dao nam je živu i najvjerniju sliku Otkupitelja svijeta, koliko je On mogao biti izražen u običnom smrtniku. Moramo držati da nam je posebno u tom svecu progovorio po samome svome Sinu.

Ta nam činjenica mora biti velika utjeha, jer taj čovjek, tako blizak Kristu, pripada nama, naš je Otac i kao otac živi u svakome od nas i svaki od nas živi u njemu kao u Ocu i glavi.

Po prirodnom zakonu i po zakonu milosti svaki čovjek voli sama sebe i sve ono što mu pripada. Zato sveti Franjo svom dušom ljubi svoje sinove, osobito kad mu se oni utječu vjerom i poniznom molitvom."[7]

U svetom Franji je vidio branitelja Evanđelja i isticao je nužnost da se nastavlja njegovo poslanje. Evo njegove misli: "Koje je bilo poslanje svetog Franje? Isto ono poslanje koje je imao naš Gospodin Isus Krist. Kako pokazuje i svaki čin njegova života, Franjo je bio izabran da u sebi izrazi Sina Božjega koji je postao čovjekom. No, Kristovo poslanje bilo je da razori djelo Sotone i vrati spasenje ljudskome rodu. I Franjo je bio izabran radi spasenja pogana i za borbu protiv Sotone. Sa svetim je Pavlom mogao reći: 'Krist me je postavio za obranu Evanđelja.'[8]

Dakako, Kristovo je djelo vječno pa je takvo moralo biti i Franjino djelo. No, kako je on bio običan čovjek i morao je zaklopiti svoje oči svjetlu ovoga života, Bog koji ga je izabrao za to djelo, pobrinuo se da se ono i nastavi.

Prirodni je zakon da otac živi u sinovima. Roditelji zapravo smatraju svoju djecu kao produžetak svoje osobnosti i života. I Franjo je otac, a njegovo je potomstvo veoma brojno i rašireno po cijelom svijetu. Dakle, Franjo u svojim duhovnim sinovima ima vječni život i vječno djeluje. U njima on grli sva vremena i sva mjesta. On doista s neba može reći: 'Po svojim sinovima nastavljam na zemlji djelo svoga Gospodina, po njima i danas branim Evanđelje.'

Prema tome, to će Franjino poslanje biti to življe i djelotvornije, što življe i djelotvornije bude zalaganje njegovih sinova. Zbog toga pred očitošću te činjenice moramo pretpostaviti, pa čak i držati sigurnom istinom, da nas naš otac Franjo s neba poziva da ispunjamo svoje poslanje, a to je njegovo djelo, štoviše, djelo samoga Krista."[9]

7 BF, listopad 1911, str. 268.
8 Fil 1, 16.
9 BF, prosinac 1907, str. 28.

Sveti Franjo je od Boga imao veliko poslanje da ponovno među ljudima oživi Evanđelje, ali ne vikom i ispraznim sjajem znanosti, već bolju i ljubavlju. Otac je Leopold napisao: "Svatko tko promatra život i djelo svetog Franje, odmah će vidjeti da je bio izabran da obnovi, da tako kažemo, djelo Krista Gospodina i da to djelo na neki način oživi među nama, da bude onakvo kakvo se očitovalo u njegovu smrtnom životu, u njegovu odbačenju, patnjama, pa čak i u razapinjanju. Njegovi su sinovi pozvani da na taj način propovijedaju Evanđelje."[10]

Obraćao se velikom svecu srcem otvorenim za ljubav i najveće pouzdanje, siguran da će mu on udijeliti obilje milosti i blagoslova. Pisao je: "Naš otac sveti Franjo na osobit je način sudjelovao u Otkupljenju noseći na vlastitom tijelu rane našega Gospodina Isusa Krista. A među djecom i sinovima sva su dobra zajednička. Kad nas posebna ljubav i odanost bude združila s našim serafskim Ocem, onda će nam on kao svojoj djeci dati udjela na Kristovoj milosti čiji je bio dionik u velikoj mjeri."[11]

Njegovim mislima odgovarali su i izvanjski čini štovanja prema svetom Franji. No, on je osobito težio da nasljeduje serafskog Oca i nastojao je da to i drugi čine, siguran da je to najbolje sredstvo da se zadobije njegova nebeska zaštita.

Prijateljstva na nebu

Duboka pobožnost prema Djevici i ljubav prema skrovitosti nadahnjivale su ocu Leopoldu nježno štovanje svetog Josipa, "sveca šutnje", koji je na zemlji bio tijesno povezan s radostima i bolima Majke Božje. Od njega je o. Leopold očekivao i veliku potporu u onim teškim trenucima svoga života kojih se u svojoj poniznosti toliko plašio. Slika svetog Josipa, koji umire u slatkom društvu svoje djevičanske zaručnice i Isusa, bila je pred njim za dugih sati molitve u bolesničkoj kapeli. Možemo pretpostaviti da je u toj molitvi ojačao svoje silno pouzdanje u Marijina zaručnika od kojega je, kao što smo već vidjeli, dobio prava čudesa.[12]

Nebeski prijatelji oca Leopolda množili su se nadalje među onim svetima s kojima se osjećao bliz okolnostima i težnjama svoga života.

10 BF, srpanj 1908, str. 86.

11 BF, travanj 1908, str. 123.

12 Neki su svjedoci na postupku spomenuli pobožnost oca Leopolda prema svetom Josipu (BP, str. 5, 93, itd.; AP, str. 34, 177, itd.).

Budući da ga je Bog pozvao da ide stazama svetog Franje, naročito je štovao svece svoga Reda,[13] koji su mu prethodili u istom duhu. Posebno je častio svetog Antuna, sveca svoje Padove. Njemu je znao poslati svoje pokornike kojima je bila potrebna nebeska okrepa i pomoć.[14]

Njegova žarka želja za apostolatom među pravoslavnom braćom nadahnjivala mu je pobožnost prema svetom Ćirilu i Metodu. U njegovoj sobici, koja je bila tako siromašna, moglo bi se reći naprosto pusta, visjela je slika tih dvaju svetaca. Smatrao je potrebnim da opravda prisutnost te slike pa je jednom rekao da su oni bili vjerovjesnici njegova naroda.[15]

Taj isti misionarski ideal, za kojim je ginuo i koji nikad nije mogao ostvariti u strogom smislu riječi, poticao ga je na štovanje velikog apostola Dalekog Istoka svetog Franje Ksaverskoga. U Veneciji kraj kapucinskog samostana nalazi se kapela (posvećena svetom Ivanu Krstitelju) na čijem je oltaru taj svetac, zaređen za svećenika u tom gradu na lagunama, slavio svoju prvu svetu misu. Jedan kip podno oltara spomen je na taj događaj. Svaki put kad se otac Leopold našao u tom samostanu, odmah je polazio iskazati svoju odanost tom svecu. A redovnicima koji su kroz Padovu išli za Veneciju, preporučivao je da pođu i pomole se za njega pred njegovim zaštitnikom.[16]

Budući da zbog poslušnosti nije mogao ostvariti svoj ideal da pođe u daleke misije, otac Leopold je prepisao poznato pismo svetog Ignacija Lojolskog o toj vrlini i često ga je čitao. Prema učenju toga velikog sveca, a kao potkrepu poslušnosti, otac Leopold je često obnavljao svoj zavjet u odnosu na istočne narode — o tom ćemo kasnije govoriti[17] — a prema svetom Ignaciju pokazivao je dirljivu odanost i pobožnost.[18]

Štovao je također svetog Alojzija Gonzagu, svetog Stanislava Kostku i svetog Ivana Berchmansa. Izabrao ih je i za svoje zaštitnike, jer — tako je govorio — kad sam ne može vršiti izvanredne stvari zbog svoga krhkog zdravlja, izabrao ih je uzorima u primjernom opsluživanju općih stvari.[19]

13 Usp. BP, str. 57, 249; AP, str. 116.

14 Usp. BP, str. 100; AP, str. 71 (»... on me pošalje k Svecu i reče mi da se ovako molim svetom Antunu: 'Dragi sveti Antune, jedan tvoj subrat me šalje: misli na nas'«).

15 Iznosi njegov bolničar: "U sobici nije imao ništa, niti klecalo. Jedino jedan stalak, sliku Gospinu i sliku sv. Ćirila i Metoda. 'Evangelizatori mog naroda', znao bi ponoviti" (AP, str. 182).

16 AVP, kut. I, br. 1.

17 Usp. u 16. post. bilješke 63. i 64.

18 "Blaženi oče Ignacije, ti znaš kakvom te ljubavlju ljubim. Ti znaš na što sam, ako se ne varam, pozvan. Dopusti mi da ti kažem: Moja je sudbina u tvojim rukama. Amen." Vicenza, 31. VIII 1908. na sličici sv. Ignacija; usp. AP, str. 349.

19 Usp. BP, str. 31.

Bio je pobožan prema svetom Leopoldu, svom osobitom zaštitniku. Svake je godine na njegov blagdan 15. studenoga služio misu na njegovu oltaru u bazilici svetog Antuna.[20]

Osim tradicionalnih pobožnosti prema anđelu čuvaru[21] i dušama u čistilištu,[22] otac Leopold je častio i druge brojne svete zaštitnike, među kojima ćemo spomenuti svetog Grgura Barbariga,[23] svetog župnika Arškog[24] i svetu Katarinu Aleksandrijsku na čiji je blagdan u duhu poniznosti išao da mu se njene relikvije stave na glavu.[25] Zasigurno je od te svete djevice i mučenice — koja je prema predaji veoma uspješno branila svoju vjeru pred poganskim filozofima — molio za mudrost i snagu da svoje pokornike može uvjeriti da čine dobro.

Pouzdanje u časnog oca Marka iz Aviana

Od subraće oca Leopolda koji su u prošlim stoljećima živjeli u istom samostanu u Padovi i često služili svetu misu u bolesničkoj kapeli gdje je on provodio duge sate u molitvi,[26] valja spomenuti časnog oca Marka iz Aviana.[27] Otac Leopold je prema njemu gajio osobitu pobožnost, trudio se oko njegova proglašenja blaženim, s ljubavlju je širio njegove slike i relikvije, poticao je druge da mu se vjerom utječu i često je sam molio Gospodina da se udostoji proslaviti ga čudesima. Otac Marko je s neba odgovorio milostima koje su bile upravo čudesne. Evo dviju zgoda.

Prof. Henrik Rubaltelli iz Padove piše: "Ja sam u dva navrata iskusio kako je moćan bio zagovor oca Leopolda kod časnog oca Marka.

Sve do 1938. godine ja sam ga osobno vrlo malo poznavao. Vidio sam ga samo nekoliko puta, a nisam običavao zalaziti u kapucinsku crkvu ni u njegovu ispovjedaonicu, iako sam Kapucinski red veoma cijenio.

20 Usp. BP, str. 5, 22, 66; AP, str. 21, 34, 137.
21 Usp. BP, str. 5, 40, itd; AP, str. 116.
22 Usp. AP, str. 108.
23 Bio je biskup u Padovi i u padovanskoj katedrali nalazi se njegov oltar i grob. Tamo je koji put otac Leopold odlazio služiti svetu misu (usp. BP, str. 5, 22, 144, itd.; AP, str. 34, 89, itd.).
24 Usp. BP, str. 31, 66, 106; AP, str. 122.
25 Usp. BP, str. 22, 127 ("Na godišnjicu blagdana svetice odlazio je u crkvu koja joj je posvećena; vidjeli smo ga kako na glavu stavlja relikvije mučenice da isprosi što veće rasvjetljenje za svoju službu vođenja duša").
26 Prije no što je prilikom obnove samostana 1931. ta kapela sasvim uništena.
27 O. Marko iz Aviana je jedan od velikih likova povijesti Crkve i Evrope. No, na žalost, kako se često zna dogoditi, povijest ga je sasvim zaboravila, a mnogo više su osvijetljeni likovi mnogo manjeg značenja.
O. Marko je rođen u Avianu (Udine) u studenome 1631. godine. Obitelj mu nije bila plemićka, ali se bavila trgovinom. Učio je kod isusovaca u Gorici. Jednoga dana mladić pobjegne iz zavoda da ide obraćati Turke i umrijeti mučeničkom smrću. Prihvatili su ga kapucini u Kopru i odveli ga kući. Malo zatim on sam postane kapucin. Nije se baš isticao

Na stalne glasove o njegovoj pobožnosti, svetosti i čudesnim krepostima, odgovarao sam da bih to vjerovao ako bih sam iskusio.

I iskusio sam. Dokazi su bili jasni i neosporni, takvi da ni najmanje ne mogu biti dovedeni u sumnju, jer su se zbili na području moga zvaničnog djelovanja.

Njegov se prvi zahvat na tom području dogodio prilikom bolesti moga petnaestomjesečnog nećaka Marcela Bondesana iz Manlija. To dijete oboljelo je u prosincu 1940. od teške vrste progresivne, rapidne anemije (malokrvnosti) popraćene groznicom. Dijete naglo omršavi, izgubi svoju živahnost, boju lica, i ostane nepomično ne zapažajući više ništa što se oko njega događa. Liječio ga je prof. Valentin Angelini (čit. Anđelini), a pregledali su ga radi konzultacije i prof. Frontali, Bastai i Ferrata. Svi su bili složni da je bolest veoma teška, a posebno su ustanovili da dosadašnje liječenje nije ništa koristilo.

Kad je bolest postajala sve teža, obrati se mališanova tetka Lidija Bondesan iz Solda ocu Leopoldu i zamoli ga da blagoslovi dijete i da se moli za njegovo ozdravljenje. Baš se tih dana otac Leopold nešto loše osjećao, zato mu gospođa pismeno saopći svoje želje. On odgovori ovim pisamcem:

'Dobro sam razumio Vašu misao; nagovorite obitelj, brata i gospođu neka se pouzdaju u slugu Božjega oca Marka Avian-

inteligencijom, ali je imao zadivljujuću upornost. Nastavio je studije u samostanu, zaređen je za svećenika i posvetio se propovijedanju. Dugo je godina ostao skriven u samostanu gdje se posvetio studiju, molitvi i mrtvenju. Bile su to godine priprave, jer je Gospodin htio da postane jedan od najvećih propovjednika i čudotvoraca Crkve.
1678. korizmenim propovijedima započne svoju čudesnu karijeru. Narod je grnuo da ga čuje i crkve više nisu bile dovoljne da prime sav svijet. O. Marko je išao od grada do grada; mnoštvo svijeta je dolazilo, jer su se na njegovu putovanju događala čudesna djela. Crkva nikada nije vidjela takvog čudotvorca. Kraljevi i princevi su htjeli da bude na njihovu dvoru i primali su ga kao s neba poslanoga. Austrijski car ga je držao svojim duhovnim ocem i savjetnikom u svim poslovima carstva. Papa Inocent XI povjerio mu je diplomatsku misiju od velikog značenja.
1683. Turci su sa snažnom vojskom prodrli u Austriju i stali opsjedati Beč. Bila je to krajnja utvrda kršćanstva. Neprijatelj križa odatle je mogao prodrijeti na sve strane. Kršćanska Evropa nikad nije bila u sličnoj opasnosti. Car, sav prestrašen, pobjegne iz Beča, a kršćanski vladari, podijeljeni dubokom mržnjom, nisu se htjeli ujediniti protiv zajedničkog neprijatelja. Papa, poznavajući moć oca Marka, pošalje ga u Beč kao svog poslanika. Sa svojim naprosto čudesnim utjecajem on je otklonio mržnje i neprijateljstva i ujedinio vladare, napose poljskog kralja Jana Sobjeskog koji je došao u Beč sa svojom vojskom. Božji čovjek je sudjelovao u stvaranju ratnih planova, bodrio je vojnike jamčeći im pobjedu i ujutro 8. rujna, nakon svete mise pred carskim trupama, popne se na konja te se s križem u ruci stavi na čelo vojne. Za vrijeme strahovitog boja uvijek je bio u prvim redovima te podizao duh boraca. Tog su dana kršćani izvojevali pobjedu. Dan kasnije, dok je Sobjeski na čelu svoje vojske ulazio u Beč, uzalud je tražio svog prijatelja oca Marka koji je pobjegao i sakrio se u samostan. Borba protiv Turaka se nastavila poticajem velikog kapucina sve do pobjede kod Zente, gdje je slomljen okrutni neprijatelj kršćanstva.
Otac Marko je umro u Beču 11. kolovoza 1699. Car i carica su bili nazočni kod njegove smrti i htjeli su da bude pokopan u carskoj grobnici.
Sveti Pio X pokrenuo je postupak za njegovo proglašenje blaženim.

skoga. Prilažem vam sličicu i medaljicu za dijete. Sutra ću služiti svetu misu. Ponavljam: neka čvrsto vjeruju; dobit će milost!'

To se dogodilo oko desetog veljače 1941. Molili su, kako je otac Leopold rekao, i iznenada, na začuđenje svih, dijete se započne polagano, postupno i sigurno oporavljati. Za kratko vrijeme bijaše sasvim zdravo."[28]

Isti profesor nastavlja: "Drugi se događaj zbio u svibnju iste godine 1941.

Ja sam 6. svibnja u bolnici 'Arcella' (čit. Arčela) u Padovi operirao šestogodišnjeg dječaka Jeremiju Antonija iz Lorea, pokrajina Rovigo, i odstranio mu nepčane krajnike i adenoidne izrasline. Zahvat je sretno uspio, tako da je dijete 12. istoga mjeseca bilo zdravo otpušteno kući.

Uvečer 26. istog mjeseca, kod kuće, u sasvim dobrom stanju, mališana iznenada spopadne visoka vrućica, jaka glavobolja, povraćanje i gubitak svijesti. Slijedećeg dana popodne bude smjesta prevezen u bolnicu 'Arcella', gdje prof. Peruzzi (čit. Peruci) i ja ustanovismo da se radi o meningitisu (upali moždane opne).

U strahu da ta pojava ima veze s nedavnom operacijom što sam je ja izveo u grlu djeteta, jedan se moj rođak obrati na oca Leopolda, koji mu dade medaljicu časnoga oca Marka iz Aviana da je stavi uz bolesnika, i savjetova mu neka zajedno sa sestrama iz bolnice obavi trodnevnicu u čast časnome sluzi Božjemu, pa će dijete sasvim sigurno ozdraviti. To se dogodilo 27. svibnja upravo onog jutra kad smo ustanovili da se dječakovo stanje silno pogoršalo, tako te se činilo da mu je blizu konac. U popodnevnom posjetu pronađem da se ne samo nije dogodila katastrofa nego je bolesnik opet došao k svijesti, i nestali su znakovi meningitisa.

Ujutro 28. svibnja kod zajedničkog liječničkog pregleda ustanovismo da je sasvim nestalo vrućice i svakog znaka boli što ga uvjetuje ta bolest.

Mali Jeremija ostade radi opreznosti nekoliko dana u bolnici, a tada izađe sasvim zdrav. Sada je u najboljem zdravlju.

Od toga sam dana i ja bio uvjeren u herojsku krepost poniznog sina svetoga Franje te sam postao čest gost njegova samostana. A on me počastio svojom naklonošću, pa, ako si ne umišljam, i svojim prijateljstvom."[29]

28 AVP, kut. R, br. 2. O tom je događaju na biskupijskom postupku izvijestio prof. H. Rubaltelli (BP, str. 184), a na apostolskom postupku je dodao: "Dijete je ozdravilo i još današ živi. Student je i sasvim je normalno razvijen tjelesno i psihički" (AP, str. 112).

29 AVP, kut. R, br. 2. I o tom je događaju profesor dao kratku izjavu na apostolskom postupku (AP, str. 112-113).

Svojim je žarkim molitvama otac Leopold isprosio zdravlje jednom mladom kapucinskom kleriku koji je bio nasmrt bolestan, kako bi jednog dana mogao revnovati za proglašenje blaženim oca Marka. Evo što piše otac David iz Portogruara, arhivist venetskih kapucina: "Godine 1920. nalazio sam se bolestan u bolnici samostana u Padovi. Imao sam sušicu koja se s vremenom veoma pogoršala. Dobrota i glas o svetosti oca Leopolda nagnaše me da ga izaberem svojim izvanrednim ispovjednikom. Mora da sam kod njega izazvao silnu sućut, jer je moj slučaj uzeo jako k srcu i za svojih posjeta nagovarao me da se obratim ocu Marku iz Aviana i molim ga za ozdravljenje. Više puta mi je rekao da neću umrijeti tako brzo kako se to misli, ali da ću morati živjeti i raditi u apostolatu i revnovati oko beatifikacije rečenoga časnog oca Marka. Njegove mi riječi uliše ne samo nadu nego i sigurnost da ću ozdraviti, premda se bolest trajno pogoršavala. U proljeće 1923. bio sam prebačen u bolnicu u Veneciju, gdje sam se osjećao dosta mučno, jer novi je ispovjednik, zbog težine moga stanja koje se iz dana u dan kobno pogoršavalo, htio da se pripremim na dobru smrt. Otac Leopold sigurno ne bi tako postupio. Ja se nisam bunio protiv Gospodinove volje, ali nisam htio da se govori o smrti, jer riječi dragog oca trajno su mi bile u ušima i očekivao sam čudo koje mi je obećao.

I čudo se zbilo, premda ne onako kako sam ja to očekivao. Na meni je učinjena operacija te sam prebačen u sanatorij Saccasessola (Sakazesola) gdje se primarijus profesor L. Peloso veoma zanimao za moj slučaj. Primijenio je na meni pneumatoraks i nakon osam mjeseci liječenja u bolnici i deset godina ambulantne njege sasvim sam ozdravio.

Neka bude trajna hvala ocu Leopoldu koji mi je svojim molitvama isprosio od časnog oca Marka ozdravljenje. Njegove nadahnute riječi bile su mi oslonac u dugim godinama moje bolesti."[30]

30 AVP, kut. D, br. 5. Proročke riječi oca Leopolda u vezi s ocem Davidom potpuno su se ostvarile. Ozdravio je od vrlo teškog oblika sušice na plućima, živio je do 25. siječnja 1960, kad je prekinut njegov plodan život srčanim napadom. Imao je šezdeset godina. Poslušavši riječi oca Leopolda, velik je dio svoga života posvetio proslavi časnog oca Marka iz Aviana šireći pobožnost prema njemu i istražujući povijesne podatke kojima je osvijetlio neistražene strane života toga velikog kapucina. Rezultati njegova rada poslužili su za pokretanje postupka za proglašenje blaženim časnog sluge Božjega. Uz to je mnogo radio na povijesnom istraživanju i drugih problema. Među ostalim napisao je dva sveska "Povijesti venecijanskih kapucina". S oduševljenjem je vršio apostolat, osobito propovijedanjem i ispovijedanjem. Na postupku je govorio i o ovdje iznesenom događaju (BP, str. 249, 251).

Deveto poglavlje

LJUBIO JE SVOGA BLIŽNJEGA

Postavili su mu pitanje da li siromašni radnici, nuždom prisiljeni na nepravedan radni ugovor, mogu na koji način braniti svoja prava. Odgovorio je: »Plod polja je plod kapitala što ga ulaže vlasnik i rada seljaka. Kapital odgovara dinaru, ali rad je znoj, krv, život. Da li više vrijedi novac ili život? — Sigurno život! Dakle, shvatili ste me . . .«
Tada su zahtjevi radnika bili tek u počecima, i otac Leopold, kad mu je to dopuštao njegov društveni položaj, bio je njihov pionir.

Opravdanje ljubavlju

Boga nitko nikada nije vidio,[1] ali zdrav razum i vjera pokazuju nam ga tako savršenim, dobrostivim i poželjnim da ljubiti njega izgleda nešto najlakše i po sebi razumljivo, štoviše, neutaživa potreba našega srca. Bližnjega pak trajno gledamo. Svakidašnje iskustvo pokazuje nam sve njegove mane; katkada nam je antipatičan, a pokoji put i naš neprijatelj. Zbog toga nam se čini veoma teškim da ga ljubimo; da bismo u tome uspjeli, koji put je više potrebna jaka volja negoli nježnost našega srca.

Ipak sveti Ivan nas sasvim jasno uči: "Rekne li tko: Ljubim Boga, a mrzi brata svog, lažac je. Jer tko ne ljubi svog brata koga vidi, Boga kog ne vidi ne može ljubiti."[2] Priprosto rečeno, to znači: ljubiti Boga, što nam izgleda tako lakim, naprosto je nemoguće bez druge, koji put tako teške stvari — a to je ljubav prema bližnjemu. I tako ova druga ljubav pred Bogom i našom savjesti postaje svjedočanstvo i potvrda prve ljubavi. Štoviše, to je preduvjet, te ne možemo reći da Boga ljubimo, unatoč ne znam kako lijepim riječima i slatkim osjećajima, ako ne ljubimo i svoga bližnjega.

Lako ćemo shvatiti razlog tome samo ako promatramo što se zbiva među nama ljudima. Ne možemo reći da istinski nekoga ljubimo ako su nam strani ljudi i stvari koje on voli,

1 Usp. Iv 1, 18.
2 1 Iv 4, 20.

a još manje ako su nam antipatične ili mrske. A Bog toliko ljubi svakoga od naše braće da je na smrt dao svoga Sina. Može li onda on podnijeti da ih mi ne ljubimo? Evo dakle bitnog i temeljnog razloga prave ljubavi prema bližnjemu: činjenica da mi ljubimo Boga i da on ljubi našu braću. Te dvije ljubavi skupa rastu. Sveti Franjo, koji je zbog svoje žarke ljubavi prema Bogu nazvan Serafskim, osjećao se povezan sa svim Božjim stvorenjima, ne samo sa suncem ili vodom, već i s "bratom vukom". Želimo li još dublje proniknuti u to, vidjet ćemo da se svaka naša ljubav, samo ako je na pravom putu, vraća k Bogu koji nam je dao moć i radost da ljubimo: vraća se izravno ili preko njegovih stvorenja.

To je jedini oblik i razlog ljubavi prema bližnjemu, koji se može nazvati teologalnom kreposti ljubavi. Svaki drugi oblik je izvan te kreposti. Pronalaskom filantropije i nastojanjem da ona zamijeni ljubav, čovjek je zapravo pronašao tek bijedni nadomjestak, koji može obuhvaćati i sebeljublje, samozadovoljstvo i bahatost da može davati, očajnu potrebu da može ispaštati svoje prethodne krađe i silovitosti.

Učitelj prave ljubavi prema bližnjemu jest Krist na krvavom prijestolju križa. Tu on posve čisto ljubi Oca a u Ocu ljude koje želi s njime pomiriti. Na križu on prinosi sama sebe i tako časti Oca i vraća mu natrag ljudska stvorenja očišćena vlastitom krvlju. Sada možemo još bolje shvatiti postupak oca Leopolda koji je na prijekor prevelike dobrostivosti u praštanju prema svojim pokornicima znao prstom pokazati na raspelo i reći: "A što onda ON?"[3]

Evo ogledala njegove ljubavi prema bližnjemu: onaj koji "je za nas položio svoj život",[4] poučio nas je da "ne ljubimo riječju i jezikom, već djelom i istinom."[5]

Sveopća ljubav

Velike duše prožete su nezadovoljstvom zbog svega što su učinile, pa žarko žele raditi uvijek sve više i sve bolje. I otac Leopold, gledajući stalno pred sobom Raspetoga, nije bio zadovoljan stupnjem ljubavi koji je postigao. Često je ponavljao: "Istom mjerom, kojom mi drugima mjerimo, i nama će se jednoga dana odmjeriti. Kad god se sjetim tih riječi svetoga Evanđelja, svaki put zadršćem, jer ne znam koliko ih u životu provodim. Postupajmo uvijek dobro sa svima, jer kako god dobro postupali, nikad nećemo postupati kako treba postupati.

3 Više je svjedoka na biskupijskom i apostolskom postupku iznijelo tu kretnju oca Leopolda popraćenu tim ili sličnim riječima.
4 1 Iv 3, 16.
5 1 Iv 3, 18.

Uvijek iskazujmo svima ljubav, da je u svoje vrijeme nađemo kod Gospodina Boga. Ljubav! Ljubav! Jedino s ljubavlju i po ljubavi živimo u skladu s Bogom, s bližnjim i s nama samima!"[6]

Ljubav je u oca Leopolda rodila tako plemenitim osjećajima, duboko ljudskim velikodušnim činima, tolikim žrtvama te je dosegla najviše vrhunce junaštva. Ljubav ga je nadahnjivala da mu svatko tko mu se približi bude prijatelj i brat. On je to i na vanjštini pokazivao, pa je svatko tko je dolazio u dodir s njime, imao dojam da samo na njega misli. Bio je uistinu plemenit po rođenju, ali još plemenitiji pameću i srcem. Od majke Karoline Carević, kćeri grofice Jelene Bujović iz Perasta, baštinio je veliku otmjenost, staloženost koja se vidjela u svakom njegovu činu i spremnosti da izvrši i drugima ponudi svoje usluge.[7] Jednog je dana rekao nekom svom prijatelju: "Majka mi je bila grofica i imala je izvanrednu pobožnost uz otmjenost duha i odgoja. Ako nešto dobra ima u meni, onda to sve dugujem njoj."[8]

Nikada nije pokazao neuljudnosti, nikada nije učinio ništa što bi i najmanje moglo raniti ili poniziti drugoga. Uvijek je bio pun poštovanja i obazrivosti, radilo se o ne znam kako gruboj osobi. Štoviše, koliko je bilo do njega, još je veću nježnost i obazrivost pokazivao prema siromašnima, neznalicama i patnicima. Postupao je poput majke koja posebnom ljubavlju obasiplje neko svoje dijete samo zato što više trpi. A jadan svijet, koji je navikao da drugi upravo obratno s njima postupaju, dobro je to shvaćao, osjećao je u srcu novu nježnost, proživljavao je osjećaje koje u svojoj grubosti nije navikao doživljavati i u svom pučkom govoru izražavao je to govoreći o dragom ocu: "O benedetto, quello si che è buono!" (O, blaženog li, on je tako dobar!")[9]

Imao je veliko poštovanje prema svima, pa zato nije nikada kritizirao druge. Svatko je bio siguran da ga o. Leopold rado ima jer nikada u njegovoj odsutnosti on nije o njemu

6 AVP, kut. X, br. 38; usp. BP, str. 126.
7 Msgr Sebastijan Cuccarollo: AVP, kut. J, br. 11. — "Prirodnu" naklonost dobroti kod oca Leopolda iznio je jedan svećenik koji je dvadesetak godina bio njegov pokornik: "Otac Leopold je duboko ljubio bližnjega, i to ne samo s nadnaravnog razloga, već i zbog prirodne naklonjenosti svoga srca koje je bilo veoma osjetljivo za patnje vlastite braće" (msgr Gvido Bellincini: BP, str. 45). A jedan drugi svećenik, koji je preko dvadeset godina bio njegov pokornik, svjedoči: "Mogu potvrditi da je otac Leopold nježno i istančano ljubio bližnjega. Sve je primao jednako vođen ljubavlju prema Bogu i željom da ugodi dušama" (msgr Antun Barzon: BP, str. 101). Jedan njegov drugi pokornik, svećenik i profesor na Sveučilištu u Padovi, otkriva u ocu Leopoldu osjećaj koji se može smatrati uistinu znakom plemenitosti: "Govorio je da valja imati veliku ljubav prema ženama, jer one su ljubavi posebno potrebne" (msgr Antun Bettanini: AP, str. 35).
8 AVP, kut. VIII, br. 8.
9 On je to izricao mletačkim dijalektom: "Oh, benedetto, quello si che è buono!"

rekao nešto loše. Ako je što imao reći, ili je mislio da iz ljubavi mora reći, pozvao bi ga u stranu, da to nitko ne bi vidio. Ali o odsutnom bratu nikada ni jedne riječi prijekora. Kad su u pitanju bili teži i javni slučajevi te nije o nekome mogao baš ništa dobro reći, on bi isto tako prekidao razgovor i rekao bi: "Molimo se Gospodinu Bogu, da On tu stavi svoju ruku!"[10] O tome piše msgr Cuccarollo, koji ga je jako dobro poznavao: "Nikad nisi mogao iz njegovih usta čuti neki nedobronamjeran sud, kritiku uperenu na subraću, jer bit je redovničkog života ljubav, pa se on nikad nije usudio suditi drugoga."[11] A subrat otac Anđelo iz Fidenze na postupku se sjeća: "Uistinu je ljubio bližnjega, ljubio ga je iz ljubavi prema Bogu. Iz njegovih usta nikad nisam čuo riječi koje bi se protivile ljubavi. Štoviše, kad god je mogao, uvijek je dobro govorio o osobama, pa čak ako su drugi mislili drugačije."[12]

Nikakvo onda čudo da su svjedoci na njegovu postupku toliko isticali upravo njegovu ljubav prema bližnjemu.[13]

Tu istu nježnu, djelotvornu i obazrivu ljubav preporučivao je svakom prilikom i drugima. Jedan se brat laik kapucin sjeća: "Otac Leopold je uistinu ljubio bližnjega vođen ljubavlju prema Bogu. To je preporučivao i nama braći govoreći da, ako ne budemo ljubili bližnjega, nećemo ući u raj."[14]

Često je znao reći poglavarici jednoga ženskog samostana: "Uvijek postupajte sa svojim kćerima s ljubavlju i odgajajte ih u školi ljubavi! Učite ih da sve rade iz ljubavi prema Isusu! Nikakve grubosti! Kako su mnogo krivi oni poglavari koji zlorabe svoju vlast i postupaju grubo i s malo ljubavi s dušama koje im je Gospodin povjerio! Jednoga će dana vidjeti da nisu ništa dobra učinili i žet će ono što su posijali."[15]

10 AVP, kut. IX, br. 38; BP, str. 38.
11 AVP, kut. J, br. 1.
12 BP, str. 139.
13 Neka od tih svjedočanstava naročito naglašavaju oblik i predmet ljubavi oca Leopolda, što se na poseban način dojmilo svjedoka (otmjenost, nenamještenost, želja da ispravi i trpi za druge; osobitu ljubav prema siromasima, bolesnima, žalosnima, itd.); druga su svjedočanstva više općenita, ali zato ne manje važna. Evo samo nekoliko takvih svjedočanstava. Msgr Ivan B. Dalla Zuanna: "Veoma je živa bila u oca Leopolda ljubav prema bližnjemu: jedini mu je motiv bila ljubav prema Bogu. Štoviše, njegov je program bio: ljubiti Boga i drugima pomoći da ga ljube" (BP, str. 133). Preuzvišeni Vigilije Dalla Zuanna: "U oca Leopolda je veoma živa bila ljubav prema bližnjemu jer je u njemu bila veoma živa ljubav prema Bogu. Moglo bi se gotovo ustvrditi da je i on, kao što je uostalom znao i reći, bio spreman poput apostola svetog Pavla (prema kojem je bio veoma pobožan) biti proklet radi braće" (BP, str. 42;. O. Anđelo iz Fidenze: "Neprekidno je i herojski očitovao ljubav prema bližnjemu. Sasvim je zaboravljao na sebe, uvijek spreman da služi drugima. Za njega je bila prava muka ako ne bi mogao biti na uslugu drugima. Pa i za vrijeme bolesti otac Leopold je rado primao pokornike u svojoj samostanskoj sobici" (AP, str. 42). To sažeto svjedoči otac Alfonzo Orlini, general konventualaca: "Što se tiče duha ljubavi, može se reći da je otac Leopold bio postao sve svima" (AP, str. 156).
14 BP, str. 7.
15 AVP, kut. M, br. 2.

Jedanput je izgrdio nekoga svećenika što je uskratio odrješenje jednome pokorniku. Rekao je: "Ljubav mora ispovjednika nagoniti da u pokorniku pobudi osjećaje koji su za odrješenje potrebni."[16]

Jedan otac kapucin piše: "Jednoga dana optužim se ocu Leopoldu da sam ismijao starijeg redovnika zbog jedne njegove prirođene mane. Još uvijek su mi na pameti tadašnje njegove kretnje. Glava, koja je uvijek bila blago priklonjena, uspravi se, oči bljesnu, on se digne na noge kao da raste, i zaprijeti mi prstom, oštro me ukori. Prestrašen, ispitam se u brzini nemam li što teže što bi zavrijedilo slično ribanje, ali ne nađoh ništa. Kad je vidio da sam sav smeten, udobrostivi se i nastavi me blaže koriti."[17]

Ljubio je sve, pa i one koji su mu počinili kakvu neugodnost. Velikodušnim praštanjem pridobivao je duše i sa sobom ih povezivao nerazrešivim vezom prave ljubavi.[18]

Čak je bilo dosta imati i posebnu potrebu za tom dobrotom i ljubavlju da njome budeš još bogatije obasut.

Ljubav prema siromasima

Kruh koji je otac Leopold još kao dječak dijelio s jednim školskim siromašnijim drugom, čega se taj s ganućem sjećao šezdeset i pet godina kasnije,[19] zapravo je simbol ljubavi koju je blaženik gajio prema potrebnima. Istina, on kao siromašan redovnik samim zavjetom, a još siromašniji zbog svoje kreposti siromaštva, nije mogao zapravo materijalno učiniti ništa za siromahe, ali je nastojao da im na bilo koji način pomogne. S divljenjem je ta ljubav prikazana na njegovu postupku za proglašenje blaženim. Evo nekoliko svjedočanstava.

16 AVP, kut. X, br. 31.
17 AVP, kut. R, br. 9. Tu je zgodu iznio otac Rajmund iz Herna; iznio je to i na postupku (BP, str. 59). Taj redovnik iznosi: "Čini mi se da je ljubav prema bližnjemu bila karakteristična krepost oca Leopolda. Ljubio je bližnjega iz ljubavi prema Bogu i prema svima se pokazivao velikodušan i širokogrudan. Trudio se da uvijek učini dobro dušama" (BP, str. 58).
18 AVP, kut. X, br. 29. Spomenuti otac Rajmund iz Herna izjavljuje: "Mogu potvrditi da je on vršio djela duhovnog milosrđa: spremno je opraštao svaku uvredu i ljubio je i one koji su mu možebiti nanijeli kakvu nepravdu. Njegov je izvanjski stav bio takav kao da uopće nema osoba koje su mu protivne ili koje su po sebi zlonamjerne" (BP, str. 59). A jedan drugi subrat, otac Kerubin iz Loniga: "Znao je velikodušno opraštati male uvrede koje je osjetio u samostanu. Nije nikad bio zlopamtilo. To je bila veoma velikodušna njegova vrlina, jer je po naravi bio dosta nagao; otac Celzo iz Udina, sad već pokojni, rekao je da mu je temperamenat bio "lavlji" (AP, str. 78). Dakako, ta krepost ljubavi i strpljivosti još bolje se pokazuje u nepredviđenim ili nepredvidivim životnim prilikama. Jedan pokornik oca Leopolda iznosi na postupku: "Jednom sam bio svjedok kako je jedan nenormalan čovjek neprestano ulazio i izlazio iz ispovjedaonice sluge Božjega. On se na to nije uopće uzrujao, već je s krajnjom ljubavlju postupao prema njemu" (AP, str. 138).
19 Usp. 1. pogl.

"Prema siromasima je imao veliku sućut i nastojao im je pomoći u skladu sa zavjetom poslušnosti i s odobrenjima. Poticao je bogatije osobe da pomognu onima kojima je bila potrebna posebna pomoć."[20]

"Prema siromasima, a osobito prema propalim bogatim obiteljima, imao je srce puno sućuti i poticao je druge da im pomognu. Darove koje su mu donosili vjernici, davao je svakog ponedjeljka meni, koji sam tada bio njegov gvardijan. Ni s jednim darom nije raspolagao bez pristanka poglavara."[21]

"Ako bi u samostan došao siromah, molio je kuhara da mu dade kruha ili nešto drugo."[22]

"Bio je sretan kad bi mu se pružila mogućnost da pomogne siromasima."[23]

Svojim sigurnim pouzdanjem u Providnost preporučivao je bogatijim pokornicima djelotvornu ljubav i davanje milostinje. Ujedno im je jamčio da će za sebe time postići svaki Božji blagoslov. Piše gospodin Antun Bergamasco (čit. Bergamasko) iz Padove: "Često sam išao na ispovijed k ocu Leopoldu i svaki sam mu put dao mali dar za siromahe. Uvijek mi je od srca zahvaljivao, a jednom mi reče: 'Veliko dobro činite što dajete za siromahe. Uvijek se sjetite siromaha i budite sigurni da ćete vjerom i ljubavlju prema potrebnima postići od Boga mnoge milosti.' Taj poticaj mi je više puta ponovio. Uvijek sam nastojao da ga provedem u djelo i morao sam ustanoviti da mi je na taj način u mojim teškim životnim prilikama Božja Providnost uvijek dolazila u susret, i to na način koji se može nazvati čudesnim."[24]

Kad mu nisu pomogla ljudska sredstva da pomogne jadnim patnicima, utjecao se Gospodinu. Isusu je iznosio obećanja data onima koji su mu se obraćali u nevoljama i bio je siguran u Božju pomoć prema nesretnicima. I zaista, Božja dobrota nije znala odoljeti takvoj ljubavi i odgovarala je činima koji nam izgledaju sasvim čudesnima.

Jednog dana 1932. godine gospođa Innocenza Marija Venturini iz Padove našla se u vrlo teškoj nevolji pa pođe k ocu Leopoldu. Više nije imala ništa. Preostalo joj je samo pet lira. I njih dade ocu Leopoldu za siromahe. On, veoma dirnut tom njezinom ljubavlju, reče: "Gospođo, vjerujte! Gospodin će ustostručiti tih pet lira!"

Bilo je upravo tako. Čim je došla kući, jedna joj njezina prijateljica sama od sebe posudi tisuću lira, a dan kasnije vraćena joj je lijepa svota na koju više nije ni mislila, jer je dužnik više puta izjavio da joj je ne može vratiti.[25]

Jedan gospodin iz Padove pripovijeda: "Godine 1928. obolih i nađoh se u najgroznijoj bijedi. Budući da sam trebao lijek, posudio sam četrdeset lira i otišao da ga kupim. Prolazeći kraj bazilike sv. Antuna, htjedoh ući da se pomolim. Upravo na vratima nađem siromašnu ženu s dvoje sitne djece na rukama kako očajno plače.

— Sirotice, zašto plačete? — upitam je ganut.

— Plačem jer me muž ostavio s ovo dvoje djece — odgovori ona.

Pitajući dalje, uspio sam doznati da je ona iz Potrogruara i da je došla u Padovu ne bi li pronašla muža koji je bio pobjegao s nekom drugom ženom. Ona svrši bolnu pripovijest riječima: 'Već je drugi dan otkako nismo ništa jeli, jer ništa nemamo!'

Nisam mogao svladati svoga ganuća i dadem sirotici svih četrdeset lira, a onda je odvedem k upravitelju bazilike ocu Lambertu Perroniju, koji je također utješi i širokogrudno joj pomogne.

No sad se ja nađoh u vrlo teškoj neprilici: trebao sam lijek, a nisam imao više četrdeset lira! Uvjeren da sam učinio veliku nesmotrenost, odem k ocu Leopoldu i plačući ispripovjedim što mi se dogodilo.

Dobri se otac gane i reče mi: 'Vjerujte! Vaša je ljubav bila mila Gospodinu! On će je umnožiti! Vjerujte!'

Odem utješen. Riječi časnoga oca ispuniše se gotovo odmah. Još iste večeri, dok sam se u crkvi molio pred Svetootajstvom, približi mi se neka gospođa, stavi mi na ruke četrdeset lira i reče da mi sasvim oprašta dug od četiri stotine lira, što sam joj ga bio dužan!««[26]

Jedan gospodin iz nekog sela blizu Padove pripovijeda: »Godine 1927. snašle su mene i moju obitelj nevolje zbog vrlo oskudne žetve. Već sam bio izmjerio žito i bilo ga je vrlo malo.

Pođem k ocu Leopoldu i ispripovjedim mu svoj žalostan položaj. Dobri me otac najpažljivije sasluša i reče mi: 'Pazite dobro što ću Vam reći! Gospodin Bog će Vam umnožiti žito! Uhvatite me za riječ, rukama ćete pipati što sam vam rekao! No nikome ni riječi o tome! Jesmo li se razumjeli?'

Na te riječi osjetih da mi se u srcu rađa duboka vjera u riječi blagoslovljenog oca i odem zadovoljan. Kad sam neko-

20 AP, str. 13.
21 AP, str. 62.
22 AP, str. 180.
23 BP, str. 257.
24 AVP, kut. II, br. 26.
25 AVP, kut. V, br. 5.
26 AVP, kut. X, br. 34.

liko dana poslije ponovno vagao žito, nađem, začuđen i gotovo prenerażen, da imam deset kvintala žita više. Kažem da sam bio 'prenerażen', jer čovjek grešnik dršće pred tako očitim Božjim posredovanjem!

Čim mi je bilo moguće, pođoh da događaj ispripovjedim ocu Leopoldu. On me sasluša vrlo zadovoljan, a onda se najednom uozbilji i reče: 'Ponizimo se pred Gospodinom Bogom! Mi možemo biti pravi začetnici samo grijehu. Jedino grijeh je naše vlasništvo.'«[27]

Premda je otac Leopold živio u sasvim drugačijoj sredini, on je shvaćao tragediju siromašnih obitelji, katkada s brojnom djecom, pogotovo kad bi otac ostao bez posla. To više jer u njegovo vrijeme nije bilo socijalnog osiguranja kao danas, koje u stanovitoj mjeri pomaže u krajnjoj nuždi bijednicima. Žalio je u svom dobrom srcu, i s bezgraničnim pouzdanjem utjecao se Gospodinu Bogu za sve. Njegovim molitvama tolike su siromašne obitelji bile utješene a Gospodin proslavljen.

Gospodin Petar Zanardi sa stanom u Via Buzzacarini (čit. Bucakarini) u Padovi nađe se godine 1916. sa svojom obitelji u vrlo teškom položaju, jer nije mogao dobiti posla. Imao je petero djece ispod petnaest godina, a u kući nije više bilo ni korice kruha da im utaži glad. Na sve je načine tražio kakvo zaposlenje, ali uzalud. Sva su vrata bila za nj zatvorena. Ukratko, najcrnji očaj zagospodari siromašnim čovjekom i njegov duh počne kolebati. Budući da više nije mogao podnositi bol slušajući kako ga djeca uzalud mole kruha, namisli se utopiti i tako skončati svoj život.

Ali je Providnost bdjela nad njima i on osjeti jak nutarnji poticaj da pođe k ocu Leopoldu. I doista, rano ujutro ode u kapucinsku crkvu, uđe u sobicu gdje je ispovijedao otac Leopold, razloži mu svoj očajan položaj i svrši rekavši da je odlučio utopiti se i tako dokrajčiti svoj život.

Otac je Leopold potresen slušao žalosnu povijest, ali kad je Zanardi došao do glupe odluke, stane se smijati i reče: "Ne, ne! Pustite, neka voda ide u more! Vjerujte! Ja Vam obećajem, ne u svoje, nego u Božje ime, da ćete brzo naći posao. Dapače — nastavi nakon kratke stanke — naći ćete ga prije nego se vratite kući. Gospodin Vas neće nikada napustiti! Imajte vjere!"

Siromašni čovjek bijaše tako dirnut tim riječima da je osjetio kako u tili čas nestaje napasti samoubojstva i u duši mu se opet rađa čvrsto pouzdanje u život. Ganut, zahvali, izađe iz crkve i uputi se kući.

27 AVP, kut. VIII, br. 36.

Jedva je pošao, kad sretne jednog znanca koji mu reče: "Upravo sam sada bio kod Vaše kuće i tražio sam Vas. Baš mi je drago da sam Vas sreo jer Vas moj gospodar treba. Dođite odmah da preuzmete svoj posao."

Zanardi ode i nađe posao s vrlo dobrom plaćom. Povrativši se kući, plačući zagrli ženu i djecu i ispripovijedi im kako ga je otac Leopold spasio od tjelesne pogibli, i — što je mnogo veće — pogibelji da zauvijek izgubi svoju dušu.[28]

Gospodin Ivan Armellini iz Padove pripovijeda: "Moja je siromašna obitelj, sastavljena od moje žene i sedmero male djece, nakon neprekinutog niza nesreća, bolesti i nezgoda, trebala jednu veliku milost koju je bilo teško dobiti. Ja sam naime htio, u vrijeme opće nezaposlenosti, dobiti zgodno i stalno mjesto, i to u našem gradu, blizu svojih dragih.

Početkom prosinca godine 1933. razložim svoju potrebu ocu Leopoldu. Nisam mu sakrio svoju malodušnost i utučenost. On me pažljivo saslušao i dugo razmišljao. Onda mi reče: 'Dragi gospodine, ne klonite duhom. Molimo zajedno, s pouzdanjem, i budite sigurni da ćete još ove godine biti uslišani!'

I obistinilo se kako je časni otac prorekao. Mi smo u obitelji pouzdano molili, i ja sam 21. prosinca dobio željeno mjesto.

Ali me čekala nova kušnja. Strašna novčana nesreća bacila me, može se reći, na ulicu. Bol mi je tako ozbiljno zaprijetila zdravlju da su se bojali za moj život. Nesretna je moja obitelj bila u pogibli da potpuno izgubi staru očevinu. Bile su naime podignute tužbe protiv moga poštenja u trgovini.

Otac Leopold, koji je do dna poznavao činjenice i vidio moju pravednost, premda su se neki lažnim optužbama nabacivali na moje pošteno trgovanje, ponovno je i ponovno uvjeravao moju ženu, koja je gotovo bezutješno plakala, govoreći joj: 'Pouzdajte se u Providnost! Gospodin Bog je sve vidio i sve zna! Pustite ... Proći ćete s djecom nad pravim ponorom, ali nećete u nj pasti! O tom Vas uvjeravam u ime Božje!'

Proživjeli smo strahovite trenutke. Često je zaprijetio potpuni slom, ali smo uvijek pouzdano molili i svako jutro slušali svetu misu, kako nas je otac Leopold uputio, i sve se zamalo svršilo na najbolji mogući način, baš kako je on prorekao."[29]

28 AVP, kut. Z, br. 3.

29 AVP, kut. A. br. 12. Gospodin Ivan Armellini je opširno iznio sav slučaj za vrijeme biskupijskog postupka. To je pripovijedanje tako živo izneseno. U gornjem sažetom prikazu izostavili smo neke pojedinosti, pa smatramo zgodnim da ovdje donesemo cijeli izvještaj: "Zbog rata u Etiopiji" — pripovijeda svjedok ciljajući na događaje 1936. godine — "u Italiji su poduzete posebne privredne mjere. Poslovi su mi počeli ići veoma loše. Htio sam ispuniti sve svoje obveze misleći i na sama sebe, i za kratko

Ljubav prema bolesnima

Uz siromahe otac Leopold je osobito volio bolesne. Za njih bi, bez pretjerivanja, žrtvovao svoj život.

Ponajprije to su bili kućni bolesnici. U njegovo vrijeme u samostanu u Padovi bila je bolnica venetske kapucinske provincije za staru i bolesnu braću. Činilo se kao da on ne bi mogao biti udaljen od te svoje patničke subraće. Piše jedan brat laik kapucin: "Otac Leopold je imao veliku sućut prema staroj i bolesnoj subraći. Svaki dan, pa i više puta na dan, odlazio je u samostansku bolnicu da ih tješi. U odsutnosti oca gvardijana i oca vikara on kao stariji bio je poglavar kuće. Nije mirovao. Uvijek je bio pokraj bolesne subraće i na moje primjedbe zašto se toliko muči, kad su bolesnici dobro posluživani, odgovarao je da poglavar ne smije gledati na žrtve kad se treba brinuti za bolesne i udovoljiti im što žele ili što im je potrebno."[30] I siromašni bolesnici očekivali su njegov posjet kao posjet anđela Božjega.

I prema bolesnicima izvan samostana pokazivao je veliku brigu. Kad bi ga pozvali da ih posjeti, nije ni pred kakvom žrtvom prezao. Često je ljeti išao bolesnicima u najvruće poslijepodnevne sate, jer je kasnije morao biti u ispovjedaonici.[31]

vrijeme nađoh se na rubu propasti. Trpio sam mnogo i fizički tako da sam upao u vrlo loše zdravstveno stanje.

U obitelji nisu ništa znali o svemu tome. Došli su mi dragi prijatelji i pozvali me da im se povjerim. Potresen time, upoznah ih sa svime, u nazočnosti svoje žene. Prijatelji pođoše po savjet k ocu Leopoldu, a sluga Božji, prije no što mu počeše govoriti, reče im: 'Dolazite radi našeg zajedničkog prijatelja Armellinija. Učinite za njega sve što možete, jer ja u svojoj ruci imam njegovu savjest.' Prijatelji su bili spremni učiniti i velike žrtve, ali njihove mogućnosti nisu bile u stanju da zadovolje moje obveze. Osoba koja je bila upoznata s mojim poteškoćama pokaže spremnost da odmah otkupi sve nekretnine moje žene, ali bez mogućnosti da ja to kasnije ponovno od njega otkupim.

Moja se žena tada obrati ocu Leopoldu da ga upozna kako stvari teku. Otac joj reče da ne prodaje, da se odupre pod svaku cijenu. A budući da je ona iznosila poteškoće, on joj sve to potvrdi, rekavši: 'Vaša će obitelj ići po samom rubu propasti, ali neće pasti.' Kad je moja žena odlazila, sluga Božji je ponovno pozove i reče joj: 'Ponavljam: vaša će obitelj ići po samom rubu propasti, ali neće pasti. Želite li da Vam to napišem?'

Događaji su pokazali da su riječi oca Leopolda bile uistinu proročke. Bio sam pozvan u vojsku, i za vrijeme služenja vojske sve krene neočekivanim putem.

1946. moja stara tvrtka povjerila mi je istu službu. Sjećam se, da budem još točniji, kad sam, sav očajan, pošao k ocu Leopoldu, on otkrije moju ludu namjeru da si oduzmem život. I reče mi: 'To se ne radi.' Vratih se kući i nekoliko dana kasnije, kad mi je žena bila odsutna, bio sam gotovo odapeo svoj revolver, kad mi se učini da vidim oca Leopolda koji mi je, podižući ruku, stalno opetovao: 'To se ne radi; dolje to oružje!' Nadvladavši tu krizu, zaključah svoj revolver. Kad je ušla moja supruga ispripovjedih joj plačući svoj očajnički postupak koji sam namjeravao učiniti i kako sam imao dojam da vidim i čujem oca Leopolda" (BP, str. 205-207). I gospođa Marija Armellini je bila svjedok na postupcima oca Leopolda (BP, str. 216-218; AP, str. 69-71).

30 AVP, kut. M, br. 12 (usp. također BP, str. 7;.

31 O. Kalisto iz Mortegliana, kapucin: AVP, kut. C, br. 13. On svjedoči na postupku: "Mogu potvrditi da je imao veliku samilost prema siromasima i bolesnima. Svake je večeri posjećivao bolesne u samostanu i često, kad je bio pozvan, unatoč teškoćama, rado je išao k bolesnicima izvan samostana" (BP, str. 23).

U posebnim slučajevima odlazio je i u druge gradove venetske pokrajine, pa čak i dalje, da bude uz kojeg jadnog umirućeg.[32]

Pred patnjama bolesnika otac Leopold se znao ganuti i toliko je dosađivao Isusovom Srcu da mu je na kraju moralo udovoljiti ono što je tražio. Smiješeći se govorio je: "U takvim slučajevima treba mu dosađivati, kao što je onaj čovjek usred noći dosađivao svome prijatelju dok nije ustao i dao mu što je tražio."[32a] Donosim samo nekoliko zgoda. Bilo bi potrebno napisati cijelu knjigu da se donesu svi poznati slučajevi.

Gospodin Albert Bedin iz Marendola blizu Monselice (čit. Monseliče) pripovijeda: "Godine 1933. spopadne me teška bolest i u kratko vrijeme me dovede na rub života. Ujutro 31. srpnja padnem u smrtnu borbu. Dođe liječnik i reče da ću u najboljem slučaju izdržati do poslije podne. U mojoj sobi bijaše mnogo ljudi koji su čekali da budu prisutni kod moga preminuća: bio je tu i župnik, koji me toga dana nije napuštao.

Moji rođaci, koji su znali da sam vrlo štovao oca Leopolda, namisliše dovesti njega k mojoj smrtnoj postelji. I doista, pođoše oko tri sata poslije podne automobilom u Padovu po njega.

Čim je otac Leopold ušao u moju sobu, reče prisutnima: 'Vjerujte!'

Zatim naredi da svi, pa i župnik, izađu. On ostane sam sa mnom. Ja nisam ništa razumijevao. No iznenada se stresem, jer sam osjetio da me netko ćuška po licu: pred sobom ugledam oca Leopolda koji me odmah počne ljubiti u obraze. Potom otvori vrata i pozove sve prisutne govoreći: 'Imajte vjere! Pomozite mi moliti! Sad je već čovjek moj!'

On mi onda uz pomoć župnika podijeli sveto ulje i ja se iznenada nađoh — zdrav.

U četiri sata dođe liječnik misleći da će me već naći u vječnosti, a kad tamo, ja sam sjedio na krevetu i smijao se s onima koji su čekali moju smrt.

Otac Leopold govoraše sav smeten: 'Bila je to vjera u sveto ulje! Bila je vjera u sveto ulje! Ona je načinila čudo!'[33]

32 AVP, kut. IX, br. 9. Msgr A. M. Bettanini: "Svaki put kad je bio pozvan kojem bolesniku, uvijek je bio spreman podnijeti i teškoće putovanja samo da mu bude od pomoći" (AP, str. 29). Olinto Berto: "Znam da je otac Leopold išao posjećivati bolesnike, i to uvijek pješice. Potresno je bilo vidjeti ga kako ide vukući svoje siromašno tijelo" (AP, str. 173). Elvira Furlan udova Mezzardi: "Veliku je ljubav pokazivao prema bolesnima. I mene je više puta posjetio dok sam bila u lječilištu" (AP, str. 102). Msgr Josip Schievano: "Znam da je otac Leopold išao k bolesnicima kad su ga pozvali, pa i kad mu je to predstavljalo velike teškoće. Kad sam i sam jednom zaželio, posjetio me sluga Božji za vrijeme jedne teške bolesti (tifusa) 1926. godine. Tada sam bio u Zanèu, 56 kilometara od Padove" (AP, str. 89). Svjedočanstva o tome mogli bismo još nanizati.

32a Usp. Lk 11, 5 (AVP, kut. X, br. 8).

Gospođa Marija Zanirati (čit. Canirati) iz Stellata Po pripovijeda: "Moja je kći tri godine trpjela od zglobobolje u hrptenjači i unatoč svim liječenjima stanje se uvijek pogoršavalo. Nije mogla raditi ni najmanjeg posla, i polako je gubila snagu da načini ikakav pokret. Kad ju je pregledao jedan stručnjak, dao nam je tužan odgovor da je ozdravljenje gotovo nemoguće.

Godine 1939. dođe mi u snu nadahnuće da odem u Padovu k ocu Leopoldu. Istoga jutra pođem na put. Čim sam stigla pred časnoga oca, osjetim kako mi se u srcu budi neograničeno pouzdanje i tvrda vjera da će svaka moja želja biti uslišana. Plačući mu ispripovjedim što se dogodilo mojoj kćeri. Moja je majčinska bol silno potresla oca Leopolda. Malo je razmišljao, a onda mi reče: 'Još danas ćete dobiti milost! Budite zadovoljni: Vaša će kći ozdraviti! No primajte svake nedjelje svetu pričest!'

To me ohrabri i ja otkrijem dragom ocu drugu ranu svoga srca. Jedna se moja sestra zbog obiteljskih nezgoda nalazila u teškim novčanim prilikama. On mi odmah odgovori: 'Ništa se ne uznemirujte! Vaša će sestra promijeniti položaj i Providnost je neće napustiti!'

Bila sam duboko dirnuta tako neiscrpivom dobrotom, ali moje srce još nije bilo zadovoljno. Još me jedna stvar žalostila, ali više nisam imala smjelosti da je kažem. Dobri otac prozre moju dušu i s očinskom me dobrotom pozove da mu otvorim cijelo svoje srce. Rečem mu da jedan moj nećak ima iz rata u tijelu jedno tane koje mu se zabilo blizu srca. Nisu ga mogli izvaditi, a trajno mu prouzrokuje boli. Jadnik bi mogao svaki čas umrijeti.

Otac Leopold ostane dugo zamišljen, a tada mi ljubaznim glasom, kao da želi ublažiti značenje svojih riječi, reče: "Ne, gospođo, to ne!'

Lijepo mu se zahvalim za dvije dobivene milosti i izađem iz njegove ispovjedaonice. Ostadoh još neko vrijeme u crkvi da zahvalim Gospodinu za utjehu što ju je moje srce osjetilo. Nakon kakvih deset minuta pojavi se na jednim pokrajnjim vratima otac Leopold, dade mi znak da se približim, i reče mi sav veseo: 'Gospođo, i to će Vam biti udijeljeno. Vašem će nećaku biti bolje, i Božja će Providnost bdjeti nad njim!'

Tolika me dobrota silno ganula i nisam mogla naći riječi da mu izrazim svoju zahvalnost. Suzama zahvalnicama okvasila sam njegovu blagoslovljenu ruku.

Sve se dogodilo, kako je on prorekao. Čim sam došla kući, na svoje začuđenje nađem kćerku kako pere rublje. Od toga

se časa nije više tužila ni na kakvu bol. Tri dana nakon toga dobijem od sestre pismo da je neočekivana sreća sredila njezino gospodarsko stanje. Moj mi je nećak isto tako javio da su njegove boli prestale, i da može kao i prije obavljati svoje poslove."[34]

Što se pak dogodilo gospođi Ani Gazzi (čit. Gaci) iz istog kraja Stellata Po, donosimo prema njenom izvještaju na postupku: "Kad sam 1936. godine očekivala dijete, imala sam jake bolove od infekcije i akutne upale bubrega. Pristala sam da pođem u bolnicu jer mi je otac Leopold poslao ovaj brzojav: 'Idite u bolnicu — Božji blagoslov — sve će dobro svršiti!' Kad sam došla u bolnicu, liječnik otkrije veoma teško stanje moje porodiljske infekcije, pa je čak idućeg jutra sam profesor izjavio da mi ostaje još samo jedan sat života. Zato su me ostavili u operacionoj sobi u očekivanju smrti. Ja sam pak imala čvrstu nadu u oca Leopolda.

U jednom času osjetim da netko kuca na vratima i čuh glas: 'Ima nešto hitno za gospođu!' Stigao je brzojav. U tom sam trenutku rodila kćerkicu. Brzojav oca Leopolda je glasio: 'Šaljem blagoslov Vama i Vašoj kćerkici.'

Nakon dva dana . . . mogla sam otići kući. Bila sam sasvim zdrava. U znak zahvalnosti curici smo nadjenuli ime Leopoldina.

Kasnije je moj suprug otišao u kapucinski samostan u Padovu. Nikada prije nije poznavao oca Leopolda. Ipak ga je sluga Božji izravno pozvao i ovako oslovio: 'Dođite ovamo Vi koji ste otac moje Leopoldine.'

Nadalje: 1939. godine dobila sam tumor. Nakon pregleda liječnik me je htio prisiliti da odmah pođem u bolnicu. A ja, na vlastitu odgovornost — zbog krvarenja — htjela sam se vratiti kući. Kad sam se vratila, moj muž, koji je bio otpušten s posla, stavi mi na raspolaganje sto lira da se, ako želim, mogu uputiti u Padovu.

Tako sam se mogla susresti s ocem Leopoldom. Njemu sam pokazala bolnički list. Na to će otac Leopold: 'To Vam više ničemu ne služi; Vi ste ozdravili; pođite bilo kojem specijalistu i više Vam neće pronaći tumora!'

Govorila sam o svom suprugu koji je otpušten s posla, a otac Leopold reče: 'Ovog istog dana bit će ponovno primljen!' Tako je i bilo. Mogu još dodati da sam došla u Padovu u takvom stanju krvarenja da sam se stidjela. Kući sam se vratila sasvim zdrava."[35]

---

34 AVP. kut. G, br. 5.

35 AP, str. 199-200. Gospođa Ana Gazzi upoznala je oca Leopolda 1928. ili 1930, i odonda se često susretala sa slugom Božjim, gotovo svaki mjesec sve do njegove smrti (AP, str. 198, 200). U vezi s ovdje iznesenim rekla je

Ta čudesna ljubav oca Leopolda prema toj gospođi i njezinoj curici — na čijem je rođenju čestitao prije nego se to moglo ljudski govoreći saznati — pokazuju nam osobitu nježnost koju je blaženik pokazivao pred bolima majki. Nije mogao odoljeti, s njihovim je suzama miješao svoje suze. Iz njegova srca, koje je krvarilo, uzdizala se u nebo žarka molitva koja je ganula i Isusovo Srce. Odmah je djelovala milost koja je donijela utjehu, osušila suze i ulijevala nove nade.

Godine 1932. prijetila je gospođi Elizi Fiorazzo Salerni iz Padove velika nesreća. Njezina je sina jedinca napala vrlo jaka duševna kriza, tako da je prof. Borgherini odlučio da ga pošalje u bolnicu za umobolne.

Nesretna je majka bila duboko utučena i nije znala kako da si pomogne, jer joj je sin uz ostalo bio i jedina mogućnost života. Sama Providnost nadahne joj misao da se obrati ocu Leopoldu.

Dobri je otac bio vrlo potresen kad je čuo njezinu tešku nesreću. Dugo je ostao u mislima, a onda mu se lice iznenada rasvijetli i zadovoljno reče: "Gospođo, razvedrite se! Danas smo u svetoj misi čitali događaj udovice iz Naina. I Vi ste udovica, i Vi imate sina jedinca. Isus mora i s Vama imati smilovanja! Pouzdajte se! Vaš će sin ozdraviti."

Doista je Isus govorio kroz usta svoga sluge, jer kad se gospođa vratila kući, sin joj je bio savršeno spokojan i miran. I od toga se dana nikada više nije tužila ni na najmanju njegovu duševnu smetenost, iako je on obavljao duge i mučne poslove svoje službe.[36]

Gospođa Marija Capato (čit. Kapato) u Guzzonu (čit. Guconu) u Adriji 1940. godine imala je dvadesetogodišnjeg sina Virgilija koji je obolio od padavice. Napadi su bili vrlo česti. Pokušali su svim mogućim liječenjem, ali bez uspjeha. Majka pođe pješice čak u Padovu da od svetog Antuna isprosi ozdravljenje sina. Došavši sva iscrpljena pred sam grad, stane da se malko odmori. Jedna je gospođa ugleda u takvom stanju, upita je što joj se dogodilo i kad je sve čula, savjetuje joj da pođe k ocu Leopoldu koji će joj kazati da li njezin sin može ozdraviti. Ona pođe u Sveti Križ i izloži svoju nevolju ocu. On joj reče: "Blažena ženo, ne znate li da se od te bolesti ne može umrijeti?" Sirotica se na te riječi zbuni i počne plakati. Tada otac Leopold ostane malko u tišini, zatim joj smiješeći se

na postupku: "Često sam i iz inozemstva znala primiti pisma u kojima su me tražili da zajamčim da li odgovara istini ono što se iznosi o milostima koje sam dobila po zagovoru oca Leopolda, a iznesene su u Životu koji je napisao otac Petar iz Valdiporra" (AP, str. 203).

36 AVP, kut. F, br. 9.

reče: "Vjerujte! Vašem će sinu biti bolje i ozdravit će. Sigurno će ozdraviti."

Žena otiđe utješena. Sin se odmah osjećao bolje. Nakon jedanaest mjeseci dobije ponovni napad. Gospođa, sva izbezumljena, vrati se k ocu Leopoldu. Čim je on ugleda, a da nije ni čekao da progovori, reče joj: "Bio je to đavao, ali vidjet ćete da neće više imati vlasti nad Vašim sinom. Idite i vjerujte!" Od toga trenutka njezin sin nije nikada više dobio napada.[37]

Ljubav prema potlačenima

Ljudske patnje često povećava i ljudska nepravda. Pred patnjom potlačenih otac Leopold se znao raspaliti svetom revnošću. Svojom vjerom ih je tješio i njihovu misao uzdizao k višnjoj Božjoj pravdi, koja će nedvojbeno sve staviti na svoje mjesto. Pisao je gospođi Gildi Palloni, koja se nalazila u nevolji zbog nepravde koja joj je nanesena: "Iznad ljudske volje, pa čak i iznad ljudske zloće i opačine, stoji Onaj koji upravlja ljudskim životom, koji je njihov višnji i neopozivi sudac. On je izrekao svoju višnju presudu: 'Mjerom kojom mjerite, mjerit će vam se.'[37a] Mi to kažemo: 'Što posiješ, ono ćeš i žeti.' Imajte, dakle, vjere u Božju pravednost i nećete se razočarati."[38]

A kad su prilike tražile hitno rješenje, znao je od Boga postići pravednost za potlačene.

1937. nađe se petnaestak seljačkih obitelji iz jednog seoceta blizu Padove u vrlo kritičnom položaju, jer im je vlasnik pod svaku cijenu htio oduzeti zemlju što su je imali u zakupu.

Jedna od tih osoba pođe k ocu Leopoldu da zamoli njegovu pomoć. Dobri je otac bio dirnut slušajući žalosno pripovijedanje, a onda sav ražaren u licu reče: "Recite svima neka imaju pouzdanja! Neće se dogoditi ništa od onoga čega se boje! Taj je gospodin gospodar zemlje, ali Bog je Gospodar sviju! Neka imaju vjere."

Upravo tako se i zbilo. Onaj gospodin nije uza sva nastojanja mogao izvršiti svoje namjere i te su siromašne obitelji nadalje imale mogućnost da dostojno žive.[39]

Godine 1940. pošalje jednog seljaka iz okolice Padove njegova gospodarica da moli oca Leopolda da svojim blagoslovom udalji iz njezine žitnice miševe koji su se silno razmnožili i jeli žito. Seljak doda da mu gospodarica nije htjela dati određenu količinu žita što mu je pripadala.

37 AVP, kut. C, br. 2.
37a Mt 7, 2.
38 AVP, kut. VI, br. 152.
39 AVP, kut. R, br. 4.

Otac Leopold se jako rasrdi i reče mu: "Kažite svojoj gospodarici da Vam dade žito, jer, dok ne ispuni svoju dužnost, miševi neće ostaviti žitnicu. Recite joj da sam Vam to ja rekao."

Ta gospođa nije htjela o tome ni čuti. No konačno, uplašena štetom što je načiniše miševi, dade žito seljaku i životinje odmah ostaviše žitnicu.[40]

Godine 1941. jedan drugi siromašan seljak blizu Padove nađe se u vrlo teškoj nevolji. Jedan njegov susjed na sve je načine nastojao da ga izbaci iz kuće da bi dobio u zakup i polja koja je on obrađivao. Zbog toga ga je trajno klevetao kod gospodara. Siromah, s petero djece, bijaše sav očajan. Bojao se da će se svaki čas naći na ulici.

Plačući, obrati se ocu Leopoldu. On mu, ganut i prožet svetim gnjevom, reče: "Jao onome koji Vam pokuša učiniti zlo! Vjerujte! Prije će biti lišen kuće taj jadnik negoli Vi i Vaša djeca."

Tako se i dogodi. Gospodar nije htio vjerovati tom klevetniku koji je svašta izmišljao protiv tih jadnika i jednoga lijepog dana uzme mu kuću i polja, a oni su ostali na svom mjestu.[41]

Jedan gospodin iz mjesta pokraj Padove nađe se 1934. godine u krajnje teškom položaju.

Dao je u zajam jednu zgradu, ali pod uvjetom da bez njegova dopuštenja ne bude dalje davana u zajam. Međutim, novi stanar najednom iznajmi zgradu drugome, a da ni riječi nije rekao gospodaru. Ovaj se posvadi s krivcem i reče mu da je postupio nepošteno. On bahato postupi i okleveta ga za uvredu časti. Slučaj postade još ozbiljniji. Pozove ga odvjetnik njegova protivnika i priopći mu da uvrijeđeni, tobože, traži barem 20.000 lira kao uvjet da prekine raspravu.

Siromašni čovjek nađe odvjetnika. On mu je trajno davao jamstvo da će on dobiti parnicu, no jednog dana ga pozove i reče mu da je bolje da dade dvadeset tisuća lira i stvar dokrajči. Inače će na eventualnom postupku proći još gore.

Stvar je uzvitlala prašinu i svi su očekivali žalostan ishod.

Taj gospodin, svjestan nepravde koja mu se nanosi, nije htio popustiti. Pođe ocu Leopoldu i ispriča mu žalostan slučaj i zamoli za savjet.

Otac Leopold je pozorno slušao. Zatim sav raspaljen u licu reče: "Ne, ni pare mu ne smijete dati. Vjerujte i sve će svršiti dobro. Naprotiv... Dosta! Od ovog časa nitko više neće govoriti o tom slučaju. Samo vjerujte!"

40 AVP, kut. B, br. 22.
41 AVP, kut. X, br. 4.

Začudo, više se nisu čuli ni odvjetnici ni tužitelj.

Nakon godinu dana taj gospodin upita svoje prijatelje zašto mu više nikada nisu spomenuli tu stvar koja ih je prije toliko zanimala. Ostali su začuđeni i čudno im je bilo kako su najednom tu stvar sasvim zaboravili. Da stvar bude još čudesnija, njegova vlastita majka, koja je prije bila zabrinuta za taj žalostan slučaj i o njemu trajno govorila, od tog trenutka o njem nije više ni riječ progovorila. Kad ju je nakon godinu dana sin podsjetio na to, ona kao da se probudila iza sna i silno se čudila da je na to sasvim zaboravila.[42]

Ljubav prema djeci

Poznata nam je osobita ljubav koju je Krist imao prema djeci. On je predbacio apostolima koji su mislili da mu iskazuju pažnju kad su branili da ta mala zanovijetala dolaze k njemu. On je cijenio njihovu jednostavnost, nenamještenost, nedužnost i mnogim oblicima njihova života vidio je ideal za svoje učenike, pa čak i nužnost da i oni to ostvare. "Zaista, kažem vam, ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko."[43] Nikakvo onda čudo da je i otac Leopold, koji se osjećao "djetinjom dušom"[44] sve do posljednjih dana svoga života, pokazivao toliku ljubav prema djeci (o čemu ćemo još govoriti).

Kad su ta mala stvorenja morala trpjeti, kad su te nevine duše na pragu svoga života osjetile bol a ne radost i tako vrlo rano počele piti gorku čašu života, on naprosto nije znao kako da izrazi svoje osjećaje. Obezumljenim roditeljima upravljao je riječi utjehe, a koji put je postigao i čudo ozdravljenja.

U siječnju 1942. spopadne dječaka Alojzija Masiera iz Padove vrlo žestoka groznica. Liječnik, ne znajući joj razloga, posumnja na tifus ili meningitis (upalu moždane opne). Dne 7. siječnja stanje se djetetovo tako pogoršalo te su svi držali da su mu došli posljednji časovi. Vrućica mu se popela iznad 40 stupnjeva.

Mališanov otac pođe k ocu Leopoldu koji mu, budući da je bio bolestan i ležao u krevetu, pošalje medaljicu s ceduljicom na kojoj je pisalo:

"Vjerujte! Dijete će ozdraviti!"

42 AVP, kut. E, br. 3.
43 Mt 18, 3.
44 Jedan svjedok iznosi na postupku: »Pred kraj svoga života reče mi nasmijan: 'Vidite, osjećam da još imam djetinju dušu'« (BP, str. 113).

Otac se sav zadovoljan vrati kući i čim je stavio medaljicu na sinčićeva prsa, odmah je nestalo vrućice i mali je bolesnik ozdravio.[45]

Jedan gospodin iz Padove pripovijeda: "Godine 1936. obolio moj unuk od upale pluća u vrlo teškom obliku. Mališan je bio pri kraju života. Majka je bila sva očajna i samo je plakala. Duboko potresen, odem k ocu Leopoldu i preporučim mu maloga bolesnika.

Čim je časni otac čuo o čemu se radi, reče mi s čvrstim uvjerenjem: 'Gospodine, budite mirni! Pođite k svetom Antunu i slušajte svetu misu, a onda požurite k malome unuku. Kad budete ulazili u sobu, groznica će nestati, i mališan će biti zdrav!'

Tako se i dogodilo. Pođoh u baziliku sv. Antuna da slušam svetu misu, a potom, sav zadovoljan, pojurim k unuku. Čudnovato! Čim sam ušao u sobu, groznica je nestala, i bolesnik je bio savršeno zdrav."[46]

Odvjetnik Augustin Soldà iz Monselice (čit. Monseliče) pripovijeda: "Godine 1939. oboli moj trogodišnji sinčić Sergije. Liječnik koga smo pozvali, izjavi da se radi o upali pluća. Vrućica je bila visoka.

Drugo jutro autom pođoh u Padovú k ocu Leopoldu i kažem mu, silno ožalošćen: 'Oče, moj Sergije ima upalu pluća; pomozite nam vi!'

'Budite mirni' — odgovori on — 'dijete će ozdraviti. Čim ozdravi, javite mi!'

Pun pouzdanja vratim se kući. Odmah uđem u sobu i nađem Sergija kako mirno spava. U 8 sati dođe liječnik. Bio je zabezeknut kad je vidio kako dječak pravilno diše. S našim ga je dopuštenjem probudio i pažljivo pregledao. Nije našao nikakva znaka vrućice, ni traga upali pluća. 'Ne razumijem ... ma više nema ništa.'

Ono što nije mogao razumjeti liječnik, razumjeli smo mi. Otac nam je Leopold pribavio veliko čudo."[47]

Godine 1936. trogodišnjeg sina gospođe Estere Bettelle iz Padove (Bassanello) spopade opasna slabokrvnost. Pokušali su svim mogućim liječenjem što ga može preporučiti liječnička znanost, ali uzalud. Bolest se sve više pogoršavala. Siromašna majka s tugom u srcu odvede sinčića k ocu Leopoldu i plaćući zamoli njegovu pomoć kod Gospodina. Otac Leopold je najprije molio a onda se približi dječačiću, smiješeći se stavi mu

46 AP, str. 144.
47 AVP, kut. S, br. 8.

ruku na glavu i reče: "Dječak nema ništa, nema ništa. Vjerujte!" Od tog časa dječačić nije imao nikakve smetnje i rastao je zdrav i čil.[48]

Julije Boaretto iz Carture (blizu Padove) do svoje dvanaeste godine bio je potpuno nijem. Uzalud su pokušavali svim mogućim liječničkim sredstvima da ga ozdrave. U srpnju 1930. roditelji ga odvedu k ocu Leopoldu da ga blagoslovi. Dobri otac je bio silno dirnut pred velikom nevoljom toga dječaka. Dugo je molio, zatim ga blagoslovi i reče: "Idi u miru, sinko, za dva dana ćeš progovoriti!"

Dva dana kasnije dječak počne savršeno govoriti.[49]

Ljubav prema ožalošćenima

Ljudskim bolima nema broja. Katkada je dovoljno da izrazimo svome bližnjemu ljubav da ga bar malko utješimo u njegovim nevoljama. Velikodušnije duše su pozvane da spremnije vrše djela duhovnog milosrđa — "tješiti žalosne". Otac Leopold je bio silno ganut pred nevoljama siromaha, bolesnika i potlačenih. Ali on je okrepu donosio i žalosnima zbog vlastitih grijeha. Nije mu bila nepoznata ni jedna vrst ljudske nevolje. Od brojnih slučajeva donosimo samo dva u kojima je upravo na nevjerojatan način postigao da ljudi u muci i stisci izbjegnu silna poniženja.

Ujutro, 12. prosinca 1928. gospođa Ana Giovanelli (čit. Đovaneli) pođe k ocu Leopoldu i plačući mu ispriča svoju veliku nevolju. "Oče" — reče mu — "jutros je u Gazzetinu[50] izišla osuda jednoga mog veoma bliskog rođaka. Sad ja moram autobusom ići u školu, kao što činim i inače svaki dan. U autobusu ima i desetak mojih drugarica koje svako jutro kupuju dnevnik i za vrijeme putovanja čitaju i komentiraju dnevne vijesti. Sigurno će pročitati i zajednički komentirati tako bolnu vijest za mene. Kakve sramote za mene!" I plakala je sva očajna.

Otac Leopold je bio ganut. Ostane malo zaduben u molitvu, a zatim reče: "Idite sasvim mirno u školu, nitko Vam neće ništa reći." Gospodična je bila slabo u to uvjerena. Mislila je da joj je to rekao samo iz pristojnosti, pa je bila neodlučna da pođe i nastavila je plakati. Otac Leopold joj sasvim mirno i ozbiljno ponovi: "Idite mirno, obećajem Vam da Vam nitko neće ništa reći, čak ... nitko u autobusu neće ni čitati novine."

48 AVP, kut. B, br. 23.
49 AVP, kut. B, br. 24.
50 Venecijanski dnevnik, najrašireniji u venecijanskoj pokrajini.

Učiteljica ode. Susretne svoje drugarice koje su čekale autobus pred kioskom za prodaju novina, ali ni jedna ih ne kupi. Sve su izgledale ozbiljne i zamišljene. Za putovanja kondukter začuđen da ne čuje brbljanje, upita: "Što je to jutros, zar ste sve onijemjele?" Ni na povratku nitko nije imao novina. Riječi oca Leopolda ispuniše se u punini jer niti tog dana a niti kasnije nitko joj nije ni spomenuo žalosni događaj.[51]

Jedna gospođica iz Padove živjela je 1934. godine sa svojim bratom i morala se brinuti za kućne poslove. Nabavljala je sve potrebno za obitelj.

Na žalost, brat joj je bio jedan od onih ljudi (a mnogo je takvih!) koji žele doći uvijek na gotovo. Svaki put kad je sestra tražila potreban novac za svakodnevne troškove, on bi se razbjesnio, pa je čak i Gospodina vrijeđao.

Često je gospođica, nemajući hrabrosti da traži novac od brata, kupovala živežne namirnice na zajam. Tako je na kraju jednog mjeseca bila dužna 500 lira. Kako da taj dug plati? Nije se usudila to reći bratu. Da mu potajno uzme novac? A što ako on to opazi?

Našavši se u velikoj nevolji, pođe k ocu Leopoldu i plačući mu otkrije svoju muku. Otaj joj reče neka samo uzme potajno novac iz bratovljeve lisnice.

Gospođica se vrati kući i našavši među bratovljevom uštedevinom pet tisuća lira, uzme pet stotina i plati dug. Ali naskoro je obuzme teška uznemirenost.

"Nije moguće" — govorila je u sebi — "da brat to neće opaziti. A što će tada biti?"

Budući da više nije mogla naći mira, vrati se još istoga dana k ocu Leopoldu da mu izloži svoj teški nemir.

Dobri otac, uvijek spreman da sve utješi, pokušavao ju je ohrabriti, ali kad je vidio da ona i dalje plače, reče joj: "Vjerujte! Samo budite mirni, i ja ću na to misliti! Sve ću postići. Ali molim: čvrsto vjerujte!"

Gospođica nije razumjela tih riječi, ali se potpuno umirena vrati kući. Čim je došla, padne joj na pamet da još jedanput pogleda bratov novac. Prebroji ga i — čudnovato — tamo je bilo još 5000 lira.

Padne na koljena i plačući je zahvaljivala Gospodinu koji je tako divan u svojim slugama.

Sutradan ode k ocu Leopoldu da mu ispriča događaj i da mu zahvali za toliku milost! On je sa smiješkom blagoslovi i reče: "Vjerujte uvijek u Gospodina."[52]

51 AVP, kut. G, br. 19.
52 AVP, kut. S, br. 3. Valja napomenuti (kad se govori o svotama novca) da je vrijednost novca tada bila drugačija od sadašnje. 500 lira je tada predstavljalo dosta veliku svotu.

Nije uvijek moguće drugoga utješiti i odstraniti muke koje su ga snašle ili koje mu uskoro prijete. Koji put valja učiniti ono isto što je učinio anđeo s Kristom u Getsemaniju: ohrabriti ga da pije gorku čašu kojom Bog ostvaruje spasenje. Kad je otac Leopold shvatio da Gospodin od patnika traži veću žrtvu, na svaki je način nastojao da ih pripravi te prihvate Gospodinovu volju i postizao im je milost da se predaju u ruke Božje.

14. lipnja 1937. jedan gospodin iz okolice Padove dođe u grad i kupi sliku Presvetog Srca Isusova. Zatim pođe u kapucinsku crkvu da je otac Leopold blagoslovi.

Kad je otac Leopold ugledao tu sliku, bio je veoma zadovoljan, blagoslovi je, pogleda je više puta i zaželi da je gospodin stavi pokraj prozora ispovjedaonice da bi je još bolje vidio. Zatim je uzme u ruke i stane je promatrati. Prolazile su minute i otac je stajao očiju uprtih u sliku Presvetog Srca Isusova. Naposljetku, sav rastužen, okrene se tom gospodinu koji ga je gledao sav začuđen i reče mu: "Čujte, gospodine, svi u životu moramo trpjeti a sada Srce Isusovo želi i Vas pridružiti svojim bolima. Prihvatite kušnju koju Vam šalje Srce Isusovo. Pođite u miru; ja ću moliti za vas."

Taj čovjek nije znao razloga tim riječima, iziđe nemiran iz ispovjedaonice i uputi se kući. Dok se približavao kući, gle jedan njegov brat mu pođe u susret plačući. Strašnu mu je vijest prenio: dok je on bio u Padovi, majku mu je udarila kap i umrla je![53]

Jednoga dana dođe k ocu Leopoldu jedna majka s bolesnim sinčićem da ga on blagoslovi. Dobri otac je dugo molio nad malim bolesnikom, nježno ga blagoslovio i pomilovao, a zatim, okrenuvši se prema majci koja je sva u strahu iščekivala jednu njegovu riječ, reče polako: "Gospođo, uvijek moramo biti spremni da izvršimo volju Božju. On uvijek određuje i uređuje sve na naše dobro. Ovo je dijete stvoreno za nebo; zemlja je za nj previše ružna."

Malo dana nakon toga djetešce je odletjelo u nebo i siromašna je majka i u svom neizmjernom bolu našla utjehu u proročkim riječima oca Leopolda.[54]

Žrtva za patnike

Za oca Leopolda je bratska ljubav, evanđeoska ljubav u punom smislu riječi, bila stvar o kojoj ne treba raspravljati. Ona se mora proširiti na sve, na dobre i na one koji imaju

53 AVP, kut. A, br. 4.
54 AVP, kut. I, br. 1.

mane. Štoviše, značajka je njegove ljubavi bila da je očituje upravo prema onima koji je baš nisu previše zasluživali. Evo izvještaja oca Rajmunda iz Herna koji jasno kazuje kakav je oganj ljubavi plamtio u srcu oca Leopolda prema jednom subratu koji ga je inače jako ražalostio: "Osobita ljubav oca Leopolda najbolje se očitovala prilikom izlaska iz samostana jednog brata laika. Bilo je ujutro i brat, zbog spleta uzroka o kojima ne želim suditi, bijaše istjeran iz samostana na dosta grub način. Otišao je prosvjedujući i silno ogorčen. Tada sam se nalazio u jednom podružnom samostanu. Brat je poslan onamo da čeka dispenzu iz Rima. Kad sam došao u samostan, susretnem oca Leopolda koji je tek bio izišao iz bolnice. Pozvao me u svoju ispovjedaonicu i preklinjao me u Božje ime da lijepo primim tog 'siromaha' i da molim poglavara te redovničke kuće da lijepo postupi prema njemu te u njem spasi bar vjeru. Plačući mi je više puta ponovio: 'Da se spasi vjera, da se spasi vjera!' Zatim je sav uzbuđen zastao, pa nastavi: 'Recite, recite tom siromahu da ću moliti za njega. Recite mu da ću se sutra njega sjetiti u svetoj misi, čak... čak ću misu odslužiti za njega i uvijek ću ga blagoslivljati. Recite mu da mu otac Leopold uvijek želi svako dobro!'

Bio sam sav ganut osjetivši srce ispunjeno tolikom evanđeoskom ljubavlju. Jedino majke imaju takve riječi kad se koji nevaljao njihov sin od njih udalji. Otac Leopold je znao svu krivnju tog 'siromaha' i bolje je od drugih znao da je on zaslužio izgon, ali on je za njega uvijek bio brat koji napušta očevu kuću i vraća se u opasnosti svijeta. A pred tim je izblijedjelo svako drugo prosuđivanje."[55]

Doista, za oca Leopolda je postojao samo jedan zakon: ljubav!

Ako se pitamo gdje je on dobivao takvu snagu da tješi bližnjega, pa i da od Božje svemoći isprosi tako velike milosti za dobrobit tijela i duše, možemo se podsjetiti riječi jednog svjedoka na njegovu postupku za proglašenje blaženim: "Imam dojam da je on uvijek imao tajnu da postigne tolike milosti žrtvujući se duhom pokore."[56] Taj "dojam" nije imao samo taj svjedok.[57] Uostalom, to nije bio tek dojam, već zbilja.

55 AVP, kut. R, br. 1. — Isti redovnik ukratko iznosi istu zgodu na postupku (BP, str. 59-59).

56 BP, str. 145.

57 Ima i drugih svjedočanstava o tome. Evo nekih. Msgr V. Dalla Zuanna: "Ne samo da je molio, već je postio, a katkada se i bičevao za obraćanje grešnika" (BP, str. 42). O. Marcelin iz Cartigliana: "Silno mu je na srcu bilo spasenje duša... i za njihovo je obraćenje molio, tražio je od drugih da mole, a sam se trapio" (BP, str. 85). Msgr Ivan M. Bertoncello Brotto: "Silno mu je bilo na srcu obraćenje grešnika, koliko su me izvijestili, činio je u tu svrhu i tjelesna djela pokore" (BP, str. 150).

Jednoga dana postavljeno mu je pitanje:

— Oče, kako to, da sveci mogu pred bolesnikom sa svom sigurnošću reći: ozdravit ćeš! Na temelju čega izriču oni te riječi?

— Pripovijedaju — odgovori otac Leopold — da je jednom sv. Ivana Boska neki njegov svećenik prostodušno upitao: "Oče, kako negdje morate biti zadovoljni kad činite čudesa?" A sveti Ivan, smiješeći se, odgovori: "Sinko, kad bi ti znao koliko čudesa stoje, molio bi Gospodina da ti nikad ne dade toga dara!" Eto odgovora na ono što ste me pitali. Kad se sveci nađu pred kakvim nesretnikom koji moli čudo, oni se stave između njega i Boga i kažu: "Gospodine, izlij na me svoju srdžbu ili kušnju ove duše, ja hoću biti žrtva za nju."

Oni, jer su sjedinjeni s Gospodinom, nadnaravnim pogledom vide da Bog prima zamjenu i onda sa svom sigurnošću kažu da će on učiniti čudo. Ali Gospodin uzima stvar ozbiljno i neumoljivo traži da oni zadovolje za ono što je bilo određeno onome koji je zadobio čudo. U tome su sveci slični božanskome Otkupitelju koji se stavio između vječnog Oca i grešnog čovječanstva i sam zadovoljio za grijehe svijeta, da se grešnici spase.[58]

Eto tako se događalo i ocu Leopoldu.

Koliko se puta on ponudio Gospodinu za žrtvu da postigne ozdravljenje bolesniku, utjehu rastuženome, obraćenje grešnicima, obilnu milost dušama koje su pozvane na velike stvari.

I Bog ga je hvatao za riječ. Oko njega su se umnožavali čudesni događaji, duše su se obraćale, svi su iz njegove ispovjedaonice izlazili ojačani, duša im je sjala od radosti, ali on je sve to skupo plaćao.[59]

O toj su stvari pisale jedne novine dne 30. kolovoza 1942. prigodom tridesetog dana njegove smrti:[60] "Otac Leopold nije htio da bolesnik trpi, naš je teret htio nositi on. Znao je reći: 'Zbacite sve na moja leđa!... Budite mirni!...' i smiješio bi se čim bi vidio da se razvedrila duša što je stajala pred njim."

Uistinu, plemenita i herojska duša!

58 AVP, kut. X, br. 26.

59 Jedan njegov prisan prijatelj svjedoči na postupku: "Više sam puta mogao ustanoviti da je sam trpio nevolje samo da od njih oslobodi druge. I Gospodin je više puta pokazao da prihvaća njegovu herojsku žrtvu" (BP, str. 112).

60 L'Avvenire d'Italia (Budućnost Italije) od 30. kolovoza 1942.

Deseto poglavlje

SVE ZA DUŠE

Kao što je Krist Otkupitelj otkupio ljudski rod patnjom, križem i smrću, tako on želi da njegovi sljedbenici primijene svoje zasluge za otkupljeno čovječanstvo istim tim sredstvima patnje, boli i žrtava koje će prihvaćati kršćanskim predanjem te ih sjedinjavati i posvećivati sa žrtvama i patnjama Svećenika i vječnom Žrtvom. Na tu suradnju u božanskoj rasporedbi spasenja na dobrobit ljudskog roda pozvan je svaki vjernik, jer svi su vjernici pozvani da mole jedni za druge i da uzajamno budu jedan drugome uzrok spasenja.«

(Iz Blaženikovih spisa)

Najviše vrednote

Mi stvari vrednujemo prema iskrenosti i životnoj snazi svoje vjere. Neki ljudi smatraju najvišim dobrom grabiti u životu sve radosti koje život može pružiti. Za njih je najveće dobro zdravlje, novac, užitak, vlast. Ako već imaju vjere, ona im je onda slabašna, ne otkriva im sve svoje bogatstvo i jedva da im dopušta da Boga naziru kao iza nekog oblaka, u daljini. Za njih je duša tek zamišljena zbilja i misao na nju svedena je na najmanju mjeru. Sveti bi Pavao rekao da im je bog trbuh.[1] Mogli bismo reći da su to ljudi koje je lako zadovoljiti jer njihove želje, nade i naprezanje — sve je to svedeno samo na materijalne stvari. Oni su zapravo vrlo nesretni, jer se oslanjaju na stvar, to jest na nešto što prolazi i propada: zdravlje, sreća i moć lako nas izdaju, a oni nemaju ništa čime bi to zamijenili. Bit će sretni barem ako se tada vrate vrednotama koje im je vjera uvijek pružala.

Na drugoj strani imamo ljude žive vjere. Oni su prosvijetljeni vjerom i stvari vrednuju u svjetlu gdje se netko ne može tako lako prevariti te vrijedno smatrati krivim. Takvi žive u svijetu, ali svijet prosuđuju po onome što on zaista jest: prolazište, put prema cilju. Kad smo na nekom putovanju i zanima nas neki cilj kamo želimo doći, onda se okrijepimo na kojem izvoru, usput se divimo krajoliku, malko se odmorimo.

[1] Usp. Fil 3, 19.

Ali nikada tu ne zastanemo kao da nas ne čeka ništa vrednije i dragocjenije.

Vjera oca Leopolda bila je veoma živa. Ona je ujedno bila odricanje od svih mogućih mamaca koje pruža svijet. Zato nije nikakvo čudo da su u njegovim očima jedinu vrijednost imale duše. Sve ostalo je bilo drugotno. Sve je to poput ljuske kroz koju je njegov pogled prodirao i otkrivao samu bit stvari. Mogao mu se približiti bogataš ili odrpanac, veseljak i siromašak kome je duša na jeziku, neki uglednik koga svi poštuju ili osoba koja je za druge samo broj, sveučilišni profesor ili nepismen čovjek: u svakome od njih on je gledao samo dušu. Dušu kojoj treba pomoći da se spasi čudesnom silom koju su mu Bog i Crkva povjerili, da ljudima prenosi život milosti i pomaže im da taj život u njima raste. Gledao je u njima dušu kojoj treba to više pomoći što ju je vihor grijeha više opustošio.

Za njega je bilo sasvim prirodno da pomaže i hrabri bližnjega u svim njegovim nevoljama, a osobito da ga u Bogu ljubi i pomaže mu u duševnim nevoljama. I svi su shvaćali da je njegovo najviše zalaganje za bližnjega, njegova najžarča želja bila pomagati dušama braće. To su trajno mogli slušati suci na postupku za njegovo proglašenje blaženim od svjedoka koji su tamo dolazili. Rekao im je jedan biskup: "U oca Leopolda bila je veoma živa nadnaravna ljubav prema bližnjemu. Koliko je samo godina predano radio u službi ispovijedanja, a da nije pokazivao nestrpljivosti ni umora trajno vršeći ljubav. To je očit znak nadnaravnog značaja njegove ljubavi prema bližnjemu."[2] A jedan svećenik, čija je služba bila da dugo vremena pripravlja buduće ispovjednike, posvjedočio je: "Sav svoj život je žrtvovao za bližnjega da spasava duše. Otac se Leopold može nazvati mučenikom ispovjedaonice. Uvijek je bio na raspolaganju, u bilo koji sat i u bilo kakvom se zdravstvenom stanju nalazio, pa čak i petnaest sati uzastopno. Uvijek je davao do znanja da je zadovoljan kad može učiniti kakvu radost pokorniku, pa i onda kad je bio jako umoran ili kad je sam trpio."[3]

Pogledajmo ga na djelu u tom silnom očitovanju njegove ljubavi prema bližnjemu.

»To je moj život!«

Uz kapucinsku crkvu u Padovi — koja je bila razorena od zračnog bombardiranja 14. svibnja 1944, a sada je ponovno obnovljena — nalazi se mala sobica od samo nekoliko četvornih metara površine. Ona je ostala netaknuta usred ruševine. Bez zraka je i svjetla, jer je zatvorena drugim zgradama, vrlo hladna zimi, a zagušljiva ljeti.[4] To je kalvarija oca Leopolda. Tu, u toj sobici, on je gotovo kroz četrdeset godina ostajao kao dobrovoljni zatvorenik da spasava duše koje su neprekidno dolazile k njemu. To je oltar koji se crveni od njegove krvi jer su uistinu bile velike patnje koje je on tu podnosio u svakodnevnoj odijeljenosti. Tu je on ostajao dnevno po deset, dvanaest, a katkada i petnaest sati, a da nikad nije mislio na okrepu ni odmor, a uvijek je trpio. Čovjeku se koža ježi kad na to samo i pomisli. Ljubav prema dušama je bila jača od svake želje za bijegom. Sa golog zida gledao ga je Isus raspet na križu radi grešnika. To mu je ulijevalo snage. Znao je, videći Raspetoga kako ga promatra, ponoviti samome sebi: ostat ću ovdje i ja sve do iscrpljenosti, sve do smrti! Duše vrijede više od moga siromašnog života![5]

Pokornici su se izmjenjivali jedan za drugim. Ulazili su i izlazili, ali on uvijek ondje, nepokretan na malom naslonjaču. Polagano su prolazili sati, dani, mjeseci i godine; izmjenjivala su se svojim tokom godišnja doba, ali on je uvijek bio tu. Tako gotovo četrdeset godina!

Uistinu, nevjerojatan život! Ipak za njega je to bio "život" i nije ni pomišljao na mogućnost drugačijeg života. Jedan njegov subrat upita ga jedanput:

— Oče, kako možete tako dugo ispovijedati?

— Pa vidite — odgovorio je nasmiješen — to je moj život.

— Ali vaše je zdravlje slabo, morali biste misliti malo i na odmor.

— Ne, ne, zaboga! To bi bila moja smrt![6]

Te su riječi bile predviđanje, jer kad je uistinu morao prestati sa svojom službom, nastupila je smrt.

Nikad ne bi rekao: dosta. Nikad nije nikoga otjerao zbog dosadnoga navaljivanja ili nezgodnog sata. Ako bi kada začas izišao iz ispovjedaonice, a znak bi ga zvona upozorio da je došao koji novi pokornik, odmah bi se vraćao natrag i pokazivao radost svoje duše riječima: "Evo me, gospodine, evo me!"

I uvijek tako, pa makar deset, sto puta. Pa i kasno uvečer, kad je već bio u krevetu, ako bi koji subrat kucnuo na njegova

2 BP, str. 165 (Msgr G. Ambrosi).
3 AP, str. 214 (Msgr A. Santinello, nekoć ravnatelj sjemeništa u Padovi).
4 Da bi se omogućio pristup posjetiocima u sobicu-ispovjedaonicu, neophodno je bilo provesti poneku malu preinaku. Prije je prozor male sobice gledao na "dvorište" veličine metar sa metar i pol. Dakle, bila je više zatvorena nego što je sada.
5 Usp. BP, str. 124.
6 AVP, kut. I, br. 1.

vrata moleći svetu ispovijed, on bi bez najmanjeg znaka nestrpljivosti odgovorio: "Evo me!" i odmah bi ustao. Bila je to trajna pobuda za druge!

Kad bi bilo moguće, on bi bio ostao u ispovjedaonici dan i noć zaboravljajući na hranu i počinak. Znao je reći: "Kako bi bilo moguće pustiti toliko siromašnih pokornika radi tjelesne hrane?" I glas mu je odavao duboku žalost.[7]

Držao je da se svećenik mora žrtvovati za duše sve do smrti, i žalio se da gdjekoji Božji službenik ne shvaća tako apostolata, i da više misli na svoju udobnost negoli na dobro duša.[8]

Nije više mislio na jelo

Bila je večer na Veliku subotu 1933. Otac Leopold je ispovijedao neprekidno od prvih jutarnjih sati bez i jednoga časa odmora. A bilo je već deset sati uvečer. No pred njegovom je ispovjedaonicom čekala još velika skupina pokornika. Gvardijan otac Marcelin pošalje fra Gaudencija neka mu kaže da prestane ispovijedati i pođe odmah jesti i da se više ne vraća u ispovjedaonicu.

Otac Leopold odmah posluša, iako je osjetio kako mu se kida srce što pokornike, koji su ga tako dugo tu čekali, mora ostaviti, a da ih nije saslušao. Pođe jesti, ali mu jelo nije išlo. Pozove brata i reče mu: "Idi k ocu gvardijanu i zamoli ga, za ljubav Božju, da mi dopusti da se vratim u ispovjedaonicu!"

Kad se fra Gaudencije vratio s dopuštenjem, dobri otac zablista u licu od silne radosti i gotovo plačući od zadovoljstva reče: "Hvala, hvala!" Više nije mislio na jelo i odmah se vratio da ispovijeda.

A baš je u te dane imao na jednom prstu lijeve ruke strašan čir.[9]

Zbog samostanskog reda morala je samostanska crkva biti zatvorena u prve poslijepodnevne sate, a isto tako u određeno vrijeme navečer. To je za njega bila prava muka, jer je želio da pristup k ispovjedaonici bude svakome dostupan kroz čitav dan, pa sve do kasne večeri. Zato je veoma mnogo trpio, ali se uvijek podložio poslušnosti i sve stavio u ruke Gospodnje.

Često je znao reći jednome prijatelju: "Molite Gospodina za me neka nadahne moje poglavare da mi dadu što više mo-

7 AVP, kut. X, br. 45.
8 »Kad je razgovarao s nama studentima« — svjedoči jedan mlađi subrat — »uvijek nas je poticao da molimo za sebe i za njega kako bismo mogli raditi do svršetka, jer je govorio: 'Svećenik mora umrijeti od apostolskog napora. Nikakva druga smrt nije dostojna svećenika'« (AP, str. 53).
9 AVP, kut. G, br. 2.

gućnosti da vršim svoju službu. Oni su previše dobri i odveć se brinu za moje zdravlje."[10]

Otac Cezarije Finotti piše: "Godine 1931. došao sam za poglavara u Padovu. Kad mi se otac Leopold predstavio da mi iskaže čin poštovanja, zamolio sam ga da nastavi svoj apostolat u ispovjedaonici kao što je činio i do sada. Dodao sam da navečer, kad su crkvena vrata zatvorena, može pokornike uvesti kroz samostanska vrata, ako ga zamole za svetu ispovijed. On se veoma obradovao tom dopuštenju. Divno ga je bilo vidjeti, kako u kasne sate čeka kraj samostanskih vrata; kad bi začuo da se netko približava, brižno bi otvorio vrata i pozvao uobičajenom rečenicom: "Evo me! Evo me! Izvolite gospodine!"[11]

Jedan vojnički časnik, koji je boravio u Trstu, bio je pokornik oca Leopolda. Kad god je morao proći kroz Padovu, silno je želio govoriti sa svojim ljubljenim ocem. Zato mu je prije pisao da bude siguran da će ga naći u ono kratko vrijeme što mu je bilo na raspolaganju između dolaska jednog vlaka i odlaska drugoga. Kadikad je prolazio kasno uvečer, no otac je Leopold uvijek bio spreman očekujući ga na vratima samostana. Jednoć je došao noću u dva sata. Bila je zima. Oklijevao je da li da pokuca ili ne, jer je držao nemogućim da bi poštovani otac u taj sat još bio na nogama. Ali čim je kucnuo, vidje kako se otvaraju vrata i kako mu otac Leopold, tresući se od zime, ali ipak sav nasmijan ide u susret govoreći: "Evo me, evo me, izvolite gospodine."[12]

Ne znam kako trpio, nastojao je, pa čak i onda kad mu je to bilo nemoguće, da sakrije svoje boli jer se plašio da će ga poglavari prisiliti da uzme malo odmora.

Jednoga dana nađe ga neki prijatelj u ispovjedaonici svega u groznici. Duboko zabrinut, reče mu:

— Oče, vi imate vrlo jaku groznicu. Za ljubav Božju, pazite na svoje zdravlje! Na takav se način vi uništavate. Idite u krevet!

— Što ćete — odgovori on — rođeni smo za napore; odmarat ćemo se u nebu. Gospoda idu s malom kihavicom u krevet, ali mi siromasi moramo i s groznicom raditi. Pa kako bih ja mogao ići u krevet dok tu vani ima toliko duša koje žele moju malu pomoć? A onda, ako bi poglavari saznali da se rđavo osjećam zbog groznice, zabranili bi mi ispovijedati tko zna kako dugo! Uzmite Vi sebi za zadaću da mi svojim molit-

10 AVP, kut. X, br. 18; usp. BP, str. 125, 135.
11 AVP, kut. C, br. 9; usp. AP, str. 60.
12 AVP, kut. P, br. 15.

vama pribavite dovoljno zdravlja, koliko je potrebno da izdržim napore. Molite se Blaženoj Gospodarici i recite joj neka pokaže da nam je Majka."[13]

»Velike ribe«

Sam je molio i poticao je na molitvu pokornike s kojima je bio povjerljiviji da od Boga isprose milost te mu pošalje mnogo duša kojima će moći pomoći, osobito da mu pošalje mnogo *velikih riba*.[14] Jedan gospodin iz Padove piše: »Uvijek je rado primao ljude koji su k njemu dolazili. Sa silnim je oduševljenjem prihvaćao prijedlog koji sam mu znao predložiti da ću mu poslati koju dušu kojoj je osobito potrebno njegovo milosrđe. Ozaren radošću, znao je reći: 'Dovedi mi je, dovedi mi je.' I prije no što bih otišao od njega, na oproštaju mi je ponovio: 'Onda, razumjeli smo se. Čekam tu dušu!'«[15]

I kad bi te duše, taknute milošću Božjom, dolazile k njemu, on bi ih primao s velikom radošću. Kad bi te jadne grešnike pomirio s Bogom, često nije znao svladati duševnog uzbuđenja, pa je zajedno s njima plakao od zadovoljstva, grlio ih i ljubio.

Pripovijeda jedan gospodin iz Vincenze (čit. Vinčence): »Prošlo je više od dvadeset godina da nisam išao na ispovijed. Pred svoje vjenčanje odlučih poći k ocu Leopoldu jer su mi rekli da je veoma dobar sa svima. Primio me s velikom dobrotom, kao da sam bio njegov stari prijatelj. Nakon ispovijedi na oproštaju digne se sa stolice, ljubazno uzme moje ruke među svoje i izgovori riječi zahvalnosti. Bio sam začu-đen i zbunjen. On to opazi pa mi smiješeći se reče: 'Da, svim Vam srcem zahvaljujem što ste mi udijelili radost što sam bio prvi koji je nakon dugo vremena primio vaše izraze kajanja u ispovijedi.'«[16]

Omiljeli predmet njegovih razgovora s osobama koje su mogle shvatiti velik ideal, čudesno djelo Bogu na slavu, bio je spas duša.

Poglavarica jednog ženskog samostana piše: "Često sam razgovarala s ocem Leopoldom. Najredovitiji predmet naših razgovora bila je velika vrijednost duša koje su otkupljene

13 AVP, kut. X, br. 61.
14 "U posebnim prilikama, kao što je bilo prije Uskrsa, uporno je molio Gospodina da mu pošalje mnogo duša. Znao mi je reći: 'Molite i vi mnogo da mi Gospodin Bog pošalje velikih riba.' Kad bih primijetio da ga to može umoriti . . . , dodao bi: 'Ne, za Boga dragoga, jer uvijek moram biti spreman raditi. Rođeni smo za napor, u nebu ćemo se odmarati" (BP, str. 109).
15 Prof. Feliks Rodighiero (AVP, kut. R, br. 6; usp. BP, str. 174).
16 AVP, kut. V, br. 8.

Kristovom krvlju i o tome kako njemu treba pomoći da uzmogne svoju ispovjedničku službu dostojno vršiti na korist duša, koje je nazivao svojim dragocjenostima. Zato me zaklinjao da molim za njega.

Također me poticao da molim od Gospodina Boga milost kako mu poglavari ne bi zbog slaboga zdravlja zabranili ispovijedati. Neprestano je ponavljao: 'Sve, sve moram učiniti za duše, ja hoću i moram umrijeti na terenu. Molim Vas, molite uvijek za me milost da umrem na terenu!' I dugo bi mi govorio o dušama."[17]

Njegova je ljubav prema dušama bila tolika da je bio spreman i mučeništvo podnijeti za njihovo spasenje. Piše jedan monsinjor iz Padove: "Jednog dana bila je velika stiska pred ispovjedaonicom oca Leopolda. Kad sam vidio da mnogo trpi i mislio da se mora malko odmoriti kako bi mogao saslušati sve te ljude, naprosto sam se sažalio nad njim i rekao mu: 'Oče, ako su mučenici oni koji Boga ispovijedaju pred ljudima, onda su mučenici i oni koji ispovijedaju ljude pred Bogom.' On me pogleda, smiješeći se, a onda uzdišući reče: 'O, kad bi se svidjelo Gospodinu Bogu da ja budem njegov mučenik za spas duša!' "[18]

Sada može svatko sebi zamisliti koliko je trpio za svoje posljednje bolesti kad više nije mogao ispovijedati. Tjelesne i moralne boli koje su ga mučile nisu bile ništa u usporedbi s tom mukom. To ćemo još vidjeti.

»Plačimo zajedno!«

Kad je vidio da mu je umakla koja duša te je sumnjao u njenu vječnu sudbinu, doživljavao je smrtne muke. Te su muke bile tolike da je izazivao samilost kod svih koji su ga slušali i gledali.

Jedan gospodin iz Padove, koji je bio mornarički podoficir, već mnogo godina nije pristupao k sakramentima. Protuvjerska sredina u kojoj je živio ugasila je u njemu vjeru i ulila mu u srce divlju mržnju prema svećenicima.

Na smutnju mnogima, ustrajao je i u starosti u takvom žalosnom životu. Njegovi su ukućani uzalud sve pokušavali da ga vrate k Bogu. Konačno su ga ipak uspjeli nagovoriti da pođe k ocu Leopoldu.

Nesretnik je pošao samo zato da se oslobodi neprestanih zanovijetanja svojih sinova, ali se nije kanio ispovjediti. Ogra-

17 AVP, kut. M, br. 2.
18 Msgr Jakob Dal Sasso: AVP, kut. D, br. 4.

ničio se na to da govori o svojim predrasudama protiv vjere i protiv svećenika. Otac Leopold je šutio i pustio da starac izbaci iz sebe svu zloću, koje mu je srce bilo puno.

Na kraju reče:

— Oče, ne kanim se ispovjediti, ali ako mi dopustite, reći ću Vam jednu stvar koja me vrlo muči i ne da mi ni časa mira.

— Samo recite, gospodine!

— Eto, ja sam imao jednoga prijatelja. Sada je on mrtav. A ja sam spriječio da k njemu dođe svećenik, premda je njegova obitelj to željela. Naime, dok je on bio živ, više puta smo jedan drugome obećali i zakleli se da nećemo dopustiti da nam se na smrtnoj postelji približi svećenik.

Otac Leopold u tren oka skoči sa stolice i oči mu se ispuniše suzama, koje mu odmah obliše lice i procuriše po bradi. Drščućim glasom, koji su prekidali jecaji, reče:

— Sinko moj, što si učinio! Što si učinio, sinko moj! Što si ti znao o budućem životu?!... Ja plačem nad tvojim strašnim zlodjelom! Sinko, plači i ti! Plačimo zajedno!

Stari se grešnik duboko potresao. Nije znao što da kaže ili što da učini. Drščući, podigne oči prema ocu i vidje kako njegove oči blistaju, makar su pune suza.

Brizne i on u gorki plač.

Najednom je nestalo svih sumnji i predrasuda. Odmah se ispovjedio kajući se u suzama za sve grijehe svoga bezbožnog života. Bio je posve izmijenjen i obraćen. Poslije je živio kao dobar kršćanin i više nije ostavljao oca Leopolda.

Umro je pobudnom smrću.

Mnogi njegovi prijatelji, koji su bili daleko od Boga, obratili su se potaknuti njegovim primjerom.[19]

Donosim jedan sud msgr Jacinta Ambrosija, kapucina, nadbiskupa u Gorici. To je zapravo sažeti prikaz svega što je otac Leopold činio za spas duša. On piše: "Uvijek je bio spreman primiti pokornike koji su u velikom broju dolazili k njemu u bilo koji sat dana i noći. Primao ih je uvijek sa svojom uobičajenom dobrotom. Nikada nije pokazivao, ne kažem znaka nestrpljivosti, nego niti znaka umornosti. Mogla su biti zbog njega nestrpljiva subraća kad su vidjela da je naprosto opsjedan i zarobljen od pokornika, koji mu katkada nisu dopuštali ni pola sata predaha da se odmori, ali otac Leopold nikada nije bio nestrpljiv. Za njega su bili najradosniji dani kad

[19] AVP, kut. M, br. 7.

je mogao što više ispovijedati. Ako kojeg dana ne bi bio veseo kao obično, onda smo bili sigurni da je on mislio da nije dovoljno ispovijedao.

Otac je Leopold najveće čudo učinio svojim životom. Svakog trenutka trošio ga je Bogu na slavu i upravo herojski se žrtvovao u svojoj teškoj i napornoj službi ispovjednika. U Crkvi je zacijelo bilo i bit će drugih koji su se posvetili ispovjedaonici isto tako s puno zalaganja i mara, ali usudio bih se reći da jedva jedvice mogu vjerovati da bi se netko više predao toj službi, jer naprosto ne mogu shvatiti kako bi se na tom dosta delikatnom i teškom području moglo učiniti nešto više i bolje nego što je to on učinio."[20]

Da li je otac Leopold mogao učiniti nešto više da pokaže svoju ljubav prema dušama?

[20] AVP, kut. J, br. 8

Jedanaesto poglavlje

MIRIS PONIZNOSTI

Bilo je poslijepodne. Sunce je prodiralo u njegovu sobicu. Jedna sunčeva zraka osvijetlila je vitlanje čestica. Odmah reče pokorniku: »Pogledajte, pogledajte! Isto se događa i u dušama kad ih Bog prosvjetljuje: više ne čine grijeha, a Bog im pomaže da se upoznaju.«

»Ne treba se čuditi ako u ovom svijetu stvari nisu na svome mjestu. Nastojmo da mi budemo u redu. Ne plašimo se. Čovjek žanje ono što sije; i onaj tko uzrokuje plač, taj će jaukati. Gospodin Bog će tražiti račun za svaku suzu koju netko drugome prouzroči.«

Jasni pogledi o poniznosti

"Među žalosnom baštinom koju smo svi primili od svojih praroditelja kao kaznu za njihov grijeh, valja ubrojiti duh prožet bahatošću i ohološću. Svi osjećamo u sebi silnu sklonost da tražimo čast i slavu kao nešto što će pridonijeti našoj uzvišenosti i dobrim sposobnostima. Nesretna li čovjeka koji se dade zavesti pokvarenom naravi! Povodeći se za tom sklonošću, on griješi protiv istine, jer ne priznaje kao Božji dar ono dobro što ga posjeduje. Griješi također protiv pravednosti prisvajajući si čast i slavu koju dugujemo jedino Bogu, prvom počelu i konačnoj svrsi svega dobra."[1]

"Pravednost, a ona je istina, omogućuje nam da spoznamo kako je Bog jedino Biće u najvišem smislu riječi, a da smo mi, što se nas samih tiče, zapravo ništa. Nadalje, otkrit će nam da to 'ništa' ipak ima nešto što je njegovo, a to je grijeh, jer grijeh je samo utoliko ukoliko čovjek želi zlo. Pred očitošću te istine čovjek je obvezan da Bogu iskaže dužnu čast i sama sebe prizna dostojnim to veće kazne što je veći njegov grijeh."[2]

Tako je o poniznosti pisao otac Leopold, pokazujući da ima veoma jasne ideje o kreposti koja je jedna od najkarakterističnijih za kršćanina, ali ujedno i jedna od najtežih. Ona je tako teška jer je mi nastojimo izbjeći. A da bismo to uči-

1 BF, rujan 1908, str. 252.
2 BF, rujan 1908, str. 254.

nili što mirnije savjesti, onda joj nastojimo iskriviti narav, namjesto da joj naprosto priznamo ono što ona zapravo jest, naime teoretsko i praktičko priznavanje naše ograničenosti.

Mi se pak bojimo — ili hinimo tu bojazan — da poniznost obezvređuje vrednote koje su u nama i koje nas podržavaju u životu. Istina je da su te vrednote u nama, ali one nisu naše djelo. Zato sveti Pavao postavlja pitanje svakome od nas: "Što imaš a da nisi primio? Ako si primio, što se hvastaš kao da nisi primio?"[3] Poniznost je dakle istina, a oholost "grijeh protiv istine", kako nas podsjeća otac Leopold.

Uz to se bojimo — ili hinimo tu bojazan — da naša poniznost može biti uzrokom nepravde sa strane drugih, koji će iskoristiti naš stav da nas tako bolje mogu gaziti. U tome nasljedujemo svoje praroditelje koji su nam u baštinu prenijeli oholost. Oni su zapravo iz oholosti i iz straha od kazne opravdali vlastiti grijeh, a to znači da su ga htjeli zanijekati i nekako smatrati nepravdom što ih Bog kažnjava.

No otac Leopold nije samo govorio tako istinite stvari o poniznosti. On ju je provodio i u život. Provodio ju je u život u takvoj mjeri da je, prema sudu mnogih koji su ga poznavali, bio utjelovljena poniznost.[4] I zapravo svaka njegova riječ, svaki njegov postupak izražavao je tu uzvišenu krepost. A opet sve tako prirodno, priprosto i nenamješteno[5] da je to za njega izgledalo sasvim lako. I nitko ga nije mogao drugačije ni zamišljati. Međutim, to je bio plod trajnog, mučnog napora i nijekanja sebe samoga, odricanja od svakog pa i najmanjeg ustupka oholosti. Često je znao reći: "Nije velika stvar ostaviti izvanjske stvari, ali silno je velika stvar napustiti sebe samoga uništivši vlastitu oholost."[6] To nam izgleda kao riječi

3 1 Kor 4, 7.

4 "Otac Leopold je bio samo uosobljenje kreposti poniznosti" (BP, str. 203); "Otac Leopold je bio, može se reći, uosobljena poniznost. Uvijek spreman da se izgubi . . ." (BP, str. 250); "Mogu ustvrditi da je bio sama poniznost" (AP, str. 36); "Otac Leopold je bio naprosto sama poniznost" (AP, str. 84).

5 "Znadem da je otac Leopold bio veoma ponizan sa svima. Iz njegovih usta nikad nisam čuo riječi pohvale. Vjerujem da ga nikad nije okaljala tašta slava" (BP, str. 52); "Kod njega me se najviše dojmila krepost poniznosti koja je zračila iz svega njegova ponašanja« (BP, str. 139); "Bio je istinski, iskreno, duboko ponizan. Ta je krepost naprosto bila srasla s njegovom osobom" (AP, str. 43); "Imao je dubok smisao za poniznost. Ona je naprosto srasla s njegovom osobom. Nije mu bilo potrebno da traži posebne razloge koji bi ga poticali na poniznost" (AP, str. 56); "Otac Leopold je bio priprosto ponizan. Jedini cilj mu je bio služiti drugima" (AP, str. 229).

6 Sv. Grgur Veliki, Homilija V na Evanđelje. Na postupku je biskup F. Dalla Zuanna iznio: "Otac Leopold je svjesno bio veoma ponizan jer je jasno spoznavao svoju ništetnost" (BP, str. 43). Naspram toj svjesnoj poniznosti netko bi mogao odveć veliko značenje pridavati instinktivnoj poniznosti, koja se zasniva na temperamentu, pa joj čak pogoduje, kao što je to bio slučaj kod oca Leopolda, sama izvanjska neuglednost. No, nije baš tako prirodno, kako bi na prvi pogled moglo izgledati, da sam tjelesni izgled sluge Božjega, koji je bio nizak rastom te je bio nezamjetan i u malom krugu ljudi, sam po sebi može pridonijeti poniznosti. Koliko

poticaja i ohrabrenja upućene pokornicama, ali zapravo su te riječi bile krvavi izražaj njegove svakodnevne borbe da iz svog duha iskorijeni i najskrovitiji korijen oholosti.

Poniznost je istina

Ponajprije poniznost mora biti istina, a to znači iskreno priznavanje da sve što dobra imamo dolazi od Boga, a ne od naše zasluge. Otac Leopold je živio od te ideje i pokazivao ju je svakom prilikom koja mu se pružila da Bogu iskaže slavu i da druge potakne da to isto čine.

Jednog je dana nekom svom prijatelju, koji mu je iznio kako veliko dobro proizlazi za brojne duše iz njegove službe, sav zbunjen rekao: "Istina je, ali nije to naše djelo. Mi moramo uvijek od Gospodina moliti oproštenje i za samo dobro što ga njegovom milošću činimo jer je uvijek uprljano s toliko naših nedostataka. Mi smo kao pokvarene bačve koje pokvare i dobro vino što se u njih stavi. Moramo se dakle kajati i poniziti pred Gospodinom Bogom i zbog dobra koje činimo." I pokazujući na Raspetoga s uzbudljivim glasom doda: "Taj je umro za duše, za nas. Mi smo samo bijedni ljudi i veliki grešnici. Mi smo pravi uzročnici jedino grijeha!" A onda podigne oči prema nebu i uzdišući nastavi: "Neka nam se smiluje Gospodin Bog i bude s nama milosrdan."[7]

Njegova je savjest bila poput najbistrijeg zrcala u koje se on trajno gledao kako bi otkrio duboke korijene oholosti koji su se uvukli među najskrovitije pore i trgao ih je nemilosrdno. Njegovo je uho bilo veoma osjetljivo i na najtiše glasove koji su dolazili od tog svjedoka istine i samo je njih slušao, a nikakve vrijednosti nije davao riječima koje su odrugud dolazile.

U odgovoru na pismo koje su mu kapucinski studenti iz samostana u Udinama napisali čestitajući mu zlatni svećenički jubilej, među ostalim je napisao: "Udostojali ste mi poslati čestitku u kojoj me uzdižete tolikim hvalama. Drago mi je to vaše poštovanje koje iskazujete starom subratu i veoma sam vam

se samo puta događa da upravo tjelesno nizak stas naprosto dotičnoga tjera i nagoni da se psihološki dokaže i nametne drugima vlastitim moralnim darovima te tako nekako iznudi ono poštovanje koje ne može iznuditi tjelesni izgled. (Napoleon nije stasom bio mnogo veći od našeg oca Leopolda.) Mali stas, koji je po sebi nešto što ne odlučuje pojedinac, može pomoći poniznosti ako je ona već nešto što izvire iz samog nutarnjeg i svjesnog stava, isto tako kao što se za prvo blaženstvo, što ga je proglasio Krist, prvotno traži "siromaštvo duhom" a ne puka odsutnost materijalnih dobara. Iz iskustva nam je poznato da škrtost i lakomost mogu biti baš više naglašene kod siromašnog čovjeka negoli kod bogataša, premda stvarno siromaštvo može pomoći da se stvori i ukorijeni i stav čovjeka prema bogatstvu. Čovjekove vrline su u njemu, a ne toliko u njegovim stvarima.

7 AVP, kut. X, br. 17; usp. BP, str. 128.

zahvalan: sve neka bude Bogu na slavu. Ali moja je dužnost slušati naročito glas savjesti, jer to je glas prave istine. A taj glas, koji ne vara, umnogome me prekorava i opominje. A koliko je taj glas različit od ljudskih glasova koji me u ovom trenutku uzdižu hvalama!"[8]

Jedan svjedok na postupku pripovijeda: »Jednog sam se dana s njime vraćao iz posjeta kući matici sestara trećoretki Elizabetinki. Kad smo došli na Rivijeru sv. Benedikta, jedna ga djevojka opazi s prozora i pozove ukućane govoreći: 'Ide svetac! Dođite da vidite!' Kad je čuo te riječi, sav problijedi i gotovo sam se pobojao da će mu doći slabo. Ni riječi nije progovorio. Nastavili smo put. On se zaustavi, okrene se k meni i reče: 'Vidite, prijatelju, ništa mi ne daju i ne oduzimlju. Neka Gospodin Bog ima smilovanja s mojim grijesima. Neka mi On oprosti.'«[9]

Dogodilo se jedno čudo i ljudi su to pripisivali molitvama oca Leopolda. Jednog dana neki njegov pouzdanik upozori ga na to i reče mu što ljudi pričaju. Otac Leopold se veoma uozbilji, duboko se zamisli, a zatim će: »Pusti nek ljudi govore što ih je volja, ali to nije istina. Jedini je Bog začetnik čudesa. Tu čovjek ništa ne može. Mi prije svega moramo zahvaljivati Gospodinu Bogu da nas je izabrao za svjedoke svoje svemoći, a onda se moramo zbuniti i drhtati jer je to velika odgovornost za koju ćemo jednog dana morati dati račun. Nisu uzalud s njegovih blagoslovljenih usana izišle ove riječi: 'Kome je god mnogo dano, od njega će se mnogo iskati.'«[10] I ostao je sav zbunjen i drhtao je.[11]

Tako uvijek. Svaki put kad bi čuo koju pohvalu na svoj račun, mahnuo bi odlučno rukom kao da hoće reći: "Ne govorimo o tome" i prostodušno bi promijenio razgovor.[12] Više puta mu je jedan subrat znao reći u šali: "Oče Leopolde, budite svjesni da ste dužni postati velik svetac i visoko se popeti na nebo, već i zato da ne prevarite bližnjega koji Vas takvim drži. Da ne bude on morao na sudnji dan biti razočaran i reći: gledaj, mi

8 AVP, kut. VI, br. 178 bis. — Mnoge se silno dojmila proslava zlatne mise oca Leopolda upravo raskorakom između tolikih hvala izrečenih i pokazanih prema sluzi Božjemu i njegove poniznosti koja je jasno izbijala iz njegova stava i postupka. O tome ćemo opširnije govoriti u daljnjem izlaganju.

9 BP, str. 127.

10 Lk 12, 48.

11 AVP, kut. X, br. 36; usp. BP, str. 60.

12 "Otac Leopold je bio veoma ponizan i to upravo pravom poniznošću. Nikad nije govorio o sebi. Kad bi koji put subraća tražila da im govori o stvarima koje bi mogle biti njemu na čast, ljubazno bi se našalio na račun toga" (BP, str. 61); "Njegova je poniznost bila duboko proživljena. Izbjegavao je svaku čast. Kad je netko viši bio pozvan u samostan, uvijek je nastojao da pobjegne. Nije primao pohvale" (AP, str. 192).

smo ga držali velikim svecem, a on je međutim bio kao i svaki od nas." Na te se riječi on, odgovarajući naprosto na šalu, srdačno znao nasmijati.[13]

Poniznost je pravednost

Priznavši u istini da je svako dobro u nama od Boga, a da je naš jedino grijeh, moramo — želimo li biti iskreni — prihvatiti svako poniženje smatrajući da to nije uvreda koja nam je nanesena, već čin Božje pravednosti koji nas čisti na ovom svijetu od naših slabosti, da nam obilno udijeli svoje milosrđe u budućem životu. Dakle, dar, a ne kazna.

Dugim i napornim vježbanjem otac Leopold se naprosto udomaćio s tim poimanjem visoke savršenosti i on mu je postao sasvim prirodan. Na žalost, takvo gledanje je daleko od svake ljudske mudrosti i njoj je ono čak nepojmljivo. To je postalo njegovim životom. On nije prihvaćao poniženja s tek nekom ravnodušnošću, već, može se reći, radosno. Jednom prijatelju, koji mu je katkada znao priopćiti kakvu neuljudnost koju su subraća pokazala na njegov račun, sagnuvši glavu, rekao bi: "Imaju pravo. Ja zaslužujem još gore."[14] To je pokazao na opću pobudu i u neočekivanim, pa i uistinu teškim prigodama.

Bio je kišovit dan. On je prolazio jednom ulicom Padove gdje je bilo mnogo kaljuže. Najednom dojuri automobil. On se skloni na rub ceste da ga ne bi blato poprskalo. Vozač se zlobno približi sasvim blizu njega i vozeći kroz kaljužu poprska ga blatom od glave do pete i smijući se grohotom pojuri dalje. Baš u taj čas nadođe jedan gospodin i, vidjevši tu neotesanost, približi mu se i reče sav žalostan: "Oče, što je iz Vas učinio taj neotesanac." "Nemojte se brinuti za me" — odgovori miran i nasmijan otac Leopold. "To je još malo. Zavrijedio sam ja mnogo gore!"[15]

14. srpnja 1934. otac Leopold se nađe u tramvaju. Išao je ispovijedati u jedan ženski samostan. Kad je došao do odredišta, htjede sići, ali u gužvi neopazice povrijedi jednog mladića koji mu, ljut kao zmija, dade ćušku. Dobri otac nije reagirao, nego nasmiješen reče: "Daj me oljepšaj i s druge strane, jer ću biti ružan ako budem išao po gradu crven samo s jedne strane." Nesretnik je ostao sav zbunjen. Klekne među narodom i zamoli za oproštenje. Otac Leopold ga potapša po ramenu i reče: "Ništa, ništa! Prijatelji kao prije!"[16]

13 AVP, kut. B, br. 12.
14 AVP, kut. IX, br. 28.
15 AP, str. 142.
16 Sestra Anđela Mariani (AVP, kut. M, br. 17).

Jednog je dana dobri otac prolazio nekom sporednom ulicom u Padovi. Okruži ga grupa fakina i počnu se zabavljati stavljajući mu u kukuljicu kamenčiće. U taj čas nadođe poznati liječnik u gradu Anđelo Feriani, njegov pokornik. Kad je vidio taj bezobrazluk, oštro ukori dječurliju, ali ga otac umiri govoreći nasmiješen: "Pustite, pustite, neka se zabavljaju. Nisam zavrijedio drugo!"[17]

Pripovijeda jedan poznati profesor na Sveučilištu u Padovi: "Jedno poslijepodne nakon ispovijedi zamolih oca Leopolda da sa mnom malo pođe u samostanski vrt. Odmah pristane. Dok sam s njim razgovarao, izišle su mi riječi pohvale njemu u čast. Uz nas je prošao poglavar samostana i čuo te riječi. On ih opovrgne i to riječima koje su mi izgledale ponižavajuće za dragog oca. Ujedno mu naredi da se vrati u svoju ispovjedaonicu. Otac Leopold ne samo da se nije zbunio već je s blagim smiješkom nutarnjeg zadovoljstva prihvatio te ponižavajuće riječi. Ljubazno me pozdravi i smiren i vedar vrati se u svoju ispovjedaonicu."[18]

Bilo je to prvih godina ovoga stoljeća kad su socijalisti, prožeti mržnjom protiv Boga i Crkve, javno napadali svećenike i redovnike najodvratnijim izrazima.[19] Jednog dana išao je otac Leopold s jednim svojim subratom u baziliku svete Justine da se pomole Konstantinopolskoj Gospi. Kad su došli u Prato della Valle pred bazilikom, skupina derana poče se izrugivati dvojici siromašnih fratara: "Lijenčine, budale!" Otac Leopold je ostao savršeno miran i obrati se drugu riječima: "To je lijep dar koji danas nismo očekivali. Jadnici su obmanuti od lažnih učitelja. Treba sve pokušati da ih spasimo, barem moleći se mnogo za njih."[20]

Nosilac Božjih darova

Poniznost, ona prava poniznost srca koju traži Isus, bila je kod oca Leopolda tako prisutna da je sebe smatrao nesposobnim za bilo koje dobro djelo. Ne tako kao da nije bio svjestan velikog dobra koje je neprestano činio dušama svojom službom ispovijedanja, ali je sve to smatrao Gospodinovim djelom, kojemu on nije ništa dodavao osim svoje nesavršene revnosti i žara. Veoma mu je dobro bilo poznato ono što je napisao sveti

17 AVP, kut. F, br. 6.

18 AVP, kut. R, br. 6. Isti profesor Feliks Rodighiero, specijalist za uho, nos i grlo, tu je zgodu spomenuo na postupku: "Uvijek sam bio duboko dirnut poniznošću oca Leopolda" (BP, str. 175).

19 Istini za volju valja reći da su takvi ispadi bili rijetki u venecijanskoj pokrajini. Na to nisu toliko utjecala antireligiozna uvjerenja koliko duboko i rašireno neznanje na koje su dosta lako utjecali kolovođe, i to vođeni političkim razlozima ili pravim neprijateljstvom prema Crkvi.

20 AVP, kut. J, br. 24.

Vinko Paulski: "Dar obraćanja duša i svi drugi talenti koji su u nama, nisu nam dati za nas, mi smo samo njihovi nosioci... Videći da Bog čini velike stvari preko nas, moramo se to više poniziti i smatrati se slabašnim sredstvima kojima se Bog udostoji služiti."[21]

Takav je bio otac Leopold. U vezi s time piše msgr Antun Barzon, katedralni kanonik u Padovi: "Bilo je kasno uvečer jednoga uskrsnog dana. Nađoh oca Leopolda silno umorna i gotovo iscrpljena od cjelodnevnog napornog rada. Počeo je ispovijedati rano ujutro i nastavio sve do ovog časa, gotovo bez predaha. Rekoh mu sinovski, izražavajući ujedno i radost i sućut: 'Oče, kako ste umorni... i kako zadovoljni!' On mi neobično živahnim glasom odgovori: 'Zahvalimo Gospodinu i zamolimo ga oproštenje, jer se udostojao dopustiti da naša bijeda dođe u dodir s neizmjernim blagom njegove milosti!'

Taj njegov brz odgovor otkrio mi je tako reći čudo kreposti: o njemu sam mislio nekoliko dana, zapanjen i smeten čudesnom poukom. Njegov napor, njegov trud do krajnjih ljudskih snaga, njegova revnost, čitava osobna i ljudska strana, sve to on smatra 'svojom bijedom'! Jedini velik i dostojan svake hvale jest Gospodin, koji rasiplje blago milosti i ne krati se priopćiti to blago dušama stavljajući ih u dodir s 'bijedom' svoga službenika."[22]

Svaki je dan donosio odluku da učini nešto dobra Gospodinu na slavu. 12. studenoga 1936. napisao je na jednu Gospinu sličicu: "Sad počinjem činiti dobro!"[23]

Kad je bio na hodočašću u Lurdu, napisao je također na jednu Gospinu sličicu: "Jutros sam služio svetu misu na oltaru nasuprot svetoj pećini. Jasno sam spoznao da od danas moram početi iznova."[24]

Bolničar Alojzije Artuso iz Padove jedne večeri, kad je išao kao obično da mu obavi trljanje (masažu), nađe ga podno stuba koje vode u bolnicu. Zbog krajnje iscrpljenosti nije se više mogao držati. Pomogne mu da se vrati u svoju sobicu govoreći: "Ali, oče, zašto hoćete sići u crkvu kad više ne možete ni stajati na nogama?" "Pustite, da načinim malo dobra!" odgovori on sa smiješkom. Isti bolničar ga je često nalazio na

21 Maynard, *Vertus et doctrine de St. Vincent de Paul*, str. 218. Tu razliku između mišljenja koje je otac Leopold imao o sebi i mišljenja koje je imao o svojoj službi jasno je istakao jedan svjedok: »Sluga je Božji bio veoma ponizan, o sebi je imao vrlo nisko mišljenje, ali je ipak silno cijenio dostojanstvo svoga svećeništva. Često je sebe nazivao 'zakrpom i magarcem'« (BP, str. 304).

22 AVP, kut. B, br. 6. Isti svećenik izjavljuje na postupku: "Otac Leopold je bio savršeno ponizan. Ta je vrlina naizvana izbijala u svakom njegovu stavu" (BP, str. 102).

23 AVP, Rukopisi, br. 43.

24 AVP, Rukopisi, br. 38.

koljenima u molitvi u bolesničkoj sobici. Na njegov upit zašto kleči kad mu je toliko potreban odmor u krevetu, on je uvijek odgovarao: "Činim malo dobra. Dosada nisam ništa učinio."[25]

Smatrao se ništetnim, nesposobnim za bilo kakvo dobro djelo. Držao je da je pun pogrešaka. Koliko je puta samo jednom svom prijatelju ponovio riječi svetoga Franje: "Kad bi drugi bili primili od Gospodina milosti što sam ih ja primio, kako bi bolje bili s njima sudjelovali!"[26] Bolničaru koji ga je pitao kako se osjeća u svojim bolima, uvijek je odgovarao: "Brate, molite Gospodina da mi dade milosti trpjeti da ispaštam tolike svoje grijehe."[27]

Za vrijeme javnih nesreća tako se duboko ponižavao da se činilo kao da je on odgovoran za sve. Sa svom priprostošću se optuživao i za najmanje nedostatke, pa i za one koji su bili samo nedostatak društvene uljudnosti smatrajući to posljedicom slabe kreposti. Na jednoj ceduljici, odgovarajući na pismo jednoj gospođi, napisao je: "Odgovaram Vam malo sa zakašnjenjem. Oprostite mi. To je moj svakodnevni grijeh."[28] A drugom prigodom: "Zakasnio sam s odgovorom na Više pismo. Moram ispovijediti svoj grijeh. Istina, veoma sam zauzet, ali i moja sporost je uzrok zbog kojeg često griješim protiv dužne uljudnosti."[29]

Bio je uvjeren da je velik grešnik, te je jednog dana gotovo plačući rekao jednome prijatelju: "Oh, sudovi Božji; kako ću se moći opravdati pred Njim za tolike svoje nedostatke?"[29a] No takvo promatranje i uvjerenje, u njegovoj pravoj poniznosti, nije stvaralo potištenost ili obeshrabrenje, već je to povećavalo njegovu nadu u Gospodinovu dobrotu i milosrđe. Napisao je jednom svom pokorniku: "Sasvim je jasno koliko se moramo poniziti pred Gospodinom Bogom i kajati se za svoje grijehe te se priznati nedostojnima, ali uvijek pouzdavajući se u njegovu neizmjernu dobrotu koja sve prekriva i nadmašuje. Nek Vas ne rastuži ta riječ. Ona je najprije upravljena meni, a onda drugima."[30]

Posljednji od subraće

Otac Leopold je bio krajnje dosljedan. Uvjeren da je sama bijeda, bez ikakvih zasluga, izvodio je iz toga hrabro za-

25 AVP, kut. A, br. 11.
26 AVP, kut. X, br. 28.
27 AVP, kut. M, br. 12.
28 Ines Benedetti, Padova, 13. listopada 1931 (AVP, kut. I, br. 11).
29 Dragici Bonasi-Bruni, Padova, 15. ožujka 1939 (AVP, kut. I, br. 17).
29a AVP, kut. X, br. 17.
30 Ahilu Tognonu, Padova, 1. kolovoza 1938. (AVP, kut. VII, br. 181).

ključak: dakle nisam vrijedan nikakva poštovanja. I postupao je u skladu s time. Smatrao se posljednjim od svoje braće i često je znao reći kojem pouzdaniku: "Kako su velikodušna moja subraća! Toliko su dobri da me podnose!"[31] Smatrao se da je na teret samostanu, jer nije mogao dati nikakvog materijalnog prinosa za uzdržavanje subraće. Zato kad mu je koji dobročinitelj dao kakav dar, bio je veoma zadovoljan i govorio je: "Hvala, hvala! Tako će me moji poglavari lakše podnositi."[32]

Iz takvog raspoloženja proizlazila je silna zahvalnost za svaku pa i najmanju pažnju koju mu je bilo tko iskazao, za svaki znak uslužnosti i poštovanja. Poniznost i plemenitost njegove duše pokazivala se u svakoj prilici začudnom jednostavnošću i priprostošću. Uvijek je imao na ustima riječi: "Hvala! Hvala!" Te su riječi bile popraćene vedrim smiješkom koji je otkrivao svu zahvalnost njegove duše. To je osvajalo ljude.[33]

Piše jedan brat laik kapucin: »Uvijek me duboko dirnula poniznost oca Leopolda. Čim sam izišao iz novicijata prošao sam kroz padovanski samostan i otac Leopold, sav ponizan, dođe da me pozdravi i preporuči se mojim molitvama. Zagrli me kao da sam bio njegov stari prijatelj, a bio sam tek običan brat laik koji je tek ušao u samostan. Kad sam kasnije bio određen za samostan u Padovi, vršio sam službu kuhara i silno sam bio potresen kad bi otac Leopold znao doći k meni i u svoj poniznosti naprosto poput novaka zamolivši me da mu spremim malo kave i donesem je na prozor njegove ispovjedaonice. Svaki put bi dugo zahvaljivao i govorio mi: 'Gospodin će Vam najbolje naplatiti vaš trud.'«[34]

Ponizno zahvaljivanje

Nikada nije zaboravljao ni najmanje primljeno dobročinstvo. Jedan subrat iznio je na postupku: "Iskazivao je zahvalnost za svaku pažnju koja mu je bila iskazana. Sjećam se, na primjer, da sam mu na njegovu molbu pribavio jednu stolicu za njegovu sobicu-ispovjedaonicu. Pod svaku cijenu htio mi je

31 AVP, kut. VIII, br. 9; usp. BP, str. 113.
32 AVP, kut. IX, br. 20.
33 Na postupku su donesena brojna svjedočanstva o privrženosti i drugim osjećajima koje je pobudivao otac Leopold svojom poniznošću. Evo nekih: "Bio je savršeno ponizan. Ta se vrlina očitovala na njegovoj vanjštini i za nas je bila pobudna" (BP, str. 102); "Krepost poniznosti bila je duboko ukorijenjena u srcu oca Leopolda i očitovala se u cijelom njegovom ponašanju. Vjerujem da je to bila karakteristična vrlina koja je k njemu privlačila duše, i ona je utjecala da je njegova služba bila tako plodonosna" (BP, str. 167); "Poniznost oca Leopolda uistinu je bila pobudna" (BP, str. 245); "Bio je iskreno ponizan i u svom vanjskom držanju te je odmah privlačio srca ljudi upravo zbog toga svog poniznog stava" (AP, str. 174).
34 Fra Gaudencije, brat pomoćnik kapucin (AVP, kut. G, br. 2).

dati dvije naranče koje su mu bile inače potrebne da olakšaju njegovu vazda tešku probavu. Godinu dana kasnije pozove me ponovno i dade mi dvije jabuke, jer, reče mi, sjeća se usluge koju sam mu iskazao pribavivši mu tu stolicu."[35]

I sva su njegova pisma prepuna toga plemenitog i profinjenog osjećaja zahvaljivanja. U njima je on uvijek pravio razliku između svoje neznatne osobe, nedostojne svakog poštovanja, i plemenitosti svoga svećeničkog obilježja, kome zapravo prema njegovu sudu iskazuje pažnju i naklonost. Donosim samo nekoliko od brojnih svjedočanstava toga poniznog zahvaljivanja i žao mi je što ne mogu navesti i druga, tako plemenita i ganutljiva.

"Neizrecivo sam Vam zahvalan za Vašu pažljivost prema mojoj maloj i kukavnoj osobi. Naplatit će Vam naš Gospodin, jer njega častite kad častite njegove sluge."[36]

"Zahvaljujem na Vašem tako živom povjerenju prema mojoj poniznoj i siromašnoj osobi. U službeniku svetišta Vi častite našega Gospodina, a ja, Vama na utjehu, podsjećam Vas na evanđeosku izreku: nagrađen je prorok ali i onaj koji pomaže proroku. To znači: osiguran je Božji blagoslov onome koji časti i iskazuje dobročinstva njegovim službenicima."[37]

"Veoma sam Vam zahvalan za tolike plemenite osjećaje prema mojoj poniznoj i neznatnoj osobi. Nek sve bude na slavu Onome od koga nam svako dobro, a ništa čovjeku koji je neizmjerno slabašan."[38]

"Primite ovo moje skromno pismo kao znak priznanja i ljubavi od najmanjeg Božjeg svećenika."[39]

»Predragocjeno mi je Vaše prijateljstvo i naklonost; udostojte se uvijek imati to poštovanje prema poniznom, malom bratu videći u njemu službenika Božjega."[40]

Želio je svima iskazati zahvalnost na opipljiv način. Kad to nije mogao drugačije, velikodušno je nudio svoju duhovnu pomoć. Pisao je jednom gospodinu iz Padove: "Kad Vaše gospodstvo zaželi sa mnom razgovarati, spreman sam Vam biti na uslugu u svemu što mogu. Štoviše, velika mi je čast (to govorim pred svojom savješću) kad vidim da sam počašćen tolikim Vašim povjerenjem i dobrotom. Zato je svaki Vaš posjet novi znak ljubavi i nova milost koju se Vi udostojavate iskazivati meni siromašnome."[41]

35 BP, str. 303.
36 Klemenzi Capuzzo, Padova, 20. veljače 1941 (AVP, kut. II, br. 20).
37 Josipi Cremonesi, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. IV, br. 105).
38 Mariji Bertolani Del Rio, Padova, 14. prosinca 1936 (AVP, kut. I, br. 23).
39 Alojziju Bordignonu, Kopar, 22. srpnja 1902. (AVP, kut. I, br. 26).
40 Ninu Bortottiju, Padova, 9. svibnja 1942. (AVP, kut. I, br. 30).
41 Josipu Albertottiju, Padova, 17. ožujka 1916. (AVP, kut. I, br. 10).

Istome je gospodinu napisao i ovo: "Molim Vas za jednu ljubav: nemojte se ništa ustručavati od mene tražiti ono u čemu Vam mogu učiniti uslugu. Bit ću veoma sretan svaki put kad mi pružite priliku da Vam u nečem poslužim."[42]

Otac Leopold je uistinu velikodušno davao sve što je osobno posjedovao samo da uzvrati svojim dobročiniteljima. Bile su to trajne patnje koje je prinosio Gospodinu da postigne milost i blagoslov, a zatim molitve, osobito sveta misna žrtva. Koliko je samo noćnih sati probdio u molitvi za one koji su mu nešto učinili!? To je poznato jedino Gospodinu i malom plamenu vječnog svjetla koje je plamtjelo pred svetohraništem, jedinom svjedoku tolike kreposti.

Pisao je jednom dobročinitelju: "Mnogobrojna svjedočanstva velike dobrote koja se Vaše gospodstvo udostojalo iskazati mojoj maloj i poniznoj osobi obvezuju me da Vam izrazim svoju duboku zahvalnost. Vama je dobro poznato moje siromaštvo. Ni na kakav način ne mogu uzvratiti toliku Vašu ljubaznost. Jedino sredstvo koje mi u mome siromaštvu pokazuje evanđelje jest molitva, osobito svečana, službena molitva u slavljenju svetih otajstava. U tim za mene tako svečanim trenucima sjetit ću se Vas i svih Vaših dragih. Da, u svako vrijeme gajim prema Vama duboke osjećaje."[43]

Prema kolikima se osjećao takvim dužnikom!

Poput sjene što prolazi

Trajan napor da postigne i živi pravu poniznost srca stvorile su kod oca Leopolda takvo duševno i osjećajno stanje koje nam naprosto izgleda nevjerojatnim. Oko njega se okretao čitav jedan svijet, na njegove su se molitve događale izvanredne stvari, pa je sve to svršavalo u tišini. Ostajale su samo obdarene duše i proslavljeni Gospodin. Nikakvog objavljivanja, nikakve graje, pa ni u zaista iznimnim prilikama. Izgledalo je kao da on ništa ne opaža, i zaista nije znao zbog čega se toliki svijet kupi oko njegove ispovjedaonice. Jednom svom prijatelju koji ga je na to upozorio, sasvim je jednostavno odgovorio: "Što sam ja kriv ako dolaze s tolikom vjerom da ih zbog njihove vjere Gospodin uslišava? Što ja imam s time!"[44]

Jedan brat bolničar, koji je više godina bio uz oca Leopolda, piše: "Divio sam se kako to profesori i veoma uvažene osobe dolaze k njemu, siromašnom fratru, da od njega traže

42 Istome, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. I, br. 1).
43 Josipu Albertottiju, Padova, 17. svibnja 1916 (AVP, kut. 1, br. 10).
44 BP, str. 123.

savjeta, a on je sve to pripisivao Gospodinovoj milosti koja se udostojala da preko njega učini toliko dobra dušama. Zbog te svoje poniznosti bio je silno cijenjen i voljen, tako da ga nitko od onih koji su ga upoznali nije više napuštao."[45]

No upravo je on sam, vođen poniznošću, stvarao šutnju oko svoje osobe. Jednog je dana rekao: »Sakrijmo sve što je u nama, pa i ono što može imati sjenu Božjega dara, da se od toga ne načini trgovina. Bogu jedinome čast i hvala! Ako nam je moguće, moramo proći zemljom poput sjene, koja ne ostavlja traga za sobom, po primjeru svete Terezije od Djeteta Isusa, prigodom čije su smrti sestre u samostanu govorile: 'Vidjet ćemo kakav će negdje izvještaj dati poglavarica o smrti sestre Terezije, jer mi nismo nikad na njoj opazile nijednog znaka izvanredne kreposti.'«[46]

I on je upravo tako činio. Poticao je svoje pokornike, u koje je imao više povjerenja, da žarko mole da mu Gospodin udijeli milost da učini mnogo dobra, ali da to nitko ne zna. Ispred vrata njegove ispovjedaonice uvijek je bila velika skupina ljudi koja ga je čekala, ali tu je vladala potpuna tišina. Čulo se jedino škripanje vrata koja su se otvarala da kroz njih uđe jedan pokornik i zatvarala se iza drugoga. Nikakva galama, vika, fanatizam. On je izabrao siguran put svetosti, a to je put poniznosti i skrovitosti. I taj je put nastojao širiti na sve moguće načine.

Dogodilo se čak da je ostao nezapažen i većem dijelu svoje subraće, koja su u njemu vidjela dobrog čovjeka i revnog redovnika, ali ništa više od toga.[47] Upoznali su ga jedino oni koji su sami doživjeli putove svetosti. On je sve to htio. Jednog dana reče, nasmiješivši se nekome prijatelju koji ga je na to upozorio: "Sinko, da možemo činiti dobro, moramo biti (svetački) lukavi."[48]

45 AVP, kut. M, br. 12. — Jedan svjedok: "Bio je veoma ponizan. Čudio se pažnji koja mu se iskazivala i izjavljivao je da je toga nedostojan" (BP, str. 263).

46 AVP, kut. X, br. 22.

47 Već prvi svjedok na prvom postupku iznosi govoreći o glasu svetosti koji se stvorio u vezi s ocem Leopoldom nakon njegove smrti: "Ja osobno nikad se ne bih tome nadao, jer za svog života uopće mi nije izgledao nešto posebno" (BP, str. 10). Jedan monsinjor: "Dok je otac Leopold još bio na životu, imao sam neki osjećaj o glasu svetosti koji je on uživao kod velikog dijela svijeta. Ali nakon njegove smrti taj se glas očitovao u za me neočekivanom obliku, i to je za mene bila objava" (BP, str. 147). Jedan profesor: "Dok je otac Leopold bio na životu, smatrao sam ga redovnikom osobitih vrlina, ali čini mi se da naročito njegova subraća nisu imala jasnu spoznaju o njegovoj svetosti. Više su laici izvan samostana gajili prema njemu posebno poštovanje . . ." (BP, str. 199). Jedan biskup koji je bio njegov provincijal: "Za života smo oca Leopolda poštivali kao uzornog redovnika, ali ne i kao sveca, u smislu da je bio obdaren nadnaravnim darovima ili da je bio čudotvorac. Nakon njegove smrti glas o svetosti izvanredno je brzo rastao" (BP, str. 239-240).

48 O njegovoj ljubavi prema skrovitosti i poniznosti u jednoj zgodi dao je izjavu Anđelo Zambaldo: "Sluga Božji bio je osobno uvijek spreman da pobjegne pred svima, toliko je u njegovoj duši bio živ osjećaj

Ponizno ponašanje

Monsinjor Gay piše: "Postoji stanje skrajnje poniznosti kad duša, iskreno ponizna, uvijek čuva tijelo. To je nešto sadržajno, suzdržano, mirno, što daje cijelom izgledu i svemu ponašanju onu neizrecivu ljepotu, sklad, milinu što je izražena riječju čednost."[49]

To je upravo odražavala vanjština oca Leopolda. U razgovoru je bio smiren, suzdržan, radije je volio da mu postavljaju pitanja nego da ih on postavlja drugima. Nikad prvi ne bi započinjao razgovor, već je čekao da mu se drugi obrate i odmah je pokazivao zanimanje za ono što su govorili. Nikad ne bi govorio o sebi i o onome što mu se desilo. Izgledalo je kao da nikada nije upoznao nijednu osobu. I s pokornicima u ispovjedaonici postupao je veoma pobudno. Uvijek je bio dostojanstven i nikada nije ponizio značaj svoje svete službe.[50] O svima je uvijek govorio s poštovanjem i drugima je ustupao časnije mjesto. Poglavarica jednih časnih sestara pripovijeda da je svaki put kad je s ocem Leopoldom imala kakav razgovor — koji je znao biti vrlo dug — on naređivao da sjedi, a sam je uvijek ostajao na nogama.[51] Ista časna sestra spominje da je, osnivavši svoju Družbu, čija je svrha bila molitva i potpuno žrtvovanje njih samih u korist svećeničkih duša, otac Leopold znao dugo s njom razgovarati o toj Družbi. On je pokazivao veliko poštovanje prema dušama koje su se u njoj posvećivale i više je puta rekao: "Ja se ne bih osjećao sposobnim da načinim Vašu žrtvu."[52]

Svake je večeri dolazio k poglavaru, ili ako njega ne bi našao, k nekom drugom, pa i mlađem ocu,[53] te je na koljenima tražio oproštenje za propuste učinjene preko dana i molio

poniznosti . . . Sjećam se jedne zgode. Nećak sada već pokojnog oca Celsa pričao mi je kako je jednog dana otac Leopold ljubazno i ponizno upitao strica da li zna gdje je otac gvardijan. Otac Celzo ne odgovori ništa. Sluga Božji ponovi svoje pitanje, ali ni drugi put nije dobio odgovora. Tada se otac Leopold udalji, a da nije pokazao nikakve nestrpljivosti ili negodovanja. Nećak je upitao strica zašto je tako neljubazno postupio sa svojim subratom, a otac Celzo smijući se odgovori da je to učinio da mu pruži priliku da se vježba u kreposti" (BP, str. 197). Otac Celzo je tada bio ispovjednik sluge Božjega te je stoga dobro poznavao njegovu krepost. (Za to ga ne možemo pohvaliti, ali time samo želimo istaknuti da je to "iskušenje" imalo čist pogodak.)

49 Msgr Gay u djelu "Život i kršćanska krepost", sv. I, O poniznosti, str. 120.

50 AVP, kut. IX, br. 6.

51 AVP, kut. M, br. 2; usp. AP, str. 207.

52 Ondje.

53 Jedan se od tih mladih svećenika sjeća: "Bio je uvijek ponizan. Nikad se nije hvastao. Sjećam se, jednog dana, već sam bio svećenik, zamolih ga za blagoslov. Nije mi ga htio dati iz osjećaja poniznosti. Ja kleknem i tako ga na neki način prisilim da me blagoslovi. On me blagoslovi rekavši: 'Dajem Vam blagoslov kao stariji brat.' Raspeti je bio nadahnuće njegovoj poniznosti, jer On je bio ponizan sve do smrti" (AP, str. 51-52). Uostalom, otac Leopold je ponizno tražio savjete i od mlađe su-

blagoslov. Taj je običaj bio za venetske kapucine obvezan samo za mlađe koji su tek ušli u samostan. Otac Leopold je to provodio sve do smrti.

Sve te male i velike stvari, koje je trajno vršio, davale su ocu Leopoldu svojstvenu fizionomiju, one su ga ocrtavale kao pravi uzor redovničke poniznosti i pribavljale mu neodoljivu naklonost. Posljednji njegov starješina otac Benjamin piše: "Izvanjsko držanje oca Leopolda bijaše jednostavno i nije se razlikovalo od držanja drugih, osim po svojoj silnoj čednosti, skromnosti i izrazu velikog poštovanja prema svima."[54]

No poniznost priznaje darove koje Gospodin daje dušama. Bez toga bi se ona protivila istini. Štoviše, poniznost priznaje te darove i iskazuje slavu Gospodinu, kako je to učinila i Djevica u svom hvalospjevu: "Velika mi djela učini Svesilni." Tako je postupao i otac Leopold i davao je slavu Gospodinu Bogu moleći ga u isto vrijeme oproštenje što te darove nije iskoristio kako je On očekivao. Jednog dana reče nekom pokorniku: "Uza sve naše bijede i naše nedostatke Gospodin nas je odabrao da držimo prevagu na vagi gdje se važe zlo. Ispunimo poslanje koje nam je povjereno pa ćemo za to dobiti nagradu."[55] Posjedovao je dakle pravu poniznost, koja ne uzrokuje klonulost i nepokretnost, već je silna pokretna snaga za svako dobro djelo.

braće. Jedan se od njih sjeća: "Bio je poslušan i ponizan. Koji put je zatražio savjet i od mene koji sam tek bio završio studije. To bi učinio uistinu pobudnom poniznošću... Čitava njegova osoba, cijelo njegovo držanje — sve je to bilo čista slika poniznosti" (AP, str. 118-119).

54 AVP, kut. B, br. 10.

55 AVP, kut. X, br. 42.

Dvanaesto poglavlje

SAVRŠEN REDOVNIK

»Onaj koji ne želi slušati, mora očajati. Takav je svaki poglavar s odobrenjem viših poglavara, a ovi s odobrenjem pape. Papa je Kristov namjesnik. Poglavari su, dakle, Božji predstavnici. Pristajući uz njih, sigurni smo da ne griješimo. Častеći njih, častimo Krista, to jest Boga.«

Kad je bio upitan: »Oče, išao bih svaki dan na svetu pričest, ali se bojim da mi to postane navika«, odgovorio je: »Ja svaki dan govorim misu i ona mi je uvijek novi događaj.«

Redovnički stalež

Svetost se može postići — pa i ona koju Crkva priznaje i svečano proglašuje — u bilo kojem životnom staležu kojemu program nije grijeh. Ipak, pogledamo li službeni popis svetaca, vidjet ćemo — pustimo po strani mučeništvo — da je redovnički stalež najplodniji rasadnik kršćanske svetosti. Razlog tome je jednostavan: u svakom drugom životnom staležu svetost je dužnost povezana sa samom činjenicom što je netko kršćanin. A za redovnički stalež svetost je program i taj se program zove savršenstvo.

Mladiću koji je tvrdio da je već obdržavao sav Zakon i izrazio želju da napreduje u dobru, Isus je savjetovao život koji je u korijenu sličan redovničkom životu rekavši mu: "Hoćeš li biti savršen, idi prodaj što imaš i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu! A onda dođi i idi za mnom."[1] Činjenica da taj mladić, koji je imao dobar društveni položaj i bio bogat, nije prihvatio taj poziv, pokazuje nam da takav život, pun zalaganja, nije za sve, već jedino za onoga koji prima poseban poziv, to jest posebnu milost da na nj odgovori. Bog ne izabire bolje, već one koje želi učiniti da postanu boljima.

Za ostvarenje redovničkog staleža u Crkvi pobrinuli su se ustanovitelji Redova. Oni su jednom širem i organskom životnom programu nazvanom Regula (Pravilo) pridodali obdr-

1 Mt 19, 21.

žavanje triju bitnih evanđeoskih savjeta — poslušnosti, siromaštva i čistoće. Tom su Pravilu ulili vlastitu duhovnost, a i duhovnost svoje povijesne i geografske sredine.

Sveti Franjo Asiški, jedan od najvećih osnivača i genij kao čovjek i kao svetac, za svoje je izradio Pravilo nazvano "jezgra Evanđelja", jer je tijesno povezano sa stranicama koje donose riječi i nauk Kristov. Takvo se Pravilo najbolje može prilagoditi različitim vremenskim i mjesnim prilikama u kojem se treba proživljavati. Da bi što bolje svoju braću i sestre potaknuo da čeznu za nebeskim Ocem, sveti Franjo je naročito isticao siromaštvo, koje čuva srce i sav život od zamamnosti ovoga svijeta; radosno siromaštvo koje u dušu usađuje osjećaj slobode i potpune otvorenosti prema nebeskim dobrima. I siromaštvo zajedno sa savršenom radošću postaje obilježje njegove redovničke zajednice — male braće.

No s vremenom, i ne bez žučnih rasprava, življenje siromaštva i odgovarajuće strogosti, ublažilo se u Franjevačkom redu. Poduzetni ljudi proveli su tada u različitim vremenima i krajevima razne reforme i tako su ojačali i omogućili procvat snage i svetosti na prvotnom deblu. Najodvažnija takva obnova — koja je preživjela stoljeća, a ostale su propale — bila je kapucinska, nastala službeno 1528. godine. Ta je obnova bila odvažna jer je nastojala u punom čovjekoljublju sačuvati viteški duh srednjovjekovnog Asiškog sveca.

Redu kapucina i njihovoj strogoj duhovnosti nisu uzmanjkala najširа odobrenja. Odobrila ih je Crkva. Ona im je obranila nezavisnost od ostalih reformi. Tu su obnovu odobrili ljudi koji su ih sa simpatijom prihvatili i naprosto ih nazvali "pučkim fratrima". I konačno, odobrilo ju je samo nebo koje je posljednju od franjevačkih obitelji uresilo velikim brojem svetih duša, od kojih je mnoge već Crkva proglasila svetima ili blaženima.

To je redovnička zajednica u kojoj je otac Leopold proveo svoj život. U nj je ušao vrlo mlad i bio je uvjeren da je u tom Redu primio mnogo dobra za svoju dušu. Ali danas možemo reći da je mnogo dobra on i dao svome Redu svojim svetim životom.

Redovnički život, herojski život

Otac Leopold je jednom napisao jednome svome pokorniku: "Najveća milost koju Gospodin udjeljuje nekoj duši jest poziv u redovnički stalež. Istina, dobro koje netko može učiniti u drugom životnom staležu već je nešto. No, žrtva koju

netko prinosi prihvaćajući redovnički život, ima veću vrijednost i zaslugu pred Bogom."[2]

Te nam riječi jasno pokazuju kako je on gledao na redovnički život. Ponajprije, za njega je to najviša milost, to jest dobrohotni Gospodinov dar kojim se nitko ne može hvastati. Često je znao reći pokazujući na raspelo: "Nismo mi izabrali Njega, nego je On izabrao nas!"[3] Takvo poimanje koje je oživotvoreno i ostvareno njegovom dubokom vjerom, poticalo ga je na zalaganje u trajnom naporu kako bi odgovorio primljenom dobročinstvu i postigao redovničku savršenost.

Redovnički poziv je najviši dar, ali taj dar zauzvrat zahtijeva potpuno žrtvovanje. Otac je Leopold to veoma dobro znao. Jednog dana reče: "Redovnički život je mučeništvo; treba umrijeti da bismo živjeli!"[4] Osjećao je svu njegovu težinu i zbog svoje tjelesne slabosti kojom je prihvaćao to mučeništvo. No žrtva je morala ostati na žrtveniku sve do kraja. Rekao je jednome povjerljivom prijatelju: "Gospodin Bog me je pozvao i ja sam njegovom milošću dao svoj pristanak; sada . . . umrijeti, ali stajati!"[5] Kad je uskraćeno svako zemaljsko zadovoljenje, jedino misao na vječnu nagradu podržava redovnika na njegovu teškom putu savršenstva. Pisao je jednome redovniku: "Potvrdimo se u svom pozivu, a onda, u svoje vrijeme, preblagim Božjim milosrđem, čeka nas nagrada za naš naporan posao!"[6] Jedan franjevački redovnik, slijedeći savjete oca Leopolda, prevladao je dosta opasnu krizu svoga zvanja. Kad je prošla oluja, pisao je: "Više mi je puta rekao, a to mi je i napisao, da, premda imam pravo na svoju potpunu slobodu, ipak najbolji je izbor za mene žrtva, ma tražio se i sam život za vjernost idealu. Prihvatio sam i sada sam sretan!"[7]

Uistinu herojsko poimanje redovničkog života. Zbog toga je bio veoma razborit u prosuđivanju da li je netko zaista pozvan u redovnički stalež, jer — kako je često znao reći — "redovnički život je veoma ozbiljna stvar: bez pravog zvanja postoji opasnost da netko izgubi sama sebe i upropasti druge."[8]

Evo jedne veoma značajne zgode. Jedan gospodin iz nekog mjesta blizu Padove piše: "Imao sam dvadeset godina i nisam bio siguran kojim životnim putem da krenem. Često je u moju kuću dolazio jedan fratar koji je skupljao milostinju i uporno mi je svaki put savjetovao da ga nasljedujem u istom

2 AVP, kut. VII, br. 20.
3 Usp. Iv 15, 16; AVP, kut. VIII, br. 26.
4 AVP, kut. IX, br. 12.
5 Ondje, br. 27.
6 Ocu Ignaciju, dominikancu, Padova, 18. kolovoza 1938 (AVP, kut. VI, br. 153).
7 AVP, kutija: Pisma upravljena sluzi Božjemu.
8 AVP, kut. VIII, br. 22.

zvanju i postanem fratar kao i on. Bio sam nesiguran i pođoh k ocu Leopoldu. Čim sam se ispovjedio, prije no što sam mu iznio svoju sumnju, on me upita:

— Što ste po zanimanju?

— Nemam zanimanja — odgovorih — ali sam mislio postati fratar.

— Kad biti fratar bude neko zanimanje — odgovori otac Leopold uozbiljivši se — onda ćeš i ti postati fratar. Nemojte slušati riječi onog fratra, jer ni on nije pošao tim putem.

Poslušao sam njegove riječi, ostao sam u svijetu, osnovao obitelj i zadovoljan sam svojim stanjem. Onaj fratar koji me poticao da pođem s njime u samostan, nakon dvije godine odbaci habit i vrati se svojoj kući."[9]

Otac Leopold je silno cijenio redovnički stalež, ali nije u tome bio zaljubljen jedino u svoj Red. Posve je prirodno da je među svim redovničkim zajednicama najviše volio Kapucinski franjevački red. I ponosio se što mu pripada. Međutim, cijenio je i poštivao i druge Redove i, kad je pred Bogom smatrao pravednim, nije oklijevao da uputi u druge Redove koje zvanje kako bi dotična osoba u njemu našla svoje pravo mjesto. Evo kako piše M. Friso, brat pomoćnik Družbe Isusove: "Kad sam dan prije ulaska u novicijat otaca isusovaca u Gorici pošao na ispovijed k ocu Leopoldu, on mi nakon ispovijedi reče: 'Jako sam zadovoljan što ulaziš u Družbu Isusovu, jer, znaš, ja želim mnogo dobra Družbi. Razumije se, ja sam kapucin i želim više dobra svome Redu, ali zatim mnogo dobra želim Družbi, pa sam zato baš zadovoljan. Daj da te poljubim.' I dao mi je dva poljupca, a lice mu je zračilo radošću."[10]

Tako je on cijenio sve redovničke zajednice, jer sve one svoje članove vode k ljubavi prema Isusu i rade za spas duša.

Redovnički život je *žrtva* jer se u biti zasniva na tri temeljna zavjeta — siromaštva, čistoće i poslušnosti — kojima se čovjek lišava mnogih dobara i prirodnih prava. Otac Leopold ne samo da je volio svoje zavjete već su oni za njega bili ponos. Želio ih je što savršenije obdržavati. Želio je prije biti savršen redovnik negoli ispovjednik ili nešto drugo. Sve je činio da ih provodi u život u skladu s njihovim strogim poimanjem u Kapucinskom franjevačkom redu. Obnavljao ih je svaki dan usmeno, a često i pismeno. Donosim samo nekoliko navoda u kojima se osjeća sva ljubav prema ta tri slatka lanca kojima je tijesno bio privezan uz Isusa. Na nekoliko je Gos-

9 AVP, kut. M, br. 10.
10 Ettore M. Friso (AVP, kut. F, br. 12).

pinih sličica napisao: "Htio bih svojom krvlju pisati svoje zavjete! Blažena Djevice, neka Ti bude mila ova moja želja."[11] "Danas sam svečano obnovio svoje zavjete pred pećinom Blažene Djevice Marije."[12] "Danas sam obnovio svoje zavjete najsvečanije što sam mogao."[13]

Ljubio je svoje zavjete i obdržavao ih je.

Zavjet siromaštva

Zavjetom siromaštva redovnik se odriče vanjskih stvari i postaje pravno nesposoban pred Bogom i svojom savješću da bilo što posjeduje ili da ima bilo kakva pokretna ili nepokretna dobra.[14] Preostaje mu jedino upotreba tih dobara i to iz očitih životnih potreba ili potreba njegova rada. Ta je upotreba više ili manje stroga već prema Pravilima pojedinih redovničkih zajednica. Ta upotreba kod kapucina je veoma ograničena i u mnogim stvarima je ograničena upravo na neophodno. Redovnički poglavar prosuđuje u kojoj mjeri može upotrebu nekih stvari dopustiti redovniku. Podložnik se njemu treba obratiti i u slučajevima koji, iskreno govoreći, mogu izazvati smijeh kod nekoga koji nije redovnik.

Otac Leopold je svoj zavjet siromaštva obdržavao savršeno, moglo bi se reći čak i skrupulozno. U njegovoj sobici nije bilo gotovo ništa. Mnogi bi pokornici bili počašćeni da su mogli pomoći, samo da je on izrazio želju da želi nešto imati.[15] Nije želio imati niti one male predmete koje drže čak i redovnici s istančanom savjesti. Jedna gospođa iz Padove je izjavila: "Utvrdila sam da je otac Leopold imao duh pravoga franjevačkog siromaštva. Jednog sam ga dana upitala da li mu nešto treba. Na moje uporno traženje, odgovori mi da mu je potreban kišobran. Ali se živo preporuči da bude prikladan za siromašnog redovnika. Drugom zgodom sam se zanimala da mu pribavim par naočala i tada sam morala tražiti sasvim neupadljive naočale. Bio je već dosta bolestan, a ipak sam morala uporno moliti da primi vunene čarape."[16]

11 Na sličici Blažene Djevice od Vječne pomoći. Padova, 2. XI 1914. AVP, Rukopisi, br. 20.
12 Lurd, 7. IV 1934. AVP, Rukopisi, br. 38.
13 Padova, 8. XI 1937. AVP, Rukopisi, br. 42.
14 U kojem slučaju, kao kod obnovljenih franjevaca i kapucina, postoji pravna nemogućnost posjedovanja, koja se proteže i na Red kao cjelinu. Tada se dobra (samostani, crkve, posjedi, itd.) kojima se služi Red priznaju u savjesti kao vlasništvo Svete Stolice. Zbog praktične potrebe društvenog života, Red ili koji njegov dio nekako figurira kao vlasnici pred građanskim zakonima, ali uvijek s tim pridržajem u savjesti i s obvezom da će se uteći na višu vlast, sve do same Svete Stolice, ukoliko raste vrijednost dobara za koja drže neophodnim da njima raspolažu.
15 AVP, kut. IX, br. 16.
16 AP, str. 314.

Njegovo krajnje siromaštvo pokazivalo se i na odjeći. Kod venetskih kapucina bio je običaj da svake tri godine traže habit, ali otac Leopold nikada nije tražio ni habit ni drugu odjeću. Čuvar odijela (brat koji se brine za odjeću) zamjenjivao mu je sasvim istrošenu robu,[17] naime onu koju krojač više nikako nije mogao okrpiti. Budući da je zbog upale zglobova morao noge imati pokrivene, upotrebljavao je komade staroga grubo izrađenog platna. Tek je u posljednje vrijeme bio nagnan da nosi čarape.[18] Nosio je veoma siromašni habit, ali je htio da bude uvijek čist, jer po službi je uvijek dolazio u dodir s ljudima.[19]

I krevet mu je bio veoma siromašan. Dosta je sjetiti se da je, unatoč svojoj trajnoj i teškoj bolesti, gotovo do konca života htio spavati na slamnjači, kao što su tada činili zdravi redovnici.[20]

Za sve stvari kojima se služio tražio je dopuštenje od poglavara, kako bi se osjećao sigurnim da ih samo upotrebljava, a da nisu njegovo vlasništvo.[21] Uzdizao se iznad pukog obdržavanja zavjeta i njegovo je srce bilo sasvim slobodno od bilo kakve stvari.

Bio je veoma skrupulozan u upotrebi novca. Često je znao reći: "Novac je roba koja se može upotrebljavati kao univerzalna putna isprava, kojom se može svuda doprijeti samo ne u nebo. Novac je proizvođač (generator), proizvodi mnoge stvari, samo ne sreću."[22] Kad bi od dobročinitelja primio kakav dar, odmah ga je uručivao poglavaru.[23] Ako mu je katkada koja velikodušna duša darovala novac da ga dade kojem poznatom siromahu, činio je to samo s dopuštenjem poglavara. Malo prije smrti mogao je reći jednom prisnom prijatelju: "Često sam primio darove da se njima po volji poslužim, ali ja po milosti Božjoj nikada, nikada nisam njima osobno raspolagao."[24]

Zavjet čistoće

Zavjetom čistoće redovnik se iz ljubavi prema Bogu lišava jednoga od temeljnih dobara ljudskog života: spolnog užitka. Naravno, ovdje nije riječ o nedopuštenim užicima, jer oni su već Božjim zakonom zabranjeni svakome čovjeku. Riječ je o užicima — u sebi dobrima i za kršćane posvećenima sakramentom ženidbe — koji su povezani s drugim prirodnim dobrima ljudskog stvorenja: pravo stvoriti vlastitu obitelj. Za to je odricanje Krist rekao: "Ne shvaćaju toga svi."[25] I doista, krepost čistoće koja sprečava prolaz samo nedopuštenim užicima, za mnoge je već rijetkost na ovome svijetu. Ali zavjet čistoće, kojim se netko odriče dopuštenih i dobrih užitaka, naprosto izgleda nečim što prelazi ljudske snage. Taj zavjet nameće ljudskoj naravi nešto što je vlastito anđeoskoj naravi, gdje ne postoji tijelo koje traži svoja "prava" niti srce koje žudi za nečim drugim osim za Bogom. Nikakvo čudo da onda takav život i napor mnogima izgleda gotovo nemogućim. S druge pak strane nije nikakvo čudo da srce koje je snagom tog zavjeta naprosto slobodno, postaje još sposobnije za mnoge druge vrline.

Otac Leopold je čuvao svoj zavjet čistoće kao zjenicu oka. Često je znao uskliknuti: "Koliko ljubim čistoću."[26] S najvećom je brižljivošću izbjegavao sve što je i izdaleka moglo uprljati, ne kažem zavjet čistoće, nego i krepost čistoće. Zavjet čistoće naime ne odstranjuje požudu, a milost koja nam se daje da ga obdržavamo, jest milost trajne borbe. Jednog dana u ispovijedi reče jednom pokorniku, koji je bio veoma utučen zbog trajne borbe protiv napasti čistoće, da ga ohrabri: "Vidite, dragi moj, napasti ne poštuju ni ovu" — pa se uhvatio za svoju bijelu bradu, "niti ovu svetu odjeću."[27] On je točno obdržavao sve što je neophodno da se daleko drži anđeo Sotone: budnost i molitva, mrtvenje vanjskih osjetila, posebno očiju i znatiželje, trajna zauzetost a naročito ljubav prema bližnjemu i Bogu, plam što izgara svaku nečistoću.

Bdio je nad sobom. Nikad nije gledao osobe ravno u lice, posebno ne žene, tako da ni jedna nikada nije mogla reći kakve su mu boje bile oči. Uz to je imao veliko poštovanje prema ženi, jer, govorio je, ona ga podsjeća na Božju i našu Majku. Zbog toga je prema njima bio veoma ljubazan. Kad bi koja žena ušla u njegovu ispovjedaonicu po neki savjet, rekao bi da odmah sjedne, a on bi ostajao na nogama i obično je držao vrata napola otvorena.[28] Jedan svjedok na postupku spominje ovo: "Kad je sjedio u ispovjedaonici za žene, imao je običaj da uvijek drži otvorenu zavjesu."[29] A jedna časna sestra svjedoči: "Kad je dolazio da me bolesnu posjeti, uvijek bi bio nešto udaljen od moga kreveta, oko tri koraka, i uvijek je stajao na nogama."[30]

17 Usp. AP, str. 127, 142.
18 Usp. AP, br. 24.
19 Usp. AP, br. 42.
20 AVP, kut. X, br. 21.
21 AVP, kut. VIII, br. 19; usp. BP, str. 35.
22 AVP, kut. J, br. 9.
23 Usp. AP, str. 127, 191.
24 AP, str. 142.
25 Mt 19, 11.
26 AVP, kut. IX, br. 14.
27 AVP, kut. VIII, br. 7; BP, str. 65.
28 AVP, kut. VIII, br. 9; AP, str. 181.
29 AP, str. 236.
30 AP, str. 225.

Dakle, poštovanje i suzdržanost. No to nije priječilo da postupi veoma strogo prema ženama koje bi se usudile doći k njemu nedolično odjevene.

Jednog ljetnog dana, dok je mali hodnik pred njegovom ispovjedaonicom bio pun ljudi koji su čekali na svoj red, pojavi se jedna gospođica hoteći i ona s njime govoriti. Bila je nevjerojatno našminkana i nečedno obučena: s velikim dekolteom, sa suknjom iznad koljena i bez čarapa.

Radoznali da vide što će reći otac Leopold, brzo su joj načinili prolaz i ona uđe. Čim ju je ugledao, i ne čekajući da gospođica otvori usta, potrči prema vratima ispovjedaonice, otvori ih i pošalje tu nesretnicu napolje govoreći glasno: "Meso na prodaju! Meso na prodaju!"

Gospođica se, sva crvena od stida, htjela ispričati, htjela je nešto reći, ali sve je bilo uzalud; otac Leopold je otpravi van riječima: "Idite, pa se obucite, i onda dođite da Vas slušam."[31]

Tako nije dopuštao da u njegovu ispovjedaonicu dođu dječaci ili mladići s odveć kratkim čarapama; a ako bi opazio da su u crkvi, slao bi ih van sa strogim riječima.[32] Kad je sam izlazio iz samostana, uvijek je imao oborene oči.[33]

Bio je veoma strog prema samome sebi. Premda je volio čistoću, on je ipak svoje tijelo smatrao nečim svetim jer ga je kao žrtvu prinio Gospodinu. Nikad nije dopuštao da ga netko dirne i htio je da to pravilo, koje su tako strogo obdržavali dobri redovnici, posebno obdržavaju mladi.[34] Kad je zbog tolikih svojih bolesti trebao pomoć brata bolničara, vidjelo se da zbog toga trpi, i uvijek je bio u bojazni da ga ne sablazni, pa je molio oproštenje kao da je počinio grijeh.[35] Jednom je povjerio nekom svom prisnom prijatelju kako se zbog svoje boležljivosti treba liječiti, što ga silno ponizuje, pa završi riječima: "Molite Blaženu Gospodaricu da me oslobodi tog poniženja, ako joj se sviđa!" I glas mu je drhtao od navale plača.[36]

U govoru je bio silno oprezan. Izbjegavao je svaku riječ ili aluziju koja bi mogla povrijediti lijepu krepost čistoće, tako nježan cvijet za koji je dosta mali dašak da ga uništi.[37] Ako bi čuo kakvu šalu, koja se inače znade prepričavati, ali koja je ciljala na nečiste stvari, on bi se, a da to drugi nisu ni primijetili, udaljio. Uostalom, njegovoj nazočnosti nitko se nije

31 AVP, kut. X, br. 19; usp. BP, str. 127; AP, str. 24.
32 AP, str. 236; usp. AVP, kut. G, br. 25.
33 AP, str. 317.
34 Usp. AP, str. 45.
35 Usp. AP, str. 191, 236.
36 AVP, kut. VIII, br. 8; usp. BP, str. 127.
37 Usp. AP, str. 142.

usudivao izgovarati neprikladne riječi ili pričati neprikladne stvari.[38] Ipak sva ta brižljivost i opreznost nisu činile oca Leopolda nekim čovjekomrscem, neprijaznim i neodgojenim. Štoviše, činilo ga je to prostodušnim i ljubaznim te je bio pravi užitak razgovarati s njime. U njemu se mogao vidjeti čovjek koji zna gospodariti sobom i svojom krepošću.[39]

Budnost, molitva, mrtvenje — to je bio njegov život. On se očuvao od svake ljage. Sve ljudske prljavštine, koje su preko pedeset godina trajno ulazile u njegove uši, nikada nisu uprljale vedrinu i sjaj njegove duše. Malo prije smrti mogao je reći jednom svom prisnom prijatelju: "Milošću Božjom, čini mi se da nisam nikada povrijedio krepost čistoće."[40] A pred samu smrt je mali časni otac uskliknuo smiješeći se: "Osjećam se još djetinje duše."[41]

Blagoslovljena, uistinu, duša!

Zavjet poslušnosti

Zavjetom poslušnosti žrtvovanje redovnika zahvaća najdublje njegovo biće, zahvaća ono što mu je najdraže i što je njemu samome pridržano — žrtvovanje vlastite volje. Pojedinac, koji je nezavisan u svojim odlukama i u izboru svoga životnog puta, postaje član jednog tijela, to jest svoga Reda, podložan volji i odlukama drugoga. To je za narav najmučnija žrtva. Ona je teška osobito zbog svoje trajnosti. No upravo zbog toga ta je žrtva veoma dragocjena i prebogata plodovima. Ako se čini iz poštovanja prema Bogu i iz nasljedovanja Krista koji je bio "poslušan sve do smrti",[42] kod svećenika dobiva osobitu zaslugu jer djelima službe utiskuje posebnu vrijednost, vrijednost svete i spasiteljske Božje volje, koju namjerava izvršiti svaki put kad sluša svoga poglavara. Neredovniku i taj zavjet može izgledati neprikladnim, kao kršenje ili barem umanjenje ljudske osobnosti. Ali onome koji živi taj zavjet, poznato je kakva se osobnost traži da se nekome podložimo poslušnošću a ne da slijedimo svoju volju.

Otac je Leopold sve to dobro znao i zavjet poslušnosti bio je njegov ponos. "Često su mu na ustima bile riječi: 'Kad govori poglavar, govorio je Bog.' 'Učinio sam zavjet poslušnosti.' "[43] I glas mu je bio prožet radošću. Bila je to ozbiljna ali jasna radost čovjeka koji žrtvuje na Gospodnjem žrtveniku

38 AP, str. 246, 263.
39 AVP, kut. F, br. 13.
40 AP, str. 127.
41 Ondje.
42 Fil 2, 8.
43 AP, str. 128.

najplemenitiju stvar koju ima: vlastitu slobodu. Temelj svega bila je vjera. U poglavaru je gledao samoga Boga pa je radio u skladu s time. Jednom je zgodom pisao ocu provincijalu: "Dopustite mi da Vam zahvalim za Vaše pismo koje je tako puno blagonaklonosti prema poniznome potpisanome. Govorio mi je poglavar, to jest onaj koji je za mene Gospodinov zamjenik, dakle za mene je njegova riječ Božja riječ. Kako mi je ona samo draga! Ponovno Vam zahvaljujem što ste se udostojali biti tako dobrostivi prema meni. Udostojte se uvijek me blagoslivljati."[44]

Taj mu je osjećaj nadahnjivao najveće poštovanje prema poglavarima. Svaki dan kad je prvi put susretao oca gvardijana, iskazivao mu je poštovanje; a prolazeći ispred njegove sobice, po drevnom redovničkom običaju, nikad nije propustio da učini čin poštovanja otkrivajući glavu i čineći mali naklon.[45] Kad bi doznao da neki redovnik ide k ocu provincijalu, pošao bi k njemu i ponizno ga zamolio da izrazi njegovo poštovanje prema poglavaru.[46]

Njegovo je poštovanje bilo toliko da nikada nije kritizirao poglavare. Msgr Vigilije Dalla Zuanna (čit. Cuana), nadbiskup kapucin, posvjedočio je: "Od njega nikada nisam čuo riječ kritike na poglavareva naređenja."[47] U određenim je prilikama poglavarima znao iznijeti svoje poteškoće, ali je onda uvijek u duhu poslušnosti naklonio glavu. Otac Bernardin Lago, kapucin i njegov dugogodišnji gvardijan, piše: "Nisu mu se sviđala određena ograničenja koja mu je nametao dnevni red, jer je želio nastaviti s ispovijedanjem. Ipak se u svemu podvrgavao odredbama poglavara."[48] A msgr Antun Bettanini, profesor na Padovanskom sveučilištu: "U različitim zgodama otac je Leopold, ako ne bi odmah mogao udovoljiti nekome koji je nešto od njega tražio, na usnama imao ovu rečenicu: 'Oprostite, gospodine, ali poglavari žele tako, a ja sam poslušni sin!' "[49]

Neka gospođa iz Padove jedne nedjelje navečer dođe po savjet k ocu Leopoldu. Bio je izvan samostana i ispovijedao. Morala je čekati do sedam i po. Bila je zima i gospođa se u hladnoj crkvi gotovo smrzla. Otac Leopold ušavši u crkvu, opazi je, ali u tom času kroz vrata sakristije izide otac gvardijan i pozove ga na večeru. Nije pokazao nikakva izraza neugodnosti, već pozove k sebi gospođu i reče joj: "Oprostite,

44 AVP, Rukopisi, br. 25.
45 AVP, kut. IX, br. 15.
46 Ondje, br. 24.
47 AP, str. 252.
48 BP, str. 69.
49 BP, str. 95.

gospođo, oprostite mi, ali sada više ne mogu vas saslušati jer poslušnost me zove drugamo. Dođite sutra." Čin spremne poslušnosti na prvi mah uznemiri tu gospođu, ali zatim, kako je sama priznala, unio joj je toliki mir i radost koju ne bi mogla dobiti ni u slučaju da ju je otac saslušao.[50]

Bio je obećao Gospodinu da neće izlaziti iz samostana osim radi potrebe svoje službe. Ali kad mu je liječnik naredio da se mora svaki dan bar pola sata šetati, a duhovni mu vođa to i pod poslušnost naložio, on je svaki dan u prve popodnevne sate — tada je naime bilo najmanje ljudi za ispovijed — izlazio u šetnju. I za najveće vrućine i najgore studeni, po kiši i po vjetru, on je redovito izlazio da obavi svoju šetnju. Gdjekoji ga brat kušao u ružne dane odvratiti od toga, a kad ga otac nije poslušao, smatrao je to tvrdoglavošću; međutim, to je bio čin poslušnosti. Otac Leopold ga ne bi izostavio ni pod koju cijenu.[51]

U pojedinim prilikama podložnost naređenjima poglavara stajala ga je mnoge suze, ali uvijek se podložio njihovoj volji. U veljači 1942. godine samostanski bolničar u Padovi fra Hilarion iz Cividale bio je premješten u Veneciju. Bio je to stariji brat, pun ljubavi prema bolesnicima, veoma povjerljiv s ocem Leopoldom i mnogo godina ga je s ljubavlju njegovao. Sada je bio silno potreban ocu jer se nalazio u najgoroj bolesti koja ga je nakon nekoliko mjeseci shrvala u grob. Bio je to kao grom iz vedra neba koji ga je pogodio u srce. Vrlo je mnogo zbog toga trpio, mnogo je plakao, ali je govorio: "Poglavari tako hoće . . . i dosta! Preko njih govori Gospodin Bog!" Kad je brat otputovao, s krajnjim ga je naporom htio otpratiti do samostanskih vrata, zagrlio ga i više ga je puta poljubio te mu rekao: "Idite u miru. Zahvaljujem Vam i blagoslivljam Vas za svu ljubav koju ste mi iskazali." Videći da brat ne izlazi, ponovno mu reče: "Idite, idite u miru . . . tako je Gospodin naredio preko poglavara!" Vratio se u svoju sobicu slomljena srca, ali nije izrekao ni riječi kritike ili žaljenja.[52]

A u dužnosti koju je izvršio s poslušnošću nalazio je utjehu za žrtvu. Kad je 1905. premješten iz samostana u Bassano del Grappa u Kopar, njegovi su pokornici bili veoma ožalošćeni i pismeno su mu iznijeli svoju bol. On je, odgovarajući jednome od njih, napisao: "U mojoj udaljenosti najveća mi je utjeha svijest o ispunjenoj dužnosti, to jest, ostavio sam toliko

50 AVP, kut. IX, br. 26; usp. AP, str. 314.
51 AVP, kut. X, br. 18.
52 AVP, kut. VIII, br. 19.

dragih prijatelja iz poslušnosti prema Bogu koji je htio da budem drugdje. Svoju je volju izrazio meni preko poglavara."[53]

Ne samo da je slušao poglavare kad su nešto naređivali već je htio njihovo dopuštenje i blagoslov u svim stvarima što ih je činio. S djetinjom se prostodušnošću uvijek obraćao svome poglavaru i molio blagoslov čak za tako male stvari koje i redovnici bojažljive savjesti smatraju da mogu učiniti bez poglavareva dopuštenja. Nije bilo opasnosti da će gvardijan morati pitati što on čini, jer je to već znao. Otac Vjenceslav iz San Martina di Lupari, kapucin, piše: "Njegova je poslušnost bila neograničena. Posebno se sjećam da je on, kad sam bio provincijal, od mene tražio za svetog posjeta (vizitacije) odobrenja i za najsitnije stvari, želeći da poslušnost blagoslovi sva njegova djela. Nije on tražio slobodu i izuzeća, već žrtve, mrtvljenja i veći posao, to jest, da može ispovijedati do kasno navečer, da može, kad ga pozovu, poći i daleko da pomogne bolesnicima, da može bdjeti u molitvi koji sat više i ustati rano ujutro kako bi bio spreman da bude na raspolaganje pokornicima."[54]

Bez poglavareva dopuštenja nije baš ništa činio, premda ga je to dosta puta stajalo žrtve. Veoma je značajna ova zgoda. Bilo je to u prosincu 1905. godine i otac Leopold je pošao posjetiti rođake koji su stanovali u Roianu, predgrađu Trsta. Već je bila večer, kišilo je kao iz kabla i puhala je ledena bura. Otac Leopold je pošao mjesnom svećeniku da mu iskaže čin poštovanja. Ovaj je pod svaku cijenu htio da otac Leopold prenoći u župnom dvoru, jer je već bilo kasno, kišilo je i vjetar je puhao. Ali on nije htio ni čuti rekavši da nema dopuštenja od poglavara da spava izvan samostana. Nije htio čuti više ni riječi, već pođe po kiši. Nakon više od sat hoda stigne u samostan u Trstu sav promrzao i mokar.[55]

Slušao je i tražio da i njegovi pokornici shvate vrijednost poslušnosti. Msgr Vigilije Dalla Zuanna, koji je bio njegov poglavar, piše: "Otac Leopold je bio veoma poslušan i drugima je usađivao krepost poslušnosti, osobito kad su se našli u posebno teškim slučajevima."[56]

Gajio je zatim pravo poštovanje prema svome ispovjedniku i duhovnom vođi. Držao ih je Božjim anđelima i slijepo ih je slušao. Često je znao reći: "Najveći dar što ga Bog može pokloniti jednoj duši jest taj da joj dade iskusna ispovjednika i duhovnog vođu."[57]

53 Antunu Settinu, Kopar, 5. srpnja 1905 (AVP, kut. VI, br. 172).
54 Otac Vjenceslav Baggio (AVP, kut. V, br. 4).
55 AVP, kut. P, br. 15.
56 AVP, kut. Y, br. 9; usp. AP, str. 252.
57 AVP, kut. IX, br. 19.

Kad bi koji pokornik tvrdoglavo odbijao njegove upute, odlučno bi mu rekao: "I ja se pokoravam svome ispovjedniku, pokoravajte se i vi!"[58]

Riječ ispovjednika i duhovnog vođe bijaše za nj riječ Božja, zato ju je veoma cijenio. Pisma koja mu je pisao njegov duhovni vođa otac Odorik iz Pordenona, čuvao je uvijek s pobožnim poštovanjem i često ih čitao. Na omotu je napisao: "Dragocjene uspomene".[59]

U jednom je pismu duhovnom vođi napisao: "Govorim kao Vaš duhovni sin. Pred svojom savješću namjeravam ovisiti o Vama. U svojim činima uvijek se želim ravnati prema Vašim načelima."[60]

Kroz mnogo godina bio mu je ispovjednik otac Celzo iz Udina. Kad je on umro, toliko je zbog toga trpio da se bojao za svoje zdravlje, koje je bilo veoma slabašno. Dugo je plakao ljubeći njegov dragi lijes i želio ga je pratiti sve do groblja.

Kao zaključak donosim riječi msgra Jeronima Bortignona, biskupa kapucina iz Padove, koji je bio njegov provincijal: "Kao provincijalni starješina oca Leopolda mogu posvjedočiti da sam u njemu uvijek susretao divan i primjeran duh poslušnosti."[61]

Zavjet poslušnosti je uistinu za oca Leopolda bio središnja točka redovničkog života u kojoj nije bilo ni mogućnosti nekog kompromisa, jer je želio biti savršen redovnik.

58 AVP, kut. VIII, br. 20; kut. Y, br. 74.
59 AVP, kut. Rukopisi, br. 22.
60 Ocu Odoriku, kapucinu, Padova, 14. veljače 1941 (AVP, kut. Rukopisi, br. 30).
61 AVP, kut. Y, br. 6; usp. AP, str. 308.

Trinaesto poglavlje

ISPOVJEDNIK

»Oče Leopolde« — primijeti jednom netko — »u svom ste životu čuli svakakvih stvari pa Vas ništa više ne može iznenaditi.«
»Varate se, sinko« — odgovori on — »čudim se svakog časa kako čovjek može staviti na kocku spas svoje duše zbog sasvim ništavnih i prolaznih razloga.«

Veličina ispovijedi

Pred Isusom je stajao čovjek. Bio je uzet i ležao je na nosiljci. Bolesnika u nosiljci spuste kroz krov kuće u kojoj Isus bijaše gost i stave ga preda nj. To je bio jedini mogući način da ga donesu preda nj jer je veliko mnoštvo nagrnulo u kuću i oko nje.

Hebreji su držali da je netko bolestan zato što je sagriješio on ili barem njegovi roditelji. Pomisao na to možda je tištala i tog čovjeka, ili je možda nada da će ga Isus ozdraviti bila potisnuta upravo sviješću vlastitih grijeha. Dakako, Isus nije tako mislio. On sam, sasvim nevin i Sin Božji i Djevičin, pripremao se za muku križa. No trebalo je odmah podignuti moral tom čovjeku, a onda mu iscijeliti tijelo. To je ujedno bila prilika da nagovijesti jedan od svojih najvećih darova što ih je dao ljudskom rodu. I reče: "Sinko! Opraštaju ti se grijesi." Okolo su sjedili pismoznanci, koji su bili upućeni u zakon. Oni su u srcu mozgali o toj Kristovoj izjavi: "Što to ovaj govori? Huli! Ta tko može grijehe otpuštati doli Bog jedini?" Isus, koji je pročitao njihova srca kao da su bila otvorene knjige, nije povukao svoju riječ, već tjelesnim ozdravljenjem bolesnoga pruži nepobitan dokaz već izvršenog duhovnog ozdravljenja: "Ali da znate: vlastan je Sin čovječji na zemlji otpuštati grijehe . . . " i uslijedila je zapovijed koju je odmah ispunio uzeti na nosiljci, da ustane i hoda. Ljudi su među sobom govorili da ništa takvo još nisu vidjeli.[1]

Ipak, moralo se dogoditi još nešto više: ne samo da Bogočovjek nego i običan čovjek, uzdignut u svećeništvo, ima vlast da ozdravljuje i podiže drugog čovjeka koji je grijehom duhovno ranjen ili ubijen, pošto mu je prosudio savjest: "Pri-

1 Usp. Mk 1, 1-2.

mite Duha Svetoga. Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im."[2]

To je jedan od najspasonosnijih darova otkupljenja što ga je Krist ostvario i jedan od najvećih darova ljudskome rodu. Odveć je lako čovjeku da padne; pa i najbolji među nama osjećaju još veću gorčinu činjenice da mogu sagriješiti. Sveti Pavao, koji kaže da ga nikoje stvorenje ne može odijeliti od ljubavi Božje,[3] osjeća se ipak nesretnim zbog "zakona grijeha" koji je u njegovim udovima i čezne za tim da se oslobodi tog zakona.[4] No tako lako oslobođenje od grijeha nikada nitko nije mogao ni zamisliti. Ako mi danas o sakramentalnom odrješenju govorimo bez čuđenja i sablazni, onda je tome uzrok što nam je dana "sablazan križa", kojom je Krist za sve zaslužio oproštenje, a onda službenicima tog oproštenja učinio svoje svećenike.

Znak je njegova milosrđa da od vremena do vremena podiže u Crkvi uistinu izvanredne službenike praštanja, kao da time želi svratiti pozornost sviju, svećenika i običnih vjernika, na veličinu i uzvišenost tog sakramenta.

Izvanredan ispovjednik

Otac Leopold je bio jedan od takvih izvanrednih službenika oproštenja i milosti. On je uistinu izvanredno očaravao duše. Dosta je bilo da ste ga vidjeli, ili samo čuli njegovo ime, i već vas je nešto gonilo da dođete k njemu i otvorite mu svoju dušu.

Čim je kao mlad svećenik započeo svetu službu, njegova je ispovjedaonica odmah bila opsjedana od naroda u svim samostanima kuda je prolazio. No u Padovi je stvar zauzela doista izvanredne razmjere.

Pravo mnoštvo guralo se oko malih vrata sobice u kojoj je on ispovijedao i čekalo sate i sate, željno da se baci pred njegove noge, da čuje od njega riječ oproštenja, puno pouzdanja da će dobiti prosvijetljeni savjet, siguran pravac za život!

I nisu k njemu dolazili samo siromašni i priprosti ljudi nego i predstavnici svih društvenih položaja. Sveučilišni profesori, studenti, obrtnici, industrijalci i trgovci, visoki vojnički časnici — svi su se oni gurali s priprostim seljacima i radnicima i strpljivo čekali svoj red pred ispovjedaonicom oca Leopolda. Osobito svećenici, redovnici, visoki crkveni dostojanstvenici! Svećenika je toliko dolazilo k njemu te se činilo da

2 Iv 20, 22-23.
3 Usp. Rim 8, 38-39.
4 Ondje, 7, 23-25.

je on u pravom smislu riječi ispovjednik svećenika.[5] Kod svećeničkih godišnjih duhovnih vježbi u Padovi, Vicenzi (čit. Vičenci) i drugim gradovima otac je Leopold bio živo tražen. Gotovo svi koji su obavljali duhovne vježbe, ispovijedali su se kod njega. I biskupi venetske pokrajine htjedoše da bude među njima otac Leopold kad su dolazili u Paderno del Grappa na skupne duhovne i biskupske konferencije.

Često je bio pozivan k smrtnoj postelji bolesnika također u vrlo udaljene gradove Italije. A njegov je posjet uvijek nosio spasenje. Toliki koji ne bi nikada bili dopustili svećeniku da se približi njihovu krevetu, čim su vidjeli oca Leopolda, bili su duboko dirnuti, ispovijedali su se i mirno umirali predani u ruke Božje.

Zašto sve to? Bila je to posljedica niza uzroka koji izmiču našem istraživanju, jer se gube u otajstvu Božje milosti. Čisto ljudski razlozi ne izgledaju nam dostatnima da bismo protumačili pojavu tako širokog dometa. A otac Leopold je sa svoje strane pridonio sve što je mogao. Ponajprije svojom doktrinarnom pripravom.

Doktrinarna priprava

Ispovijedati nije laka stvar, kako to možda mnogi misle. Ispovjednik je sudac koji prosuđuje pitanja od silne važnosti, koji odlučuju o sudbini duše i to ne za nekoliko godina, kako to čine građanski suci u vezi sa slobodom ili s često samo tvarnim dobrima, nego za vječnost. Riječ je ništa manje nego o donošenju presude o odrješenju ili o vječnoj osudi. Stoga je ispovjedniku ponajprije nužno sigurno poznavanje Božjeg zakona i veoma složenog mehanizma ljudske odgovornosti. Zbog toga Crkva, prije no što svojim svećenicima daje tako važnu zadaću, traži od njih nužno znanje.

Otac Leopold je to uzeo veoma ozbiljno i na to se pripravljao ne samo temeljito proučavajući dogmatiku, pravo, moral, asketiku i mistiku za vrijeme studija koji su prethodili svećeništvu već je to nastavio i cijeloga života. Kao što smo već vidjeli, u dogmatici su njegovi omiljeli učitelji bili sveti Augustin i sveti Toma, u moralu sveti Alfonzo i priznati suvremeni pisci. Njihove je knjige često imao nadomak ruke u svojoj ispovjedaonici kako bi ih mogao pogledati za svaki slučaj kad mu je to bilo potrebno. Silnu je važnost pridavao pismima i enciklikama papa, jer — govorio je — u njima se uvijek na-

5 Msgr B. Dalla Zuanna spominje na postupku bol oca Leopolda što je morao gotovo prestati vršiti svoju službu za posljednje bolesti i dodaje: »Ali je bio radostan što je mogao primiti barem svećenike te je znao reći: 'Ostaju mi duše najdraže Gospodinu'« (BP, str. 137).

lazi siguran put u težim primjenama moralnog zakona.[6] Nije on bio stručnjak u svim tim teološkim znanostima — uostalom to se i ne može tražiti od svih ispovjednika — ali je imao široku i sigurnu pripravu koja mu je omogućavala da mirno rješava svaki, pa i teži slučaj. Ako je koji put kolebao, onda je tražio mišljenje od osoba koje je smatrao stručnijim. Ta je njegova doktrinarna priprava bila dobro poznata osobama koje su bile dobro upućene u teološka pitanja.

O tome piše otac Alfonz Orlini, bivši vrhovni poglavar franjevaca konventualaca: "Moji su se razgovori s ocem Leopoldom često produžavali i izvan ispovijedi. Ulazili smo u bogoslovska i društvena pitanja. Često smo govorili i o poteškoćama i problemima naše službe, a to je za mene bilo od velikog interesa, jer mi je otkrivalo njegovu rijetku mudrost.

Često mi je iznosio vrlo zamršene slučajeve savjesti, i to koji put u vezi s mišljenjem Svetog oficija. On ih je izražavao u općem, pače naučnom obliku, ali ja sam držao da se on s njima stvarno susreo u vršenju svoje svete službe. Katkada sam ga molio vremena za odgovor, jer sam osjećao da ne mogu odmah dati rješenja. No uistinu moram reći da je on već imao spremljeno zadovoljavajuće rješenje.

Začuđivala me činjenica da je on, koji je cio dan bio zauzet svojom ispovjedničkom službom, mogao voditi računa o suvremenim ne samo bogoslovnim nego i filozofskim problemima te izricati zanimljive primjedbe i dosta točne sudove. U sebi sam se često pitao nema li časni otac također dar ulivena znanja.

Kad sam u svom apostolatu, koji se kretao najviše u naobraženim krugovima, opazio da koji obraćenik ima neku odbojnost prema tome da se kod mene ispovjedi, jer smo bili prijatelji ili školski drugovi, slao sam ga k ocu Leopoldu. Tada sam vidio da sveti kapucin uspijeva zarobiti te duše — a one su ipak toliko zahtijevale! — i nadopuniti moje prijašnje propuste. Zato, diveći se i blagoslivljajući Gospodina, nikada se nisam čudio čaru što ga je on budio upravo u dušama koje je teže voditi k savršenosti: u dušama učenih ljudi."[7]

A msgr Antun Bettanini, profesor na sveučilištu u Padovi, piše: "Kroz trideset i tri godine bijah pokornik oca Leopolda. Imao sam sreću da sam ga mogao duboko upoznati, također po dobroti koju mi je iskazivao raspravljajući sa mnom o različitim pitanjima.

6 AVP, kut. X, br. 24; usp. BP, str. 11.
7 AVP, kut. O, br. 2. Na postupku o. Orlini spominje neke učene ljude koje je on doveo k ocu Leopoldu a on ih je priveo k ispovijedi i obraćenju; usp. AP, str. 155, 156.

Uvijek sam imao dojam da imam posla sa svecem. Njegova je svetost odsijevala s njegova molitvenog života. Odsijevala je i iz onih poduka koje je davao u ispovijedi. One su uvijek bile nadahnute najvišom teologijom, za koju se znalo da je on posjeduje više po trajnom razmatranju i kontemplaciji nego po studiju iz knjiga. Kao duboki poznavalac duša i najprofinjeniji psiholog bio je u sudovima siguran i uvijek je otpuštao pokornika zadovoljna i mirna.

Tko bi mu pripisao široku i laku savjest, pokazao bi time najveće nepoznavanje Božjih stvari i moralne teologije, koju je on duboko poznavao i primjenjivao je u svjetlu nadnaravnih načela."[8]

Msgr Hiacint Ambrosi, nadbiskup Gorice: "Otac Leopold je bio stručnjak za teološka pitanja i rješavanja moralnih slučajeva. Povrh toga bio je veoma upućen u sva pitanja, uvijek je bio uravnotežen u odlukama i nikada se nije usuđivao reći da je neka tvrdnja vjerojatna ako uistinu ona ne bi bila takva."[9]

Mudrost ispovjednika

Znanje koje ističemo iz knjiga i koje nam prenose učitelji ništa ne vrijedi za dušu ako mu ne pridođe mudrost koja naš um uzdiže od zemaljskih i krhkih stvari k nebeskim i trajnim stvarima, to jest k vječnoj istini, koja je Bog, te nam pruža osjećaj ljubavi prema njemu, pravom i najvišem dobru čovjekovu. Uzmemo li sasvim ljudsku usporedbu pa zato i nekako nama shvatljivu, onda je znanost kao skup spoznaja što ih jedna majka može steći iz testa za odgoj djece, a mudrost je slična "ljubavi" koju ona primjenjuje u njezi i odgoju vlastitog djeteta.

Ta mudrost, tako potrebna da možemo ravnati samima sobom a još više da možemo voditi i brinuti se za duše drugih u ispovijedi, nije plod ljudskog rada i napora, već dar Duha Svetoga. Otac Leopold je to dobro shvaćao, pa je zato trajno molio Gospodina da mu udijeli dar mudrosti koji mu je bio toliko potreban da vodi duše u ispovjedaonici. U tu se svrhu utjecao zagovoru svetaca, osobito svetoga župnika Arškog i svete Katarine Aleksandrijske, glasovite po svojoj mudrosti. Svake godine na njezin blagdan odlazio je u njezinu crkvu, nastojao je ostati sam i onda je stavljao sebi na glavu njezine relikvije. Pri tom je žarko molio da mu od Boga isprosi znanje koje mu je bilo potrebno u njegovoj službi.[10]

8 AVP, kut. B, br. 11.
9 AVP, kut. Y, br. 6; usp. AP, str. 11.
10 AVP, kut. IX, br. 26.

I doista, nebeska mudrost, koju mu nije mogao prenijeti nijedan ljudski učitelj, udijeljena mu je i on je posjedovao naročitu spoznaju stvari. Osjećao je da svaka istina dolazi od Boga kao od počela i teži k njemu kao konačnoj svrsi. Zbog toga nije običavao gubiti se u pojedinostima, nego je sve svodio na osnovna načela, tako da je svaka njegova spoznaja vodila k ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

Mudrost oca Leopolda imala je sve značajke koje su vlastite mudrosti, daru Duha Svetoga. O tome msgr Jakob Dal Sasso, profesor filozofije u padovanskom sjemeništu, piše: "Božanska je mudrost u duši oca Leopolda stvorila sebi odabrano boravište i obogatila ga svojim sjajem i svojim vrlinama."[11]

Poznavanje srdaca

Daru mudrosti Gospodin je pridodao dar poznavanja srdaca. Taj je dar čudesan i on se duboko doima onoga koji to osjeti, jer mu se čini kao da je poništen. Doista, velik dio čovjekove sigurnosti temelji se na činjenici što drugo ljudsko oko ne može prodrijeti u njegovu savjest. Ali kad se nađe pred nekim koji razotkriva taj veo i podiže svojim okom u najskrovitije kutke duše, osjeća se smućen i prožima ga neki tajanstven strah.

Otac Leopold je imao taj višnji dar. Poput sv. Arškog župnika, sv. Josipa Cafassa (čit. Kafasa) i brojnih drugih Božjih slugu, i on je čitao u savjestima i tamo je otkrivao najskrivenije tajne.

Za to postoje brojna i nepobitna svjedočanstva.

Otac Alfonz Orlini piše: "Otac je Leopold, bez sumnje, prodirao u ljudska srca. Čuo sam kako se osvrtao na činjenice i događaje mog života koje nikako nije na ljudski način mogao doznati."[12]

A msgr Hijacint Ambrosi oštroumno primjećuje: "U postupcima oca Leopolda mogla je iznenaditi činjenica da on katkada nije dopuštao pokorniku da se dobro izjasni, niti da ispovjedi grijeh, premda je to smatrao nužnim. Što se mene tiče, rekao bih da je otac Leopold, bilo zbog velikog iskustva s pokornicima bilo zbog prodornosti svoga uma, ali osobito zbog marljivosti i navike da ispituje sama sebe, stekao izvanrednu krepost pronicanja u duše. Ne može se isključiti da je od Boga primio i posebnu milost intuicije. Ima dosta zgoda o tome. Otac Leopold je često čitao ljudska srca."[13]

Profesor Anđelo Zambaldo (čit. Cambaldo) iz Tergnaga (čit. Ternjaga) tvrdi na postupku za proglašenje blaženim: "Imamo dojam da je Bog ocu Leopoldu udijelio dar poznavanja srdaca. Više mi se puta dogodilo, kad sam išao k njemu da se ispovjedim, da mi nije dopuštao ni da usta otvorim i bez daljnjega me slao na svetu pričest. Primijetio sam da se to događalo kad sam se u savjesti osjećao mirnim. Kad sam pak imao potrebu da pitam savjeta ili da mu se povjerim, on je drugačije postupao i dopuštao mi je da govorim."[14]

Gospodin Josip Bolzonella (čit. Bolconela) iz Padove ispovijedao se kroz dulje vrijeme kod oca Leopolda. Jednog jutra 1939. godine pođe kao obično da se ispovjedi. Jedva je i klekao, još ni usta nije otvorio, kad mu otac Leopold, kao iz sna, ne svrativši ni očiju na nj, počne govoriti sve što je učinio sa svim pojedinostima. Čim je otac svršio, reče mu gospodin silno prenerażen:

— Ali, oče, što je to? — sve to je ono što sam Vam ja imao reći.

Otac Leopold, kao da se trgnuo iz svoga mrtvila, ljubazno ga pogleda u lice i reče mu:

— Budite mirni, budite mirni! I ne mislite više na to![15]

Mnoge sestre Elizabetinke iz kuće matice u Padovi sjećaju se: Otac je Leopold, bez sumnje, jasno vidio duhovne potrebe duša, a da mu ih one nisu očitovale. Često se događalo da on nije svojim pokornicama dao reći ni riječi optužbe za njihove nedostatke, a ipak je čovjek imao dojam da on sve znade, te se o tom odmah i osvjedočio, jer su se njegove riječi odnosile baš na ono za što smo se mi htjele optužiti, pa je tako velik mir ulazio u naše duše.

Jedna od spomenutih sestara, sestra Ambile Cadorin (čit. Kadorin), imala je bolesnu majku. Zamolila je poglavaricu za dopuštenje da je posjeti, ali joj ona nije dopustila. Sva satrta pođe da svoju bol povjeri ocu Leopoldu koji joj sa smiješkom reče: "Budite mirni! Odmah se vratite k poglavarici; uvjeravam Vas da je već promijenila mišljenje."

11 AVP, kut. D, br. 4.

12 AVP, kut. O, br. 2. — Na postupku je isti redovnik iznio konkretan i osoban primjer: "Jednom, pošto sam načinio opću ispovijed, i to točno tri tjedna poslije toga, rekao mi je sluga Božji: 'Nemojte se brinuti za svoju potvrdu. Valjano Vam je podijeljena!' Zaista dugo sam sumnjao da li sam valjano primio sakramenat, jer me moja majka odvela u Veneciju da me krizma patrijarha. Ali o tome nikad nisam ništa spomenuo ocu Leopoldu" (AP, str. 158).

13 AVP, kut. Y, br. 8· usp. BP, str. 167; AP, str. 11.

14 BP, str. 197-198. — Dosta je svjedoka na postupku iznijelo i osobne podatke o pronicanju srdaca sa strane oca Leopolda. Spomenimo samo msgra V. Dalla Zuannu (BP, str. 44), o. Rajmunda iz Herna (BP, str. 62), msgra Josipa M. Bianchinija (BP, str. 228), profesora Alojzija Zoldana (BP, str. 256), o. Sebastijana iz Carrèa (BP, str. 47: "Sjećam se, kad sam se u kojoj prilici našao u muci i htio obaviti opću ispovijed, otac Leopold me znao prekinuti i reći: 'Dosta! Sve sam shvatio!' I onda mi je iznio sve što sam mu htio reći, to me je začudilo, ali sam se tome i divio"). Bilo bi nemoguće ovdje iznijeti sva svjedočanstva.

Tako je uistinu i bilo. Čim je naime poglavarica vidjela sestru Amabilu, pozove je k sebi i reče joj: "Idite ipak za nekoliko dana kući posjetiti majku."[16]

Otac Rajmund iz Herna, kapucin, piše: "Dok sam se nalazio u samostanu u Padovi, dođe mi jednoga dana u pohode jedan moj mladi prijatelj. Razgovarali smo šetajući u samostanskom klaustru.

Najedanput prođe kraj nas otac Leopold, baci jedan pogled na mladića i ode naprijed. Čim se udaljio, prijatelj me upita:

— Tko je taj brat?

— Kako? Zar ga ti ne poznaješ? To je otac Leopold. No što ti je, nekako mi izgledaš uznemiren?!

— Zar nisi vidio kako me pogledao?

— Meni se čini da te je gledao kao što on obično gleda.

— Ne, ne! On me je gledao na jedan osobit način! Zar nisi vidio onaj pogled? On je pročitao svu moju savjest, vidio je sav moj život.

Htio sam nastaviti razgovor, koji je prekinuo prolazak oca Leopolda, ali me prijatelj nije više slijedio i svaki je čas ponavljao: "Taj je otac pročitao moju savjest!"

Stvar se i mene malo dojmila. Rekoh mu kako je jedini način da se umiri da ide i ispovjedi se kod njega.

— To ću bez daljnjega i učiniti — zaključi on — jer toga pogleda nikada više neću zaboraviti.

Sutradan, da saznam ili naslutim istinu, upitao sam oca Leopolda, ali on se ljubazno nasmiješi i promijeni razgovor.[17]

Godine 1934. jedan gospodin iz Padove, koji je dugo godina bio daleko od Boga, da bi se riješio trajnog nagovaranja nekih prijatelja, pođe prigodom Uskrsa s njima k ocu Leopoldu. Razmišljao je: razumije se, ja se neću ispovjediti; stat ću u red s drugima, pustit ću da uđu; kad izađu moji prijatelji, izići ću i ja pa će misliti da sam se ispovjedio.

Krivo je računao, jer čim izađe prvi pokornik, na vratima ispovjedaonice pojavi se otac Leopold i obrati mu se riječima: "Pođite naprijed vi, gospodine,... znate, čekao sam Vas... čekao sam Vas." On, sav zaprepašten, uđe, ali nije znao što da reče jer se nije pripravljao na ispovijed. Za njega je govorio otac Leopold: "Vi niste htjeli doći, zar ne?... ali je Gospodin to htio... ne brinite se... ja ću Vam reći što ste počinili." I sve mu reče: "Da li ste to počinili?..." Kao izvan sebe promrmlja taj gospodin "da". "Da li se kajete za to? Hoćete li uistinu živjeti kao dobar kršćanin?" Jedan drugi "da", koji je

15 AVP, kut. B, br. 27.
16 AVP, kut. S, br. 4.
17 AVP, kut. R, br. 1.

izgovorio od srca. "Onda, Bog Vam sve prašta. Zahvaljujem Vam što ste došli i silno me obradovali, ali opet Vas čekam, znate... dođite i bit ćemo dobri prijatelji."

Taj gospodin izađe sav preobražen. Prijateljima koji su ga upitali kako je bilo, reče: "Ali, to nije čovjek kao drugi ljudi... to je svetac!" Od tog dana često se vraćao k ocu Leopoldu i uistinu su bili dobri prijatelji.[18]

Jednog travanjskog dana 1939. godine otac Leopold je satima ispovijedao sestre Elizabetinke u crkvici kuće matice u Padovi. Iznenada, a da ga nitko nije pozvao, izađe iz ispovjedaonice i reče sestri Ermeti Favaro, koja je čekala na svoj red: "Žao mi je što morate i dalje čekati, ali u govornici je jedna osoba kojoj sam potreban."

Upravo u tom času došao je u kuću časnih sestara jedan gospodin koji je došao iz daleka da bi govorio s ocem Leopoldom. Budući da ga nije našao u samostanu, uputili su ga ovamo.[19]

Jednom dođe k njemu na ispovijed neki klerik. Imao je naskoro biti zaređen za svećenika te je htio, prije nego se uspne na sveti oltar, obaviti opću ispovijed.

Otac Leopold mu se usprotivi govoreći: "Ne, ne treba! Vi ne trebate obaviti opću ispovijed. To Vam kažem u ime Božje!"

No taj mladić nije bio zadovoljan, pa pozove drugoga oca i ispovjedi se kako je želio. Od tada se više nije vratio k ocu Leopoldu.

Nakon kakvih dvadeset godina, kad je bio u dušobrižničkoj službi, dogodi mu se vrlo težak slučaj. Tada pođe k ocu Leopoldu da ga pita za savjet. Čim je ušao u sobicu, gdje je otac Leopold ispovijedao, otac ga pogleda i smiješeći se reče: "Mi se poznamo, zar ne? Vi ste onaj klerik koji ono jedanput nije imao pouzdanja u me, pa je kod drugog obavio svoju opću ispovijed. Pa ipak Vam opet kažem da niste trebali obavljati one ispovijedi!"[20]

Jednog dana otac Leopold se pješice vraćao u samostan. Baš kraj crkve uz njega prođe jedan čovjek na biciklu. Bio je to jedan gospodin koji već četrdeset godina nije nogom stupio u crkvu i hvastao se da ne vjeruje u Boga, pa je prezirao Crkvu i svećenstvo.

18 Usp. BF, lipanj 1960, str. 6; AP, str. 57. — Redovnik koji je dobio svjedočanstvo tog gospodina na postupku je ispripovjedio i ovu drugu zgodu: "Knjigovođa B..., sada direktor toplica u Abanu, pođe se ispovijediti kod oca Leopolda nekoliko mjeseci prije njegove smrti. Otac Leopold, zahvaljujući mu za mali dar (nešto kave što mu ju je donio), reče mu da izmoli za pokoru tri Zdravo Marije. Knjigovođa se tome začudio i htio se prije optužiti. No otac Leopold, da bi bio miran, iznese sve što je pokornik počinio tih dana, i tako pokazao da poznaje do u sitnice njegovu savjest" (AP, str. 57).
19 AVP, kut. F, br. 3.
20 AVP, kut. P, br. 16.

Otac Leopold ga nikada dotad nije vidio. No tako ga je pogledao da se taj čovjek zaustavio i upitao ga:

— Oče, želite li nešto kad ste me tako pogledali?

— Želim da odmah pođete sa mnom u crkvu!

Taj je gospodin bio kao gromom ošinut. Ostao je za trenutak ošamućen, a onda odlučno reče: "Dobro, idem!"

Uđe u crkvu i otac Leopold ga odvede u svoju ispovjedaonicu i otpusti ga pomirena s Bogom i sa samim sobom.

Od tog je dana živio kao dobar kršćanin i svima je pripovijedao kako mu je onaj pogled oca Leopolda poput britka mača prodro u dušu i tako ga je potresao da mu nije bilo moguće odoljeti pozivu da se obrati.[21]

Jedan kapucinski klerik prije svojih svečanih zavjeta pođe k ocu Leopoldu i zamoli ga da učini opću ispovijed. Na to je mnogo mislio za duhovnih vježbi koje se po pravilu obavljaju prije toga značajnog trenutka redovničkog života. I evo kako je sam iznio svoj doživljaj na postupku za proglašenje blaženim oca Leopolda:

"Otac Leopold prekine moje optuživanje. Bio sam nezadovoljan pa ga upitah: 'Što ste razumjeli, oče?' A on mi, sav strpljiv, udovolji i otkrije mi točno u pojedinostima grijehe koje sam već bio zaboravio. Osobito me se dojmila činjenica, na koju me on podsjetio, da sam u šestoj godini prvi put ukrao svojoj mami dvadeset centi da kupim kestenja. Čini mi se da je to pravo poznavanje srdaca."[22]

Gospodin Umberto iz Padove piše: "Bilo je to uoči Uskrsa 1934. godine. Nakon mnogo godina što se nisam ispovjedio, osjetio sam potrebu da se vratim Crkvi. Veliku sam otpornost osjećao da se ponovno vratim i kleknem pred svećenikom, ali gotovo neodoljiva snaga me gonila da učinim taj korak. Pošao sam u različite crkve i naposljetku uđoh u kapucinsku crkvu Svetog Križa. Bilo je mnogo ljudi koji su čekali na ispovijed i ja, pošto sam malo čekao, namislih otići nekako zadovoljan što sam u toj teškoći našao ispriku da se ne ispovjedim. Dok sam upravo htio otići, gle, s jedne strane oltara iziđe jedan fratar, malen, pogrbljen, koji je jedva jedvice hodao. Približi mi se i reče: 'Došli ste se ispovjediti. Pođite odmah sa mnom, inače ćete otići bez ispovijedi.' Pođoh za fratrom u jednu sobicu kraj oltara. Brzo me ispovjedi i vratih se u crkvu, miran i zadovoljan kao nikad u životu. Vratih se kući misleći u sebi kako je taj fratar bio pronicav da je pročitao u mojoj duši što sam mislio i kanio učiniti. Nekoliko dana kasnije vratih se ponovno u kapucinsku crkvu i saznadoh da je taj fratar bio otac Leopold. Tada sam se prestao čuditi. Već sam čuo govoriti da je otac Leopold svetac i da čita savjesti."[23]

21 AVP, kut. F, br. 17.
22 O. Kerubin Viale (AP, str. 80).
23 AVP, kut. P, br. 3.

Gospođa Marija Gotti iz Padove dovede 1937. godine jednu gospođicu, koja se nalazila u velikoj poteškoći, da primi blagoslov od oca Leopolda. Gospođica se žurila jer se morala vratiti vlakom. Uz ispovjedaonicu je bilo mnogo svijeta koji je čekao na ispovijed. Zamolile su da bi mogle poći preko reda ali drugi za to nisu htjeli ni čuti. Obeshrabrene, upravo su mislile otići jer nisu mogle čekati, kad iznenada iz ispovjedaonice iziđe otac Leopold, obrati se gospođici riječima: "Dođite, samo dođite!" Njih dvije uvede u svoju ispovjedaonicu, blagoslovi ih i otpusti ih s prijateljskim riječima utjehe.[24]

Često se inače događalo da je otac Leopold nekoga čekao i pozvao, a da ga prije nikada nije vidio. Evo i jednoga drugog svjedočanstva s postupka za proglašenje blaženim:

"Znam za jednog ... čovjeka iz Stellate koji je imao tumor na jeziku" — riječ je o gospodinu Petru Boccafoglio (čit. Bokafolio) — koji je došao k ocu Leopoldu s popratnim pismom svoga župnika. Kad je došao u samostan, izravno ga redovnik pozove: 'Vi, bolesniče, dođite ovamo!' Zatim ga pozove da se ispovijedi i nakon ispovijedi sluga Božji doda: 'Sada ćemo se pričestiti!' Bolesnik iznese svoju nemogućnost da proguta, ali će redovnik: 'Ne, sad to možete učiniti!' I zaista taj je čovjek mogao primiti svetu pričest. Štoviše, na poziv redovnika pođoše zajedno na doručak. U podne je taj čovjek mogao mirno jesti kruh i salamu."[25]

Mjesec dana nakon smrti oca Leopolda jedne katoličke novine su pisale: "Mi osjećamo silnu potrebu da se upoznamo. Otac je Leopold privlačio baš zato jer smo u njemu vidjeli čovjeka koji je mogao uprijeti pogled u tamnu dubinu našega bića: osjećali smo da nas poznaje i da nam pomaže da se upoznamo.

Nije na meni da kažem da li se radilo o oštrom pogledu ili o rasvjetljenju; sigurno je da smo se pred njim osjećali kao pod djelovanjem jakog reflektora koji rasvjetljuje našu tamu.

Koliko li je on duhovnih problema riješio onim svojim malo umornim i spokojnim glasom, onom običnom rečenicom: "Pogledajte, gospodine!"

"Pogledajte, gospodine" — i davao nam je da smo vidjeli, jer je on vidio, jer je osjećao i proživljavao našu vlastitu dramu."

24 AVP, kut. C, br. 17.
25 Ana Gazzi (AP, str. 200).

Ganutljivo svjedočanstvo koje su za oca Leopolda mogli dati mnogi njegovi pokornici.

Dar savjeta

Daru poznavanja srdaca Gospodin je pridodao dar savjeta. Taj je dar usavršavao njegovu naravnu razboritost, tako da je on, osobito u teškim slučajevima, mogao nekom posebnom nadnaravnom intuicijom brzo i sigurno prosuditi što treba učiniti.

Visoki su ga crkveni prelati pitali za savjet u teškom položaju svojih biskupija, svećenici su iznosili zamršene slučajeve iz svoje župničke službe, očevi obitelji stavljali su pred njega svoj često vrlo mučan položaj; a i poslovni ljudi iz velikog trgovačkog svijeta tražili su u njega svjetla i vodstva.

Otac Leopold pažljivo ih je saslušao, zadubio se, molio od Boga rasvjetljenja, zatim bi pošao moliti pred oltar Svetootajstva ili Gospe, a onda davao zamoljeni savjet s najvećom jasnoćom i sigurnošću. Njegova riječ bijaše uvijek riječ razboritosti, iskustva i visoke mudrosti.[27]

U polusjeni njegove sobice, kad je on govorio, kao da je sve mijenjalo izgled: teškoće su nestajale, a novi i sigurni putovi otvarali su se pred neodlučnim savjestima.

Profesor Henrik Rubaltelli piše: "Veličina oca Leopolda zasjala je najljepše onda kad se našao pred kakvom dušom koja je bila pritisnuta duševnim ili tjelesnim bolima ili nesigurna zbog kakve važne odluke za vlastiti duhovni ili obiteljski život. On bi se šuteći sabrao, učinilo bi se kao da se preobrazio u Bogu, i onda bi ukratko razložio put kojim treba poći, ili rješenje koje treba prihvatiti. Mnogi su se čudili što im to rješenje nije prije palo na um. Ta ono se činilo ne samo najlakšim nego jedino mogućim, tako je bilo u skladu sa stvarnošću! Ti su savjeti kao iznenadan bljesak rasvijetlili neizvjesne duše i sustala srca."[28]

Otac Alfonz Orlini, bivši vrhovni poglavar konventaulaca, tvrdi na postupku: "U svim savjetima što mi ih je dao, pa i u prilikama posebno teškim i neizvjesnim, on se pokazivao izvanredno razboritim a ujedno i sigurnim, tako da sam se osjećao mirnim da slijedim njegove upute, koje su kasnije i činjenice potvrdile kao jedini ispravan put."[29]

26 L'Avenire d'Italia, 30. kolovoza 1942.
27 AVP, kut. Y, br. 15; usp. AP, str. 139.
28 AVP, kut. R, br. 3; usp. BP, str. 183.
29 BP, str. 17.

Kad je dušama zacrtavao put pobožnosti, uvijek je znao zauzeti siguran put bez nekog pretjerivanja, koje bi moglo neizbježno voditi u propast. Kolike li uravnoteženosti u njegovim smjernicama!

Odgovarajući na jedno pismo sluge Božjega Gvida Negrija, mladog i revnog katolika, pisao je: "Što je plemenitija stvar o kojoj se radi, što su veće poteškoće, što se više treba bojati neprijatelja kojima idemo u susret, to moramo biti razboritiji.

"Ono čega se kod mladih ljudi najviše bojim, jest oduševljenje.

Istina, oduševljenje je nešto dobro, ali kad ono prijeđe u pretjeranost, vrlo se lako dogodi da nabuja previše, to jest pogrešno, jer pretjeranosti su uvijek pogrešne.

Vi, dakle, budite i dalje velika srca! Bog Vas hoće za svoga apostola! Njegova, dakle, mudrost i milost mora, koliko je to moguće među nama ljudima, voditi sve Vaše korake.

Evo sad ću Vam odgovoriti na Vaša pitanja:

I. Čežnja kojom žudite da biste Božanskog Otkupitelja nasljedovali u Njegovim trpljenjima, jamačno je osobit dar Božji, ali ta čežnja mora biti podvrgnuta poslušnosti. Zato Vi mene slušajte! Što se tiče mrtvenja, dosta je da se izvan obroka uzdržite od svakoga jela i pića, osim ako Vam okolnosti protivno savjetuju.

II. Što se tiče mrtvenja kostrijetima itd., toga nikako ne dopuštam.

III. Što se tiče vanjštine, hodajte obučeni primjerno svome položaju."[30]

Msgr Antun Bettanin, profesor na Sveučilištu u Padovi, sjeća se na postupku: »Otac Leopold se uvijek pokazivao razborit u davanju savjeta, poticanju i bodrenju. Kad sam ga pitao kako da se ponašam sa svojim sveučilišnim kolegama, savjetovao mi je da budem razborit i dodao je: 'Nositi svećeničko odijelo s dostojanstvom već je svojevrstan apostolat.'«[31]

A jedan monsinjor iz Padove: "Otac je Leopold u svojoj službi ispovjednika i duhovnog učitelja pokazivao nadnaravnu razboritost. Ona ga je vodila kad je poticao i davao opomene. U vezi s time sjećam se da su me, dok sam bio student teologije, poticali da se upišem u Društvo duša žrtava. Pitao sam za savjet oca Leopolda i on je bio protivna mišljenja. Kasnije sam sasvim shvatio njegovu pronicavost."[32]

Poglavarima je savjetovao dobrostivost i umjerenost u davanju naređenja i propisa. O tome piše otac Vjenceslav

30 AVP, Rukopisi, br. 8; AP, str. 346-347.
31 BP, str. 94.
32 BP, str. 225.

Baggio: "Kad sam bio provincijal oca Leopolda, znajući koliko mu dobra želim, imao je u mene veliko povjerenje i često mi je znao reći: 'Oče provincijale, ako mi dopustite... nemojte opterećivati savjesti braće propisima koji nisu neophodni... jer, vidite, onda treba obdržavati propise poglavara. Ako baš nisu neophodni, oni su zamka za đavle. Oprostite mi, znate, oprostite mi!"[33]

Podložnicima je pak savjetovao pouzdanje i iskrenost prema poglavarima pouzdavajući se uvijek u Gospodina. Pisao je jednoj časnoj sestri: "Evo mog savjeta: nastojte o svemu obavijestiti vrhovnu poglavaricu, to jest reći joj sve stvari onako kako stoje. Zatim, kao dobra redovnica čija je najveća utjeha molitva, molite kako možete i potičite svoje gojenice da mole."[34]

Njegova je razboritost najviše zasjala u savjetovanju pri izboru zvanja, osobito pri izboru redovničkog i svećeničkog staleža.

Gospođica Marija Prearo piše: "Kad sam se našla u velikoj tjeskobi kako da usmjerim svoj život, 1926. godine jedan uzoriti svećenik uputi me k ocu Leopoldu. Primio me s velikom dobrotom. Ostala sam ne tek uzbuđena, već zbunjena kad sam vidjela kako on poznaje sav moj život, pa i činjenice koje mu nisam nikako namjeravala otkriti. Odmah mi reče da redovnički život, na koji sam mislila, nije za mene te da će mi nakon godine dana jasno reći što Gospodin Bog želi od mene.

Nekoliko sam puta kroz tu godinu dana pokušala doći do njega, ali nikada mi nije bilo moguće s njime govoriti. Međutim, neočekivani događaji vodili su me onim putem koji mi je otac Leopold u mom prvom susretu s njime dao naslutiti. Kad sam naposljetku nakon godine dana mogla ponovno s njime govoriti, on mi, sasvim siguran, reče što moram činiti u poniznoj službi za svoju župu i u brizi za napuštenu djecu. Kasnije me je uvijek s velikom mudrošću savjetovao i bio mi je oslonac u teškim kušnjama koje su me znale zadesiti. Otac je Leopold uistinu bio prosvijetljen i razborit savjetnik. Dobivao se dojam da u njemu govori Gospodin."[35]

Don Eugen Pila, salezijanski svećenik: "Bio sam klerik i našao sam se u duhovnim poteškoćama. Posumnjao sam u svoje zvanje i mislio sam napustiti sjemenište te se vratiti kući. Prije konačne odluke pođoh k ocu Leopoldu. Pošto me je strpljivo saslušao, reče mi sasvim odlučnim tonom: 'Vas je Gospodin pozvao u svećeništvo; ali ako se ne posvetite propovi-

[33] AVP, kut. V, br. 7; usp. BP, str. 233.
[34] Jednoj časnoj sestri, bez imena, Padova, 12. listopada 1938 (AVP, kut. VII, br. 202).
[35] AVP, kut. P, br. 9.

jedanju i apostolatu među narodom i postanete svjetovni svećenik, stavljate u opasnost svoje vječno spasenje jer biste mogli upasti u nerad, a svećenik se ne može spasiti ako mnogo ne radi za duše. Postanite dakle salezijanac. Salezijanci po primjeru svoga svetog utemeljitelja radnici su u pravom smislu riječi i bit ćete dionikom svih njihovih zasluga.' Zatim me odvede pred svetohranište i kao nadahnut pokazujući mi euharistiju reče: 'Onda, razumjeli smo se. Učinite kako sam Vam rekao, uvjeren sam da tako hoće Gospodin za Vaš vječni spas i za spas duša za koje ćete raditi kao salezijanac.' Poslušao sam njegov savjet i danas, na 25. obljetnicu svoga svećeničkog ređenja i dvadesetu obljetnicu svoga redovničkog zavjetovanja, osjećam dužnost da zahvalim Bogu na velikom dobročinstvu koji mi je udijelio nadahnuvši oca Leopolda da mi dade savjet da uđem među salezijance gdje sam našao svoj mir."[36]

Don Antun Barbacci (čit. Barbači), salezijanski svećenik: "Dugo sam godina bio pokornik oca Leopolda i imao sam prilike utvrditi kako ga je Gospodin obdario posebnim darovima da čita u nama tajnovitu budućnost. Bio sam neodlučan u izboru zvanja. Jednog dana očitovah mu svoju tjeskobu. On se najednom digne iz svoga naslonjača, pođe do jednog malog stolića, uzme sličicu svetog Ivana Boska, dade mi je i reče: 'Moli se ovom svecu!' Ništa drugo nije dodao. No za mene je to bilo poput udarca groma i to me je navelo da postanem sin svetog Ivana Boska. Već sam bio neko vrijeme svećenik, kad mi u ruke dođe slika časnog oca Marka iz Aviana, koju mi je dao otac Leopold mnogo godina prije nego sam mu očitovao svoju nakanu da postanem svećenik. Ljubaznim riječima koje je tu napisao, on me je nazvao svojim dragim kolegom. Otac je Leopold jasno čitao budućnost moga života."[37]

A otac Adelmo iz Arezza (Areca), kapucin: "Godine 1919—1920. bio sam u Padovi kao poručnik pješadije. Posjećivao sam kapucinski samostan i uputili su me k ocu Leopoldu. U krizi oko mog zvanja otac Leopold me odvažno podržao i vratio je vedrinu u moju dušu. On mi odlučno reče: 'Gospodin hoće da vi budete svećenik u našem Redu i bit ćete učitelj mladeži u provinciji.' Njegove su se riječi sasvim obistinile. Čim sam završio studije, 1927. bio sam određen za poučavanje naše mladeži i na tom sam položaju ostao sve do 1946. godine."[38]

Dar savjeta ne samo da mu je pomagao da vodi druge već i sama sebe, jer stanovite zle prigode prisutne su i u vršenju najsvetijih službi. Jednom je rekao: »Ja, koji mnogo ispovi-

[36] AVP, kut. P, br. 13.
[37] AVP, kut. B, br. 3.
[38] AVP, kut. A, br. 7.

jedam, moram uvijek biti veoma pažljiv da se zlo drugih ne uhvati također i mene. S nekim osobama mora čovjek biti veoma oprezan, da ne stavi u opasnost svoju vjeru. Toliko puta se čovjek nađe među čekićem i nakovnjem i ne zna kuda bi izišao i za što bi se uhvatio! Ja u takvim okolnostima kažem: 'Tu će posegnuti Gospodin Bog! On će me spasiti od zla!'«[39]

Jakost

Bog je ocu Leopoldu udijelio i dar jakosti. Taj je dar njegovoj volji dao poticaja i snage da podnosi sve muke i čini velike stvari Bogu na slavu. Već smo vidjeli s kakvom je hrabrošću podnosio svoje trajne bolesti i svojevoljna mrtvljenja, naročito podnoseći kroz dugi niz godina strahovit križ ispovjedaonice. Takva je bila i jakost u njegovoj službi.

Jednog dana reče: "Kad ispovijedam i dajem savjete, ja osjećam svu težinu svoje službe i ne mogu biti izdajica svoje savjesti. Kao svećenik, Božji službenik, kad imam štolu na ramenima nikoga se ne bojim. Istina prije i iznad svega."[40] I on doista nije gledao tko je tko, nego je s najvećom smjelošću rekao što je mislio da mora reći, pa makar se to nije svidjelo njegovu subesjedniku ili kome drugome. U takvoj je prilici digao oči prema križu koji je visio na zidu njegove sobice i rekao: "On nam je ostavio primjer da se ne bojimo nikoga i da dademo život za istinu!"

Imao je vrlo teških neprilika zbog jednog savjeta koji je ponizivao samoljublje neke viđene osobe. No on je sve hrabro podnio i nikada nije povukao ono što je pred Bogom rekao.

Jednoga dana dođe mu neka visoka gospođa da ga zapita za savjet u vrlo važnoj stvari. Ona je, u želji da vidi svoju kćer udatu, bila stavila njezino ime u novine. Djevojka se udala, ali je ženidba, naravno, postala nesretna, pa je sada gospođa nastojala da bude proglašena nevaljanom. Kad je otac Leopold čuo žalostan slučaj, razljuti se i strogo reče: "Vi ste učinili žalosnu trgovinu sa svojom kćeri! Idite! Ja Vam ne mogu ništa drugo reći!"

Gospođu je ta otvorenost uvrijedila i ponizila, pa iz osvete iskrivi te riječi i iznese ih pred crkveni sud. Ali se istina saznala i svi su se divili otvorenosti časnog oca.[41]

Jednom dođe neki čovjek na ispovijed. Počinio je dosta težak grijeh, ali sve bi bilo izbrisano neizmjernim Božjim milosrđem da ga je priznao i zatražio oproštenje. No on je upor-

39 BP, str. 132.
40 AVP, kut. IX, br. 27; usp. BP, str. 126.
41 AVP, kut. VII, br. 212.

no branio svoj grijeh. Otac Leopold je mirno pokušavao uvjeriti ga koliko je pogriješio, ali uzalud. Tada, da bi obranio Božju pravednost kojoj se taj bijedni grešnik ismijavao, ustane veoma ozlojeđen, pokaže mu vrata i reče: "Tako Vas ne mogu odriješiti! Odlazite, odlazite! Vi sami prelazite na stranu Božjih prokletnika." Taj čovjek još nije popuštao, ali on je bio neumoljiv i dalje mu je pokazivao prstom vrata. Izgled oca Leopolda postao je tako prijeteći da je nesretnik osjetio kako malakše, brizne u gorki plač i padne na zemlju, zamoli milosrđe i obeća da će popraviti svoje pogreške. Otac Leopold odmah izmijeni izgled i ton glasa te mu, podižući ga, reče: "Sad si moj brat!" Podijeli mu odrješenje i utješena ga otpusti. Otada je taj gospodin živio kao dobar kršćanin i na dan pogreba oca Leopolda pred njegovim lijesom plačući ispripovjedi što mu se dogodilo.[42]

U Trevisu je jedan ugledan gospodin bio na kraju života. Odavna nije više išao u crkvu. Dobre osobe uvjeriše rođake da pozovu oca Leopolda. Po nj su došli autom. No, kad je došao u kuću bolesnika, okruže ga i počnu nagovarati da blagoslovi bolesnika iza vrata da ga on ne bi opazio i prestrašio se. Ali otac Leopold nije došao da kradom dade blagoslov i reče im da je bolesniku potrebno nešto sasvim drugo prije no što se pojavi pred Bogom. Uporno je stajao pri tom doklegod je mogao. No, kad mu se oni odlučno usprotiviše, podigne glas i, kao da je postao veći, reče tim nesretnicima: "Ne pravimo komedije. S Bogom se ne ruga! Vi ste odgovorni za tu siromašnu dušu!" Morao se vratiti neobavljena posla. Ali kad je kasnije razmišljao o tom žalosnom događaju, plakao je od boli.[44]

Jednoga dana dođe k njemu neki svećenik da ga zamoli za savjet. Napisao je bio debelu knjigu, u kojoj je, po vlastitom kazivanju, bio jasno protumačio tajnu Presvetog Trojstva! Ništa manje! Čim je otac Leopold to čuo, digne se i sav zažaren u licu reče: "Protumačena tajna, to je zanijekana tajna! Odmah spalite taj spis!" Više nije htio slušati i otpravio je nesretnika.[45]

Sluga Božji don Ivan Calabria (čit. Kalabrija) potvrdio je na postupku: "Dobrota oca Leopolda bila je povezana s kršćanskom i apostolskom jakošću. Štoviše, njegov snažan prirodni temperamenat (jednom, kao da mi se želio ispričati, reče: Dal-

42 AVP, kut. IX, br. 34. — Isti događaj spominje i jedan svjedok na postupku (O. Anđelo Scipioni, kapucin), kome je dotična osoba to ispričala osobno (BP, str. 141).
44 AVP, kut. M, br. 18.
45 AVP, kut. R, br. 1.

mata sum), za njega je, bez sumnje, bio motiv posvećenja i on je znao upravljati sobom i kontrolirati se. Sjećam se da sam od njega čuo kako mu je jedan svećenik pokornik jednom postavljao poteškoće i prigovore. On ustane i obrati se tom svećeniku riječima: 'Sjednite vi ovdje!' pokazujući mu sjedalicu u ispovjedaonici."[46]

Istu jakost koju je otac Leopold očitovao u uistinu nužnim prilikama sa svojim pokornicima, trajno je očitovao prema samome sebi. Svatko može shvatiti da njegovo "uporno, sasvim spremno i nenametljivo"[47] čekanje u ispovjedaonici unatoč njegovoj bolesti te nutarnjim teškoćama koje su povezane s tom službom ispovijedanja, zapravo je njegovo najzaslužnije vršenje te stožerne kreposti koju zovemo jakost. Ona, kao dar Duha Svetoga, postaje svojevrsnim nadnaravnim nagonom.[48]

Blagost srca

S jakošću oca Leopolda združila se i izvanredna blagost i tako je bio upotpunjen njegov divan lik kao suca duša. Često je podsjećao na riječi svetog Franje Saleškog: "Moraš učiniti odluku da se nikad nećeš naljutiti, jer je lakše potpuno se obuzdati nego umiriti se kad smo se naljutili. Kad te zahvati kakav izljev srdžbe, odmah se smiri moleći Boga da ti pomogne."[49] Te riječi odražavaju duhovni portret njegova života.

Donosim što je msgr Gvido Bellincini napisao u govoru za pedesetu obljetnicu svećeništva oca Leopolda, jer bolje se ne može opisati ta njegova krepost: »Treba uistinu reći da na osjećajnog čovjeka izvanjske kvalitete značaja imaju poseban

46 BP, str. 219.

47 Tako njegov posljednji ispovjednik otac Marcelin iz Cartigliana, koji je ujedno bio njegov gvardijan (BP, str. 88).

48 Toga su bili svjesni mnogi svjedoci u postupku. Oni u toj službi sluge Božjega vide ne samo znak jakosti nego općenito herojski stupanj njegovih vrlina. Evo samo nekih glasova: "Otac Leopold, bilo podnošenjem svojih gotovo neprekidnih tjelesnih smetnji bilo podnošenjem vrlo teškog tereta ispovjedaonice kroz mnogo godina, pokazivao je osobitu kršćansku jakost" (o. Barnardin Lago: BP, str. 68). "Kad mislim na to da je otac Leopold kroz toliko godina vršio tešku ispovjedničku službu, a da se nikad nije odmarao, čini mi se da mogu ustvrditi da je on kreposti oživotvorivao u herojskom stupnju« (o. Anđelo Scipioni: BP, str. 140). "Dosta je sjetiti se života sluge Božjega, njegova neprekidnog napora u vršenju ispovjedničke službe, osobito ako imamo pred očima njegove gotovo neprekidne tjelesne patnje, i odmah možemo vidjeti kakva je bila jakost njegove duše. Kad su to prilike tražile, znao je biti jak u pravom smislu te riječi i to radi Božje stvari i radi dobra duša" (prof. Anđelo Zambaldo: BP, str. 196). "Imam dojam da je otac Leopold oživotvorivao kreposti u stupnju višem od običnog. Dosta je promotriti život koji je proživio kroz mnoge godine, s nepokolebivom ustrajnošću i vedrinom, vršeći ispovjedničku službu, unatoč slabostima svojih fizičkih snaga" (msgr Karlo Margotti, nadbiskup Gorice: BP, str. 277).

49 Sveti Franjo Saleški, Filoteja, poglavlje 8.

utjecaj. Među njima prvo mjesto zauzima blagost, čarobna vrijednost duše nježne poput baršuna, koja se spremno prilagođuje pritiscima, koja otupljuje oštrice i smiruje sukobe, čiji je ideal, čini se, vazda se žrtvovati za dobrobit drugih. Mislimo na čovjeka koji je neprekidno bio predan u službu drugome, na čovjeka koji pedeset godina, svaki dan, svaki sat, uvijek nasmijan i spreman drugoga primiti, naprosto stoji zatvoren u jednoj sobici, kao u nekoj odvojenosti u samici; sve je to bilo mučnije od monotonog gunđanja kraj njegovih ušiju bezbrojnih bijeda, a na tom čovjeku nikad nisi mogao otkriti znaka srdžbe, nikakvu nestrpljivost, nikakva umora, nikakve promjene u njegovu blagu potihu glasu. Sve nam to velikim dijelom tumači tajnu kako je otac Leopold mogao zadobiti povjerenje tolikih duša. Na njemu se vidi ostvarena Isusova riječ: 'Blago krotkima, oni će baštiniti zemlju.'«[50]

A Jakov Tivaroni, redoviti profesor financijskih znanosti na sveučilištu u Genovi (Đenovi), piše: "Kad sam se prvi put ispovjedio kod oca Leopolda, slušao me i govorio mi s takvom blagošću i dobrotom da sam se pitao nije li on laksist i ne propušta li svoju dužnost. Ali sam odmah sebi rekao: 'Ne, ti se varaš! Otac Leopold ima u sebi nešto od one blagosti koju je s raskajanim grešnicima imao Isus. Njegova velika milostivost i dobrota sigurno proizlaze iz toga božanskog primjera.' Baš taj osjećaj imao sam onda i uvijek dok god mi je bio ispovjednik. A to je bilo gotovo punih osamnaest godina, sve do njegove smrti."[51]

Profesor Henrik Rubaltelli iz Padove piše: "U različite godine i različite sate, u dane kad je bilo mnogo pokornika, u zdravlju i u dugoj bolesti, uvijek sam oca Leopolda našao ista: uvijek je bio vedar, miran i ponizan. Bio je ponizan onom franjevačkom poniznošću koja je svaki put zadivljavala. Ona je smela svakoga koji je došao da moli savjet, utjehu i oproštenje, jer mu je bilo zahvaljivano, jer je bio blagoslivljan i otpušten ne kao onaj koji je došao nešto moliti, nego kao onaj koji je nešto dao, nešto veliko darovao.

To je možda bila jedna od tolikih tajna oca Leopolda kojima je privlačio duše k Bogu. Doista, njegova mu poniznost nije dopuštala čuđenja, prijekora ni gorčine. Nikada ni jedne nervozne kretnje, ni jedne grube opomene, nego uvijek samo dobrota, ljubav i razumijevanje, rekao bih naprosto — nježnost. Nitko nije imao dojam da se nalazi pred sucem, nego uvijek samo da se nalazi pred ocem, ili pače, mogli bismo reći,

50 Msgr Gvido Bellini, Govor prigodom 50. obljetnice svećeništva oca Leopolda, nav. mj., str. 11.

51 AVP, kut. T, br. 8.

pred majkom. Tako je on bio oprezan i pažljiv u opominjanju, karanju i u pokazivanju pravoga puta."[52]

Neka nikoga ne začudi ta usporedba s majčinskom ljubavi. Jedan svećenik iz Padove govori na postupku o ocu Leopoldu: "Sjećam se da sam ga više puta pozvao da koji dan odmora provede kod mog brata svećenika, jer sam vidio da je silno umoran od svakodnevnog rada. Odgovorio mi je: 'Kako da majka napusti svoju djecu? Za mene je dovoljan odmor prošetati od samostana do isusovačke kuće, ili do sjemeništa ili do ubožnice da ondje ispovijedam.' "[53]

Velikodušnost opraštanja

S njegovom blagošću združila se i velikodušnost opraštanja. Ta je velikodušnost mogla nekome na prvi pogled izgledati popustljivošću u moralnim načelima. No to je ipak bilo razumijevanje ljudske slabosti i pouzdanje u neiscrpivo bogatstvo milosti. Nije to bila pomirljivost ili ravnodušnost prema grijesima, već velikodušnost pokazana prema grešniku da ne sumnja u svoje mogućnosti da se podigne i učvrsti u dobrim odlukama.[54] Nije on bio lakouman djelitelj odrješenja, već velikodušan djelitelj Krvi Kristove, prolivene za spas duša. On je svoju širokogrudnost u podjeljivanju odrješenja temeljio na Božjem milosrđu.[55]

Njegov povjerljivi prijatelj msgr Hijacint Ambrosi piše: "Nekoga se mogla dojmiti širina s kojom je pristupao pa i najokorjelijim grešnicima, širina koja je nekome izgledala čak pretjeranom. Da bismo pravo vrednovali dobrotu i velikodušnost opraštanja oca Leopolda, mislim da bismo nužno morali poput njega biti prožeti beskrajnom Božjom dobrotom i milosrđem. Uostalom, da iz postupaka oca Leopolda možemo sasvim isključiti popustljivost, dovoljno je promisliti kako je on bio razborit i točan u svim stvarima."[56]

A msgr Antun Bettanini, profesor na Sveučilištu u Padovi, svjedoči: "Na ustima oca Leopolda često su bile riječi: 'Božje je milosrđe iznad svakog našeg očekivanja . . . ' Kad sam ga upitao da li je ikad posumnjao u svoju širokogrudnost prema pokornicima, kratko se sabere te mi odgovori: 'Ako mi se ne-

52 AVP, kut. R, br. 3.
53 BP, str. 224.
54 Usp. msgr Gvido Bellicini, nav. mj., str. 8.
55 BP, str. 18. Tako svi svjedoci na biskupijskom i apostolskom postupku govore o velikodušnosti oca Leopolda, utemeljenoj na nauci Crkve.
56 AVP, kut. Y, br. 3; usp. AP, str. 12. — Isti nadbiskup iznosi na postupku: "Otac Leopold je bio skrajnje dobar, moglo bi se reći gotovo pretjerano, ako se može pretjerati u ljubavi" (AP, str. 10).

što ne svida, onda je to što sam koji put, doduše veoma rijetko, uskratio odrješenje.' "[57]

Otac je Leopold od samoga Isusa naučio s kakvim milosrđem treba postupati s dušama. A to je često i znao reći onome koji se čudio njegovoj širokogrudnosti:

"Gledajte" — govorio bi pokazujući na raspelo — "On nam je dao primjer. Nismo mi umrli za duše, nego je On prolio svoju božansku krv. Moramo dakle s dušama postupati kako nas je On svojim primjerom naučio."

A zatim bi kao u šali dodao: "Ako me Gospodin bude korio zbog prevelike širokogrudnosti, moći ću mu reći: Blagoslovljeni Gospodaru, taj loš primjer dao si mi Ti kad si, vođen svojom božanskom ljubavlju, umro za duše na križu."

Zato je malo dana prije smrti mogao reći: "Više od pedeset godina ispovijedam i savjest me ne peče što sam uvijek davao odrješenje. Više me boli srce za ona tri ili četiri slučaja kad ga nisam mogao dati. Možda nisam učinio sve što sam morao da i u tim dušama pobudim kajanje."[58]

Kanonik msgr Antun Barzon piše: "Ja sam preko dvadeset godina imao oca Leopolda za ispovjednika i duhovnog oca. Sav svoj duhovni napredak u dobru dugujem njemu, njegovoj neizmjernoj dobroti.

Katkada mi je dopustio da mu u duhu sinovskog povjerenja rečem: 'Oče, Vi ste previše dobri . . . Zato ćete polagati račun pred Gospodinom. Zar se ne bojite da će Bog od Vas tražiti razlog za prekomjernu širokogrudnost?'

A on bi mi spremno odgovorio: 'Ali Vi me slušajte!' I odmah bi dodao: 'Ako se imam zbog čega kajati, onda je to zbog toga što od početka nisam tako tumačio dobrotu Gospodinovu.'

I ja sam ga slušao, jer je on preda mnom imao ugled oca koji zapovijeda u ime Božje i jer je njegova riječ prožimala moju dušu, ona je bila kao svjetlo koje sve rasvjetljuje, sve obavija i zarobljava."[59]

I duše, obasute tolikom dobrotom i milosrđem, nalazile su same sebe, kretale su pravim putem i shvaćale nužnost da ljubavlju odgovore na toliku ljubav.

Otac Leopold je uistinu imao potrebnu pripravu i darove da bude ispovjednik, i to ispovjednik u punom smislu riječi.

Njegovo zvanje

Bilo je to njegovo zvanje i u duši ga je osjetio već kao dječačić. Jedna časna sestra iz Padove piše: "Jednog mi dana

57 BP, str. 97.
58 AVP, kut. X, br. 29.
59 AVP, kut. B, br. 6.

otac Leopold reče: 'Kad sam bio dijete od osam godina, jednog dana učinih jednu pogrešku koja mi se nije činila velikom, a tako mislim još i danas. Moja me sestra ukori, a onda me odvede k župniku da me ukori i kazni. Ispovijedio sam župniku svoju pogrešku i on, pošto me oštro ukorio, stavi me klečati usred crkve. Bio sam duboko ožalošćen i u sebi rekoh: Ali zašto tako strogo postupati s djetetom za tako mali prijestup? Kad budem velik, želim biti fratar i postati ispovjednik te pokazivati veliko milosrđe i dobrotu prema dušama grešnika."[60]

Nakon svoga svećeničkog ređenja, videći da mu je nemoguće poći u misije na Istok, što je jako želio, još bolje upozna svoje zvanje na koje ga je Gospodin pozvao i pripravio tolikim darovima, pa ga prihvati s najvećim oduševljenjem. Jednog dana reče svome subratu msgru Vigiliju Dalla Zuanni (čit. Cuani) koji se divio kako može toliko sati proboraviti u ispovjedaonici: "Vidite, Gospodin mi nije dao dar govora da propovijedam, pa se želim posvetiti tome da duše privodim k Bogu u ispovjedaonici."[61]

Zato je i tu službu osjećao kao svoj poziv. Nikad je ne bi napustio, pa ni iz razloga koji su drugima mogli izgledati (a takvi su uistinu i bili) teški. Jedan subrat pripovijeda: "Nekoliko tjedana prije nego je otac Leopold umro, vidjeh ga kako je izišao iz svoje sobice i jedva se vukao uza zid. Sa mnom je bio otac Marcelin, tadašnji njegov poglavar. Kad on to vidje, reče ocu: 'Slušajte me, dajte se malo odmorite!' Na te riječi otac Leopold padne na koljena i raširi ruke moleći rastuženim glasom: 'Oče, smilujte mi se... toliko dobra još treba da se učini!' Tolika je bila njegova želja da služi dušama."[62]

Njegova metoda

Pokušajmo sada nešto reći o metodi kojom se služio kod ispovijedi otac Leopold. Ovo je samo pokušaj, jer je njegov način ispovijedanja bio jedino njemu vlastit. Velikim dijelom to je bio i plod darova kojima ga je Bog obdario kao i njegovih izvanrednih kreposti. On nikada nije govorio o metodama ispovijedanja, već je postupao onako kako mu je govorila pamet i srce Bogom ispunjeno. Da bismo postupili poput njega, morali bismo imati njegovu dušu. Mnogo puta veliki grešnici, čim bi ušli u njegovu sobicu, samo što su ga ugledali, briznuli bi u plač... Već su bili obraćeni. Zašto nas uostalom ovdje posebno zanima metoda ispovijedanja? Cijeli njegov život sjedinjenja s Bogom pripravljao je to čudo milosti.

60 Sestra Terezija, službenica Bezgrešne, Padova (AVP, kut. T, br. 4).
61 AVP, kut. Y, br. 6.
62 AP, str. 116.

Ipak, nešto se može reći.

Ponajprije, otac je Leopold imao veliko mišljenje o sakramentu ispovijedi. Nikada nije mogao opravdati mišljenje da je ispovijed samo za svećenike koji ne mogu ili nisu kadri činiti nešto drugo. Za njega je ispovijed bila veliki sakramenat, u kojem se jedino može doći u izravan dodir s dušama, obratiti ih i voditi ih putem savršenstva sve do najvišeg sjedinjenja s Bogom. Jedino u ispovijedi, sa svetom štolom na ramenima, svećenik može svoju dušu sliti s dušom pokornika, oblikovati je kako hoće, učiniti je uistinu kršćanskom. Sav ostali apostolat, kakogod on bio bučan i izvana djelotvoran, ako ne vodi k tom prisnom susretu s milošću, ničemu ne služi, samo je vatra od slame koja se odmah gasi. To je bila temeljna misao oca Leopolda, koji se zato osjećao od Boga izabranim za veliko djelo, za uzvišen apostolat. Za njega je ulazak u ispovjedaonicu bio mnogo ozbiljniji posao od posla suca koji s porotnicima ulazi u sudnicu da donosi odluku o životu ili smrti optuženoga. Zato je mnogo trpio kad je vidio kojeg ispovjednika da ulazi i izlazi iz ispovjedaonice kao da se radi o bilo kakvom poslu. Jednog dana reče jednom svećeniku: "Najviša milost koju nam može dati Bog jest milost da nađemo pravog ispovjednika i duhovnog vođu. Kako je malo onih kojima je to dano! Svećenik svaki može ispovijediti. No, jedno je ispovijedati, a drugo voditi duše putem savršenstva."[63]

Tako je on vršio službu naprosto drhtajući.

Za dobrog ispovjednika potrebno je u prvom redu da stekne povjerenje pokornika. Otac Leopold je u tome uspijevao na čudesan način. Sama njegova osoba, tako malešna, naprosto nevidljiva u polutami sobice, mirno lice koje zrači dobrotom, oči ispunjene vedrinom, odmjerene i očinske kretnje — sve je to kod njega pridonosilo da odmah pridobije povjerenje svakoga koji mu se približavao. Često se znao dignuti s naslonjača. poći u susret pokorniku, širiti ruke i govoriti: "Izvolite, gospodine, izvolite." Izgledalo je kao da prima prijatelja koga je dugo očekivao.[64] Nikakve kretnje, nikakve riječi koja bi na bilo koji način mogla novog pridošlicu poniziti ili zatvoriti mu dušu. Bio je veoma pažljiv prema svakome, jer pridobiti povjerenje neke duše često je posljedica niza nesagledivih uzroka, katkada je to učinak prividno beznačajnih sitnica.

Piše gospodin Ivan Chiovato iz Padove: "Već se mnogo godina nisam ispovijedao. Konačno se odlučih i pođem k ocu Leopoldu. Bio sam sav ustrašen i zbunjen. Čim sam ušao u

63 AVP, kut. IX, br. 38.
64 AVP, kut X, br. 20. — Na postupku msgr Josip Schievano iznosi: "Bio je veoma ljubazan prema pokornicima, primao ih je srdačno i sve je to bio više plod vrline negoli njegova temperamenta" (AP, str. 89).

njegovu ispovjednu ćeliju, otac se Leopold digne sa svoje stolice i pođe mi u susret, sav zadovoljan kao da sam ja neki očekivani prijatelj i reče mi: 'Izvolite, gospodine, izvolite!' Ja, kako sam bio zbunjen, pođem i sjednem na njegov naslonjač a on, bez riječi, klekne kraj mene na pod i sasluša moju ispovijed. Istom poslije ispovijedi shvatih što sam načinio. Htio sam se ispričati, ali on mi, smiješeći se, reče: 'Ništa, ništa. Pođite u miru!' Ta crta dobrote oca Leopolda ostade duboko utisnuta u moju dušu, jer sam shvatio njegovu tankoćutnost. Nije rekao ništa na moju gestu, jer se bojao da bi me time ponizio. On me je time potpuno osvojio."[65]

Ako sve to nije bilo dosta te je pokornik i dalje bio zatvoren i neodlučan, sav prestrašen ili stidljiv, otac Leopold bi ga odmah ohrabrio očinskim riječima, tako ljudskim da mu nitko nije mogao odoljeti. Koji put se sam ponizivao stavljajući se naprosto na njegovu razinu govoreći: "Nemojte se ništa stidjeti... vidite, i ja, premda sam fratar i svećenik, tako sam bijedan. Da me Gospodin Bog ne drži na uzdi, učinio bih gore od drugih... nemojte se ništa bojati."[66] A to bi on rekao s tolikom poniznošću, s takvim bratskim tonom da je pokornik odmah bio potresen i otvarao mu srce. Dok je pokornik otvarao svoju savjest i svoju nutarnju bijedu — a mogla je to biti tek koja ili mnoge, pa čak i sve bolesti siromašnog čovječanstva — lice oce Leopolda polako je dobivalo jasniji izražaj, postajalo je određenije, odražavalo se na njemu očinstvo, blago gospodstvo i najviša moć.[67] Tu je počinjao njegov posao.

Otac Leopold nije samo slušao ono što su mu govorili. On je nastojao prodrijeti u dubinu duše. Ono što pokornik kaže, to je samo mali dio njegove duše. Mnogo toga on ne otkriva, jer je to skriveno u dubini njegove duše, nekako je nerazdvojivo od njegove naravi pa to i ne uspijeva izraziti. U taj tajnovit svijet otac je Leopold prodirao sigurno. Koji put je sam bljesak nebeskog svjetla raspršivao tmine duše koja je bila pred njim, ali više puta je to bilo i iskustvo koje je stekao dugim nizom godina strpljivog i oštroumnog promatranja. Pokornik nije ni primijetio kako je o. Leopold, diskretno, sve zapazio: odijelo, pogled, izraz lica i glas. Bio je naučio nutrinu upoznavati iz vanjskog držanja. I pri tom je postupao sasvim sigurno. Nadopunjao je ono što je pokornik rekao, i otkrivao mu je samu tajnovitu dubinu duše koju nikada nije sam pri-

65 AVP, kut. C. br. 10.

66 Otac Pankracije Chemin, kapucin, na postupku iznosi: "Znam od jednog grešnika kojemu je, dok je ispovijedao veoma teške grijehe, otac Leopold rekao: 'Ovdje smo dvojica grešnika. Neka nam se Bog smiluje.' To je rekao takvim tonom da je pokornik odmah bio ohrabren da se iskreno i s bolju optuži za svoje grijehe i izrazi veliko pouzdanje u Boga" (AP, str. 117).

67 Msgr Antun Barzon, kanonik iz Padove (AVP, kut. B, br. 6).

mijetio. Duša se osjećala naprosto razgolićenom. Vidjela je sebe samu kao nikada do tada. Sve je to činio s takvim umijećem, s takvom obazrivošću da se ni osjetljiviji pojedinac nije na to vrijeđao, i ostao je zapanjen kao da se nalazi u nekom novom svijetu. Spontani pokret ga je tjerao da se potpuno preda u duhovni naručaj ispovjednika koji bijaše prodro u njegovu dušu tako dubokim pogledam kao što to nitko do tada nije učinio, i osjećao se spremnim dopustiti da ta očinska ruka, koja je blago i lagano milovala povrede, iscjeljuje njegove rane.

Otkrivao je rane duše i pomogao je svakome da uvidi svoju odgovornost. Nije podnosio neke suvremene teorije koje na svaki način nastoje umanjiti ljudsku odgovornost za vlastite grijehe, osobito teorije koje se temelje na neizbježnosti seksualnih pojava.[68] On je silno vodio računa o tjelesnom sastavu, bolestima, okolišu, odgoju i najozbiljnije je pratio studije o tim problemima, ali nije htio ni čuti o tobožnjem otklanjanju svake krivnje.[69] Odgovornost za grijeh silno se razlikuje od pojedinca do pojedinca, ali svaki ima svoju odgovornost i potrebno je da je prizna. U tome je bio nepopustljiv. On je bio živa slika Gospodinova milosrđa u suosjećanju i praštanju. Ali za njega nije bilo diskusije o načelima.[70] Ako je već nailazio na poteškoće u toj temeljnoj točki, koristio se svim znanjem koje je posjedovao. No ako mu je zid izgledao neprobojnim te se um nije htio podvrći očitoj istini, on je prestajao biti dobar i milosrdan otac i postajao je strog sudac protiv zloće svakoga koji je htio prikriti svoje pogreške varavim razlozima samo da prekrije svoju zloću i osjećaj za grijeh. Katkada se u takvim slučajevima pokazivao tako snažnim da je naprosto nasilno lomio volje koje su izgledale čvrste poput stijena. Ako mu ni to nije uspjelo, onda je plačući otpuštao nesretnika, okorjelog u zlu i za sada nepopravljiva. Bili su to vrlo rijetki slučajevi: jedva tri ili četiri u svih pedeset godina njegove službe[71] Ali nije napuštao jadnika. Od tog časa nije prestajao moliti i prinositi žrtve Bogu za spas te duše.

Kad je jednom uklonio poteškoće koje su se suprotstavljale slavodobiću milosti, otac Leopold bi započeo liječiti otvorene rane koje su krvarile. To je poput dobrog Samarijanca činio uljem milosrđa, a jedino ako je to bilo potrebno, vinom čvr-

68 AVP, kut. R, br. 3.

69 AVP, kut. J, br. 16. — Poznato je da bez priznavanja vlastite odgovornosti u grijehu nije moguće žaljenje za grijeh, što je neopohdno potrebno za oproštenje.

70 AVP, kut. R, br. 3.

71 AVP, kut. X, br. 6. — Otac Bernardin Lago na postupku iznosi: "Jednom sam zapitao oca Leopolda da li je ikada uskratio odrješenje pokornicima. Odgovori mi: 'Na žalost, da! Dok sam bio mlad, u prvim godinama svećeništva, uskratio sam tri ili četiri puta odrješenje. No, na žalost, to je bilo zbog mog neiskustva i jer nisam znao pobuditi bol kod pokornika" (AP, str. 27).

stoće. Nije postupao bezobzirno prema dušama koje su bile ranjene, niti ih je beskorisno ponižavao. Jednog dana reče: "Zašto bismo mi trebali još više ponižavati duše koje se bacaju pred nas na koljena? Zar nisu dovoljno ponižene? Zar je možda Isus ponizio carinika, preljubnicu, Magdalenu?"[72] Ne samo da ih nije ponizivao već je prema njima postupao s velikim poštovanjem. Prema svima je iskazivao poštovanje. I u tome nije bilo nikakve razlike, nikakve prednosti. Bila to velika gospoda, sveučilišni profesor, radnik, seljak ili drhtava starica — on je uvijek pred sobom gledao dušu otkupljenu Krvlju Kristovom. Smatrao se nedostojnim da im se približi u trenutku kad je u njima na djelu bilo čudo Božje milosti i molio je oproštenje od njih i od Boga ako se ne bi ponašao onako kako je zasluživao toliki misterij.[73]

Takvo umijeće, tolika krepost otvarale su dušu pokornika da spremno sluša njegovu riječ pouke i poticaja. A njegova riječ nije bila uobičajena riječ, jednaka za sve, već riječ prilagođena potrebama pojedinih duša, već prema njihovoj naobrazbi i shvaćanju. Ako je bilo potrebno, služio se i priprostim rečenicama običnog pučkog govora samo da bi ga bolje mogli razumjeti. Tome je on pridavao mnogo važnosti. Jednog dana reče nekom svećeniku: "Mi u ispovjedaonici ne smijemo praviti reklamu svojoj naobrazbi i ne smijemo govoriti o stvarima koje nadvisuju sposobnost pojedinih duša, inače ćemo svojom nerazboritošću razoriti ono što Gospodin kani u njima izgraditi. Bog djeluje u dušama: mi moramo nestati i ograničiti se samo na to da pomažemo taj božanski zahvat na tajanstvenim putovima spasenja i posvećenja duša."[74] Njegove su riječi bile promišljene, odmjerene, prilagođene svakome pokorniku. Ni jednu suvišnu riječ nije rekao, već samo ono što je bilo nužno, i ništa više. Svatko tko ga je slušao, imao je dojam da se ne nalazi pred učiteljem koji te svojim znanjem pritišću, već kraj oca, brata i prijatelja.

Msgr Antun Barzon, padovanski kanonik, piše: "Slušao je, savjetovao i opraštao. Malo riječi, kakva izreka, pogled prema raspelu, kadikad koji uzdah. Sve je bilo obično, ali nitko nije iz tog duhovnog zagrljaja odlazio a da se ne bi osjetio

72 AVP, kut. X, br. 47. Za oca Leopolda sama činjenica da grešnik ide na ispovijed već po sebi nekako pretpostavlja njegovo dobro raspoloženje. Prof. Ezio Franceschini, rektor Katoličkog sveučilišta Presvetog Srca Isusova, iznosi na postupku: "Točno se sjećam ove zgode. Dok sam jednom išao na ispovijed, prije nego sam se počeo ispovijedati, primijetih kod oca Leopolda uznemirenost. Nisam ga ni pitao za razlog, kad mi on reče: 'Govore da sam odveć dobar. Ali ako netko dođe i klekne preda me, nije li to dovoljan dokaz da želi dobiti od Boga oproštenje?' Rekavši to pokaže mi na raspelo" (AP, str. 227).

73 AVP, kut. X, br. 56.

74 AVP, kut. IX, br. 15.

75 AVP, kut. B, br. 6.

obnovljenim, s novom nadom u srcu."[75] A msgr Gvido Bellincini, kanonik-teolog u Padovi: "Otac Leopold nije bio dug u nagovorima. Jedan promišljen savjet, jedna mudra rečenica, često puta jedna jedina riječ bila je dovoljna da pokaže duši put; i to je sažeto otkrivalo njegovu nauku i pretvaralo je u životnu mudrost. Ta je mudrost u njemu pretpostavljala studij, ali je ona na poseban način bila plod dugoga iskustva, a nadasve vrhunaravni dar Božji, dar koji je Bog dao svome odabranom službeniku."[76]

Odvjetnik Filip Conconi (čit. Konkoni) iz Padove dodaje: "Riječ oca Leopolda u ispovjedaonici izricala je duboke misli, ali tako jednostavno da bi se čovjeku činila beznačajnom ako je ne bi mirno i dobro promotrio. Dok je poučavao, savjetovao i blago opominjao, činilo se da govori sasvim obične stvari, a ipak se pod tim običnim stvarima skrivala duboka kultura."[77]

Gospođa Katarina D'Ambrosio iz Padove piše: "Velika je bila moć riječi oca Leopolda. Njegova je riječ prosvjetljivala, osvajala, ona je činila čovjeka boljim, pobožnijim, revnijim u ispunjavanju vlastitih dužnosti i prihvaćanju žrtve.

Približiti se časnome ocu značilo je proživjeti jedan nebeski trenutak: čovjek tada zaboravlja svaki nemir i zemaljsku bijedu.

Jedna jedina riječ davala je toliko svjetla koliko čovjek nije bio kadar sam postići kroz duge godine osobnih napora i nastojanja. Njegova je riječ imala takav učinak kakav ne bi mogao proizvesti ni dugi niz propovijedi.

Iz njegove je ispovjedaonice čovjek uvijek izlazio preporođen i s novom duševnom snagom.

Jednog dana pođoh k njemu zbog jedne svoje daleke prijateljice koja me je za to zamolila. Ona je bila vezana jednom vezom koju je htjela raskinuti, ali za to nije osjećala dovoljno snage. Časni otac mi dade savjete za taj slučaj i doda: 'Samo Bog može osloboditi od onoga što gane srce.'

Ta mi je rečenica, naprosto usput izrečena, dala shvatiti da za tu dušu za sada nema nikakve nade. Bilo je baš tako."[78]

Karao je, poučavao, vodio duše. On je vrlo dobro shvatio da ispovjednik ne smije biti samodržac koji nameće svoje ideje, već — kako je često znao reći — jednostavno pomoć milosti Božjoj, koja je jedina kadra izvesti svoja čudesna djela. Zbog toga je proučavao sve dobro što je bilo u njegovu pokorniku i nikad nije sebi dopuštao da ga skrene na drugačiji put od puta na koji ga je Gospodin postavio. Uistinu, mudra metoda

76 Msgr Gvido Bellincini, nav. dj., str. 9.

77 AVP, kut. C, br. 13.

78 AVP, kut. D, br. 2.

koja dušama ulijeva osjećaj osobnosti i odgovornosti i čini ih svjesnima njihova vlastitog dostojanstva. One su to priznavale i bile su mu za to zahvalne.

Jedan je monsinjor iz Padove rekao: "Otac Leopold je bio veoma razborit i to je osobito dolazilo do izražaja u njegovim odnosima s pokornicima i u vodstvu duša. Njegova metoda je bila ova: ne prisiliti ljude da se podvrgnu njegovim pogledima, već radije prilagoditi se drugima i pomoći im da djeluju prema svojim osobnim mogućnostima."[79]

A jedan profesor: "Otac Leopold je sebe smatrao posljednjim kršćaninom: nikada nije o sebi govorio. Što se tiče njegovih pogleda, mogu reći da ih otac Leopold nije nametao u svom duhovnom vodstvu. On je radije nastojao pomoći dušama da se duhovno razviju u skladu s osobitim njihovim darovima pa i onda kad su oni imali duhovnost različitu od njegove. Uvijek je veoma poštivao duhovnu osobnost svojih pokornika. Otac Leopold je bio jednostavno ponizan: samo mu je jedno bilo na srcu — služiti drugima."[80]

Dakako, takav postupak nije bio prikladan za sve duše. Kad je bilo potrebno, on se znao nametnuti nevjerojatnim autoritetom i sigurnošću.

Mnogi su ljudi tako nesigurni, kolebljivi i malodušni, pa im je potrebna jaka i odlučna ruka. S takvima nije vodio nikakve rasprave, jer bi samo povećao njihovu neodlučnost. Ispovjednik mora zapovijedati, nametnuti se, a da pri tom ne dopusti nikakvo prekoravanje. Jedino tako te duše mogu ići putem dobra, jer se osjećaju podržavane i od njega primaju onu snagu koja im nedostaje. Tu je psihološku pojavu otac Leopold veoma dobro poznavao. Znao se nametnuti riječima i postupcima koje je možda jedino on znao upotrijebiti, jer je u svojoj vjeri osjećao da je Bog s njime.

Za to imamo brojna svjedočanstva.

Tvrdi profesor Anđelo Zambaldo (čit. Cambaldo) iz Tregnaga (Trenjaga): "Sluga je Božji bio veoma razborit redovnik, ali se uvijek činilo da njegova razboritost proistječe iz vjere i milosti. Zato je pri davanju savjeta ili upozorenja govorio autoritativno kao Božji službenik, kao čovjek, bez sumnje, prosvijetljen božanskom mudrošću."[81]

Gospodin Ivan Armellini iz Padove: "Odgovori oca Leopolda pokazuju da je on od neba primao potrebno svjetlo. Prije nego bi odgovorio, znao se sabrati, ali onda je bio odlučan i točan. Zaključio bi riječima: 'Činite ovako i imajte vje-

79 Msgr G. B. Dala Zuanna (BP, str. 134).
80 Prof. Ezio Franceschini (AP, str. 229).
81 BP, str. 195.

re!' Jednom sav očajan dođoh k njemu jer sam imao veoma velike životne poteškoće. On me sasluša i gotovo ne obazirući se na moje riječi malodušnosti, jednostavno mi reče: 'Vjerujete li vi u Evanđelje?' Na moj potvrdni odgovor doda — pozivajući se na evanđeosku zgodu kad je Isus prestrašenim apostolima zbog oluje rekao ove riječi: 'Malovjerni, ako sam ja s vama, zašto sumnjate?' — 'Učinite i vi tako: ljubite mnogo našega Gospodina, privijte se uz njega i vjerujte.' Izađoh iz ispovjedaonice preobražen: prevladao sam krizu koja me je bila zahvatila."[82]

Mnoge sestre Elizabetinke iz kuće matice u Padovi jednodušno tvrde: "Otac je Leopold s malo riječi umirivao duše. Znao bi reći: 'Budite mirni! Tu ja mislim na Vašu dušu. Tko to sad govori? Zar čovjek u svoje ime? Ne! To Isus govori na usta svoga službenika. Dakle, pouzdajte se u Isusa!' I te su riječi bile dosta da u duše siđe neograničeno pouzdanje u Gospodinovu dobrotu i ulije se u njih nebeski mir!"[83]

Jedna od tih sestara tvrdi da je patila od skrupula. To joj nije davalo mira unatoč nastojanju ispovjednikâ da je umire. Čim je svoju muku očitovala ocu Leopoldu, on joj reče: "Budite mirni, kćerko, ne mislite više na to!" Od toga trenutka zauvijek je nestala ta njezina tjeskoba.[84]

Svećenik don Petar Zambon iz Padove piše: "Bilo je to 17. rujna 1923. godine. Nalazio sam se u Padovi u Zavodu otaca isusovaca na duhovnim vježbama. Od nekog vremena dušu mi obuzimale brojne nesigurnosti i nitko me nije mogao smiriti. Dan ranije sam se ispovijedio kod jednog oca isusovca, ali uzalud, jer mi je duša i dalje bila uznemirena. Tog dana pomislih poći na ispovijed k ocu Leopoldu koji je došao u Zavod. Uopće ga nisam poznavao. Kad sam kleknuo pred njega da se ispovijedim, on načini nada mnom znak križa i ne dopusti ni da usta otvorim, već mi autoritativno reče: 'Vi ste pred Bogom opravdani. To Vam govori ispovjednik . . . to jest sam Bog na usta svoga službenika. Da li ste razumjeli?' Bio sam zbunjen i iznenađen te nisam znao što da rečem, no iznenada osjetih u svojoj nutrini nešto neuobičajeno, veliko zadovoljstvo, osjetih se prosvijetljenim i sasvim smirenim."[85]

Već prema pojedinim slučajevima, on je bio dobar ili odlučan. No uvijek je donosio dobro dušama, a često i uzrokovao i prava obraćenja. Donosim jednu dosta značajnu zgodu. Piše gospodin Rikard Carini (čit. Karini) iz Padove: "Jednog dana nađoh se s nekolicinom drugih u malom hodniku ispred

82 BP, str. 201-202.
83 AVP, kut. F, br. 10.
84 Ondje.
85 AVP, kut. Z, br. 1.

ispovjedaonice oca Leopolda. Najednom bezobzirno uđe neki seljak atletskog tipa. 'Već se četrdeset godina nisam ispovijedio', reče glasno, 'i moram se sad poći ispovijediti jer inače će mi moja gospodarica oduzeti polja što mi ih je dala u najam. Budite dobri pa me pustite odmah, jer nemam vremena da ga gubim za takve stvari.' Pustimo ga odmah da prođe. Nakon gotovo pola sata iziđe sasvim izmijenjen i udalji se plačući kao dijete. Što se dogodilo u toj maloj sobi oca Leopolda? Zasigurno je Božja milost dirnula dušu toga grešnika i preobrazila ga. Od tog dana, kako sam saznao, često se vraćao k ocu Leopoldu."[86]

Razumijevanje ljudske slabosti

Otac je Leopold svoj rad u ispovjedaonici krunio opraštanjem: širokim, velikodušnim, pa čak prema sudu nekih koji su ga površno sudili, i pretjeranim opraštanjem.[87] No on se nije osvrtao na kritike; praštao je jer je bio vođen mnogo višim načelima: gledao je na Božje milosrđe koje se udostojalo proliti svu svoju Krv na križu samo da dade oproštenje grešnicima.

On po višem nadahnuću nije u grešniku koji je pred njim klečao promatrao pojedinačni grijeh za sebe, nego je taj grijeh promatrao u općoj slici cjelovitog pokornikova života.

Iskustvo ga je učilo da kod duhovnih bolesnika ne može biti operacije kao kod tjelesnih, gdje često jedan točan i siguran rez može odnijeti bolestan dio i vratiti bolesniku zdravlje. Duševne su bolesti mnogo jače isprepletene i svoje korijene puštaju tako duboko da je potrebna ne samo vješta ruka nego i dugo i mučno naprezanje ako ih hoćemo potpuno iščupati.

Grijehom se čovjek stropošta u dubok ponor i mora proći trnjem posutu stazu ako se hoće opet uspeti na svijetle vrhunce kreposti. I čovjek tu osjeća neophodnu potrebu vodiča, koji bi ga odlučnom ali i milosrdnom rukom podupirao u tešku i opasnu uspinjanju.

To je otac Leopold i radio. Radio je to tako vješto da mnogi nisu opazili koliko je djelovanje u njima proizvela božanska milost preko njega.

86 AVP, kut. C, br. 6.
87 Don Antun Bellan izjavljuje na postupku: "Želim također primijetiti ... njegovu izvanrednu dobrotu i strpljivost prema svojim pokornicima, premda je netko mogao katkada to smatrati pretjeranim. Znam da je otac Leopold bio upoznat sa sudom prema svojoj ispovjedničkoj službi, i znam da je on opravdavao svoj postupak koji je ovisio o velikom milosrđu što su ga kod njega izazivali siromašni grešnici i uzvišena ideja koju je imao o neizmjernoj Božjoj dobroti" (BP, str. 181).

Njegov je rad za dobro duša pokazivao tako divnu širinu pogleda i takvo velikodušje srca kakvo samo Gospodin može dati, a koje ne mogu shvatiti skučeni duhovi.

O toj stvari piše msgr Gvido Bellincini, kanonik-teolog u Padovi: "Velika širina Vašega srca, oče Leopolde, nije bila popuštanje u ćudorednim načelima, nego razumijevanje ljudskih slabosti i pouzdanje u neiscrpivo blago milosti. Ona nije bila pristanak ili nehaj za grijeh, nego velikodušnost iskazana grešniku da ne izgubi nadu u mogućnost popravka i da se utvrdi u dobrim odlukama."[88]

Često je znao reći: "O kako je slaba ljudska narav! Istočni ju je grijeh strašno izranio! Kako silno nam je potrebno beskrajno Božje milosrđe!"[89]

I opet: "Gospodin je dušama dao različite darove pa stoga ne možemo od svih tražiti jednaku savršenost. Pred njim možda ima veću zaslugu onaj koji je primio malo darova i s velikim naporom čini malo dobra nego onaj koji je mnogo primio i čini veće dobro, ali s manje truda. Zato moramo imati veliko smilovanje kad sudimo duše, i moramo ih u njihovim naporima pratiti s ljubavlju i brižnom skrbi."[90]

Jednog dana reče učiteljici novakinja sestara sv. Franje Saleškog u Padovi: "Životopisi svetaca obično pišu veliku laž. Trebalo bi da opišu sve na njima: protivštine, borbe koje su podnijeli da sačuvaju kreposti, pa i padove, pogreške koje su učinili. Međutim, oni previše često opisuju samo kreposti, kao da su sveci bili nepogrešivi i bez posljedica istočnoga grijeha. Samo je blažena Gospodarica imala tu povlasticu."

I nastavio je: "Znate, kažite to, kažite svojim novakinjama da se osokole i da dobiju hrabrosti za napredovanje na putu kreposti, a ne da zbog svojih nedostataka izgube smionost."[91]

Pratio je svoje pokornike

Druga značajka rada oca Leopolda bila je da je on pratio duše svojih pokornika. Bilo je to naprosto čudesno. Osjećao ih je kao dio samoga sebe. Molio je za njih i čekao ih je. Kad je tkogod prvi put došao k njemu, na rastanku bi mu rekao: "Dođite opet! Ja vas čekam!"

I od toga časa nije on više zaboravio na tu dušu. Uistinu, čudesna stvar! Stotine su i tisuće osoba prilazile njegovoj ispovjedaonici, otkrivale mu svoje grijehe, pitale ga za savjet,

88 Msgr Gvido Bellincini, nav. dj., str. 6.
89 AVP, kut. VIII, br. 6.
90 AVP, kut. X, br. 24.
91 AVP, kut. S, br. 7.

iznosile mu svoje osobne stanje i stanje svoje obitelji, a on se sjećao svih i svega. Ljudi koji su bili prisiljeni da osam, deset i više godina budu daleko od njega, ostali bi preneraženi od silnog čuđenja kad bi se vratili. Otac Leopold, duboko u svom naslonjaču, izgledao je kao da drijema, ali čim bi oni otvorili usta, odmah bi im rekao: "Mi se poznamo, zar ne? Gdje ste bili cijelo to vrijeme? Kako Vaša obitelj? A kako je svršio onaj posao?"

Sjeća se otac Alfonz Orlini, bivši vrhovni poglavar konventualaca: "Otac je Leopold, kad je dolazio u našu zajednicu ispovijedati, katkada popio kavu. Sjećam se da mi je jednom, dok smo zajedno pili kavu, rekao: 'Dvadeset i pet godina!' 'Što', upitah ga, a sluga će Božji: 'Dvadeset i pet je godina da ste prvi put došli k meni."[92] Možemo zamisliti kako se začudio taj redovnik, jer je znao da je on jedan između bezbrojnih pokornika.

A otac Rajmondo, kapucin: "Kad sam bio student u Padovi, ispovijedao sam se kod oca Leopolda. Ispočetka mi se činilo da mi jednostavno daje odrješenje, a da nema nikakvog zanimanja za moje duhovno zdravlje i da mi gdjekoju riječ kaže samo toliko da nešto kaže. Kasnije sam se, naprotiv, uvjerio da se živo zanima za dobro moje duše. No on je to učinio tako mudro i nježno da se to u prvi mah činilo kao nezanimanje, a time je naprotiv, stekao moje potpuno povjerenje.

Zato sam se vrlo čudio stanovitoj nerazboritoj kritici njegova načina ispovijedanja, jer sam ja našao ono što sam uzalud tražio kod drugih, pa i vrlo cijenjenih duhovnih vođa.

S vremenom sam također bolje vidio kako je on poznavao, ljubio i u stopu pratio svoje pokornike kroz život, i kako su se svi nekako nesvjesno osjećali s njime povezani nerazrješivim vezom te mu iskazivali potpuno povjerenje."[93]

Piše jedan svećenik iz Genove: "1935. godine kao vojni kapelan nađoh se u Padovi. Budući da sam bio sasvim nov u ovom gradu, obratih se biskupu msgru Karlu Agostiniju da mi preporuči kojeg dobrog ispovjednika. On me uputi k ocu Leopoldu. Primio me ljubazno, ali riječi koje mi je upravio, bile su tako odmjerene da nisam bio zadovoljan. Izgledalo mi je da se ne zanima za moju dušu. Neko sam vrijeme bio nešto dalje od njega. Imao sam priliku doći k biskupu. On me upita:

— Onda, da li ste zadovoljni s ocem Leopoldom?

— Ne baš — odgovorih — jer mi se čini da se ne zanima za moju dušu.

92 AP, str. 157.
93 AVP, kut. R, br. 2.

— Vratite mu se — inzistirao je biskup — siguran sam da je otac Leopold u brizi za Vas.

— Ne vjerujem. Sigurno nema vremena da misli na mene kad ispovijeda toliko ljudi.

— Nije istina. Vi još ne poznate oca Leopolda. Vratite se k njemu i bit ćete zadovoljni.

Više da udovoljim biskupu, vratih se k ocu Leopoldu. Čim sam ušao u njegovu sobicu, on odmah ustane iz naslonjača i klekne preda me te mi reče: 'Oprostite mi, znate... oprostite mi ako nisam znao shvatiti Vašu dušu. Ja sam tako jadan... oprostite mi.' Dvije velike suze poteku mu niz lice. Bio sam tako zbunjen da nisam znao što da učinim ili reknem. Znam samo da sam i ja pao na koljena i zagrlili smo se. Tek sam tada upoznao tko je otac Leopold i kako on poznaje moju dušu bolje od mene."[94]

Uistinu je čudesno da se za jednog ispovjednika kao što je otac Leopold, čija je ispovjedaonica kroz sve godine bila poput luke za duše, moglo na postupku ustvrditi: "Za svakog pokornika se na poseban način brinuo."[95]

Želio je pravu pobožnost

Otac Leopold pratio je svoje pokornike ne samo kad su dolazili k njemu nego također, koliko je to mogao, i preko pisama kad su bili daleko od njega. Ta su pisma za nas dragocjena. Ona nam jasno pomažu uvidjeti kako se on nije ograničavao tek na puke poticaje na dobro već je na sve načine nastojao u njima oblikovati izgrađenu kršćansku savjest koja im može biti vodič na putu dobra i bez njegove nazočnosti. Poticao ih je da postupaju ispravno te nastoje sve svoje djelovanje uskladiti s poticajima savjesti.

Odgovorio je jednoj gospođi: "Dobro ste postupili da ste poslušali savjet župnika, jer svećenik je učitelj i vođa vjernika. U svim svojim poteškoćama uvijek se obratite župniku i Gospodin će Vas po njem voditi dobrim putem. Nastavite i dalje živjeti s tom vjerom i kršćanskim osjećajem i Vaša će savjest biti pred Bogom ispravna."[96]

A gospođi Katarini D'Ambrosio iz Padove pisao je: "Razumio sam Vašu misao. Svojom dobrom nakanom i dosadašnjim poduzimanjem Vi ste učinili što ste bili dužni. Sada to sve prepustite neizmjernom milosrđu našega Gospodina Isusa Krista. Njegovo bezgranično Srce, koje se uvijek žrtvuje za nas,

94 AVP, kut. G, br. 18; usp. AP, str. 56.
95 Olinto Berto (AP, str. 174).
96 Josipi Cremonesi, Padova, 15. svibnja 1933 (AVP, kut. III, br. 58).

već će sve učiniti. Dakle, bez daljnjega budite mirni! Okanite se svakog drugog nastojanja. Ponavljam: bezgranična ljubav našega Gospodina učinit će sve!"[97]

Nije htio da se gube u sitnim činima pobožnih vježbi vezujući se obećanjima za beznačajne stvari, već ih je poticao da idu na svete sakramente, jer su oni pravo vrelo milosti i kršćanskog života. Jednoj drugoj gospođi je pisao: "Što se tiče molitava i obveza koje ste si nametnuli da biste postigli željene milosti, ja Vas oslobađam svih tih malih obveza. Nastavite i dalje moliti se kako možete a da se pri tom ne vežete posebnim obećanjima. Međutim, što bolje možete, pristupajte svetim sakramentima, to jest ispovijedi i pričesti te slušajte, ako možete, svaki dan svetu misu."[98]

Sprečavao je svako zastranjivanje od prave pobožnosti pa je za to htio da ne gledaju na njegovu osobu, nego na Boga. Pisao je jednoj gospođi: "Žalite se da mi ne znate sasvim otkriti svoju dušu. Ne uznemirujte se zbog toga. Ne može Vam tu milost udijeliti čovjek, već Bog u svojem neizmjernom milosrđu. Njegovoj neizmjernoj Mudrosti dobro je poznata Vaša duša; on je, štoviše, prvo počelo svake dobre misli i svake dobre želje. Zbog toga će se udostojati da dovrši ono dobro što ga je svojom milošću započeo."[99]

Osobito je nastojao u dušama svojih pokornika pobuditi osjećaj ljubavi i apostolata. Pisao je jednom gospodinu: "Sveto pismo kaže: 'Molite jedni za druge, da ozdravite!'[100] Dakle, svatko je pozvan da ispuni jedno poslanje. Kao što u društvenom poretku Bog daje bogatstvo jednome da se on njime pošteno služi i učini ga dionikom i drugih ljudi, tako i u nadnaravnom redu milosti daje više svjetla, više milosti jednome da se time on sam okoristi a onda i druge učini dionicima tog bogatstva. Tako, tko u nutarnjem glasu svoje savjesti osjeti da je bogatiji milošću od drugih, to više mora imati širinu srca za druge."[101]

Nadalje, posebno se brinuo i zanimao za duše koje je Gospodin pozvao izvanrednim putovima. Od njih je trajno tražio da se za nj mole da bi ih mogao sigurno voditi putem svetosti.

Jednog je dana pisao nekoj gospođici iz Padove: "Otkrivam Vam jednu tajnu svoga srca: u rukama imam stvar jedne duše, za koju se čini da je u svome staležu zvana na velika djela. Potrebno je da joj naš Gospodin pomogne da ustraje

97 Katarini D'Ambrosio, Padova, 10. prosinca 1940 (AVP, kut. D, br. 2).
98 Dragici Bonasi-Bruni, Padova, 2. rujna 1936 (AVP, kut. III, br. 69).
99 Neli Marangoni, Padova, 16. kolovoza 1914 (AVP, kut. V, br. 118).
100 Jak 5, 16.
101 Ivanu Cavalliniju, Padova, 11. travnja 1937 (AVP, kut. VIII, br. 213).

u započetom dobru. U ovaj čas, iza Vaše duše, mnogo mi je na srcu ta stvar! Zaklinjem Vas da se i Vi vruće molite."[102]

Bili su njegovi prijatelji

To, a i mnogo toga, može se napisati o metodi ispovijedanja oca Leopolda. No, uvijek su to stvari tek izvanjske i one su učinak njegove prave metode: ljubavi. On je Krista gledao u svojim pokornicima, ljubio ih je poput oca, brata i prijatelja. Vođen ljubavlju da im čini dobro, znao je naći načina koji se ne može opisati a još manje odrediti kao neki zakon. Da li možda jednu majku možemo naučiti što mora činiti da bi ljubila svoje dijete?

A otac je Leopold uistinu ljubio svoje pokornike.

To je osobit vid odnosa koje je imao sa svima njima. To je nešto tako lijepo, ganutljivo i ljudsko da se teško susreće kod drugih. On je to izražavao jednom samom riječju: prijateljstvo. Otac Leopold krio je pod izvanjskim, tako neznatnim izgledom, veliko, plemenito i velikodušno srce koje mogu imati jedino duše prisno povezane s Bogom, najvišom ljubavi. Svi koji su mu se približavali, a osobito oni revniji, nisu bili stranke, već prijatelji. Uvijek je pred očima imao riječ koju je Isus uputio učenicima: "Vi ste moji prijatelji."[103] On je želio u sebi očitovati nešto od te neizmjerne ljubavi. Stvorila se oko njega velika obitelj u kojoj nije on bio glava, učitelj, vodič, već brat, pouzdanik i prijatelj svima.

U svojoj poniznosti nije sebe smatrao onim koji drugima u znak dobrohotnosti i kao neku naklonost nudi prijateljstvo, već ga je smatrao darom koji njemu drugi daju, pravom posebnom milošću što mu je udjeljuje Gospodin, a da on sam nije zaslužio toliko dobročinstvo. Takav osobit stav duše uzrokovao je plemenite, velikodušne i ljubavlju prožete osjećaje i čine koji su duboko dirali sve koji su mu bili prijatelji i s kojima je bio povezan nerazrješivom ljubavlju.

Već od mladih dana njegovo je srce bilo otvoreno tom plemenitom osjećaju prijateljstva. Imao je šesnaest godina i nalazio se u kapucinskom sjemeništu u Udinama. U posjete mu je došao jedan njegov drug iz djetinjstva iz Herceg-Novog. Čim je prijatelj otputovao, on, ne mogavši u srcu zadržati val ljubavi koji je osjećao prema njemu, uze pero u ruke i napiše mu: "Budući da sam već napustio svijet, roditelje, braću, rođake i sve da idem za ljubljenim Gospodinom Isusom Kristom, i budući da sam otišao u daleke krajeve gdje su me iz ljubavi

102 AVP, kut. D, br. 2.
103 Iv 15, 14.

primili u svetu sklonište svetog oca Franje, Gospodin mi je udijelio milost da te danas zagrlim, dragi moj prijatelju, te ti nakon tako dugo vremena udijelim slatki poljubac mira. Odavna sam te upoznao i radosne sam dane proveo s tobom, ali Gospodin nas je razdvojio ovdje na zemlji da nas sjedini u nebu."[104] Kako je rastao s godinama, u njemu je rastao i taj plemenit osjećaj prijateljstva, dobivao je svoje konkretnije oblike nadahnute na uzvišenim načelima vjere. Gospodinu Alojziju Bordignonu pisao je 1906. godine: "To što Vi za sebe svjedočite da ćete vječno sačuvati uspomenu na mene, veoma mi je drago i ja isto to Vama posvjedočujem sa svoje strane. Čovjek je po naravi biće koje traži društvo sebi sličnih, jer nitko nije dostatan sam sebi. Vjera posvećuje tu plemenitu težnju jer zapovijeda da ljubimo sve ljude, ali posebno one s kojima smo vezani osobitim vezama."[105]

Kao što smo već spomenuli, u svojoj poniznosti smatrao se nedostojnim prijateljstva svojih pokornika. To je prijateljstvo smatrao posebnom Gospodinovom milošću i zahvaljivao im je na toj ljubavi riječima divne jednostavnosti i priprostosti. Pisao je: "Kao što posebnim Božjim darom smatram što sam Vas upoznao, tako ću zauvijek dragim smatrati vaše prijateljstvo."[106]

"Udostojte se sačuvati mi svoje prijateljstvo, koje smatram posebnom Božjom naklonošću. Veoma sam Vam zahvalan na Vašoj ljubavi prema meni."[107]

"Imao sam milost da Vas upoznam za hodočašća u Lurd. Uvijek će mi biti draga svjedočanstva poštovanja i ljubavi što sam ih primio od Vas. Uvijek će mi biti draga slika s onom skupinom osoba, to jest Vi, moja siromašna osoba, Vaša gospođa i ostali sudionici te skupine. Vi ste mi uvijek blizi kad se sjećam tih dragih uspomena. Molim Vas da mi sačuvate uvijek svoje prijateljstvo koje smatram Gospodinovom milošću."[108]

"Znam koliko mi dobra želite. To je za mene milost s neba. Srce Isusovo, sa svom svojom neizmjernom širinom, s Vama je i s Vašom suprugom. Tako i Uzvišena Gospodarica. Blagoslivljam Vas oboje."[109]

A gospodinu Arturu Gherlandi pisao je: "Neizmjerno sam Vam zahvalan za osjećaje koje gajite prema meni. Dva puta ste bili u Padovi želeći me posjetiti, ali nisam bio dostojan da

104 Andriji Korneru, Udine, 30. ožujka 1883 (AVP, kut. I, br. 4).
105 Alojziju Bordignonu, Kopar, 29. ožujka 1906 (AVP, kut. I, br. 28).
106 Istome, bez nadnevka i mjesta (AVP, kut. I, br. 25).
107 Josipu Albertottiju (specijalistu za oči), Padova, 17. ožujka 1913.
108 Danteu Cavalliniju, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. II, br. 46).
109 Anđelu Marzottu, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. V, br. 125).

budem obdaren Vašim posjetom. Morao sam se predati božanskoj odredbi, ali se nadam da će mi Bog opet dati preslatku utjehu da ću moći koji čas provesti s tako dragim prijateljem."[110]

Suosjećao je s patnjama svojih prijatelja i svim je sredstvima koja su mu bila na raspolaganju nastojao da ih utješi. 1913. godine pisao je gospodinu Erminiju Sabbadinu: "Pravi se prijatelji poznaju u nevolji. Zbog svog staleža ja ne mogu biti od koristi nikome osim sredstvima duhovne naravi. Tim sredsvima — molitvom i utjehom, služit će se svom ljubavlju kako bih bio uzrokom dobra, utjehe i okrepe Vama i svim Vašim dragima. Vi me dobro poznajete i znate da uistinu iz mene govori srce i pamet. Dopustite mi u ovim trenucima strahovite nevolje i boli da Vas još srdačnije zagrlim kao prijatelj i, ako Vam to nije krivo, kao najdraži brat."[111]

Katkada je Gospodin izvanrednim zahtjevima nagradio toliku ljubav oca Leopolda prema njegovim pokornicima, koji više zapravo nisu bili samo pokornici nego prisni prijatelji. Piše jedan gospodin iz Padove: "U jednom trenutku velike malodušnosti pokušao sam si oduzeti život. U tom kobnom času u duhu mi se pojavi jasna slika oca Leopolda i razoruža me.

Vjerni prijatelji odjuriše da o tom ludom pokušaju obavijeste časnog oca. Čim su se pojavili, prije nego su bilo što spomenuli, on im duboko potresen reče: "Došli ste mi reći o našem zajedničkom prijatelju, zar ne? . . . Ali Gospodin Bog to nije dopustio. Ja imam u ruci njegovu dušu. Budite mu blizu i pomozite mu!"[112]

Bio je veoma osjetljiv na svaki znak ljubavi koji je od njih primio i uzvraćao im je žarkim molitvama. Pisao je jednom prijatelju: "Veoma sam Vam zahvalan za Vašu ljubav, za Vaše poštovanje. Uistinu, tako dragi i uzvišeni znakovi kao što ste mi ih Vi iskazali davši svome sinu ime Leopold meni na spomen, nisam doživio ni od svojih dragih. Ponavljam, silno sam Vam zahvalan. Priznajem da se ne osjećam dostojnim tolike ljubavi i poštovanja; pravednost dakle traži da ja svaku stvar pripisujem Bogu i tom slavnom svecu čije ime nosim, premda toga nedostojan. U znak zahvalnosti za Vašu dobrotu molit ću dragog sveca da svojim dobrostivim okom motri vašeg sinčića Leopoldića.

U svetoj misi sjetit će Vas se; ali što kažem da ću Vas se sjetiti, jer kad smo duhom sjedinjeni, onda se ničega više ne sjećamo nego svojih dragih prijatelja. Primite ovih nekoliko

110 Arturu Gherlandi, Padova, 7. prosinca 1916 (AVP, kut. V, br. 115bis).
111 Erminiju Sabbadinu, Padova, 13. svibnja 1913 (AVP, kut. VI, br. 166).
112 AVP, kut. A, br. 12; usp. BP, str. 205-207.

riječi koje Vam pišem iz dubine svoga siromašnog srca. Primite to, ponavljam, s onom istom dušom s kojom Vas ovaj posljednji Kristov svećenik grli i pozdravlja u ljubavi i dobroti Otkupitelja i njegove Bezgrešne Majke."[113]

A jednom drugom prijatelju piše: "Zahvaljujem na Vašem daru, ali još više na Vašem srcu. Znam koliko mi dobra želite."[114]

Godine 1905. bio je poslan iz samostana u Bassano del Grappa u samostan u Kopru. Čitava četa prijatelja, koji su se u Bassanu odmah okupili oko njega, nije bila mirna zbog njegove udaljenosti, i mnogi su mu često pisali. Tako on odgovori jednome od njih: "Premda je prošlo gotovo devet mjeseci otkako sam otišao iz Bassana, ipak još tolike drage osobe gaje ljubav za mene siromašna i na različite mi načine to pokazuju. Svima zahvaljujem a posebno Vama iz dubine svoga siromašnog srca za Vaše prijateljstvo. Ne možete zamisliti koliko mi je ono drago. Ne znam gdje se pod nebom našao, uvijek ću Vas se sjećati.

Kažete mi da sam svojim odlaskom tamo ostavio prazninu. Siguran sam u ovo: ostavio sam predrage prijatelje, ali utjeha mi je znati da u ljubavi Kristovoj mogu molitvom još biti uzrokom kakvog dobra svojim dragim prijateljima."[115]

Kad bi pak koji prijatelj prevladao kakvu poteškoću, on je svim srcem sudjelovao u njegovoj radosti. Pisao je gospodinu Alojziju Bordignonu, koji je ozdravio od teške bolesti: "Zahvaljujem Vam što ste se sjetili javiti mi novosti o svome zdravlju. Iz dubine svoga srca zahvaljujem velikom Bogu koji me je uslišao. Ni za čim nisam više čeznuo nego da mi Bog vrati tako dragog prijatelja. Sada, kad sam postigao milost, sretan sam. Završavam ovo pismo, ali ne i ljubav i brigu koju imam za Vas, jer vi ćete uvijek biti nazočni u mojoj pameti i mom srcu."[116]

Uvijek je dakle prijateljstvo svodio na višu razinu, da bi ono postiglo svoj najvažniji učinak, ljubav Božju. Pisao je: "Zbog velikog i svetog prijateljstva koje postoji među nama, dopusti mi da te potaknem da gajiš nježnu ljubav prema Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. O, kako je slatko služiti Kristu Gospodinu! Ta zna dobro onaj koji je imao milost to osjetiti. Zato te potičem, kad možeš, da često pristupiš svetim sakramentima. Neka ti ne bude neugodno moje savjetovanje, već neka ti budu drage ove moje riječi."[117]

113 Alojziju Bordignonu, Padova, 24. kolovoza 1910 (AVP, kut. I, br. 29).
114 Anđelu Marzottu, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. V, br. 126).
115 Antunu Settinu, Kopar, 5. srpnja 1905 (AVP, kut. VI, br. 172).
116 Alojziju Bordignonu, Kopar, 22. srpnja 1905 (AVP, kut. I, br. 26).
117 Andriji Korneru, bez nadnevka i mjesta (AVP, kut. I, br. 5).

A gospodinu Antunu Settinu je pisao: "Iz više razloga mi je drago Vaše prijateljstvo, ali osobito mi je drago zbog ljubavi koju Vi imate prema našem Otkupitelju i Bogu. U Isusu i Mariji obnavljem Vam svoju ljubav; u njima ja ću vječno željeti svako dobro svom predragom prijatelju."[118]

I ocjekovječivao je svoje prijateljstvo mišlju na vječnost gdje će svaka pravedna i sveta ljubav biti u Bogu okrunjena. Prigodom smrti svog brata Tome pisao je prijatelju Andriji Korneru: "Nas trojica: moj siromašan brat, ti i ja bili smo uvijek više negoli obični prijatelji, premda je svatko od nas imao sasvim različit život. Ali uvijek nas je združivalo prijateljstvo. To prijateljstvo nikad neće prestati. Na temelju naše vjere i nade ono će se nastavljati u posljednjim godinama našeg života, usavršiti će se i dopuniti u raju."[119]

Toliko putem pisama. U osobnim susretima s prijateljima pokazivao je tolike znakove ljubavi i naklonosti da nam to nije moguće opisati. Glas, lice prožeto radošću, oči koje su izražavale nutarnje osjećaje duše, tisuću sitnih pažnji i ljubaznosti koje se ne mogu nabrojiti, ali što je sve zajedno predstavljalo uistinu nešto posebno — svim se tim on služio da očituje prijateljima svoju pravu ljubav.

Donosim samo jedno svjedočanstvo, kakvo bi svi mogli iznijeti. Gospodin Nino Bortatti iz Trapanija piše: "Dugo sam se vremena ispovijedao kod oca Leopolda. Posljednji put sam pošao k njemu u samostansku bolnicu. Čim me ugleda, poljubi me a na rastanku me zagrli i iznova poljubi. Nikad neću više zaboraviti taj uistinu očinski zagrljaj. Još danas, kad se toga samo sjetim, ganem se do suza."[120]

Tako je postupao otac Leopold. To je bila njegova *metoda*.

Zar je onda čudno da je toliki svijet hrlio u njegovu ispovjedaonicu? On je učinio da ispovjedaonica ne bude teret, već radost. Kad bi čovjek ušao u njegovu sobicu, nije naišao na suca, već na oca, brata i prijatelja. Bila je to radost Božjega praštanja, blagdan što ga je spomenuo Isus. U toj radosti sudjelovali su i anđeli nebeski.

Sve je to divno izraženo u nekoliko izvanrednih riječi sluge Božjega kapetana Gvida Negrija, kad je u odgovoru na jedno pismo oca Leopolda, u kojem mu je davao sigurna načela za njegovo ponašanje, napisao: "Pokoravam se. Uz Euharistiju i papinstvo Gospodin je postavio jedan uzvišeni dar: katoličku ispovijed."[121]

118 Antunu Settinu, Padova, 16. ožujka 1908 (AVP, kut. VI, br. 170).
119 Andriji Korneru, Padova, 24. rujna 1941. (AVP, kut. I, br. 79).
120 AVP, kut. B, br. 18.
121 AVP, Rukopisi, br. 1; AP, str. 348.

TREĆEREDA SV. F. KNJIŽNICA ZAGREB. KAPTOL 9

Uistinu je to božanski dar koji je otac Leopold obilato dijelio dušama. Sažimajući nekako glasove svih njegovih pokornika, jedan je od njih ustvrdio na postupku: "Otac Leopold je bio uzoran ispovjednik . . . Znao je unijeti mir u dušu: davao je onaj osjećaj sklada sa samim sobom koji nam katkada nedostaje."[122]

122 Ivan Armellini: AP, str. 66, 67.

Četrnaesto poglavlje

PROROČKI DUH

»Gospodin je na strani siromaha te će im uzvratiti pravednost; dosta je da ne čine zlo. Nikad ne trpimo uzalud. Samo ako smo dobri.«

»Prolazi svijet sa svojim olujama, nepravdama i zlom. Samo je Bog vječan i svakome će dati plaću koju zaslužuje. Zbog toga se isplati biti dobar prijatelj svima.«

»Nitko ne ostaje na ovom svijetu. Stoga ovo malo dana što smo na njemu nastojmo činiti dobro: ljubimo se i pomažimo se.«

»Moramo nastojati svoje nevolje podnositi u šutnji, a da ne pričamo mnogo o njima. Tako gubimo zaslugu, i nije dobro ako smo željni ljudskih utjeha. Gospodin vidi naše nevolje i on će ih nagraditi.«

Čudo i proroštvo

Nadnaravno ulazi — ili može ući — u svaku dušu posvećujućom milosti, koja je najviši dar što nam ga Bog može dati, jer je to udioništvo u samoj njegovoj naravi. Vjerna i pozorna duša primjećuje u sebi njezinu prisutnost i raduje joj se ili uočava njenu odsutnost i zato je tjeskobna. No odviše mnogo ljudi malo misli na to nutarnje bogatstvo koje im otvara vrata neba. Previše su zabrinuti i zauzeti za ovozemne stvari.

Postoji zato drugi oblik nadnaravnoga koji više privlači pozornosti čak i onoga koji redovito ne misli na duhovno. To je čudo. Dakako, čudo nije dovoljno da u nekome pobudi vjeru. Štoviše, mnogi se ljute kad im se govori o čudu,[1] a drugi bi ga htjeli vidjeti samo da utaže svoju radoznalost ili da iskušaju znatiželju koju stvara nadnaravno. To se i Kristu dogodilo. Herod ga je poticao da učini čudo kako bi se sa svojom svitom zabavio kao pred prizorom čarobnjaka. Uz to je velik broj He-

1 I osobe koje imaju vjeru i posjeduju znanje čim danas čuju riječi čudo, proroštvo, ukazanje i slično, odmah se nekako protive tome. Moramo priznati da je takva reakcija posljedica olakosti kojom se nekoć vidjelo nadnaravno ondje gdje to nije bilo. Ali između vjerovanja i nevjerovanja ima mjesta i za vjerodostojnost koja prihvaća nadnaravno kad za to svjedoče osobe kojima se može slobodno vjerovati. Ovdje upravo mislimo na to.

breja ostao izvan "kraljevstva nebeskoga", premda su prisustvovali tolikim čudesima.

No valja nam priznati postojanje čuda, ako priznajemo Božju opstojnost. Čudo je samo izvanredna činjenica koju Bog izvodi mimo naravnog poretka prirodnih zakona koje je sam uspostavio radi redovnog održavanja svijeta.

Bog često izvodi čudo kao dokaz i očitost svetosti. I Crkva tim božanskim znakom prosuđuje hoće li nekog vjernika uzdignuti na oltar kao sveca. U životu oca Leopolda susreli smo događaje koji u sebi kriju nešto čudesno.[2] Nisu ga ti događaji učinili "svetim", već su oni samo upućivali i dalje upućuju pažnju mnogih na njegove kreposti i poziv su da ih nasljeduju.

Među različitim oblicima čudesa kojima nas Bog želi uvjeriti na koje se jedinstvo milosti s njime uspeo otac Leopold, bio je i dar proroštva. Taj je dar sam blaženik, ne govoreći o sebi, protumačio veoma lijepom usporedbom. Rekao je naime jednog dana svome pokorniku, koji ga je pitao kako to da su sveci mogli proricati budućnost: "To je vrlo jednostavna stvar. Uzmimo da se nalazimo na podnožju visokog brda. Možemo li vidjeti ono što je s druge strane? Jamačno ne, jer nam brdo priječi. No ako se počnemo penjati na brdo, pogled nam se stalno širi. Kad dospijemo na vrhunac, vidimo i ono što je s druge strane samoga brda. Brdo je savršenost, to je Bog. Što više uzlazimo na tu visinu, to se našem pogledu otvara više novih stvari; a kad smo sjedinjenjem s Bogom dospjeli do vrha, ništa više nije sakrito našim očima. No, to je povlastica svetih duša. Za nas siromašne grešnike dosta je da nam Gospodin udijeli svoje milosrđe."[3]

Razdirao je koprenu budućnosti

Otac Leopold dospio je vrlo visoko na taj božanski brijeg i njegovo je oko u gledanju Boga širilo svoj vidik razdirući gustu koprenu budućnosti. To dokazuju mnoga svjedočanstva i brojne činjenice.

Pripovijeda msgr Sebastijan Cuccarollo, nadbiskup: "Mogu reći da je vladalo gotovo opće mišljenje da je otac Leopold imao izvanredan dar čitanja savjesti. Kad sam mu jednom u ispovijedi otkrio svoje pastoralne križeve dok sam bio župnik u Adriji, on me hrabrio da ih podnosim i dodao: 'A kako ćete onda podnijeti križ koji ćete kasnije primiti?' Tada nisam nikakve važnosti pridavao tim riječima, ali kad sam kasnije bio izabran za biskupa, shvatio sam značenje te rečenice."[4]

A otac Alfonz Orlini, bivši vrhovni poglavar otaca konventualaca: "Kad sam bio izabran za provincijalnog poglavara venetske provincije, odmah sam pošao k ocu Leopoldu. On mi je čestitao, a zatim rekao: 'Znate, vi ćete malo vremena ostati na ovoj dužnosti, jer ćete biti izabrani za generalnog poglavara Reda!' Tada tim riječima nisam pridavao nikakve važnosti, jer su mi se činile kao jednostavni izraz ljubaznosti, ali nisu prošla tri mjeseca i ja sam bio izabran za generalnog Ministra Reda. Mislim da se radi o pravom i stvarnom proroštvu."[5]

Msgr Hijacint Ambrosi, nadbiskup u Gorici: "Otac je Leopold često s velikom jednostavnošću proricao pokornicima što će im se dogoditi. I ja sam sâm to iskusio."[6]

Katkada su to bile tajanstvene riječi koje su se shvatile tek nakon ispunjenja.

Ustanoviteljica jedne ustanove časnih sestara piše: "Upoznala sam oca Leopolda godine 1913. kad sam imala nešto više od dvadeset godina. Išla sam s mamom jednoga dana k njemu na ispovijed. Nisam ga nikad prije vidjela. Čim je izišao iz ispovjedaonice, reče mi na moje veliko iznenađenje da pođem s njim u sakristiju. Čim smo ušli, on zauzme dostojanstven stav koji je bio u punoj protivnosti s njegovim niskim stasom i reče mi nekako preobražen u licu: 'Dobro pazite na ovo što ću Vam reći. Gospodar lađe ima naume s Vama. Odazivajte se uvijek božanskim milostima! Jeste li me razumjeli!'

Onda kao da je zaboravio na moju nazočnost, pokazujući svoje unutarnje zadovoljstvo trljao je ruke u znak radosti i ponavljao, kao da govori sam sa sobom: 'Gospodar lađe ima naume . . . naume . . . !'

Bila sam začuđena i smetena, ne znajući kakav da smisao dadem tim riječima. Onda još nisam ni sanjala o djelu što će ga Gospodin izvršiti preko mene. Prestrašena tim riječima, izrečenim od čovjeka koji je uživao glas svetosti, nisam više imala hrabrosti da mu se približim i dugo sam bila daleko od njega. Tek mnogo godina kasnije, videći kako djelo koje sam osnovala, unatoč svim poteškoćama na koje sam naišla, cvate i napreduje, shvatila sam značenje njegovih riječi."[7]

2 Ovdje upotrebljavamo izraz *svet, čudo* i sl. kako se oni obično upotrebljavaju, prepuštajući konačnu odluku sudu Crkve.
3 AVP, kut. X, br. 20.
4 BP, str. 53; usp. AVP, kut. ,, br. 6.
5 AVP, kut. O, br. 2; usp. BP, str. 18, gdje svjedok dodaje: "Valja primijetiti da se te godine uopće nije birao general. Zaista, malo zatim zamjenik generala je dao ostavku i ja sam u svojoj trideset i šestoj godini izabran za generalnog poglavara."
6 AVP, kut. Y, br. 4; usp. BP, str. 167.
7 AVP, kut. M, br. 2.

Jedna je svjedokinja iznijela na postupku za proglašenje blaženim oca Leopolda: "Čula sam govoriti o nadnaravnim darima. I sama sam imala dojam da on ima pokoji izvanredan dar.

Kad mi se rodila peta kćerka, na primjer, čestitao je na rođenju rekavši da se radi o kćerki prije nego mu je moj muž bio išta rekao. Primjećujem da sam se tada nalazila u Salòu.[8] Boja njegova glasa bila je boja glasa čovjeka koji zna, a ne nekoga koji izražava neku dobru želju. Ta me je stvar veoma dirnula."[9]

Jedan sveučilišni profesor iz Padove iznosi na postupku: "Svaki put kad sam ocu Leopoldu pričao o svojim bolesnicima, davao mi je točne odgovore uvjeravajući me da će sve biti dobro. Tako je zaista i bilo. Ili bi me poticao da se predam u volju Gospodinovu, što je predoznačavalo da bolest neće dobro svršiti.

Također mi je poznato da je jedna moja nevjesta ... pošla k ocu Leopoldu (bila je u drugom stanju), molila ga da joj od Gospodina isprosi milost da nakon dviju djevojčica dobije muško dijete, što bi joj bila utjeha nakon gubitka jedinog sinčića.

Sluga Božji joj zajamči da će biti uslišana. Kad je kasnije muž pošao k ocu Leopoldu priopćiti rođenje djeteta, prije no što je progovorio, otac Leopold mu reče: 'Znam da se rodio sinčić, i tome se veselim.'

Nitko nije mogao tu vijest prenijeti ocu Leopoldu, jer stvar nije bila poznata ni nama u obitelji."[10]

Na utjehu žalosnima

Dar proroštva davao je ocu Leopoldu, koji je naprosto gorio od ljubavi prema bližnjemu, mogućnosti da dade oduška svojoj žarkoj želji da pomogne žalosnima koji su mu se utjecali.

Gospodin Cesare Friso iz Albignasega zadobije 1935. godine vrlo teške boli od bubrežnih kamenčića, koji su bili zauzeli vrlo opasan položaj. Stručnjaci su ga brižno pregledali i izjavili da će bubrezi biti potpuno uništeni ako se kamenčići brzom operacijom ne izvade.

Kad je stvar bila iznesena ocu Leopoldu, on reče: "Vjerujte! Ne treba operacije! Kamenčići će izići sami! Vjerujte!"

8 Gradić na jezeru Garda, oko 150 kilometara od Padove.
9 Marija Bondesan, AP, str. 148.
10 Henrik Rubaltelli, BP, str. 184-185.

Profesori su izjavili da će gospodin Friso u manje od tri mjeseca biti potpuno uništen ako ostavi kamenčiće u tom položaju. Međutim, prošlo je osam godina. Bolesnik je s vremena na vrijeme svraćao k ocu Leopoldu, koji mu je uvijek ponavljao: "Vjerujte! Kamenčići će izići sami od sebe!"

Godine 1940, shrvan od malodušnosti, gospodin Friso reče ocu Leopoldu:

— Oče, vi mi uvijek govorite neka imam vjere, ali ja sam je sad već potpuno izgubio.

— Pa dobro, imat ću je ja za Vas — odgovori on — pa onda ... još ima vremena sve do 1943!

Pogođen tom rečenicom, gospodin Friso upita:
— Oče, što to znači da do 1943. ima vremena?

Otac je Leopold bio očito zbunjen što mu je to izbjeglo iz usta, pa je nastojao zabašuriti stvar govoreći:
— Ništa! Ništa! Vjerujte i dosta!

No on je točno vidio, jer se u kolovozu 1943. godine gospodin Friso doista bez operacije oslobodio svojih teških smetnji. Rendgenske su snimke naknadno pokazale da su bubrezi savršeno zdravi i on se nije više ni na što tužio.[11]

Gospođica Anita Santon iz Padove nakon dugih godina teškoga trpljenja morala se podvrći dvjema teškim operacijama i kao posljedicu toga zadobila je colitis i cistitis (upala mjehura). Još je dugo primjenjivala različita liječenja, ali sve uzalud. Profesor koji ju je liječio, izjavi da više neće ozdraviti jer joj je bolest poprimila kroničan oblik.

Iscrpljena od trpljenja koje ju je mučilo oko petnaestak godina, gospođica je shvatila da joj ljudska znanost više ništa ne može pomoći i da bi je mogao jedino Gospodin spasiti. Pođe k ocu Leopoldu i iznese mu sve svoje muke. On joj odmah reče:
— Vjerujte! Vi ćete ozdraviti!
— Ali, oče, kako ću moći ozdraviti od tolikih boli?
— Ako budete imali vjere, ozdravit ćete — bijaše iznova njegov odgovor.

Ona ode utješena i sigurna da će joj bolesti nestati, no prođoše dani mjeseci, prođe i godina dana a njoj se stanje samo pogoršavalo.

U rujnu 1941. pođe opet k ocu Leopoldu i reče mu:
— Oče, ja ne mogu više! Ne mogu više jesti, ne mogu spavati, život je za mene u takvom stanju nemoguć. Bolje je umrijeti!

11 AVP, kut. F, br. 12bis.

— Ali zar Vam nisam rekao da ćete ozdraviti ako budete imali vjere? — odgovori on prijazno. — Ponavljam Vam: Vjerujte i ozdravit ćete od svih svojih bolesti.

I Gospodin je uslišao molitve svoga vjernog sluge. Jedne večeri pod konac rujna gospođica osjeti takvu želju za jelom kao da je zdrava. Jela je s velikim tekom, kako to godinama nije činila. Njezina se sestra grozno preplašila od straha što bi se moglo iz toga izleći. Ona je međutim mirno prespavala čitavu noć.

Sutradan pođe k ocu Leopoldu da mu ispripovjedi što se dogodilo, a on, sav zadovoljan, reče: "Gospodin Vam je iskazao milost! Budite mu uvijek zahvalni!"

Od tog dana se nikada više nije tužila ni na kakve smetnje.[12]

Gospodin Alfons Zannini od 1927. do 1941. imao je jake bolove od čira na želucu i od cistitisa i colitisa. Za svog boravka u Padovi, kao vratar kapucinskog samostana, svakodnevno se preporučivao ocu Leopoldu koji mu je uvijek ponavljao: "Vjerujte! Bit će bolje!"

Jednog dana, videći da nije baš uvjeren, reče mu jasno: "Vjerujte! Ozdravit ćete! To Vam jamčim u ime Božje. Znam što govorim."

Godine 1941. Zannini je bio na koncu života i primio je posljednje sakramente. Nakon kolebanja, pokušaju s operacijom, ali nisu jamčili za njen dobar ishod. Međutim, sve je svršilo dobro i za kratko vrijeme bio je savršeno zdrav kao što mu je zajamčio otac Leopold.[13]

Gospođa Ana Selvaggini (čit. Selvađini) iz Venecije bila je 1934. godine u teškoj životnoj opasnosti zbog otrovanja u crijevima. Budući da su je krivo liječili nadošle su strašne komplikacije i nastali brojni čirevi. Sirotica je mislila da će poludjeti od boli. Obrati se ocu Leopoldu i on joj napiše:

"Ništa se ne bojte! Znajte, gospođo, i dobro zapamtite što ću Vam reći: Ostaje Vam još mnogo godina života! Oporavit ćete se! Budite dakle mirni u duši! Isus i Marija su s vama."

Ozdravljenje je bilo gotovo trenutačno i ta je gospođa živjela mnogo godina u savršenom zdravlju.[14]

Gospođa Marija Parpaiola iz Meneghella nađe su u srpnju 1933. godine u jednoj klinici u Padovi. Profesor Fasiani nakon dugog istraživanja utvrdi da ima tumor na crijevima i odluči je operirati. Odredio je i dan operacije. Njezin suprug zaželi da je dođe blagosloviti i ispovijediti otac Leopold. Dan prije

12 AVP, kut. S, br. 3.
13 AVP, kut. Z, br. 5.
14 AVP, kut. VII, br. 240.

operacije otac Leopold je pođe posjetiti, ispovijedi je i ohrabri. Ali videći je tako utučenu i prestrašenu, ostane začas zadubljen u molitvu, a zatim sav veseo potapša je po ramenu i reče: "Vjerujte! Gospodin je sasvim izmijenio karte na stolu. Jeste li razumjeli? Izmijenio je karte na stolu. Vjerujte i budite zadovoljni!" Sutradan je gospođa bila spremna za operaciju, ali do nje nije došlo jer profesor iznenada odluči da još malo počeka. Poslije podne je iznova pregleda i ne nađe ni traga bolesti. Gospođa se više nije tužila na smetnje i iziđe zdrava iz bolnice.[15]

Nevolje rata

Za života oca Leopolda u Italiji (1882—1942) Italija je bila u više ratova. Blaženik je oko sebe imao dosta nevolja u kojima je trebao uzeti udjela svojom ljubavlju ispunjenim srcem; trebao je otirati mnoge suze nevoljnika. Slijedeća tri izvještaja povezana su na neki način s ratnim prilikama.

Otac Cezarije M. Finotti, kapucin, piše: "1919. godine nakon dugih godina vojničkog života vratih se u samostan. Moji školski drugovi koji nisu služili vojsku, već su bili zaređeni. Bila je stoga i moja živa želja da i ja što prije postignem željeni cilj. Nakon dvije prve godine teologije poglavari, želeći udovoljiti mojoj želji, zatražiše dva puta oprost iz Rima da bih bio zaređen prije vremena koje je crkvenim zakonom određeno. Ali odgovor je bio niječan. Kad je provincijalni poglavar došao u Padovu, jasno mi reče da nije mogao ništa učiniti i da moram čekati još jednu godinu.

Bio je listopad i ja sam još bio u Padovi. Jedne večeri bio sam u koru i obavljao ispit savjesti prije odlaska na počinak. Otac Leopold, koji je molio, ustane, dođe k meni i reče mi: 'Hrabro, ove ćete godine biti zaređeni za svećenika!'

Bio sam silno začuđen i mislio sam: to je nemoguće! Iz Rima su odrečno odgovorili već dva puta a godina se završava. Vidjet ćemo tko će imati pravo.

U međuvremenu sam prešao u samostan u Veneciji i sredinom studenoga, gle, dođe za mene velika novost. Protiv svake nade, iznenada dođe iz Rima dopuštenje za moje svećeničko ređenje. Kardinal La Fontaine bio je tako dobar da je prihvatio molbu mojih poglavara da mi podijele sve redove i da se 17. prosinca održi svećeničko ređenje samo za mene.

Tada sam shvatio kako je otac Leopold, od Boga prosvijetljen, sigurno čitao budućnost."[16]

15 AVP, kut. P, br. 14.
16 AVP, kut. C, br. 9. O tom događaju dao je otac Cezarije izjavu i na postupku (BP, str. 266-267).

Gospodin Lino Menegazzo (čit. Menegaco) iz Padove piše: "Godine 1935. podoh na ispovijed k ocu Leopoldu. Bio sam pozvan u vojsku i to me duboko potreslo, tako da sam pred njim plakao kao dijete. On me utješi, zatim mi dade Gospinu medaljicu i reče mi: 'Rat će biti strašan, ali ti nećeš umrijeti.'

Rat je započeo, i 1941. godine iznova sam pozvan u vojsku. Silno sam trpio od bolesti i kirurških zahvata. Dok sam se još oporavljao, bio sam poslan u Albaniju i za našeg prijelaza preko Jadranskog mora napala nas je jedna podmornica, ali njezini su pucnji promašili. Bio sam u ratu. Stotinu sam puta gledao smrti u oči, ali uvijek su mi bile u ušima riječi oca Leopolda: 'Ti nećeš umrijeti u ratu.' One su mi ulijevale hrabrost. Sve je prošlo i ja, iako slaba zdravlja, mogao sam se vratiti svojoj kući i zagrliti svoje drage."[17]

Gospođa Ada Bendazzoli (čit. Bendacoli) udova Zanatto (čit. Zanato) iz Padove nađe se u proljeće 1942. u vrlo teškoj nevolji. Imala je sina koji je bio na bojištu u Africi i već dugo nije od njega primila nikakve vijesti. Tražila je i dugo ispitivala kod nadležnih ureda, ali sve je bilo badava. Bila je pritisnuta neizrecivom tjeskobom i nije mogla više naći mira. Pođe k ocu Leopoldu. Nikada dotad nije govorila s ocem, i on je uopće nije poznavao. Čim mu je očitovala svoju bol, on joj reče:

— Vi ste udovica, zar ne?
— Da, oče!
— I imate sina jedinca, zar ne?
— Da, oče!
— No dobro — nastavi on kao nadahnut —, vratite se mirno kući. Vaš će Vam sin uskoro pisati. Proslavit ćete sretno Uskrs.

Ta je gospođa bila duboko iznenađena činjenicom da otac Leopold zna da je ona udovica i da ima sina jedinca, i blagi mir uđe u njenu dušu. Još je bilo samo nekoliko dana do Uskrsa. Ujutro toga svetog dana, čim se vratila s mise, dođe poštar i uruči joj pismo od sina koji joj javlja da je u zarobljeništvu, ali da je dobro.[18]

Dva tragična predskazivanja

23. ožujka 1932. dođe nakon dugog vremena k ocu Leopoldu jedan gospodin iz Padove, njegov prisan prijatelj. Čim je ušao u sobicu, primijeti da je otac Leopold veoma rastužen.

17 AVP, kut. M, br. 8.
18 AVP, kut. B, br. 8.

— Oče, što je? — upita ga — zar Vam možda nije dobro?
— Ne, ne, dobro mi je.
— Zar Vam se možda dogodila kakva nesreća?
— Ne, ne, nije mi se ništa dogodilo — odgovori on opet, no tada brizne u grčevit plač.

Taj je gospodin bio vrlo ganut, pa je navaljivao da mu povjeri uzrok tolike žalosti. Konačno mu otac Leopold reče: "Prošle noći, dok sam se molio, Gospodin mi je otvorio oči i vidio sam Italiju u moru vatre i krvi!"

Kad je to rekao, pokrije oči rukama i progovori kroz suze: "Dao Bog da sam se prevario! Da sam se prevario!"

Tako je ostao neko vrijeme. Onda se uspravi, načini odlučnu kretnju rukom i čvrsto reče: "Ne, nisam se, na žalost, prevario. Italija će biti u moru vatre i krvi! . . ."

Od toga dana svaki put kad se govorilo o žalosnim vremenima ili o mračnim predviđanjima za budućnost, on bi uvijek, prekrivši lice rukama, uzdahnuo i uskliknuo: "Neka se Bog smiluje Italiji!"

Na žalost, otac se Leopold nije prevario i predviđanje je, kao što je svima poznato, imalo svoje najžalosnije ispunjenje.[19]

Više puta je otac Leopold manje ili više jasnim riječima dao znati da će kapucinski samostan u Padovi biti porušen, a 1940. to je i jasno rekao.

U lipnju te godine upita gospodin Franceschini (čit. Frančeskini) Alvise iz Padove oca Leopolda hoće li njegov grad biti pogođen od zračnog bombardiranja, a on odgovori:

— Hoće, i to mnogo puta!
— A ovaj samostan? — upita opet gospodin.
— Na žalost, i ovaj će samostan biti teško pogođen . . . , ali ova sobica (njegova ispovjedaonica) ne; ona ne. Ovdje je Gospodin Bog pokazao toliko milosrde dušama; mora ostati kao spomenik njegove dobrote.[20]

Tužno proroštvo kobno se obistinilo. Grad Padova prepatio je grozote zračnih bombardiranja, koja su prouzrokovala strašne ruševine i vrlo brojne žrtve.

14. svibnja 1944. pet velikih bombi silne razorne snage pogodilo je kapucinsku crkvu i samostan. Čudesno je ostao pošteđen kip Blažene Djevice i sobica u kojoj je ispovijedao otac Leopold. Žrtava nije bilo. Bez sumnje otac je Leopold isprosio od Gospe spas svojoj braći.

19 AVP, kut. X, br. 36.
20 AVP, kut. C, br. 22.

To su samo neke zgode, ali je otac Leopold bezbroj puta svojim pogledom prodro u tajanstvenu koprenu budućnosti; uvijek i jedino za dobro svojih pokornika. Više je puta to učinio posve diskretno i jednostavno, te tome nije pridavao važnosti, tako da ni sama osoba na koju se to odnosilo u tom času nije to primjećivala, a toga se sjetila tek kad se sve dogodilo kako je on prorekao. Uistinu, i u tim nadnaravnim darovima on je tražio samo dobro duša i Gospodinovu slavu.

Petnaesto poglavlje

PLEMENITOST I SVETOST OBITELJSKE LJUBAVI

»Tko pomisli na bezbrojne ruševine što ih prouzrokuje loš tisak, i to ponajprije u ćudorednom redu a onda kao nužna posljedica i u svim drugim redovima ljudskog života, mora zaplakati zajedno s prorokom Jeremijom na ruševinama razorenog Jeruzalema. U tome nam naši neprijatelji mogu biti učitelji. U njihovoj ćemo školi naučiti kako se trebamo služiti tiskom za spas kršćanskog naroda, kao što se oni njime služe na propast.«

(Iz Blaženikovih spisa)

Obitelj: sredstvo posvećenja

Bog, sama Ljubav, htio je ljubav učiniti zakonom svijeta a posebno ljudskih stvorenja. Zato je zapovjedio da ljubimo njega i da se ljubimo međusobno šireći što življi oganj te uzajamne ljubavi u obitelji. Prvom ljudskom paru podijelio je svoj blagoslov i naredio da to jedinstvo bude plodno. Taj blagoslov ostao je i nakon pošasti istočnog grijeha.[1]

U svojim ćudorednim zastranjenjima ljudski je rod dijelom pogazio i te božanske naume i Bog je to pripustio videći tvrdoću ljudskog srca.[2] Ali kad je on sam postao čovjek da ljudskom rodu ponovno dade, rekao bih, novi zrak za disanje, bogatstvo otkupljenja i milosti prelilo se i na obitelj, i on ju je obnovio. Štoviše, on je ženidbu uzdigao na dostojanstvo i svetost sakramenta i tako je učinio kanalom svoje milosti, to jest djelotvornim sredstvom posvećenja. Nekome, kojega je posebno poznavao, on je pokazao život koji ne sadrži taj oblik ljudske ljubavi. Ali većinu poziva da prema pozivu naravi prigrle obiteljski život. A to znači da je za sve te obiteljski život najvećim dijelom put i mjesto gdje će postići i vršiti kreposti i tako zadobiti spasenje. Tko ne izvršava svoju zadaću u vlastitoj obitelji, uzalud od Boga moli uspjeh za svoje djelovanje na drugim područjima rada. Sveti Pavao je i od samih pred-

1 Usp. Obred vjenčanja.
2 "Zbog tvrdoće srca vašega dopusti vam Mojsije otpustiti žene, ali od početka ne bijaše tako" (Mt 19, 8).

vodnika Crkve (kad su bili izabrani između prvih obraćenika i to iz staleža u kojem su se nalazili) zahtijevao da prije no što će upravljati braćom u vjeri, moraju dati dokaz da znadu ljubiti i zdravo upravljati vlastitom obitelji.[3] Uostalom, povijest i iskustvo nam pokazuju da, kad neki narod počinje propadati ćudoredno, razdor najprije nastaje upravo unutar samih obitelji. Eto, tako je važna i odlučujuća uloga obitelji u građanskom i vjerskom životu.

Među pokornicima oca Leopolda brojni su bili svećenici. S njima je postupao u skladu s naročitim njihovim položajem. No brojnije su bile osobe s obitelji ili koje su se na obitelj pripravljale, pa ih je trebao voditi tim putem. Na to je poslanje, premda ga je Bog pozvao drugim putem, on bio veoma pripravan. Kod njega se još jednom pokazalo da obitelj u duši ostavlja neizbrisiv trag i rijetko se tko može osloboditi njena ćudorednog utjecaja. Do kasne dobi osjeća se u životu svakog čovjeka utjecaj obitelji. Obitelj oca Leopolda, podrijetlom plemićka, bila je ćudoredno zdrava, dobro odgojena, sva usmjerena na to da odgoji djecu u vedrini i ljubavi prema Bogu i ljudima. Ona im je u dušu usadila neopisivu nježnost i osjećaj plemenitosti i svetosti obiteljske ljubavi pa je to u svijesti o. Leopolda ostalo živo cijeloga života. Kad je postao kapucin, sasvim se odijelio od obitelji i imao je rijetke prilike da vidi svoje drage. No ljubavlju, koju je trajno očitovao u molitvi, uvijek je ostao s njima povezan i sve do posljednjih dana osjećao je bol odijeljenosti od svojih dragih. Tako je bila nježna i profinjena njegova duša. Jedino mu je jača ljubav, ljubav prema Bogu, uspjela nametnuti toliku žrtvu.

No, kako je sasvim bio udaljen od svoje obitelji, želio je, koliko je mogao, pomoći da postanu zdrave i svete obitelji njegovih pokornika, da one u punini uživaju svetu radost obiteljskog ognjišta kojega se on svojevoljno odrekao.

Priprava na obitelj

Za njega je obitelj bila nešto veliko. 1909. godine je napisao: "Obitelj je prvo, najsvetije, najplemenitije i najpotrebnije društvo. Bog ga posvećuje, upotpunjuje i usavršava jer njegova milost ne oduzima naše naravi, već je kao temelj pretpostavlja."[4] Želio je da se mladi čisto pripravljaju na obitelj; bio im je savjetnik u njihovim najintimnijim povjeravanjima.

3 "Treba, stoga, da nadglednik bude besprijekoran, jedne žene muž ... da svojom kućom dobro upravlja i sinove drži u pokornosti sa svom ozbiljnošću — a ne zna li netko svojom kućom upravljati, kako će se brinuti za Crkvu Božju? ..." (1 Tim 3, 2-5).

4 BF, rujan 1909, str. 249.

Koliko je samo mladih u njegovoj očinskoj mudrosti, a ako je bilo potrebno i strogosti, našlo spas od opasnosti koje su im zauvijek mogle otrovati život, a oni su ipak uspjeli osjetiti neizrecivu radost zdrave kršćanske obitelji! Ako je bilo potrebno, pisao im je riječi čudesne dobrote i mudrosti. Tako je jednome od njih pisao: "Zaruke i brak vrelo su poštenog života.[5] Tako se pod božanskim nadahnućem izražava sveti Pavao. Želite uvijek samo dobro i sve činite za dobro svoje buduće nerazdružive životne družice. Vidite: ženidba je za nas vjernike sakramenat, to jest u biti sveta stvar. Zato je posred supruga i supruge Gospodin Bog. Eto kako mora biti sveta, jaka i vjerna ljubav koju dugujete svojoj zaručnici i budućoj supruzi. Dok ja govorim zaručnicima i supruzima, onda im svom snagom svoje duše nastojim usjeći u svijest tu veliku istinu. Vjera vas uči kakvu ljubav morate gajiti prema svojoj supruzi. Ta ljubav, kako nam govori sveti Pavao,[6] mora biti jednaka ljubavi koju je imao i ima Gospodin Isus Krist prema nama."[7]

A Armandu Berdolu je pisao: "Vi ste zaokupljeni jednom ozbiljnom misli: ženidbom kojoj idete u susret. To mi je utjeha, jer pokazujete da pravo ocjenjujete taj ozbiljan korak koji ćete učiniti. Sa ženidbom započinje jedan novi život, dakle novi životni položaj. No, budite mirni i prihvatite taj novi stalež kao smisao svoga života u vremenu. Neka u dnu svih Vaših osjećaja uvijek bude istina i pravednost a onda će božanska Providnost upravljati svim Vašim koracima.

Imat ćete milost da ćete stvoriti dobru obitelj. Tko polaže dobre temelje, moći će podići dobru i čvrstu tvornicu. Vi stavljate dobre temelje svojim prakticiranjem vjere. Imajte i dalje takve dobre osjećaje pa će Isus i Marija uvijek biti s Vama."[8]

Toliko je bio zadivljen ljepotom i veličinom te strane ljudskog života da je bio silno strog prema onome koji se na nju nabacivao blatom. Oni koji su pokušali ostaviti koju siromašnu ženu pošto su je zaveli pustim obećanjima, morali su odmah ispraviti počinjenu nepravdu, inače više nisu smjeli nogom stupiti u njegovu ispovjedaonicu. O tom pitanju nije dopuštao nikakve rasprave. Pokoji kicoš koji bi se hvastao, dobio bi takvu čitulju da više nije želio drugu. "U takvim slučajevima", govorio je, "ježi mi se koža."[9] Osim u ponekom slučaju, uvijek je veću krivnju svaljivao na muža, tvrdeći da je Bog muškarcu

5 Usp. 1 Kor 7, 9.
6 Usp. Ef 5, 25.
7 Blažu Angeliniju, Padova, 2. kolovoza 1938. (AVP, kut. VII, br. 201).
8 Armandu Bredolu, Padova, 14. ožujka 1937. (AVP, kut. II, br. 37).
9 AVP, kut. VIII, br. 39.

dao u životu veću ravnotežu pa zato i veću odgovornost.[10] Jao, ako mu je netko počeo govoriti o teorijama koje u tim stvarima smanjuju osjećaj odgovornosti, iznoseći oštrinu strasti i druge slične pripovijesti. "Gospodin Bog", tvrdio je, "dao je muškarcu dovoljno sredstava da može sobom vladati; reći drugačije značilo bi da želimo Boga obmanuti, a s Bogom se ne šali!"[11]

Svim je sredstvima nastojao da se stvore prave kršćanske obitelji, kako bi svojim primjerom branile Evanđelje i u društvu oživljavale vjeru.

Jedan gospodin iz Padove, dugogodišnji pokornik oca Leopolda, otkrije mu jednog dana svoju odluku da napusti svijet i postane redovnik. Mislio je da će otac time biti zadovoljan i da će ga poticati da ostvari svoju dobru želju. Ali on mu, zamišljen, reče: "To što mi govorite, vrlo je ozbiljna stvar. Zamolimo jednom devetnicom Gospodina za savjet i onda ću Vam dati odgovor."

Kad se devetnica svršila, on mu odlučno reče: "Ne! Ostavite meni to odijelo! Ja sam ga sebi odabrao." I plačući od radosti prizna mu da ga je cjelivao svako jutro i večer. "Vi ste zvani u redoviti obiteljski život. Vi morate živjeti u društvu i tamo predstavljati pravoga kršćanina katolika, koji živi po svojoj vjeri. Propovijedat ćete ne riječima, nego primjerom! Vi ćete opipljivo pokazati kako se može živjeti usred svjetskih poslova i biti praktičan kršćanin. Ako ne poslušate moje riječi, ne jamčim Vam vječno spasenje."[12]

Katkada je izgledao nadnaravno prosvijetljen kad je svojim pokornicima objašnjavao put koji trebaju izabrati i kad im je savjetovao da stvore obitelj.

Jednog dana reče nekom svom pokorniku:

— U svoje vrijeme Gospodin će Vam dati družicu.

— Ali, oče — odgovori taj siromašak, koji je negdje od sedme godine bio teško bolestan, u krajnjoj bijedi, u pogibli da bude sa svom obitelji istjeran iz kuće od brojnih vjerovnika — zašto mi o tom govorite? Zar Vam nije poznat moj položaj? Zar mislite da bih ja mogao misliti na stvaranje obitelji?

— Budite mirni — nastavi otac Leopold sav rasvijetljen u licu — prepustite to Gospodinu Bogu! On će to sasvim sigurno učiniti zajedno sa svojom blagoslovljenom Majkom. Vi ćete ozdraviti; ako bude potrebno, Gospodin će učiniti i čudo. On će Vas izvesti iz Vaše obitelji i dat će Vam časno mjesto u društvu. Pouzdajte se u ono što Vam kaže ispovjednik. Ispovjednik ne govori ni mrvice laži niti govori po samovolji. Gospodin Bog mu daje govoriti. Sve će se dogoditi što sam Vam rekao. Niti jedno slovo Božje se ne briše!"

I zaista, sve se obistinilo kako je otac Leopold prorekao.[13]

Brojni mladenci posjetili bi ga na dan svadbe da i on sudjeluje u njihovoj radosti i da im podijeli blagoslov. Ganutljivo je bilo gledati s kakvim ih zadovoljstvom prima. Blagoslivljao ih je svom velikodušnošću svoga srca, darivao im Gospinu medaljicu i davao očinske savjete, posebno da često pristupaju svetim sakramentima, kako bi se njihova ljubav mogla zauvijek održati u Gospodinovoj milosti.[14]

Unosio je mir

U već stvorenim obiteljima nastojao je na sve moguće načine da vlada mir i sklad. Kad je to slučaj tražio, otklanjao je ćudoredne nemire koji su mogli prouzročiti opasna zastranjenja u bračnom životu. Jednoj gospođi iz Padove pisao je: "Podsjećam Vas na utjehu vjere, to jest na Onoga kome su dobro poznati svi ljudski osjećaji, ne znam koje vrste oni bili. Ukoliko su oni zakoniti i sveti, On je prvi njihov začetnik, jer je tvorac prirodnog reda i reda milosti."[15] Radovao se s muževima koji su gajili duboku ljubav prema vlastitoj obitelji i od srca ih je blagoslivljao. Pisao je gospodinu Ninu Bortottiju: "Vaše mi je pismo predrago i iz jednog drugog razloga. Evo: premda ste daleko od svojih dragih, naime od supruge i djeteta, Vaše je srce vazda u obitelji i osjećate svetu dužnost supruga i oca. Ta dva plemenita osjećaja oca i supruga, nakon Boga, neka uvijek budu smisao Vašega života. Lako možete sebi zamisliti kakva je utjeha za nas svećenike vidjeti tako duboku ljubav prema vlastitoj obitelji."[16]

A jednoj gospođi iz Rima: "Kad sam pročitao ljubazne izraze Vašeg muža, izraze koji očituju svu ljubav koja vječno mora povezivati one koji su, prema riječi Evanđelja Krista Gospodina, dvije duše u jednome tijelu,[17] ti izrazi, kažem, silno su me utješili."[18]

Nadalje, veoma se radovao kad je vidio da se bračna ljubav hrani i učvršćuje vjerskim osjećajem. Pisao je gospođi Ines Benetti: "U Vašem pisamcu sam pročitao jedan tako dra-

10 AVP, kut. VIII, br. 16.
11 AVP, kut. VIII, br. 38.
12 AP, str. 139.
13 AP, str. 138.
14 AVP, kut. X, br. 21.
15 Dragici Bonasi, Padova, 13. rujna 1912. (AVP, kut. I, br. 15).
16 Ninu Bortottiju, Padova, 9. svibnja 1942. (AVP, kut. I, br. 30).
17 Mk 10, 8.
18 Dragici Bonasi. Vidi br. 15.

gi nadnevak. Toliko me raduje vjerski čin koji ste obavili s toliko dubokim osjećajem. Uvijek gajite taj osjećaj, pa će u Vašoj obitelji uvijek vladati prava ljubav, plod Božjeg blagoslova."[19]

Kad bi se u kojoj obitelji pokolebali sklad i ljubav (što se može dogoditi a da ne nadođe slabosti ljudske naravi neka posebna zloća), on je znao ponovno unijeti Gospodinov mir. Kolike su samo obitelji, koje su bile pred lomom, našle spas u sobici oca Leopolda. Ma kako bili duboki nesporazumi i razmirice, dovoljno je bilo da su supruzi došli k njemu. Nisu mogli odoljeti njegovim tako plemenitim, proćućenim i ljubavlju prožetim riječima: najprvo suze, a onda poljubac praštanja, i vraćali su se vedri svojim kućama i zajedno ponovno nastavili svoj životni put.

Evo jedne prekrasne zgode. Pripovijeda jedan gospodin iz okolice Padove: "Godine 1907. izišao sam iz svoje obitelji i prešao u kuću svoje žene, koja je bila jedinica sa starim roditeljima. Nakon nekoliko mjeseci boravka u novom prebivalištu počelo me obuzimati jako kajanje što sam ostavio svoje drage roditelje, koje sam vrlo ljubio, i ujedno takva čežnja za očinskom kućom da nisam više mogao naći mira. Svi su na mome uvijek žalosnom licu opažali da sam duboko nesretan, ali razlog nije mogao otkriti nitko, pa ni moja žena, koja je na sve načine nastojala da me učini zadovoljnim. Nakon koje godine nisam to više mogao podnositi i utekoh se ocu Leopoldu da me savjetuje što mi je činiti. On mi odmah reče: 'Slušajte, vjerujte mi i pouzdajte se! Sve je to đavolov posao; on bi Vas htio učiniti nesretnim jer je pogodio Vašu slabu stranu. Ne mislite više na to! Molite se i sve će se rasplinuti!'

Njegove su svete riječi vratile odmah vedrinu mojoj duši. Svaka je žalost odjednom nestala, i od toga časa uvijek sam bio tako zadovoljan u novoj obitelji da se ne bih vratio u staru svoju kuću ni za sve zlato svijeta."[20]

Branio je potlačene

Obitelj, na žalost, nije uvijek gnijezdo mira. Kad uzmanjka međusobno razumijevanje i prava ljubav koja pokreće svakog supružnika da se, kad ustreba, žrtvuje za dobro drugoga, uvlači se najstrašnija i najbezobzirnija sebičnost te obitelj postaje pravi pakao. U takvim slučajevima suprug znade postati okrutnim te tlači svoju ženu, koja je po naravi slabija. Otac Leopold je patio zbog takvih tragedija i odvažno je ustajao protiv nekih muževa. U vezi s time piše gospođa Elvira Furlan, udova Mezzadri, iz Padove: »Jednom mu prilikom u posebnim okolnostima ispripovijedih žalosne slučajeve kako neki muževi muče svoje jadne žane. Kako je snažno i sa silnim žarom ustao na obranu žene, njezina mučeništva i njezinih obiteljskih prava! Služio se vrlo oštrim riječima protiv nasilja, grubosti i takozvanih povlastica. Rekao je: 'Bog ne ostavlja zla nekažnjena! On uvijek stigne zločinca, a posebno onoga koji tlači slabe,'«[21]

Jednom je rekao: "Tolike su žene žrtve svojih okrutnih muževa. Sirotice, kako ih žalim! Kad mi zato dođu takvi muževi pod ruke, stavim ih pred zid i očitam im dobru bukvicu!"[22] I uistinu su te riječi bile teške![23]

Na biskupijskom postupku iznio je gospodin Ivan Armellini: "Sa svojim je pokornicima redovito bio očinski blag. No kad je vidio teške grijehe bračne nevjere, očitovao je posebnu energiju. Sjećam se jednog događaja.

Jedan moj prijatelj, oženjen i s djecom, neko je vrijeme imao redovne odnose s nekom drugom ženom. Jednog ga dana nađem sva smetena; na moja pitanja prizna mi svoju odluku da si oduzme život.

Nagovorih ga da pođe k jednom ispovjedniku koga je on poznavao. No, premda sam mu preporučio toga svećenika, zamoli me da ga odvedem k ocu Leopoldu i da mu pripravim put.

Rado sam na to pristao i kasnije, nakon svoje ispovijedi, ispriča mi teške riječi oca Leopolda, koji je tražio da on sa svoje strane odmah prekine grešne odnose, jer inače je beskorisno da se više vraća k njemu."[24]

Jednog dana dođe k njemu na ispovijed neki muškarac šezdesetih godina. Bio je to nesretnik koji je strašno mučio svoju ženu. Najednom se otac Leopold digne, jer više nije mogao suzdržati drhtanja svoje duše, promijeni se iz jaganjca u lava i triput ponovi: "Vi ste zločinac!"

Gospodin se uvrijedi i zatraži od oca Leopolda da povuče svoje riječi, no otac Leopold, kao da raste u diva, odgovori: "Ništa ne povlačim što sam rekao! Čak to ponovno tvrdim u ime Božje!"

19 Ines Benetti, bez nadnevka i mjesta (AVP, kut. I, br. 10). Benetti su mu pisali da su proslavili 25. obljetnicu svoga braka svečanim bogoslužjem.
20 AVP, kut. C, br. 8.
21 AVP, kut. F, br. 13.
22 AVP, kut. VIII, br. 26.
23 Na postupcima su među ostalim donesena i ova svjedočanstva: Prof. Henrik Rubaltelli: "U bračnim problemima i dužnostima bio je veoma strog i nježan" (BP, str. 111); Olinto Berto: "Čuo sam da je veoma oštro postupao prema onima koji su griješili protiv bračne vjernosti" (BP, str. 273).
24 BP, str. 202-203.

Tolika je čvrstoća tako duboko pogodila toga čovjeka da se ponizio i rekao: "Oče, imate pravo. Vidim i ja da sam uistinu zločinac kad tako postupam."

Tada ga dobri otac ispovijedi i otpusti utješena i preobražena. Kad se vratio kući, sve to ispripovjedi ženi koja se, sva ganuta, došla zahvaliti.[25]

Doista je tragična ova zgoda, gdje je Božja ruka bila tako stroga u obrani prava jedne siromašne žene, izdane u njenom najsvetijem osjećaju. Piše jedna gospođa iz Padove: "Moj me muž bio kroz neko vrijeme zanemario, jer se upoznao s nekom drugom ženom, i ja sam bila njena žrtva. Kad sam vidjela da ni na kakav način ne mogu promijeniti njegova srca, odem jednog dana k ocu Leopoldu i razložim mu svoju teškoću. On me prijazno sasluša i utješi govoreći neka se pouzdam u Boga.

Budući da je moj muž nastavio istim životom, vratim se poslije nekog vremena opet k ocu Leopoldu, a on me, kao i prvi put, savjetuje da se pouzdam i da se molim. No kad sam vidjela da stvari idu sve nagore i da grešno ljubakanje ne kani prestati, pođoh po treći put k njemu i rekoh mu, očajna, da više toga ne mogu podnositi i da mi život u tim prilikama postaje nemoguć.

Čim sam ja svršila, otac Leopold postane vrlo ozbiljan i činilo se da je uronio u žalosne misli. Nakon dulje šutnje reče mi čvrstim glasom: 'Evo, pravda se Božja već izvršila! . . . Idite kući i sve će biti na svome mjestu.'

Te su me riječi duboko potresle i vraćala sam se zabrinuta kući. Ali me stigne muž, sav zbunjen i smeten. On me plačući zagrli. Ljubavnica je iznenada umrla i njega je ta smrt potresla poput groma. Ušao je u se i vratio mir u domaće ognjište."[26]

Shvaćao je ljudske osjećaje

Otac Leopold, dakako, nije bio tako jednostran da je uvijek za neslogu u obitelji krivnju bacao na muževe. Samo je govorio da je Gospodin Bog, postavivši čovjeka glavom obitelji, njemu dao veću milost da mirno i razborito može upravljati svojim malim kraljevstvom.[27]

On je bio sav nježan i pun sućuti prema siromašnim udovicama koje su ostale osamljene i često prepuštene samima

25 AVP, kut. IX, br. 33.
26 AVP, kut. C, br. 9.
27 AVP, kut. VIII, br. 39. — Valja imati pred očima da je sluga Božji gotovo uvijek ispovijedao muškarce a, kao što se navodi kasnije u tekstu, žene je primao "izuzetno". Stoga je imao više prilika da ih upozori na njihove dužnosti kao muževa.

sebi. U vezi s time donosim jedan veoma lijep iskaz gospođe Elvire Furlan, udove Mezzardi, iz Padove: "Rekli su mi da je otac Leopold ispovjednik muževa, ali da iznimno prima i žene. One koje su kod njega bile na ispovijedi, ili su od njega dobile utjehu ili savjet, izjavljivale su da su veoma zadovoljne. Zato sam htjela i ja da dođem k njemu.

Nikad nisam vjerovala da bi jedan muškarac, još k tomu redovnik, koji je gotovo čitav život proveo u samostanu, daleko od svijeta i njegove svagdanje stvarnosti, mogao tako duboko shvatiti dušu jedne žene i prilagoditi se njezinoj osjećajnosti.

Žena je po naravi svojoj slaba, potrebna ojačanja, brza na malodušnost, često progonjena, osobito ako je sama. Ona u stanovitim časovima naginje k očaju, ako joj ponestane vjere i veze s Bogom. A on, dobri otac, tako je divno znao rastjerati oblačine, obnoviti nadu, vratiti hrabrost, izvesti dušu natrag na svjetlost i uliti joj pouzdanje u Gospodnju pomoć.

Kako su tankoćutni i nježni bili njegovi osjećaji za obitelj! Jedanput mu rekoh:

— Oče, kako je teško na te velike blagdane (Božić, Uskrs) biti sam, kad svi imaju obitelj.

— Razumijem, kćerko — odgovori on — razumijem . . . čovjek trpi . . . bolno je . . . Vidite, i ja, premda sam redovnik od mladenačke dobi, osjetim na te blagdane čežnju za svojom dalekom obitelji! Ali Gospodin tješi, ispunja i blagoslivlja!

Otac Leopold bijaše svetac, ali svetac koji je razumio riječi ljudskih stvorova, koji je tankoćutnošću nevinih duša osjećao želje, potrebe i žudnje ljudske, ali on je sve to pridizao k Bogu i posvećivao."[28]

Blagoslov obiteljskog ognjišta

Obitelj je potpuna kad je obdarena potomstvom. Obitelj bez djece, ili samo s jednim djetetom, hladna je, mir i ljubav je napuštaju. Otac Leopold se grozio nad stanovitim teorijama koje su trovale vrelo života i poticao je svoje pokornike da ih isto tako mrze.

On je znao postići od Gospodina prava čudesa kad je bilo u pitanju spašavanje novog života koji se našao u opasnosti.

Godine 1933. spopadne gospođu Carenza (čit. Karenca) iz Padove, koja je bila trudna, jaka upala bubrega. Slučaj se brzo pokazao vrlo ozbiljnim. Profesori Bertino i Scimone (čit. Šimone), liječnici na porodiljskoj klinici, izraziše se da drže po-

28 AVP, kut. F, br. 13.

trebnim prekinuti trudnoću da se spasi barem majka. Muž, profesor Ksaverije Carenza, iznese žalostan slučaj pred oca Leopolda, koji odmah reče: "Ne, ne! Gospodin Bog to ne voli! Imajte vjere! Sve će dobro proći! Vjerujte!"

Gospodin, dubok kršćanin, nije mario za mišljenje slavnih liječnika, već se pouzdao u riječi oca Leopolda. A Gospodin je nagradio njegovu vjeru, jer je gospođa do konca sretno provela trudnoću i rodila dijete, kojemu na trajnu uspomenu dadoše ime Leopold.[29]

Gospodin Cencio Marconi (čit. Čenčo Markoni) iz Padove piše: "1927. godine obratih se ocu Leopoldu za veliku milost.

Moja je kći Alojzija iščekivala svoj drugi porod, a budući da je prvi porod bio vrlo težak i vrlo opasan za majku i dijete, svi smo u kući bili u velikom strahu pred onim što bi se moglo dogoditi.

Otac mi Leopold reče odmah s najvećom sigurnošću: 'Vjerujte, budite mirni, jer će sve dobro proći! To Vam kažem službeno u ime Božje! Vi dobro znate što znači: službeno. Vjerujte.'

Kad je došlo vrijeme porođaja, moja kći ne osjeti nikakvih boli, no po nekim pojavama ustanovismo da je stvar naravno nemoguća. Otpremismo je u porodiljsku kliniku u Padovu, gdje je profesor Bertino nakon brižnog pregleda izjavio da je rođenje naravno nemoguće i da će sutradan pokušati operaciju koja može biti opasna za dijete.

Bio sam prisutan. Kad sam čuo profesorovu odluku, sjetio sam se riječi oca Leopolda i okrenuvši se prema raspelu, koje je visjelo na zidu bolnice, zamolim za obećano čudo. U taj čas počnu porođajne boli moje kćeri i naskoro je naravno i s najvećom lakoćom rodila."[30]

Gospođa Viktorija di Giuro (čit. Đuro), supruga dra Petra Carenze iz Rima, bila je nakon petog vrlo teškog poroda lošega zdravstvenog stanja zbog velike organske slabosti, malokrvnosti i upale bubrega. Ginekolog profesor D'Aprilia reče da kod eventualnog novog poroda ne može preuzeti odgovornost jer bi joj taj porod, bez sumnje, bio sudbonosan. Gospodin Carenza je imao četiri sinčića, a dvije su im kćerke umrle, pa su silno željeli dobiti kćerkicu. Zato se s pouzdanjem još jednom prepuste Božjoj Providnosti. Ali je stanje žene vrlo brzo prouzrokovalo toliku zabrinutost pa je gospodin Carenza, da sam sebe umiri, odlučio iznijeti žalostan slučaj ocu Leopoldu.

Došavši 28. siječnja 1937. godine u Padovu, odmah pođe k časnome ocu, izloži mu stanje svoje duše i zaklinjao ga da mu

29 BP, str. 178; AP, str. 106.
30 AVP, kut. M, br. 1.

od Gospodina isprosi milost te se njegovoj supruzi ne dogodi nikakva nesreća.

Otac Leopold mu obeća da će rado moliti za njegovu gospođu. Zatim mu, podigavši oči prema nebu i kao zanesen, sigurnim riječima reče:

— Idite samo mirno i uvjerite svoju gospođu da će sve dobro proći bez potrebe ikakvog zahvata i da će nakon poroda ona potpuno ozdraviti od svih svojih poremećaja.

— Oče — odgovori gospodin Carenza — od sveg Vam srca zahvaljujem. No mi bismo željeli da nam se rodi djevojčica, da utažimo svoj bol nad smrću dviju kćeri.

Dobri otac, s istom dobrotom i vedrinom kao i prije, odmah doda:

— I u tom ćete biti potpuno zadovoljeni!

— Oče, ja čvrsto vjerujem što ste mi rekli, ali hoće li moja žena biti u tom osvjedočena ili će možda misliti da sam te riječi ja izmislio da je umirim. Ne biste li bili tako dobri da mi u svojoj dobroti napišete to što ste mi usmeno rekli?

— Bez daljnjega! — reče on.

Miran i siguran da mu je ono što je rekao, bilo od Boga nadahnuto, uzme pero i napiše gospođi ono što je usmeno rekao: neka naime ima puno pouzdanje u Gospodina, da će sve dobro proći i da će biti ispunjena i želja da dobiju kćerkicu.

Otac se Leopold nije prevario. 1. ožujka 1937. rodi se sretno toliko očekivana kćerka, kojoj su uz imena pokojnih sestrica nadjenuli ime Leopolda, u trajnu uspomenu na primljenu milost. Uz to, u potpunu potvrdu svega, što mu je prorekao, njegova je žena od toga dana bila sasvim iscijeljena od svih smetnji.

Dragocjeno pismo, što ga je napisao otac Leopold, koje je proreklo tolike milosti i dobrote, obitelj Carenza ljubomorno čuva u okviru, kao najčasniju relikviju.[31]

Gospođa Ana Gazzi iz Stellata Po (kod Ferrare) imala je 1936. godine postati majkom. Mnogo je dana ležala u krevetu u teškim mukama. Kad je općinski liječnik vidio teško stanje bolesnice, više puta je savjetovao da je odmah otpreme u bolnicu. No gospođa Gazzi je poznavala oca Leopolda i nije htjela prihvatiti takve odluke dok mu nije pisala da čuje njegovo mišljenje. Međutim, liječnik i ukućani, videći da joj se stanje stalno pogoršava i postaje opasno, zaklinjali su je da dopusti da je odvezu u bolnicu. No ona o tome nije htjela ni čuti. Neki unutarnji glas joj je govorio da počeka.

31 AVP, kut. C, br. 4.

Konačno stigne iz Padove brzojav od oca Leopolda u kojem je stajalo: "Idite u bolnicu; sve će dobro proći."

Puna pouzdanja u riječi časnog oca, gospođa Gazzi dopusti da je odvezu u bolnicu.

Čim je stigla, primarijus profesor Doni je pregleda i, zapanjen težinom slučaja, odmah reče suprugu i roditeljima da gotovo više nema nikakve nade u spas. U međuvremenu su boli postajale još jače i temperatura je bila trajno vrlo visoka. Pošto je profesor pokušao sve što mu je znanost omogućavala, izjavi da je jedino čudo može spasiti. Svi su rođaci bili kraj njezina kreveta i plakali ne vjerujući u njen spas. Ona je međutim bila mirna, sigurna da će se dogoditi čudo koje je obećao otac Leopold.

I čudo se zbilo. Protiv svih ljudskih predviđanja gospođa sasvim prirodno rodi kćerkicu. Svi su bili zadivljeni i jasno su prepoznali božanski zahvat. Dugo vremena se u bolnici u Ferrari govorilo o tom izvanrednom događaju.

No otac Leopold je znao još više. Prije no što su mu Gazzi priopćili svoju radost zbog primljene milosti, on im iz Padove pošalje brzojav: *"Čestitam na rođenju kćerkice."*

Milost je bila potpuna jer gospođa Gazzi, unatoč dugoj patnji koja ju je bila sasvim iscrpla i premda je prema riječima liječnika trebala dugo vremena liječenja, nakon samo četiri dana napusti bolnicu oporavljena i ojačana.

U znak zahvalnosti za tu milost sretni roditelji htjedoše da se njihova kćerkica nazove Leopolda. Čim je bilo moguće, odnesoše dragu djevojčicu u Padovu i pokazaše je ocu Leopoldu, koji je, duboko ganut, uzme u naručaj i poljubi.[32]

Volio je djecu

Isus je svojim sljedbenicima proglasio nužnost da budu kao djeca, to jest da krepošću smatraju neke osobine koje su po naravi vlastite našoj nježnoj dobi. Tako je Isus pokazao da postoji stanovita jednakost između svetosti i djetinjstva. Ne treba se stoga čuditi da svete duše iz dvostrukog razloga vole djecu. Prvi je razlog sasvim naravan. Djetinjstvo je svim ljudima svjedočanstvo naše prošlosti a ujedno i naša projekcija u budućnost. Drugi je razlog nadnaravan. Djetinja dob je ogledalo kreposti koje Krist traži od kršćana.

Zbog toga su i djeca, koju je ljubio Otkupitelj, bila draga i ocu Leopoldu. Sav radostan ih je primao, blagoslivljao ih i upućivao im nježne riječi kojima ih je poticao na dobro. I djeca su ga voljela. Zvala su ga dragi, dobri nono. Profesor Henrik Rubaltelli iz Padove piše: "Upoznao sam oca Leopolda preko svoje djece. Ona su često odlazila da ga pozdrave i zamole za blagoslov. On ih je uvijek vedro, strpljivo i radosno primao. Katkada bi im dao kakvu sličicu, a nadasve bi ih opominjao da budu dobri, poslušni i pobožni.

Oni su osjećali pravu privrženost prema tome skromnom sinu svetoga Franje. Samostan Svetoga Križa bijaše čest cilj njihovih šetnja, s kojih bi se vraćali puni oduševljenja i neke čudnovate vedrine. Doista, uspomena na oca Leopolda ostala je, unatoč njihovoj nježnoj dobi, tako živo usječena u pamet moje djece da ona nikad ne zaboravljaju da svaki dan kakvom molitvom zazovu njegovu zaštitu, cvijećem okite njegovu sliku i njemu na čast učine kakvu žrtvicu."[33]

Bilo je to 14. travnja 1938. godine. Gospođa Amalija Levoratti iz Padove ušla je sa svojim djetetom u crkvu Svetog Križa. Otac Leopold je klečao pred oltarom svetog Antuna udubljen u molitvu.

"Kako bih bila sretna da on blagoslovi moje dijete", reče u sebi gospođa, "ali nemam hrabrosti da ga smetam u njegovoj molitvi."

Otac Leopold odmah ustane, dođe k djetetu, pomilova ga i blagoslovi a onda se vrati pred oltar i nastavi moliti.

Gospođa je bila tako potresena da nije mogla ni riječi izustiti. Kad je izišla iz crkve, sva ganuta do suza reče svome djetetu: "Sinko moj, uvijek se sjećaj da te je blagoslovio svetac."[34]

Dobrota i strogost

Otac je Leopold nježno ljubio djecu i mladež. Ipak je preporučivao roditeljima da u svom odgoju, kad je to potrebno, budu i strogi, kao što to jasno govori Gospodin u Svetom pismu.[35] Žalio je roditelje koji su zbog krive ljubavi prema djeci

32 AVP, kut. G, br. 5.

33 AVP, kut. R, br. 4. Isti prof. H. Rubaltelli izjavljuje na postupku: "Otac Leopold je ginuo od ljubavi prema bližnjemu. Posebnu je nježnost pokazivao prema majkama i djeci. Čitav njegov život bio je neprekidno vršenje djela duhovnog milosrđa" (BP, str. 183).

34 AVP, kut. L, br. 4.

35 Usp. Izr 13, 24 ("Tko štedi šibu, mrzi na sina svog, a tko ga ljubi, na vrijeme ga opominje"); 19, 15 ("Šiba i ukor podaruju mudrost, a razuzdani mladić sramoti majku svoju"); Sir 30, 1, 7 ("Tko ljubi sina svog, često ga bije šibom, da se na koncu u njemu obraduje ... Tko miluje sina svog, zavijat će mu rane, i na svaki će mu se njegov jauk potresati srce"). U naše vrijeme, nažalost, roditelji znadu odveć slobode prepuštati svojoj djeci te zaboravljaju da "neukroćen konj postaje ćudljiv, a zapušten sin postaje tvrdoglav" (Sir 30, 8). Držimo da problemima koje stvara današnja mladež ne smiju biti tuda pedagoška načela koja donosi Sveto pismo. Premda je otac Leopold imao moderan pogled na život, on ipak ne zaboravlja životna pravila koja su ujedno plod ljudske i božanske mudrosti, a koja je pravila posvetila i sama Biblija.

prepuštali da se loše razvijaju a da ih pri tom nisu ispravljali niti kažnjavali. Jedan svećenik kapucin piše: "Neka je majka molila jednog dana u sakristiji oca Leopolda da joj dade blagoslov za njezina sina učenika koji je bio vrlo neposlušan.

— Koliko mu je godina? — upita on.

— Petnaest!

— Kaznite ga! Kaznite ga! — odgovori on odlučno i bez daljnjega je otpusti.

Gospođa izađe plačući, sretne mene i ispripovjedi mi što se dogodilo. Ja joj kažem: 'Gospođo, da Vas utješim, dat ću Vam ja blagoslov za vašega sina, kako želite. Ali nastojte se dobro okoristiti tim riječima, jer on vrlo dobro zna što kaže.'

Pošavši poslije za ocem Leopoldom u njegovu sobu, rekao sam mu:

— Oče, ona je gospođa bila jako ožalošćena.

— Sa zlim sinovima te dobi treba postupati tako — ponovi on odlučno i ne reče ništa više."[36]

Nedužnost života, živa ljubav prema Bogu i ljudima omogućili su ocu Leopoldu savršenu uravnoteženost u prosuđivanju tako delikatnog područja ljudskog života kao što je obitelj.

36 AVP, kut. I, br. 3.

Šesnaesto poglavlje

ŽRTVA ZA SVOJ NAROD

»Sveto pismo veli: 'Molite jedni za druge da se spasite.' Dakle, svatko je pozvan da ispuni svoje spasiteljsko poslanje.

Kao i u društvenom poretku, tako i u nadnaravnom redu milosti Bog daje pojedincu bogatstvo da se njime pošteno služi i druge učini dionicima tog bogatstva. On nekome daje više svjetla, više milosti da njemu prvome to bude od koristi a onda da to i drugima prenosi. Tako, tko osjeti u glasu svoje savjesti da ga je Gospodin obdario više od ostalih, on mora imati još veću širinu srca za svoju braću.«

(Iz Blaženikovih spisa)

Preteča vremena

Kao što je čovjek unio nered u divna Božja remek-djela, tako je on i na području vjere unio pomanjkanje ljubavi i svoju grešnu strastvenost. Nakon dugog niza krivovjerja koja su ranjavala i kidala haljinu "Kristova tijela", Crkve, povijesne prilike i ljudske strasti još dublje raniše to Tijelo Kristovo kad se politički razdor Istoka i Zapada prenio i na vjersko područje. Do raskola je konačno došlo 1054. godine kad je carigradski patrijarha Mihajlo Cerularije odbio da prizna primat Rimske Crkve. Bilo je više pokušaja da se zacijeli taj razdor. Čak je izgledalo da je uspostava jedinstva na pomolu. Međutim, prvom polovicom 16. st. u Evropi je došlo do novog vala raskola i krivovjerja, do protestantizma, koji se s vremenom opet razbio u niz novih skupina koje su utjecale da se kršćanski svijet izvan katoličke i pravoslavne Crkve rascjepkao u niz novih skupina.

Kršćani su se stoljećima nekako navikli gledati takvo stanje kršćanstva i kao da su zaboravili žarku Kristovu molitvu da svi njegovi budu jedno,[1] kao i program svetog Pavla koji je zacrtao Kristovim sljedbenicima da svi budu "jedan Gospodin, jedna vjera, jedan krst."[2]

1 Usp. Iv 17, 21.
2 Ef 4, 5.

U katoličkoj Crkvi ipak su uvijek postojale izabrane duše koje je trajno mučila žeđ za jedinstvom, premda na službenoj razini nisu uvijek bili očevidni pothvati za sjedinjenje kršćana. Za to nisu bila sazrela ni vremena ni ljudi. Da li su sazrela danas? Otkako je Ivan XXIII, koji je bio otvoren svim perspektivama mira i ljubavi, taj problem stavio u prvi plan života Crkve, mi smo ohrabreni da se nadamo i da, svaki na svom području, radimo novim žarom za sjedinjenje. Gledamo li pothvate koje ljudski rod poduzima na drugim područjima života — političkom, gospodarskom i društvenom — kako bi postigao jedinstvo, nada u nama raste. No problem je ipak velik, jer se radi o srcima i savjestima, to jest o području na kojem Božja milost djeluje djelotvornije od samih ljudskih poziva i želja. No Božja milost traži srca spremna da prihvate njegove darove. Dug je ipak posao da se u jedinstvu ponovo nađe "Kristovo tijelo". Ne treba se čuditi ako nam neki događaji, koji bude nadu i očekivanja, izgledaju poput tračka svjetla usred polutame dugih razdoblja, koja su prividno razdoblja zastoja a stvarno su to razdoblja razmišljanja, studija, intimnog rada savjesti.

U vrijeme oca Leopolda, premda nam ono nije tako daleko, problem jedinstva nije bio kao danas u prvom planu. No on je žar za sjedinjenjem unaprijed proživljavao, kao da ima onu naročitu osjetljivost, svojevrsnu "antenu duha" koja određenim izabranim dušama omogućuje da na svim područjima ljudske djelatnosti predosjete buduća vremena. S druge strane ne smijemo predvidjeti vjerske prilike njegova rodnog mjesta, koje su, bez sumnje, u njemu stvorile tu naročitu osjetljivost. Na te smo prilike već upozorili, ali opet ćemo ih ovdje iznijeti da bismo bolje mogli shvatiti što se u njemu događalo i kako je on mogao biti pretečom naših vremena na tom naročitom području vjerskoga života.[3]

Veliko otajstvo milosti

Proniknuti u nutrinu oca Leopolda znači osvijetliti jednu veliku tajnu što ju je milost izvela u njegovoj duši. On je u svom apostolatu vodio dvostruk život: jedan vidljiv i cijenjen od ogromnog broja osoba. To je život ispovjednika. A drugi sakriven, koji bijaše poznat samo Bogu i djelomično kojoj povjerljivoj duši. To je bio život potpunog žrtvovanja samoga sebe da bi se od Boga isprosila milost za povratak odijeljenih

[3] Te nam okolnosti ujedno tumače zašto se otac Leopold, apostol jedinstva, imajući pred očima sve probitke Crkve, ipak posebno obratio Istočnjacima.

istočnih kršćana u jedinstvo katoličke Crkve. U šutnji i skrovitosti, on je izvršio veliko djelo koje ga stavlja uz bok velikih apostola crkvenog jedinstva. Ipak, mi možemo samo djelomično skinuti koprenu s toga djela, jer tajanstvene dubine milosti poznaje samo Bog, koji je njezin začetnik.

Gospodin ga bijaše pozvao na to veliko djelo, ali mu je samo postupno davao da shvati na koji način treba da ga po njegovoj volji izvrši. I dugo on nije u potpunosti shvatio na što ga zove Božji glas. Ostavio je očinsku kuću i postao redovnik kapucin da slijedi uzvišeni ideal koji je smatrao vrhovnim ciljem svoga života: naime, da postane apostol istočnih naroda i da ih dovede u jedinstvo katoličke Crkve. Studirao je sa žarom i ljubavlju i trudio se kako bi postao izabrana posuda milosti Božje upravo s ciljem da mogne sipati obilje nebeskih darova na te sinove Crkve koji su sada izvan kuće.

Gospodin ga bijaše zaista izabrao za to veliko poslanje, ali je u svojoj Providnosti htio da on u tom uzvišenom djelu sudjeluje samo molitvom i žrtvom, posvećujući svoj život radu za spasenje i duhovni rast bezbrojnih duša u ispovjedničkoj službi i ostajući u Italiji, daleko od osobnog dodira s istočnim kršćanima.

Često nalazimo u životima svetaca takav tajanstven Božji postupak. Sveta Terezija Velika, sveta Terezija od Djeteta Isusa, sveti Filip Neri — da spomenemo samo nekoliko imena — imali su veliku želju da idu u misije među nevjernike, ali volja Božja bijaše da oni ostanu zatvoreni u svojim samostanima, a sveti Filip Neri da radi u Rimu odgajajući mladež. Pa ipak, oni su bili veliki misionari! Imali su punu zaslugu misionara, jer su i na taj način spasili velik broj duša; dapače, sveta Terezija od Djeteta Isusa (za koju je objavljeno da je spasila isto toliko duša koliko i sveti Franjo Ksaverski) zaslužila je da bude proglašena zaštitnicom svih katoličkih misija.

Isto su takvi bili Božji naumi s ocem Leopoldom, za kojega smijemo reći da je bio jedan od najvećih apostola pravoslavnih naroda, makar je ostao trajno zatvoren u svojoj ispovjedaonici.

Čini se da je Bogdan Mandić ušao u Kapucinski red upravo zato što je mislio da će u tom Redu lakše ostvariti svoj ideal apostola crkvenog jedinstva. U Herceg-Novom je bio i samostan franjevaca, ali kapucini su mu se činili prikladnijima da ostvari taj svoj ideal. Gledao ih je kako prostodušno svakome pristupaju, čuo je da o njima svi govore samo dobro i vidio je da im se i pravoslavci rado približuju.[4]

[4] Kapucini su uistinu bili misionari Istoka. Istina, ondje su radili i drugi Redovi, ali kapucini su sve nadmašili brojem evanđeoskih radnika, apostolskim žarom, brojem mučenika, širinom svoga polja rada. Može se

Kad je ušao u kapucine i još bolje upoznao što su sve njegova subraća učinila i čine za obraćenje pravoslavnih, još više se učvrsti u toj svojoj odluci. Na to je trajno mislio i o tom razgovarao sa svojim školskim drugovima. Msgr Sebastijan Cuccarollo, njegov školski drug, u vezi s time piše: "Još od đačkih dana mislio je otac Leopold s oduševljenjem na polje svoga budućeg apostolata među istočnim narodima, odijeljenima od Crkve. O tome je često govorio sa svojim školskim drugovima i povjeravao nam je da želi te narode obratiti pomoću štovanja Gospodina, koje bi tamo širio riječima i tiskom. Zato je uporno učio balkanske i istočne jezike."[5]

Glas Božji

18. lipnja 1887. dok je još bio student u Padovi, zbio se događaj koji je značio novu etapu u razvitku njegova zvanja kao apostola istočnih naroda. Gospodin ga je zazvao kao nekoć mladoga Samuela i otkrio mu je jasno svoju volju. Da li je to bilo viđenje? Možda samo jasan Božji glas? Ili je to bilo unutrašnje rasvjetljenje? Nitko to nije nikad saznao, jer otac Leopold nije o tome ni s kime govorio, ni onda ni kasnije. Samo nakon pedeset godina, točno na obljetnicu toga događaja, pošto je odslužio svetu misu u padovskoj katedrali na oltaru sv. Grgura Barbariga, zapisao je na jednu Gospinu sličicu ovo:[6] "Na svečanu uspomenu, 1877—1937. 18. VI. Ove

reći da nema kraja na Bliskom Istoku, Kavkazu, južnoj Rusiji i u Egiptu sve do Etiopije, gdje se nije pokazala njihova velika revnost za Božju stvar. Svrha njihovih žrtava bila je ustrajnost katolika u vjeri, obraćanje Turaka a posebno povratak pravoslavaca u jedinstvo s Rimskom Crkvom. Kad bi se napisala povijest tog njihova pothvata, uistinu bi to bile jedne od najhrabrijih strana povijesti katoličkih misija svih vremena. Ali kapucini su se zanimali samo za spasenje duša na Božju slavu. Zato su dokumenti skriveni u arhivima ili nikada nisu bili napisani. Njima je bilo dovoljno da znoj, suze i krv što su je oni prolili... da sve to bude poznato jedino Gospodinu. Tako je velik bio njihov rad da su u zemljama Istoka kapucini poznati kao *Misionari Levanta*.

U tom njihovom apostolskom radu pomagala ih je Mletačka Republika. Ona je gajila ljubav prema kapucinima i željela je da oni budu kapelani na njihovim lađama koje su plovile Levantom pa im je podigla i hospicije po mjestima kamo su dolazile njihove lađe. Tako je veliki francuski kapucin otac Josip Le Clerc du Tremblay organizirao pravu invaziju kapucina na sav Istok. Istina, tom redovniku, koga su nazivali sivom eminencom kardinala Richelieua, predbacivali su neki da je pomagao političkom širenju Francuske na Istok i da je dosta naškodio kršćanstvu. No, povijesna su istraživanja pokazala da ga je u tome vodio drugi duh. Od 1600. godine nadalje kapucini su bili prisutni na Levantu gotovo u svim zemljama gdje je bilo i malo katolika i ondje su ostajali unatoč borbama, razočaranjima i prolivenoj krvi. I danas su prisutni u nekim mjestima. Još 1912. skupina venecijanskih kapucina pošla je starim stopama svojih pređa i vratila se na grčke otoke i u Jonsko more.

5 AVP, kut. J, br. 12. — Na biskupijskom postupku, na pitanja: "Da li svjedok štuje oca Leopolda? Kako i koliko? Traži li da bude proglašen blaženim i zašto" — bivši provincijal kapucina otac Odorik iz Pordenona — koji mu je bio školski drug a kasnije ispovjednik i duhovni vođa — odgovara posebno ističući tu stranu života sluge Božjega: "Uvijek sam veoma cijenio oca Leopolda posebno zato jer je od svog boravka u zavodu pa dalje sve što je činio, činio iz sasvim apostolske nakane, to jest za obra-

godine pada pedeseta obljetnica otkako sam *prvi put* osjetio glas Božji koji me pozvao na molitvu i sticanje zasluga za povratak odijeljenih Istočnjaka u katoličko jedinstvo."[7]

Očevidno, tu se nije radilo samo o nekom pojačanju želje za spasenjem odijeljenih Istočnjaka, nego baš o nekom izvanrednom događaju u kojemu se mladome redovniku otkrila volja Božja, kad se, eto, on toga tako jasno sjećao čitav život, i to vezano uz takvu pojedinost kao što je dan i godina!

Od toga dana njegovo srce nije više imalo mira. Činilo mu se kao da čitav veliki Istok, čitavo to mnoštvo narodâ, različitih politički, kulturno i osjećajno, ali uvučenih u odijeljenost od Crkve, pruža prema njemu ruke i zove ga u pomoć.[8] Gospodin ga je izabrao za spasenje tolikih naroda, i jasno mu je to dao znati. Nešto takvo znači zaista orijaški pothvat, tako da bi to moralo obeshrabriti svakoga koji bi pomislio da se dade na nj, ali je on čuo jasan glas Božji i htio je ispuniti to poslanje koje mu je Bog dao.[9]

»Gospodinov vjetar«

Čim je bio zaređen za svećenika, zamolio je on, pun oduševljenja, dopuštenje poglavara da se posveti ostvarivanju svojih snova. Ali su poglavari, kako smo vidjeli, mislili drukčije. Drukčije nije ni moglo biti, jer zdravlje i tjelesna konstrukcija oca Leopolda nisu dopuštali takav apostolat. No mladi

ćenje nesjedinjenih, posebno za obraćenje Slavena, Rusa i za jedinstvo odijeljenih Crkava s Rimskom katoličkom Crkvom. Mogu reći da su to divljenje prema njemu imali i poglavari i subraća... Što se tiče apostolske revnosti, a posebno obraćenja krivovjeraca, mogu reći da je to bila njegova misao vodilja, a mi smo govorili da je to bila njegova sveta ludost. Želim njegovu proslavu ne samo radi veće slave Božje nego također i zato jer sam uvjeren da to može koincidirati s povratkom Slavena odijeljenih od Rima. U Rijeci, gdje sam u trajnom dodiru s njima, postoji živa pobožnost prema ocu Leopoldu: njemu se utječu za milosti i na njihovu želju sada se na hrvatskom i slovenskom jeziku sprema kratak njegov životopis" (BP, str. 27-28).

6 Otac Leopold je uvijek pisao na latinskom svoje zavjete koji su povezani s povratkom Istočnjaka u katoličko jedinstvo.

7 AVP, Rukopisi, br. 52.

8 Otac Leopold u svojim bilješkama govori da je pozvan za spase: nje: "svog naroda — svog puka — svoje braće" ("... za otkupljenje svog naroda", 6. XII 1906. — AVP, Rukopisi, br. 1; "prinosim se za žrtvu za svoju braću", 27. VIII 1912. — AVP, Rukopisi, br. 11; "... za spas svoga naroda", 14. X 1936. AVP, Rukopisi, br. 49. Time on nije mislio samo na svoj hrvatski narod, jer taj je narod u većini katolički, već je mislio na sve istočne narode odijeljene od crkvenog jedinstva. U svojim bilješkama, govoreći o svom poslanju, više puta upotrebljava ove izraze: "... pozvan sam za spasenje svog naroda, to jest slavenskog naroda", 14. VIII 1936. — AVP, Rukopisi, br. 50: "... za otkupljenje odijeljenih istočnjaka", 29. X 1910. AVP, Rukopisi, br. 4; "... Obnavljam zavjet da ću se brinuti o jedinstvu Latinske Crkve s Grčkom", 19. I 1913. AVP, Rukopisi, br. 13; "... Danas obnavljam zavjet u vezi s apostolatom prema Istoku", 9. XII 1913. AVP, Rukopisi, br. 14.

9 Pitanje jedinstva svih kršćana posebno je postalo aktualno s papom Ivanom XXIII i II vatikanskim saborom. Otac Leopold je uistinu bio preteča toga velikog pokreta koji, po Kristovoj želji, treba stvoriti da bude "jedno stado i jedan Pastir".

redovnik ne bi to nikada bio u svome srcu priznao, jer njemu je Bog progovorio i pozvao ga na to veliko djelo: a zar se Bog nije jednoć poslužio slabašnim mladićem Davidom da obori diva Golijata? Ipak je poslušno sagnuo glavu pred onim što mu je bilo naređeno, moleći i čekajući da Bog ukloni poteškoće i da mu otkrije način kako će ostvariti poslanje koje mu bijaše povjerio. Tako je u službi poslušnosti prošao kroz različite samostane venecijske kapucinske provincije. Dva puta mu se učinilo da je blizu čas da se dade na posao, kad je kroz kratko vrijeme bio u samostanima u Zadru i Kopru, ali se svaki put sve brzo rasplinulo, i on se morao vratiti u venecijsku pokrajinu. Međutim, trudio se na različite načine kako bi se što bolje pripravio na ono što Bog od njega hoće te da spremi apostole za to veliko poslanje. U vrijeme kad je kroz četiri godine vršio službu ravnatelja u kapucinskom filozofskom studiju u Padovi, zapisao je ove riječi: "Svrha moga života mora biti da pripremim povratak odijeljenih Istočnjaka u katoličko jedinstvo ... Zato, dokle me poglavari ostave ravnateljem naših mladića, ja ću nastojati svim sredstvima, koliko bude razumno, da među njima spremim apostole koji će u svoje vrijeme izvršiti to djelo (21. VIII 1914)."[10]

Mnogi od studenata doista su prigrlili njegove plemenite ideale. Jedan od njih, otac Tarzicije iz Bovolona, pisao mu je godine 1939. iz Brazilije, gdje je djelovao kao misionar: "Pripremio sam za Vas jedno pismo o sjedinjenju Crkava da Vam reknem ovo: premda naše molitve na tu nakanu imaju, čini se, na Istoku malen ili nikakav uspjeh, ovdje u Braziliji mnogi grkoistočnjaci arapskog podrijetla lako prigrljuju našu vjeru, daju nam krstiti svoju djecu i hoće da budu podučena u nauci Rimske Crkve."[11]

Godine 1923. učinio je otac Leopold posljednji korak prema žuđenom Istoku. Bijaše poslan na Rijeku da bude ispovjednik za Hrvate i druge Slavene. Je li napokon kucnuo čas? Ne! ... Došao je samo trenutak kad će otac Leopold zadobiti potpunu jasnoću: odredba poglavara otkrit će mu kakva je volja Božja. Još nije prošao mjesec dana otkako boravi na Rijeci, kad mu kao grom iz vedra neba dođe pismo oca provincijala koje mu je naređivalo da se zauvijek vrati u Padovu. Provincijal, otac Odorik iz Pordenona, bijaše također duhovni vođa oca Leopolda, pa je tako poznavao do dna njegovu dušu i

[10] 21. VIII 1914. AVP, Rukopisi, br. 16. Na postupku je msgr Jeronim Botignon iznio: "Osobno sam poznavao oca Leopolda od 1924. godine, kad je kroz cijelu godinu dolazio svakog četvrtka u Veneciju da studente poučava hrvatski i slovenski. Sjećam se da je to vršio marljivo i s oduševljenjem, smatrajući da tako pripravlja redovnike za kuće koje je Red imao u slavenskim zemljama, a eventualno i za misije na Istoku" (BP, str. 235).

[11] AVP, kut. T, br. 2.

njezine čežnje; ali skup okolnosti, o kojima smo već govorili u ovoj knjizi, pokazao mu je jasno što je volja Božja u vezi s ocem Leopoldom, i on je to kao poglavar priopćio ocu Leopoldu. Među ostalim mu je pisao da ga podrži u kušnji: "Gospodin od Vas traži još jednu žrtvu i siguran sam da ćete još jednom ponoviti Ecce adsum i Fiat voluntas tua Božanskog Učitelja. Vas žele u Padovi. U tome nema ništa novo. I sveti je Ante htio propovijedati nevjernicima, da bude mučenik, ali je Gospodinov vjetar ponio na naše žale lađu na kojoj je svetac plovio put Afrike. Vidi se, dakle, da sveti Ante želi da mu budete blizu; prihvatite stoga volju Gospodnju i vratite se u svoje gnijezdo."[12] Ponovno smo donijeli taj odlomak pisma oca Odorika jer ima temeljno značenje u usmjerenju života oca Leopolda.

Otac Leopold posluša i vrati se odmah u Padovu. Bio je to svršetak snova! Ali ne! To je za nj bilo konačno i potpuno objašnjenje u čemu je njegovo pravo poslanje za spasenje istočnih naroda.

Žrtvovati samoga sebe

No već je kroz dulje vrijeme Božji plan zadobivao u njegovu duhu sve određenije crte. Već je on bio jasno shvatio da se Gospodin hoće poslužiti njime za velik plan, za suradnju u spasenju istočnih naroda, ali na jedan posve osobit način. Bog nije htio da otac Leopold osobno ide da propovijeda i obraća istočne narode uvjeravajući ih da se treba povratiti u jedini ovčinjak Rimske Crkve; Bog nije htio da on u tu svrhu piše knjige i rasprave; Bog je htio da se on žrtvuje da se postignu milosti za to veliko djelo. Neka drugi odlaze, neka propovijedaju, neka drugi govore, raspravljaju, pa možda pred svijetom i uberu slavu velikog događaja: otac se Leopold mora samo žrtvovati. Nije važno hoće li se znati sve to što on čini za odijeljenu braću; nije važno što će njegovo djelo, njegove suze, njegova krv, sve to što čini i što će učiniti, ostati zauvijek sakriveno: on se mora samo žrtvovati. To zna Bog koji mu je stavio u srce tu veliku odluku i koji ga je izabrao za to, i to je posve dosta! Samo Bog može razriješiti tolike poteškoće koje stoje na putu sjedinjenju — i nikakva ljudska radinost i zauzetost ne može to izvršiti! — A on, otac Leopold, imao je dužnost da svojom sakrivenom žrtvom, koliko mu je dano, zasluži to veliko Božje milosrđe.

On je velikodušno prihvatio i šutke se žrtvovao.

[12] Otac Odorik iz Pordenona, iz Villafranca Veronese, 11. studenoga 1923 (AVP, kut. O, br. 7).

Tko nema vjere, ne može razumjeti veličinu i zaslužnost toga čina, ali za vjernika je to najveće što jedan čovjek može učiniti, ne pred ljudima, nego pred Bogom. Svako dobro dolazi dušama od milosti Božje, pa zato više vrijedi onaj koji ga svojim žrtvama znade zaslužiti.

Čim je otac Leopold shvatio i razumio Božji naum, on ga prihvati u cjelini, i to ne radi neke slave ljudske, koja je mogla sasvim izostati, nego samo radi slave Božje. Shvatio je da Bog hoće *njegovu* žrtvu, i od toga trenutka on više nije ni s kime govorio o *svome* poslanju; jedini ispovjednik i pokoji prisan prijatelj bili su u to upućeni.[13] Htio je biti sličan Isusu koji se u muci sam žrtvovao za spas duša.

Tu su promjenu zapazila njegova braća. Fra Osvald iz Fontanive, kapucinski brat laik piše: "Godine 1907. bio sam namješten u samostanu Thiene zajedno s ocem Leopoldom. On mi je govorio o Istoku i preporučio mi neka se molim Gospi da mu dade milost da može ići obraćati nesjedinjene. Nakon nekoliko godina nađoh se s njime u Padovi i rekoh mu jednoga dana:

— Kako to, oče, da ste prije nekoliko godina silno željeli ići u misije i da ste o tome govorili s tolikim zanosom, a sada više ništa o tom ne govorite?

— Prije stanovitog vremena — odgovori on — imao sam prilike susresti i pričestiti jednu svetu dušu. Poslije svete pričesti reče mi ona: 'Oče, Isus mi je naredio da vam kažem da je svaka duša, koju vi ovdje ispovjedite, Vaš Istok!' Vidite, dakle, moj dragi — nastavi on sjajući od zadovoljstva — da me Bog hoće imati ovdje, a ne u misijama, kao što je htio svetoga Filipa imati u Rimu."[14]

Jednoga dana reče nekom prijatelju: "Ja sam rođen među narodom koji ne misli kao što mi mislimo, ali ja živim za nj. Molite Blaženu Gospodaricu da mi udijeli milost te, pošto izvršim svoje poslanje u Padovi, mogu svoje siromašne kosti

13 To nam tumači zašto o tome nije bilo svjedočanstava ni na biskupijskom ni na apostolskom postupku, premda već dosta govori i ono malo svjedočanstava koja su iznesena. Samo je jedan svjedok mogao ustvrditi da mu je sluga Božji često govorio o tome. To je msgr G. B. Dalla Zuanna, njegov redoviti pokornik: "Znam da je ocu Leopoldu silno ležalo na srcu širenje vjere, naročito među njegovim odijeljenim sunarodnjacima. O tome je često govorio i preporučivao da se u tu svrhu molim. Kad sam jednom bio u Rijeci radi nekog posla, na povratku mi je postavio brojna pitanja, pokazujući živo zanimanje i očitujući mi svoju želju da se posveti poslanju među tim narodima" (BP, str. 132). No uobičajena diskrecija sluge Božjega o toj *njegovoj* tajni bila je tolika da je njegov redoviti pokornik msgr Antun Bettanin mogao jedino reći: "Imam dojam da je otac Leopold jednom očitovao svoju želju za crkveno jedinstvo slavenskih pravoslavaca, koji su mu bili silno na srcu" (BP, str. 92).

14 AVP, kut. O, br. 3. To je otac Leopold rekao i msgru Gvidu Bellinciniju, koji se toga sjeća na postupku, pa je dao izjavu: "Bilo je poznato da je otac Leopold od mladih dana imao želju da se posveti radu za jedinstvo pravoslavaca u Kristovoj Crkvi. On mi je to i osobno potvrdio . . ." (BP, str. 143).

ponijeti među svoj narod, za dobro onih duša. Zasada ne mogu pobjeći iz Padove; ovdje me hoće, ali ja sam kao ptica u krletki: moje je srce uvijek tamo preko mora."[15]

Baš tako. On je shvatio da Gospodin hoće da on kroz čitav život ostane kao žrtva u jednoj sobici slušajući ispovijedi. I da će žrtva koju on izvrši obavljajući taj mučan i težak posao, biti ona otkupnina koju Bog od njega traži za spas odijeljenih Istočnjaka. Otac Leopold je to zapisao u više navrata. 12. IX 1935. napisao je u Vicenzi: " . . . svaka duša koja zatraži moju službu, bit će moj Istok."[16]

A 31. I 1941. pisao je opet: "Svaka duša koja bude trebala moju službu, bit će za mene kao neki Istok."[17]

I dalje se živo zanimao za sve što se odnosi na obraćenje istočnih naroda, ali o svojem zavjetu, o svojoj žrtvi za taj uzvišeni cilj, o tome nije više progovarao ni riječi. Tako je npr. gospođica Magdalena Bredo iz Padove, koja je radila na osnivanju instituta kojemu je glavna svrha bila povratak odijeljene braće u jedinstvo Crkve, imala uvijek oslonac i savjetnika u ocu Leopoldu, a istom je poslije njegove smrti saznala da je blaženik imao iste ideale i da se za njih žrtvovao kroz čitav život.[18]

Novo zvanje

Otac Leopold je osjetio kako ga Bog zove na veliko djelo, i to je bilo njegovo novo zvanje unutar njegova franjevačkog zvanja. Često je to samome sebi opetovao kao čovjek koji trajno doziva u svijest temeljnu ideju svoga života: ponovno i ponovno je to zapisivao na različite listiće, na sličice Marijine i svetaca, koje je držao na svome stolu ili u časoslovu, da mu posluže kao upozorenje na primljeni poziv kada god njegov pogled padne na te retke.

Ni najmanje nije dvojio o Božjemu pozivu. 2. veljače 1918. zapisao je ove riječi: "Vjerujem, zato i govorim: Krist Gospodin jest otkupljenje,[19] a ja — premda nedostojan njegov službenik — ipak sam uistinu službenik njegova otkupljenja glede odijeljenih Istočnjaka. Gospodine, ti znaš sve: ti si sam začetnik moje volje.[20]

Još je jasnije napisao u Padovi 22. srpnja 1923: "Na sjećanje. Pred Bogom sam siguran, kako iz pouzdanosti činjenica,

15 AVP, kut. IX, br. 13.
16 12. IX, AVP, Rukopisi, br. 44.
17 Na blagdan sv. Ivana Boska, 31. I 1941, AVP, Rukopisi, br. 60.
18 AVP, kut. B, br. 19.
19 1 Kor 1, 30.
20 AVP, Rukopisi, br. 32.

tako iz glasa moga ispovjednika, da sam po odredbi Providnosti, koja sve raspoređuje snažno i blago,[21] poslan za spasenje svoga naroda." A zatim, kao da samome sebi daje poticaje, nastavlja: "Sjeti se da si poslan na spasenje svoga naroda."[22]

A 11. kolovoza 1925. zapisao je u dva sata poslije podne: "Eto, po milosti Božjoj meni je sasvim jasno na kakvo sam djelo pozvan: to jest vidim da sam pozvan na spasenje svoga roda . . . "[23]

A 1937. godine, dok je bio u Veneciji, zapisao je: "Sama volja, sama želja više ili manje žarka da se postigne to dobro, to je sam Božji poziv kojim se Božja Providnost udostojala da me obdari . . . Pred Bogom više ne mogu dvojiti o tome da li sam pozvan ili ne da se trudim oko toga dobra. Ta mi je istina postala sasvim jasna."[24]

31. siječnja 1941. godine, na blagdan sv. Ivana Boska, napisao je: »Pred Bogom nema za me više nikakve sumnje: samim svojim serafskim svećeničkim zvanjem izabran sam za spasenje istočnoga naroda, to jest odijeljenih Istočnjaka. Radi toga moram odgovoriti božanskoj dobroti Gospodina našega Isusa Krista koji me se udostojao izabrati da se također po mojoj službi jednoć zbude ono božansko obećanje: 'Bit će jedan ovčinjak i jedan Pastir.'«[25]

Više puta mu je Gospodin posebnim znakovima dao ponovno razumjeti da je to doista Njegova volja i da mu se sviđa način kako ju je njegov vjerni sluga izvršavao. 7. listopada 1912. otac Leopold je zapisao: "Danas sam u svetoj pričesti po mnogo čemu i iz očevidnosti te istine shvatio da sam pozvan na djelo otkupljenja svoga naroda. To jest, Gospodin Isus i Djevica Marija hoće pasti zalutale ovce; oni hoće da među ostalima, koji su pozvani na to djelo, budem i ja."[26]

A 11. lipnja 1928. zapisao je: "Da ne zaboravim. Danas, 11. lipnja 1928, za vrijeme duhovne pričesti osjetih, ako se ne varam, kao neko čuvstvo da je Bog zadovoljan, po čemu sam mogao jasno razumjeti da sam ja samim svojim zvanjem pozvan na apostolat da se odijeljeni Istočnjaci vrate u katoličko jedinstvo."[27]

Taj isti osjećaj, da je Bog s time zadovoljan, mora da je imao još dva puta u tom istom mjestu, jer su na istom listu pored gornjeg zapisa pripisana još dva nadnevka: 19. lipnja 1928. poslije podne i 27. lipnja 1928. u 4 sata poslije podne.

21 Mudr 8, 1.
22 AVP, Rukopisi, br. 35.
23 AVP, Rukopisi, br. 36.
24 12. X 1937. u Veneciji u samostanu Presvetog Otkupitelja. AVP, Rukopisi, br. 53.
25 AVP, Rukopisi, br. 60.
26 AVP, Rukopisi, br. 10.
27 AVP, Rukopisi, br. 40.

Svrha njegova života

Nema sumnje, Bog ga je uistinu pozvao da svojim tihim žrtvovanjem surađuje za spasenje istočnih naroda. Otac Leopold je u tom pozivu vidio poseban uzvišeni Božji dar i htio je da to bude cilj njegova života, u koji će potrošiti sve svoje sile. To je samome sebi zapisao nebrojeno puta dirljivim riječima. Na žalost, mi možemo ovdje donijeti samo nekoliko navoda.

31. kolovoza 1908. dok se nalazio u sjemeništu u Vicenzi da kao ispovjednik bude na službu svećenicima koji su ondje obavljali duhovne vježbe, zapisao je ove riječi: "Pred Bogom i Bogorodicom Djevicom, danas sam se istinski obvezao, potvrđujući to prisegom, u znak počitanja prema Suotkupiteljici ljudskoga roda, da ću sve u svome životu — u skladu s poslušnošću svojim poglavarima — upravljati na spasenje Istočnjaka odijeljenih raskolom i zabludom."[28]

A 21. kolovoza 1914. pribilježio je svoju odluku riječima koje je potvrdio ponovno 3. kolovoza 1928. godine u 6 sati poslije podne dopisavši samo novi nadnevak: "Da ne zaboravim. 21. VIII 1914 — 3. VIII 1928. u 18 sati. Svrha moga života mora biti povratak odijeljenih Istočnjaka u katoličko jedinstvo, tj. moram sav smisao svoga života pred Bogom u vjeri i ljubavi Gospodina našega Isusa Krista, koji je pomirna žrtva za grijehe čitavog svijeta, tako usmjeriti da sa svoje strane, koliko je mojoj neznatnosti dano, nešto doprinesem zaslugom žrtvovanja svoga života za to tako veliko djelo."[29]

24. travnja 1915. zapisuje ove riječi: "Da ne zaboravim. Danas, tj. 24. IV 1915. služeći svetu misu, zavjetovao sam se našemu Gospodinu Isusu Kristu za povratak odijeljenih Istočnjaka u katoličko jedinstvo.

Budući da je Gospodin Isus pomirna žrtva za grijehe cijeloga svijeta,[30] On je također pomirna žrtva za te narode; želim, dakle, i odlučujem da svrha moga života, potpun smisao svega moga bivstvovanja bude da poslužim toj božanskoj ljubavi Krista Gospodina."[31]

Godine 1935, nalazeći se ponovno u sjemeništu u Vicenzi, zapisuje: " . . . u skladu s milošću svoga zvanja glede odijeljenih Istočnjaka obvezujem se zavjetom: ubuduće smisao svega moga života bit će da se što prije s obzirom na odijeljene

28 AVP, Rukopisi, br. 4.
29 AVP, Rukopisi, br. 16.
30 Usp. Iv 2, 2.
31 AVP, Rukopisi, br. 28.

Istočnjake ispuni ona riječ Gospodina našega Isusa Krista: Bit će jedan ovčinjak i jedan Pastir."[32]

1938, 28. listopada u Padovi: "... stoga slobodnom voljom prianjam uz Vječnu Odluku (jer to je moj osobni poziv). Sav smisao moga života bit će one božanske riječi: Bit će jedan Pastir i jedan ovčinjak."[33]

A malo prije smrti, 27. srpnja 1941, zapisuje ove retke: "Sav smisao moga života mora biti ova božanska činjenica, da i ja prema svojim mogućnostima nešto pridonesem da se jednom, prema razredbi božanske Mudrosti koja sve raspoređuje snažno i blago, odijeljeni Istočnjaci vrate u katoličko jedinstvo."[34]

Poseban zavjet

Otac Leopold se nije ograničio na to da čvrsto vjeruje kako ga je Bog posebno pozvao da radi za povratak odijeljenih istočnih kršćana, pa da je to njegovo pravo zvanje i da to mora biti svrha njegova života, nego je sve to htio posvetiti posebnim zavjetom, te tako sama sebe na osobit način na to obvezati kao na svetu dužnost. Zavjet! To je velika riječ, riječ koja obvezuje! Otac je Leopold veoma dobro shvaćao težinu i odgovornost te riječi, pa je ipak nije prestajao izricati sa sigurnošću, opetovati je i zapisivati upravo do dosade. Ne znamo točno kad je prvi put načinio taj zavjet, jer se, na žalost, izgubio velik dio svetih sličica i onih listića na kojima je on zapisivao te stvari samo za sebe i sa željom da drugi to ne vide. Sačuvalo ih se samo šezdeset i šest, ali je i to više nego dovoljno da spoznamo kako je otac Leopold žarko, kako često i s kakvom odlučnošću obnavljao taj svoj zavjet. Svaki je sat, okolnost, prigoda bila za nj pogodna: on je uzimao pero i pisao svoj zavjet. Ako mu vrijeme nije dopuštalo da novim riječima i mislima osvježi staru odluku, on bi pod zavjet, zapisan već nekada prije, pribilježio samo novi nadnevak, znak kojim je htio reći da obnavlja ono što je već napisano. Nekoliko je sličica i listića tako gusto ispunjeno nadnevcima da daju dojam kao da su pokriti hijeroglifima. Čovjek mora biti zapanjen nad takvom trajnom napetošću i odlučnošću volje koja neprestano ostaje uperena na veliko djelo. Kad čitav život oca Leopolda, tako pun uravnoteženosti, ne bi svjedočio protivno, čovjek bi bio sklon u toj upornosti vidjeti neku fiksnu ideju.[35]

32 12. X AVP, Rukopisi, br. 44.
33 Padova, 28. X 1938., AVP, Rukopisi, br. 65.
34 Padova, 27. VII 1941, AVP, Rukopisi, br. 65.
35 Već smo u bilješci br. 5 donijeli riječi ispovjednika oca Leopolda na postupku koje se odnose na mlade dane sluge Božjega: "Što se tiče apostolske revnosti, a posebno obraćenja krivovjeraca, mogu reći da je to bila

Prvi dokumenat o zavjetu nosi nadnevak 17. prosinca 1905. godine. Poslije slijede jedan za drugim, kroz sve godine, sve do predvečerja smrti, bez i jednoga trenutka nekog zastoja. To je zaista stvar koja mora svakoga čovjeka iznenaditi i ispuniti čuđenjem!

Evo nekoliko primjera.

"U ruke ispovjednika obnovio sam svoj zavjet uz prisegu 17. XII 1905."[36]

Godine 1906. na sličicu Marije od otkupa robova: "Zavjetom, potvrđenim zakletvom, obvezujem se Djevici Bogorodici, nazvanoj 'od otkupa robova', na rad za otkup njezine djece Istočnjaka."[37]

"Ja brat Leopold Marija ispovijedam pred Bogom, Djevicom Bogorodicom i svetima, da sam zavjetom obvezan da se brinem za povratak nesjedinjenih Istočnjaka u katoličko jedinstvo. Vicenza, u biskupskom sjemeništu, 20. IX 1911." (Na sličici sv. Leopolda).[38]

18. siječnja 1913. napisao je na sličici svetog Petra: "Obnavljam zavjet da ću se brinuti za jedinstvo Latinske Crkve s Grčkom."[39]

A 9. studenoga 1913. zapisao je na istoj sličici: "Danas obnavljam zavjet o apostolatu s obzirom na Istok."[40]

Na sličici sv. Pavla zapisao je 6. XI 1913: "Obvezujem se zavjetom, potvrđenim zakletvom, da ću ispunjavati ono što nedostaje mukama Isusa Krista s obzirom na odijeljene Istočnjake."[41] Na toj je sličici naznačeno još šest nadnevaka te iste godine.

Na sličici Marije Djevojčice, 21. IX 1916: "Pod nogama presvete Marije Djevojčice zavjetom se obvezujem da ću ispunjavati njezino materinsko poslanje prema nesjedinjenim Istočnjacima."[42]

njegova misao vodilja, a mi smo govorili, njegova sveta ludost." Msgr Josip M. Bianchini je iznio: "Otac Leopold je bio sav predan radu za ponovno sjedinjenje Istočnjaka i zbog svoga podrijetla", pa nastavlja: "Sjećam se da je i mene više puta pozvao da se molim za odijeljene Istočnjake ... . Za vrijeme svjetskog rata (možda 1916) jedan otac kapucin, koji je dolazio ispovijedati u sjemenište, reče da je otac Leopold sebi utuvio u glavu da ide među svoje slavenske narode, i da je zato lud. To pokazuje kako je on za tim živo žudio" (BP, str. 221-222). Da bismo protumačili taj sud, napominjemo da većina nije mogla prodrijeti u dušu sluge Božjega i mislili su da on taj apostolat želi vršiti jedino svojom fizičkom prisutnošću i izravnim radom. Isti svjedok je iznio: "Kao što sam već rekao, on je žudio da bude misionar među svojim sunarodnjacima" (BP, str. 227). Sigurno je mnogima neshvatljiv taj njegov misionarski apostolat među zidovima ispovjedaonice.
36 17. prosinca 1905. AVP, Rukopisi, br. 2.
37 AVP, Rukopisi, br. 3.
38 AVP, Rukopisi, br. 9. Vicenza, 20. IX 1911.
39 18. I 1913. AVP, Rukopisi, br. 13.
40 AVP, Rukopisi, br. 13.
41 AVP, Rukopisi, br. 14.
42 AVP, Rukopisi, br. 29.

Na sličici sv. Paulina iz Nole zabilježio je 11. veljače 1918. godine: "Sv. David, nadahnut od Boga, reče u Duhu Svetome: 'Vjerovao sam, zato sam i govorio.'[43] Tako i ja vjerujem Bogu, pa se zato opet zaklinjem i odlučujem: to jest obnavljam zavjete za povratak nesjedinjenih Istočnjaka u katoličku istinu."[44]

"Danas, 19. kolovoza 1928. obnavljam svoje zavjete za odijeljene Istočnjake. Milosrđe Božje neka se udostoji udijeliti mi što tražim."[45]

"Danas, 30. rujna 1935, na dan posvećen sv. Jeronimu, obnavljam sve i pojedine svoje zavjete za Istočnjake."[46]

"Posve jasno sam shvatio one božanske riječi: "Ja sam te uhvatio za ruku i ja sam te vodio, no ti me nisi upoznao.[47] U mome slučaju, moram pred Bogom držati da su rečene meni. I zato sam danas, 19. XII 1935. u 15 sati, u župnoj crkvi Sv. Križa, pred slikom Blažene Djevice Gospe od Zdravlja obnovio svoje zavjete za Istočnjake."[48]

A 18. kolovoza 1941. zabilježio je ove riječi: "Danas, 18. VIII 1940. pred Bogorodicom u crkvi Sv. Križa, obnovio sam zavjet za Istočnjake. Pred Bogom se zavjetom vežem da ću biti na službu našemu Gospodinu Isusu Kristu da bi se izvršilo ono božansko obećanje: Bit će jedan ovčinjak i jedan Pastir."[49]

S aktualnom nakanom

Lako je načiniti zavjet, ali treba zavjet i izvršiti. Otac Leopold uzimao je stvari ozbiljno. Budući da je spoznao kako ga Bog zove da se trudi za spasenje istočnih naroda, i budući da je taj svoj poziv utvrdio i posvetio posebnim zavjetom, on je htio da svoj zavjet ispuni na najsavršeniji mogući način.[50]

Prije svega, on se ustrajno trudio da sama sebe učini dostojnim božanskoga poziva kako bi preko njega Gospodin

43 Ps 115, 10; 2 Kor 4, 13.
44 11. II 1918. AVP, Rukopisi, br. 33.
45 AVP, Rukopisi, br. 44.
46 AVP, Rukopisi, br. 45.
47 Iz 42, 6.
48 AVP, Rukopisi, br. 47.
49 AVP, Rukopisi, br. 61.
50 Samo su neki svjedoci poznavali taj zavjet, a svi nisu mogli ni znati pravi predmet tog zavjeta. Naime, otac Leopold nije namjeravao osobno ići u misije na Istok (jer to nije o njemu ni ovisilo), već da radi kako može za jedinstvo Crkve. Msgr Hijacint Ambrosi je izjavio: "Načinio je osobit zavjet da će se zalagati za ponovno sjedinjenje odijeljene istočne braće. Taj zavjet nije mogao obdržavati nego željom, žarkom molitvom i žrtvovanjem cijeloga svog života" (AP, str. 9). U to je više bio upućen otac Bernardin Lago: "Što se tiče širenja vjere, otac je Leopold već od malih nogu osjetio poziv na apostolat za ponovno sjedinjenje slavenskih pravoslavaca. Njegova je želja bila da kao svećenik pođe u zemlje Istoka i vrši svoj apostolat. Budući da nije to mogao činiti, namjenjivao je svoj rad u ispovjedničkoj službi, misu i svoje molitve za ponovno sjedinjenje pravoslavaca, i to sa zavjetom koji je više puta obnovio" (AP, str. 21-22).

mogao izlijevati milosti na te duše koje su daleko od jednog ovčinjaka. 23. travnja 1910. napisao je na sličicu koja prikazuje božanskoga Otkupitelja kako blagoslivlja sve narode svijeta: "Želim postati izabrana posuda da bude jedan ovčinjak i jedan Pastir."[51] A 22. srpnja 1923. upravlja samome sebi ove riječi: "Što svetijim načinom budeš ispunjavao svoju dužnost, to će obilniji biti učinak na spasenje naroda Istoka."[52]

U izvršenju toga zadatka on je uložio najveće zalaganje i žar. Nije dopustio da ostane bez učinka nijedan poticaj Božje milosti. Evo kako izražava oganj što je plamtio u njegovoj duši 21. svibnja 1914. u 7 sati navečer napisao je na sličici časnog Dominika od Majke Božje, pasioniste: "Božanskom vjerom držim da si ti, Blažena Djevice, veoma zabrinuta za odijeljene Istočnjake: Ja silno želim biti na službu tome tvome materinskom čuvstvu."[53]

A 3. studenoga iste godine napisao je na sličicu Majke Božje od trajne pomoći: "Htio bih svojom krvlju pisati svoje zavjete: Blažena Djevice, neka ti bude mila moja želja."[54]

To su rečenice koje nisu bile samo iskre časovitog raspaljenja, nego stvaran izraz duše koja je živjela u trajnoj napetosti i neprekidnom naprezanju oko ostvarenja velikog djela. Na to je djelo otac Leopold upravljao sve svoje čine, ali ne nekom općenitom virtualnom nakanom, nego trajnim naporom aktualne nakane. Ne tako da bi tu nakanu načinio jedanput na dan ili jedanput u svakom satu, nego se trudio da baš svaki svoj čin pojedinačno i svjesno prikaže Bogu na nakanu da zasluži tu neizmjernu milost povratka nesjedinjenih, koju je smatrao smislom svoga života. I nije se zadovoljavao da to čini samo u srcu, nego je to svaki čas zapisivao, kako bi sigurnije i bolje držao na pameti što mora i što hoće izvesti.

U njegovim zapisima nalazimo zabilježeno kako je on obnavljao svoju nakanu na sasvim različitim mjestima: u samostanu u Padovi, u bazilici sv. Justine pred slikom Gospe Konstantinopolske, u župnoj crkvi Sv. Križa, blizu samostana, pred slikom Gospe od Zdravlja i pred oltarom sv. Antuna; u padovanskoj katedrali pred oltarom sv. Grgura Barbariga; u župi sv. Tome u Padovi; u sveučilišnom zavodu Antonianum u Padovi, kamo je dolazio ispovijedati; u kapucinskom samostanu u Veneciji; u biskupskom sjemeništu u Vicenzi; u Gospinu svetištu Monte Berico; u kapucinskom samostanu u Noli.[55] Jasno se vidi da ga ta misao nije nikada napuštala, da

51 AVP, Rukopisi, br. 8.
52 AVP, Rukopisi, br. 35.
53 AVP, Rukopisi, br. 17.
54 AVP, Rukopisi, br. 20.
55 Usp. AVP, Rukopisi, br. 4, 5, 7, 9, 12, 15, 17, 23, 33, 34, 35, 38, 39, 44, 45, 53 i 57.

mu je bila uvijek prisutna, da je bila upravo kao oko koje je osvjetljavalo svaki njegov čin da ga upravi prema željenoj svrsi kako bi mu time bila dana najveća vrijednost pred Bogom.

Donosimo samo dva navoda, jer su svi u jednakom tonu. 14. srpnja 1926. godine zapisuje: "Zavjetujem se da ću iz trenutka u trenutak sa svim marom raditi za spasenje nesjedinjenih Istočnjaka, prema načinu koji sam sebi predodredio."[56]

A 21. lipnja 1940: "Zavjetom se obvezujem da ću kroz čitav svoj život, svaki trenutak, sa svim marom, koliko mi moja slabost bude dopuštala, sav smisao svoga života upravljati za povratak nesjedinjenih Istočnjaka."[57]

Način obdržavanja zavjeta

Predavši se sasvim volji Božjoj, koja je od njega tražila da radi za spasenje istočnih naroda, potvrdivši zavjetom i prisegom predanost svoje volje božanskoj volji, otac Leopold je mnogo razmišljao na koji će način moći ostvariti primljeno poslanje. Nakon mnogog razmišljanja i mnogih molitava, i pošto je pitao za savjet svoga ispovjednika i duhovnog vođu, on je našao pravi put.[58]

Tako je zacrtao samome sebi ono što je on nazivao svojim *načinom,* ili dapače, svojim *skromnim načinom* rada za spasenje istočnih naroda.[59]

Sastojalo se to u ovome: svakoga pokornika koji priđe k njemu da se kod njega ispovijedi, on će primiti kao da je jedan od pripadnika istočnih naroda, koji se po njegovu posredništvu vraća u Rimokatoličku Crkvu. Sve što bude učinio za tu svaku pojedinu dušu, sve će to prikazati Bogu da postigne povratak jednoga od svoje istočne nesjedinjene braće u jedinstvo Crkve. Njegovo je djelovanje imalo, prema tome, dvostruku aktualnu nakanu: učiniti dobro ovoj jednoj duši koja je stajala pred njim kao pokornik, i ujedno u ovoj duši spasiti jednu dušu između one djece Crkve koja su daleko od jednoga ovčinjaka Kristova. Njegovi zapisi razjašnjavaju tu misao:

56 AVP, Rukopisi, br. 34.
57 AVP, Rukopisi, br. 57.
58 "Obnavljam svoj zavjet koji sam više puta pod zakletvom potvrdio pred svojim ispovjednicima", 2. XII 1906, AVP, Rukopisi, br. 1; "Pred ispovjednikom sam obnovio pod zakletvom svoj zavjet", 17. XII 1905, AVP, Rukopisi, br. 2; "Pred Bogom iz samih činjenica i iz glasa mog ispovjednika jasno mi je da sam poslan za spas svoga naroda", Padova, 22. VII 1923, AVP, Rukopisi, br. 35.
59 "Učinio sam zavjet da ću se, koliko mi to bude moguće, brinuti za ponovno sjedinjenje odijeljenih Istočnjaka", 20. IX 1911, AVP, Rukopisi, br. 9; "Zavjetujem se da ću sve sile svoga života uložiti za ponovno sjedinjenje odijeljenih Istočnjaka, na način koji mi je predložen", 8. IX 1927, AVP, Rukopisi, br. 38.

"Obnavljam svoje zavjete (za povratak Istočnjaka): kao zalog neka bude pomaganje dušama."[60] "Svaka će duša, koja zatraži moju službu, biti moj Istok."[61] "Moram izvršavati svoje dvostruko poslanje, to jest spasenje svoga naroda brinući se oko duša vjernika po sakramentu pokore."[62]

Poslušnost i molitva

Taj posao — posvetiti se sasvim spasenju duša u ispovjedaonici, nije za oca Leopolda bio samo čin ljubavi koji mu je u srcu zapalila ljubav Božja nego je to bio također čin poslušnosti izričitoj volji njegovih poglavara. Za svakog pokornika koji je kleknuo preda nj, otac Leopold obnavljaše nakanu da to čini iz poslušnosti. Saslušati, ojačati i utješiti svaku pojedinu dušu, to je za nj bio čin poslušnosti, a zaslugu toga čina prikazivao je Bogu da zadobije veliku milost povratka Istočnjaka u Petrov ovčinjak. Otac je Leopold dobro poznavao vrijednost poslušnosti; temeljito je prostudirao duh sv. Franje u vezi s tom krepošću, a također duh sv. Ignacija Lojolskog, koji je tako veličajno izražen u njegovoj poslanici o poslušnosti.[63] Da bi bolje proučio tu poslanicu, pravo remek-djelo o kreposti poslušnosti, otac ju je Leopold čitavu vlastoručno prepisao i trajno je držao u svojoj ispovjedaonici. Shvatio je da nijedan ljudski čin, načinjen po vlastitoj volji, ma kako se činio kreposnim, nikada nije tako mio Bogu kao čin poslušnosti svojim poglavarima, učinjen iz ljubavi prema Bogu. On je znao da ima u ruci moćno oružje za spasenje istočnih naroda, mnogo moćnije nego što bi bile propovijedi koje bi on mogao držati ako bi osobno otišao u istočne zemlje, moćnije od knjiga koje bi mogao napisati — poslušnost. On je to znao i time se služio kao pravi vještak. O tom je mislio i to je zapisivao sa živim zadovoljstvom: "Zavjetujem se da ću kroz sve vrijeme svoga Života, u duhu serafskog oca Franje i po načelima blaženoga oca Ignacija Lojolskog, raditi za vječno spasenje istočnog puka, sa svim marom, svaki trenutak (10. X 1925)."[64]

I opet: "Vežem se zavjetom, u skladu s poslušnošću svojim poglavarima, da ću sve sile svoga života potrošiti za povratak nesjedinjenih Istočnjaka u katoličko jedinstvo. 2. IX 1914."[65]

60 AVP, Rukopisi, br. 43.
61 12. XI 1935, AVP, Rukopisi, br. 44.
62 25. IX 1936, AVP, Rukopisi, br. 50.
63 Thesaurus spiritualis Societatis Jesu. Tipys poliglottis Vaticanis, 1948, Usp. Epistola S.P.N. Ignatii de virtute obedientiae, str. 457 sl.
64 10. X 1925. AVP, Rukopisi, br. 37.
65 2. IX 1914. AVP, Rukopisi, br. 19.
66 AVP, Rukopisi, br. 4.

U rujnu 1928: "Zavjetom se obvezujem da ću sve sile svoga života upotrijebiti, u skladu s poslušnošću svojim poglavarima, za otkupljenje nesjedinjenih Istočnjaka."[66]

Drugo sredstvo za izvršenje zavjeta bila je neprekidna molitva da Gospodin iskaže milost toga velikog događaja. Mi smo već vidjeli koliko i kako je on molio: nema sumnje da je veći dio njegovih molitava bio upravljen prema tome cilju.

Poticao je također svoje pokornike, s kojima je bio u užim prijateljskim vezama, da mole za tu veliku stvar.

Reče jednoć jednome od njih: "Naši su oci molili, mi molimo, drugi će poslije nas moliti, i ja se nadam da nije daleko dan kad će biti samo jedan ovčinjak i jedan Pastir."[67]

Prikazao je sebe kao žrtvu

Ne samo da je otac Leopold zavjetom posvetio svoj život za otkupljenje istočnih naroda i da je za tu milost neprekidno izlijevao svoje molitve pred Gospodinom nego ga je njegovo plemenito srce ponijelo također mnogo dalje: on je sebe prikazao kao žrtvu za svoju braću. 27. kolovoza 1912. zapisuje na sličicu sv. Ignacija Lojolskoga: "Upoznavši veličinu božanske ljubavi prema nama, evo ja se prikazujem kao žrtva za svoju braću."[68]

A 18. listopada iste godine, na sličicu sv. Josipa: "Evo, pišem pred Bogom: po milosti koja mi je dana opet obnavljam svoje zavjete i prikazujem samoga sebe kao žrtvu za otkupljenje istočne braće."[69]

I zaista, otac Leopold bijaše žrtva. Tko je pročitao onaj dio ovoga životopisa u kojem se govori o njegovoj junačkoj požrtvovnosti u ispovjedaonici kroz više od pedeset godina, trajnim trpljenjima koja je podnosio s tolikim predanjem, da ne reknemo s radošću; tko ima na pameti da kroz čitav život nikad nije počivao više od pet sati na dan, a ostalih je devetnaest sati trošio na ispovijedanje i molitvu, taj će dobro razumjeti da se za to da netko bude žrtva zaista ne može zahtijevati više.[70]

67 BP, str. 131.
68 AVP, Rukopisi, br. 11.
69 AVP, Rukopisi, br. 14.
70 Ne smijemo zanemariti ni posebnu muku koju je ocu Leopoldu prouzrokovalo silno žaljenje što ne može izravnije vršiti svoj apostolat na Istoku, premda je on to svojom krepošću znao nadvladati. Njegov bolničar je izjavio na postupku: "Posebnu je ljubav imao prema pravoslavnima. Jednog ga puta zatekoh gdje plače što ne može ići u misije, ali mi reče: 'Valja ići u misije plačući!' Znam da se trudio da nauči istočne jezike u nadi da će ga poglavari poslati u misije" (AP, str. 189).

Žrtva s Isusom na oltaru

Ipak, poglavito sredstvo kojim je otac Leopold bio siguran da će postići velik događaj povratka odijeljenih Istočnjaka u jedinstvo Crkve, bijaše prinošenje svete mise. Mi smo već vidjeli kako je otac Leopold imao uzvišeno shvaćanje o svetoj euharistijskoj žrtvi i kako ju je učinio središtem svega svoga duhovnog života. Živa njegova vjera govorila mu je da u svetoj misi prikazuje Bogu tako velik dar da može biti siguran da će postići sve što god zatraži od Boga, jer sve što bi on mogao zatražiti, nije ništa u usporedbi s onim što prikazuje. Prikazujući Bogu taj veliki dar, on je bio čvrsto uvjeren da na najsavršeniji mogući način ispunjava svoje poslanje u odnosu na istočne nesjedinjene kršćane.

U vezi s time on je imao vrlo jasne pojmove, mada ih nije izricao u tradicionalnim teološkim terminima, jer je, uostalom, te misli zapisivao samo za sebe, ne pomišljajući nikada da bi ti reci mogli kada biti objelodanjeni.

2. kolovoza 1923. zapisao je kao poticaj samome sebi: "Imaj u vidu da si poslan za spasenje svoga naroda, ali ne kao da si mu to spasenje ti zaslužio, jer je Gospodin Isus umro za duše, a ne ti. Ti si poslan kao službenik; zbog toga možeš reći da si poslan što se zasluga tiče, samo u ovom smislu: što svetije budeš izvršavao svoju službu, to će plodniji biti učinak. Razmotrivši te istine, jasno slijedi što treba činiti."[71]

Htio je reći da zasluga žrtve svete mise proizlazi samo iz nekrvne žrtve Isusove i da je svećenik samo službenik preko kojega se prikazuje Isus; ali je također znao da je primjenjivanje tolikih zasluga dušama povezano sa svetošću i savršenošću službenika. I zato je želio služiti svetu misu sa što većom savršenošću, da bi milost Isusove žrtve u što obilnijoj mjeri bila primijenjena na veliku stvar: to je bila njegova vlastita zasluga, što ju je htio sjediniti sa zaslugom Krista Žrtve.

Godinu dana prije smrti piše: "Moram odgovoriti božanskoj dobroti Gospodina našega Isusa Krista, koji se udostojao mene obradovati, da se također po meni kao službeniku jednoć obistini ono božansko obećanje: Bit će jedan ovčinjak i jedan Pastir. Kažem: po mojoj službi, ukoliko se, dok služim svetu misu na tu nakanu, božanska ljubav prikazuje za same nesjedinjene i tako se izvršava njihovo otkupljenje. Na blagdan sv. Ivana Boska, 31. I 1941."[72]

71 Padova, 22. VIII 1923, AVP, Rukopisi, br. 35.
72 31. I 1941, AVP, Rukopisi, br. 60.
73 AVP, Rukopisi, br. 48.

Uzvišeni plod svete mise biva primijenjen na duše za koje se misa prikazuje, ali otac Leopold nije mogao božansku žrtvu primjenjivati svaki dan, kako bi on bio želio, za veliku stvar koja mu je bila na srcu, jer su mu pravednost, ljubav i poslušnost u najviše slučajeva naređivale drukčije. Ipak je dvaput na mjesec mogao to učiniti slobodno, jer kapucinski svećenici po svojim pravilima imaju pravo da smiju nekoliko misa na mjesec prikazivati po svojoj nakani, kako mi se sviđa. Otac Leopold je u tim slučajevima obično namjenjivao misnu nakanu za povratak odijeljenih Istočnjaka u katoličko jedinstvo.

No to nije bilo dosta njegovu žaru, pa je zato želio da bi na najveći mogući način mogao iskoristiti ono veliko blago koje je svako jutro bilo u njegovim rukama kod obavljanja božanskog otajstva. Misa ima pred Bogom neizmjernu vrijednost: zato je otac Leopold odlučio da — zadovoljivši pravednost i ljubav primjenjivanjem misne nakane — prikaže Gospodinu za svoju veliku stvar misne nakane koje su mu preostale.

Evo kako on sam to izražava u zapisu od 19. X 1935: "Zavjetom se obvezujem: koliko god puta budem obavljao žrtvu, osim ako budem spriječen pravednošću ili pijetetom, sav će plod svete žrtve biti za povratak odijeljenih Istočnjaka u katoličko jedinstvo. A kada mi pravednost ili pijetet budu dopuštali drugo, tada će — ne dirajući u pravednost i pijetet — sav plod koji preostaje biti za tu svrhu."[73]

S još većom jasnoćom otkriva nam se taj unutarnji svijet, što ga je vjera čudesno izgradila u srcu oca Leopolda, u zapisu od 28. rujna 1931: "Danas sam imao milost da prikažem svetu misu na glavnom oltaru bazilike Blažene Djevice Marije na Monte Berico.

Jasno mi se otkrila rasporedba Božje milosti glede ljudskog spasenja: Krist jučer, danas, On i u vijeke. Bez mene ne možete ništa učiniti. Evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.[74]

Zbog toga je moja želja da zaslužujem povratak odijeljenih Istočnjaka u katoličko jedinstvo samo božansko djelovanje kojim se Krist udostojao također po mojoj službi spasavati one narode; to jest: ne povrijedivši moje slobode po najslobodnijoj mojoj volji prikazuje se on na svetom žrtveniku za njihov spas, tako da se ja sam, svjesno i dragovoljno, najslobodnije pokoravam samim vječnim odredbama.

Tako Krist Bog, ne potvrđujući ni najmanje ljudsku slobodu, njoj zapovijeda, nju pokreće kako hoće.

74 Heb, 13, 8; Iv 15, 5; Mt 29, 20.

Stoga danas obnavljam svoje zavjete za odijeljene Istočnjake, i kao da opet iznova započinjem."[75]

Otac je Leopold, nakon dugog naprezanja, shvatio da je poziv da radi za povratak odijeljenih Istočnjaka njegov čisto osobni poziv. Zato je, kako smo vidjeli, razvijao to djelo sasvim sam, u tišini svoje duše. Ipak, toliki žar nije mogao ostati potpunoma sakriven; kadikad bi što od toga priopćio kojoj povjerljivoj duši. Reče jednoga dana nekom prijatelju: "Ja se osjećam pozvanim da radim za dobro pravoslavnog Istoka. Gospodin Bog mi je dao po svojoj divnoj Providnosti za to sredstvo u svetoj misi. Pomozite mi i Vi slušajući svetu misu i primajući svetu pričest, imat ćete istu plaću kao i ja, jer je tolika plaća proročka, kolika je i onoga koji pomaže proroka. Nikad nemojte zaboraviti da je svaki čovjek dužan spasavati svoju braću."[76]

Jednoga dana, pošto je prikazao svetu misu za Istočnjake, reče istome prijatelju: "Jutros sam prikazao svetu misu za svoj narod." A onda doda, čineći odlučnu kretnju rukom i rasvijetljen u licu: "I siguran sam da su one duše već osjetile učinak tolike žrtve!"[77]

Po Mariji

Drugo sredstvo za ostvarenje svoga poslanja s obzirom na odijeljene istočne kršćane vidio je otac Leopold u pobožnosti prema Blaženoj Djevici. Već smo vidjeli koliko je on ljubio nebesku Majku, kakav je pojam imao o njezinoj pravoj veličini i kako je sinovsko pouzdanje osjećao prema njoj. Milost te nježne pobožnosti prema presvetoj Djevici on je stavio u prilog velikog djela koje mu je bilo na srcu.

No ni tu nije htio ostati u okvirima nekog neodređenog sentimentalizma, već je sve oslonio na solidna načela marijanske teologije. Evo njegovih riječi: "Vjerovao sam, zbog toga sam i govorio, rekao je već prorok. Te riječi, od Boga nadahnute, s pravom je apostol sebi prisvojio. Stavivši kao osnovicu božansku vjeru, i ja ih sebi prisvajam.

Vjerujem u ovo učenje katoličke vjere: Preblažena Djevica Marija jest druga Eva, kao što vjerujemo da je Krist drugi Adam.[78] Zbog toga vjerujem da u Crkvi postoji također trajna materinska providnost Preblažene Djevice Marije i da po zapovijedi, koja joj je dana od Sina dok je umirao na križu: Evo

75 AVP, Rukopisi, br. 43.
76 Usp. Sir 17, 12; AVP, kut. VIII, br. 32.
77 AVP, kut. IX, br. 35.
78 Usp. 1 Kor 15, 22.

ti sina, evo ti Majke,[79] u nebu zajedno sa svojim Sinom, koji uvijek posreduje za ljudski rod, i ona posreduje za nas kod Oca, tako da na nebu dovršuje ono što je činila pod Sinovljevim križem . . .

Tolikom je ljubavlju, tolikom skrbi za ljudski rod prožeta Presveta Djevica, da je ona sama žrtva svoga srca, zbog svoje ljubavi prema nama. No budući da je ta njezina ljubav prema nama zajamčena blaženom ljubavlju Boga, ona puninom svoga blaženstva i zagovora radi na ljudskom spasenju. Tako mi, kao što kod Oca imamo svoga Odvjetnika Gospodina našega Isusa Krista,[80] imamo također kod Sina Odvjetnicu, koja kod Sina i zajedno sa Sinom kod Oca, zagovarajući, radi na ljudskom spasenju."[81]

A ta ljubavi puna briga Djevičina za ljudski rod, osjećao je to otac Leopold, na poseban se način odnosi na odijeljene istočne kršćane da bi se vratila u jedinstvo Crkve. U 7 sati navečer 21. svibnja 1914. zapisao je otac Leopold ovo: "Božanskom vjerom držim da si ti, Blažena Djevice, veoma zabrinuta za odijeljene Istočnjake: ja silno želim biti na službu tome tvome materinskom čuvstvu. Zato tom djelu posvećujem sva nastojanja svoga života. To neka bude moja životna dužnost."[82]

On je htio sve svoje čine staviti u ruke Marijine, da bi tako na neki način pomogao da se ostvari materinska želja njezina srca. Zapisao je 3. svibnja 1915:

"Izraz moga vječnog štovanja i čašćenja Djevice Marije bit će ovo: svim silama svoga života ispunjavati njezino materinsko poslanje prema odijeljenim Istočnjacima."[83]

Obraćajući se izravno presvetoj Djevici, pisao je: "Preblažena Djevica Marijo, ja brat Leopold Marija, da izvršim tvoje poslanje glede istočnih naroda u onom dijelu u kojem ja po milosti Božjoj imam izvršiti tvoje poslanje, zavjetujem se . . ."[84]

Otac Leopold je imao jasan pojam o poslanju Marijinu, koje je sasvim drukčije od njegova poslanja, jer ona je suradnica i pomoćnica u otkupljenju, prava suotkupiteljica s Kristom Gospodinom, a on je pozvan samo kao službenik. I kao takav on je sve svoje čine htio predati Djevici. Zapisao je dne 27. studenog 1911: "Krist Gospodin i Blažena Djevica su pred Bogom Ocem naši odvjetnici, svaki na svoj poseban način. A ja pred Bogom izjavljujem da sam službenik njih oboje. Obvezujem se na tu službu zavjetom i prisegom."[85]

79 Iv 19, 26-27.
80 1 Iv 2, 1.
81 Bez mjesta i nadnevka, AVP, Rukopisi, br. 66.
82 AVP, Rukopisi, br. 17.
83 Padova, 3. V 1915, AVP, Rukopisi, br. 26.
84 Padova, 10. X 1925, AVP, Rukopisi, br. 32.
85 Padova, 27. XI 1911, AVP, Rukopisi, br. 12.

I on je neprekidno opetovao to prikazivanje svoje službe Blaženoj Djevici. Dosta je bilo da mu dođe pod ruku kakva sličica Marijina ili kojega sveca koji je bio poseban Marijin štovatelj, i on je odmah običavao na nju zapisivati svoj zavjet Suotkupiteljici. Kada god je posjetio koje Marijino svetište ili ušao u koju crkvu, on bi zastao pred njezinom slikom i uronio u molitvu; čim bi se vratio u samostan, zapisivao bi opetovano svoj zavjet dodavajući da ga je obnovio pred Djevicom u njezinu svetištu ili pred njezinom slikom.[86]

Tolika upornost, kojom je ponavljao Blaženoj Djevici svoju odluku da se žrtvuje za spasenje pravoslavnih naroda, svjedoči da je njegov žar za tu svetu stvar bio zaista izuzetno velik i neobičan. Kad je mislio da njegovi napori nisu dostatni i kad mu se činilo da mu životne prilike onemogućuju da se djelu, na koje se osjećao pozvanim od Boga, posveti onako kako bi bio želio, on se obraćao svojoj dobroj nebeskoj Majci i s djetinjim je povjerenjem pisao: "Ti vidiš u kakvim se okolnostima odvija moj život, kakve me tjeskobe pritišću: udostoj se, molim te, preuzeti moju stvar u svoje ruke. Padova, 7. X 1925."[87]

Kako bi mogla nebeska Majka ne obazreti se na tolik žar, toliku ljubav, toliko pouzdanje u nju za spasenje duša koje se nalaze daleko od Kristova ovčinjaka?

»Sigurno će se dogoditi«

Samo vjera, duboka i nepokolebiva vjera podržavala je oca Leopolda u trajnom zalaganju oko tog sakrivenog djela, koje ga je stajalo suza i krvi. I ta ista vjera davala mu je čvr-

86 Prosinac 1906, na sličici svetog Nikole; 23. srpnja 1907, na sličici Gospe od mira; 31. kolovoza 1908, u sjemeništu u Vicenzi; 18. listopada 1908, na sličici Gospe od nagrade (Mercedes); 20. rujna 1911, na sličici svetog Leopolda; 23. kolovoza 1913, na sličici Majke Božje (na toj je sličici obnovio svoj zavjet još četiri puta u toj godini, kako se vidi iz kasnije dopisanih nadnevaka); 27. studenoga 1912, na sličici svete Elizabete; 6. veljače 1913. na sličici sv. Pavla apostola (na toj sličici je obnovio zavjet još četiri puta, kako se vidi iz kasnije dopisanih nadnevaka); 7. listopada 1913, na sličici svete Justine; 21. svibnja 1914, na sličici Časnog Dominika od Majke Božje, pasionista; 2. rujna 1914; na sličici svetog Stjepana, ugarskog kralja; 2. studenoga 1914, na sličici Majke Božje od trajne pomoći; 12. studenoga 1914, na sličici svetog Petra Klavera; 27. prosinca 1914, na sličici Dobrog Pastira; 3. svibnja 1915, na sličici Gospe Pastirice; 26. rujna 1916, na sličici Marije Djevojčice; 13. listopada 1917, na sličici Presvete Bogorodice; 10. listopada 1925, na malom listiću papira; 18. rujna 1927, u isusovačkom zavodu, na malom listiću papira, na kojem je, kako se vidi iz dopisanih kasnijih nadnevaka, još tri puta obnovio svoj zavjet; 27. kolovoza 1931. na malom listiću papira u sjemeništu u Vicenzi; 9. studenoga 1935, na sličici Gospe Konstantinopolske; 19. prosinca 1935 godine, na sličici Gospe od zdravlja; 26. prosinca 1935, na malom listiću papira; 29. lipnja 1936, na malom listiću papira; 18. lipnja 1937, na malom listiću papira; 13. listopada 1938, na malom listiću papira; 28. listopada 1938, na sličici Bezgrešne; 28. veljače 1940, na sličici svetog Gabrijela od Prežalosne Gospe; 21. lipnja 1940, na malom listiću papira; 18. srpnja 1940, na sličici Gospe od Zdravlja; 31. siječnja 1941, na sličici svetog Ivana Boska· 27. lipnja 1941, na sličici Presvetog Srca i na jednom listiću bez nadnevka (AVP, Rukopisi).
87 Padova, 7. X 1925, AVP, Rukopisi, br. 37.

sto osvjedočenje da će njegove žrtve zaista ubrzati toliko željkovano ponovno ujedinjenje istočnih kršćana s Rimskom Crkvom. Otac je Leopold u to bio siguran.

Godinu dana prije smrti pisao je svome duhovnom vođi ocu Odoriku iz Pordenona ove riječi, pune proročkog predskazivanja: "Meni je Istok uvijek pred očima i osjećam se od Gospodina pozvanim da svetu Tajnu uvijek služim — *ne povrijedivši pravednost i pijetet, već prema okolnostima*[88] — u tu svrhu, da se u svoje vrijeme ispuni veliko obećanje: jedan ovčinjak i jedan Pastir. *I sigurno će se dogoditi.*" Zatim nastavlja: "Evo kako ja mislim: Gospodin potiče nas, svoje službenike, da njegove zasluge namjenjujemo za odijeljene Istočnjake, to jest on moli za njih ukoliko mi namjenjujemo svetu Tajnu na tu nakanu. On sam, dakle, moli preko nas; a mi znamo po samoj njegovoj božanskoj riječi da Bog Otac uvijek uslišava njegovu molitvu.[89] *Stoga će se velika činjenica neosporno dogoditi.* Moja je, dakle, dužnost da i ja pripomognem da se veliko proročanstvo ispuni u svoje vrijeme. Eto, to je čitava moja duša."[90]

Dobrota Presvete Djevice i njezina materinska zabrinutost za istočne kršćane, koji prema njoj gaje tako veliku pobožnost, bijahu za oca Leopolda nepogrešivo jamstvo da će se oni vratiti u katoličko jedinstvo. Pisao je: "O Preblažena Djevice, ti si u svome hvalospjevu zapjevala: Primi Izraela slugu svojega, sjećajući se milosrđa svoga.[91] Tako i ja sada držim da će se dogoditi ujedinjenje odijeljenih Istočnjaka. Padova, 27, I 1915."[92] Zapisao je to na sličicu Dobroga Pastira.

Godine 1910. pisao je jednom prijatelju: "Što više ulazim u godine, sve više bivam osvjedočen o potrebi apostolata molitve u prilog nesjedinjenih Istočnjaka.

Presveta Djevica, koju ti narodi posebnom pobožnošću štuju, svakako gaji i gajit će za njih sasvim posebnu brigu, pa će im izmoliti od svoga Božanskoga Sina dar prave vjere.

I sada, budući da nam, po redu od Boga ustanovljenom i po redovitom toku Božje Providnosti, svako dobro dolazi po molitvi, svaki koji bude molio za taj cilj, postat će sluga i oruđe te božanske Providnosti, a ujedno će, u pravom smislu riječi, postati aktivno oruđe i sluga materinskog Srca Majke Božje za te narode koji su skrenuli s pravoga puta.

Kršćanin koji bude imao tako velikodušno srce i koji bude vršio taj apostolat, postići će svako dobro kod Boga."[93]

88 Potcrtao sam otac Leopold.
89 Usp. Heb 5, 7.
90 AVP, kut. O, br. 10.
91 Lk 1, 54.
92 Padova, 27. I 1915, na sličici Dobrog Pastira, AVP, Rukopisi, br. 27.
93 Alojziju Bordignonu, Padova, 24. kolovoza 1910 (AVP, kut. I, br. 29).

A kad je prikazivao svetu misu za svoj narod, sigurnost u sjedinjenje ispunjavala ga je radošću punom uzbuđenja. Jednog dana reče jednom pouzdanom prijatelju: »Vidiš, jutros sam prikazao svetu misu za svoj narod i poslije, misleći na veličinu božanske Žrtve što sam je prinio Vječnom Ocu, uskliknuh: 'Uskrati mi sada uslišanje, ako možeš, blagoslovljeni Gospodaru!'«[94] I obliše ga suze od uzbuđenja!

Ne može biti sumnje da je vječni Otac, koji je u srce oca Leopolda i stavio taj toliki plamen ljubavi prema braći koja su izvan Kristova ovčinjaka, čuo taj njegov tjeskoban vapaj. I jednog dana ćemo vidjeti kako je otac Leopold svojim skrovitim djelovanjem, koje je u svoj svojoj punini bilo poznato samo Bogu, bio jedan od najvećih apostola sjedinjenja.

94 "Paron Benedeto!"; AVP, kut. IX, br. 24.

Sedamnaesto poglavlje

PREMA CILJU

»U riječima što ih je sotona upravio Evi krije se samo laž i prijevara, a Evin pristanak uzrokovao je propast ljudskog roda. Međutim, u riječima što ih je anđeo upravio Mariji nalazi se samo istina i pravednost: Djevica je spoznala svoje poslanje, izgovorila veliki 'Neka bude' i postala pravi uzrok ljudskog spasenja. Eto, dakle, Izraelu je data jedna Majka, i mi moramo ponoviti ono što je jednom drugom zgodom odjeknulo s usta starog Božjeg naroda: 'Ustadoše u Izraelu jaki ljudi i proširi se njegova slava jer ustade Debora, ustade kao majka Izraelu.'«

(Iz Blaženikovih spisa)

Sveta i radina starost

Na kraju ljudskog života dolazi razdoblje koje usitinu nije lagano: starost. Suvremeno doba je te godine života učinilo još težima osobito zbog činjenice što tada ljudi više ne rade i što su oslabile obiteljske veze koje su nekoć starce povezivale s njihovim dragima. Umirovljenje kod velikog dijela starijih ljudi, a to se to gorče doživljava što se prije predvidi, stvara osjećaj isključenosti iz radne zauzetosti u društvu. I dosta se često događa da su djeca već materijalno isključila svoje "starce" iz svojih novostvorenih obitelji. Te moralne patnje, povezane s fizičkima, koje redovito prate tu životnu dob, možemo smatrati u naumima Providnosti, kao posljednje zgrtanje zasluga, kao pripravu za vječni život, posebno ako se želi iskupiti mladost i zrelost, koje su više sterilne. Da bi nas uveo u nebesku baštinu, Otac zapravo hoće da i mi, njegovi posinci, postanemo slični njegovu naravnom Sinu, a ništa toliko ne usavršava tu sličnost kao strpljivo podnošenje boli.[1] Na žalost mali je broj ljudi koji u tim fizičkim i moralnim teškoćama starosti vide to Očevo klesanje za vječnost. Nakon mnogih godina života i velikog iskustva većina ljudi više nije naviknuta da zapaža njegovu ruku.

1 Usp. Rim 8, 29.

Dobri redovnik o. Leopold, koji se već udomaćio s mišlju na nebo i željno ga očekivao, pripravio se ujedno i za taj konačni udarac dlijetom Vrhovnog Kipara i Umjetnika. Istina, stanovitih gorčina starosti bio je pošteđen (njegova je obitelj druge naravi i njegova aktivnost prestaje jedino fizičkom nemogućnošću da više obavlja svoj posao, a nikako određenim brojem godina koje bi ga prisilile da ide u mirovinu). No ni on nije bio pošteđen od patnji starosti. Štoviše, kod njega je žeđ da se što više suobliči Kristu već po sebi muka, jer je to njegovim zavjetovanjem postala težnja cijelog njegova života i ta je njegova čežnja postajala to veća, što se više približavao Bogu i bolje upoznao vlastitu bijedu. Zapravo, što je netko svetiji, to više osjeća kako je daleko od svetosti. Nije to optička varka poniznosti: to je pojava što je svetost redovito proizvodi. Ista je pojava da početnik u nekoj znanosti smatra da mnogo znade, a onaj koji je uznapredovao, vidi koliko još toga treba naučiti i otkriti.

Otac Leopold je prihvatio starost s dušom kršćanina i savršenog redovnika. Premda su njegove tjelesne snage kobno slabile i premda je prema sudu većine svoje subraće imao pravo i potrebu da prihvati uistinu zasluženi odmor, on je sa svoje strane htio još više povećati svoj rad. Molio je i od drugih je tražio da mole kako bi mu bilo dopušteno da svoj ponizan i skroman rad, rad koji ga je sve više umarao, obavlja do konca života. Držao je da mora umrijeti na radnom mjestu, ne zato da bi se time uzdizao, već zato što je bio uvjeren da je malo ili ništa do tada učinio i da još s malo dobra mora ispaštati mnoge grijehe.

Tim patnjama Bog je pridodao i druge nutarnje i veoma gorke patnje. Bilo je to kao posljednje udaranje dlijetom, prema pjesničkom izrazu jednoga crkvenog himna,[2] što je pripravljalo tu izabranu stijenu da bude smještena u nebeskom gradu na počasnom mjestu.

Međutim, kao dvije zrake svjetla usred tame, dvije obljetnice bile su pred njim i omogućile mu da se sjeti i obnovi radostan žar svoje mladosti: pedeseta obljetnica njegova redovničkog zavjetovanja i svećeništva.

Pedeseta godišnjica redovničkih zavjeta

22. svibnja 1935. proslavio je otac Leopold u 69. godini života pedesetu obljetnicu svojih redovničkih zavjeta u kapucinskom redu. Prema običaju, to je bilo obiteljsko slavlje,

2 Himan Večernje na spomen-dane posvete crkve.

slavlje njegove samostanske obitelji u Padovi, ali za nj je to bila intimna i duhovna svečanost, prigodom koje je njegova duša, koja je već tako dugo bila prinesena Gospodinu, očutjela neizrecivu radost da je mogla s istim svetim oduševljenjem kao u mladenačkim godinama obnoviti svoju žrtvu.

Pred velikim oltarom dupkom pune samostanske crkvice on je okružen radosnom braćom najprije od uzbuđenja drhtavim glasom zamolio oproštenje, ako se kroz tih pedeset godina redovničkog života nije vladao kako je od njega tražilo sveto zvanje. Zatim je ponovio svoje zavjetovanje obećavajući Gospodinu da će s novim žarom započeti uspon prema savršenosti.

Otac provincijal Hijacint iz Trsta pisao mu je iz Venecije: "Otac provincijal želi Vam prvi uputiti najiskrenije čestitke i najsrdačnije želje za pedesetu obljetnicu Vašega redovničkog zavjetovanja.

Pedeset godina života u sebi je mala stvar, a ako su te godine zlo proživljene, onda je to još manje nego ništa; ali pedeset godina redovničkog života, proživljenih u trajnom naporu oko dobra, doista vrijedi svetosti, njihova je cijena vječnost.

Vi ste. dragi oče Leopolde — dopustite da Vam to kažem, pa mislite što hoćete — Vi ste svojih pedeset godina redovničkog života upotrijebili u neprestani napor da se danomice sve više uspnete u serafskom savršenstvu: u nastojanje da do najmanjih sitnica ispunite svoje zavjete i najsitnije dužnosti, Vi ste svoje vrijeme potrošili na molitvu, studij i poslove svoga apostolata. I kakvog apostolata! Apostolata koji nije poznavao stanke ni neodlučnosti, apostolata koji je bio pravo i neprekidno žrtvovanje za Boga.

Vaš apostolat, na koji ste posebno pozvani, jest vođenje duša. Ne treba ponavljati ono što je svima poznato. Vi ste bili uvijek, svaki dan i svaki sat u ispovjedaonici! Oh strašnog li "svaki dan"! Od njega Vi niste ništa za sebe sačuvali, ni jednoga ciglog sata, sve ste dali drugima! Biskupi, svećenici, redovnici i redovnice, dobri laici i bijedni grešnici, svi se obraćaju ocu Leopoldu kao ljubljenome ispovjedniku, jer u njemu opažaju sjajniju iskru Milosrđa, koje prima s uviđavnošću i dobrotom, svima oprašta, svima otvara srce, sve okrepljuje i oživljuje nebeskim nadama.

Ne treba žaliti za pedeset godina tako provedenih; ta to su godine pune pravoga života i zaslužuju najveće čestitke! A ja Vam te čestitke i izričem u svoje ime i u ime provincije venetskih kapucina, koja se s plemenitim zadovoljstvom veseli sinu koji joj toliko služi na čast!

A čestitkama dodajem — jer vi nećete a ni mi ne želimo pjevati Vaš Nunc dimittis — najsrdačnije želje za mnogo godina plodnog apostolata na slavu Božju, utjehu tolikih duša i na diku provincije i Reda.

Neka vas serafski Otac sveti Franjo, koji je veoma počašćen krepostima i radom svoga sina, obasiplje uvijek sve većim blagoslovima!"[3]

Otac je Leopold proživio svu ljepotu te sretne obljetnice, ali se nije zaustavio u promatranju dobro provedenih tolikih godina redovničkog života. Njegova je glavna misao bila da se obrati svojoj preslatkoj Majci, svetoj Djevici, da mu ona dade nove snage, da uvijek sve jače proživljava život žrtve, koji je slobodno izabrao od svoje najranije mladosti.

Na jednu je Gospinu sličicu zapisao: "Danas, na dan pedesete obljetnice svoga redovničkog zavjetovanja, obnavljam svoje zavjete u čast Božanskog Srca nebeskog Pastira i Preblažene Djevice Marije, jer nam je ona po Božjoj odredbi dana za Majku. Zato obnavljam svoje zavjete da služim njezinoj majčinskoj ljubavi."[4]

Zlatna misa

22. rujna 1940. proslavio je otac Leopold pedesetu obljetnicu misništva.

Ta obljetnica zaslužuje da bude posebno spomenuta, jer je opće spontano i velebno iskazivanje naklonosti, poštovanja i ljubavi prema časnome ocu jasno pokazalo kako je mnogo dobra on učinio kroz pedeset godina svećeničkog života.

Ujutro dok je služio zlatnu svetu misu, kapucinska crkva bijaše prepuna svijeta. Bili su zastupljeni svi društveni slojevi: svećenici i laici, bogati i siromašni, svi su bili tu da iskažu ocu Leopoldu svoju ljubav i zahvalnost.

Poslije Evanđelja održao je msgr Gvido Bellincini prigodno slovo. Valjan je govornik — ne povrijedivši svečareve skromnosti — izvanredno vješto uzvisivao njegove kreposti i velik apostolat na dobrobit bezbrojnih duša. Osvijetlio je uzvišene darove što ih je otac u tako obilnoj mjeri primio od Gospodina i pokazao kako se on njima znao čudesno služiti u skromnoj, ali ipak tako uzvišenoj ispovjedničkoj službi.[5]

Otac Leopold bijaše tako sabran i uronjen u sebe te se činilo da uopće ne opaža što se oko njega zbiva. Svega ga je

3 AVP, kut. Pedeseta obljetnica zavjetovanja.
4 AVP, Rukopisi, br. 55.
5 Msgr Gvido Bellincini, Na dan zlatne mise oca Leopolda, kapucina u Padovi, Padova, 22. rujna 1940.

obuzimala milost koju mu je Gospodin udijelio, da je mogao kroz toliko godina prinositi božanske Tajne.

Nakon mise pođe u jednu dvoranu pokraj crkve, jer su mu nazočni htjeli iskazati svoje odano poštovanje. To je bio ganutljiv prizor! Svi su se gurali oko njega; netko mu je ljubio ruke, netko odijelo, a netko ga je ljubio u čelo! Ganut i smeten od tolikog iskazivanja ljubavi, on se činio još manjim, upirao je oči prema nebu i neprestano ponavljao: "Sve za moje grijehe! Sve za moje grijehe!"[6]

Sa svih strana Italije stigli su mu snopovi pisama i brzojava od najviših crkvenih i građanskih uglednika kao i od priprostih osoba iz puka, a iz svih je izbijalo isto: radost milosti što ju je primio časni otac i zahvalnost za duhovno dobro koje su oni primili od njegove službe.

Najviša mu utjeha bijaše blagoslov Kristova namjesnika, Svetoga Oca Pape, koji je na njega zazivao obilje božanske milosti.

Provincijalni poglavar, otac Jeronim iz Felette, sada biskup u Padovi, pisao mu je: "Od sretne obljetnice, koju će s bratskim zanosom i odanom ljubavlju proslaviti subraća, znanci i poklonici, ne može biti odsutan otac provincijal.

Pedeset godina svećeničkog života, i to svećeničkog života kakav je bio Vaš, sadržava i izražava toliko divnih i svetih stvari te one doista zaslužuju da budu spomenute na primjer i pobudu svima.

Vi niste bili nemaran sluga, koji je pod zemlju sakrio primljeni talenat, nego zaista dobar i vjeran sluga, koji je učinio da donese obilan rod za svog Gospodara. U svakodnevnom

6 Taj je susret s ocem Leopoldom ostao neizbrisivo utisnut u pameti mnogih ondje nazočnih. Mnogi su to iznijeli na postupcima za proglašenje blaženim. Evo nekih svjedočanstava. Don Vilim Marin, župnik područja na kojem se nalazi samostan: "Kad se slavila 50. obljetnica njegova svećeničkog ređenja, videći da je on u središtu te svečanosti, izgledao je zbunjen i govorio je da on ništa od toga ne zaslužuje" (BP, str. 211). Otac Bernardin Lago: "... kad bi ga netko pohvalio, ili kad mu je netko iskazivao svoje poštovanje, on se smatrao nedostojnim toga i pokazivao je obratno. A ako je tu netko bio nazočan, rekao bi: 'Ništa mi ne daju, ništa mi ne oduzimaju!' Tu je rečenicu rekao i prigodom svoje zlatne mise 1940. Tada su mu svećenici i vjernici iskazali veličanstven izraz svoga poštovanja. On je bio veoma zbunjen i začuđen jer se nije smatrao dostojnim tog iskazivanja poštovanja" (AP, str. 24-25). Teresita Pizzo: "Na dan zlatne mise bila je svečanost priređena njemu u čast, ali on se tako skromno držao da je izgledalo da jedva jedvice podnosi izraze poštovanja vjernika i da samo želi da se što prije sve to završi" (AP, str. 100). Prof. Saverio Carenza: "Tako je bio ponizan da nije želio ni proslavu svoje zlatne mise. U ispovjedaonici, kad sam mu čestitao, odgovori mi da je to prihvatio samo zato jer su htjeli poglavari" (AP, str. 107). Dva svjedočanstva koja slijede odnose se na pedesetu obljetnicu njegova redovničkog života. Sestra Cecilija Martinello: »Na dan svoje 50. obljetnice zavjetovanja reče mi: 'Evo Vam nekoliko sličica za vaše susestre: da li će ih primiti? Za mene ova svečanost samo stvara smetenost, ali ... sve neka je Bogu na slavu!'« (AP, str. 171). O. Pankracije Chemin: "Kad se slavila 50. obljetnica njegova redovničkog života, kao i zlatna misa, bio je zadovoljan ali i smeten zbog tolike pažnje koja mu je iskazivana" (AP, str. 119).

napornom vršenju svete ispovjedničke službe koju ste Vi ispunjavali s tolikom postojanošću, zasjao je Vaš duh žrtve i samoprijegora, Vaša revnost za slavu Gospodnju, Vaše potpuno predanje za duhovno dobro bližnjega.

Sve je to zlatnim slovima upisano u knjizi života i bit će Vam sve to vijenac na nebesima.

No, pravo je međutim da se i mi, Vaša subraća, zajedno s Vama radujemo zbog svega toga dobra koje toliko veseli svetu Crkvu i služi na veliku čast našemu Kapucinskom redu."[7]

Svi venecijanski biskupi, a prije svih kardinal i patrijarha Venecije, izraziše mu svoje čestitke i srdačne želje.

Padovanski biskup msgr Karlo Agostini pisao mu je: "Šaljem Vam svoje iskrene i srdačne čestitke. Kako je i pravo, zajedno s Vama zahvaljujem Gospodinu za sve dobro što ste ga svojim primjerom i svojom službom kroz pedeset godina izvršili, te želim da biste još mnogo dobra mogli izvršiti na slavu Božju, za dobrobit tolikih duša i da zaslužite sebi još dragocjeniju krunu. Svaki blagoslov neka krijepi Vaš život i umnožava plodove Vašega apostolata. Molite također i za mene!"[8]

Načelnik Padove G. Solitro: "Dopustite da Vam i gradonačelnik u ime građanstva izrazi najiskreniju radost i najtoplije želje prigodom Vaše zlatne svete mise."[9]

Svi su gradski listovi u dugim stupcima spominjali sretnu obljetnicu uzvisujući pojavu skromnoga kapucina kao jednoga od najvećih dobrotvora grada.

Dne 30. rujna htjelo je svećenstvo na poseban način iskazati ocu Leopoldu svoje poštovanje i zahvalnost. Zato se toga dana sabralo u samostansku crkvu vrlo mnogo svećenika jer su zaželjeli da on za njih odsluži jednu svetu misu.

Poslije mise skupiše se u dvoranu pokraj crkve, izraziše mu svoje duboko poštovanje i msgr Josip Schievano, arhiprezbiter padovanske stolne crkve, pročita u ime svih ovu čestitku: "Časni oče Leopolde, evo Vas usred jednoga značajnog dijela Vaše duhovne obitelji! Veze koje nas s Vama vežu jesu svete, čvrste i iskrene.

Istom na sudnji dan pokazat će se Vaše žrtve i sve dobro što ste ga učinili našim dušama. Onda će se jasno pokazati svi umireni nemiri, sve ublažene i utišane boli. Kad su nas proganjale sumnje, malodušja i slabosti, Vi ste nas uvijek poput oca primali među ona četiri mračna zida, koji su bili mučilište

7 AVP, kut. Pedeseta obljetnica svećeništva.
8 Ondje.
9 Ondje.

Vašega života, a uskrsnuće tolikih duša; poput dobrog Samarijanca Vi ste nam milosrdno zavijali i vidali naše rane.

Ako Vam imamo dati koji prigovor, onda je to ovaj: bili ste s nama previše dobri. Pa ipak, ta Vaša neiscrpiva dobrota za nas je dvostruka pouka: sjeća nas na dužnost da velikodušno odgovaramo Gospodaru koji s nama preko svoga sluge postupa s tolikom dobrotom, i nadalje, podsjeća nas na obvezu da istom mjerom mjerimo dušama koje dolaze k nama.

Vaša dobrota nas podsjeća da duše osvaja jedino ljubav, i to ljubav koja nas čini sličnima Kristu, koji je izabrao put ljubavi, premda je mogao biti slavodobitnikom u sili i moći. Ali on se radije odrekao tog slavodobića, ako bi ono bilo nijekanje ljubavi. Ta je ljubav nadahnjivala sav Vaš život."[10]

Otac Leopold proveo je te svete dane u najčistijem veselju. Zahvaljivao je Gospodinu za svu radost što ju je osjećala njegova duša zbog takvog iskazivanja vjernosti, ali njegova poniznost ne bijaše time nimalo povrijeđena. Ako ga je tko upozorio na spontanost i veličajnost proslava njemu u čast, odgovarao bi sasvim priprosto: "Ništa mi ne daju niti mi išta oduzimaju. Nije to bilo radi mene, nego radi habita!"[11]

Budući da je istinski bio ponizan, nije prezreo hvale. Štoviše, primao ih je zahvalne duše, jer je u duši bio uvjeren da nisu upravljene njegovoj osobi, već habitu koji je nosio i velikom Svećeniku Kristu Gospodinu, čiji je on bio ponizan službenik kroz pedeset godina.

Pisao je gospodinu Dominiku Morassuttiju: "Poput tolikih drugih predragih prijatelja i Vi mi iskazujete velike hvale. Dužnost mi je da prihvatim čin tako uzvišenog prijateljstva i sve neka bude na čast instinitome, velikome vječnom Svećeniku Gospodinu Isusu Kristu, kojega smo mi, službenici i svećenici udioništvom, ljudi od krvi i mesa, samo sjene koje s vremenom nestaju.

Dakle, u znakovima poštovanja i naklonosti koji su mi iskazivani ovih dana, dok sam u svojoj poniznoj osobi osjećao da je počašćen naš Gospodin, osjetio sam ipak da je ponizna osoba koja predstavlja Gospodara, koji jedini ima pravo na hvalu, sva puna nutarnjih nedostataka.

Osjećao sam, kao što i sada osjećam, svu suprotnost između onoga što mi svjedoči moja savjest, koja je glas istine i pohvala koje su meni iskazivali.

Prihvaćam to poštovanje što mi je iskazano, i za to sam veoma zahvalan i to će za mene biti tako draga uspomena i ta-

10 AVP, kut. S, br. 9.
11 AVP, kut. B, br. 12.

ko duboka naklonost, ali sve to prvotno pripada Onome koji ne prezire hvalu, već hoće da mu bude iskazana i od poniznoga potpisnika."[12]

A profesoru Ivanu Soranzo priznaje: "Kroz ovih pedeset godina apostolske službe za koliko mi samo stvari predbacuje moja savjest! Moram prihvatiti iskrene izraze poštovanja svojih prijatelja, ali uvijek neka je hvala Onome koji je prvi Svećenik u samoj svojoj božanskoj Osobi; neka On bude vazda veličan!"[13]

Tako i jednodušne, oduševljene pohvale koje je primao sa svih strana poslužiše njemu da još više ponizi sama sebe i slavu dade Gospodinu.

Uspon na Kalvariju

No otac Leopold je bio svjestan da se njegov život strelovito približava svome zapadu. Onome tko bi mu čestitao za izvanredne svečanosti prigodom njegove pedesete obljetnice svećeništva, odgovarao je smiješeći se: "Da, lijepe su bile, ali to su bile oproštajne svečanosti!"[14]

On je kroz toliko godina bio neumoran radnik u vinogradu Gospodnjem, s najherojskijim je žrtvama sijao riječ Božju u duše i pun radosti brao obilne plodove. Sada ga je Gospodin htio pozvati na svoju vječnu gozbu da mu dade obilnu nagradu.

Ipak prije no što mu dade okusiti rajske radosti, Bog je htio da se on s Isusom popne na krvavo sljeme kalvarijsko, jer jedino s tog vrhunca, rumenog od krvi Njegova božanskog Sina, mogu duše upraviti siguran let prema vječnim radostima. Zna se, uostalom: koliko je neka duša veća pred Gospodinom, toliko je teži njezin posljednji put. One se moraju u vatri boli potpuno osloboditi ljudske kore i postati dostojne da iz progonstva ove zemlje odmah prijeđu u vječni božanski zagrljaj.

Tako je bilo i s ocem Leopoldom.

Zbog nježne tjelesne konstitucije uvijek su ga mučile patnje i bolesti, često i veoma nesnosne, ali u posljednje dvije godine te su boli narasle preko svake mjere.

Želučane boli koje su ga mučile, može se reći, čitav život, veoma su se pooštrile zimi 1940—1941. godine. Držali su da ima čir na želucu. Siromašni se otac nije mogao više hraniti, pa je danomice gubio snagu te se zbog slabosti više nije mogao držati na nogama.

12 Dominiku Morassuttiju, Padova, 20. listopada 1940 (AVP, kut. V, br. 120).
13 Ivanu Soranzu, Padova, bez nadnevka (AVP, kut. VI, br. 178).
14 AVP, kut. B, br. 12.

Jednoga dana reče nekom svom pokorniku: "Sad osjećam i ja da Leopoldu još malo preostaje, ali ipak ćutim da mi je duša još djetinja."[15]

Toliko je puta u svom životu znao odgovoriti onome koji ga je poticao da malo smanji posao koji ga umara i otpočine: "Počinut ćemo u nebu kad stavimo svoju glavu na Božansko Srce Isusovo!"[16] Taj se trenutak približavao i za njega.

Imao je snažnu volju pa se još neko vrijeme održao nastavljajući posao, ali je onda morao popustiti težini bolesti i leći u krevet. Bio je podvrgnut brižnom liječenju.

Trpio je naprosto smrtne muke, koje ne može razumjeti onaj tko ne pozna žar njegove velike duše. Tjelesne su boli bile ništa u usporedbi s duševnim trpljenjem. Tolike su duše čekale njegovu riječ uskrsnuća i života, toliko je ranjenih srdaca trebalo utjehe, a on je morao ostati u postelji!

Jednog dana, ne mogavši više odoljeti svome žaru, siđe ispovjediti jednu osobu koja je došla izdaleka da ga vidi. Ali snage su mu smalaksale. Pokušao se vratiti u svoju sobicu, no došavši do polovice stepenica, stane sav klonuo i drhtajući. Slučajno onuda prođe jedan subrat.

— Ali zašto ste silazili u crkvu kad ste tako slabi?

— Što ćete? — odgovori on smiješeći se. — Jedna je duša došla izdaleka i čekala me.

Morali su ga odnijeti u bolnicu.

Više nego ikada osjećao je Božji glas koji ga je pozivao da radi na spasenju istočnih naroda i znao je da je sredstvo za to upravo pomoć dušama. I ne moći sići u svoju ispovjedaonicu! Sam je Gospodin uvećavao tu želju da bi porasla zasluga te blagoslovljene duše. Drhtavom je rukom još na svome krevetu pisao: "Samim svojim zvanjem pozvan sam poglavito za spasenje istočnih naroda, a zatim da služim dušama osobito ispovijedanjem."[17]

Trajno je molio da bi dobio milosti da se malko oporavi i uzmogne iznova vršiti svoje veliko poslanje. Sveta krunica je uvijek bila u njegovim rukama a usne su mu neprekidno ponavljale zazive Gospi, zdravlju bolesnih. Preporučivao se i molitvama svojih pokornika i to je činio na tako tužan način da su bili ganuti do suza.

Pisao je gospođi Katarini D'Ambrosio: "Molite za me svetu Djevicu da mi se udostoji dati milost te mi se vrati prvašnje zdravlje i da mogu iznova čekati duše. Dajte, molite se svim

15 Usp. BP, str. 127; AVP, kut. X, br. 35.
16 AVP, kut. IX, br. 11.
17 Padova, 17. I 1941, AVP, Rukopisi, br. 58.

srcem. Molim Vas da zaklinjete i Srce Isusovo i njegovu neizmjernu Ljubav da mi se udostoji dati zdravlje kako bih mu služio kao ispovjednik,"[18]

A gospodinu Anđelu Marzottu: "Zahvaljujem Vam na tolikoj Vašoj ljubavi. Naš će Vas Gospodin, po svom božanskom obećanju, za to nagraditi. Sutra je blagdan naše uzvišene Gospodarice.[19] Pokušat ću se moliti za Vas i Vašu gospođu svom vjerom koja mi bude udijeljena. Dobro znadem kakve osjećaje gajite prema ovom siromašnom čovjeku koji Vam piše. U svome velikom poštovanju prema meni, zajedno sa svojom suprugom, sjetite me se kod uzvišene Gospodarice da me se udostoji sjetiti. Molite je da mi se smiluje. Njoj je dobro poznat moj slučaj. Neka ovo bude naše pobožno sjedinjenje: zajedno sjedinjeni s Gospom. Neka uzvišena Gospodarica bude naša Majka."[20]

Kao da sve to nije bilo dosta da izmuči njegovu siromašnu dušu. Nadošle su i duhovne kušnje. Kao što smo već istaknuli u ovom životopisu, on je često proživljavao duhovne suše, a kroz posljednje dvije godine kao da uopće nisu prestajale. Dovodile su ga do ludila. Opet se obratio svome duhovnom vođi ocu Odoriku iz Pordenona, koji mu je odmah odgovorio iz Rijeke 22. siječnja: "Bolno me se dojmila vijest da ste bolesni. Ipak se nadam da se radi o prolaznoj stvari.

No preporučam Vam, pače, naređujem, Vam da imate obzira prema sebi i da se dadete liječiti. Znam koliko trpite kad vidite da ste, makar i trenutačno, spriječeni u vršenju svoje svete službe, pa ipak primite i to iz ruke Gospodnje. Vidi se da Vas Isus uistinu voli jer Vas je, kako se obično kaže, pogodio u živo. Zahvalite mu za taj dar! Vidi se da hoće Vašu dušu pripraviti i učiniti je sve milijom svome Božanskome Srcu."[21]

Pisao je i svom prisnom prijatelju don Ivanu Calabria (sada sluzi Božjemu) tako tužno pismo koje ga je nagnalo, premda je i on bio u teškom stanju, da odmah dođe u Padovu ohrabriti svoga bolesnog prijatelja. Dugo su ostali sami u bolesničkoj sobi. Nitko ne zna što su govorile te dvije velike duše, ali sigurno je to bila velika utjeha za oca Leopolda, jer od tog se trenutka na njemu primijetila nova vedrina.[22]

I kušnja bijaše Gospodnjom pomoću i majčinskom zaštitom Gospe nadvladana. Otac se Leopold počne polako oporavljati, boli su se stišale, mogao je opet uzimati hranu i malko je oporavio svoje izgubljene sile.

18 Katarini D'Ambrosio, Padova, 20. siječnja 1941 (AVP, kut. IV, br. 20).
19 Misli na blagdan Gospe Lurdske. Nakon svog hodočašća u Lurd, on je u svojoj sobici-ispovjedaonici trajno imao jednu sliku koju je sa sobom donio iz Lurda.
20 Anđelu Marzottu, Padova, 10. veljače 1941 (AVP, kut. V, br. 135).
21 AVP, kut. O, br. 8.
22 Arhiv kapucinskog samostana u Padovi, Cronaca, siječanj 1941.

Herojska volja

Čim su mu sile dopustile da se može držati na nogama, otac se Leopold odmah vratio u ispovjedaonicu, ali po njegovu nemoćnom izgledu, po onom siromašnom, sve pogurenijem tijelu, moglo se s bolju predvidjeti da je blizu njegovo ponovno oboljenje.

On je htio raditi kao prije bolesti, no njegove sad već slabe sile nisu mu to više dopuštale. To je za njega bila velika muka. To više što su mu poglavari ograničili vrijeme ispovijedanja, da uzmogne dovoljno otpočinuti.

Njegovo je srce zbog toga krvarilo, no ipak se ponizno podložio poslušnosti. Jedino je uporno tražio od onih koji su ga voljeli da se mole za nj ne bi li mu Gospodin došao u pomoć.[23]

Don Ivan Bussoni pisao mu je iz Canoscia (Kanoša, Perugia) 21. kolovoza 1941: "Stvar sam iznio majkama kapucinkama a posebno onoj za koju držim da je više sjedinjena s Gospodinom.

Nakon dugih molitava, danas sam dobio upravo ovakav odgovor: Recite onom ocu da će na duše misliti Gospodin, ili tako da im dade drugog ispovjednika ili će mu, kao nagradu za njegovu poslušnost, vratiti zdravlje i nadahnuti poglavare da mu dadu više slobode u njegovoj službi."[24]

Tako je prošlo ljeto, ali s prvim zimskim hladnoćama počne otac Leopold opet strašno trpjeti. Još nije bio došao na vrh svoje kalvarije u svom bolnom uspinjanju. Započele su opet nesnosne boli u želucu pa opet nije mogao zadržavati hranu.

I ovaj se put nastojao održati na nogama do posljednjih granica svojih mogućnosti. Nastojao je sakriti svoje patnje da ga poglavari ne bi prisilili da napusti ispovjedaonicu.

Ali naposljetku je snaga bolesti nadvladala njegovu herojsku volju i bio je prisiljen da legne u krevet. Kao ni prošle zime, tako mu ni sada nisu uzmanjkale duhovne kušnje kojima ga je Gospodin htio dovesti do najvišeg vrha savršenosti.

23 Jedna časna sestra svjedoči: "... govorio mi je: 'Molite Gospodina da mi moji poglavari ne prave zapreke, i dopuste da mogu primati pokornike i izvan određenih sati.' Ipak nikad nisam čula da je izgovorio kakve riječi nepoštovanja prema njima, već je uvijek izjavljivao da je spreman činiti njihovu volju" (BP, str. 290-291). A jedna druga redovnica: "Izjavljivao je uvijek da je spreman slušati, ali je tražio da molim kako bi poglavari udovoljili njegovoj želji da duže ostane u ispovjedaonici" (AP, str. 223). I to je bilo kad je sluga Božji posvećivao ispovijedanju više vremena nego u posljednjim mjesecima.
24 AVP, kut. B, br. 21.

A trajna misao na brojne duše, koje su ga uzalud čekale pred vratašcima ispovjedaonice, prouzrokovala mu je takvo trpljenje kakvo je bila kadra izmjeriti samo njegova duša, puna žarke želje da sve ljude dovede Gospodinu. Često su dolazile osobe iz veoma udaljenih krajeva, samo da čuju od njega riječ oproštenja i silnu utjehu, riječ koju je on jedini znao reći. Mnogi su se uspinjali u njegovu sobicu i on ih je, premda iscrpljen od boli i slabosti, primao s uobičajenom brižljivošću i ljubavlju.[25] No svi nisu mogli imati te sreće. Takvima je on svojom drhtavom rukom napisao kratko pisamce. Bili su to reci najtoplije ljubavi. Obično se ispričavao što nije mogao sići da im pruži svoju uslugu, kao da je to sve bila njegova krivnja.[26]

Katkada nije mogao više stišati žara svoje revnosti pa je s krajnjim naporom htio sići u crkvu, ali su ga često morali odnijeti natrag u krevet.

Brzo se raširila vijest o lošem zdravstvenom stanju oca Leopolda i svi su bili time silno pogođeni. Narod je samo grnuo u samostan da čuje vijesti o njemu. Na svakom se licu mogla pročitati bol i zabrinutost da bi mogli izgubiti tako ljubljenog oca.

Brojni svećenici i svjetovnjaci dolazili su mu često u pohode. Padovanski biskup je želio trajno imati vijesti o toku bolesti. Često je slao svoga generalnog vikara da pohodi bolesnika, a i on je sam osobno došao da mu dade svoj blagoslov.

No život je oca Leopolda, na žalost, unatoč brižnom liječenju, strahovito brzo išao k svome svršetku. On je bio spreman primiti poziv Gospodnji, ali ga je još izjedala revnost za duše, za koje je dao svoj život. Zato je često opetovao riječi svetoga Martina: "Gospodine, ako me držiš korisnim za svoje stado, ne odričem se truda; ali neka bude volja Tvoja!"[27]

Ujutro 25. ožujka mislili su da mu je došao kraj, pa su mu podijelili svete sakramente. Primio ih je s predanjem koje je za sve bilo pobudno. Rekao je: "Gospodar tako hoće; nek se vrši volja njegova!"[28] Ali volja Božja bijaše da on još trpi.

25 Msgr A. Marija Bettanini, iznosi na postupku: "Svoju je službu vršio do uoči svoje smrti. Tog je dana u bolnici ispovjedio oko pedesetak osoba, unatoč tome što je bio sav iscrpljen. Jednog od posljednjih dana i ja sam se ispovjedio kod njega u bolnici. U bolnici (samostanskoj) sjedio je na naslonjaču i s pravim je oduševljenjem primao pokornike" (AP, str. 33).

26 Evo početka tih dvaju pisamceta koja su objavljena u mjesečniku *Portavoce di P. Marco e P. Leopoldo*, što ga izdaje Vicepostulatura. Upravljena su gospođi Mariji Bortolami Del Rio. Jedno počinje: "Vrlo poštovana gospođo, zabranjeno mi je sići u crkvu. Zato Vam ne mogu, na veliko svoje žaljenje, učiniti uslugu. Ali primite ovaj moj list kao izraz dubokog poštovanja..." A drugo: "Plemenita gospođo, na veliku svoju žalost ne mogu sići u crkvu. Ali svojom dušom pred Bogom sam s Vama. Ovaj moj list nadomještava moju odsutnost" (*Portavoce*... lipanj 1971, str. 87). Ovo posljednje pismo nosi nadnevak 20. srpnja 1942: deset dana prije smrti oca Leopolda.

27 AVP, kut. IX, br. 20.

28 AVP, kut. X, br. 21.

Nekoliko je sveučilišnih profesora liječnika održalo savjetovanje o njegovu stanju. Oni odlučiše da se pokuša transfuzijom krvi, ne bi li se tome bijednom, oslabljenom tijelu dalo nešto malo snage. Prvoga travnja otpremiše ga u bolnicu. Prva je transfuzija bila veoma pogibeljna zbog krajnje bolesnikove slabosti. Bila su prisutna tri liječnika. Oni su znali da čitav grad od njih očekuje čudo, da spase ljubljenog oca.

Transfuzija je dobro prošla. S vremenom su je obnovili sedam puta. Svi su htjeli dati svoju krv da spase tako skupocjen život, ali su bili izabrani brat laik kapucin fra Ruđer i bolničar Marko Ercolini (čit. Erkolini).[28a]

I zaista, otac se Leopold počeo oporavljati. Polako je opet zadobivao svoje sile i činilo se da je spašen od smrtne opasnosti koja mu je ozbiljno prijetila.

On je zbog toga zahvaljivao Gospodinu, a zahvaljivao je i onima koji su ga tako brižno i ljubežljivo liječili. Taj izljev ponizne zahvalnosti duboko je djelovao na sve. Stiščući ruke liječnicima govorio je: "Hvala! Vi ste meni povratili život!"[29]

Čim se po novinama razglasilo da je otac Leopold u bolnici, ljudi su grnuli k njegovu krevetu da mu izraze svoje želje i nade da će ga naskoro opet vidjeti zdrava.

I njegova je postelja postala katedra odakle je on svima davao divan primjer strpljivosti i predanja u volju Božju.

28a Donosim spis dra Pavla Angija koji osvjetljuje taj veoma kritični trenutak za život oca Leopolda: "Travanj 1942. Tek sam završio studije i radio sam kao asistent u kirurškom odjelu bolnice u Padovi što ga je vodio prof. Aldo Zaniboni. Ujutro prvoga travnja profesor me pošalje u kapucinski samostan da načinim hipodermoklizu jednom bolesnom redovniku. Odmah sam pošao u samostan. Bolesnik je bio otac Leopold, ali ja nikad prije nisam bio kod njega i nisam ga poznavao. Otac je s mukom disao, ali iz očiju mu je izbijao neki neobičan bljesak života. Odmah sam vidio da je stanje veoma teško: jedan i pol milijun crvenih krvnih zrnaca, namjesto 5 milijuna, i sve je govorilo da je to opasna anemija, kao posljedica tumora koji se još nije bio utvrdio. Bio je poput plamena koji se gasio zbog pomanjkanja ulja. Bio sam duboko dirnut i, rekao bih, osjetio sam silnu nježnost prema tom stvorenju koje je u tišini trpjelo a da ništa nije pitalo, nikoga nije uznemirivalo. Čim sam se vratio u bolnicu, sve sam poduzeo da bi se načinio savjet više liječnika. Čim sam stvar spomenuo prof. Piju Bastaiju, on odmah zajedno s prof. Aldom Zanibonijem pođe u samostan. Oni su odlučili da se otac Leopold odmah prebaci u bolnicu. Iste te večeri pod vodstvom prof. Alda Zanibonija i Pija Bastaija (naime zbog bojazni da neće dobro uspjeti) dao sam ocu Leopoldu prvu transfuziju krvi. Transfuziju sam ponovio nekoliko puta. Bio sam dirnut videći kolike se, pa i vrlo ugledne osobe, ponudiše da dadu vlastitu krv bolesniku.

Otac Leopold se iz dana u dan oporavljao i nakon mjesec dana mogao je sam hodati. Odmah je počeo ispovijedati kraj svoga kreveta i pod suncobranom na bolničkoj terasi. Neprekidno mi je zahvaljivao za sve što sam za njega učinio. Govorio mi je da sam mu vratio život i mogućnost da se u punoj svijesti pripravi na skori susret s Bogom, jer prije... *još nije bio spreman.* 14. svibnja služio je za me svetu misu.

Ujutro 30. srpnja, kao posljedica tumora na grlu, dok se spremao da uđe na oltar te odsluži svetu misu, umre spreman i svjestan kako je to želio. Odonda uvijek osjećam na sebi njegovu zaštitu." — Dr Pavao Angi (AVP, kut. I, br. 4bis).

29 AVP, kut. A, br. 4 bis.

Jednog dana dođe ga posjetiti njegov ispovjednik otac Marcelin iz Cartigliana (čit. Kartiljana). Nađe ga svega u suzama. Reče mu:

— Ali, zašto plačete?

— Jer vidim — odgovori — da se toliko brinu za mene profesori, bolničari, sestre i tolike osobe koje mi dolaze u posjete. Ali zašto sve to meni neznatnome?

— Nije to zbog Vas — reče mu otac Marcelin — već je sve to zbog habita svetog Franje.

Taj ga odgovor odmah razvedri. Činilo se da je tek tada opazio kako veliko poštovanje prema njemu gaje osobe svih slojeva i toga se bojao kao neke napasti.[30]

Liječnici su se bojali da mu ta navala svijeta može škoditi, jer mu je bio neophodno potreban odmor, pa su strogo zabranili posjete i dali su na vrata njegove sobe pribiti oglas koji su i potpisali. Ali je sve bilo uzalud: narod nije htio ništa znati o zabranama jer se nije mogao odreći svoga ljubljenog oca. U gradu se govorilo samo o njemu.

A otac je Leopold sve primao, ispovijedao je, savjetovao i tješio, uza sve to što je bio tako slab da se jedva mogao čuti njegov glas.

Msgr Karlo Margotti, nadbiskup Gorice, zapisao je: "Jednog dana dođoh u Padovu posjetiti oca Leopolda koji se nalazio u gradskoj bolnici. Budući da nisam poznavao put, odlučih poći taksijem. Kad je šofer čuo da idem u bolnicu, upita me: 'Idete li možda posjetiti oca Leopolda? To je svetac!', doda zatim dobri čovjek."[31]

Nakon jednomjesečnog boravka u bolnici vratio se u samostan. Činilo se da se potpuno oporavio jer se mogao držati na nogama i hodati. Već je gajio najbolje nade. Ali je njegov kraj već bio neopozivo određen.

Posljednja kušnja

Pažljiv rendgenski pregled pokazao je, na žalost, da je oca Leopolda zahvatilo strašno zlo: jedan prije pomični tumor ustalio se sada u jednjaku. Svako liječenje bilo je više nemoguće.

On nije ništa znao i čim su mu sile dopustile, započeo je opet ispovijedati silazeći katkada i u svoju ispovjedaonicu u crkvi ili primajući pokornike u bolesničkoj sobi. Činilo se da se preporodio na novi život i sa starim je oduševljenjem gajio svoje snove o neumornom apostolatu i obraćenju pravoslavaca.

30 AP, str. 87.
31 AVP, kut. Y, br. 7.

Ali mu je strašno zlo, najprije podmuklo, a onda sve očitije, dalo svaki dan sve jače osjetiti svoje strahovite učinke. Često su mu oštre krize prouzrokovale tako ljute boli da je padao u nesvijest. Bilo mu je sve teže progutati bilo kakvu hranu pa i tekuću, jer mu je to prouzrokovalo nesnosne grčeve.

Bila je to posljednja kušnja, kojom ga je Gospodin htio posve učiniti dostojnim svoga božanskog zagrljaja, koji je trebao brzo nadoći. Kao i u prošlosti, tako su se i sada tjelesnim bolima pridružile i duševne kušnje.

Otac je Leopold za svoga života često rekao siromašnim patnicima: "Hrabro! Pouzdajte se u Gospodina, jer Isus je Liječnik i lijek!"[32] Sada, kad je vidio da su iscrpljene sve ljudske mogućnosti, obraćao se najživljom vjerom i uvijek novim žarom Isusu i njegovoj presvetoj Majci da mu priskoče u pomoć, ako je to njihova sveta volja.

Opet je pisao prijatelju don Ivanu Calabria moleći ga za pomoć molitve. Dobio je ovaj odgovor: "Neka milost i mir blagoslovljenog Isusa budu vazda s Vama koga se, ja siromašan, vazda sjećam. Vaše me je pismo smelo i ganulo zbog velike dobrote i ljubavi iskazane prema meni siromašnom svećeniku. Neka Vam uzvrati Bog, kako to on sam znade, okrenuvši sve na veliko duhovno dobro. U svome siromaštvu molio sam i molim da Vam božanski Liječnik, ako je to njegova volja, dade zdravlje toliko potrebno da nastavite činiti dobro dušama koje žeđaju njegovu božansku Krv. U tu sam svrhu služio svetu misu. I ja imam krajnju potrebu molitve za svoju siromašnu dušu."[33]

Ipak, unatoč tolikim patnjama i mukama, neustrašivo je nastavio i dalje ispovijedati, i to je činio tako brižljivo, s toliko ljubavi prema pokornicima da su bili ganuti svi koji su dolazili k njemu. Piše gospodin Josip Rampazzo (čit. Rampaco): "30. lipnja 1942. pođoh se ispovijediti kod oca Leopolda u njegovu bolesničku sobicu. Toliko je trpio i s mukom je hodao, ali sam je htio da me doprati sve do samostanskih vrata i iskazao mi znakove najveće ljubavi. Kad smo došli do vrata, zahvalih mu na njegovoj pažnji, ali on, sa žalosnim osmijehom, kakvog nikad nisam vidio na njegovu licu, reče:

— Znate li zašto sam Vas pratio? Jer se više nećemo vidjeti!

— Ali vratiti ću se najkasnije za mjesec dana.

— Dobro, dobro, ali se više nećemo vidjeti.

32 AVP, kut, IX, br. 18.
33 AVP, kut. Pisma sluge Božjega don Ivana Calabria.

Vratio sam se nakon mjesec dana, ali je otac Leopold već bio prešao u nebo."[34]

A gospodin Ivan Mattiello: "U jedan od posljednjih dana njegova života popeo sam se u njegovu sobu da se ispovjedim. Očitovah mu želju svoje supruge da se želi i ona ispovjediti kod njega. Odmah, s velikom mukom, siđe u crkvu i ispovjedi je. Taj me događaj ganuo i uvijek mi je pred očima."[35]

Tjeskoban vapaj blaženoj Gospodarici

No njegova je bol, žalost i duhovna muka trajno rasla. U trašnom vrtlogu posljednje kušnje nalazio je jedinu utjehu u tome da se obraća Gospi. Nju je toliko ljubio kroz čitav svoj život: ona ga zato neće ni sada napustiti.

Neprestano joj se molio i preporučivao se drugima da joj se i oni mole za nj.

U mjesecu lipnju napisao je jednome svom prijatelju dva pisma u kojima ga je zaklinjao da se za nj moli Gospi. Ta dva pisma ne mogu se čitati bez dubokog ganuća. U njema se osjeća sva tjeskoba njegove duše, a ona ujedno očituju njegovu uzvišenu ljubav i vjeru prema Djevici. Pisao je: "Danas ste se Vi molili za me uzvišenoj Gospodarici." (Valja napomenuti da se taj gospodin uistinu toga dana molio Gospi za oca Leopolda, ali ništa nije rekao njemu jer ga nije mogao posjetiti.) Neka Vam osnova svemu bude vjera. Ta nas vjera uči da u presvetoj Djevici imamo svoju majku.

Ne mogu se hvaliti da imam kakvo pravo zbog zasluga, jer je čovjek ništa, ako se uspoređuje s Bogom; štoviše, on je grijeh, jer je pravi začetnik jedino grijeha. Pa ipak, Božje je milosrđe neizmjerno. Zato se ja nadam velikom milosrđu od uzvišene Gospodarice. Toliko mi je potrebno to milosrđe, jer osjećam da sam tako slab. Ali presveta je Djevica naša Majka! I to je dosta!"[36]

Nekoliko dana kasnije: "Silno mi je potrebno da uzvišena Gospodarica ima smilovanja sa mnom. Neka se njezino majčinsko Srce udostoji pogledati na me bijednika! Neka se udostoji imati samilosti prema meni! Njoj su dobro poznate moje zdravstvene prilike. Bog sam zna da se ja hoću u nju ufati i onda kad bi i odbila moje molbe! Ta ona je Majka! Ona je moralni izvor milosrđa, ona je, pače, Majka milosrđa! Ja se, dakle, hoću u nju uzdati. Ona je Majka, i to je dosta! Vi mi pomognite kod uzvišene Gospodarice!"[37]

34 AVP, kut. R, br. 2.
35 AVP, kut. M, br. 19.
36 Anđelu Marzottu, Padova, 14. srpnja 1942 (AVP, kut. IV, br. 32).
37 Istome, ondje, br. 33.

I presveta Gospa kao dobra Majka sigurno nije odbila tako žarku molitvu i uvijek mu je bila blizu, podržavala ga u krajnjoj kušnji.

Prvih je dana mjeseca srpnja imao veliku utjehu da je mogao opet vidjeti svoga duhovnog vođu oca Odorika iz Pordenona. Njegove su mu riječi bile velika utjeha i oslonac da nadvlada kušnje koje su se u tako velikoj mjeri sručile na njega.[38]

No Gospodin nije napustio svoga slugu, premda ga je stavio na najstrašniju kušnju. On ga je krijepio izvanrednim milostima i dao mu shvatiti da je sve to trpljenje samo zato da se njegova duša sve više usavrši.

Otac Leopold je u punini shvatio mudru i očinsku Božju ruku prema sebi. Dva dana prije smrti napisao je jednoj gospođi: "Iznesite moj slučaj pred božansku ljubav Srca Isusova. Ono se udostojalo dati mi znakove neizmjerne ljubavi; neka ima smilovanja sa mnom, da uzmognem postati njegov savršeni sluga."[39]

38 Isti duhovni vođa sluge Božjega sjeća se na postupku: "Imao sam priliku da ga posjetim otprilike deset dana prije njegove smrti. Bio je strpljiv, predan u volju Božju, premda malo žalostan zbog pomisli na Božji sud. Utješio sam ga i on se umirio" (BP, str. 36).
39 Katarini D'Ambrosio, Padova, 28. srpnja 1942. (AVP, kut. IV, br. 20).

Osamnaesto poglavlje

U SVJETLU BOŽJEM

»Vjera nas uči da Bezgrešno Začeće Djevice ima svoj konačni razlog u božanskom materinstvu.
Presveta Djevica je nakon svoga Sina imala biti moralni uzrok ljudskog spasenja. Njoj je udijeljena sva pravednost i izvorna svetost da bi ljudski rod — dakako — srazmjerno — dobio od nje, kao i od njena Božanskog Sina, svoje spasenje, to jest Božju milost u ovom životu i vječnu slavu u drugome.«

(Iz Blaženikovih spisa)

Sučelice smrti

Čovjekovo ponašanje, koje je misterij za života, postaje još tajanstvenije kad se on nađe pred smrću. Obično se kaže: "Kakav život, takva smrt." Biblija istu tu poslovicu donosi u tvrdnji da mladić, kad izabere jedan put, njime ide sve do starosti.[1] No poslovice valja uvijek razborito shvatiti. Mi znamo da se poziv božanske dobrote može plodonosno prihvatiti i na samom pragu vječnosti, kao što je to učinio dobri razbojnik. A znademo i to da dobro, želi li primiti nagradu, mora to biti do kraja.[2]

Stoga redovito svjetlo vjere, potpora nade i napetost ljubavi prate dobro do kraja, pače sve to postaje još jače kad dob, bolesti i tjelesna klonulost predosjećaju skori cilj.

Ipak postoji razlika u osjećajima što ih čovjek doživljava pred posljednjim događajem svoga života. Tu različitost možemo protumačiti činjenicom da je i smrt mnogostruka zbilja: smrt je dijeljenje od drugih, ali i sjedinjenje; gubitak, ali i dobitak; svršetak koje radosti, ali i mogući početak mnogo potpunijih i sigurnijih radosti; kraj kojoj muci, ali i mogući početak bezutješne mnogo strašnije i trajnije muke. Ta složenost i prirodna različnost među ljudskim dušama tumače nam i različiti stupanj straha što ga stvara smrt. Nerazborito bi bilo kad bismo iz toga osjećaja straha zaključivali na moralnost dotičnog čovjeka. Ima razbojnika koji se u tim trenucima smiju

1 Usp. Sir 46, 11.
2 Usp. Mt 24, 13.

i podruguju, a opet ima svetaca koji plaču i dršću. Sam Krist, koji je toliko čeznuo za svojim "krštenjem" krvi da bi očistio ljudski rod,[3] sam je za sebe izabrao teži i mučniji stav: svjestan skore smrti, znojio se krvavim znojem.

Otac Leopold se uvijek jako bojao smrti.[4] Sada, kad se strašan trenutak velikim koracima približavao, očutio je svu tjeskobu toga straha. Da spriječi te ga ta tjeskoba ne udari, i on se sjećao Kristove misli. Nekoliko dana prije smrti rekao je jednome subratu: "Ja sam se uvijek bojao smrti. Ta kako se i ne bih bojao kad je i sam Isus pred njom drhtao i molio svoga božanskog Oca da udalji od njega tu gorku čašu?! Ali ne plaši me toliko sama tjelesna smrt koliko misao da nas poslije smrti čeka strašan sud Božji. A ja sam grešnik. Neka mi Gospodin Bog bude milostiv!"[5]

Zbog toga je uvečer prije svoga blaženog preminuća proživio strahovite trenutke, ali se onda smirio govoreći: "Gospodar tako hoće. Nek se vrši Njegova volja! Samo neka mi bude milostiv!"[6]

Radi jednog drugog veoma plemenitog razloga želio je dugo živjeti. Izjedala ga je revnost za spas duša. Za njih je prinosio herojske žrtve i želio je živjeti do svršetka svijeta kako bi neprekidno radio u ispovjedničkom apostolatu i proslavljivao Boga vodeći k spasenju bezbrojne grešnike. Uvijek je molio Gospodina da uzmogne raditi do posljednjeg dana svoga života i da umre na terenu. I to mu je bilo udijeljeno.

Posljednji dani

Može se reći da je kroz ona tri mjeseca života, što su mu preostala nakon povratka iz bolnice, nastavio vršiti svoju službu kao prije bolesti, jer je bolesničku sobicu pretvorio u ispo-

3 Usp. Lk 12, 50.

4 Da je i htio, sluga Božji ne bi bio mogao sakriti te svoje osjećaje. Dobro su bili poznati mnogima pa su ih svjedoci iznijeli i na postupku. Otac Vjenceslav Baggio: "Bojao se smrti, ali samo zato jer se osjećao nedostojnim za nebo. Želio je živjeti kako bi nastavio vršiti svoj apostolat i spasavati duše" (AP, str. 95). Otac Pankracije Chemin: »Sjećam se da sam mu uvečer prije smrti postavio ovo pitanje: 'Zašto, zašto se toliko bojite smrti?' Odgovorio je: 'Jer dolazi sud Božji!'« (AP, str. 115). O. Kalist iz Mortegliana ovako govori o osjećajima sluge Božjega pred posljednji korak: "Bojao se smrti iz straha od Božjeg suda, ali se silno pouzdavao u Božje milosrđe" (AP, str. 179).

5 AVP, kut. M, br. 12.

6 AVP, kut. M, br. 12. Toj potištenosti pridonio je i njegov tadašnji ispovjednik otac Marcelin Bresolin, koji mu reče da se pripravi odmah na smrt jer ima rak na grlu i više nema nikakve nade. Skrajnja tjelesna oslabljenost utjecala je i na njegovo psihičko stanje, tako da ga je strašno potresla ta vijest koja mu je izrečena tako oporo. Ali on se smirio izjavivši da se podlaže volji Gospodinovoj (BP, str. 88-89). Uzrok njegove uznemirenosti bila je pomisao da još nije pripravljen da se tako brzo pojavi pred Bogom. To je jasno rekao svome bolničaru: "Otac Marcelin mi je to mogao prije reći." Ali je onda odmah očitovao svoju podložnost Gospodinovoj volji s njime (AP, str. 186).

vjedaonicu i primao u nju pokornike koji su mu se obraćali. Naprosto je bilo neshvatljivo kako je on, u teškom tjelesnom stanju u kome se nalazio i koje je pobuđivalo samilost u svakome koji ga je vidio,[7] smogao još moralne snage da s uobičajenom brižljivošću i ljubavlju prima sve, a da nikada nije pokazao ni najmanjeg znaka umora ili nezadovoljstva. Dan prije smrti ispovjedio je, među ostalima, oko pedesetak svećenika.

Otac Leopold je od Gospodina uvijek molio jednu drugu milost, da naime do posljednjeg trenutka svoga života može biti pri svijesti kako bi mogao svoju dušu pripraviti na veliki korak. Piše otac Luka iz Carrèa, kapucin: "Bilo je to uvečer 29. srpnja 1942. godine. Nakon veoma vrućeg dana zrak je bio još težak i sparan. Dva mlada subrata pratila su oca Leopolda u samostanskom vrtu da bi udahnuo malo svježega večernjeg zraka. Sjeli smo na jedan zidić pokraj zdenca. Razgovor je tekao sporo i s velikom mukom jer se otac Leopold jedva mogao držati. Glas mu je tajanstveno podrhtavao. Govorili smo o jednom bolesnom subratu koji je zbog dobi i bolesti bio gotovo u besvjesnom stanju. Otac Leopold nakon kratke šutnje žalosnim glasom reče: 'Žalosna je stvar pojaviti se u besvijesti pred Gospodinom Bogom!' Glas mu je imao takav naglasak da sam se duboko ganuo i nikada ga više nisam zaboravio. Sutradan ujutro kad sam promatrao oca Leopolda koji je gotovo neprimjetno micao usnama i molio molitve umirućih, shvatio sam da je njegova žudnja, da se pred Gospodinom Bogom pojavi savršeno svjestan svih vlastitih čina, bila uslišana."[8]

Posljednju noć svoga zemaljskog života otac je Leopold gotovo čitavu proveo u molitvi. Brat bolničar je dugo ostao pokraj njega, ali onda ga on otpusti rekavši mu: "Idi se odmoriti jer si umoran. Dajem ti blagoslov."[9] Oko ponoći drugi brat, fra Juraj iz Bassana, uđe u njegovu sobu i nađe ga u molitvi. Ostao je malo s njime i zamolio ga za ispovijed. Otac Leopold mu odmah, kao što je to inače običavao, slabašnim gla-

7 Njegov bolničar pripovijeda na postupku: "Za posljednjih dana iz sobice je odlazio u bolesničku kapelu držeći se za zid da ne padne. Više ništa nije mogao progutati, pa ni tekućine. U posljednjim danima sve je povraćao. Ipak je uvijek primao Presveto. Plašio se smrti zbog suda Božjega, ali je uvijek bio predan u volju Božju i jak" (AP, str. 188). Prof. Feliks Rodighiero, specijalist za uho, nos i grlo: "Otac Leopold je umro od raka na jednjaku. Posjetio sam ga više puta u posljednjoj bolesti, i uvijek sam ga našao vedra i mirna" (BP, str. 290). Prof. Henrik Rubaltelli, specijalist za uho, nos i grlo: "Bio sam veoma blizak ocu Leopoldu i pratio sam sve faze njegove bolesti, osobito nakon njegova povratka iz bolnice; kao liječnik mogu reći (a rak na jednjaku je upravo moja specijalnost) da je barem petnaest-dvadeset dana prije smrti jednjak potpuno sužen i ne dopušta nikakvo primanje hrane, niti prirodno niti pomoću sonde, pa ni tekućine. Svakako iznenađuje činjenica da je on mogao uzimati svete prilike i purifikaciju poslije pričesti kod svete mise, i to se ne može protumačiti prirodnim i medicinskim sredstvima i spoznajama" (BP, str. 108).

8 O. Luka iz Carrèa, *Umanesimo francescano di Padre Leopoldo*, izvadak iz "Italia Francescana", kolovoz 1952.

9 AVP, kut. M, br. 12.

som reče: "Evo me! Evo me!" Pošto su zajedno molili, reče mu: "Sada se pođi i ti odmoriti, ali prije pođi u bolesničku kapelu i pozdravi mi Gospodara."[10]

Ostao je sam. Da li je sigurno znao da je njegov čas došao? Nitko to ne može ustvrditi, jer nikada nije za to dao nekome jasan znak, ali se može pretpostaviti da je to već bio spoznao. Njegova duša, koja je postala tako osjetljiva, uočavala je što se s njome događa; zatim, duboko sljedinjenje s Bogom, koje je bilo pripravljano cijelog njegovoga besprijekornog života, sigurno mu je omogućilo da jasno spozna što će se dogoditi. Tu je noć on svu proveo u pripravi na veliki susret s Gospodarom.

Blaženo preminuće

Dan vječne nagrade svanuo je 30. srpnja.

Toga se jutra otac Leopold po svome običaju digao vrlo rano da se pripravi na svetu misu i proveo je gotovo jedan sat u molitvi u bolesničkoj kapeli. U šest i po pođe u sakristiju da se obuče, ali mu iznenada jako pozli. Onesvijesti se i klone na pod. Odmah su mu pritrčali u pomoć i odnijeli ga u krevet. Tu se osvijestio i činilo se da opet zadobiva snagu. Pače, htio je ustati da pokuša služiti svetu misu. Ali ga novi napadaj gotovo potpuno shrva. Kod potpune svijesti primi od samostanskog vikara oca Marecelina iz Cartigliana sakramenat posljednjeg pomazanja, potpuno predan u volju Božju. U međuvremenu dođe i poglavar otac Benjamin in Enega, koji preporuči njegovu dušu i zatim izmoli glasno tri puta Zdravo Marijo i jedanput Zdravo Kraljice.

Otac je Leopold, riječ po riječ, polako ponavljao te zazive, a glas mu je bio sve slabiji. Kad je izgovorio: "O blaga, o mila, o slatka Djevico Marijo!", njegova blagoslovljena duša odleti prema nebeskoj domovini.[11]

Nema sumnje da je u taj trenutak bila uza nj Blažena Gospodarica, koju je toliko ljubio i zazivao. Ona je primila nje-

10 AVP, kut. G, br. 1.

11 Evo što na postupku pripovijeda njegov bolničar: "Prije smrti — bio sam nazočan u posljednjim trenucima od časa kad se redovnik u sakristiji onesvijestio — sluga Božji je primio posljednje pomazanje. Nije ga zatražio redovnik, jer je odmah izgubio svijest. Zatim je došao k sebi i mogao je primiti sakramenat s radošću, smijući se. Završi se sa Salve, Regina i na posljednje riječi molitve izdahnu. Malo prije okrenuo se k meni nasmiješen, širom je otvorio oči i rekao: 'Da li mi dopuštate služiti misu?' To je bila njegova najveća želja. Otac Leopold ujutro na dan svoje smrti u uobičajeni sat pođe u sakristiju bolesničke kapele da služi misu. Neki neobičan žamor sam čuo i otrčao; došao sam i pomogao sluzi Božjemu koji je izgubio svijest. Tek je bio obukao albu. Kad je smrt nadolazila, bio je sasvim miran i smiren" (AP, str. 188-189). Pogrešan kronološki red ovog pripovijedanja zapravo nam govori o uzbuđenju koje nakon više godina još uvijek prožima svjedoka.

govu odabranu dušu i ponijela je pred prijestolje Božje da primi nagradu za svoje herojske kreposti.

Takav su dojam imali svi nazočni. Tako otac Benjamin svjedoči: "Ja, koji sam prisustvovao njegovim posljednjim trenucima, nepokolebivo vjerujem da je kod njegova prijelaza u vječnost uza nj izvanrednim pojavljenjem bila velika Majka Božja."[12]

Otac Leopold bijaše mrtav! Ali se na licu ne vidje nikakvo grčenje i nikakva promjena. Činilo se da je mirno i spokojno zaspao. U svečanom veličanstvu smrti izgledao je kao preobražen: tolik je mir i takva je plemenitost odsijevala s njegova lica.[13]

Bilo je to u 7 sati 30. srpnja 1942. godine.[14]

Glas svega naroda

Poput munje raširila se gradom i selima žalosna vijest da je otac Leopold umro i svuda je uzbudila najdublju tugu. Iz usta svih čulo se samo jedno: "Umro je svetac! Umro je svetac!"

Narod je odmah počeo grnuti da vidi blagoslovljeno mrtvo tijelo. Od siromašnog poljoprivrednika ili tvorničkog radnika pa do najviših crkvenih ili građanskih osoba — nije se znalo tko je izražavao veću bol.

Osjećali su da im se pred tim mrtvim tijelom kida srce.

Otac Leopold neće više dizati svoje mršave ruke da izbriše tolike bijede, njegova usta neće više izricati onih nebeskih riječi uskrsnuća i silne utjehe, njegove oči neće više prodirati u dušu i prosvjetljivati savjesti.

Svi su osjećali da su izgubili vodstvo, okrepu, oca svoje duše. Cjelivali su to drago lice i natapali ga suzama. Ali to bijaše tiha bol koja se, a da to nisu ni htjeli, pretvarala u radost, jer su svi jasno shvaćali da će ih dobri otac pratiti iz Božjega svjetla i štititi ih još više nego prije.

Mnoštvo koje je htjelo vidjeti oca Leopolda, bivalo je sve veće. Budući da nije bilo moguće da se svi popnu u samostan-

12 Na postupku isti se svjedok ovako izrazio: "Našao sam ga vedra, predana u volju Božju. Umro je ponavljajući zazive koje smo mi glasno govorili. Čim je rekao: 'O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo', podigne se i pruživši ruke prema gore, kao da ide u susret nečemu, izdahnu. Izgledao je kao da je preobražen" (BP, str. 273).

13 Na postupku je fra Juraj iz Bassana iznio ovo: "Mogu potvrditi da mi je otac Leopold, koga sam vidio desetak minuta nakon smrti, izgledao mnogo ljepši nego za života" (BP, str. 14).

14 Arhiv kapucinskog samostana u Padovi, Cronaca, srpanj 1942.

sku bolnicu, posebno ne gospođe zbog klauzure, pokojnika su 31. srpnja prenijeli u dvoranu pokraj crkve.[15]

Kroz čitav dan grnula je tamo ogromna masa svijeta. Samostanska crkva i prostran trg Svetoga Križa bili su samo jedno more naroda. Oko mrtvoga tijela događale su se dirljive stvari.[16] Svi su htjeli da ga se dotaknu, da ga cjeluju; stavljali su na nj krunice, sličice, komadiće platna i druge predmete, da ih onda sačuvaju kao relikvije.

Čule su se samo ovakve rečenice: "Bio je svetac! Bio je svetac! Koliko je dobra učinio mojoj duši! Oče Leopolde, moli za nas!"

I djeca su dalozila blizu i bez ikakvog straha cjelivala njegovo drago lice. Jedna ga djevojčica dugo, dugo gledala, a onda reče svojoj drugarici koja je bila blizu: "Gledaj, izgleda kao Isus."

Svi su očekivali da će kod smrti oca Leopolda biti velikih pojava, ali nitko nije mogao sebi zamisliti da će doći do takvih manifestacija. Računa se da je samo toga dana ispred njegova mrtvog tijela prošlo više od dvadeset i pet tisuća ljudi! Morali su biti prisutni i gradski redari, da se sve odvija u redu. Po ulicama, kućama i selima govorilo se samo o ocu Leopoldu, a svaki je razgovor završavao riječima: "Bio je svetac! Bio je svetac!"

Jedna gospođica iz Padove piše: "Ujutro 29. srpnja pred zoru sam sanjala. Činilo mi se da se nalazim u jednom veličanstvenom hramu i dok sam promatrala svu onu veličajnost, čuh glas kako govori: "Umro je otac Leopold, pođimo sada da ga uzmemo!"

Odmah se pojave četiri anđela bijela kao snijeg, obučena u plavo, otvorenih ruku, gledahu prema nebu i penjahu se stepeništem koje je sve bilo u cvijeću.

Probudih se plačući. Na žalost, ujutro slijedećeg dana dogodilo se ono što sam sanjala. Otac Leopold, u zagrljaju anđela, odletio je u nebo."[17]

15 To je dvorana za sastanke trećoredaca. Kasnije je ona srušena. Na dijelu prostora što je ostao slobodan kasnije je podignuta kapelica sluge Božjega. Mjesto na kojem se danas nalaze njegovi smrtni ostaci zapravo je isto ono na kojem su ti isti smrtni ostaci bili izloženi dan nakon njegove smrti.

16 Fra Juraj iz Bassana iznosi na postupku: "Bezbrojno je mnoštvo svijeta došlo pohoditi smrtne ostatke te je bilo potrebno da policija održava red kako bi spriječila kakvo neuredno očitovanje pobožnosti . . . Znam da je na izloženo mrtvo tijelo oca Leopolda bila stavljena odjeća jednog veoma bolesnog djeteta koje je kasnije ozdravilo" (BP, str. 10-11). Ali ni do kakvog nereda nije došlo.

17 Anita Santon (AVP, kut. S, br. 3).

To je samo san, ali donio sam ga jer pokazuje kakav je bio osjećaj naroda o svetosti oca Leopolda.[18]

Teškom su se mukom mogla uvečer 31. srpnja zatvoriti crkvena vrata jer je brojni narod neprekidno dolazio.

Dostojan sprovod

Sprovod je bio 1. kolovoza.

Samostanska crkva bijaše otvorena u 5 sati ujutro, i odmah je započela navala svijeta. Ponavljali su se dirljivi prizori prethodnog dana. Neprekidno do deset sati služile su se svete mise i veoma velik broj ljudi pristupio je k svetoj pričesti.

U devet sati doneseno je mrtvo tijelo u crkvu, koja je u tili čas bila prepuna naroda. I trg Svetoga Križa sav se crnio od mnoštva ljudi.

Bili su nazočni svi gradski, crkveni i građanski uglednici. Biskupa, koji je bio odsutan, zastupao je njegov generalni vikar msgr Josip Pretto. Bio je nazočan i gradski načelnik, koji je rekao: "Gdje je sav narod, tu mora biti i njegov načelnik!" Bio je nazočan velik broj svećenika i predstavnika svih redova i redovničkih ustanova u gradu.

U međuvremenu je stigao i kapucinski provincijal otac Jeronim iz Fellette. Kad je vidio da je u samostanskoj crkvi nemoguće služiti sprovodnu svetu misu, jer je samo mali dio onoga nepreglednog mnoštva mogao ući u crkvu, na molbu mnogih odluči da se obred obavi u crkvi otaca servita,[19] kako bi svi mogli prisustvovati.

Odmah se oblikovala povorka. Mrtvački sanduk nosili su na ramenima svećenici kapucini iz samostana. Mnoštvo naroda pokrene se poput ogromne rijeke prema spomenutoj crkvi. Brojni su stražari održavali red. Više od dva sata morao je na najprometnijoj gradskoj ulici, po kojoj je prolazila povorka, biti obustavljen svaki promet, jer je sve bilo zakrčeno svijetom.

18 O sličnoj stvari možemo — dakako, ne tražeći ni od koga da u to vjeruje — spomenuti i izjavu na postupku što ju je dala redovnica Cecilija Martinello, koja se našla izvan Padove kad je umro sluga Božji i tu je doznala za njegovu smrt: "Ta vijest, premda me ražalostila, pobudila je u meni osjećaj radosti i utjehe . . . Slijedeće nedjelje, nakon svete pričesti u zavodskoj kapelici, imala sam jasan dojam da vidim oca Leopolda okružena slavom i u društvu s drugim časnim osobama. Otac Leopold me upozori da preko našeg ravnatelja msgra Santinella zatražim svoj dnevnik koji sam mu dala prije godinu dana . . ." (BP, str. 292). Doista, dnevnik je nađen u sobici sluge Božjega, prema točnim uputama koje je taj monsinjor dao gvardijanu. Te je upute otac Leopold dao sestri Ceciliji, naime "ispod tri knjige, položene na malom stoliću" (BP, str. 274). Dnevnik je vraćen spomenutoj redovnici.

19 Premda se tako zove, ta crkva više ne pripada redovničkoj zajednici Marijinih servita, već je župna crkva u središtu grada.

Kad je prolazilo mrtvo tijelo, mnogi su se naginjali kroz prozor i bacali cvijeće, drugi su klekli na koljena. Tko je mogao, približio se nosilima i doticao ih se praveći znak svetoga križa.

Kad su došli u crkvu otaca servita, pokazalo se da je i ona premalena za tolik narod. Tu je otac provincijal uz asistenciju subraće odslužio svečane zadušnice.

Msgr Jakob Gianesini (čit. Đanezini) održao je posmrtno slovo. Njegove su riječi bile dirljive i tako su živo iskazivale osjećaje nazočnih da su ganule do suza.

Ocrtao je dugotrajni rad oca Leopolda govoreći: "... On nije ostavio velikih knjiga i omašnih svezaka koji bi budili pozornost učenjaka, ali je u bezbrojne duše, koje su žeđale svjetla i pravde, neizbrisivim slovima upisao opomene i pouke koje neće biti nikad zaboravljene; on nije pokretao mase rječitošću i govorničkom vještinom, ali je tisućama i tisućama s evanđeoskom jednostavnošću rekao riječi dobrote, riječi praštanja i uskrsnuća; on nije preplovio mora i oceane, nije prešao pustinje i divlje, neprohodne šume tražeći duše da ih pridobije za Krista, ali su mjesto toga dolazile k njemu osobe svake dobi, svakog položaja, izbliza i izdaleka, dolazile su k njemu da ponovno nađu Isusa koga su bile izgubile; on nije ustanovio dobrotvornih ustanova, ali je poput milosrdnog Samarijanca iz Evanđelja punim rukama lijevao ulje i vino kršćanske ljubavi na srca koja su bila ranjena fizičkim i moralnim patnjama. On je blažio rane; po njemu je o tolikim dušama, koje su lutale u dubokoj tami zabluda i sumnja, zasjalo neugasivo sunce istine; on je dušama, koje su bile sustale pod teretom ljudskih bijeda, donosio mir koji svijet ne može dati, mir Isusa Krista! Njegova pojava nije imala izvanjskog čara, ali on je imao drugi čar, čar koji ne nagrđuju mnoge godine, nego koji u odabranim dušama trajno raste i jača, čar dobrote, kreposti, svetosti, čar koji je blistao u svakoj njegovoj riječi, u svakoj njegovoj kretnji i koji je osvajao sve koji su imali sreću da mu se približe."[20]

Poslije zadušnice ponovno se uredila povorka i pošla na Piazza Castello (čit. Pjaca Kastelo). Tu je uz opće ganuće dan ocu Leopoldu posljednji pozdrav, posljednji zbogom.

Časni ostaci nisu na opću želju stavljeni u zemlju, nego su zatvoreni u skupocjeni lijes i pokopani u svećeničkoj grobnici na gradskom groblju.

20 AVP, kut. Smrt i sprovod oca Leopolda.

Opće oplakivanje

Sav je gradski tisak kroz nekoliko dana u dugim člancima pisao o velikom pokojniku. Uzvisivao je njegovu divnu pojavu i izricao tugu čitavoga grada zbog gubitka preljubljenoga oca.

Spomenut ćemo ovdje samo dva odlomka:

Novine "Avvenire d'Italia" pisale su 1. kolovoza pod naslovom "Tuga i zahvalnost grada" ovo: "Sada, kad je Padova izgubila svoga skromnog, gotovo nevidljivog vođu, velika se praznina otvorila među nama. Osjetiti to i tugovati zbog toga nije samo izraz zahvalnosti dugotrajnim naporima oca Leopolda nego je također čin vjere, svjedočanstvo onome uzvišenom sakramentu milosti koji je otac Leopold u Kristovo ime tako širokogrudno dijelio.

Uzdah koji se kida iz srca, suze koje danas ovlažuju tolike oči, svjedoče o čistim radostima koje je on neumorno sipao i obnavljao u dušama.

Prizor iskrene žalosti koji se danas vidi oko njegova mrtvačkog lijesa svečana je proslava, odavanje najviše počasti božanskoj službi ispovjedničkoj. Onome koji zbog svoje nevjere kudi ispovijed kao preteški i mrski teret, možemo reći: "Gledajte, ova masa ljudi plače i moli upravo zato jer je izgubila jednoga od tih službenika oproštenja, pomirenja i mira!"

List "Gazzetina" pisao je 2. kolovoza pod naslovom "Veličanstveni sprovod oca Leopolda" ovo: "Ono mnoštvo ljudi u crkvi i na trgu Sv. Križa, ona masa u ulici Vittorio Emaneule i u Prato della Valle, u ulici Umberto i u ulici Roma, ona masa u crkvi servita — to je bio narod koji je jučer ujutro htio prisustvovati sprovodu kapucina oca Leopolda. To je svjedočanstvo da snaga duha, ako se približi dušama po jednostavnim i ravnim putovima Gospodnjim, očarava i zanosi.

Bilo je tu nepoznatih ljudi koji su naročito za to došli iz Trsta, Milana, Torina, Rima pa čak iz Napulja. Taj siromašni kapucin, koji je na ovom svijetu zauzimao tako malo prostora, koji je imao, može se reći, samo toliko tijelo koliko je bilo dovoljno da na zemlji drži veliku zublju vjere koja ga je prožimala, taj je siromašni kapucin kroz duge godine apostolata znao punim rukama sipati utjehu među one koji su prigodom velikih hodočašća dolazili iz svih krajeva Italije u Padovu da se pomire s Bogom. To je bio narod koji mu je htio iskazati čast i dati opće i otvoreno svjedočanstvo zahvalnosti. Da je živ, on jamačno ne bi toga htio, ali sada kad je mrtav, još će više time proniknuti zahvalna srca."

Sa svih strana Italije dolazila su pisma s izrazima sućuti. Ljudi svih društvenih položaja jednoglasno su oplakivali oca svoje duše i uzvisivali njegovu svetost i junačke kreposti. Evo samo nekih od tih pisama.

Prečasni otac Donat iz Welle, vrhovni poglavar Kapucinskoga reda, pisao je iz Rima: "Ne čudi me 'narodna kanonizacija' (proglašenje svecem) neprežaljenog oca Leopolda, kao što se ne bih čudio ako bi sveta Crkva, koja je jedina vlasna to učiniti, tu kanonizaciju i službeno priznala. Za ono malo dana što sam ih proboravio u Padovi, imao sam čisti dojam da se nalazim u nazočnosti pravoga sveca koji je sakriven u najdubljoj poniznosti, u žarkom nutarnjem životu, abscondita cum Christo in Deo.[21]

Za dragu Venecijansku provinciju to je nova slava, ali smatram da je to i teški gubitak. Sveti otac Leopold bit će u nebu zaštitnik i zagovornik svoje drage Provincije i čitavoga Reda, a mi se veselimo nagradi slave koja će okruniti njegov sveti život."[22]

Njegov duhovni vođa otac Odorik iz Pordenona pisao je iz Rijeke: "Izgubili smo sveca! Više od šezdeset godina prisno poznajem oca Leopolda, i već od sjemenišnih dana bio je Božja duša, uvijek jednaka, uvijek s Gospodinom sjedinjena. Bez straha da ćemo pogriješiti, možemo reći da je njegov život bio život u Bogu, s Bogom i za Boga, sav prožet željom da zasluge našega Gospodina primijeni na dobrobit duša. Svi su njegovi čini već od mladih dana bili prikazivani Gospodinu po Mariji za povratak odijeljenih pravoslavaca u jedinstvo Katoličke Crkve."[23]

Njegov prisni prijatelj don Ivan Calabria napisao je ove jednostavne riječi koje očituju njegovu duboku bol: "Časni i sveti otac Leopold iz raja nas gleda, moli i čeka nas. Za mene je to bila velika bol."[24]

Doktor Jeronim Pavari iz Padove: "Otac Leopold je odletio u nebo. Bio je svetac, vjeran sluga Božji."[25]

Gospođa Julija Tessaro iz Padove: "Smrt oca Leopolda duboko nas je potresla i ražalostila. Odmah ujutro pošla sam da pohodim njegove smrtne ostatke, molila sam i plakala shrvana od najdublje boli. Poslije podne vratila sam se sa suprugom i

21 Na povratku iz Padove u Rim 1941. godine isti je general Reda to svoje divljenje prema sluzi Božjemu iznio ocu Vjenceslavu Baggio, koji je to prenio na postupku (AP, str. 97).
22 AVP, kut. Smrt i sprovod oca Leopolda.
23 AVP, kut. O, br. 9.
24 Sluga Božji don Ivan Calabria dao je izjavu kao svjedok na biskupijskom postupku za proglašenje blaženim oca Leopolda (BP, str. 218-220).
25 AVP, kut. Smrt i sprovod oca Leopolda.

sinom, upravo kao što se ide na hodočašće na grob kakvog sveca; a tako je on i izgledao u svome miru.

Izgubili smo svoga velikog dobrotvora, svoga dragocjenog savjetnika, svoga tješitelja. Koliko sam samo puta došla k njemu s očajem u srcu, a vratila se potpuno umirena!

Nećemo ga nikad zaboraviti. Zazivat ćemo ga i obraćati se njemu, jer toliko nam je potrebna njegova pomoć i njegov zagovor. Osjećamo da je umro svetac! Takvo je opće mišljenje građanstva i svega nepreglednog mnoštva koje je tih dana dohrlilo sa sela da vidi njegovo blagoslovljeno mrtvo tijelo."[26]

Prve obljetnice

Veličanstveno su proslavljeni trideseti dan i godišnjica smrti oca Leopolda. Obično se ti obredi obavljaju kako se ne bi tako brzo ugasio spomen na osobe koje su nam bile drage i koje smo cijenili. Za oca Leopolda možemo reći da su to bile prigode još većem buđenju i razvijanju uspomene i sve življeg i proširenijeg štovanja.

Sveta misa na trideseti dan odslužena je u bazilici svetog Antuna kako bi joj mogli svi prisustvovati. S padovanskim biskupom i predstavnicima građanskih vlasti i ovoga puta sabraše se mnogi svećenici, članovi redovničkih zajednica i toliko mnoštvo ljudi kakvo se može u bazilici vidjeti samo o naročito velikim prilikama. Najvećim su dijelom to bila duhovna djeca oca Leopolda koja su se sastala da oplaču gubitak svog vođe, savjetnika, tješitelja i duhovnog oca.

Posmrtno slovo održao je msgr Josip Andreotti, profesor na padovanskom sveučilištu. Sinovskim osjećanjem, koje je njegovu riječi činilo ganutljivom, ocrtao je lik oca Leopolda ističući osobito poniznost i revnost za duše. Među ostalim je rekao:

"... kako su različni putovi Gospodnji od putova ljudskih! Sva povijest religije pokazuje kako Gospodin mrzi ljudsku bahatost, sjaj i svjetsku moć, a ljubi poniznost i na poniznost sije obilje svojih darova, i poniznost odabire, da bude temelj njegovih veličajnih građevina, poljem njegova božanskog djelovanja, sredstvom njegova nauma!

Danas se spominjemo čovjeka koji je jedan od najboljih dokaza te božanske rasporedbe spasenja. Kad bi poniznost trebala uzeti ljudski oblik i pojaviti se među ljudima, doista bi dobro bila predstavljena u osobi oca Leopolda.

On je kroz mnogo vremena svojoj subraći izgledao kao zvijezda posljednje veličine, koja šutke i neopazice putuje po

26 AVP, kut. T, br. 5.

nebeskom svodu. A promatran drugim lećama, on se pokazao kao zvijezda prvoga reda. A leća koja nam omogućuje da promatramo, proučavamo i spoznamo sav sjaj te zvijezde, hoću reći sve zasluge uma i srca oca Leopolda, bila je ispovijed."

I pošto je sažeto prikazao sva divna djela što ih je otac Leopold učinio kroz tolike godine ispovjedničke službe, u skromnoj tišini svoje sobice, te istaknuo velike pouke koje je ostavio, osobito onima koji poput njega rade za spas duša u ispovjedaonici, zaključio je svoj divni govor riječima: »'Umro je svetac', uskliknuo je sav narod kad je doznao za njegovu smrt. I nije to nikakvo čudo, jer je otac Leopold bio jedan od onih velikih duhova koji je zasluživao da mu se pristupi *poklonom uma što se sagiba,* da upotrijebim izražajni pjesnički izraz. Bio je jedan od onih povlaštenih duhova koji su na polju kršćanskih vrlina dosegli uzvišeni vrhunac, to uzvišeniji, što je dublja dolina naše osrednjosti iz koje ih promatramo i divimo im se.

Kažimo dakle i mi: Otac je Leopold bio svetac! I nek nam bude dopušteno izreći jednu želju, koja je, držim, želja sviju, svećenstva i naroda, želju da se dragi ostaci oca Leopolda što prije vrate na mjesto njegova rada, u njegovu sobicu, koja je sad već dostojna da bude prijestolje gdje će turobni zidovi, siromašan naslonjač, priprosto klecalo neprestano pjevati tajanstvenim glasom o tajni ljubavi, o tajni dobrote!"[27]

Godišnjica smrti oca Leopolda proslavljena je u kapucinskoj crkvi gdje se slilo mnoštvo naroda.

Svetu je misu služio msgr Josip Pretto, generalni vikar padovanske biskupije, i prije odrješenja izrekao je nekoliko divnih riječi.

Među ostalim je rekao: "Već je prošla godina dana od smrti ljubljenog oca, a spomen na njega nije se umanjio. Zahvalnost i štovanje prema njemu i dalje su živi u srcu svih koji su ga upoznali. To sasvim jasno pokazuje ovako velik broj građana koji su se danas sabrali ovdje na ovaj spomen-dan molitve za njega. Ovaj spomen pruža nam opravdano zadovoljstvo da možemo časnome ocu izraziti svoje osjećaje zahvalnosti za veliko dobro što ga je učinio našim dušama, ali nas ujedno poziva da ustrajemo u onom duhu pouzdanja i ljubavi prema našem Gospodinu koji je on tako dobro znao ulijevati u duše svih koji su k njemu dolazili.

Glas o krepostima oca Leopolda nadaleko se širi. I to je dobročinstvo koje on nastavlja među nama produbljivati i za koje mu moramo biti zahvalni."[28]

27 AVP, kut. Trideseti dan smrti oca Leopolda.
28 AVP, kut. Godišnjica smrti oca Leopolda.

Svi su katolički listovi pisali o obljetnici.

List "Gazzetino" pisao je 31. srpnja pod naslovom "Otac Leopold": "Padova je jučer na spomen oca Leopolda obnovila počasti od 1942. godine i to s nesmanjenom veličajnošću i s istim velikim mnoštvom štovatelja.

Brat Masseo upitao je jednog dana svetog Franju: 'Zašto sav svijet ide za tobom, i svi žele da te vide, čuju i poslušaju? Ti nisi lijep tijelom niti si velik znanjem, nisi ni plemenit. Zašto dakle sav svijet ide za tobom?" Isto pitanje, dakako, s potrebnim razmjerom, moglo bi se postaviti kad mislimo i na očaravajuću moć kojom je otac Leopold djelovao na narod iz svoga tihog samostana Svetog Križa.

Malen, neugledna izgleda, nekako zapleten i u hodu i u govoru; ni propovjednik ni pisac, niti je ikada u Redu obnašao kakve upravne službe; čovjek koji po običnom sudu ljudi nije imao ničega što privlači! A ipak, svi su ga tražili i poštivali kao sveca.

I bio je svetac, nadasve svojom poniznošću. Svatko tko se našao pred njim, odmah je vidio da u njegovu skromnom držanju nema pretvaranja i da on o sebi zbilja ima vrlo nisko mišljenje.

Njegovo je srce bilo nježno, puno sućuti za duševnu bijedu, nemoć i svaku drugu patnju. Bio je pun one kršćanske čovječnosti po kojoj se osjećao čovjekom među ljudima, njima blizim i sve ih je bez razlike ljubio, i svakoga je htio dovesti do njegove visine, ali ne formalističkim metodama i sponama, nego najiskrenijom jednostavnošću.

I zato je k njemu hrlilo veliko i šaroliko mnoštvo duša, a on je za svaku imao prikladnu riječ.

Rano ujutro, dok sunce još ne bi izišlo, služio je misu, a onda odmah odlazio u ispovjedaonicu, u onu malu sobicu koju je napustio tek kasno uvečer. Tu je vršio svoj apostolat, bratski poticao, mudro savjetovao i tješio. Nitko nije otuda izlazio bez utjehe.

Poznato je da je u nekim zgodama proricao budućnost, i to se potpuno ostvarilo, ali nije htio da to itko sazna. A budući da su ga drugi smatrali pravim svecem, on je sve činio da to opovrgne i spriječi takvo mišljenje, koje je sam mrzio.

Širokogrudan u opraštanju drugima, otac Leopold bijaše strog prema samome sebi: odricanja, postovi, duga bdjenja. Jeo je ne toliko koliko je najmanje bilo dosta, nego koliko nije bilo dovoljno. To je možda i ubrzalo njegovu smrt.

Jučerašnje počasti ocu Leopoldu svjedoče da istinski tihi i skroviti dobrotvori čovječanstva žive i poslije smrti."

Devetnaesto poglavlje

USPOMENA NA PRAVEDNIKA OSTAJE DOVIJEKA

»Svaki vjernik, da bi bio pravi Kristov sljedbenik, mora širiti Evanđelje poglavito dobrim primjerom, jer mora biti svjetlo svijeta; mora ga širiti molitvom i kršćanskim prihvaćanjem svagdašnjih žrtava svoga života.«

(Iz Blaženikovih spisa)

Za veći dio ljudi, pa i za one za koje je izgledalo kao da će ih veličina i moć učiniti besmrtnima, grob je svršetak svega, ili barem one ljudske pažnje koja ih je okruživala. Mogu se uklesati više ili manje emfatični nadgrobni spomenici, više ili manje iskreni, mogu se podići kameni ili brončani spomenici koji će prkositi stoljećima. Neki ljudi čiji se spomen tako čuva i dalje će zanimati stranice povijesnih knjiga, pokoji od njih bit će predmet predavačima da iznesu lijepi lik, ali pri tom uvijek nedostaje jedan ljudski elemenat: kucanje srdaca za njih.

Nije tako s dušama koje su se u svom zemaljskom životu sasvim posvetile Gospodinu tražeći u žrtvovanju samih sebe njegovu a ne svoju slavu. Za takve duše sam se Bog obvezuje da će očuvati spomen na njih, kako je i rekao: "U vječnome će spomenu biti pravednik!"[1] Bit će to spomen doličan Boga i ljudi, spomen ne pukog sjećanja, već divljenja i ljubavi.

Ta riječ nepogrešive Istine obistinila se i na čudesan se način obistinjuje na primjeru oca Leopolda.

Svečanosti na sam dan sprovoda i prigodom prvih obljetnica nisu bile posljednji znak ljubavi i zahvalnosti, već početak jednoga novog života ljubavi i odanosti koji je trajno rastao.

Na svome zemaljskom putovanju on je iskreno ljubio skrajnju skrovitost i nikada nije htio da se o njemu govori. I Gospodin ga je bio uslišao. Ali poslije njegove blažene smrti više nije bilo potrebno čuvati poniznost, i Gospodin ga je htio proslaviti na izvanredan način.

Njegov je grob na padovanskom groblju odmah postao ciljem neprekinutih posjeta; bila su to prava hodočašća. Grob je bio prekrit cvijećem sve dok je njegovo mrtvo tijelo ležalo

1 Ps 111, 7.

na tom groblju. 19. rujna 1963. godine bijaše prenesen u kapucinski samostan. Bio je to veličanstven izraz pobožnosti i ljubavi. Mnoštvo svijeta je došlo iz svih krajeva Italije.

Novi grob u kapeli pokraj sobice-ispovjedaonice, omogućio je pobožnim vjernicima i posjetiocima da još trajnije i prisnije očituju svoju ljubav i naklonost.

Sobica-ispovjedaonica je uvijek ista. Otac je Leopold bio rekao: "Crkva i samostan bit će pogođeni bombama, ali ne i ova sobica. Ovdje je Gospodin Bog pokazao toliko milosrđa dušama; mora ostati kao spomenik njegove dobrote!" Da li je to bila pobožna želja, neko očitovanje ljubavi prema onim siromašnim zidovima koji su bili svjedoci njegove duge žrtve i postali kao dio njega samoga? Ili je to bilo jasno viđenje u prosvijetljenom proroštvu koje mu je Gospodin udijelio?

Činjenica je da sobica nije bila dirnuta prilikom razornog bombardiranja i još uvijek je svjedok Gospodnje dobrote i kreposti njegova vjernog sluge. U njoj nije više otac Leopold prisutan svojom riječju oca i vođe, ali je prisutan svojim duhom, svojim velikim duhom. Njegova se prisutnost uistinu osjeća. To je glas svih koji otvore vratašca toga svetog mjesta. Prožima ih osjećaj dobrote, nježnosti i ljubavi prema Bogu, mnogi često to izražavaju plačući. Mnogi govore: "Posjetio sam velika svetišta i divio se velebnosti zdanja i umjetnosti, ali nisam proživio ono što proživljavam ovdje. Ovdje osjećam Božju nazočnost, jer osjećam da me zahvaća želja da budem bolji, da ljubim svoje bližnje, da živim u miru sa svima, a ponajprije s Njime." Za mnoge je to početak obraćenja. Koliki samo iz te mistične sobice odlaze u crkvu i mole ispovijed.

I mnogo protestanata posjećuje sobicu oca Leopolda. Kad čuju o neizmjernom dobru što ga je on mnogima učinio preko ispovijedi, zamisle se i traže sličicu dragog oca. Za ne mali broj njih taj posjet je bio početak njihova obraćenja na katolicizam.

Otac Leopold je uistinu još uvijek nazočan u svojoj sobici-ispovjedaonici i neprekidno prima sve koji ga dolaze posjetiti. Mnogo više nego prije, sada se oko njega okreće cijeli jedan svijet duša. U jednom kutu je jedna velika knjiga i u tu knjigu mnogi pišu ocu Leopoldu svoje želje. Ne samo da pišu, oni i govore. Toliko je pouzdanje kojim ispisuju te retke. Otvaraju mu svu dušu sa svim svojim tjeskobama. Osjećaju da je dobri otac tu, da ih sluša i da će ih utješiti: materijalne nevolje, duhovne tjeskobe, tjelesne patnje, obiteljske nevolje. Jedna stvar dira svakoga tko to čita: velik broj duhovnih milosti koje traže: milost za dobru ispovijed, obraćenje kojeg grešnika, povećanje

Božje milosti, milost ustrajnosti u dobru daleko od grijeha. Otac Leopold uistinu nastavlja svoje poslanje obraćanja duša i postizavanja za njih velikih milosti.

Druga stvar koja dira čitaoce jest sam ton i ljubav s kojom su napisani ti reci. Nisu to hladne rečenice, već tople. Oni koji su ih napisali, osjećali su da se obraćaju ocu, bratu i prijatelju. Izraz je to osjećaja koji imaju svi koji se sjećaju oca Leopolda i oni koji ga malo-pomalo upoznaju i postaju mu vjerni i odani. Svi govore da osjećaju kako im je bliz, da osjećaju prema njemu više ljubav nego neko poštovanje. I tako svi, bez razlike staleža, dobi i položaja. Posebno ga ljube dječaci i djeca. Kolike majke moraju često dovoditi svoju djecu u tu sobicu. Govore: morala sam doći jer mi ne daju više mira. I čim oni ugledaju njegovu sliku, viču radosni: Evo nono, evo nono! I trče k njemu i nose mu cvijet. To je tako ganutljivo!

I ne dolaze samo osobe iz Padove, već iz cijeloga svijeta. U istom danu u tim svescima možemo vidjeti potpis kardinala, riječi zahvalnosti jednog židovskog novinara iz Pariza i zaziv gospođe koja je došla iz Filipina.

Uistinu, čitav jedan svijet duša kreće se u toj sobici jer do prosinca 1971. godine ispisano je 186 svezaka, svaki od tisuću stranica. Prava knjižnica boli, povjerenja i utjehe!

Otac Leopold je za svog života ostao vazda zatvoren u svojoj sobici-ispovjedaonici, čekao je duše koje su hrlile k njemu da zadobiju mir s Bogom i okrepu; ali sad se ne ograničuje na to, nego želi proći svijetom tražeći duše da ih dovede Gospodinu. I prokrčio je put! Može se reći da nema kraja na zemlji gdje nije poznato njegovo ime.

Ta je činjenica ljudski neprotumačiva. Život je proživio u posvemašnjoj skrovitosti, a da nije učinio ništa veliko pred svijetom, a da nije izveo ni jedno djelo koje bi privlačilo pozornost ljudi i koje bi uzvitlalo prašinu. Tako brza i sveopća raširenost poznavanja i štovanja oca Leopolda uistinu je stvar koja iznenađuje. Njegov kratki životopis preveden je na dvadesetak jezika, i uvijek ga traže vjernici. Sva su izdanja naprosto razgrabljena. I veći životopis je preveden na nekoliko jezika i izdan u više izdanja. Devetnica Presvetom Trojstvu za proslavu sluge Božjega prevedena je na više od trideset jezika.

Ocu Leopoldu u počast podignuto je više dobrotvornih ustanova, kao što su škole, udruženja za podučavanje kršćanske nauke, svetišta, bolnice za siromahe. Tako u Italiji, u Brazilu, u Belo Horizonte (glavni grad države Minas Gerias u Brazilu) i u drugim gradovima.

Štuju ga i istočni narodi koji ga smatraju svojim zaštitnikom i njemu se utječu u svim svojim nevoljama. U Hrvatskoj

je njegov životopis izišao u više izdanja, najprije ciklostilski a onda tiskom. U Sloveniji također. Oca Leopolda štuju i na Srednjem Istoku. I sami muslimani traže od misionara njegovu sliku i zazivaju oca Leopolda. Tako otac Leopold s neba vrši poslanje kod istočnih naroda koje mu nije bilo moguće vršiti za zemaljskog života.

I s neba otac Leopold sluša i uslišava brojne molbe. Glasovi zahvale na uslišanjima uistinu su brojni i dolaze iz svih kontinenata.

Potaknuta tolikim štovanjem oca Leopolda, crkvena je vlast pokrenula 1946. godine Postupak za njegovo proglašenje blaženim.

Informativni biskupijski postupak zaključen je 1952. godine i predan je sav materijal u Rim.

Brojni kardinali, biskupi, prelati, redovničke ustanove, laici iz svih društvenih slojeva prekrasnim su pismima tražili od Svetog Oca proglašenje blaženim poniznog sluge Božjega, kao svijetli primjer ljubavi prema Bogu i bližnjemu, za što je žrtvovao svoj život u poniznoj i tako spasonosnoj službi ispovijedi.

Pobožna je želja ispunjena. 2. svibnja 1954. ispitani su i odobreni spisi sluge Božjega, a 25. svibnja 1962. Sveti Otac papa Ivan XXIII potpisao je Dekret o uvođenju kauze za proglašenje blaženim. Apostolski postupak je zaključen 12. svibnja 1966. godine.

Dodatak I

JEKA S ISTOKA

»... kada dođu (a sigurno će doći) bolji dani, divan lik oca Leopolda bit će siguran vodič k miru srdaca i duša u Bogu, jer on je znao, kao jedan od malobrojnih ljudi našega vremena, ulijevati preko ispovjedaonice Božji mir u ljudska, žalosna i patnjom slomljena srca.«

Krašić, 6. rujna 1959.
+ kardinal Alojzije Stepinac
(1898—1960)

Otac Leopold je svrhom svoga života smatrao spasenje pravoslavaca u povratku katoličkom jedinstvu. Zato je žrtvovao svega sebe u svakodnevnom teškom mučeništvu. Koliko su mu snage dopuštale, želio je za odijeljenu braću zaslužiti veliku milost. Ali njegova žrtva, molitve i žarke želje ostale su zauvijek skrivene: samo su Bogu bile poznate.

I gle čuda nakon njegove smrti! Gospodin je htio da svi spoznaju koliko je on učinio. Na uistinu neprotumačiv način glas o njegovoj žrtvi prodro je posvuda na Istok i izazvao duboku ganutljivost. U srcima tih naroda odjeknuo je tajanstven glas: duša iz našeg naroda šezdeset se godina žrtvovala Gospodinu, žrtvovala se za nas! Toliko je blago zasluga pred Bogom; ono će sići na nas u obliku Njegova blagoslova.

Tako je ime oca Leopolda, koje je prije bilo sasvim nepoznato, za istočne narode postalo zalogom milosti i spasenja. Poznat je i štovan u Mađarskoj, Bugarskoj, Grčkoj, Turskoj i drugim državama Srednjeg Istoka, u Egiptu, Eritreji i mnogim afričkim zemljama, a da i ne govorimo o Indiji i zemljama Dalekog Istoka.

Posebno se štuje u Hrvatskoj i Sloveniji. Njegovo poštivanje počinje od propovijedi kardinala A. Stepinca u zagrebačkoj katedrali na Staru godinu 1945. U kolovozu 1946. godine među prvih pet prijevoda pojavio se i hrvatski tada u ciklostilskom izdanju. Sva kasnija izdanja naprosto su razgrabljena. Mnogi bi u Hrvatskoj mogli izjaviti ono isto što je 17. IV 1957. u pismu kapucinskom provincijalu u Zagrebu izjavila nezaboravna velika štovateljica oca Leopolda s. Marica Stanković: "Uvijek mislim na to kako naš zemljak ne može odbiti molbe

uz koju je spojena vjera s pouzdanjem ... Vi i ne znate kako sam si s njim dobra. To već kod mene prelazi u preuzetnost. On mi ispunja sve što zaželim, za dušu i tijelo, za druge i za sebe. Samo jednom me nije uslišao, ali i to je bilo za moje dobro."

U Hrvatskoj je o ocu Leopoldu Mandiću posebno pisao dr Tomislav Šagi-Bunić, kapucin, osobito o njegovu apostolatu za sjedinjenje kršćana. Na mnogim su se mjestima održavale molitve za proglašenje blaženim oca Leopolda.

I najviši crkveni autoritet u Hrvatskoj gleda na oca Leopolda kao na novo svjetlo rođeno u njihovoj zemlji, svjetlo koje svima donosi mir i okrepu. Kardinal A. Stepinac napisao je predgovor hrvatskom prijevodu životopisa oca Leopolda. Evo njegovih riječi napisanih 12. srpnja 1946. godine:

"Slabe svijeta izabra Bog da posrami jake." Tako apostol Pavao u Poslanici Korinćanima. Te riječi možemo primijeniti na našega dragog oca Leopolda.

Taj čovjek, malen stasom i slabašna zdravlja, bio je pravi div duha. Njime se poslužio Gospodin da bezbrojnim dušama olakša teret života i da im nadahne vječne ideale i ojača ih u dobru.

Svatko tko čita životopis oca Leopolda, mora se diviti i hvaliti Boga koji je neistraživ u svojim naumima, jak da ih sprovede u djelo, svet u svojim djelima, neizmjerno dobar prema svojim stvorenjima. Čitanje ovog životopisa bit će od silne duhovne koristi svakome tko priznaje Boga, označit će njegovu vjeru, ufanje i ljubav u ovim danima kad se Bog nastoji izbrisati s lica zemlje.

Posebno će hrvatskom narodu biti od velike radosti jer se dobri Bog udostojao usmjeriti jednog sina naše zemlje k životu koji je velik uzor svima nama, a posebno će nam pomoći spoznati koliko je nužno da ustrajemo u dobru."

Msgr Pavao Butorac 10. listopada 1946. godine napisao je padovanskom biskupu:

"Preuzvišeni gospodine,

Čast mi je da se mogu ovim pismom predstaviti Vašoj Preuzvišenosti kao Ordinarij Kotorske biskupije iz koje je potekao veliki kapucin otac Leopold Mandić. On je slava naše i vaše biskupije, i nadamo se da će se njegova velika duša zauzeti za nas pred Božjim prijestoljem.

Prije nekoliko mjeseci izdao sam odredbu biskupijskom kleru Kotora da obavlja javne molitve u našim crkvama za proglašenje blaženim oca Leopolda.

Hrvatski su oci kapucini preveli zanimljiv životopis sa talijanskog, što su ga napisali venetski kapucini, najbolji poznavaoci te skromne duše koja nije htjela da se ikad o njoj govori, ali, na žalost, mali je broj tih primjeraka, jer sada se još ne može tiskati.

Ja sa svoje strane služim i svete mise za proglašenje blaženim oca Leopolda i imam puno pouzdanje u njegov moćan zagovor.

Izražavajući Vašoj Preuzvišenosti svoju duboku zahvalnost i poštovanje za Vašu osobitu revnost koju pokazujete za kauzu oca Leopolda, neprestano upravljamo svoje molitve Gospodinu da se udostoji proslaviti svoga Slugu."

25. rujna 1952. jugoslavenski episkopat, sabran u Zagrebu, prekrasnim zajedničkim pismom moli od Pape pokretanje postupka za proglašenje blaženim oca Leopolda. Biskupi u svojoj molbi izražavaju svoju sigurnost da će proslava tog sina njihove zemlje donijeti veliku okrepu vjernicima usred nevolja sadašnjeg časa i bit će siguran znak za povratak u katoličko jedinstvo svih kršćana udaljenih od Petrova ovčinjaka. Molba episkopata nosi dvadeset potpisa (preuzv. gg. Ujčić, Pušić, Bonefačić, Srebrenić, Akšamović, Salis-Sewis, Bäuerlein, Čelik, Garković, Banić, Vovk, Držečnik, Butorac, Burić, Bukatko, Čekada, Alaupović, Nežić, ap. prot. Majić, ap. adm. Toroš). Zajednička molba profesorskog zbora Rkt. bogoslovskog fakulteta u Zagrebu za proglašenje blaženim oca Leopolda poslana je 24. lipnja 1953. Potpisao ju je u ime profesorskog zbora dekan prof. dr Vilim Keilbach. Molbu je uputio također Rkt. teološki fakultet u Ljubljani 28. listopada 1953.

Osim zajedničke molbe upravili su Sv. Ocu pojedinačne osobne molbe slijedeći naši biskupi: preuzv. gg. Kv. Klement Bonefačić (20. VIII 1952), Mate Garković, Pavao Butorac (16. VII 1952), Josip Srebrenčić, Anton Vovk (18. VII 1952) te rektor Zavoda sv. Jeronima u Rimu msgr J. Mađerec.

Svi oni ističu rad oca Leopolda za otkupljenje istočnih naroda i očekuju njegovu proslavu kao moćno sredstvo da se postigne tako željeno jedinstvo. Vrlo lijepo je u svojoj molbi napisao tadašnji zadarski biskup preuzv. Mate Garković: "Sveti Oče, učini da se njegov dragi lik vrati među nas, u naše crkve i naše kuće. Što nije mogao u tijelu, neka sada vrši kod nas u duhu i svojim zagovorom! On sigurno već i sada za nas posreduje na nebesima, ali kad ga njegov ispaćeni narod bude zajednički zazivao, on će mu biti utjeha i jaka obrana; svećenicima našim primjer poniznosti, pokore i apostolske revnosti; vjernicima poticaj na čestu ispovijed; djelu za jedinstvo Cr-

kava novi zaštitnik. Svi će ga tada bolje upoznati, štovati i nasljedovati."

Revnost oca Leopolda za spasenje pravoslavaca bila je naprosto značajka apostolata oca Leopolda, kako to jasno osvjetljuje papinski dekret za apostolski postupak sluge Božjega.

Dokumenat je od velike važnosti i savršeno izražava djelo oca Leopolda, pa ga ovdje donosimo u cjelini.

Dekret za proglašenje blaženim i svetim sluge Božjega Leopolda iz Herceg-Novog, svećenika redovnika Male braće kapucina

Sveti Pavao, apostol naroda, raspaljen revnošću za spas svoje braće Hebreja, rekao je: Htio bih ja sam proklet biti, odvojen od Krista, za braću svoju, sunarodnjake svoje po tijelu (Rim 9, 3). Te se riječi mogu primijeniti na slugu Božjega Leopolda iz Herceg-Novog, svećenika redovnika Male braće kapucina, zbog osobite ljubavi kojom je grlio braću odijeljenu od katoličkog jedinstva.

Rodio se u Herceg-Novom u Dalmaciji 12. svibnja 1866. Na krštenju je primio proročko ime Bogdan. Roditelji mu bijahu Petar A. Mandić i Dragica Carević, uzorna ponašanja, čiste vjere i pobožni. Dobrim kršćanskim odgojem podigli su dvanaestero djece koju im je Bog darovao.

Među njima je naš sluga Božji već od mladih dana počeo gajiti kršćanske vrline, osobito pobožnost prema presvetom otajstvu Euharistije i Djevici, Majci Božjoj, poslušnost i čistoću. U osamnaestoj godini oprostio se od roditeljske kuće i svijeta te ušao u Kapucinski red u venetsku provinciju. U njem je dobio ime Leopold, položio je jednostavne zavjete 5. svibnja 1885. i nakon dobro završenih studija posvećen je za svećenika 20. rujna 1890.

Kad je zatim jasno shvatio da je određen od Božje providnosti da promiče povratak braće, posebno istočnjaka i svog naroda, u jedinstvo Crkve, ništa nije propustio da bi postao prikladnim sredstvom za to poslanje. Još kao mlad svećenik, koga su njegovi poglavari slali od jednog do drugog samostana u provinciji, mislio je otputovati u svoju domovinu, te se konačno predati poslanju da pridonese povratku odijeljenih. No čim je spoznao da je to nemoguće, preda se volji svojih poglavara i prinese Bogu tu žrtvu i sama sebe kao žrtvu za braću. Štoviše, obvezao se zavjetom, koji je često obnavljao, da će za taj apostolat posvetiti sav svoj život i sve napore svoje službe.

I zbilja, premda Leopold nije mogao poći u zemlje Istoka, on je ipak bio pravi apostol pravoslavaca (istočnjaka). Jedino Bog, koji vidi u tajnosti i ispituje bubrege i srca, zna dobro kolike je on molitve i prošnje upravio za taj apostolat, koliko je žrtava i odricanja prinio, na koliko je poteškoća naišao, kolike je tjelesne i duhovne muke i boli radosno podnio.

Njegov život se sastojao u ovome: pošto bi rano ujutro odslužio misnu žrtvu, sjedao je u sobicu-ispovjedaonicu i ondje ostajao cijeli dan na raspolaganju pokornicima. Takav je život proveo kroz oko četrdeset godina, bez ikakva jadikovanja zbog zimske hladnoće ili ljetne žege; nije se žalio ni na mnoge boli i slabosti tijela koje su ga neprekidno mučile. Trpio je od boli u želucu, što je kasnije prešlo u tumor koji se proširio i na jednjak. Vrlo malo je spavao; a kad su ga poticali da se duže odmara i da se bolje pazi, odgovarao je da mu to nije dopušteno, jer mora moliti za svoje pokornike te ispaštati i grijehe drugih. Uz tjelesne boli bio je iskušavan i duhovnim borbama i patnjama.

Podnijevši sve silno strpljivo, okrijepljen sakramentima i molitvama Crkve, predao je svoju dušu Bogu u Padovi, gdje je proveo veći dio svoga života, 30. srpnja 1942. godine.

Čudesna je stvar kako se glas o svetosti sluge Božjega Leopolda iz Herceg-Novog nadaleko i kako brzo raširio i dalje se širi gotovo po čitavom svijetu. To pokazuju veoma jasno i brojna pisma poslana Papi kojima se moli uvođenje kauze od uzoritih kardinala, preuzvišenih nadbiskupa i biskupa, vrhovnih poglavara redova. Prošle su tek četiri godine od dragocjene smrti sluge Božjega, i odmah je započet biskupijski postupak na kojem je među mnogim svjedocima saslušano šest nadbiskupa i biskupa, veoma brojni svećenici, sveučilišni profesori i liječnici.

Pošto su dolično ispitani i pretreseni njegovi spisi, Sveti zbor obreda odredio je 2. svibnja 1954. da ništa ne priječi da se pođe i dalje.

Pošto su, dakle, obdržani svi propisi, 15. svibnja 1962. na molbu prečasnog oca Bernardina iz Siene, veoma revnog generalnog postulatora Male braće kapucina, uzoriti i prečasni kardinal Arkadije M. Larraona, prefekt Sv. zbora obreda i pokretač ili izvjestitelj postupka, na redovnoj sjednici Sv. zbora obreda u Vatikanu dao je na raspravu pitanje: Da li da se ustanovi Komisija za pokretanje postupka, sa svrhom i učinkom o kojem je riječ, i o tome je izvijestio. Preuzvišeni i prečasni oci, pošto su čuli izvještaj i čuli glasove službenih velikodostojnika, osobito prečasnog oca Ferdinanda Antonellija, fra-

njevca, općeg promicatelja svete vjere, dali su svoje mišljenje: Neka se ustanovi Komisija, ako se to svidi Svetom Ocu.

Izvještaj je na niže navedeni dan podnio Presvetom Gospodinu našemu papi Ivanu XXIII sam opći promicatelj vjere. Njegova Svetost, pošto je odobrila glasanje Svetog zbora obreda, udostojala se vlastoručno potpisati Komisiju o uvođenju kauze sluge Božjega Leopolda iz Herceg-Novog.

U Rimu, 25. svibnja godine Gospodnje 1962.

M. P.

Arkadije M. Larraona, prefekt Sv. zbora obreda
Henrik Dante, tajnik Svetog zbora obreda

Dodatak II

NEKOLIKO PISAMA OCA LEOPOLDA

Na početku ove knjige, govoreći o vrelima za životopis oca Leopolda, govorio sam i o broju njegovih pisama koja su se sačuvala. Velika je šteta što nije više pisao, jer je imao dar pravog pisca, posebno toplinu duše koju je prelijevao u pisma jednostavnim književnim oblicima. Najviše su sačuvana pisma iz prvih godina njegova apostolata. Kasnije je rad u ispovjedaonici bio neprekidan pa mu nije dopuštao da misli na drugo. Na posjetnicama je, usred noći, nakon napornog dnevnog rada, znao napisati tek nekoliko redaka.

U svojim pismima otac Leopold ima pred očima jedino apostolat: tješiti, prosvjetljivati duše, poticati ih toplom i proćućenom riječi da ljube Gospodina. Vjera ga je gonila da zanemari svaku ljudsku lukavost i da jedino upotrijebi vječne istine, riječ Krista Boga i Otkupitelja. Njegova su pisma uistinu djelotvorna.
Evo samo nekoliko tih pisama.

Gvidu Negriju[1]

Osjećam silnu želju da Vam se javim s nekoliko redaka. Već je mnogo vremena prošlo otkad sam se, prema riječi koju ste mi dali, nadao da ću Vas ponovno zagrliti, ali nisam imao te utjehe.

Ne kažem to kao da bih Vas htio grditi, nego jedino hoću iskazati onaj najdublji osjećaj utjehe koju ćutim kad mi je dopušteno da govorim s plemenitim i velikim dušama. Tako-

1 Sluga Božji Gvido Negri rodio se u Estu 25. kolovoza 1888. Bio je uistinu izvanredna ličnost. Prihvatio je svom dušom ideal Katoličke akcije i cijelog je života bio uzoran katolik koji se borio za stvar Crkve. U svojoj duhovnosti je po naravi naginjao pretjeranosti, pa je otac Leopold kao razborit duhovni vođa znao staviti u granice umjerenosti njegov žar i držati ga u pravim razmjerima. Bio je profesor književnosti, plodan i izvrstan pisac. U prvom svjetskom ratu bio je u vojsci kao kapetan; pao je boreći se na čelu svojih vojnika kod Brda Colombara (na visoravni Asiago) 27. lipnja 1916. Već je završen biskupijski postupak za njegovo proglašenje blaženim.

đer ne mislim reći da Vi odmah morate doći u Padovu da me posjetite, želim samo obnoviti svjedočanstva svoje ljubavi i poštovanja prema Vama.

Bliže se božićni blagdani pa mi dopustite da Vas podsjetim na milost koju Vam je udijelio Krist Gospodin, naime da Vi u građanskom društvu trebate predstavljati praktičnog kršćanina.

Bog Vam daje široko srce i žarku volju, ali neće od Vas strogosti i trpljenja, koja traži od nekih drugih svojih slugu. Od Vas on traži širinu srca da tako umnožavate svoje zasluge, a onda vanjskim vodstvom dovodi u prave granice žestinu Vašega žara.

Vama je dobro poznato koliko mi je draga Vaša naklonost i prijateljstvo. Zato Vas se uvijek sjećam pred Bogom. I budući da Vas pred Gospodinom držim svojim duhovnim sinom, trudim se da Vam od Njega zaslužim svako dobro.

Mogu i moram reći da Srce Isusovo, Srce prvoga Pastira i prvoga Oca naših duša, kuca iz ljubavi prema Vama. Njegovo je Srce čitavo Vaše. Znam kolika će dobra Bog učiniti preko Vas!

Udostojte se mene sjetiti.

Padova (bez nadnevka) fra Leopold Marija[2]

Istome

Danas sam primio Vaše drago pismo. Kakva sam čuvstva osjetio, Vi možete lako zamisliti.

Vidim da se obistinjuje ova činjenica: budući da ste mi Vi otvorili svoje srce i stavili na neki način cijelu svoju dušu u moje ruke, ja vidim da Gospodin pod moje vodstvo upravlja jednu dušu punu apostolskih osjećaja.

Bogu, koji Vam udahnjuje heroizam, sviđa se Vaša žrtva, ali on neće, kako Vi mislite, da dođete k Njemu putem strogosti u životu, koji je po svojoj vanjštini običan, kakav proživljuje svaki vjernik koji se bori i vrši dužnosti svoje dobi i svoga staleža. On od Vas traži širinu apostolskoga srca.

Dopustite mi da Vas upozorim kakav je red određen od Krista Gospodina za proširenje, povećanje i ispunjenje njegova djela.

Odrastao čovjek — promatrali ga mi pojedinačno ili kolektivno — mora se spasiti, dakako, milošću pomognut, ali po svome vlastitome radu. No pod tim vidom svi mi vjernici sačinjavamo jedno jedino moralno tijelo. Kako svi imamo jedan

2 AVP, kut. N, br. 1.

zajednički udes, tako moramo također imati jedno zajedničko djelovanje. Eto naravnih razloga apostolata! Ali, osim toga Krist se Gospodin na osobit način brine za dobrobit svoga moralnog tijela, a to tijelo jest Crkva, to jest mi. On posebno izabire nekoje, ispunja ih svojim duhom, daje im široko srce, velike poglede, čini ih u pravom smislu riječi ljudima rada i vodstva. Krist Gospodin daje da taj poseban apostolat blista osobito među onima koje on zove u svećenički stalež, ali i među onima koji su u Crkvi obični vjernici, kad to vremena zatraže.

A među tim vjernicima, koji su na poseban način izabrani, nalazite se i Vi.

Dopustite mi da Vam razotkrijem svoje srce. Ja sam se uvijek osjećao zvanim na apostolat. Već više od dvadeset godina ja molim na tu nakanu i milost mi je Božja obilno podijelila ono za čim sam žudio jer mi je dala prijateljstvo, poštovanje i neograničeno povjerenje mnogih velikih duša.

Vi, dakle, nemojte sumnjati! Bog Vas zove na velike stvari. On hoće od Vas da imate veliko srce, On hoće da Vi uvijek smjerate na ono što je Njemu više na slavu!

No ovdje me morate dobro shvatiti. Dobro, da bude uistinu dobro, mora imati sve elemente koji su nužni da ga oblikuju, a dosta je da nema jednog jedinog elementa pa da neka stvar bude loša.

Stoga mi moramo svim žarom nastojati oko stvari koju nam je Bog povjerio, ali taj žar volje mora biti učinak potpune promišljenosti. Za praktičan postupak može se reći da je prije djelovanja potrebno dobro i mirno stvar razmisliti. Jednom riječi, što je plemenitija stvar o kojoj se radi, što su veće poteškoće, što se više treba bojati neprijatelja kojima idemo u susret, to moramo biti razboritiji.

Kod mladih ljudi najviše se bojim oduševljenja.

Istina, oduševljenje je nešto dobro, ali kad ono prijeđe u pretjeranost, vrlo se lako dogodi na nabuja previše, to jest pogrešno, jer pretjeranosti su uvijek pogrešne.

Vi, dakle, budite i dalje velika srca! Bog Vas hoće za svoga apostola! Njegova, dakle, mudrost i milost mora, koliko je to moguće među nama ljudima, voditi sve Vaše korake.

Evo sad ću Vam odgovoriti na Vaša pitanja:

I. Čežnja kojom žudite da biste božanskog Otkupitelja naljedovali u Njegovim trpljenjima, jamačno je osobit dar Božji, ali ta čežnja mora biti podvrgnuta poslušnosti. Zato Vi mene slušajte! Što se tiče mrtvljenja, dosta je da se izvan obroka uzdržite od svakoga jela i pića, osim ako Vam okolnosti protivno savjetuju.

II. Što se tiče mrtvljenja kostrijetima itd., toga nikako ne dopuštam.

III. Što se tiče vanjštine, hodajte obučeni kako dolikuje Vašem položaju.

IV. Samo jednu stvar traži od Vas Božanski Otkupitelj iznad svega: da ga svaki dan, kad Vam poslovi dopuste, primite u Presvetoj Euharistiji.

Bog vidi da ja zahvaljujem Božanskom Otkupitelju što mi je darovao Vašu dušu; od ovoga časa ja Vas grlim u ljubavi Božjoj. Budući da me Vi držite svojim duhovnim ocem pred Bogom i budući da sam od Božje Providnosti pozvan da nad Vama vršim dio službe Božanskoga Pastira, svaki će dan kod služenja Božanskih Tajna s najvećom mogućom ljubavi u mom duhu biti prisutan moj predragi sin u Kristu, Gvido Negri.

P. S. Molim Vas, kad Vam bude zgodno, nanovo se javite s nekoliko riječi. Što se tiče Pravila za život, čim uhvatim malo vremena, ispitat ću ih.

Odani Vam
fra Leopold

Padova (bez nadnevka)

Gvido Negri napisao je na dnu tog pisma oca Leopolda: Pokoravam se. Uz Euharistiju i Papinstvo Gospodin je postavio jedan uzvišeni dar: katoličku ispovijed![3]

Antunu Settinu

Poštovani gospodine,

Već više puta sam Vam izrazio svoje čuđenje zbog te iskrene i duboke ljubavi koju su tolike drage osobe tu imale prema meni. Prošlo je sedam mjeseci otkako sam otišao iz Bassana, a i ovih dana imao sam osobite znakove te ljubavi. Uistinu, u tome vidim veliku milost koju je mojoj neznatnosti udijelilo Srce Isusovo.

Ja, dakle, pošto sam zahvalio Bogu, na osobit način čeznem da ti moji predragi prijatelji uvijek sve više upoznaju neizmjerno milosrđe Srca Krista Otkupitelja.

Ateist će se uvijek izrugivati kad vidi našu vjeru, ali mi koji prema savjesti slušamo Božju riječ, moramo živjeti po svojoj vjeri: jednog ćemo dana vidjeti da je Krist Otkupitelj besmrtni Kralj vjekova.

3 AVP, kut. Rukopisi, br. 1; AP, str. 345-347.

Vi ste mi govorili da ste nastojali vršiti apostolat trudeći se da pomognete drugima da upoznaju i uzljube Isusa Krista Otkupitelja; u vezi s time izražavam Vam veliku svoju radost.

Zahvaljujem na Vašoj ljubavi prema meni. Čuvajte mi i dalje svoju ljubav u Kristu. On će nas držati sjedinjene pameću i srcem.

Kopar, 27. XII 1905. fra Leopold[4]

Istome

Poštovani gospodine,

Vaše drago pismo ispunja me radošću. Evo, kako je dobar Gospodin! Isus Otkupitelj se udostojao dopustiti Vam da naprosto — kako se kaže — rukom opipate istinitost njegova slatkog i blagog prijekora: "Malovjerni, zašto sumnjate?" Kad je izgledalo da je sve izgubljeno, onda je sve — i to više nego ikada prije — spašeno. O, neizrecivog li Božjeg postupanja! Uistinu, on ponižava do praha, umrtvljuje gotovo do poništenja, a onda uzvisuje i život vraća više negoli prije. Poučeni u toj božanskoj školi, moramo uvijek ljubiti božansku dobrotu, a i bojati je se.

Čitajući Vaše drago pismo, imao sam neizrecivi osjećaj radosti videći Vaše plemenite osjećaje prema našem Otkupitelju. Bog, vrelo svake utjehe, dao Vam je iskusiti da On uistinu tješi žalosne koji se Njemu utječu. Sretno iskustvo mora Vas sve više poučavati gdje se nalazi Vaša prava okrepa. Srce Isusovo, koje je tako dobro prema Vama, mora uvijek sve više postajati središte Vaše ljubavi. Isus Krist, vječna Mudrost, Vam govori: "Daj mi, sinko, srce svoje!" Da, da, pogotovo danas kad je sve upereno protiv Otkupitelja, On treba, ako mi je dopušteno tako reći, našu ljubav. To znači: On u osobi svoga otajstvenog srca, a to je njegova Crkva, osobito treba revnih vjernika. On već ima svetih svećenika, ali srazmjerno još je veoma malen broj takvih vjernika.

Predragi gospodine Antune, promatrajući čudesni Božji postupak prema Vama, sama od sebe mi navire ova misao: Isus Otkupitelj hoće da budete njegov vjerni sluga, hoće da u svemu budete revan katolik.

Izabire bol kao najprikladnije sredstvo da nas pouči te naprosto rukom opipamo da je svako dobro koje nije Bog, ili koje nije usmjereno k Bogu, zapravo ništa, sama ispraznost.

4 AVP, kut. V, br. 166. Adresa na omotnici: Poštovanom gospodinu Antunu Settinu — Agente Cereria Fabbris — Bassano (Vicenza). Od pisama istome gospodinu sačuvano je ukupno jedanaest (AVP, kut. V, br. 166-176).

TREĆA KNJIŽNICA ZAGREB, KAPTOL 9

Ako Vam naš Gospodin u pamet dozove osjećaje koje ste imali u trenucima najveće boli, vidjet ćete da moje siromašne riječi izriču istinu, i to još manje nego što ona jeste.

Uvjereni, dakle, u očitost te istine, moramo se svom svojom dušom upraviti našem Otkupitelju i Bogu. Isus Krist Otkupitelj traži našu ljubav. On hoće ovo naše srce koje je On stvorio i otkupio. On na nj ima puno pravo: da li možda traži previše?

Čovjek po naravi teži za istinom i pravednošću. To je njegova prirodna težnja. A Isus Krist, naš Bog i Otkupitelj, rekao je: "Ja sam put, istina i život." Neka, dakle, Njemu bude upravljeno naše srce.

On zna i može nas učiniti sretnima ne samo u budućem životu već i u nevoljama i bolima sadašnjeg života. Vi ste dijelom već iskusili istinitost toga. Iskustvo koje ste doživjeli mora Vas poučiti da još više ljubite božanskog Otkupitelja. Neka, dakle, Vaša ljubav prema Isusu bude sve žarča, pa ćete onda sve više osjećati da u Njemu imate pravog, savršenog tješitelja prema svim Vašim željama.

Ove sam Vam retke napisao kako mi je moje srce govorilo. Uvijek će mi biti ugodno i drago sjetiti se svog prijatelja. Uvijek Vas imam u pameti i u srcu. Eto mojih najdubljih osjećaja prijateljstva: primite ih i neka Vam budu mili.

Još samo jedna riječ: ljubite, ljubite Isusa Krista Otkupitelja pa ćete vazda sve više iskusiti da je On Put, Istina i Život, to jest svako dobro.

Sa svim poštovanjem u Kristu odani
Thiene, 30. V 1908. fra Leopold[5]

Istome

Predragi gospodine Antune,

Odmah na početku ovog pisma moram Vam se ispričati što tako kasno odgovaram na Vaša pisma, prožeta ljubavlju prema meni.

Vaša su me pisma utvrdila u ovoj misli: Bog uistinu čudesnim putovima vodi svoje sluge. U nekim trenucima ispunja ih dobrom, daje im osjetiti svoju blizinu, a onda se, učas, povlači. Gledamo li samo izvana, mogli bismo reći da ih pušta na milost i nemilost. Ali on je rekao: "Ja ću biti s vama." Doista, kasnije, u tren oka, kad sve izgleda izgubljeno, on — kao nekoć Petru koji je tonuo u valovima svoje malovjernosti — pruža ruku i govori: "Malovjerni, zašto sumnjate?"

5 AVP, kut. V, br. 168.

Ako pomislite na te strahovite kušnje kojima se Gospodinu svidjelo da Vas podvrgne, a onda opet na neočekivanu utjehu koju Vam je poslala božanska Providnost, moći ćete uistinu reći da je Krist Otkupitelj i Vama pružio ruku i govorio Vam slatkim i žalobnim prijekorom: Hajde, zašto se bojiš?

Bit ću s vama! To su posljednje riječi koje je božanski Otkupitelj rekao svojim vjernicima kad je prestao biti uz njih svojom vidljivom nazočnošću. Dakle, mi koji vjerujemo, mi koji se nadamo u Krista, mi koji mu se klanjamo kao Bogu i Otkupitelju, imamo ga uza se.

Predragi Antune, razmislite dobro o ovoj božanskoj riječi: "Evo, bit ću s vama sve do svršetka vremena." Ponajprije: s kime je božanski Otkupitelj? On je prije svega u srcu svih koji ga ljube, to jest u srcu onih koji vjeruju u Njega, koji se nadaju u Njega te imaju dobru volju. "Ako me tko ljubi", govori On, "ja i moj Otac doći ćemo k njemu i nastaniti se u njegovu srcu." Zatim, On je sa svojim vjernima, osobito s onima koji se bore za njegovu stvar, svojom osobitom, premda nevidljivom nazočnošću.

A vi osjećate svu ljubav kao vjernik prema našem Otkupitelju i Bogu, a uz to radite na socijalnom katoličkom polju. Imat ćete puno pravo da se utješite tim božanskim obećanjem: "Ja sam s vama."

"Nebo i zemlja će proći (to znači: nestat će sva stvorenja) prije no što nestane i jednog Božjeg slovca." Te su riječi izišle s usta Bogočovjeka; one su sama istina i pravednost. Na nama je da samo vjerom reknemo: Vjerujem, Gospodine, i ako moja vjera nije dovoljno živa, ti je, Gospodine ojačaj, jer ti to možeš."

Malo sam oduljio s ovim mislima jer mi je dobro poznata Vaša duša. Zato držim da je prikladan takav stav. Dok živimo u ovom životu, okruženi prividom i obmanama, drugima može izgledati sasvim malom ili nikakvom stvari služiti Kristu Gospodinu. Ali doći će vrijeme kad će se Gospodin i Bog objaviti u svoj svojoj punini i slavi i očitovat će se onakav kakav jest — kao besmrtni Bog vjekova. Tada će pred njim kleknuti svako koljeno.

Trudite se, dakle, da uvijek sve više služite Isusu Kristu, našem Otkupitelju i Bogu. Budite čvrsti u svojoj vjeri. Zaista, on Vam govori: Ja sam tvoja okrepa. Ne pišem Vam to kao običan čovjek, već i u ime one vlasti koja mi dolazi od toga što sam, mimo svake svoje zasluge, službenik svetog Evanđelja.

Da, da, doista se Krist, naš Gospodin i Otkupitelj, u koga ste položili svu svoju vjeru, u ovom trenutku služi mojom siromašnom osobom da Vam napiše ove riječi utjehe i okrepe. Primite ih i sjetite se mene siromašna.

Sada ponovno obnavljam svoju zahvalnost na Vašoj osobitoj naklonosti prema meni. Vas se uvijek sjećam kao jednog od najdražih prijatelja kojeg imam u vršenju svete apostolske službe. Želim Vam svako dobro od Isusa Krista Otkupitelja. I doista ćete to i postići, jer ćete se uvjeriti u kušnjama da vjernik u Kristu Otkupitelju nalazi svaku utjehu, svako dobro.

Vaš najodaniji — ne kažem Vam to iz neke uljudbe, već svim svojim srcem — u Isusu i Mariji

fra Leopold Marija[6]

Thiene, 23. XII 1908.

Andriji Korneru

Predragi Andrija,

Malo ti pišem i moram zbog toga prekoriti samoga sebe. Istina, gotovo sam trajno zauzet, ali priznajem, uzrok je tome dijelom i moja lijenost i sporost.

Dopusti mi, predragi Andrija, da te potaknem da uvijek u život provodiš načela vjere. O kako je slatko, rekao je sveti Pavao, služiti Kristu Gospodinu! To dobro zna svatko koji je imao milost to iskusiti. Zato te potičem da često, kad možeš, pristupaš k svetim sakramentima. Neka ti ne bude neprijatna ova moja "propovijed", već neka ti budu drage ove riječi.

Istina, sa svih strana se širi nećudoređe i zločinstvo, ali je još veća istina da nikada neće moći prevladati moć neprijatelja, kao što kaže naš Gospodin Isus Krist. Sotoni će, prema Božjoj riječi, uvijek biti satrvena glava. Zato i uz tolike otpade ima uvijek onih koji čvrsto vjeruju i žive kao revni katolici. Ja koji pomažem različitim osobama, svjedok sam tih činjenica.

Pozdravljam te svim svojim srcem kao tvoj predragi i najodaniji prijatelj.

fra Leopold[7]

Padova (bez nadnevka)

6 AVP, kut. V, br. 169.
7 AVP, kut. I, br. 4. Andriji Korneru, svom prijatelju iz djetinjstva, otac Leopold je napisao i još druga pisma. Sačuvano ih je ukupno šest (AVP, kut. I, br. 4-9).

Dodatak III

GLAS USLIŠANIH

Tako je živa i raširena vjera kojom se narod obraća Gospodinu da mu po zagovoru njegova vjernog sluge oca Leopolda udijeli milosti i druge darove da su u velikom broju slučajeva njihove molitve uslišane.
Donosimo samo neke »milosti«, koje nam omogućuju da stvorimo barem malu sliku o moći i dobroti sluge Božjega. Donosimo ih u obliku kako su ih napisale osobe koje su dobile dobročinstva. Prepuštamo njima svaku odgovornost, a mi im dajemo vrijednost koju zaslužuju riječi ozbiljnih i poštenih osoba.
Riječ milost, čudo i slične ovdje upotrebljavamo u značenju koje im pridaje narod.

"U kolovozu 1942. godine bila sam na kraju života. Oboljela sam od teške upale trbušne opne i liječnik koji me liječio izgubio je svaku nadu u moje ozdravljenje.

Moj zaručnik, koji je došao iz Padove, govorio mi je o ocu Leopoldu. Preporučila sam mu se živom vjerom i zadobila sam čudo ozdravljenja."

San Giovanni in Fiore (Cosenza)

Rahela Quartucci

"Ja Mario Barugolo, star 30 godina, sa stanom u San Giacomo dell'Orio kraj Venecije, razbolih se 23. lipnja 1942. godine od tifusa i smješten sam u bolnicu S. Maria delle Grazie. Bolest se strahovito pogoršavala i prouzročila teške srčane smetnje. Krajem srpnja liječnici su izgubili svaku nadu da me spase a ja sam izgubio svijest. Temperatura je bila neprekidno vrlo visoka, a kucanje bila iznosilo je 160 otkucaja u minuti.

29. srpnja liječnik koji me liječio sretne na ulici moju suprugu i reče joj da odmah pođe u bolnicu jer će inače doći prekasno, jer je moja smrt neizbježna. Međutim, prošla je večer i cijela noć, a ja sam neprekidno bio u velikoj vrućici.

Ujutro 30. srpnja jedna moja sestra, čuvši govoriti o ocu Leopoldu kao o svecu, pođe u Padovu da od njega zamoli za

mene blagoslov. No, stigavši u samostan, dozna žalosnu vijest da je otac Leopold umro baš toga jutra. Kad je jedan otac kapucin vidio njenu bol, reče joj:

"Nemojte klonuti duhom! Prva milost oca Leopolda u raju bit će za Vašeg brata. Molite to s vjerom od njega."

Ona mu je dala jednu maramu, blagoslovio ju je, njome dodirnuo mrtvo tijelo oca Leopolda i onda joj vratio tu maramu. Puna pouzdanja otide, vrati se u Veneciju, odjuri u bolnicu, stavi na mene, koji nisam više davao nikakva znaka života, blagoslovljenu maramu i sa svim je ukućanima žarko molila da me otac Leopold spasi.

Odmah — kako su mi kasnije pripovijedali — stanje se počelo poboljšavati, vrućica padne, prestanu srčane smetnje, osvijestih se i za kratko vrijeme bio sam sasvim zdrav. Liječnici pokazaše veliko iznenađenje zbog toga neočekivanog ozdravljenja.

Danas, 7. srpnja 1943, došao sam sa svojim stricem, župnikom u San Giacomo dell'Orio, sa svojom suprugom i strinom u Padovu zahvaliti ocu Leopoldu na zadobivenoj milosti. Stric je služio svetu misu u kapeli na groblju ispred groba časnog oca."

Padova, 7. srpnja 1943.

Mario Barugolo

"Prvi put sam bila kod oca Leopolda u srpnju 1939. godine. Neophodno mi je bilo potrebno da ga zamolim za jedan hitan savjet. Zbog toga sam u prve poslijepodnevne sate 12. srpnja pošla u samostan Svetog Križa. Bilo je 14,30 i rekoše mi da je crkva zatvorena do 15 sati te da čekam. Kako je pred crkvom bilo veoma vruće, provozah se malo biciklom i vratih se u 15 sati. Crkva je bila otvorena, ali je već nekoliko gospođa čekalo ispred ispovjedaonice oca Leopolda. Bila sam jako žalosna jer sam u taj sat morala biti u uredu, i da sam morala čekati dok sve te gospođe porazgovore s ocem Leopoldom, bilo bi odveć kasno. Bila sam sva žalosna i zaustavih se za tren u crkvi kraj vrata već misleći da otidem te pođem na posao.

Najednom se otac Leopold pojavi na vratima crkve koja vode u njegovu ispovjedaonicu i reče tim gospođama, koje su se već okolo gurale, da počekaju. Zatim se obrati meni riječima: 'Neka dođe ona gospođica u dnu crkve.'

Potrčah k njemu, uđoh u njegovu sobicu, izložih mu što sam željela i sva utješena i duboko ganuta odoh.

'Ali, kako je' — pomislila sam u sebi — 'otac Leopold mogao znati da ne mogu čekati i pozvao me prvu?'

Od toga sam dana imala prema njemu duboko poštovanje i smatrala sam ga svecem, od Boga prosvijetljenim.

U veljači 1942. natekne mi koljeno i dobila sam upalu zglobova. Pokušala sam sa svim mogućim liječenjima, ali sve uzalud. Boli su postajale sve veće. U srpnju pođoh na more radi liječenja suncem i pijeskom. Ondje sam čula za smrt oca Leopolda. Bila sam zbog toga sva očajna i dugo sam plakala, ali suze su mi bile poput suza radosnica, jer sam u dubini svoje duše čula glas koji mi je govorio: 'Otac Leopold će u nebu za tebe moliti i ozdravit ćeš.'

Vratih se s mora bez ikakva poboljšanja, pa su početkom listopada u bolnici u Padovi odlučili da mi stave gips na nogu. Nisam za to htjela ni čuti i još žarče započeh drugu devetnicu ocu Leopoldu da mi od Gospe isprosi milost ozdravljenja. Tri sam dana ujutro s velikom mukom pošla do groblja da molim na grobu poštovanog oca. U svojoj velikoj dobroti on pogleda na moje patnje i usliši me. Ujutro 13. listopada, kad sam se probudila, bila sam sasvim zdrava. Nestala je oteklina, iščezli su bolovi! Zamislite moju radost. Potrčah niz stepenice da svima javim radosnu vijest.

Od tog je dana prošlo više od godinu dana i više nisam osjetila nikakve smetnje."

Padova, 10. ožujka 1944.

Clorinda Facco

"Otprilike prije godinu dana, otkako sam prešla u kuću za njegu 'Villa Maria' u Mestre, trpila sam od boli na lijevom oku, najprije laganih i povremenih, a onda sve jačih i trajnijih, tako da me boljelo i desno oko i cijela glava. Tako sam trpjela neko vrijeme i nisam išla na pregled ni kod kojeg liječnika bojeći se neželjene dijagnoze. Konačno u srpnju 1945. pođoh na pregled k očnom liječniku dru Henriku Nisi. On mi reče da se radi o glaukomu koji treba odmah operirati kako bi se izbjegla opasnost da ne nastrada i desno oko.

Ali bojala sam se podvrgnuti tako teškoj i složenoj operaciji i čekala sam uzdajući se u Gospodinovu milost. Nakon nekoliko dana boli postadoše nepodnošljive pa odlučih poći k spomenutome očnom liječniku da se dogovorim za dan operacije. Sa sobom ponesoh sličicu s relikvijama oca Leopolda i dok sam išla, toplo se preporučih i pomolih spomenutom ocu, koga sam štovala, jer sam čitala o bezbrojnim milostima koje je on učinio već za života.

Kakvog li iznenađenja. Liječnik me pregleda i na veliko začuđenje mi reče: 'Draga sestro, više Vam nije potrebna operacija. Ozdravili ste. Zahvalite za to Gospodinu!'

Vratih se kući sva radosna i svima sam ponavljala: 'Otac Leopold mi je iskazao milost! Otac Leopold me je ozdravio!'«

Mestre, 20. listopada 1945.

Sestra M. Teodora Frassetto
Suore Mantellate Serve di Maria di Pistoia

"Zbog povrede kralješnice i teške povrede trbušne opne, što sam je zadobio u ratu 1915—1918, bio sam osam godina prisiljen ležati u krevetu, potpuno paraliziran, u bolnici u Castelfranco. Morao sam uvijek ležati na boku, jer mi je svaki drugi položaj prouzrokovao jake bolove.

Otac Leopold, koji me je već jednom čudesno ozdravio podijelivši mi sveto ulje, znajući da sam još teško bolestan, prije svoje smrti pošalje mi list u kojem mi je napisao da imam vjere jer da ću još hodati.

Imajući pouzdanja u njegovu riječ, nastojao sam hrabro i strpljivo podnositi svoju strašnu bolest, neprekidno moleći slugu Božjega i čekajući ozdravljenje. Naposljetku je došla milost. Bilo je to navečer 7. studenoga 1946. godine. Oko mog kreveta nalazili su se drugi bolesnici i nekoliko bolničara. Ja nisam vidio oca Leopolda, ali sam osjetio da je bio nazočan, kao da me je dodirnuo svojom osobom.

Učinilo mi se kao da čujem u svojoj nutrini neki glas koji mi je govorio: 'Ustani i hodi!', i sav se naježih. Skočih odmah na noge. Prisutni pritrčaše da me podrže (bio sam težak sto i osam kilograma!), ali ja povikah: 'Odlazite, odlazite! Ozdravio sam!' i počeh ići po sobi i drugim prostorijama bolnice. Ostali su bili tako izbezumljeni da neko vrijeme nisu bili kadri ni riječi progovoriti."

Castelfranco, 2. prosinca 1946.

Albert Bedin

(Gospodin Bedin je živio još nekoliko godina kao živi spomenik dobrote i moći oca Leopolda. — Op. pisca).

"Od nekog vremena trpjela sam od teških smetnji na crijevima. Nakon dugog i beskorisnog liječenja odlučiše se na operaciju, da bi se utvrdila prava narav bolesti i da bi se moglo poduzeti odgovarajuće liječenje. 4. travnja 1946. pokušali su operaciju, koju je izveo primarijus bolnice u Lendinari, ali su odmah vidjeli da se radi o tuberkulozi potrbušnice s brojnim drugim komplikacijama i da se tu ne da ništa učiniti. Zato su zatvorili ranu i poslali me kući čim je bilo moguće.

Moje su patnje postajale sve žešće. Općinski liječnik dr Casarotti, koji se brinuo za me poslije povratka iz bolnice, nije ih mogao ublažiti. Krajem srpnja jedna dobra osoba upozori me na slugu Božjega oca Leopolda i potakne me da mu se počnem moliti živom vjerom. Odmah sam to počela i od toga sam dana molila da mi od Gospe isprosi milost ozdravljenja. Međutim, patnje su postajale sve veće. Ne mogavši se više hraniti, našla sam se u tako žalosnom stanju da sam izazivala samilost kod svih koji su me vidjeli. U jednom kritičnom trenutku, kad sam se revnije molitvom preporučila ocu Leopoldu, on mi se pokaže i reče mi da imam vjere jer će mi od Gospe isprositi ozdravljenje.

Tako je došao i 12. rujna te sam zajedno s ostalim bolesnicima bila odnesena u Marijino svetište u Lendinari. Bojala sam se da ću svaki čas smalaksati. Odnijeli su me kući, a da se nije primijetio nikakav znak poboljšanja, pače, zahvatila me još veća iscrpljenost.

Predvečer, iznenada, imala sam dojam da sam ozdravila i da se mogu dignuti iz kreveta. I zaista ustanem, počnem odmah hodati i odlučih da prije svega pođem u crkvu zahvaliti Gospodinu. Upravo u taj trenutak nadođe liječnik dr Casarotti. Htio je da se vratim u krevet, ali ja, dakako, nisam htjela i pristadoh jedino da me pregleda. U izvještaju koji je dao kasnije, kaže, za taj pregled: '... na svoje veliko začuđenje primjećujem poboljšanje općeg stanja, i na mjestima osjećam mekan donji dio trbuha, ali koji je ne boli.'

Ukratko, bila sam sasvim zdrava i, kao što je rekao liječnik kod jednog drugog pregleda nekoliko dana kasnije, nisam imala više nikakva znaka poremećenosti probave kao ni drugih smetnji."

Cavazzana (Rovigo), 10. siječnja 1947.

Elza Raimondi

(Događaj je iznesen na Redovnom biskupijskom postupku, BP, str. 333—348. — Op. pisca.)

"Obolila sam 1944. od tuberkulozne upale potrbušnice. Obilazila sam bolnice, ali sve uzalud. Zato su me otpustili iz bolnice i u mjesecu svibnju 1947. bila sam na rubu smrti. Po savjetu domaćega župnika započela sam devetnicu ocu Leopoldu za ozdravljenje, a molili su za me i drugi vjernici zajedno sa župnikom. Svaki sam dan primala svetu pričest. Na osmi dan devetnice, 24. svibnja, poslije svete pričesti, odjednom sam

osjetila da mogu ustati i da sam zdrava. Liječnički je pregled utvrdio potpuno ozdravljenje."

Lanišće (Istra) 1947.

Antonija Puhalj

"Držim da me je Bog ozdravio po zagovoru svoga sluge oca Leopolda.

7. lipnja ove godine osjećao sam jake bolove na dnu želuca s desne strane. Stvorila mi se oteklina tvrda kao kamen. Pozvali su dra Antunesa i on reče odmah da se radi o tumoru. Poslao me u bolnicu u Luandu. Ponovno me pregledaše tri liječnika, među kojima je bio i profesor Silveira Ramos, poznati liječnik kirurg. Svi su se složili da je riječ o tumoru. Profesor Silveira me posjetio i narednih dana i samo je potvrdio dijagnozu, pače je izjavio da je riječ o zloćudnom tumoru. Smatrao je da treba hitno poći na operaciju, ali zbog klime i težine operacije reče da je bolje da to učinim u Lisabonu u Portugalu. Sam se zanimao kod načelnika da mi olakša put zrakoplovom. Stigao sam u Lisabon i na trošak vlade smješten sam u kolonijalnu bolnicu. Dan kasnije profesor Sexas brižljivo me pregleda, ali više mi ne nađe ništa. Obavljene su mi rendgenske i sve druge pretrage, ali ni traga tumoru. Pala mi je vrućica i vratio mi se tek. Na promatranju su me zadržali nekoliko dana i onda me otpustiše iz bolnice.

Ja svoje ozdravljenje pripisujem zagovoru sluge Božjega oca Leopolda. Kad me poglavar misije, otac Grazijan, upozorio na težinu slučaja, započeo sam devetnicu ocu Leopoldu stavivši na bolesni dio tijela jednu njegovu relikviju. I moja subraća misionari, sestre, pa čak i mali crnci molili su se ocu Leopoldu za mene. Za vrijeme devetnice osjećao sam da se bolest smanjuje, tako da nakon devet dana više nisam osjećao nikakvih bolova."

Lisabon, 4. kolovoza 1948.

O. Kamilo, kapucin

(O. Kamilo je 1971. godine otputovao u misije u Angolu, u Portugalski Kongo, koje su pred nekoliko godina povjerene venecijanskim kapucinima. — Op. pisca.)

"Nalazim se tako reći u progonstvu. Tom prilikom sam čula i upoznala se s kratkim životopisom Sluge Božjega oca Leopolda Mandića. Odmah sam mu se utekla devetnicom, da mi pomogne u teškim kušnjama, i ja sam bila uslišana. Ovu

zahvalnicu šaljem na Vaš samostan, ako bi kada pružila se prilika, da je Vi kao subraća oca Leopolda, objelodanite za primjer drugima."

Slavonski Šamac, 1948.

Tinka Babakić

"6. lipnja ove godine iznenada se onesvijestih u središtu grada Cesene dok sam skupljao milodare za naš samostan. Loše sam pao i povrijedih jedan bubreg. Dva dana kasnije, primijeti se jako krvarenje s mokraćom i odmah sam prebačen u bolnicu. Pretrage su pokazale da se radi o krvarenju bubrega i otrovanju crijeva. 28. lipnja, uoči blagdana svetog Petra, imao sam strašnu krizu s veoma jakim bolovima u bubrezima; izgubio sam mnogo krvi. Sa sve življom vjerom preporučivao sam se ocu Leopoldu. Boli i krvarenje trajali su cijelu noć.

Ujutro, budući da je bio blagdan svetog Petra i Pavla, kapelan mi donese svetu pričest a zatim pođe služiti svetu misu. Ostao sam sam. Dok sam zahvaljivao poslije pričesti, odjednom u krevetu moje muke ugledah slugu Božjega oca Leopolda i on me blagoslovi riječima: 'Ozdravljen si!' i nestane. Ostao sam zbunjen i mislio sam da sanjam. Međutim, malo zatim, prestane mi bol i krvarenje i bio sam sasvim ozdravljen. Ostao sam nekoliko dana u bolnici na promatranju, a tada se vratih u samostan i ponovno nastavih svoj naporan život putovima Cesene."

Cesena (Bologna), 25. rujna 1949.

Fra Pacifik, laik kapucin

"Pred profesorom bogoslovskog fakulteta zagrebačkog sveučilišta, dr. Andrijom Živković izjavljujem slijedeće: Bolovala sam na kičmi više godina. Liječnici nisu mogli nikako ustanoviti što je i pronaći sredstva za ozdravljenje. Nakon operacije je ustanovljeno da se na unutarnjem kanalu kičme nalazi jedan tumor veličine oraha. Osim toga svi su korijeni živaca bili zagnojeni i upaljeni. Bolovi su bili neizdrživi. Nalazila sam se u nepokretnom stanju, dok se nisam obratila i preporučila blaženom ocu Leopoldu i započela devetnicu. Bolest je odmah krenula na bolje, pogotovo kad sam dobila moći blaženog oca Leopolda. Te moći nosim na operiranom mjestu i osjećam se odonda svakim danom sve bolje. Davno sam napustila bolnicu, u kojoj sam ležala punih 11 mjeseci. Odsada je moje zdravlje svakim danom sve bolje po zagovoru blaženog oca Leopolda. Neka mu je slava i vječna hvala!"

Velika Gorica kod Zagreba, 11. XII 1950.

Jelica Baljak, učiteljica

"Želim Vam ispričati jedan izvanredan događaj. U siječnju ove 1951. godine, dok su radili, neki indijski radnici se posvadiše međusobno i jedan od njih bio je dobio tri uboda nožem u trbuh. U bolnici ustanoviše da mu je trbuh na devet mjesta probijen u unutrašnjosti i već je bilo došlo do upale trbušne opne. Oblik bolesti je bio tako težak da mu više nisu mogli pomoći pa ga ostaviše na jednom krevetu da umre. Ja, koji posjećujem bolnicu da budem na pomoć katolicima, videći ga napuštena da umire kao pas (nije bio ni kršćanin, već poganin), sažalih se. Obratih se ocu Leopoldu (poznao sam ga čičitajući vašu knjigu koju mi je iz Italije donio moj biskup prigodom Svete godine kao i njegove sličice i relikvije) i stavih jednu njegovu relikviju na trbuh koji je bio strahovito natekao. Zaista, čudesna stvar se dogodila. Bolesnik je odmah došao k sebi. Nakon dva dana izađe iz bolnice potpuno zdrav. Događaj je izazvao silan dojam i objavljen je u dnevniku na indijskom jeziku zajedno s fotografijom čudotvorca oca Leopolda. Šaljem Vam jedan primjerak dnevnika."

Changanacheri (Kerala, Indija), 10. kolovoza 1951.

Chacko Xavier, biskupov tajnik

"Moj muž bio je kroz više godina teško bolestan na želucu. Imao je više puta i krvarenje. Bio je i operiran. Ali liječnici nisu znali pravog uzroka bolesti, a prema tome niti uspješnog lijeka. Učinila sam devetnicu na čast Presvetom Trojstvu za proglašenje blaženim Leopolda Mandića i nakon te devetnice moj je muž potpunoma ozdravio. Držim da je to postignuto zagovorom oca Leopolda Mandića. A i u drugim zgodama života osjetila sam moć njegovog zagovora. Zato se ovim javno zahvaljujem na dobivenim milostima. Ova zahvala može se i javno oglasiti."

Slavonska Požega, 2. II 1951.

Olga Kuntarić

"Prije otprilike godinu dana bila sam hitno otpremljena na polikliniku Umberto I, na ginekološki odjel, jer sam imala tumor, već u trećem stadiju, koji se — kako su izjavili — više nije dao operirati. Ja sam ušla u kliniku s uvjerenjem da ću biti hitno operirana. Suprotno tome, nakon trodnevnih pregleda i pretraga, premjestiše me na drugi odjel i počeše sa zračenjem. Shvatila sam da za me više nema nade te da mi time žele jedino ublažiti boli. Nisam više htjela o tome ni čuti i izidoh iz klinike. Rekli su mi da sam luda i da time potpisujem svoju smrt, no ja sam ostala čvrsta u svojoj odluci i vratim se

kući. Odmah otpočnem devetnicu ocu Leopoldu, puna žive vjere. Za kratko vrijeme nestanu boli i nisam se više tužila ni na kakvu smetnju. Nakon jedne godine, pozvali su me opet na kliniku na kontrolu. Nisu više našli nikakvog traga tumoru."

Rim, 28. XI 1953.

Fausta de Carolis

"Dana 3. rujna 1953. g. prilikom jedne željezničke nesreće zadobila sam prelom zdjelične kosti i iščašenje dvaju kralješaka. Pošto sam četiri mjeseca bila nepomična, ustanovio je liječnik, specijalista za ortopediju, kod pomnog pregleda, da se stanje nije ništa popravilo, nego dapače, da je zdjelica uz prelom sasma savinuta i spuštena. Izjavio je, da bez operacije neću više uopće biti sposobna ni hodati, a pogotovo nikakav rad ne ću više moći vršiti. Dakle, da je operacija neophodno potrebna. Pošto je isti liječnik morao biti tri tjedna odsutan, te nije mogao odmah izvršiti operaciju i jer je operacija trebala biti većeg zahvata, k tome uspjeh nesiguran, počela sam devetnicu na čast ocu Leopoldu Mandiću, da mi izmoli od Presvetog Trojstva, ako je to na slavu Božju, zdravlje i bez operacije. I za čudo svima, počela sam pomalo hodati, tako da sam do konca trećeg tjedna već posve dobro i bez bola hodala. Kada se je liječnik vratio, veoma se začudio i izjavio, da je operacija sada nepotrebna, i da mogu pokušati i koji posao obavljati. Već od mjeseca ožujka obavljam svoj dosadašnji dosta naporan posao bez smetnje. Uvjerena sam, da mi je Gospodin po zagovoru svoga vjernoga sluge oca Leopolda na čudesan način povratio zdravlje, na čemu sam od srca zahvalna dragom oce Leopoldu i molim, da ga Gospodin što prije uzvisi na čast oltara."

Zagreb, 25. IX 1954.

S. M. Ljudevita Kolarević,
redovnica Družbe Sv. Križa

"Dijete Victor Manoury, rođeno prije vremena, u St-Ellier-les-Bois (Orne, Francuska) 2. veljače 1955, bilo je tako malo i slabašno da su ga u nuždi krstili kod kuće. Dijete je neprekidno povraćalo i nije moglo primiti nikakve hrane. Liječili su ga liječnik iz susjednog mjesta Carrougesa dr J. Viana i njegov zamjenik, Parižanin dr Glimet, ali bez uspjeha. Nagađajući da se radi o suženosti ušća želuca, ovaj posljednji uputi dijete u bolnicu u Alenon. Tu je nakon pokušaja liječenja bilo operirano, a liječio ga je pedijatar dr Couderc. Sve uzalud: dijete na koncu pošalju kući da umre u krugu obitelji. Na roditeljski poziv dođe u kuću dr Viana, koji sa sobom donese

obrazac da dade potvrdu o smrti, jer je dobro bio upućen u djetetov položaj. Nađe dijete još živo, ali već s izgledom lešine, osušeno — sama kost i koža. Sugerirao je neke izmjene u liječenju, ali je upozorio roditelje da je to samo puka formalnost, jer je očito da je dijete osuđeno na smrt.

U tom stanju stvari započeo sam s djetetovom obitelji 'beznadnu' devetnicu o. Leopoldu i stavio relikviju sluge Božjega na malo tjelešce. Dr Viana je sutradan prolazio mimo kuće. Rekoše mu da je dijete još živo i da više ne povraća. On se jako iznenadi i odluči da će pomno pratiti taj 'slučaj'. No s bolešću je bilo gotovo: za šest dana Viktor je postao teži za 500 grama.

Brižno sastavljen izvještaj liječnika koji ga je liječio završava ovako: 'Ja osobno priznajem da nisam nikako u stanju razumjeti ozdravljenje toga djeteta. Ne nalazim medicinskog pojma kojim bi se taj fenomen mogao objasniti.'

Ali ga mi možemo vrlo dobro objasniti. Bio je to zahvat oca Leopolda, koji je spasio malog Viktora od sigurne smrti."

St-Ellier-les-Bois, 20. svibnja 1955.

R. Giard, župnik

"Ujutro 1. srpnja 1956. u zoru izašla sam iz kuće i uputila se na svetu misu. Dok sam prelazila jednu ulicu, zahvati me auto. Zadobila sam prijelom zdjelice i više ozljeda. Neko sam vrijeme bila u bolnici, a onda me poslaše kući. Morala sam kroz dulje vrijeme ostati ispružena i nepomična na jednoj ravnoj ploči. Svaki mi je pokret prouzrokovao žestoku bol. Moj župnik mi donese životopis oca Leopolda da mi u čitanju lakše prođu beskonačni sati. Položaj je zaista bio nepodnosiv: zdjelica nepomična na ploči, noge natečene, a hranu su mi drugi davali žlicom. Noć 10. kolovoza provela sam gotovo čitavu, a da oka nisam sklopila, čitajući životopis oca Leopolda i žarko zazivajući njegovu pomoć. Ujutro oko 5 sati, kad mi je muž izišao da radi na polju, odjednom začuh glas: 'Dosta čitanja, ustani i hodaj, jer si ozdravila!' Sva zbunjena, pogledah svoje noge: oteklina je nestala! Pokušam ustati i sjesti: zdjelica mi više nije pravila poteškoće. Gotovo izvan sebe od uzbuđenja, skočih s kreveta i počnem zvati ukućane vičući: 'Ja sam ozdravila! Ja sam ozdravila!' Doista je tako bilo. Od toga sam dana mogla opet raditi kao i prije i više nisam imala nikakvih smetnji."

Torreselle di Piombino Dese (Padova), 10. rujna 1956.

Lidija Polon

"U rujnu 1957. prebačen sam u Bolnicu za hitne slučajeve u Padovi zbog vrlo teškog oblika hematoma na lijevoj ruci. Ruka je silno natekla. Liječnici izjaviše da je moj slučaj veoma opasan. Treba nekoliko godina za ozdravljenje, a i tada je ono još u pitanju. Bolovi su bili neprekidni i jaki, ni trenutka nisam mogao biti u miru.

Zajedno sa svojim ukućanima prije kirurškog zahvata, koji mi je trebao olakšati patnje, preporučih se živom vjerom ocu Leopoldu. Noć prije zahvata učini mi se da ga vidim u snu kako me tješi riječima: "Ne budi malodušan. Mnogo ćeš trpjeti, ali ćeš ozdraviti. Vjeruj!' Nakon operacije bolovi su i dalje bili veoma jaki, ali sam nastavio moliti pouzdajući se u riječi koje sam čuo. Nakon nekoliko dana iznenada mi prestadoše boli, oteklina se povukla i prestala je izlaziti gnojna krv. Bio sam zdrav. Uskoro me poslaše kući potpuno zdrava."

Vescovana (Padova), 29. prosinca 1957.

Loreto Canato

"Početkom 1958. g. teško sam oboljela tako da više nisam mogla na posao i morala sam ležati u postelji. Liječnica, koja mi je dolazila svakih nekoliko dana, ustanovila je ishijas. Nakon mjesec i po ležanja i liječenja kod kuće pošla sam na rentgensko snimanje, i onda me liječnica uputila u bolnicu, jer se utvrdilo da me muči discopathia spondilosis. Dobivala sam injekcije, tablete, kratke valove: ništa mi nije bilo bolje. Dapače mi se bolest tako pogoršala, da nisam više mogla ustati na noge niti sjesti u krevetu. Kada sam se pomakla, imala sam strašne bolove. Bila sam strahovito zdvojna misleći da nikad više neću moći hodati. Baš taj dan, kad sam bila strašno žalosna, dođe me posjetiti majka. Ona izvadi iz taške devetnicu sluge Božjega oca Leopolda s moćima i reče: 'Ovo ti je poslao fra Ante, sakristan iz crkve Gospe Lurdske' i opisala je jedan slučaj milosti zadobivene devetnicom ocu Leopoldu. Pomislim: sutra ću početi devetnicu; ali kad je mama otišla, promijenila sam odluku, jer zašto da ne dobijem milost jedan dan prije? Istu večer započnem devetnicu. Kad sam završila devetnicu, ja sam prohodala. Kad me mama kod posjeta pitala, hoću li brzo kući, rekla sam joj: Kad svršim treću devetnicu, onda ću doći kući. Tako je i bilo. Kad sam obavila treću devetnicu, dođe liječnik i reče mi: 'Sutra idete kući.' Sva u radosti molila sam liječnika da ponovi. On opet reče: 'Sutra idete kući!' Tako sam osjetila pomoć i zagovor oca Leopolda! Došla sam kući

14. svibnja 1958. Hvala Ti, oče Leopolde, koji si mi isprosio tu veliku milost!"

Rijeka, 1958.

Dara Karabaić

"Poštovani oče, imam sreću i radost javiti Vam, i u ime svih svećenika Sabarije u Mađarskoj, da je naš ljubljeni biskup, msgr Aleksandar Kovács, koji već više godina ima boli u želucu, ozdravio po zagovoru sluge Božjega oca Leopolda. U kratko vrijeme morao se podvrći dvjema teškim operacijama i osam puta je morao primati transfuziju krvi. Liječnici su mislili da ga više ne mogu spasiti. Biskup, koji je bio pobožan prema ocu Leopoldu, započne devetnicu sluzi Božjemu i mi smo mu se pridružili. Devetog dana bolest se iznenada počne poboljšavati i za malo dana biskup je bio potpuno zdrav, mogao se vratiti u Sabariju i ponovno nastaviti svoj apostolski rad. Zadužio me da Vam javim kako je otac Leopold bio dobar i moćan prema njemu."

Körmend, 12. prosinca 1959.

Ernest Hirschberg
upravitelj župe Körmend

"Dječak Marko Ikić, učenik osnovne škole u Boću, obolio je od jakog proljeva krvlju. Liječnici su ga u Brčkom pregledali i poslali kući kao neizlječiva. Majka ga je Manda Ikić, rođ. Blažević idući kući iz Brčkog i vozeći ga napola mrtva zavjetovala ocu Leopoldu obećavši devet dana moliti radosnu krunicu za ozdravljenje. Bio je advenat, pa joj se činila radosna krunica najzgodnija. I mene su pozvali da dijete opremim svetim sakramentima. Kada sam došao, dječak je jedva pokazivao znakove života. Mislio sam da ne će ostati živ, a i majka je kukala, da je badava učinila zavjet. Ja sam dijete blagoslovio svetom vodom i očekivao vijest o smrti. Međutim, kada sam došao o Božiću da obavim blagoslov kuće, kako je ovdje u Bosni običaj, mali je Marko izašao pred mene potpuno zdrav i nasmijan. Roditelji su uvjereni, da je otac Leopold učinio novo čudo, a i ja sam u to uvjeren i zahvaljujem se Bogu, što se dostojao proslaviti svojeg ugodnika u našoj župi. Na slavu Božju neka bude ovo objavljeno."

Boće kod Brčkog, 6. I 1960.

Petar Živković, župnik

"Dragi otac Leopold dijeli obilje milosti i u ovom gradu Gauxupé. Evo jednog dosta značajnog događaja koji je potaknuo dosta veliko štovanje prema ocu Leopoldu.

Četverogodišnji dječačić se loše osjećao. Odvedoše ga u Sao Paolo na liječnički pregled. Specijalist dr Machel Jamra ustanovi da boluje od akutne leukemije. Prema njegovu sudu preostajao mu je samo koji mjesec života. Mama maloga bolesnika, tako reći poludjela od boli, obrati se meni. Utješih je i rekoh joj: 'Ja sam poznavao jednoga svetoga svog subrata, oca Leopolda, koji je sad već mrtav gotovo dvadeset godina. Vodi se postupak za njegovo proglašenje blaženim, jer on zadobiva od Gospodina vrlo mnogo milosti za one koji ga zazivaju. Potičem Vas da i Vi s velikim žarom obavite devetnicu i stavite na dijete relikviju sluge Božjega. Možete biti sigurni da će dijete zadobiti natrag potpuno zdravlje.' Dao sam joj relikviju oca Leopolda i blagoslov.

Dobra žena obavi devetnicu kako sam joj rekao. Na svršetku devetnice, videći da je dijete sasvim izmijenilo izgled, odnese ga opet u Sao Paolo k istome specijalistu. Pažljivo su ga pregledali, izvršili sve pretrage i na koncu ustanovili da je potpuno ozdravio.

Događaj je uzbudio veliku pobožnost prema dragome ocu Leopoldu. Kad se nalazim u biskupijskoj kuriji, nekrekidno mi dolazi narod tražeći blagoslov, sličicu i relikviju sluge Božjega."

Guaxupé (Brazil), 19. IV 1961.

+ F. Ignacije Dal Monte, biskup

"Dne 16. kolovoza 1960. nesretnim padom slomio sam nogu u kuku. Prevezen sam u bolnicu u Zajčevoj ulici. Nakon rentgenskog snimanja liječnici mi metnu nogu u ekstenziju i prepustiše me sudbini punih 60 dana, bez ikakvog operativnog zahvata, ili kakvog drugog liječenja. Bolničko je osoblje samo klimalo glavama i šaputalo: 'Teška fraktura, neće više prohodati' itd.... na moje opetovane upite o operaciji dobivao sam nejasne i neodređene odgovore, prozirne izgovore... Uočio sam da je po njima moje zdravstveno stanje bezizgledno. Sretnim sam slučajem dobio životopis sluge Božjega oca Leopolda Mandića. Nakon što sam pažljivo pročitao životopis, počeo sam moliti devetnicu s punim ufanjem i uvjerenjem da ću ozdraviti. Za vrijeme devetnice osjetio sam tajno nadahnuće i poticaj, da sam zatražim premještaj u traumatološku bolnicu u Draškovićevoj ulici. Uvjeren sam, da mi je to tajno nadahnuće dao otac Leopold Mandić. Liječnici su ispočetka bili protiv zahtjeva za premještanjem, ali su kasnije dozvolili. Dne

11. listopada 1960. završio sam devetnicu, a već 13. listopada 1960. bio sam operiran. Operaciju je izvršila kirurg dr. Buta Stojanka uz asistenciju prof. dr. Grujića. Dr. Buta mi je kasnije izjavila da je operacija bila veoma teška, ali da je ona radila s puno ufanja i uvjerenja u uspjeh, unatoč toga što je operacija uslijedila s velikim zakašnjenjem. Operacija je stvarno uspjela, i nakon gipsa te liječenja oslabljenosti slomljene noge, ja sam 20. travnja 1961. prohodao. Sada hvala Bogu hodam normalno na vlastitim nogama. Uvjeren sam da sam ozdravio zagovorom oca Leopolda Mandića po Preblaženoj Djevici kao Suotkupiteljici ljudskoga roda. Ostat ću vječno zahvalan."

Zagreb, 23. svibnja 1961.

Sladek Oskar

"Od ovdašnjih časnih sestara dobili smo na čitanje životopis našeg dragog oca Leopolda Mandića. Upravo tada se moj muž Marko razboli od velike prehlade, dobije visoku temperaturu, posve oslabi, izgubi tek. Budući da od vremena rata ima osakaćenu nogu, koja ga povremeno zaboli i oteče, to se dogodilo i ovaj put: uslijed velike temperature noga je sva otekla i pocrnila. To mu je zadavalo strašne boli. Zvala sam odmah u dva navrata liječnika, ali se nije odazvao. Tada smo se oboje utekli dragom ocu Leopoldu. Moj muž započne devetnicu, i odmah drugi dan temperatura stane opadati; mogao je jesti i spavati, a noga također počne dolaziti u normalno stanje, bolovi prestadoše. Odmah smo se zarekli ovo Vam javiti, pa to i činimo. Prepisali smo devetnicu, knjigu smo dali dalje znancima da čitaju, a jedna je gospođica umnožila devetnicu na pisaći stroj i podijelit će poznatima da se mole. I dalje se preporučamo dragome ocu Mandiću i zazivamo ga u nevolji."

Gunja, 5. veljače 1962.

Marija i Marko Mijić

"Učenik sam 7b razreda Osnovne škole u Zagrebu. Osjećam se dužnim zahvalnosti prema Božjem sluzi ocu Leopoldu Mandiću. Jednoga dana osjetio sam se potaknutim da se posebno preporučim u zaštitu oca Leopolda. Kao da sam slutio da će mi se toga dana nešto strašno dogoditi. Dne 9. ožujka 1964. za vrijeme odmora dvojica dječaka su se mačevali željeznim šipkama i odjedamput ja sam osjetio pogodak u oko. Šipka mi je razrezala kapak tako da je tkivo ispalo van. Prema pogotku kako kažu liječnici, šipka je morala probosti oko ali zagovorom oca Leopolda ja sam bio spašen."

Zagreb, 18. III 1964.

Šimić Dubravko

"Moje osmo dijete Franjo rođen je sa srčanim grčevima. Mnogo se napatio, a ja s njime. Hvatali bi ga svakoga dana. Nosila sam ga često na kliniku i dječju bolnicu u Subotici. Davali su mu lijekove i injekcije, ali sve uzalud. Tek toliko da je živio i nešto rastao. A jako je bio slab. Na Blagovijest 1963. majka mi reče: Ti kćeri moli devetnicu ocu Leopoldu za to dijete. Znaš da smo toliko puta molili i uvijek smo dobili. Počela sam istoga dana, kad tamo 5. travnja primijetila sam da je djetetu bolje i da ga grčevi više ne hvataju. Od tada se više nisu nikada ponovili. Dijete se brzo oporavilo i danas je krasan dječačić, dobro jede i spava i uvijek je zdrav. Hvala ocu Leopoldu na ovoj milosti i na svim drugim milostima koje smo ja i moja obitelj primili po njegovom zagovoru. Moje je pouzdanje neograničeno u zagovor dobroga oca. Molim mu se ponovo za jednu veliku milost i kada je zadobijem, javit ću vam odmah uz prilog za beatifikaciju."

Žednik, 13. III 1966.

Kata Ivanković

"Moram zahvaliti ocu Leopoldu za jednu tako veliku milost koju se ne ustručavam nazvati čudom. Kao posljedica komplikacija nastalih vađenjem posljednjeg zuba, usta su mi ostala naprosto ukočena, tako da sam se mogla hraniti samo tekućom hranom, koja je s teškom mukom prolazila kroz zube. Nakon liječenja i beskrajnih pretraga odlučiše me operirati. Silom mi otvore usta posebnim aparatom i izvade mi zub koji je bio uzrok tolikoj mojoj nevolji. Moje se stanje nije poboljšalo; naprotiv, nakon toga je došlo do infekcije. Bilo je potrebno zarezati u meso iz kojega je i dalje izlazio gnoj u dosta velikoj količini. Ne znam na kakve me sve načine nisu pokušavali liječiti, ali sve je bilo uzalud. Takvo bijedno stanje potraje dvije godine. Moje je mučeništvo postajalo svakim danom sve nepodnošljivije i bojala sam se da ću poludjeti. Nastavila sam i dalje moliti se ocu Leopoldu danju i noću, u dugim besanim satima. Jedne noći, kad sam već bila zadrijemala, učini mi se da kraj svog kreveta vidim oca Leopolda sva u sjaju i on me je blagoslivljao. Duboko sam zaspala. Kad sam se ujutro probudila i osjetila veliko poboljšanje, skinula sam zavoje: četiri rupe iza čeljusti iz kojih je izlazio gnoj bile su zatvorene, nestalo je otekline s lica, a usta su bila slobodna. Bila sam zdrava. Ostale su mi četiri zacijeljene rane kao uspomena na primljenu milost. Neka je vazda blagoslovljen moj dobročinitelj."

Padova, 25. travnja 1965.

Antonietta Cecchinato

Ja, Dora Greganić izjavljujem slijedeće: Prije četiri godine zadobila sam neobičnu bolest jakog krvarenja u nosu. Krv mi je tekla vrlo često i to u velikoj količini kako danju tako i noću. Jednoga sam dana zapazila, da mi u lijevoj nosnici nešto raste i da mi sprečava disanje. Kroz kratko vrijeme lijeva nosnica mi se potpuno zatvorila, a u njoj sam osjećala nešto tvrdo poput kamena. Bila sam prisiljena poći k liječniku. Pregledao me u Osijeku šef bolnice i dao izjavu, da ova stvar ne može proći bez operacije.

Vraćajući se kući, pošla sam po običaju u kapucinsku crkvu u Osijeku. Tu sam ugledala na vratima sliku sluge Božjega oca Leopolda i uz nju natpis, da ako tko po njegovu zagovoru zadobije kakvu milost, neka to prijavi i napiše zahvalnicu. Ja sam se odmah preporučila ocu Leopoldu moleći njegovu pomoć i zagovor s obećanjem da ću, ako mi prođe bolest nosa bez operacije, dati služiti jednu sv. Misu i napisati javnu zahvalnicu.

Navršilo se već 11 mjeseci moje bolesti, a krv mi je i nadalje jednako curila bez nade da mi bolest krene na bolje. Došlo je i vrijeme da pođem na operaciju. U svojem očajavanju i jadu još sam se jednom žarko pomolila na svoj uobičajeni način, a zatim sam plačući legla na otoman. Odjednom kao da sam čula neki glas koji mi govori: puhni jače kroz nos da ti se oslobodi nosnica. Nisam odmah poslušala taj glas, ali savjest mi opet reče: pokušaj! Ja sam pokušala i na moje veliko začuđenje iz nosa mi izađe nešto tvrdo u veličini najvećeg zrna graha i još samo tri kapi krvi. Obradovala sam se i odmah zahvalila Bogu što me je uslišao po zagovoru oca Leopolda. Na dan kada sam trebala biti operirana, pošla sam u kapucinsku crkvu u Osijeku da se ispovjedim i da dadem služiti sv. Misu, kako sam to obećala. Tom zgodom sam i predala u sakristiji pismenu zahvalnicu.

Mojoj bolesti u nosu nema više ni traga i nije mi više nikada procurila krv iz nosa. Zahvalna sam ocu Leopoldu na ovoj milosti i svakome preporučam, da moli milost od Boga po njegovu zagovoru."

Kunišinci, 14. III 1967.

Dora Greganić

"Moj župljanin Egidije Demaria, radeći u jednoj tvornici u Aix-e-Provence, inficirao je prst lijeve ruke. Nakon dugoga beskorisnog liječenja, počela se na prstu stvarati gangrena. Jadnik se morao podvrći bolnim kirurškim zahvatima, ali sve je bilo uzalud. Dvije godine neprekidne patnje dovedoše njega

i njegovu suprugu gotovo do očaja. Jednog dana dođe im u kuću neki kapucin moliti milostinju. Gospođa, videći fratra, sva pobjesni i počne psovati Boga i fratra koji ga je predstavljao. Taj dobri kapucin sve podnese strpljivo a zatim potakne gospođu da se uzda u Boga. Dade joj sličicu oca Leopolda te im reče da mu se mole. Poslušaše ga i počeše moliti slugu Božjega, stavivši na bolesnu ruku njegovu sličicu. Kad gle čuda! Ruka odmah počne mijenjati boju, prestadoše bolovi i za kratko vrijeme ozdravljenje bijaše potpuno. U toj obitelji život se ponovno smirio; dapače, ponovno su počeli kršćanski živjeti."

Cervasca (Cuneo), 3. veljače 1968.

Don Romildo Serra

"Dok sam u polju orao traktorom, moj dječak Giancarlo, star šest godina, htio se popeti na traktor. Sve je bilo dobro neko vrijeme i dječak se zabavljao. No iznenada traktor poskoči i dječak padne na zemlju i jedno kolo traktora (teškog 16 kvintala) prijeđe mu preko trbuha. Digosmo ga i izgledao je kao da je mrtav. Nikakva znaka života nije davao. U bolnici se nisu usudili dirati ga i jedino su mu davali injekcije da mu podrže srce. Mi, koji već dugo bijasmo pobožni prema ocu Leopoldu, obratismo mu se s tjeskobom u srcu. Dječak je cijelu noć bio u komi. Ujutro se iznenada probudi i reče da mu je pršao jedan mali fratar i rekao: 'Ustani jer te ništa ne boli.' Pregledali su ga rendgenski i, budući da nisu našli nikakve rane, poslaše ga odmah kući. Profesor je jasno rekao da je to za njega neprotumačiva činjenica.

Čim je bilo moguće, odvedoh dječaka na grob oca Leopolda. Čim je ugledao njegov lik usklikne: 'Evo onoga malog fratra kojega sam vidio one noći.'«

Loreggia, 20. ožujka 1969.

Arcangelo Rampado

"Bilo je to 1967. g. Već sam i po treći put pala u tešku depresiju. Dva puta sam ozdravila zahvaljujući vrijednim lijekovima i na zagovor Majke Božje. Ovoga puta je izgleda bilo najteže. Lijekovi mi nisu mogli pomoći i morala sam prekinuti školovanje. Bila sam prebačena u Zagreb u bolnicu na Rebro. Uzimala sam lijekove, ali sve mi to nije ništa pomoglo. Sa samo 17 godina, za mene je sve bilo izgubljeno. Tada sam se posavjetovala sa jednim svećenikom. On mi je preporučio, da se molim ocu Leopoldu Mandiću za pomoć. Molila sam dvije večeri po 3 Očenaša. Trećeg dana osjetila sam se preporođenom,

sasvim novom. Sav onaj prokleti pesimizam koji me je vodio u smrt odjednom je nestao. Novim sam očima ugledala svjetlo dana. Kad su me doktori tog jutra upitali za zdravlje, odgovorila sam sva sretna: Osjećam se bolje nego prije bolesti! U bolnici sam ležala još svega 5 dana, a onda sam zdrava otpuštena kući. Mnogo sam zahvalna ocu Leopoldu i molim ga od sveg srca da mi i dalje bude na pomoći. Molim Vas objavite ovo moje pismo. Preporučam svima koji su nesretni ili duhovno nemirni neka se mole našem moćnom zagovorniku ocu Leopoldu. On će ih utješiti i pokazati im put u lijep i sretan život."

Bijela (Bosna), 1969.

Izabela

"Moj muž je dobio jako krvarenje i morao je biti prebačen u bolnicu. Pokušali su sa svim mogućim lijekovima, ali kad su vidjeli da je sve uzalud, odlučiše da ga operiraju i tako pokušaju spasiti. Kako je imao jako oslabljeno srce, nisu mu mogli dati opću anesteziju. Liječnici se stoga nisu mogli odlučiti da li da ga operiraju jer su se bojali da neće moći podnijeti boli operacije. Prepustiše da ja odlučim. Možete zamisliti moje očajanje! Liječnici rekoše da ga može spasiti samo operacija. Kad je nadglednica časnih sestara u bolnici vidjela mene svu očajnu, dade mi jednu sličicu oca Leopolda i potakne me da mu se molim rekavši mi da on čini mnoge milosti. Osjetih se nadahnutom da to učinim i počela sam mu se moliti s jakom vjerom. Osjetih nadahnuće da ne dopustim da mi supruga operiraju, već da ga prebacim kući. Liječnici otkloniše od sebe svaku odgovornost i pustiše da ga prebacim kući. Imala sam pouzdanje jedino u oca Leopolda. Moje pouzdanje nije bilo iznevjereno jer mom mužu prestane krvarenje i odonda je uvijek dobro."

Belo Horizonte (Brazil), 20. rujna 1970.

Maria Da Conceisao

"Evo Vam kratko želim iznijeti svoj slučaj. Bolovao sam na nozi. Imao sam ranu zbog koje sam više puta hodao k liječniku. Na pregledu sam bio u ambulanti u Našicama gdje su mi kazali da rana sliči na rak. Nakon nekog vremena bio sam premješten na Trsat, ali bol me nije napuštala. Započeo sam obavljati devetnicu blaženom Leopoldu Mandiću. Drugi dan devetnice prestala me boljeti rana na nozi, a kasnije se rana počela sušiti i sada je već pet mjeseci otkako je nestalo boli i rana se više ne pojavljuje. Stoga se zahvaljujem Presvetom Trojstvu po zagovoru blaženog Leopolda Mandića za ozdravljenje."

Trsat, 1970.

Vinko V. franjevac

"Imao sam infarkt, a nakon deset dana drugi napad s povredom i komplikacijama pluća. Pluća su mi bila krvlju začepljena, a kucanje srca se jedva čulo. Sve je bilo gotovo, i to liječnici, koji su me liječili, jasno rekoše mojim ukućanima. Jedan otac kapucin dade mi sveto ulje i donese popudbinu. Htio mi je dati samo jedan komadić svete hostije, a ja jasnim glasom rekoh da želim cijelu. To začudi sve nazočne jer, u stanju u kojem sam se nalazio, nisam nikako mogao izgovoriti ni riječi. Šesnaest dana ostao sam u takvom stanju, bliže smrti negoli životu, prikovan uz krevet. I najmanji, pa i nehotični pokret, mogao je za mene biti koban. Liječnici koji su me liječili, za jednoga zajedničkog pregleda upitaše me koji me svetac drži na životu. Ja im pokažem sliku oca Leopolda, kojega sam neumorno zazivao zajedno sa svojom obitelji. Liječnici su je gledali, upitali me tko je on bio i onda se udalje bez riječi. Sedamnaestog dana srce počne ponovno normalno raditi, a malo zatim mogao sam izići iz bolnice. Rekoše mi da sam doista pravi uskrisenik."

Como, 5. ožujka 1971.

Antonio Riva

"Već više od tri godine otac Leopold je moj zagovornik što iskustveno doživljavam. Utječući se u njegov zagovor, moje su molbe bile uvijek uslišane. Otac sam šestero djece. Prije tri godine, mnogo nam je brige zadavala najstarija kćerka, već odrasla djevojka. Postala je prkosna, neposlušna, radila je u dosta lošem društvu i često je između nas dolazilo do nesporazumaka. Da se raščiste stvari utekao sam se molitvom zagovoru oca Leopolda. Nesporazumaka je nestalo, kćerka se upoznala s mladićem dobrim vjernikom, uzeli se i danas žive lijepo i sretno, a nas poštuju i vole. Kasnije, kad sam otišao u Njemačku na rad zatekao sam se u novoj nevolji, jer su se pojavile nepredviđene poteškoće u vezi sređivanja dokumenata. Ponovo sam se preporučio Presvetom Trojstvu po zagovoru oca Leopolda. Sada je i to u redu. Sredio sam dokumente, našao posao s kojim sam hvala Bogu zadovoljan. Zahvaljujem se Bogu i ocu Leopoldu za primljene milosti i šaljem svoj mali dar za troškove oko proglašenja svetim sluge Božjega Leopolda Mandića."

Bleiböllerhütte (Njemačka), 1971.

Kristić Tadija

"Smatram svojom dužnošću, da Vam javim o dobivenim milostima po zagovoru blaženog Leopolda Mandića. Zbog oboljenja srca liječnik mi je pred više godina zabranio porod. Ufa-

jući se u moć zagovora dobrog oca Leopolda bez velikih teškoća sam prošla trudnoću i u normalnom porodu rodila zdravo dijete. Prošle godine mi je to isto dijete oboljelo. Vruće sam se utekla ocu Leopoldu za pomoć i poslije deset dana boravka u bolnici moje drago dijete bude bez ikakvih posljedica otpušteno kući. I u drugim slučajevima utjecala sam se za pomoć svom velikom Zagovorniku i moje molitve nisu bile uzaludne. Vjerujem, da će me njegov zagovor i pomoć pratiti i nadalje, osobito sada kad se molim za zdravlje svoje dobre majke. Vječno zahvalna štovateljica oca Leopolda."

Solin, 1971.

Katja P.

"Iz Splita sam Vam poslao prilog na čast sluge Božjega oca Leopolda Mandića u znak zahvalnosti za ozdravljenje od bolesti na plućima. Prošle godine, ne sjećam se točno datuma, svakako bilo je to u zimsko doba, imao sam otvorene kaverne na plućima. Svaki puta kad bih zakašljao izbacivao bih krv. Bio sam upućen u bolnicu u Splitu na plućno odjeljenje. Nakon pregleda i snimanja pluća doktorica mi je rekla: da stalno moram mirovati i ležati u krevetu, i što manje govoriti, jer da sam teško obolio na plućima. Svaki dan se molim ocu Leopoldu Mandiću ujutro i navečer, a u vrijeme bolesti molio sam ga preko cijelog dana. Molio sam ga, da mi isprosi pred Bogom milost ozdravljenja od te opasne bolesti pluća. Moje zdravstveno stanje krenulo je na bolje i već poslije trećeg dana nije bilo tragova krvi u ispljuvku. Osmi dan sam bio ponovo na snimanju pluća, a deseti sam dan bio otpušten iz bolnice bez ikakvih tragova na plućima. Hvala Bogu i ocu Leopoldu Mandiću! Poslije toga nisam nikada imao krvavi ispljuvak niti bilo kakvih poteškoća s plućima."

Omiš, 1972.

Božo Mandić

"Teško sam obolila od upale pluća. Otekla mi je i poplavila desna noga. Sin i nevjesta pozvali su doktora koji je ustanovio, da se nalazim u vrlo teškom stanju. Već sam u 84. godini života. Liječnik je redovito dolazio i davao mi injekcije, ali moje se stanje sve više pogoršavalo. Pogled bi mi se zaustavljao na jednoj točki i počela sam se gubiti. K meni su dolazili mnogi i mnoge da me po posljednji put vide. Ispovjedila sam se, pričestila i primila bolesničko pomazanje. Toga dana, posljednjeg po računu mnogih, moja mi je neputa pružila moći oca Leopolda da ih poljubim i da ga živom vje-

rom zamolim za ozdravljenje. Moći je stavila na moju bolesnu nogu. Započeli smo moliti devetnicu. Na koncu devetnice moje je stanje naglo krenulo na bolje. S noge je nestala oteklina i plavetnilo. Pluća su postala normalno zdrava. Prigodom ponovnog pregleda, doktor se čudio, kako sam mogla prebroditi takvu krizu. To se dogodilo 1970. g. u mjesecu travnju. Zahvaljujem se Presvetom Trojstvu i nebeskoj Majci što su mi po zagovoru dobrog oca Leopolda udijelili zdravlje. Obećala sam zahvalnicu i skromni dar. Želja mi je, da Gospodin što prije podigne na čast oltara našeg oca Leopolda Mandića."

Čara na Korčuli, 1972.

Šain Marija

"Vječitu zahvalnost dugujemo dragom oce Leopoldu, našem zaštitniku, na pomoći koju nam je iskazao u jednoj našoj velikoj nesreći. Moj nećak, Dražen Mijač, uč. I raz. gimnazije u Splitu teško je stradao u prometnoj nesreći. Auto je naletio na njegov motocikl, bacio ga i mali je dobio teški udarac u glavu s potresom i izlijevom krvi u mozak. Bez svijesti, napola mrtav, bio je prevezen u bolnicu. U šok-sobi ležao je osam dana bez ikakvog poboljšanja. Poslije mnogih pregleda i nastojanja liječnici su izjavili, da nema nikakve nade da bi mogao preživjeti. Jedan od liječnika, stric maloga, nije mogao očajnim roditeljima prenijeti groznu dijagnozu, samo je rekao: 'Bog može sve, molite se!' Svi smo molili oca Leopolda da pomogne svojim zagovorom pred Presvetim Trojstvom i Blagoslovljenom Gospodaricom. Baš za vrijeme devetnice, otac dječaka je vidio u snu oca Leopolda sa raskriljenim rukama kako ga gleda i smiješi mu se. Od toga časa stanje bolesnika se posve promijenilo. Počeo se postepeno buditi iz nesvijesti i svaki dan je bilo bolje tako, da se liječnici nisu mogli načuditi tom naglom preokretu i nisu znali kako da ga razjasne. Ali mi znamo, da je samo otac Leopold svojim moćnim zagovorom pred Bogom i Majkom Marijom isprosio ozdravljenje našem dragom dječaku. I dalje se preporučamo njegovoj zaštiti. Šaljem prilog za troškove procesa sa vrućom molitvom da naš dragi otac Leopold bude što prije proglašen blaženim i svetim."

Bol (otok Brač), 1972.

Milan Cvitanić, umir. nast.

"Iz osjećaja zahvalnosti javljam vam o zadobivenoj milosti po zagovoru oca Leopolda Mandića. Evo o čemu se radilo. Pala sam s bicikla i tako zadobila jak udarac u nogu. Za par dana su nastale komplikacije, postala sam nemoćna i tek tada kada mi je noga jako natekla pošla sam k liječniku. Nakon

liječničkog pregleda morala sam više puta ići na kontrolu. Stvar se nije poboljšavala, iako su liječnici neprestano obećavali da će biti bolje. Nakon stanovitog vremena, nešto više od mjesec dana iza nesreće, stanje moje bolesti se toliko pogoršalo da sam se srušila i pala u nesvijest kao mrtvac. Odvezli su me u bolnicu gdje sam bila podvrgnuta novim ispitivanjima. Dijagnoza je glasila: opasna tromboza. Mojemu mužu su saopćili, da ne mogu garantirati za moj život, ali ako mi se kroz 14 dana stanje znatno popravi, onda će moj život biti izvan opasnosti. Kroz narednih 14 dana moje se stanje nije ništa poboljšalo. Nastavili su s liječenjem, ali ni samim liječnicima nije bilo jasno zašto se moje stanje ne popravlja. Prilikom posjeta u bolnici jedna mi je osoba preporučila, da se uteknem za pomoć molitvom slugi Božjem ocu Leopoldu Mandiću i dala mi je njegove moći. Kada je doznala za moje teško stanje moja sestra, časna sestra, i ona mi je poslala moći i sličicu s devetnicom oca Leopolda i savjetovala mi je, da mu se preporučim u zagovor. Moja sestra je i sama molila u zajednici s ostalim časnim sestrama za moje zdravlje. Jedne subote osjetila sam se laganom, ustala sam iz kreveta i počela sam se šetati po sobi i hodniku na veliko iznenađenje i začuđenje svih u bolnici, a osobito liječnika koji se poznavali moje teško stanje. Doznala sam kasnije, da je to bilo iste one subote, kada je moja sestra s drugim časnim sestrama završila prvu devetnicu ocu Leopoldu. U kratkom vremenu sam napustila bolnicu s obavezom dolaska na kontrolu. Prilikom otpuštanja, saopćili su mi liječnici, da su me već ubrojili među mrtve i da jedino "prirodi" mogu zahvaliti što sam ostala na životu. Ja sam najbolje znala tko je ta "priroda" tj. da se to dogodilo Božjom pomoću po zagovoru oca Leopolda. Moje se stanje neprestano poboljšava kako me uvjeravaju liječnici prilikom svake kontrole."

Mačkovec (kod Čakovca), 1972.

Ana M.

"Javljam se sa zahvalnicom slugi Božjemu ocu Leopoldu Mandiću na udijeljenim milostima i pomoći koju sam primila u teškim časovima. Od rane mladosti bila sam bolježljiva i osjetljiva. Poslije vrlo kratkog, ali sretnog braka (muž mi je nestao u ratu 1943.) ponovo sam se udala. Očekivala sam slogu koju sam imala u prvom braku, ali sam se prevarila. Potvrdivši pred Bogom tu novu bračnu vezu, nisam je htjela prekidati. Trpjela sam sve što se dešavalo, a bolest je neosjetno podrivavala već i onako slabo fizičko zdravlje i moju duševnu stabilnost. Koliko samo doktora nisam obišla i uvijek ništa bolje. Kratki period dobro, a onda opet po starom. Prije sedam godi-

na, kada sam prvi put saznala za slugu Božjega oca Leopolda Mandića, bolovala sam već duže vrijeme od kronične astme u vrlo teškom obliku. Liječnici su već digli ruke od izliječenja. Obratila sam se posljednjem utočištu — vjeri. Kupila sam životopis oca Leopolda, njegove moći i molila sam devetnicu Presvetom Trojstvu da se isprose milosti i proslava oca Leopolda. I, malo je reći da sam ozdravila. Kao da sam se preporodila. Smiren i dubok san, što mi je toliko godina bio stran, odjednom je postao moja svakodnevnica, a astma je odjednom nestala. Otada sam se u svojim zagovaranjima uvijek obraćala ocu Leopoldu Mandiću. Tako sam i prošle godine primijetila neku izraslinu na nosu koja je polako rasla. Primala sam razne antibiotike, ali nije pomoglo. Napokon su odlučili, da to moraju rezati, ali ja nisam dala. Molila sam se ocu Leopoldu i izraslina je nestala. S iskrenom zahvalnošću izražavam svoju najdublju želju, da otac Leopold Mandić dobije što prije zasluženo mjesto među proslavljenima u nebu."

Barišići — kod Travnika, 1972.

Lucija S.

"Zahvaljujem se od svega srca dragom Bogu koji me je uslišao po zagovoru dobrog sluge oca Leopolda Mandića. Bilo je to 1968. godine. Oboljela sam od plućne bolesti. U vrijeme liječenja te bolesti sam zatrudnjela. Liječnici su mi savjetovali, da bi trebala uništiti svoj plod, jer će se u suprotnom, tj. ako ostanem trudna, moja bolest pogoršati i da se izlažem velikoj opasnosti za svoj život. Pod nikakvu cijenu nisam dozvolila prekid trudnoće. U zabrinutosti za svoje i djetetovo zdravlje obratila sam se živom vjerom zagovoru oca Leopolda Mandića i molila ga, da nas oboje sačuva. Sa mnom je sve svršilo sretno. Sada je već šest mjeseci otkad sam rodila sina. Iz zahvalnosti prema ocu Leopoldu sinu smo nadjenuli ime Leopold. Oboje se dobro osjećamo. Svim vjernicima preporučam, da se sa živom vjerom mole u svojim potrebama ocu Leopoldu pa njihove molbe sigurno neće biti odbačene."

Zenica, 1973.

K. Lucija

"Osjećamo svojom dužnošću da se ovim putem zahvalimo ocu Leopoldu Mandiću na zalaganju kod Boga za ozdravljenje našeg sinčića Edija. Rodio se zdrav. Nakon osam dana počeo je naglo slabiti i teško disati. U bolnici su liječnici konstatirali vrlo rijetku bolest kojoj nema lijeka takozvanu osteopetrosu. Tada smo se utekli molitvama ocu Leopoldu Mandiću, za koje-

ga smo čuli na misi u crkvi oo. kapucina na Rijeci. Nakon otprilike dva mjeseca liječnici su, umjesto očekivanog pogoršavanja, mogli ustanoviti izvjesno poboljšavanje. Otada se dijete počelo sve vidljivije oporavljati, da bi nakon pet mjeseci hospitalizacije moglo biti pušteno kući. Rezultati svih daljnjih povremenih kontrola bili su takvi da su isključivali svaku mogućnost postojanja te bolesti. Danas nakon šest godina dijete je zdravo i normalno razvijeno. Naša vječna hvala ocu Leopoldu Mandiću za zagovor pred Bogom."

Rijeka, 1973.

G. Nada

"Želio sam Vam javiti o uslišenju i dobroti oca Leopolda kojemu sam se bio obratio molitvom (devetnicom) koja je tiskana na kraju knjige: "Otac Leopold" Zagreb 1963. Molio sam oca Leopolda, da poda zdravlje mojoj mami koja je bila naglo obolila velikom upalom iza jednog oka. Prijetila je opasnost, da izgubi ovo oko i da ta ista bolest "glaukom" zahvati i drugo oko te bi tako potpuno oslijepila. Zagovorom i molitvom ocu Leopoldu koju ja još uvijek svaki dan molim, ona je tu veliku upalu i bolest preboljela, iako su tada svi govorili da će biti vrlo malo uspjeha ukoliko se izvrši kirurški zahvat. Ona živi u Dubrovniku. Pošto je preboljela bolest, sada upotrebljava kapljice za oči i ona može danas gledati na to oko koje je bilo zahvaćeno glaukomom. Iz zahvalnosti ocu Leopoldu zavjetovao sam se ocu Leopoldu da ću njegov lik, portret naslikati na drvu, što sam uljenim bojama prilično dobro uspio. Tu spomen sliku na orahovom drvu držim u svojoj sobi na zidu. Na poleđini slike ispisat ću molitvu i posvetu."

Hamburg (Njemačka), 1973.

K. Antun

"U Rimokatoličkom župnom uredu u Otoku dala sam slijedeću izjavu. Do 1956. g. bila sam sasvim zdrava. Tada sam zadobila upalu zglobova. Nisam se mogla blagovremeno liječiti, jer mi je to bilo nemoguće. Zadobila sam iščašenje obadva kuka. Pokušavala sam s nekim liječenjem. Išla sam našem liječniku u selu i povremeno primala injekcije za ublaženje boli. Išla sam nekoliko puta u Gradište, u tamnošnje vrlo primitivne kupke. Bolest mi se nije ništa popravljala, nego je bivalo sve gore i gore. Po prilici od 1960. g. počela sam moliti zagovor oca Leopolda, da me zagovara pred Presvetim Trojstvom za moje ozdravljenje. Do danas sam izmolila nekoliko devetnica u čast ocu Leopoldu. Pošla sam 1968. g. u Beograd u bolnicu na Ba-

njici. Tamo su mi operirali oba kuka. Operacije su uspjele. Za ozdravljenje koje sam zadobila zahvaljujem ocu Leopoldu! I unaprijed se preporučam u molitve ocu Leopoldu za zdravlje svoje i svojega sina!"

Otok — kod Vinkovaca, 1973.

Ozdanovac Liza

"Dok je moj brat imao dvije godine, naglo su ga zaboljeli prstići na nogama i rukama. Liječnici mu nisu mogli ništa pomoći, nego su mu samo odrezali nekoliko prstića na rukama, a još više na nogama. Bio je dvije godine u bolnici. Nikada nismo doznali za uzrok te bolesti. Sada već ide u prvi razred gimnazije. Kad sam bila kod kuće na odmoru kod mame, jednog se dana moj brat vratio iz škole dosta ranije nego obično. Kada sam ga pitala zašto se tako rano vratio kući, umjesto odgovora pokazao mi je neko oboljenje na licu. Jako smo se prestrašili i činilo nam se, da je ovo oboljenje jednakog porijekla kao ono kada je bio malen. Dok smo s njim išli u bolnicu, neprestano sam molila oca Leopolda Mandića, da bi se smanjila ta njegova bol. Međutim, oboljenje se sve više širilo i bilo me je strah da ga samo i pogledam kako je izgledao. U bolnici liječnik mu je propisao dvije injekcije, ali se stanje nije ništa popravljalo, nego se i dalje širilo. Ja sam inače na dužnosti u rodnom mjestu oca Leopolda Mandića. Tako sam obećala da ću, kada se vratim s odmora, izmoliti devetnicu na čast Presvetog Trojstva po zagovoru oca Leopolda i drage Gospe, koju je on nazivao svojom Gospodaricom. Bila sam uvjerena, da će otac Leopold uslišati moju molitvu. Nakon tri dana stanje se mome bratu poboljšalo, a već peti dan se jako dobro osjećao. Uvjerena sam, da je Gospodin Bog po zagovoru svoga vjernoga sluge oca Leopolda na čudesan način povratio zdravlje mome bratu. Od srca sam zahvalna dragom ocu Leopoldu i molim se, da ga Gospodin što prije uzvisi na čast oltara."

Hercegnovi, 1973.

S. Tihomira K.

"Slugu Božjega oca Leopolda Mandića štujem već nekoliko godina. Posebno prošle godine, kada sam dala zahtjev za invalidsku mirovinu. Obavljala sam devetnicu na čast Presvetom Trojstvu za sretan ishod mojeg podneska za mirovinu. Uspjela sam njegovom pomoću. Nakon Nove Godine u siječnju 1973. g. počela sam ponovno pobolijevati. Nastupilo je jako krvarenje i ustanovljen mi je tumor na maternici i desnom jajniku. Ugrožen mi je bio i mokraćni mjehur. Nije preostalo drugo, nego otići u bolnicu gdje su mi rekli, da je to obzirom na po-

stojeće krvarenje vrlo ozbiljna stvar i da je u pitanju karcinom. Bila sam određena za operaciju 25. siječnja 1973. Dva dana ranije bila sam podvrgnuta konzilijarnom internističkom pregledu. Ustanovili su trombozu desne noge i to dubinsku, pa se operacija morala odgoditi za osam tjedana. Nisam imala kod sebe u bolnici devetnicu, ali sam redovito molila napamet sve molitve Majci Božjoj koje sam znala i na čast ocu Leopoldu Mandiću za ozdravljenje i sretan ishod operacije. Nakon četiri tjedna moga upornog ležanja, nastupilo je ponovno jako krvarenje. Konačno su se liječnici odlučili, da me operiraju, jer se više nije moglo odgađati. Operirana sam 22. veljače 1973. g. Sada mi je pet mjeseci (u kolovozu) nakon operacije. Bila sam tri puta na liječničkoj kontroli i ustanovili su, da sam potpuno zdrava, a i dobro se osjećam. Svoje zdravlje pripisujem jedino zagovoru sluge Božjega oca Leopolda Mandića koji mi je kod Boga i Nebeske Majke izmolio milost ozdravljenja. Dva mjeseca poslije operacije posjetila sam Fatimu i Padovu u znak zahvalnosti za primljene milosti."

Čakovec, 1973.

Elizabeta Š.

"Moja majka je teško bolovala. Imala je ranu na jednjaku, žučne kamence i sve bi se to moralo liječiti operacijom na što moja mama ne pristaje. Ona je bolovala od želuca mnogo godina i u bolnici su pronašli, da se navodno radi o raku na želucu. U bolnici je nisu izliječili, jer nije pristala na operaciju i tako je došla kući. Ima 70 godina pa je željela kod kuće umrijeti. Redovito je polazila svakih 14 dana na kontrolu u Koprivnicu. Prije četiri dana nagovorili smo je, da pođe u bolnicu, jer se tužila na srce. U bolnici su ustanovili, da ima teško bolesno srce i da, htjela to ona ili ne, mora ostati u bolnici. Ležala je dva mjeseca nepomična u bolnici. Nakon toga su je otpustili iz bolnice pa je i dalje ležala nepomična u kući. Nakon svih lijekova konačno je prestala i jesti. Četrnaest dana nije ništa jela, samo je vodu pila. Počela je buncati bez temperature. Kad ju je posjetio liječnik, naredio je, da joj se ne daju nikakvi lijekovi, jer je srce premoreno i da je sva trula te će za koji dan umrijeti. Ja i moje kćerke molile smo devetnicu ocu Leopoldu Mandiću za ozdravljenje. Nakon toga se njezino zdravstveno stanje počelo popravljati, iako je već punih 30 dana bila u nesvjesti i primila sakramente spremivši se za smrt. A sada se dobro osjeća i pomalo radi i jede sve bez bola. Hvala Bogu i slugi Božjem ocu Leopoldu na dobivenoj tolikoj milosti."

Virje (Podravina), 1973.

Ljubica A.

"Majka sam troje nejake djece. Moj muž i ja lijepo smo se slagali u bračnom životu. Ali jednog kobnog dana, okrutna mržnja i ljubomora pokucala je na naša vrata. Bila sam surovo istjerana iz kuće, otrgnuta od svoje djece koja su plačući ostala gledajući za mnom. K svojoj nejakoj djeci nisam smjela pristupiti niti da ih vidim. Moj me suprug za kratko vrijeme pozvao na sud da se razvedemo, jer je doveo drugu ženu. U tim strašnim časovima očaja i boli bila sam spremna da si oduzmem život. Božjom Providnošću jedna mi je osoba pružila devetnicu sluge Božjega oca Leopolda. Svim žarom srca i duše molila sam svaki dan devetnicu i nosila njegove moći. Poslije kraćeg vremena osjetila sam neko neobično smirenje u svojoj duši, i kao da sam čula glasove svoje djece: strpi se mama, vratit ćeš se k nama, mila majčice naša, da ne budemo sirote. Nakon nekog vremena moj suprug je došao po mene, da se povratim svojoj djeci. Sada se nalazim ponovo u krugu svoje drage djece i supruga. U mojoj obitelji ponovo vlada ljubav, mir i sloga. Uvijek ću biti zahvalna Presvetom Trojstvu i dragoj Gospi koja tješi žalosne, što su mi posredovanjem oca Leopolda povratili mir i blagostanje u obitelji, a mene spasili od sigurne smrti. Uz svoj skromni prilog preporučam se i nadalje ocu Leopoldu, da bude zaštitnik moje obitelji."

Kotor, 1974.

Ana K.

"Više je od godinu dana otkad sam se zavjetovala sluzi Božjem ocu Leopoldu Mandiću, da bi ozdravio moj sin. Trebala sam to učiniti mnogo ranije, no uzdam se u veliku ljubav i moć oproštenja da neću to svoje neopravdano zakašnjenje gorko iskupiti. Riječ je o bolesti mog malog sina koji je u mjesec dana dobivao infekciju za infekcijom te stalno slabio. Liječnici nisu ništa konkretno mogli dugo vremena ustanoviti. Utekla sam se u zagovor ocu Leopoldu Mandiću sa željom, da se na koncu konca manifestira kao obična dječja bolest. Tako je i bilo. Nakon mjesec dana ispoljio se mums s posljedicom meningitisa, ali je sve to sretno prošlo i nije ostavilo nikakvih tragova. Možda to nije tako velika stvar u očima drugih, ali za jednu majku nema veće milosti. Sada se opet preporučam ocu Leopoldu, da me zagovara kod Boga kako ne bi došlo do raspada braka te da djeca dobe natrag svoga oca, ja kao žena da ponovo zadobijem ljubav svoga muža, a zatim da milošću Božjom uz zagovor oca Leopolda ispravimo sve nedostatke koji su doveli do toga."

Zagreb, 1974.

Dunja

"Kod liječničkog pregleda za penziju liječnici su primijetili na mojim plućima neke zlokobne početke. Samo dvije godine kasnije patio sam od nesnosnih bolova i tako sam se podvrgao novom pregledu. Rentgenski nalaz je pokazao, da imam na plućima tumor velik kao jaje. 'Vaš otac ima rak i ako za 6 mjeseci bude živ, bit će najveće čudo', izjavio je primarius Vinogradske bolnice u Zagrebu kćerki i zetu pacijenta. Nakon pet dana pobjegao sam iz bolnice da se po drugi put ne moram podvrći bronhoskopijskom pregledu. Poslije toga nije mi drugo preostalo, nego da se uteknem Bogu za pomoć. Preporučio sam se u zagovor ocu Leopoldu. Molio sam, ne samo kao devetnicu, nego sam te molitvice i češće ponavljao. Za vrijeme obavljanja devetnice, ne znam da li u snu ili kako vidio sam oca Leopolda kako kleči kod mojega kreveta okrenut prema meni sklopljenih ruku. Tako sam žarko zazivao njegovu pomoć. Poslije toga sam osjetio u plućima olakšanje od velikih bolova, počeo sam pomalo uzimati hranu, povremeno sam se pridizao i hodao. Za kojih desetak dana dao sam se privatno pregledati kod odličnog specijaliste profesora Dr. Anfelda. Nakon svestranih rentgenskih pregleda, spomenuti liječnik mi je izjavio: 'Vi nemate nikakve opasne bolesti na plućima'. Nakon godinu dana pozvala me je na pregled liječnica Široki iz Zaprešića, koja me je prije hitno s tumorom uputila u bolnicu. Nakon ponovnog pregleda na rentgenu ona vrlo iznenađena izjavljuje: 'Pa Vi ste posve drugi čovjek, čime ste se izliječili?' Na plućima nije više postojao nikakav trag raka. Ovo svoje ozdravljenje pripisujem jedino zagovoru oca Leopolda Mandića ostajući mu trajno zahvalan."

LUŽNICA kod Savskog Marofa, 1974.

"Ima već više vremena da me muči teška astma. Zadnjih godina bili su napadi posebno česti i jaki. Više puta mi je liječnik rekao, da mi već nema što propisati, jer mi je sve dao što je znao. A trošila sam i razne domaće lijekove i trave. No sve je izgledalo uzalud. Malo bi se smirilo, a onda napadi kao da su bili još žešći. Nisam se nadala više ni poboljšanju ni zdravlju. Prošloga ljeta u svojoj tegobi obratih se posebno ocu Leopoldu i zamolih ga, da mi pomogne. Obećala sam i javno se zahvaliti ako osjetim njegov zagovor. Od toga vremena do danas nisam imala niti jednoga teškoga napada i moje zdravstveno stanje kao da se je potpuno promijenilo. Istina, uzimam i sada po koji lijek u maloj mjeri i rjeđe, ali je moje stanje sada posve drugo. Uvjerena sam da za to imam zahvaliti zagovoru kod Gospodina našem dragom ocu Leopoldu pa ovim izvršujem svoje obećanje i javno mu se zahvaljujem na pomoći, želeći da

ga što prije uzmognemo javno častiti kao blaženika i našeg dragog zagovornika na nebu."

Potoci kod Mostara, 1974.

S. Trpimira O.

"U 'šok' stanju, 27. XII 1972. g. prenesena sam u bolnicu. Dijagnoza je glasila: embolija pluća, nefritis bubrega i miokarditis. Prvog prosinca 1973. bila sam u stanju kliničke smrti. Sestra je rekla svojoj kolegici: 'Pokrij je!' Kad sam došla k svijesti, živom vjerom sam zazvala slugu Božjega Leopolda Mandića koji mi je već jednom pomogao u teškoj bolesti. Sada sam učinila zavjet da ću hodočastiti u njegovo rodno mjesto Herceg Novi, ako mi udijeli zdravlje da mogu još svojim životom širiti svjetlo Kristovo. U bolnici sam odležala tri i po mjeseca. Zatim sam otpuštena iz bolnice u vrlo lošem stanju i nisam mogla stati na svoje noge. Nisam gubila nade. Vjerovala sam i molila. Postepeno mi je bivalo bolje. Kad sam nakon tri mjeseca došla na kontrolu, liječnik se je iznenadio i rekao: 'Pa vama, gospodo, nije više ništa, vi nemate više ništa...'. Danas poslije dvije godine osjećam se također zdravo i dobro. Ne uzimam nikakve lijekove. Radim i živim normalnim životom kao što se najbolje može poželjeti u mojoj dobi sa 67 godina. Izvršila sam svoj zavjet slugi Božjem Leopoldu Mandiću po čijem sam zagovoru dobila zdravlje. Ovo moje svjedočanstvo neka bude još jednom hvala Božjem Slugi za udijeljenu milost zbog koje mu ostajem zahvalna do smrti."

Split, 1975.

Stefanija C.

"U siječnju 1974. g. razbolio se moj unuk. Imao je tada tek osam mjeseci. Zadobio je visoku temperaturu. Pošli smo s njim k liječniku. Nakon pregleda liječnik nam je odgovorio bez ustručavanja, da mu nema spasa. Nismo se mogli pomiriti s takvom dijagnozom i zato smo pošli s djetetom drugom liječniku. Ovaj je ustanovio, da ima upalu pluća i ospice i dao je djetetu uputnicu za bolnicu. U bolnici se zdravlje djeteta nije popravljalo i svi su očekivali, da će svaki čas umrijeti. Meni je unuk bio jako drag pa sam se utekao Bogu za pomoć moleći zagovor oca Leopolda Mandića. Čitao sam ja ranije njegov životopis, a uspio sam dobiti njegove moći i devetnicu. Molio sam se velikom predanošću Bogu. Uz molitve postio sam kroz devet dana samo o kruhu i vodi. U tom vremenu, na začuđenje liječnika, zdravstveno stanje djeteta naglo je krenulo na bolje i ubrzo je moj unuk bio pušten iz bolnice. Kad je liječnik vidio,

da je moj unuk Tomislav odzravio rekao je: 'Kad je on ozdravio od tako teške bolesti, živjet će sto godina'. Ozdravljenje djeteta pripisujem jedino Božjoj pomoći i zagovoru oca Leopolda Mandića. Želio sam vam osobno ispripovijediti taj slučaj i zato sam došao u Osijek."

Kondžila (Bosna), 1975.

Ante Markić

"Želim vas upoznati s čudom oca Leopolda koje se dogodilo mom sinu Vinku. Kasnim s objavljivanjem ovog događaja. Sada osjećam obavezu u savjesti da to iznesem na slavu Sluge Božjega. U 1960. g. rodila sam sina kome sam nadjenula ime Vinko. U dobi od svega dva mjeseca dijete je počelo patiti od vrlo teških smetnja: iznenada bi problijedio i izgledao je kao mrtav, nije više podnosio hranu i naočigled je mršavio. Odnijela sam ga i smjestila u općoj bolnici u Rimu na dječjem odjelu. Nakon svestranog ispitivanja saopćili su mi, da za liječenje djeteta moraju primijeniti poseban način liječenja na prsima, ali koji je vrlo opasan. U protivnom slučaju postoji opasnost da se njegova bolest pretvori u tumor. Meni su prepustili da se odlučim. Nisam mogla dozvoliti takav način liječenja i odnijela sam svoje dijete kući. Zdravstveno stanje djeteta se stalno pogoršavalo. Jedna moja prijateljica, videći me satrvenu u očajanju, savjetovala me, da se preporučim u zagovor ocu Leopoldu, jer da je on mnoge čudesno uslišio. Dala mi je jednu njegovu sličicu. Čim sam zagledala Leopoldov lik ispunila sam se pouzdanjem. Cijelu noć sam sprovela uz svoje dijete neprestano ponavljajući molitve devetnice. Po koji put sam rekla: sutra ću odnijeti svoje dijete na ponovni pregled. Pa ako Ti, sveti Oče, kaniš učiniti čudo daj mi ovaj znak, da mi liječnik kaže: uzmi svoje dijete, jer mu nije ništa. Sutradan sam ponijela dijete na liječnički pregled. Pregled je izvršio veći broj liječnika na temelju pažljivog ispitivanja. Po završetku pregleda profesor medicine Malaguzzi predao mi je dijete ponavljajući one iste riječi s kojima sam tražila čudo: 'Uzmite svoje dijete, jer mu nije ništa. Okanite se svih lijekova i ne budite više zabrinuta.' Tako se i dogodilo. Moj Vinko nije više nikada pokazivao, da ga nešto boli ili smeta i normalno napreduje u rastu zdrav i inteligentan. Sada je već mladić kome zavide na zdravlju svi koji ga vide. Neizmjerna hvala čudotvorcu ocu Leopoldu. Neprestano držim njegovu sliku na vidnom mjestu u kući i trajno se nadam njegovom blagoslovu."

Rim (Italija), 1975.

Corbi Lidija

"Po zagovoru oca Leopolda Mandića primila sam mnoge milosti. Već više godina razmišljala sam o tom, da jednu od njih objavim, dok konačno nisam došla do vaše adrese. Redovnica sam. Pripadam družbi Klanjateljica Krvi Kristove. Radim među hrvatskim emigrantima, ali jednako tako pružam svoju pomoć i drugima koji su potrebni moje pomoći ovdje u Australiji. Željela sam već ranije napisati ovo što će slijediti, ali razne okolnosti uvjetovale su, da sam odgađala. Ušla sam u samostan na blagdan Bezgrešnog Začeća 1954. g. Kod kuće mi je ostala bolesna majka, otac, dvoje braće i šestogodišnja sestrica. Posebno mi je bilo teško ostaviti majku i sestricu koja je bila 14. godina mlađa od mene. No poziv Gospodinov, da sve to ostavim i da ga slijedim, bio je daleko jači u meni i po želji mog dragog oca navršivši 20 godina smjela sam ući u samostan. Često su mi javljali da je majka bolesna. Jednoga dana napisao mi je otac, da je mama teško bolesna, da je bila na operaciji i da postoji mala vjerojatnost da ostane na životu. Ova me je vijest uvelike ražalostila. Bojala sam se da ću morati napustiti samostan i otići kući, ako mi majka umre, da se brinem za svoju maloljetnu sestricu. Moji su poglavari razumjeli moje stanje pa smo svi zajedno molili za moju mamu. Odlučila sam započeti devetnicu ocu Leopoldu Mandiću. Na početku same devetnice u djetinjem predanju zamolila sam oca Leopolda da, ako će mi mama ostati na životu, neka mi dadne neki znak, na javi ili u snu, ali tako da mogu vjerovati, da je ta poruka od njega. Počela sam devetnicu 26. veljače 1960. U noći između trećeg i četvrtog dana devetnice sanjam i vidim: moja majka leži teško bolesna, pokraj nje u dvorištu kraj kuće moja sestrica. Sestrica me upozorila na zvijezdu koja je u podne padala točno iznad nas. Uvijek je bila iste veličine iako nam se sve više približavala, a bila je veličine jednog pedlja. Dok je sestrica skakala oko mene da je uhvati, ja sam samo pružila ruku i zvijezda se spusti odjednom na moj dlan u obliku pisma. Otvorim i odmah počnem čitati: 'Neumorno revnuj za crkveno pjevanje i drži redovnička pravila. Otac Leopold'. Nakon ovoga što sam u snu doživjela čvrsto sam vjerovala, da će moja majka ostati na životu i ja u svome samostanu. Šesti dan devetnice dobijem pismo od kuće u kojem mi javljaju, da je kriza prošla i da se treba nadati, da će se majka ponovno dignuti. Dok sam molila za gornju potrebu nalazila sam se u Budžaku kod Banja Luke na dužnosti. Moja draga majka živi i danas, a moja tada maloljetna sestrica završila je školovanje za liječnicu, kršćanski je živjela i kršćanski se udala i već je sretna mama

s dvije kćerkice. Po zagovoru oca Leopolda Mandića primila sam dosada već mnoge milosti i za svaku koju bih izmolila devetnicom, devetnicom bih i zahvalila.'

Adelaide (Australija), 1976.

S. M. Judita, A. S. C.

"Zahvaljujem na velikoj milosti koju sam isprosila po zagovoru oca Leopolda Mandića. Moj sestrić bolovao je na glavi. Trpio je teške i nesnosne bolove. Desna strana glave jako mu je natekla te mu se posve zatvorilo desno oko da nije ništa vidio. Usta su mu se iskrivila. Ni mi sami, a niti liječnici nisu imali nade da će preboljeti ovu bolest. Tražio je, da ga pošalju na liječenje u Zagreb. Doktorica koja ga je najviše liječila u osječkoj općoj bolnici rekla je, da bi i to bilo bez uspjeha. Pohodila sam ga u bolnici 11. rujna 1966. g. Kad sam ga vidjela u tako jadnom stanju, povjerovala sam s čvrstim pouzdanjem, da bi mu otac Leopold Mandić mogao pomoći. Imala sam kod sebe moći oca Leopolda s kojima sam prošla preko njegove glave, očiju i ustiju moleći pomoć i zaštitu oca Leopolda. Neprekidno smo kod kuće molili devetnicu. On sam i njegova obitelj također je molila za Božju pomoć. On onog dana, kada sam s moćima oca Leopolda prošla preko glave i ostalih bolesnih dijelova, sestriću su odmah nestali bolovi. Kroz kratko vrijeme otvorilo mu se oko i ispravno je gledao, a i usta su poprimila normalan izgled kao prije bolesti. Sada je već prošlo više od godinu dana, on se osjeća sasvim dobro i ide raditi. Zajedno s njim se zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Blaženoj Djevici Mariji i ocu Leopoldu na tom velikom uslišanju."

Kešinci (Slavonija), 1975.

Marija H.

"Prije godinu dana, nekadašnja moja učenica muslimanka, došla je k meni sva razočarana i reče mi plačući: 'Časna sestro, moj muž me vara u braku. Zaljubio se u drugu ženu i na taj me način ponizuje pred mojom djevojčicom. Prema ovdašnjem našem običaju odlučila sam pozvati svoju rodbinu, da ga ispremlate na očigled moje kćerke'. Ja sam je nastojala smiriti rekavši joj: ne čini toga, jer bi poslije toga moglo biti još gore, a i upropastila bi svoju djevojčicu. Nisam ništa postigla odgovaranjem od takve namjere, jer je mlada žena odlučila sprovesti u djelo svoju zamisao. Poslije tog razgovora s njom obratila sam se ocu Leopoldu za pomoć svesrdnim zazivanjem. Prilikom ponovnog susreta s njom, progovorila sam joj s posebnim nadahnućem: Čuj, kćeri, bi li mogla ti pričekati devet

dana s kaznom za svoga muža? — 'A zašto devet dana?' Znaš, imam u nebu jednog moćnog zaštitnika koji me je već mnogo puta uslišao kad sam ga molila kroz devet dana. Ti ne možeš obavljati ovu molitvu, ali ću ti zato dati sličicu od ovog mog zaštitnika (dala sam joj sličicu oca Leopolda) i svaki dan promatrajući ovu sličicu reci: Oče Leopolde, usliši molitvu kojom ti se obraća časna sestra za mene! Prihvatila je moj prijedlog i otide pomirivši se sa sudbinom. Odmah sam započela velikim žarom devetnicu ocu Leopoldu. Bila sam uvjerena, da će Sluga Božji utješiti ono bijedno stvorenje iako ne pripada kršćanskoj vjeri. Bila sam uslišana iznad svega očekivana. Na sedmi dan devetnice došla je mlada žena k meni sva razdragana i s velikim uzbuđenjem mi je kazala: 'Časna sestro, otac Leopold je učinio veliku stvar. Sinoć, vrativši se kući, moj muž me plačući zagrlio i rekao: ti si toliko dobra, a ja sam naprotiv vrlo opak... znaj, da sam zauvijek napustio drugu ženu i želim se k tebi vratiti da budem dobar muž i dobar otac. Časna sestro, stavila sam sliku oca Leopolda na počasno mjesto u svojoj kući i svaki je dan poljubim'. Susrela sam je nakon mnogo mjeseci ponovo i upitala sam je: kako je? — uvijek dobro — odgovorila mi je, i ja još uvijek svaki dan poljubim sliku oca Leopolda i utječem se u njegov zagovor iako nisam kršćanka, jer sam se uvjerila, da on i nas ljubi i da nam želi dobro."

Egipat, 1976.

Č. s. Tarcizija Biasin, misionarka

PRILOG

REDOVNIČKA ZAJEDNICA KOJOJ JE PRIPADAO SLUGA BOŽJI O. LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ

Budući da će gdjekojemu čitaocu ove knjige, u nekim našim krajevima, biti tako reći posve nepoznato što su to »kapucini« i kakva je to redovnička zajednica »Kapucinski red«, u koji je stupio i u kojem je djelovao otac Leopold, držimo veoma korisnim reći ovdje koju riječ o kapucinima.

KAPUCINSKI RED

Kapucinski red je samostalan ogranak Reda Male Braće sv. Franje, koji se obično u našim krajevima naziva »Franjevačkim redom«.

Franjevački je red ustanovio sv. Franjo iz Asiza (1182—1226) u prvom desetljeću trinaestog stoljeća dobivši usmenu potvrdu pape Inocenta III g. 1209. On je želio da zajedno sa svojom braćom što potpunije i vjernije ispunjava i propovijeda Isusovo Evanđelje: u najvećem siromaštvu i nenavezanosti na bilo koja dobra ili mjesta na ovom svijetu, priprosto, bez pompoznosti i radosno nastojati da što vjernije i bez velikih riječi, s najvećim zalaganjem drugima propovijedaju.

Taj visoki ideal, koji bijaše više unutrašnja životna sila i životna žudnja negoli pravna forma, učinio je, da se među Franjinim sinovima često osjećalo nezadovoljstvo s onim što je Red postigao i kako je onaj čas stvarno po Evanđelju živio, i potreba da se nađu i uspostave oblici života, koji će biti više evanđeoski i prikladniji za oživotvorenje Kristova lika u sebi. Zato su u okvirima franjevačkog pokreta, više nego u okvirima bilo kojega pokreta u Crkvi, nastajala uvijek nova i nova gibanja. To je rodilo nečim što se u početku činilo kao cijepanje, a kasnije se pokazalo kao plodonosno razgranavanje snažnoga i života punoga osnovnoga debla. Danas nije uvijek lako reći, koja je nova grana na franjevačkom stablu u cjelovitom smislu vjernije oličavala početni ideal i početni zanos, jer su tu uvijek igrali ulogu također utjecaji i nanosi vremena i prilika u kojima nastadoše, ali je sigurno, da su pojedini ogranci naročito živo razvili bar neki dio izvorne očinske baštine i da su oni nastojali da postanu više i istinskije evanđeoski.

Kapucinski red je takav novi ogranak, koji je nikao iz franjevačkog debla u prvoj polovici 16. stoljeća. Početak mu pada u g. 1525; nepotpunu pravnu samostalnost, Red postiže od pape Klementa VII g. 1528., a potpuno osamostaljenje sa vlastitim vrhovnim poglavarom, podijeli mu papa Pavao V g. 1619.

Osobita karakteristika kapucinskoga ogranka jest da redovnik — pored jednostavnosti i ponizne prijaznosti te franjevačke

ljubavi prema svima — izvanjskim načinom propovijeda prezir i nehaj za sve što ovaj svijet drži velikim i vrijednim (zato je u Redu običaj da se nosi brada, da se redovnici oblače u grubo odijelo itd.), te da se posvećuje propovijedanju Evanđelja i duhovnom radu prvenstveno među siromašnim i nižim slojevima stanovništva. Blagopok. Papa Pijo XII, obraćajući se suvremenim kapucinima od kojih je mnogo očekivao, izrekao je tu kapucinsku osebujnost ovim riječima: »Franjevci kapucini su već tamo od početka imali pred sobom, kao svoju posebnu zadaću, da preuzimaju apostolske i karitativne pothvate u prilog priprostoga puka. Zašto, dakle, ne bi većim zalaganjem pojačali djelatnost te vrste također danas, kad potrebe rastu u neizmjernost? ... Ipak morate imati na umu i mora vam biti jasno, da se radi preuzimanja takvih sve većih apostolskih poslova, koje od vas zahtijeva novo doba, ne smijete nipošto oslabiti ili iz temelja izmijeniti uređeni način vašega redovničkoga života. Naprotiv treba da vaš uobičajen način života tako bude prožet i utvrđen evanđeoskim duhom, da svi blistate odgovarajućim siromaštvom, odlikujete se blagom jednostavnošću i poniznošću, a naročito da se držite u okvirima vaše stroge discipline, kakva je kod vas po predaji uobičajena. Ipak ta disciplina neka ne zaprječuje svetu službu, već neka bude ublažena sviješću izvršene dužnosti i višom radošću. A jednako da gorite od one serafske ljubavi prema Bogu i bližnjemu, koju je Asiški Patrijarha kroz čitav svoj život raspaljivao« (Pismo kapucinskom generalu o. Klementu u Milwaukee od 4. XII 1948.).

DOLAZAK KAPUCINA U HRVATSKE KRAJEVE

Do godine 1574. kapucinski red razvijao se samo unutar granica Italije, jer je postojala papinska zabrana, koja nije dopuštala proširivanje u druge zemlje. Te godine 1574. ukinuo je papa Grgur XIII zabranu, i Red se naglo počeo širiti u različite krajeve Evrope.

U naše su krajeve franjevci kapucini došli sa dviju strana: iz Venecije i iz Austrije preko Slovenije. Razlogom tome bijaše politički položaj naših krajeva u ono vrijeme.

U Dalmaciju, koja je tada bila pod vrhovništvom Venecije, došli su kapucini iz Venecije i počeli razvijati svoje djelatnosti u nekoliko gradova. Tako u Zadru, Splitu, Herceg-Novom. Od tih se samostana najdulje sačuvao gostinjac u Zadru (do svršetka drugog svjetskog rata). Razumije se, da su u te jadranske samostane naskoro počeli ulaziti i naši domaći sinovi, ali razvitak kapucinskog reda u Dalmaciji pod mletačkim gospodstvom nije uspio postići takve razmjere, da bi dalmatinski samostani bili mogli misliti na upravnu samostalnost i takvu samostalnost zadobili. Ipak ti samostani nisu ostali bez priličnih zasluga na religioznom i karitativnom području, a najveći i najzreliji njihov plod jest upravo naš dragi sluga Božji o. Leopold Bogdan Mandić. On je jedan od onih naših hrvatskih sinova, koji su ušli među

kapucine venecijske provincije, jer su bili privučeni idealom života koji su vidjeli oživotvoren u samostanu u svome gradu, a koji pripadaše venecijskoj provinciji.

Danas u hrvatskim krajevima ima sedam kapucinskih samostana: svi su oni po svome postanku povezani s dolaskom kapucina u Austriju i činjenicom da su naši krajevi u vrijeme postanka pojedinih samostana sačinjavali s Austrijom jednu državu.

U Austriju je, po nalogu pape Klementa VIII doveo franjevce kapucine g. 1599. venecijski kapucin sv. Lovro Brindiški (1559—1619), crkveni Naučitelj. On je zapravo pošao s dvanaest drugova u Prag, na želju i molbu nadbiskupa Zbyněka Berke, da tamo uspostavi kapucine, ali je već slijedeće godine 1600. mogao ustanoviti samostane ne samo u Pragu nego i u Beču te u Grazu. Kao datum ustanovljenja samostana u Grazu, koji znači polaznu točku za širenje kapucina u naše krajeve, uzima se 10. VIII 1600, kad je položen temeljni kamen nove crkve. Tako je utemeljena nova relativno samostalna upravna jedinica kapucinskoga reda: generalni komesarijat češko-austrijsko-štajerski.

Komesarijat se, unatoč različitih zapreka, brzo razvijao tako, da je već 1608. morao biti razdijeljen na dva komesarijata: češko-autrijski i štajerski. Upravu nad prvim preuzeo je sv. Lovro Brindiški, koji je — nakon što je kroz tri godine 1602—1605. upravljao kao vrhovni poglavar čitavim kapucinskim redom — bio g. 1606. po nalogu pape Pavla V ponovno poslan u Češku i u Njemačku. A komesarom štajerskog komesarijata bi postavljen o. Fortunat iz Verone, također član venecijanske provincije.

Već g. 1606. došli su kapucini u Ljubljanu, i dne 25. IV 1607. položen je temeljni kamen za ljubljanski samostan. Sva su osnivanja bila pod pokroviteljstvom venecijske provincije, i ona je davala osobe za nove samostane, dok se ne nađu i ne odgoje redovnici iz samih novih krajeva. Tako se dogodilo da u Ljubljani g. 1610. nalazimo kao članove samostana dvojicu kapucina iz Dalmacije: o. Mihaela iz Šibenika (umro 23. I 1616. u Gorici) i o. Nikolu iz Splita (umro 30. VIII 1625, vrativši se u Dalmaciju). U godinama 1612—1613. nalazimo ih obojicu u Gorici, a 1614. bio je o. Mihael ponovno u Ljubljani. Očevidno je za ukorijenjenje kapucina među slovenskim stanovništvom bilo u tim prvim koracima potrebno prisustvo ovih prvih hrvatskih kapucina iz Dalmacije, koji su se mogli sa svojim suplemenicima sporazumijevati.

Po nekim podacima, koji ipak nisu posve sigurni, prvi Hrvat koji je stupio u kapucinski red u štajerskoj provinciji bio bi mučenik. Bio je to *Andrija Bare,* koji je u Redu dobio ime *Benedikt.* On je obukao kapucinsko odijelo kao klerik dne 21. IV 1606. u Beču. Bijaše mu tada 22 godine. Proveo je novicijat u Beču pod vodstvom o. Romana da Lodi, a zavjete je načinio u ruke o. Fortunata, kasnijeg komesara. Postao je svećenik i propovjednik. O. Benedikt umrije mučeničkom smrću dne 7. IX 1635. u Radgoni (Radkersburg). Ondje su ga toga dana ščepala dva Madžara krivovjerca (kalviniste) pred gradskim vratima, koja su

se nazivala madžarskima: oni ga izbodoše noževima zadavši mu 15 rana i baciše tijelo u rijeku Muru. Narod je pripovijedao da se noću nad tim mjestom na rijeci vidjelo neko posebno svjetlo kako silazi s neba. Svi su ovi navedeni podaci posve besprijekorni i sigurni. Jedino nije sasvim izvan sumnje, odakle potječe o. Benedikt Andrija Bare. »Knjiga mrtvih« štajerske provincije koja pripada varaždinskom kapucinskom samostanu a koja je pisana g. 1779. bilježi, da je o. Benedikt bio iz *Krapine*. Neki drugi stari dokumenti označavaju njegovo podrijetlo latinski »Carponensis« ili talijanski »Carponese« (ili možda »Carpinese«), pa uslijed toga autori naprosto donose taj latinski izraz »Carponensis«, a da se ne upuštaju u istraživanje, koje bi to mjesto bilo (P. Oto Kocjan). P. Mavricij Teraš kaže da je o. Benedikt bio »iz Carpija« (Samostansko življenje, Split 1942, 116). Ta pretpostavka nije vjerojatna, jer kad bi o. Benedikt bio iz toga talijanskog mjesta, bilo bi gotovo neshvatljivo, zašto je primljen u novicijat u Beču. Taj bi problem trebalo potanko istražiti; hrvatski bi se kapucini svakako veselili, kad bi smjeli sa sigurnošću tvrditi, da je početak kapucinskog reda u Hrvatskoj obilježen krvlju mučeničkom!

Inače prvi siguran Hrvat koji je primljen u kapucinski red u štajerskoj provinciji bijaše iz Senja: Grgur Riljanović (Hreljanović?), koji je u Redu dobio ime Damjan. On je obučen u redovničko odijelo u Gorici 28. IV 1613, u dobi od 27 godina, a umro je kao svećenik u Ljubljani 26. III 1660, proživjevši u samostanu 47 godina. Iste je godine 1613. (3. X) ušao u kapucinski red drugi Hrvat, Juraj Jagušić iz Krapine, mladić od 18 godina, koji je dobio ime Robert (Rupert). Obučen je u Brucku, a umro je kao propovjednik u Radgoni g. 1648, proživjevši u samostanu 33 godine.

Međutim, kad su ti Hrvati ulazili među kapucine u štajerskoj provinciji, ona je već imala svoj prvi samostan na hrvatskom teritoriju. Bilo je to na *Rijeci*, gdje su kapucini počeli graditi samostan 28. VIII 1610.

Nekoliko godina iza toga kapucini dolaze u Zagreb na živo zauzimanje nekih građana: temeljni kamen samostana na Gornjem gradu, blizu današnje uspinjače, položen je 5. V 1618. Prvi Zagrepčanin koji je stupio u kapucinski red bijaše devetnaestogodišnji mladić Frano Čunko. On je obučen 14. V 1628. u Grazu, a dobio je redovničko ime Filip. Nakon 50 godina redovništva, o. Filip je umro kao propovjednik u Zagrebu dne 27. XII 1673.

U međuvremenu su g. 1613. prekinute veze štajerskog komesarijata i venecijske provincije, jer se ova na općoj skupštini Reda (generalnom kapitulu) te godine odrekla svoga vrhovništva i brige, a tu je ulogu na to po naredbi vrhovnog poglavara, o. Pavla iz Casene preuzela provincija Marcha. No već šest godina poslije štajerski je komesarijat toliko ojačao, da je g. 1619. mogao biti proglašen punopravnom provincijom, tj. zadobio je punu saglasnost i pravo da sam sebi bira poglavare.

Iz spomenutih dvaju samostana, Rijeke i Zagreba, kapucini su zračili primjerom pokorničke ozbiljnosti i jednostavnosti te

razvijali svoju djelatnost u Hrvatskoj, ali kroz čitavo 17. stoljeće nije osnovan nijedan novi samostan na hrvatskom području, ma da se štajerska provincija inače mnogo širila. Ipak je relativno mnogo hrvatskih mladića kroz to vrijeme ulazilo u Red, a njihova rodna mjesta pokazuju, dokle je sezao tada utjecaj života i rada zagrebačkih i riječkih redovnika. Na prvo mjesto po broju mladića koji su tokom 17. st. prihvatili strog redovnički život u kapucinskom redu ide Rijeka (21), a zatim Zagreb (13). Razumljivo je, da je najviše zvanja bilo iz samih središta gdje su ležali samostani. Ali u gornjoj Hrvatskoj pored Zagreba značajno mjesto po broju zvanja zauzima Krapina, a u Primorju Senj. Osim Krapine u području duhovnog utjecaja zagrebačkog samostana nalazimo Varaždin, Karlovac, Legrad, Vinicu, Klanjec, Stubicu, Petrinju, Turopolje, Samobor, Nart, Zelinu, Tabor, a u području riječkom: Kastav, Pazin, Grobnik, Hreljin, Brinje, Cres, pa čak i Bribir, a u početku 18. st. Bakar, Novi itd. Široko je, dakle, bilo područje, odakle su već tokom 17. st. hrvatski mladići polazili da potraže ideal redovničkoga života u krugu kapucinskoga ogranka franjevačke duhovne obitelji.

Početkom 18. st. dolaze kapucini u *Varaždin*, i to na svojsko zanimanje i nastojanje samog hrvatskog sabora i varaždinske gradske općine. Već 1652. zatražili su hrvatski »Staleži i redovi« skupa s gradskom općinom od štajerskog provincijala o. Hijacinta iz Graza, da prihvati u Varaždinu mjesto za gradnju samostana. No zbog različitih razloga i zapreka to se tada nije ostvarilo. Zato je hrvatski sabor to pitanje opet pokrenuo g. 1695. i 1697. odlučivši ukloniti sve zapreke i ustanoviti kapucine u Varaždinu. Tako je konačno 25. IV 1701. mogao zagrebački biskup Stj. Seliščević svečano položiti temeljni kamen nove kapucinske crkve Presvetog Trojstva, i započela je gradnja, koja je tako brzo napredovala, da je već 14. VII 1705. zagrebački biskup Martin Brajković crkvu posvetio na najsvečaniji način, uz prisustvo samoga hrvatskoga bana Palffya i drugih odličnika kraljevstva. Sve troškove za izgradnju crkve i samostana preuzeli su na sebe pojedini pripadnici visokog plemstva. Već i prije nego što su kapucini došli u Varaždin, našlo se Varaždinaca koji su pohrlili u kapucinski red, ali njihovim dolaskom, propovijedanjem i ostalim duhovnim radom, a navlastito samim živim primjerom, brzo se ostvarilo — smijemo reći — jedno novo duhovno žarište u tom hrvatskom sjevernom gradu i njegovoj okolici. U četrdeset godina po otvaranju samostana prihvatilo je kapucinski život 15 sinova grada Varaždina.

Kad je poslije 1685. g. oslobođena od Turaka Lika i Krbava, trebalo je stanovništvo tih krajeva, koje je za vrijeme Turaka bilo vjerski jako zapušteno, religiozno i moralno podići. Zato je na želju samoga cara Leopolda I, po savjetu papinskog nuncija kardinala Kolonića, poslan u novooslobođene krajeve kapucin o. *Marin* iz Senja, vrlo okretan i revan svećenik, kao misionar. On je pošao u Liku ljeti g. 1696. snabdjeven potrebnim ovlastima s crkvene i državne strane, i kroz tri je godine obilazio čitavu

Liku i Krbavu te postigao velike uspjehe. Čitava naselja, kao Perušić, Budak, Belaj, Ribnik, Novi i dr., uspio je vjerski posve obnoviti i njihove stanovnike muslimanske vjere obratiti na katolicizam i pokrstiti. Uz pomoć pobožnih osoba kojima je bila na srcu ta misija u Lici sagradio je o. Marin dva gostinjca: u Perušiću i Ribniku. No onaj je u Perušiću izgorio nepažnjom župnika, a ovaj u Ribniku s vremenom se srušio. Premda je ta lička misija, dok je bila u rukama o. Marina, obećavala lijepe plodove, ipak je kroz slijedeće tri godine propala te ju je provincija napustila.

Uspjesi o. Marina potaknuše senjskog biskupa Bedekovića da na dvoru intervenira, neka bi se u Lici ustanovio kapucinski samostan, jer će se jedino tako moći djelo o. Marina nastaviti i utvrditi. Tu je zamisao odlučno prihvatio Leopoldov nasljednik car Josip I, pa je tako g. 1708. poslan isti o. Marin, koji je onih godina bio starješinom novosagrađenog samostana u Varaždinu, da izabere mjesto i vodi gradnju, a troškove će podmiriti dvorska blagajna. On izabere *Karlobag,* i tu bude položen temeljni kamen g. 1710. Uz dosta neprilika uspjelo je ipak dovršiti i samostan i crkvu posvećenu sv. Josipu, jer je i novi Karlo VI bio za to djelo te je namirio sve troškove. Prvi građanin novog samostana bijaše o. Damas iz Rijeke (1714).

Samostan u Karlobagu bijaše zamišljen kao polazna točka za misijsko djelovanje kapucina po Lici, no ima jednu nezgodnu okolnost: Velebit. Dok veliki planinski masiv s jedne strane zaštićuje grad od možebitnih turskih provala (a zato su se o. Marin i njegovi savjetnici i odlučili za Karlobag), on s druge strane rastavlja misionare od njihova polja rada: ta doći iz Karlobaga u Liku iziskivalo je osam sati hoda! Zato je konačno na carski trošak izgrađen g. 1716. u *Kaniži* blizu Gospića mali hospicij za šest redovnika, koji bijaše kao neka filijala samostana u Karlobagu. Kapucini su iz Karlobaga i iz svoga hospicija u Lici razvijali veliku apostolsku djelatnost propovijedajući riječ Božju i podižući katoličke vjernike po Lici i Krbavi: svake treće godine održavali su po tim krajevima misije.

Hospicij u Lici je nažalost kasnije propao, ali karlobaški samostan stoji i danas, te u bolnoj suvremenoj nestašici svećenstva ima ogromno polje rada, veće nego što su stvarne sadašnje snage: dvojica svećenika moraju voditi dušobrižništvo nad pet župa biskupije senjske i nad dvije župe zadarske nadbiskupije! Jer žetva je velika a radnika malo! Za vrijeme drugog svjetskog rata i poslije, karlobaški su kapucini nastavljali u nekom vidu nekadašnju tradiciju o. Marina upravljajući također nekim župama s druge strane Velebita, jer nije bilo dijecezanskih svećenika.

HRVATSKA KUSTODIJA

U takvu je stanju proširenosti zatekla kapucine u Hrvatskoj vladavina prosvijetljenog apsolutiste Josipa (1780—1790), koji je poduzeo da na svoju ruku provede mnoge i dalekosežne religiozne reforme, pa i reforme redovništva. Štajerska se kapucinska provincija bila do onda jako razvila, tako da je g. 1780. imala oko 800 redovnika i 34 kuće; njezin bivši provincijal bio je general čitavog Reda: o. Erhard iz Radgone (1773—1789). Nesklonost cara Josipa prema redovnicima i njegovi postupci, koji su smišljeno vodili k uništenju redovništva, bili su glavnim uzrokom, da je od 34 kuće ostalo g. 1816. samo 17.

Jedna od carevih odredaba u pogledu redovnika, koja je promulgirana u Hrvatskoj dekretom ugarskog namjesničkog vijeća od 28. XI 1782, naređivala je, da se imaju raskinuti sve veze između samostana koji se nalaze po Hrvatskoj i Slavoniji te onih koji leže na području Austrije (to znači i današnje Slovenije). Tako je glasom te odredbe štajerska kapucinska provincija bila prisiljena razdijeliti se na dva dijela: moralo je biti provedeno otcjepljenje hrvatskih samostana. To je izvedeno carskim dekretom od 18. V 1783. Hrvatski su samostani postali posebna kustodija »hrvatsko-primorska«, a za prvog je kustosa 19. XI 1783. izabran bivši štajerski provincijal o. Severijan iz Varaždina, muž vrlo zaslužan i poduzetan, koji je već nepune dvije godine iza toga umro »izmoren mnogim naporima i putovanjima za vjeru te iscrpljen od dugotrajne bolesti što je odatle navukao«, kako kaže »Knjiga mrtvih« provincije.

Još se nova upravna jedinica, koja je imala svega četiri samostana i jedan hospicij, nije bila pravo ni snašla u novoj situaciji, a već ju zadesi težak udarac, od kojega će dugo krvariti: gubitak zagrebačkog samostana, koji bijaše raspušten 1. VIII 1788. Turski rat 1787—1791. iziskivao je u Zagrebu prostorije za smještaj vojske: nakon različitih peripetija kapucini su bili prisiljeni da napuste samostan, koji je potom prešao u vlasništvo države. Redovnici su dijelom otišli u Varaždin, dijelom na Rijeku, a nekoliko se privremeno smjestilo na župe, dok je prilična knjižnica (1906 različitih djela) bila velikim dijelom prenesena u Varaždin, a jedan je znatan dio značajnijih djela prešao u zagrebačku metropolitansku biblioteku.

Taj je gubitak teško pogodio novu kustodiju, koja ionako bijaše malena. Sad je izgubila svoje normalno središte, samostan koji je — može se reći — i dotle, a svakako bi bio unaprijed, predstavljao intelektualno i duhovno vodstvo nove pokrajine.

Taj gubitak i proturedovničke reforme Josipa II učiniše, da kroz čitavih 14 godina od 1781—1795. hrvatska kustodija nije imala nikakva prirasta. Godine 1795. njezino je brojčano stanje ovakovo: samostana 3 (Rijeka, Varaždin, Karlobag — hospicij u Lici zaposjele su vojne vlasti 1. XI 1789), svećenika 32 (svi iznad 40 godina, a 9 iznad 60), braće laika 10 (najmlađi 38 godina), i jedan 60 godina star bolesni klerik; svih redovnika dakle 43. Ni u jednom od tih gradova nisu postojale škole kakve su se po carskoj naredbi tražile, da netko može biti primljen za klerika. Car je htio da svećenici budu njegovi činovnici: zato je tražio da moraju imati državne škole po njegovoj uredbi, a nije dozvoljavao unutrašnje privatne škole.

Zagreb je, dakle, bio kustodiji životno potreban. A budući da su i mnogi Zagrepčani željeli kapucine natrag, usmjelio se kustos o. Modesto Laurenčić iz Rijeke, da g. 1794. posjeti zagrebačkog biskupa M. Vrhovca i hrvatskog bana Ivana Erdödya moleći ih za posredovanje: osim općenitog izražavanja naklonosti nije konkretno postigao ništa.

Sve veze sa štajerskom provincijom još nisu bile prekinute: ni pravno ni stvarno. Redovnici kustodije su služili mise za pokojnu braću cijele štajerske provincije i njihove roditelje, a provincija ih je badava snabdijevala suknom za habite. I uopće su postojale višestruke prijateljske veze. Zato su hrvatski samostani vidjeli jedinu mogućnost svoga daljnjeg opstanka u tome, da ili budu odmah opet pripojeni svojoj provinciji ili da bar natrag dobiju svoj središnji samostan Zagreb. U tom smislu piše 6. II 1795. kustos o. Modesto u izvještaju što ga šalje ugarskom primasu kardinalu Battianu na njegov zahtjev, i moli dostojanstvenika da se zauzme za tu stvar navodeći u potkrepu primjer madžarskih kapucina, koji nisu bili primorani da se odijele od matične provincije u Beču. Ne znamo da li je što bilo u tom vidu poduzimano sa strane kardinalove, ali su stvari na kraju krajeva ostale kako se bile.

No tri su samostana nekako prokuburila također nemirne godine napoleonskih ratova, kad su za neko vrijeme dva primorska samostana bila i politički posve odijeljena od Varaždina. Uspjeli su organizirati domaću školu pod vodstvom o. Tome Csukasya, koji je bio rodom iz Györa u Madžarskoj, a svršio je prije stupanja u Red filozofiju u Vaczu te dobio dobru teološku naobrazbu u javnim školama u Ljubljani i Grazu. Sam o. Toma bijaše starješina kustodije kroz 12 godina, od 1809—1821. A iste godine 1824, kad o. Toma umire, ulazi u Red šesnaestogodišnji Juraj Bedenik iz Koprivnice, koji dobiva ime Angelik, i koji će obilježiti novu etapu u razvoju hrvatskih kapucina.

Kroz čitavu prvu polovicu 19. stoljeća, koja općenito u Evropi znači veliko opravdanje redovništva, tri su samostana, svojskim nastojanjem oko studija i izobrazbe svojih članova te ozbiljnom brigom za disciplinu i vjernošću redovničkom idealu, ne samo uspjela da se održe nego su i porasli u svojim nadama.

HRVATSKA PROVINCIJA

Godine 1845. postao je kustosom o. Angelik, čovjek agilan i natprosječnih sposobnosti, kojemu bijaše mnogo na srcu da unese nov život i pokrene razvoj kustodije. Najprije izradi da je kustodija dekretom generala o. Venancija iz Torina 13. IX 1847. podignuta u čast provincije (carska potvrda došla je posredstvom zagrebačkog biskupa J. Haulika 21. IX 1848), a zatim — kad je 8. V 1848. izabran za prvog provincijala — trudio se kako bi se našla kakva mogućnost proširenja. Ponovno ujedinjenje sa štajerskom provincijom držali su u Rimu nemogućim; htjeli su na-

suprot da hrvatska provincija otvori kuću u Trstu, pa makar da dobije za pomoć svećenike iz koje druge provincije; ili da se eventualno pokuša dobiti koji samostan od provincije štajerske. Dapače general o. Venancije iznio je 23. III 1849. (u pismu o. Angeliku) mogućnost, da se hrvatskoj provinciji pripoje neki hospiciji u Dalmaciji, koji su pripadali venecijskoj provinciji, jer da je venecijski provincijal izjavio da bi to bilo moguće i lako. Tako bi — kaže general — hrvatska provincija porasla i imala veće pravo da se zove provincijom.

Hospicij u Trstu je o. Angelik uistinu ustanovio poslije g. 1845, kad više nije bio provincijalom, ali na koncu ga nije preuzela hrvatska provincija, jer drugi nisu imali istih shvaćanja kao o. Angelik. I nije došlo ni do kakva proširenja provincije u broju kuća, a i brojčano se opadanje polako nastavilo, kao uostalom i po ostaloj Evropi. Godine 1858, prigodom provincijske skupštine u Varaždinu na kojoj je predsjedao ugarski primas kard. Scitovsky, provincija je imala u svemu 24 svećenika, 14 braće pomoćnika i 3 klerika studenta. A prigodom skupštine 1882. brojčano je stanje bilo poraznije: svećenika 15, klerika studenata 3, braće pomoćnika 13.

Tih je godina kapucinski red općenito bio brojčano u najvećem opadanju: godine 1883. bijaše svega na svijetu 7.722 kapucina nasuprot 11.045 u godini 1853. i 34.029 u godini 1761. No već su bili položeni temelji za novi rascvat. General Reda o. Egidije iz Cortone (1872—1884) počeo je uvoditi jednu novost koje do tada nije bilo u Redu a koja postavlja razvoj na sasvim nove noge: serafska sjemeništa, tj. vlastite škole s odgajalištem, gdje se mladeži pruža također početna humanistička naobrazba. Do tada se u Red moglo primiti samo takve, koji su već dobili osnovnu humanističku naobrazbu (nižu gimnaziju) na javnim školama. Unutar Reda postojao je samo daljnji filozofski i bogoslovski studij. Među prvim provincijama koje su prihvatile i provele tu novost bijaše venecijska, koja je otvorila serafsko sjemenište u Udinama g. 1878. A jedan od prvih plodova te novotarije jest upravo Sluga Božji o. Leopold Bogdan Mandić, koji je primljen u sjemenište u Udinama g. 1882, a koji bez toga uopće ne bi bio mogao postati svećenikom, budući da nije imao gimnazije, jer u Herceg-Novom gimnazije nije bilo, a njemu je bilo već 16 godina (primio je bio samo neke elemente humanističke naobrazbe, kod hercegnovskih franjevaca, ali to nije imalo značaj sistematske školske poduke). Hrvatska provincija nije, nažalost, provela tu novu inicijativu, a teško da bi je bila i mogla provesti u onakvom jednostavnom obliku kako je to bilo u Italiji, gdje je već bila provedena rastava Crkve i države, dok u Austrougarskoj monarhiji država još uvijek smatra svećenike više manje svojim činovnicima, pa zahtijeva za njih škole po svojim državnim kriterijima. Više se, međutim, bez sumnje moglo učiniti nego što je bilo učinjeno u hrvatskoj provinciji onih godina.

Godine 1884. dolazi za generala Reda naročito sposoban, okretan, energičan, razborit i za redovničku reformu osobito zauzet

Švicarac o. *Bernard* Christen iz *Andermatta,* koji ostaje generalom pune 24 godine. Pod njegovim je vodstvom Red oživio, zadobio nove snage i procvao; počeo je opet brojčano rasti. Pri svršetku generalata o. Bernarda g. 1908. ima već opet 10.083 kapucina na svijetu.

Pet godina po stupanju o. Bernarda na kormilo Reda Bog šalje hrvatskoj provinciji zrela i izgrađena muža po svome Srcu, koji će je povesti novim putovima i otkriti joj nove perspektive: svećenika splitske biskupije, župnika u Kaštel Sućurcu, don Nikolu *Škrivanića,* koji uđe u Red 18. V 1889. i primi ime *Bernardin.*

Dne 23. VII 1901. bude o. Bernardin izabran za provincijala hrvatske provincije i ostade na čelu sve do 1918, najprije kao provincijal, a od 1910. kao komesar, jer po revidiranom tekstu redovničkih konstitucija nisu više mogle postojati tako malene provincije.

Početkom godine 1904. odvaži se o. Bernardin, pouzdavajući se u Božju pomoć, na gradnju nove crkve Gospe Lurdske u Rijeci, jer je dotadašnja crkva sv. Augustina bila premalena i previše neugledna za ovo gradsko područje, po mišljenju odgovarajućih viših faktora, koji su zato snovali izgon kapucina s toga mjesta u gradu. Gradnja je započeta 11. II 1904, a 1908. bila je već sagrađena donja crkva (kripta) tako, da je 11. II 1908. mogla biti otvorena bogoslužju. Krčki biskup A. Mahnić posvetio je 10. II 1908. u kripti veliki oltar B. Djevice »Majke duša u čistilištu«. Tada se nastavilo s gradnjom gornje crkve, što je zbog rata 1914—1918 išlo vrlo teško. 1922. gornja je crkva bila pod krovom, a za bogoslužje je otvorena 1923. Ma da ona danas predstavlja jedan od najosobitijih uresa Rijeke, crkva još ni danas nije dogotovljena: još uvijek nema veličajnoga zvonika, kakav je u nacrtu. Sve je to ogromno djelo izveo o. Bernardin bez ikakvog kapitala, samo milodarima vjernih katoličkih srdaca širom hrvatske zemlje.

Osim gradnje nove crkve bijaše o. Bernardin začetnikom više sjajnih pothvata, koji učiniše riječki kapucinski samostan osobitim katoličkim duhovnim i kulturnim žarištem u Hrvatskoj. Tu je osnivanje vlastite moderne tiskare »Miriam«, tu je »Kuća Dobre Štampe«, i velika izdavačka djelatnost, tu je organiziranje prvih hrvatskih hodočašća u Lurd itd. Naskoro riječki samostan postaje kao neka osobita radna točka hrvatskog katoličkog pokreta, kojemu na čelu bijaše biskup A. Mahnić. Tu se tiska Mahnićeva »Hrvatska Straža«, tu počinju izlaziti »Riječke novine«.

Ta razgibanost rada u sjeni samostana na Rijeci ubrzo je počela pronositi kapucinsko ime po čitavoj Hrvatskoj. Provincija je brojčano počela rasti; nešto je tome pridonio i serafski kolegij za niže gimnazijalce, koji je o. Bernardin podigao g. 1905. u Varaždinu. Tada je kolegij mogao primiti samo 8 učenika; oni su polazili državnu gimnaziju; to će se sjemenište kasnije proširiti i donositi svoje plodove. Godine 1909. provincija ima 19 svećenika, 18 klerika studenata i 17 braće pomoćnika. G. 1915. ima

provincija već 27 svećenika, 6 klerika studenata i 16 braće pomoćnika (koji su većinom tada bili na fronti).

Početkom g. 1913. bude hrvatskom komesarijatu povjerena također briga za kapucinsku misiju u Bugarskoj.

O. Bernardin je uspio ostvariti i onu želju o. Angelika Bedenika, da provinciju proširi uspostavom novih samostana. On je pošao u Dalmaciju, gdje više nije bilo kapucina nigdje osim u Zadru, jer su venecijanski kapucini napustili svoj gostinjac u Herceg-Novom 1903, a iz Splita su talijanski kapucini otišli već osamdesetih godina prošlog stoljeća. Zadarski se gostinjac talijanskih kapucina održao do svršetka drugog svjetskog rata (kako smo već spomenuli).

Splitski biskup F. F. Nakić pozove g. 1908. o. Bernardina, da hrvatski kapucini preuzmu dužnost čuvara vrlo obljubljenog i milog svetišta Gospe od Pojišana u Splitu. Tako su se te godine hrvatski kapucini naselili u Splitu, a u listopadu 1911. bude dovršen malen samostančić uz svetište, koji je povećan, da bude mjesta za klerike studente.

Slično je naklonošću dubrovačkog biskupa J. Marčelića povjerena 1913. kapucinima briga za svetište Gospe od Milosrđa na poluotoku Lapadu kraj Dubrovnika. I tu je kasnije, u godinama 1928. i 1936, sagrađena prostrana kuća.

Tako su se otvarale najbolje nade za razvitak kapucinskog reda u hrvatskim krajevima, kad odjednom sav taj žarki elan i poduzetnost doživi težak udarac kao posljedicu različitih okolnosti, uvjetovanih uglavnom prvim svjetskim ratom. Tri su stvari, uglavnom, nadošle, koje su spriječile da se djelo, o. Bernardina prirodno nastavi. Prvo i najteže bijaše gubitak riječkog samostana. Kao posljedica novonastalih političkih prilika, grad Rijeka bude otkinut od hrvatskih krajeva te g. 1923. u stvari, a g. 1924. i pravno priključen Italiji. O. Bernardin i hrvatski kapucini morali su napustiti Rijeku, i samostan je po vrhovnoj upravi Reda predan venecijskoj kapucinskoj provinciji, koja je nastavila gradnju crkve, ali dakako, nije nastavila ostali rad o. Bernardina. U to je vrijeme sluga Božji o. Leopold za kratko vrijeme bio poslan na Rijeku. Gubitak riječkog samostana ovaj je puta još teže pogodio hrvatske kapucine nego nekoć gubitak samostana u Zagrebu. Rijeka je bila sada u najistinitijem smislu središnji samostan, sve je bilo skoncentrirano na Rijeci. Rijeka je bila duša svih poduzimanja. Rijeka je u Hrvatskoj bila pojam! I bogata knjižnica i redovnička bogoslovija i tiskara i izdavačka djelatnost i sve drugo moralo je sada silom prilika biti izgubljeno za hrvatske kapucine. Drugi razlog bijaše u tome, što je velik žar, naprezanje i oskudica u onim godinama slomila nekoliko života. Tuberkuloza je zahvatila i počela harati među mladim članovima Reda i nekoliko je darovitih prerano podleglo te ostavilo izorano polje: izvrstan propovjednik o. Jakov Brlić umro je 1916. sa 37 godina, pjesnik o. Augustin Dujmušić g. 1916. sa 32 godine, o. Fidelis Kišak g. 1913. sa samih 26 godina! Treći težak udarac bijaše što su se i u samostanu osjetile posljedice opće dezorijen-

tacije, koja je po svršetku prvog svjetskog rata zavladala u jednom dijelu hrvatskog svećenstva. Kao posljedica ratnih pometnji i poratnih zbunjenosti nastao je tzv. »reformni pokret« među svećenstvom, koji je konačno svršio u otpadu od Crkve i organiziranju starokatoličke sljedbe. U tu su struju bili uvučeni i neki mlađi članovi hrvatskih kapucina, koji su teškom gorčinom ispunili srce svetoga starca Bernardina. Ako k tome još pribrojimo nedovoljnu pronicavost i elastičnost onih, koji su o. Bernardina naslijedili u upravi komesarijata, onda ćemo dobiti otprilike cjelovitu sliku razloga, zašto se djelo o. Bernardina nije tada moglo u svoj cjelovitosti i zamašitosti nastaviti. Mnogo toga je ipak ostalo da djeluje i dalje: sjemenište u Varaždinu, novi samostani u Dalmaciji itd. A ostala je i ogromna idejna baština te velike ličnosti, da je jednoć nastave kasnija pokoljenja.

»ILIRSKA« PROVINCIJA

Kad je g. 1918. nastala nova državna jedinica Jugoslavija, našli su se unutar njezinih granica, osim samostana hrvatskog komesarijata: Varaždina, Karlobaga, Splita, Dubrovnika, također ovi slovenski samostani štajerske provincije: Celje, Škofja Loka, Krško, a slovenski su kapucini dobili g. 1920. na upravu također crkvu sv. Josipa u predgrađu Maribora (Studenci). U hrvatskim je krajevima, unutar nove države, postojao tada još jedan kapucinski samostan: u Osijeku. Taj je samostan pripadao austrijsko-madžarskoj kapucinskoj provinciji sa sjedištem u Beču. Kapucini su u Osijek došli poslije oslobođenja Slavonije od Turaka, u početku 18. st. (g. 1703), i to na želju njemačkih doseljenika, koji su htjeli imati njemačke dušobrižnike. U 18. st. su se kapucini neko vrijeme nalazili također u Zemunu, ali su Zemun poslije napustili. Osječki su kapucini svoju početnu ulogu sačuvali sve do postanka Jugoslavije g. 1918; nisu dosta nastojali da se prilagode hrvatskoj okolini i da u svoj samostan privuku hrvatske mladiće, te da ovaj istureni položaj tako urede, da odgovara potrebama i općem karakteru okolnog stanovništva, kao što je to uvijek bila praksa u staroj štajerskoj provinciji. Zato su uspostavu nove države teško osjetili, i oni g. 1920. napuste osječki samostan, a vrhovna ga uprava Reda preda slovenskim kapucinima, koji su tada — budući da su doonda bili u jedinstvu s austrijskim kapucinima — imali dovoljno svećenika sposobnih da propovijedaju na njemačkom jeziku, to jest da nadomjeste dosadašnji rad osječkih kapucina.

Da se svi ti samostani, koji su se našli unutar granica nove države, nekako srede i da im se omogući perspektiva razvoja, bude g. 1921. ukinuta stara štajerska provincija, koja je dobila starinsko ime »provincija ilirska«. Ta provincija postoji i danas. Bugarska misija je 15. X 1926. predana tirolskoj provinciji.

U novostvorenoj su provinciji kapucini obaju bratskih naroda nastojali da međusobnim potpomaganjem što više ojačaju i što više urade za duhovno dobro svojih naroda. Od postanka do

danas upravljalo je provincijom šest provincijala: dvojica od njih bili su hrvatske narodnosti.

Hrvatski su kapucini u novoj provinciji, nakon početnog bolnog zastoja, opet počeli brojčano rasti i razgranjavati svoj rad na dobro duša. Nastojanjem o. Anzelma Canjuge izgradiše prostrano sjemenište u Varaždinu (»Konvikt sv. Josipa«) za redovnički podmladak (sada je u toj zgradi bolnica). No najveću su radost doživjeli, kad im se ispunila davna želja i počela liječiti preko 150 godina stara rana: kad su mogli opet uspostaviti svoj samostan u Zagrebu. To se pokrenulo 1941. godine, kad je zagrebački nadbiskup — kasnije kardinal — dr. Alojzije Stepinac, pun ljubazne naklonosti prema kapucinima, odlučio da u zagrebačkom predgrađu Dubravi sagradi crkvu sv. Mihaela i otvori novu župu, pa sve to preda kapucinima. Tik pred izbijanje rata u Jugoslaviji, u rano proljeće 1941, zabodene su prve lopate u travnatu livadu i iskopani temelji za skromnu crkvu, a 1. I 1942. već je u crkvi mogla biti otvorena župa, što je izvršio sam nadbiskup Stepinac osobno. Kapucini su se tako u Zagrebu, mjesto na nekadanjem mjestu u strogom centru, našli među siromašnim svijetom na periferiji, točno u skladu sa svojim duhom i svojim franjevačkim pozivom: da siromašnima propovijedaju Evanđelje i jednostavno žive s jednostavnima.

Poslije svršetka drugog svjetskog rata hrvatski su se kapucini g. 1948. stvarno — a g. 1954. i pravno (dekretom od 11. I 1954) — vratili natrag u svoj nekadašnji samostan Rijeku, s velikim poljem rada i novim zadacima, koji su u tom velegradu i te kako porasli u odnosu na stanje kakvo bijaše u ono vrijeme, kad su hrvatski kapucini pod vodstvom o. Bernardina Škrivanića igrali tako veliku ulogu u duhovnom životu Rijeke.

NEKI ZNAČAJNI MUŽEVI

Među hrvatskim se kapucinima svagda našlo muževa koji su svijetlili svojim primjerom kršćanske i duhovne zrelosti i ozbiljnosti, strogosti prema samome sebi a blagosti prema drugima, požrtvovne zauzetosti za apostolski i karitativni rad. Ipak su to stvari, koje se teže zapaze kao nešto izvanredno u usporedbi s onim što je kod kapucina redovito, budući da je kapucinski život ionako vrlo strog i neprekidno zahtijeva veliko svladavanje samoga sebe te spremnost na svaki posao i svaki napor. Osim toga mi nažalost slabo poznajemo pojedinosti iz povijesti provincije, jer — posebno u našim krajevima — kapucin mora biti uvijek na terenu, uvijek zauzet nečim što treba uraditi sada i što treba predvidjeti unaprijed, pa tako ima malo vremena, da se čovjek dade na prevrtanje i proučavanje starih dokumenata, koji su uostalom u tim duhovnim i svetačkim stvarima često jako škrti, a više se bave materijalnim i svakodnevnim stvarima i problemima. No uza sve to, mi možemo ovdje spomenuti letimično bar nekoliko muževa, — osim onih na koje smo već naišli

— pa će se vidjeti, da su kapucini u Hrvatskoj zaista bili vjerni svome idealu, ma da — razumije se — nema žita bez kukolja.

Evo na pr. o. Kazimir Nikola Gergaša iz Klanjca, nakon što je proživio u samostanu već 54 godine, umire 1751. na apostolskom poslu u Petrinji. Bio je vrlo tražen korizmeni propovjednik. Pokopan je u Zagrebu uz ogromno učešće naroda. Slično umire 1720. u Lovranu o. Florencijan Ivan Turina iz Hreljina, dok propovijeda korizmu. O. Emilijan iz Rijeke podliježe naporima u brizi oko ranjenika i duhovnog dobra vojnika u Gospiću 2. XI 1789, kao vojni svećenik za vrijeme tadanjeg turskog rata koji je počeo g. 1787. Bio je samo 17 godina redovnik. O. Luka iz Zagreba, gvardijan i definitor štajerske provincije, pade žrtvom kuge 19. VIII 1681, jer se zarazio dvoreći bolesnike za vrijeme epidemije. O. Rafael iz Novigrada umro je g. 1737. u Moskvi u Rusiji kao apostolski misionar, nakon što je samo 27 godina bio u samostanu. Nažalost ne znamo ništa više o njemu. Za o. Franju iz Karlovca, koji je umro u Zagrebu 10. V 1763, kaže »Knjiga mrtvih« provincije, da je bio propovjednik »žarke riječi, koja je mnogo prodirala u srca slušatelja«, a oca Feliksa Nikolu Najšića iz Budinšćine, koji je umro 8. VI 1756. u Varaždinu, hvali da je bio »književno vrlo naobražen«. O. Hijacint Kiseljak iz Varaždina, više puta provincijal hrvatske provincije, koji je umro 18. XI 1893. na Rijeci, bio je 1855. odlikovan od države zlatnim križem za zasluge, jer se mnogo trudio oko oboljelih od kolere.

O. STJEPAN ZAGREBEC

No najznamenitiji među hrvatskim kapucinima stare štajerske provincije, po spomeniku koji je od njega ostao, jest o. STJEPAN MATIJA MARKOVIĆ iz Zagreba, u povijesti hrvatske književnosti poznat kao PETER ŠTEFAN ZAGREBEC. On se rodio u Zagrebu godine 1669. a redovničko je odijelo obukao kao mladić od 19 godina u Gorici, gdje je po svršenoj godini novicijata načinio redovničke zavjete 1. IV 1689. Gdje je svršio škole i primio svećeničko zaređenje to se dosad još nije moglo ustanoviti. Boravio je, čini se, većinom u samostanima u Zagrebu i Varaždinu. U ovom posljednjem, tada novo sagrađenom samostanu, nalazimo ga g. 1706, pod gvardijanatom o. Marina iz Senja, o kome smo već govorili. I sam je vršio službu samostanskog poglavara, čini se, u više navrata. Umro je 15. II 1742. u Zagrebu, proživjevši u samostanu 54 godine. Potkraj života zadesila ga teška nevolja, jer mu je lijevo oko posve oslijepilo, a desno vrlo oslabilo.

Došavši u Goricu Stjepan je tamo još zatekao u novicijatu o. Rogerija Mihaela Krammera iz Ljubljane (1667—1728), koji će kasnije napisati knjigu propovijedi na slovenskom jeziku (Palmarium empyreum, 1731—1743). U samostanu je goričkom tada boravio starac o. Romuald Marušić iz Štandreža, koji se bavio pisanjem na slovenskom jeziku; sačuvan je od njega stihovani tekst za naročito prikazivanje muke Isusove u 13 slika. Je li možda primjer toga muža djelovao tada na obojicu mladića i

jesu li oni možda već u tu prvu godinu redovničkoga života odlučili da će se posvetiti pisanju na svojim materinskim jezicima, to ne znamo, ali je to vrlo vjerojatno. No kako god bilo s time, činjenica jest, da je o. Stjepan prvi — prije nego o. Rogerij — uspio da iznese na svjetlo plod svoga pionirskog rada na gojenju materinskog jezika. Već g. 1715. (bilo mu je tada 46 godina) izdaje o. Stjepan u Zagrebu prvi svezak svoga ogromnoga propovjedničkog djela »Hrana duhovna ovčic kerščanskeh«. Tri godine kasnije, 1718. izlazi drugi svezak. O. Stjepan se doduše nadao da će to biti iste godine, jer tako oglašuje na posljednjoj stranici prvoga sveska, ali su očevidno nastale neke teškoće. Drugi je svezak tiskan u Celovcu (Klagenfurt), a svi ostali u Zagrebu. Treći je svezak došao na svjetlo g. 1723, četvrti se pojavio 1727, a peti istom sedam godina kasnije, g. 1734. Već ti razmaci daju naslutiti, da se pisac imao boriti s dosta poteškoća, dok je uspio plod svoga pera dati u javnost. Ipak je upornom žilavošću i ustrajanjem u ciljevima uspio da svoju zamisao dovrši i tako objelodani najveće propovjedničko djelo na hrvatskom jeziku, jer njegovih pet svezaka ima preko 3.000 stranica! Djelo ima najprije latinski naslov »Pabulum spirituale«, a onda (na prvom listu verso) hrvatski »Hrana duhovna«, ali je čitavo pisano samo hrvatskim jezikom, i to kajkavskim narječjem. On sam i njegovi cenzori (15 puta) nazivaju taj jezik »hrvatskim« (»idiomate croatico«). Citate donosi uvijek latinskim jezikom, ali odmah dodaje i hrvatski prijevod.

Svrhu svoga pothvata opisao je o. Stjepan u tekstu posvete, kojom svoj prvi svezak posvećuje i stavlja pod zaštitu zagrebačkog biskupa E. Esterhazya, ovim riječima: »Želim da ova Duhovna hrana, očinskim govorom i načinom priređena tako da je odmah prikladna za pašu, bude kao u kakvoj spremnici kroz sve nedjelje u godini pri ruci gospodi pastirima, Vama podložnima, koje često mnoge brige sprečavaju kod pripremanja hrane za duše, a na korist onima, koje Krist dobri Pastir naziva svojim ovcama. A toga sam se posla, koji je doduše skroman ali nipošto — držim — beskoristan, prihvatio zato, što se na našem pučkom i domaćem jeziku može naći vrlo malo takvih spremnica, kako god se danomice sve više osjeća želja za njima. Držim da je to stanje takvo baš zato, što mnogi doduše vijećaju i razmišljaju na koji bi se način u toj stvari moglo javnosti uzaći u susret, ali se ipak nitko ne daje na posao da nas iz toga stanja izbavi. I tako dok jedan drugoga čeka uzalud čekamo svi. Meni je zato, kad sam počeo tkati ovo tkanje, poglavito bilo na srcu, da primjer ovoga moga neznatnoga djelca potakne druge mnogo vještije navjestitelje Riječi Božje, neka bi se oni mudrije i s većim znanjem oznojili oko ove iste stvari. Jer — kako svjedoči Tulije u Filip XII — »kasnije su misli obično mudrije«. Tako se ponajviše i događa, da kasnija izdanja budu proširenija od prijašnjih; a takvu sreću želim i ovom svome djelu, kako god je neznatno.«

Knjige o. Stjepana bile su u Hrvatskoj primljene s veseljem i upotrebljavane rado i s korišću: dokaz tomu je već sama činje-

nica, da je on mogao nastaviti s izdavanjem tako omašnih svezaka, što je bez sumnje u ono vrijeme zahtijevalo velik trošak. A to nam potvrđuju i laskave izjave cenzora. Ipak je bilo i prigovora, od kojih su neki tako ražalostili pisca, da je u predgovoru četvrtom svesku franjevačkom jednostavnošću napisao riječi, koje ćemo ovdje donijeti, jer nam prilično osvjetljuju njegove ciljeve. Navevši najprije klasičnu izreku o Epaminondi: »Nisam nikad upoznao čovjeka, koji bi više znao a manje govorio od Epaminonde«, nastavlja: »A o meni će se naći više nego jedan koji će govoriti obrnuto: Nisam nikad upoznao propovjednika, naime hrvatskoga jezika, koji bi manje znao a više govorio od patra Štefana Zagrebca kapucina. I neće govoriti krivo, jer i ja sam priznajem da sam najpriprostiji od svih. Ako pak u svojim knjigama mnogo govorim, neka svatko znade, da jako malo ili ništa govorim iz svoje glave, nego sve iz sv. Pisma i drugih svakojakih knjiga svetih i mudrih naučitelja. Ja se na taj posao, sa svojim priprostim razumom nikada ne bih bio odvažio, da me nisu viši duhovni pastiri na to primoravali a niži žarko molili. A ne držim da bi te jedne i druge na primoravanje i prošnju bilo pokretalo išta drugo osim onih riječi sv. Tome: Quamvis proles generetur infirma, melis tamen est sic esse, quam poenitus non esse, tj. mislio sam: premda su moje propovijedi priproste ipak je bolje imati nešto nego ništa. Ako dakle, tebi, pobožni čitaoče, ni ova moja knjižica ne bude po volji, traži sebi drugdje bolju, a mojemu priprostom razumu oprosti, živ, zdrav i za me se Gospodinu Bogu moli!«

Kako se vidi, o. Stjepan je imao pred sobom tako reći isključivo apostolske ciljeve, da olakša svećenicima pripremanje propovijedi, ali također i to, da bismo na hrvatskom jeziku imali nešto katoličke literature, makar kako priprosta bila. Bila mu je bez sumnje pred očima nakana, da običnom hrvatskom čitaocu, koji nije znao dobro latinski, pruži knjigu, u kojoj će moći naći na svome jeziku iznesenu kršćansku nauku i crpsti odatle poduku i poticaje za popravak i poboljšanje svoga života. Ali baš odatle, iz činjenice, što je ta nakana o. Stjepana Markovića našla plodno tlo i bila prihvaćena od hrvatskoga puka, digao se protiv njegova djela u ondašnjoj hrvatskoj stvarnosti najglavniji prigovor, koji nam je zabilježio pavlin Hilarion Gašparotti (1714—1762) u svojemu »Cvet sveteh«. On kaže, da je od mnogih čuo prigovarati o. Štefanu kapucinu, zašto je na našem jeziku »kruto hasnovita prodeštva svoja« (vrlo korisne svoje propovijedi) dao u javnost, kad imamo dosta takvih knjiga napisanih na latinskom jeziku. »Zar zato da svaka bakica to može čitati pa da se onda usudi propovjednicima prigovarati?« Sam Gašparotti brani o. Stjepana (i sebe), i kaže: »Zašto bi se dakle kod nas uskraćivao tolik duhovni napredak priprostim ljudima? Ah, zar nije dušica jedne bakice jednako tako vrijedna i predragocjenom krvlju Kristovom otkupljena kao i duša najpametnijega čovjeka? Dapače, dao Bog, da bi s vremenom sav narod hrvatske zemlje naučio čitati, jer onda napokon ne bi bilo

toliko praznoglavih i neukih. Niti bi toliko duša zbog velikog grješnog neznanja propadalo.«

Već iz toga se prilično jasno može nazrijeti, koliko je važan i uspješan bio rad o. Stjepana u hrvatskom narodu i kako je on krčio tadanju hrvatsku šikaru.

Knjige o. Stjepana Markovića bile su brzo prihvaćene i čitane među Hrvatima također izvan užeg područja kajkavskog dijalekta te po Sloveniji. Kao odjek toga čitamo u predgovoru trećem svesku njegovu želju, da svojom »knjižicom dođe u pomoć ljudima hrvatskoga, slovenskoga i d a l m a t i n s k o g a naroda.«

Da su njegove knjige mogle biti zapažene među slovenskim svećenstvom, to je prilično razumljivo, jer su u ono vrijeme međusobne veze Hrvata i Slovenaca bile vrlo uske: ta i sam o. Stjepan bijaše član zajedničke redovničke zajednice, provincije štajerske. Zanimljivo je za ondašnje književne i opće prilike, što on na koncu treće knjige donosi na latinskom jeziku dvije stranice objašnjenja o svome pravopisu pod naslovom »Dodatak za čitatelja inostranca«. Tu on piše: »Da ugodim nekim inostrancima, koji razumiju naš hrvatski jezik i koji bi se (kako čujem) željeli koristiti mojom »Hranom«, ali ne mogu postići željeno plodouživanje zbog toga, što je pravopis (premda sam donekle) različit od kranjskoga (carniolica), pokušao sam ovdje u malo riječi — koliko je moguće — objasniti, premda ni ja još nisam imao sreće da proučim pravopis našega jezika (ako takav gdje na svijetu postoji?). Ta jedan piše ovako, a drugi onako, kao što sam i pisao različito u oba svoja objelodanjena sveska »Hrane duhovne«, premda ni u ovom trećem nije sve uređeno.«

Mora da je o. Stjepan Marković bio dobar i rado slušan pučki propovjednik, koji je ne samo pisao, nego najprije govorio, a ovi izdani tekstovi predstavljaju uglavnom ono što je on govorio, dakako možda dotjerano i dopunjeno.

Markovićevo djelo nije dosada još nitko, koliko nam je poznato, potanko proučio ni s jezične ni s književne strane, niti je tko posvetio odgovarajuću pažnju njegovu sadržaju te proučio te velike sveske s moralno-pastoralnog gledišta. A to bi »Hrana duhovna« svakako zavrijedila po svome značenju i utjecaju u onovremenom hrvatskom katolicizmu.

PATER GREGUR KAPUCIN

Drugi hrvatski kapucin iz štajerske provincije, koji je uspio zauzeti mjesto u hrvatskoj literarnoj povijesti, jest O. GRGUR JURAJ MALEVAC (ili možda Malovec) poznat pod imenom PATER GREGUR KAPUCIN (1734—1812). On se rodio u mjestu Perudina blizu Vinice u Bijeloj Kranjskoj, pa se zato u latinskim dokumentima, po kapucinskom običaju potpisivao »P. Gregorius Venicensis«. Njime su se istraživači više bavili nego o. Stjepanom, valjda zato što je o. Grgur pisao pjesme. Veliku raspravu o njemu napisao je Vladoje Dukat u Radu Jugoslavenske Akademije 207. Dukat misli, da je o. Grgur do g. 1800. stalno

boravio u Zagrebu, a te se godine preselio u Varaždin, gdje je umro 29. I 1812. Godina smrti je sigurna, a drugo bi trebalo još istraživati. Svakako je o. Grgur bio neko vrijeme gvardijanom u Zagrebu (bar 1780—1781), ali je sigurno, da se nalazio kao član samostanske obitelji u Varaždinu već 6. II 1795. (spomenuti izvještaj kustosa o. Modesta Laurenčića kard. Battianiu). Najvjerojatnije će ipak biti da je o. Grgur vrlo brzo poslije raspuštanja zagrebačkog samostana g. 1788. otišao u Varaždin.

O. Grgur Malevac spada među najznatnije hrvatske pisce kajkavskoga kruga. Napisao je više pjesničkih djela, od kojih su — po Dukatu — najvrednije ove stvari: 1. »Nestrančno vezdašnjega tabora izpisavanje« (1789—1791); zatim 2. »Nebeski pastir pogubljenu ovcu išče« (1795); a naročito 3. »Horvacka od Krištuševoga narođenja vitija (1800). »Nestrančno izpisavanje« (= Nepristrano opisivanje sadašnjega rata) nema toliko pjesničke vrijednosti, koliko je to zanimljiv pokušaj od kulturno-historijskog značenja za Hrvatsku, jer je to kao neki prvi pokušaj povremenog časopisa u Hrvatskoj. Istina, »ispisivanje« je napisano u stihovima, ali izvješćuje o najsuvremenijim događajima: o toku turskog rata koji počinje 1787. Malevac je događaje vidio iz službenih dvorskih novina, a iznosio ih je u stihovima s izvjesnom crtom humora, i to svake godine po jedan svezak, kroz tri godine. To bi dakle bio kao neki godišnjak. Nešto slično nije prije njega u Hrvatskoj postojalo.

Drugo djelo »Nebeski Pastir« je pjesnički prikaz muke Isusove u okviru usporedbe o Isusu kao dobrom Pastiru. O. Grgur je motiv uzeo od njemačkog isusovca Friedricha Spee, ali ga je naširе obradio, ne bez invencije, topline, pa i dramatičnosti.

No od svih je Malevčevih spisa pjesnički najvrednije treće djelo koje smo spomenuli, »Horvatcka vitija«. To je — po Dukatovu mišljenju — originalno zamišljena božićna igra. Sadržaj se kreće oko toga, kako se 12 mjeseci, dan i noć, sijeno i slama itd. nadmeću, tko će biti odabran da pruži utočište Kristu kod njegova dolaska na svijet, i kako ih Bog sve izmiruje na taj način, što će svaki imati kod Kristova dolaska neku ulogu. Zamisao barokna s primišlju nekog dobroćudnog humora, ali ne bez pobožnog čuvstva, i protkana didaktičkim elementima. Dukat kaže, da je Pater Gregur kapucin »po cjelokupnom svom radu, a navlastito po svojoj »Horvackoj vitiji«... svakako najjači pjesnički talenat među kajkavskim pjesnicima triju stoljeća«, tj. XVI, XVII, XVIII (Slatki naš kaj, Zagreb 1944, 226).

Sva su djela o. Grgura tiskana u Zagrebu osim »Nebeskog Pastira«, koji je otisnut u Ptuju 1795. Sva su pisana hrvatskim kajkavskim narječjem.

O. ANGELIK BEDENIK, biskup

Najznačajniji muž hrvatske kapucinske provincije sredinom 19. st. bijaše o. ANGELIK BEDENIK iz Koprivnice. O njemu je vrijedno reći još koju riječ, jer je to jedan od onih naših

ljudi koji su uspjeli prekoračiti granice svoje domovine te odigrati neku ulogu u velikom svijetu. Juraj Bedenik rodi se u Koprivnici 3. IV 1808, a u samostan stupi u Varaždinu 13. III 1824, kad mu je bilo 16 godina. S redovničkim odijelom dobije ime Angelik. Budući da po tadanjim državnim propisima nije smio načiniti svečane zavjete prije 21. godine (Crkva još nije bila uvela trogodište jednostavnih zavjeta), morao je čekati godinu 1829. Te godine točno na svoj rođendan, 3. IV u osam sati ujutro, načini na Rijeci svečane zavjete. Kad je 31. I 1833. kao svjedok potpisujući akt o svečanim zavjetima o. Hijacinta Kiseljaka, već je bio svećenik. Vrlo brzo postaje samostanski starješina: bilo mu je samo 28 godina, kad 12. VIII 1836. kao gvardijan prima svečane zavjete fra Samuela Goričana. Sa 37 godina bude 3. VI 1845. izabran na Rijeci kustosom, tj. starješinom hrvatske kustodije.

Kad se g. 1847. u svibnju imao u Rimu održati generalni kapitul, zamolio je o. Angelik dne 13. XI 1846. od dvorske kancelarije u Beču putnu ispravu za putovanje u papinsku državu, ali mu je molba bila odbijena i vraćena. Novi general Reda, podigne dne 13. IX 1847. hrvatsku kustodiju na čast provincije. To je učinjeno na zalaganje o. Angelika.

Na provincijalnom kapitulu, koji se održao u Varaždinu 8. V 1848, bude o. Angelik izabran za prvoga provincijala hrvatske provincije.

Odmah čim je izabran novi general o. Venancije, pisao mu je o. Angelik o svojim planovima za ojačanje hrvatske provincije, prvenstveno time što bi se u Trstu ustanovio hrvatski samostan. General se s time složio.

U rano proljeće 1850. pošao je o. Angelik pješke u Rim, jer je svakako htio da o. generalu osobno objasni stanje u provinciji, pa da se onda može nešto efikasno učiniti za njezino ojačanje. U Rimu je bio radosno primljen. Ostavio je generalu jedan projekt za obnovu hrvatske provincije. Tu je opet na prvom mjestu bilo pitanje samostana u Trstu. Generalno je vijeće obječuke prihvatilo tu nakanu o osnivanju tršćanskog samostana i general se obvezao da pomogne. U vezi sa željom o. Angelika da ojača redovnički duh u provinciji, predloži mu generalno vijeće (pismom generala od 22. XI 1850), neka izabere jedan od tri postojeća hrvatska samostana, te unutra smjesti redovničku mladež zajedno sa samim revnim i za stegu zauzetim članovima provincije, a isključivo posve mlade redovnike. U vezi s tom preporukom generalovom sagrađen je g. 1851. na sjevernom krilu samostana na Rijeci drugi sprat za klerike (svećeničke pripravnike).

Kad je istekao trogodišnji rok provincijalni kapitul na kojemu bude provincijalom izabran o. Maksimilijan Tušek iz Petrijanca, a o. Angelika izaberu za tzv. generalnog kustosa, to jest predstavnika provincije koji zajedno s provincijalom ide na generalni kapitul da bira vrhovnog starješinu Reda. O. Angelik je tada određen ujedno za riječkog gvardijana.

Premda o. Angelik sada više nije bio provincijalom, ipak se general o. Venancije i dalje s njime dopisivao i tražio njegovu pomoć i njegov savjet za rad na obnovi Reda i provincije, jer ga je osobno poznavao i imao u nj povjerenja, budući da je znao, da je o. Angeliku milo sve što odgovara redovničkom duhu. (Usp. pismo generala od 9. VII 1851).

U svibnju 1853. održavao se u Rimu generalni kapitul. O. Angelik prisustvuje tome kapitulu kao kustos hrvatske provincije, i tu se odmah pokazalo da on uživa velik ugled među članovima Reda. On je naime bio među dvanaestoricom kandidata, koje je — na temelju ispitivanja raspoloženja među biračima Papa Pijo IX predložio da se između njih izabere šest članova generalnoga vijeća. O. Angelik dobije kod toga glasanja 48 glasova od 112 mogućih. Nije bio izabran za člana vrhovnog vijeća, ali se ipak vidi da je bio vrlo ozbiljan kandidat, a to znači da su ga mnogi jako cijenili.

Novi general o. Salvator da Ozieri, odmah poslije kapitula, imenuje o. Angelika generalnim konzultorom, to znači svojim stalnim pratiocem i savjetnikom na svim putovanjima po provincijama. Ipak o. Angelik ne ostade u toj službi dugo, jer je već iste godine Sv. Kongregacija za širenje vjere (Propaganda) zatražila od generala da ga oslobodi od svih drugih dužnosti i dade njima na raspoloženje za ustanovljenje zavoda za odgoj misionara za Indiju. Propaganda je htjela ustanoviti negdje u zemljama njemačkog jezika misijski kolegij za Indiju, jer se računalo da će Nijemci lakše naučiti engleski jezik, koji je u Indiji bio potreban. O. Angeliku bude povjereno da izvede taj pothvat. Propaganda mu je dala instrukcije i punomoći da poradi na carskom dvoru u Beču, kako bi se takav kolegij utemeljio ili u Beču ili u Budimpešti. U međuvremenu, dok se kolegij ne uspostavi, kanio je o. Angelik — kako je 13. XII 1853. pisao provincijalu o. Maksimilijanu — boraviti u samostanu Varaždin.

Pothvat je dobro napredovao i već je bilo sve spremno da se kolegij otvori u mjesecima travnju ili svibnju 1854. u Budimpešti, ali na koncu od svega nije bilo ništa, jer je vrhovna uprava kapucinskoga reda u posljednji trenutak odustala od ustanovljavanja toga kolegija. Ne znamo točno iz kojega razloga; povjesničar Reda o. Melkior a Pobladura misli, da su se poglavari možda bojali da ne bi taj kolegij ostao izvan njihove vlasti i jurisdikcije, zbog jozefinističkog duha vladajućih krugova u Austriji i Ugarskoj.

Poslije toga, čini se, o. Angelik odlazi u Trst i ustanovljava kapucinski hospicij u gradskoj bolnici. Svakako se on nalazi u Trstu kao starješina novog hospicija u jesen 1855. Godine 1857. počeo se u Trstu graditi novi samostan na brdašcu »Montuzza«. O. Angelik se svakako nalazi u Trstu još 4. V 1858. kad se u Varaždinu održava provincijalni kapitul hrvatske provincije, jer ga nema u rasporedu samostanskih obitelji koji je načinjen na tom kapitulu. Po nekim bi se indicijama možda moglo zaključiti da se on nalazio u Trstu još u početku g. 1860, kad posreduje po drugi put kod generala da o. Ivan Pavao iz Udina, jedan talijanski kapucin koji bijaše član hrvatske provincije, ostane kao član obitelji u Trstu. O. Angelik je na svaki način i živo želio, da bi tršćanski samostan postao sastavnim dijelom hrvatske provincije, ali se to nije nikada dogodilo, jer tadanja uprava hrvatske provincije to nije htjela. O. Angelik je tršćansku redovničku obitelj ustanovio kao neposredno ovisnu o generalnoj Kuriji Reda i to je tako jako dugo ostalo, jer ni hrvatska ni štajerska provincija nisu htjele prihvatiti tršćanskog samostana: konačno je taj samostan pripojen venecijskoj provinciji.

Godine 1861. imenuje general o. Nikola da S. Giovanni in Marginano o. Angelika Bedenika generalnim vizitatorom Irske. Bila mu je dužnost da u ime generala otputuje u Irsku i obavi tamo pregled svih kapucinskih samostana te života i rada tamošnjih redovnika.

No još iste godine 1861, u mjesecu lipnju, imenuje ga papa Pijo IX apostolskim vikarom Agre u Indiji. Ondje je trebao naslijediti o. Ignacija Persica, kasnijega kardinala, koji se već godinu dana prije morao povratiti u Italiju, shrvan od teškoća i pogibelji pretrpljenih u nedavnoj indijskoj pobuni protiv Engleza (1857—1859), pak se sada odrekao te službe. Papa imenuje 18. VI 1861. o. Angelika naslovnim biskupom Leuce u Traciji, te on bude posvećen za biskupa u Rimu dne 21. VII 1861. Novi je biskup po svoj prilici najprije još jednom posjetio svoju domovinu, a onda je dne 20. X 1861. krenuo brodom iz Trsta prema Indiji.

U Agru je stigao 7. XII 1861. Tu se odmah dao na posao da upozna svoje ogromno polje rada i da se uhvati u koštac s mnogim problemima. Nažalost, o radu, uspjesima i neuspjesima o. Angelika u Agri znamo vrlo malo. »Zagrebački Katolički list« objelodanio je g. 1862 (str. 54, 236—238) dva njegova pisma iz Indije, koja nam daju neki mali uvid u opće prilike apostolskog vikarijata podno Himalaja.

O. Angelik je imao 53 godine kad je kao biskup došao u Indiju. Ali ni pune četiri godine nije ostao na svome velikom zadatku, jer se već 2. XI 1865. prekinula nit njegova života. Umro je od tumora na jetri, nakon teških patnji koje su trajale čitavih šest tjedana.

Ovi suhoparni podaci jedva mogoše dati najpovršnije obrise velikih poteza života i rada ovoga sina naše grude koji je u skromnoj franjevačkoj halji nosio srce puno žara i zauzetosti za plemenite kršćanske ideale. Život i rad o. Angelika Bedenika svakako bi zaslužio da bude pažljivije i svestranije proučen. Bilo bi u redu, da se nađe netko, koji bi taj dug zahvalnosti i pijeteta isplatio prigodom stote godišnjice njegove smrti (1865—1965).

O. AUGUSTIN DUJMUŠIĆ

Iz početka XX st. potrebno je svakako spomenuti pjesnika o. AUGUSTINA DRAGANA DUJMUŠIĆA iz Gradačca u Bosni, koji je stupio u kapucinski red kao dijecezanski svećenik i kao već

poznata ličnost katoličkog javnog života. On se rodio 6. X 1884. Rano je izgubio majku. Odgojiše ga Isusovci u travničkom sjemeništu, gdje je svršio gimnaziju. Bogoslovske je nauke završio u Sarajevu i tu bude zaređen za svećenika. Nadbiskupija ga pošalje u Regensburg na studij crkvene glazbe. Po povratku bijaše najprije neko vrijeme kapelanom u Sarajevu, a onda ode na Rijeku, kamo je onih godina privlačilo mnogo zauzetnije ljude ime o. Bernardina Škrivanića i živahan katolički kulturni rad, koji se tamo razmahao, naročito poslije osnivanja »Kuće Dobre Štampe« i utemeljenja vlastite tiskare. Dragan Dujmušić je već tada bio priznat pjesnik, koji surađivaše u časopisima katoličkog književnog pokreta (Luč, Prosvjeta, Vrhbosna itd.), i g. 1910. sabra najzrelije plodove svoje pjesničke duše u zbirku »Iskre srca moga«, koja osvane te godine iz kapucinske tiskare »Miriam« na Rijeci. Iste godine izađoše njegove »Povjesničke crtice kapucinskog samostana na Rijeci« u nakladi »Kuće Dobre Štampe«, a dvije godine kasnije pojavi se u istoj nakladi njegova velika radnja »Kritična povijest svete kuće Marijine u Loretu i njezini prenosi« (Rijeka 1912, str. 354). Pored ovih većih radova pisao je Dujmušić mnogo članaka o raznolikim kulturnim, religioznim i socijalnim pitanjima po različitim časopisima, naročito u glasniku »Naša Gospa Lurdska« te, kasnije, u »Riječkim novinama«.

Kao mlad svećenik popusti Dujmušić neko vrijeme previše napasti alkohola, koja u ono vrijeme strahovito haraše među našim mlađim ljudima, naročito umjetnički nadarenima (bohemština!), ali na Rijeci — u onoj groznici rada i molitve — doživi on svoje radikalno obraćenje. Naskoro posta on jedan od stupova katoličkog protualkoholnog pokreta, koji se počeo širiti s Rijeke, i jedan od glavnih pisaca, koji su ispunjavali malo glasilo pokreta »Sveti rat«, što je počelo izlaziti kao prilog »Naše Gospe Lurdske«.

Tako je duša mladog svećenika kroz nekoliko godina doživjela potpunu preobrazbu i neuporedivo duhovno sazrijevanje, i on se, odjednom, nađe u kapucinskom novicijatu u Varaždinu. Obukao je redovničko odijelo 15. I 1912, i pri tom dobije ime AUGUSTIN, valjda u znak želje da nasljeduje velikog obraćenika. Svečane redovničke zavjete učini 19. II 1916. Kao redovnik o. Augustin Dujmušić ne prestade pisati: no više nije pisao pjesme. Godine 1916. izađe na Rijeci anonimno njegova veoma zanimljivo pisana knjižica »Šta ćemo bez rakije?...«, u kojoj žigoše porok uživanja rakije — tog otrova mnogih naših krajeva.

Njegova kratka tumačenja nedjeljnih evanđeoskih perikopa, što ih je pisao za »Riječke novine«, tako su se svidjela širokim svećeničkim krugovima, da se ukazala potreba da budu sabrana i otisnuta u posebnoj knjizi »Nedjeljna Evanđelja«, koja je potpisana pseudonimom Evangeliman. Dapače, prvo je izdanje bilo vrlo brzo rasprodano, te je naskoro bilo potrebno izdati drugo izdanje, na kome je, uostalom, navedeno i ime autora: no on već bijaše mrtav.

O. Augustin poživi u samostanu samo četiri godine, ali su to bile godine najuzornijeg asketskog samoizgrađivanja i očevidnog naglog duhovnog rasta. Kapucinski život po sebi nalaže mnoga odricanja i prožet je ozbiljnim asketizmom; zato nije lako među kapucinima istaći se strogošću života i biti u toj stvari zapažen kao takav koji nadilazi druge. Pa ipak je upravo to postigao o. Augustin u kratko vrijeme svoga redovničkoga života. I braća u samostanu i vjernici izvan samostana divili su se njegovu duhu pokore, šutljive radinosti, nenamještene i duboke skromnosti, molitvene uronjenosti i nenatrunjene finoće. Kroz one četiri godine o. Augustin nije hodao, nije trčao, on je letio, kao da je osjećao da ima malo vremena, i da nekoć propušteno treba sada brzo nadoknaditi. Kad ga je shrvala bolest i kad se neminovno približavao kraj, o. Augustin sve proživljavaše kao što čitamo u životima svetaca. Strpljivost, predanost u volju Božju, svjesna briga da u svemu nasljeduje velike uzore svetaca i da u svemu bude mio Bogu: to je bilo jedino što je još u njemu živjelo, kad je tijelo ginulo i približavao se čas tjelesnog utrnuća. Osjetivši da nastupa taj trenutak, zamoli o. Augustin da mu obuku grubu redovničku halju: ne htjede umrijeti bez odijela sv. Franje, koje je uz cijenu tolikog nasilja nad sobom uspio zadobiti. To mu dozvoliše. No to njegovoj žednoj duši nije bilo dosta. Kad je agonija počela rasti, usrdno moljaše o. Odorika Ožega, neka ga skinu s postelje i polože na pod: da umre po uzoru sv. Franje u potpunu odricanju. No ta mu želja nije bila uslišana.

I tako umre taj nježan pjesnik i velik pokornik, neumoran radnik i borac Božji, smrću svetaca u Varaždinu 14. IX 1916, ne navršivši još 32 godine života. Njegova je svetačka pojava ostala dugo u svijesti i sjećanju njegove redovničke braće i vjernika na Rijeci i u Varaždinu.

O. BERNARDIN ŠKRIVANIĆ

O. BERNARDIN NIKOLA ŠKRIVANIĆ rodio se 7. III 1855. u Omišu u Dalmaciji, od roditelja Ivana i Josipe r. Kalajžić. Otac mu bijaše obrtnik. Gimnaziju i bogoslovske nauke svrši u glagoljaškom sjemeništu u Priku kod Omiša. Završne ispite iz bogoslovlja načinio je u Zadru. Pošto je 10. VIII 1877. zaređen za svećenika splitske biskupije, postavi ga njegov biskup za upravitelja biskupskih dobara. Tako je prva njegova služba bila u splitskoj biskupskoj kuriji. Kasnije ga pošalju za upravitelja župe u Kostanje, a g. 1886. morade preuzeti vodstvo župe Kaštel-Sućurac kod Splita.

Svojom razboritošću, dobrim i žarkim zalaganjem uspio je u tri godine izvesti pravi duhovni preporod župe i ostaviti trajno sjećanje i želju za sobom. Oduševljena je župa na čelu sa svojim pastirom izvela obnovu zapuštenog svetišta Majke Božje na Hladima, i tako se don Niko izvježbao da može kasnije kao o. Bernardin biti graditeljem mnogo velebnijeg Marijinog svetišta, bazilike Naše Gospe Lurdske na Rijeci. Kao župnik u Sućurcu osjeti Škrivanić poziv Božji, da se odreče svoje svjetske

slobode i ode u samostan. Bilo je to jedne svibanjske srijede (svaku je srijedu postio u čast Presvete Djevice), 17. V 1888, dok se molio pred Marijinom slikom. Odluči se za strogi kapucinski red i stupi u novicijat u Rijeci dne 18. V 1889. Četiri godine kasnije, 21. V 1893. načini svečane zavjete i tako se zauvijek sveza s kapucinskim ogrankom Franjina reda.

Rijeka bijaše glavnim poprištem njegova redovničkoga uspona i njegova neumornog rada. Vrlo je predano i ne pazeći na svoju udobnost odmah od početka redovništva pregnuo, da što više učini za duše i da se što više istroši za njih. Neutrudivo propovijedaše na hrvatskom i talijanskom jeziku, sjeđaše u ispovjedaonici, pohađaše bolesnike. Uskoro ga provincijska uprava postavi starješinom riječkog samostana: odmah se dao na sređivanje bogate biblioteke (koja je nažalost kasnije jako okljaštrena!).

23. VII 1901. postaje provincijalom hrvatske provincije. Otada se njegov rad neprekidno pomnožava, proširuje, umnogostručuje, kroz čitavih 18 godina, koliko je bio na vodstvu provincije. Osim gradnje crkve Gospe Lurdske i unutrašnjeg rada za ojačanje provincije, o čemu smo već govorili, poduzeo je o. Bernardin i izveo mnogo pothvata, po kojima o. Bernardin postade »ime, koje će trajno ostati u povijesti hrvatskoga naroda« (Dr. A. Pilepić).

Već od mladosti bijaše osobitim štovateljem Marijinim, no ta je pobožnost dobila novi vid kad je g. 1902. posjetio Lurd. Kao što je francuski kapucin sluga Božji o. Antun Marija iz La Vaura postao glavnim širiteljem lurdske ideje po Francuskoj, tako je hrvatski kapucin o. Škrivanić odlučio lurdsku misao i lurdsku pobožnost prenijeti i oživjeti u hrvatskim krajevima.

Zato sa svojom braćom priredi i izda na hrvatskom jeziku veliku Bertrinovu »Kritičnu povijest« lurdskih događaja te raspačava po hrvatskim krajevima 10.000 primjeraka, a g. 1905. dade na svjetlo pučki molitvenik »Ave Maria«, koji je također velikim dijelom sam sastavio i u kojem lurdske pobožnosti zauzimaju velik dio prostora. Molitvenik je prodro u sve hrvatske krajeve i doživljavao nova i nova izdanja: do blizu 100.000 primjeraka. G. 1907. počne izdavati mjesečni glasnik »Naša Gospa Lurdska«, koji izlažaše sve do g. 1916. postigavši nakladu — za ono vrijeme nenadmašenu u sličnim publikacijama — od 35.000 primjeraka. Glasnik je bio dobro uređivan, a tehnički na najvećoj visini u Hrvatskoj. Od 1911—1915. izlazio je i godišnjak »Almanak Gospe Lurdske«, koji se po raznovrsnosti i vrijednosti sadržaja te po suvremenosti tehničke opreme mogao natjecati s najboljim izdanjima te vrste u zapadnoj Evropi. Tu treba ubrojiti i »Vjenčić Gospe Lurdske«, koji je zajedno s desetak drugih »Vjenčića« u nekoliko stotina tisuća razbuđivao iskrena srca na pobožnost širom hrvatske zemlje. Poslije prvog svjetskog rata počelo je Društvo sv. Jeronima u Zagrebu iznova izdavati »Našu Gospu Lurdsku« (1928) i »Almanak« (1929), ali staro oduševljenje nije se više uspjelo oživjeti.

Isti je cilj imalo prvo hrvatsko narodno hodočašće u Lurd, koje je o. Bernardin uspio organizirati 1908, za pedesetu godišnjicu lurdskih ukazanja, a kojemu na čelu bijaše krčki biskup A. Mahnić i makarski biskup J. Carić. To je prvo hrvatsko narodno hodočašće bilo ujedno i najveće od svih 18 hrvatskih hodočašća, jer je bilo 410 hodočasnika. O. Bernardin je organizirao još tri hrvatska lurdska hodočašća pred prvi svjetski rat (1914—1918). Osim toga je s Rijeke — pod duhovnim i organizatorskim žarom o. Škrivanića — išlo također 6 hrvatskih hodočašća u posjete Presvetoj Djevici u Loreto (u hodočašću 1910. sudjelovalo je oko 2.000 osoba), na Brezje u Sloveniji, pa onda sv. Antunu u Padovu i na druga sveta mjesta.

Osim toga razgranatog rada, koji iđaše za oživljavanjem pobožnosti u hrvatskom puku, posebno marijanske, o. Bernardin je brzo osjetio neophodnu dužnost, da se protiv tolikih napadaja na katoličku vjeru i potkopavanja putem štampe odlučno ustane na njezinu obranu istim oružjem štampane riječi. Zato on g. 1906. uz pomoć riječkog župnika dr. Kukanića osniva apologetski tjednik, koji donošaše članke na talijanskom i hrvatskom jezika, a pod talijanskim imenom »Il Quarnero«. Talijanski je dio uređivao sam o. Bernardin, a list izlažaše sve do 1918.

Prvi uspjesi u tom području štampe ohrabriše o. Bernardina, a zapravo i prisiliše, te on utemelji g. 1910. vlastitu tiskaru koju stavi također pod zaštitu Marijinu nazvavši je »Miriam«. Tako se taj apostolat štampe stavio na čvršće i nezavisnije temelje i mogla je, po uzoru na takav pothvat francuskih asumpcionista, biti osnovana u samostanu na Rijeci hrvatska »Kuća Dobre Štampe«. G. 1912. prenosi biskup A. Mahnić na Rijeku i svoju »Hrvatsku Stražu«. Uspostavljanjem vlastite tiskare, koja bijaše opremljena najmodernijim strojevima, bili su udareni temelji za izdavanje prvog hrvatskog strogo katoličkog dnevnika. Taj se dnevnik pojavio iz tiskare »Mariam« pod naslovom »Riječke novine«, a uređivali su ga u ime starješinstva hrvatskih katoličkih akademskih društava dr P. Rogulja i R. Eckert. Za vrijeme prvog svjetskog rata novine su, zbog cenzure, prestale izlaziti. Poslije su prenesene u Zagreb kao »Narodna politika«, koja kasnije postade »Hrvatska straža«.

O. Bernardin je i sam mnogo pisao u sve te različite časopise, a posebno je izdao knjigu »Duhovne vježbe za redovnike i svećenike« (Rijeka 1911).

Sve svoje pothvate stavljao je o. Bernardin pod zaštitu Marijinu, kojoj bijaše uvijek odan djetinjom ljubavlju. Stalna lozinka njegova života i rada bila je: »Po Mariji k Isusu!«

Takvo neumorno djelovanje o. Bernardina i njegova izgrađena ličnost duhovnog upravljača nije mogla da ne svrati na sebe pažnju viših crkvenih poglavara. Samo velika poniznost njegova spriječi da ne bude podignut na biskupsku stolicu u dva navrata. Sv. Pijo X naročito ga je volio i cijenio njegov rad: sam je rado čitao apostolski tjednik »Il Quarnero«. Postoje i neke lijepe epizode o susretu svetoga Pape sa skromnim kapucinom. Još se sada čuva

u kapucinskom samostanu u Zagrebu srebrni kalež, koji je sv. Pijo X osobno poklonio o. Bernardinu, a koji su Papi, za njegov jubilej 1908, poklonile »Kćeri Irske«.

Kad su Talijani po svršetku prvog svjetskog rata okupirali Rijeku, morade o. Škrivanić pred sam Božić 23. XII 1922. napustiti Rijeku. Otišao je u Split, u zaklon Gospe Pojišanske, da tu proživi posljednjih deset godina života. Težak udarac, koji ga snađe gubitkom Rijeke i nezahvalnom rabotom nekih jučerašnjih suradnika, podnosio je velikom ustrpljivošću i nepomućenim pouzdanjem. K svemu tome pridružila se dugotrajna bolest, no o. Bernardin ostade do kraja sa svima prijazan, pun nekog čednog dostojanstva i šutnje, koja je rječito govorila kako je Bog velik također kad kuša svoga vjernog slugu.

U Splitu je o. Bernardin kroz sedam godina (1923—1930) bio kućnim starješinom, a kroz tri je godine (1927—1930) bio članom provincijalnog vijeća nove provincije »Ilirske«.

Pojava o. Bernardina učinila je velik utisak na svakoga, tko se s njime susreo, zbog svoje visoke izgrađenosti i nepokolebive vjernosti idealu, koja je odsijevala s njegova lika. Zato je već za života kod mnogih uživao glas sveca. Preminuo je u Splitu, oplakan od sveukupne javnosti, dne 25. IX 1932. Više puta su neki njegovi poštovaoci (na pr. dr. Fran Binički) izricali želju, da bi se pokrenuo proces za njegovo proglašenje blaženim. Završimo ovaj prikaz markantnog lika Škrivanića riječima glasovitog našeg katoličkog javnog radnika i teologa o. dr. Petra Grabića, franjevca i bivšega provincijala: »Kada bi bilo do mene, ja bih sutra stavio na oltar našeg blagopokojnog Bernardina i s pouzdanjem mu se preporučio u mojim teškoćama« (U pismu O. A. Prebegu, od 16. III 1962).

O. ANZELMO CANJUGA

U crkvenom životu hrvatskoga naroda trajan je spomenik sebi ostavio također kapucin o. ANZELMO FRANJO CANJUGA, kompozitor i borac za obnovu crkvene glazbe u Hrvatskoj. Rodio se 27. XI 1894. u selu Budislavec kod Varaždina, od oca Jakoba i majke Mare r. Cafuk, a umro je u Staroj Gradiški 19. XII 1952. Gimnaziju je učio u Varaždinu i kao 16 godišnji mladić obukao je tamo skromno odijelo sv. Franje dne 1. VIII 1910. Svečane zavjete načini 28. XI 1915, a za svećenika bude zaređen 8. XII 1917. U samostanu je dugo vremena vršio službu odgojitelja u sjemeništu, a 1933, bude izabran za člana provincijalnog vijeća i samostanskog starješinu u Varaždinu. Kao takav poduzme gradnju nove zgrade za serafsko sjemenište (»Konvikt sv. Josipa«) u Varaždinu. Više od deset godina bijaše vjeroučiteljem na velikoj osnovnoj školi u Varaždinu, a neko vrijeme i na šegrtskoj školi. Od g. 1938. djelovao je u Osijeku.

Glazbu je učio privatno i kod Franje Dugana st. Bio je nastavnik crkvene glazbe i pjevanja na drž. gimnaziji u Varaždinu te nastavnik pjevanja na drž. gimnaziji u Osijeku. Istakao se kao

dobar zborovođa i orguljaš, a davao je s uspjehom više crkvenih koncerata. Bio je jedan od najaktivnijih pobornika ideja hrvatskih cecilijanaca za obnovu crkvene glazbe, te je u tom smjeru mnogo radio u različitim vidovima. Osobito je značajan njegov prinos kod izdavanja Hrvatskog crkvenog kantuala (1934), a istakao se također surađujući u časopisu »Sv. Cecilija« kao skladatelj, ali i kao dobar glazbeni pisac i kritičar. Skladao je većinom crkvenu glazbu (preludiji i fuge za orgulje, mise, moteti, crkvene popijevke itd.). »Izvrsno je poznavao naše stare crkvene pučke pjesme. Kompozicije mu odaju svježu invenciju, jednostavnost i dotjeranu formu. Znao je u njima pogoditi narodni duh, pa su neke prihvaćene i kao pučke pjesme« (A. Vidaković). Priredio je harmonizacije za više koralnih napjeva i obradio mnogo starih hrvatskih korala iz zbirke »Cithara octochorda« (1701, 1723, 1757). Osobito su popularne njegove crkvene popijevke »Ljiljane bijeli«, »Uzmite, jedite«, i dr. Jedan je dio njegovih skladbi ostao još u rukopisu.

SADAŠNJE STANJE

U posljednja desetljeća kapucinski ogranak franjevačkoga reda doživljava, čini se, značajnu obnovu života i rada. Već 1948. održao se u Rimu interprovincijalni kongres kapucinskoga reda, kojemu bijaše cilj istražiti i otkriti načine, kako bi se apostolsko djelovanje Reda što bolje uskladilo sa stanjem suvremenog čovječanstva i što bolje odgovorilo današnjim potrebama duša. Duhovni začetnik toga nastojanja bijaše sam blagopokojni papa Pijo XII, koji je kapucinski red smatrao naročito prikladnim za apostolski rad u onim krugovima suvremenog čovječanstva, koji su duhovne pomoći najviše potrebni. Zato je sam Pijo XII živo poticao da se Red što više apostolski založi, i to, dobro ocijenivši današnje okolnosti, današnje bolesti i današnje mogućnosti. Kao najvažniji plod kongresa 1948. i svih tih nastojanja oko podanašnjenja apostolskog djelovanja kapucina izašla su g. 1951. »Pravila« (Norme) o suvremenom apostolatu, koja je generalni kapitul Reda g. 1958. prihvatio kao obvezatna za sav Red. Dosada se već u različitim krajevima i u različitim vidovima očituje blagotvorni upliv tih poduzimanja i otvaraju se vidici koji mnogo obećavaju.

S obzrom na brojčano stanje redovništva u današnjoj Crkvi, sve franjevačke skupine zajedno predstavljaju jednu petinu (oko 20%) od sveukupnog broja redovnika svih kleričkih skupina sa zavjetima (svih ima 117 skupina). Kapucinski ogranak dolazi među franjevačkim redovničkim skupinama na drugo mjesto po broju članova, a među svim kleričkim skupinama na četvrto mjesto (Isusovci, Franjevci, Salezijanci, Kapucini). Na svršetku godine 1961. bilo je na svijetu 15.849 kapucina raspoređenih u 1.251 redovničku kuću, koje su upravo grupirane u 69 teritorijalnih jedinica (pravih provincija 51). Od toga je svećenika bilo 9.191, a ostalo su svećenički pripravnici (klerici) i braća pomoćnici. Red ima svega 1167 malih sjemeništa sa 8.823 pitomca. Novaka je Red imao prošle godine svega 648 (klerika 534, braće po-

moćnika 114). Misija u strogom smislu povjerenih kapucinima bilo je 48, a u njima djeluje 1.305 redovnika kapucina, od kojih je 996 svećenika. Među kapucinskim svećenicima u misijama 62 su domaćeg podrijetla, a isto tako ima 55 domaćih klerika i 35 domaće braće pomoćnika. Ostalo su stranci. To spominjem zato da se može vidjeti u kakvu omjeru kapucinski red hvata korijena među obraćenim kršćanima. Ovdje treba dodati da u Indiji postoji vrlo jak komesarijat, koji ima svega 136 svećenika, od kojih samo deset gore uračunatih, jer se sam komesarijat ne broji kao misija. Na tim misijskim područjima djeluje 257 domaćih svjetovnih svećenika i 1.750 domaćih časnih sestara. Misijskih postaja ima u svemu 3.451, a pitomaca u malom sjemeništu 1.140, dok u velikom sjemeništu ima 225 klerika, koji se pripremaju za svećeništvo. Svih katolika na tim područjima ima 2.004.119, a nekatolika koje bi trebalo obratiti 109.123.510. Zaista ne malo polje rada.

Misijskih škola u tim područjima, osnovnih, srednjih, viših, stručnih, ima preko 5.167 (uključujući dječje vrtiće) sa 436.750 učenika. Te misije imaju 67 bolnica s 3.377 kreveta; 26 skloništa za gubavce (leprozarija) sa 5.976 sklonjenih; 160 sirotišta sa 8.194 siročadi; 265 ljekarna i 18 tiskara. Krštenih je prošle godine bilo na tim područjima 154.715; od toga odraslih 43.378, a onih na smrtnom času 11.725. Umrlo je međutim svega 24.515.

U odnosu na g. 1956. Red je porastao za 711 redovnika i 58 kuća. Svećenika ima sada više 391. U misijama radi sada 132 kapucina više.

Jedna redovnička zajednica može se to više radovati, što više svetaca iz njezinih redova rasvijetli Crkvu Božju i svojom ličnošću uzdrma i pokrene suvremenike na dobro, jer odgajanje i podizanje svetaca i jest najbitniji cilj redovničkog organiziranja uopće. Svevišnji Gospodin, čini se, posebnom darežljivošću izlijeva tu milost svetosti u posljednje vrijeme na kapucinski ogranak franjevačkog reda. Dosada kroz 400 godina svoga opstanka kapucinski je red dao Crkvi 9 kanoniziranih svetaca i 12 blaženika. 5 kapucina ima pravo na naslov »časni sluga Božji« (to znači da su u apostolskom procesu potvrđene njihove herojske kreposti); 23 je slugu Božjih čiji je apostolski proces već utvrđen i 147 slugu Božjih, o kojima je biskupski proces već završen ali nije još uveden apostolski. Značajno je, da je priličan broj tih svetih muževa živio u prošlom i u ovom stoljeću, to jest da su to naši suvremenici. G. 1934. proglašen je svetim brat pomoćnik iz Njemačke (Bavarska) sv. Konrad Birndorfer, koji je umro 1894. Prošle godine proglašen je blaženim svećenik iz Sjev. Italije Inocent Scalvinoni iz Berza, koji je umro 1890. Lanjske godine 9. XII 1962. proglašen je svetim brat pomoćnik iz genovske provincije bl. Franjo iz Camporossa, koji je umro 1866. Blizu je uvođenje apostolskog procesa za francuskog kapucina, glasovitog lurdskog apostola, koji je g. 1860. vodio u Lurd hodočašće prvo od svih hodočašća uopće, slugu Božjega o. Antuna M. iz La Vaura (umro 1907), a već je krenuo apostolski proces za njemačkog kapucina

slugu Božjega o. Viktricija Weissa, umrlog 1924. Godine 1961. otvoren je biskupski proces u Granadi u Španjolskoj za brata pomoćnika slugu Božjega Leopolda iz Alpendiere, koji je umro 9. II 1956. Više ima takvih slučajeva svetosti iz najbliže prošlosti i sadašnjosti, ali sve ih po glasu svetosti i raširenosti štovanja nadmašuje naš dragi sluga Božji o. Leopold Bogdan Mandić (umro 1942.), koji u tom smislu nadmašuje uopće sve slučajeve kojima se bavi sv. Kongregacija za Obrede. Zanimljivo je također znati, da je blizu svršetka postupak za proglašenje blaženim kapucinskog brata pomoćnika Jeremije Kostista iz Rumunjske, koji je, međutim, umro još 1625. U isto vrijeme napreduju i stare kauze, pa je tako g. 1951. proglašen svetim kapucinski brat pomoćnik Ignacije iz Laconija, koji je umro 1781. Velika je radost zadesila kapucinski red, kad je g. 1959. Sveti Otac Ivan XXIII proglasio kapucina sv. Lovru Brindiškoga (1559—1619) crkvenim naučiteljem pod nazivom »Apostolski Naučitelj«.

Koliko ima odlične svetosti po kapucinskim samostanima među sada još živim redovnicima, a tom ne možemo govoriti, jer se o svecima u tom herojskom smislu po crkvenoj tradiciji ne govori dok nisu umrli i tako metnuli točku na svoj duhovni lik. Pozornost na kapucinski red posljednjih desetljeća također je svrnuo stigmatizirani kapucin Pater Pijo, čija je ličnost još uvijek predmet najživljih diskusija.

Kapucinski se red po svijetu bavi najrazličitijim djelovanjem na korist svoje ljudske braće: od brige za gubavce i različite druge bolesnike, utamničenike, zapuštene, pomaganja župnicima i mnogobrojnih župskih misija do velikih propovjedaonica i nastupanja na radiju i televiziji (P. Heinrich Suso Braun, Padre Mariano itd.) i sveučilišnih katedra (P. Ilarino da Milano i dr). Uvijek u stilu onoga svjedočanstva što ga o kapucinima dade papa Pijo XI: »Kamo nisu kapucini prodrli i gdje se oni nisu pojavili? Naročito u momentima, koji su bili žalosniji, kad je trebalo priteći u pomoć, na najzapuštenijim mjestima, kamo nitko nije htio ići, kapucin je bio onaj koji je pošao«. (1928).

U Hrvatskoj kapucini imaju sada 7 samostana (Zagreb, Rijeka, Varaždin, Osijek, Split, Karlobag, Dubrovnik), koji zajedno sa samostanima u Sloveniji tvore jednu zajedničku provinciju pod imenom »Ilirska«. Svih članova ilirske provincije ima 126; od toga svećenika 54, klerika 51, braće pomoćnika 21. Lanjske godine je stupilo u novicijat 10 klerika i 1 brat pomoćnik. Zajedničko serafsko sjemenište ima provincija u Osijeku, a bogoslovske nauke svršavaju hrvatski klerici na Rkt bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a slovenski u Ljubljani. U pružanju srednjoškolske naobrazbe bratsku pomoć iskazuju kapucinima Franjevci, Isusovci i Salezijanci.

Uslijed nedovoljnog broja dijecezanskog klera hrvatski su kapucini u posljednje vrijeme preuzeli također redovito dušobrižništvo u više župa. Tako upravljaju velikom župom sv. Mihaela na periferiji Zagreba (Dubrava), župom Naše Gospe Lurdske

u strogom centru Rijeke, novom župom sv. Vida u Varaždinu. Te su župe pravno pripojene samostanima. Osim toga kapucinima je trajno povjerena uprava župe Gospe Pojišanske u Splitu. Na privremenoj upravi imaju hrvatski kapucini sada svega 8 župa: Sračinec kod Varaždina u zagrebačkoj nadbiskupiji, te Karlobag, Oštarije, Cesarica, Prizna, Lukovo Šugarje u senjskoj biskupiji, pa Barbat i Tribanj u zadarskoj nadbiskupiji. U svojim župama kapucini u posljednje vrijeme posebno živo rade oko liturgijske obnove te nastoje da bi njihove župne crkve postale uvijek živa i aktivna žarišta liturgijskog i sakramentalnog života. U tome su postignuti neki početni uspjesi, naročito u vjerničkom sudjelovanju u svetoj liturgiji, koji vjernike ispunjaju osobitom duhovnom radošću i predstavljaju svakodnevno srdačno religiozno osvježenje.

Hrvatski kapucini i danas, kao i nekoć, shvaćaju svoj poziv u svjetlu riječi, koje je g. 1907. zapisao sluga Božji o. Leopold Bogdan Mandić: »Oni koji su pozvani da prigrle redovnički stalež, pozvani su tim samim na apostolsku službu, jer je redovnički stalež po svojoj naravi prikladniji za apostolsku službu. Uistinu: budući da su redovnici pozvani da potpunije provode svetost Evanđelja, razumljivo je, da će moći također bolje boriti se za stvar Evanđelja.« I današnjim hrvatskim kapucinima lebdi pred očima i goni ih ona ista misao, koju je g. 1723. zapisao hrvatski kapucin o. Stjepan Marković Zagrebec u predgovoru trećega sveska svoje »Hrane duhovne« ovim riječima: »... spominam se obečanja Bogu mojemu vučinjenoga pred trideset i petemi letmi, obderžavati naimre Regulu i Žitek mojega sv. serafinskoga Oca Ferenca: Regula pak i Žitek njegov drugo ni, nego Sanctum Domini nostri Jesu Christi Evangelium observare. Sv. Evangelium obderžavati, nasledujuč sv. Apostole osebujnem vu nazveščanju Reči Božje, i nju nazveščajuč grešnikom put vu nebo kazati. Ar ako on, koji bližnjemu svojemu pomoči more, i ne pomore, on takaj pomoči i pomiluvanja vu svjeh potrebočah ni vreden. Zakajzato za krivca velikoga spoznaval bi se, da bi dužnosti moje zadosta ne vučinil: Dužnost pako moja je, Non sibi soli vivere, sed et aliis proficere. Ne samomu živeti, nego i drugem pohasneti«.

Ako dakle, i ti, dragi mladi čitaoče, koji si pažljivo pročitao ovu knjigu, osjetiš u sebi poziv Božji, da i ti pođeš tragom miloga oca Leopolda i da žrtvuješ sebe za tako svetu stvar u sličnom načinu života kakav je bio njegov, najjednostavnije će biti, da brzo sjedneš te se pismeno (ili osobno) obratiš — da dobiješ daljnje informacije — na adresu: O. ALOJZIJE NOVAK, kapucinski provincijalat, Zagreb III, Borska 35. Da bi netko mogao biti primljen na daljnje školovanje za svećenika u kapucinskom redu mora biti duševno i tjelesno zdrav i mora imati završenu osmogodišnju školu (te čist i neporočan život). Može se obratiti i stariji, pa će se vidjeti što se može učiniti. Ne smeta, ako je takav možda već započeo kakav drugi studij ili preuzeo kakvo zvanje, pa sada istom

otkrio nove ljepote, koje su odjeknule u njegovu srcu i počele ga privlačiti. Bog zove na različite načine i ima s ljudima planove koji nisu svakome odmah jasni, a istom kasnije se pokaže kako ih je mudro vodila Providnost. Ako netko nema dara ni sklonosti za školu, a ipak osjeti želju da i on nešto pridonese za kraljevstvo Božje na sličan način kao o. Leopold i u ovakvoj duhovnoj sredini, takav može preuzeti dužnost brata pomoćnika.

S. B.

KRONOLOŠKI PODACI

12. V 1866.	Rođen u Herceg-Novom od roditelja Petra Mandića i Dragice rođ. Carević, kao dvanaesto dijete.
13. VI 1866.	Kršten i dobio ime Bogdan.
16. XI 1882.	Ušao u serafsko sjemenište u Udinama (Videm) venecijanske kapucinske provincije, koja je imala svoj samostan u Herceg-Novom.
2. V 1884.	Stupio u kapucinski novicijat u Bassano del Grappa. S redovničkim odijelom dobio ime fra Leopold.
4. V 1885.	Položio jednostavne redovničke zavjete.
28. X 1888.	Svečano zavjetovanje u Padovi. Filozofske i teološke studije završio u Padovi i Veneciji.
20. IX 1890.	Zaređen za svećenika u Veneciji u crkvi Gospe od Zdravlja. Zaredio ga je kardinal Dominik Agostini.
1890—1897.	U kapucinskom samostanu u Veneciji kao ispovjednik.
10. IX 1900.	Postavljen za poglavara kapucinskog samostana u Zadru.
14. IX 1897.	Premješten u samostan u Bassano del Grappa kao ispovjednik.
6. IV 1905.	Zamjenik samostanskog poglavara u Kopru.
9. IX 1906.	Premješten u samostan u Thiene kao ispovjednik.
6. X 1909.	Premješten u samostan u Padovi kao ispovjednik.
1917—1918.	Interniran po raznim mjestima Južne Italije jer nije htio primiti talijanskog državljanstva.
16. X 1923.	Premješten u samostan na Rijeci kao ispovjednik za Hrvate i druge Slavene.
11. XI 1923.	Na traženje padovanskih katolika i biskupa vraćen u Padovu za ispovjednika i tu je ostao do svoje smrti.
22. V 1935.	Proslava 50-obljetnice redovničkih zavjeta.
22. IX 1940.	Proslava 50-obljetnice svećeništva (zlatna sveta misa).
30. VII 1942.	Umro u Padovi na glasu svetosti.
16. I 1946.	Počinje u Padovi biskupijski informativni postupak za proglašenje blaženim.
20. III 1952.	Zaključen biskupijski informativni postupak. Spisi odneseni u Rim i predani Svetom zboru obreda.
2. V 1954.	Izdana Odredba Sv. zbora obreda kojom se odobravaju spisi oca Leopolda.

18 XII 1958.	Na javnom konzistoriju u bazilici Sv. Petra čitana pred papom Ivanom XXIII molba da se otvori apostolski postupak.
15. V 1962.	Sveti zbor obreda raspravlja o uvođenju kauze sluge Božjega.
25. V 1962.	Papa Ivan XXIII odobrio glasanje Sv. zbora obreda, vlastitom rukom potpisao odredbu o uvođenju kauze (apostolskog postupka).
14. IX 1963.	Svečano je otvoren apostolski postupak u Biskupskoj kuriji u Padovi.
19. IX 1963.	Posmrtni ostaci oca Leopolda preneseni iz gradskog groblja u Padovi u kapelu kraj njegove sobice-ispovjedaonice uz kapucinski samostan.
24. II 1966.	Kanonsko utvrđivanje istovjetnosti posmrtnih ostataka. Tijelo je pronađeno čitavo i neraspadnuto.
12. V 1966.	Zaključen apostolski postupak.
10. IV 1973.	Održana je specijalna sjednica Sv. Kongregacije na kojoj se raspravljalo o herojskom stupnju krepost oca Leopolda Mandića.
1. III 1974.	Papa Pavao VI objavljuje svečani dekret kojim se potvrđuje herojski stupanj kreposti.
3. II 1976.	Izvršio se ponovni pregled tijela oca Leopolda. Pronađeno je potpuno sačuvano u svim svojim dijelovima.
12. II 1976.	Papa Pavao VI je potpisao dekrete po kojima se priznaju čudom dva iznenadna ozdravljenja zagovorom oca Leopolda.
2. V 1976.	Leopold Bogdan Mandić proglašen je blaženim. Proglasio ga je papa Pavao VI u bazilici Sv. Petra u Rimu.

16. X 1983. Papa Ivan Pavao II, svečano ga je proglasio svetim.

SLUŽBENI IZVJEŠTAJ O ČUDESNIM OZDRAVLJENJIMA KOJA SU BILA PREDLOŽENA U PROCESU ZA PROGLAŠENJE BLAŽENIM ČASNOG SLUGE BOŽJEGA OCA LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA, KAPUCINA. KONGREGACIJA ZA PROCESE SVETIH IH JE POTVRDILA I SVEČANO PROGLASILA KAO NEPROTUMAČIVIMA PO PRIRODNIM ZAKONIMA, POŠTO JE PAPA PAVAO VI POTPISAO DVA DEKRETA O PREDLOŽENIM ČUDESIMA 12. VELJAČE 1976. GODINE, NA SJEDNICI KOJA SE ODRŽALA U PALAČI SVETE APOSTOLSKE STOLICE U VATIKANU.

PRVO ČUDO

Čudesno je ozdravljena gospođica Elza Raimondi, rođena u Cavazzana di Lusia (Kavacana di Luzia) (Rovigo) dne 30. lipnja 1922. godine. Čudo se dogodilo na večer 12. rujna 1946. godine.

Kada je gospođica Elza Raimondi imala 22 godine, osjećala je neprekidne bolove na doljnjem dijelu trbuha. Primljena je u bolnicu u Lendinari i operirana 6. lipnja 1944. godine na slijepo crijevo i na bruhu u preponi. Slijedio je težak poslijeoperacijski period: rana se zatvorila tek nakon tri mjeseca i bolesnica je, usprkos najenergičnijem liječenju, stalno slabila pokazujući uvijek veću osjetljivost na bol i neprekidnu groznicu. Kad je izišla iz bolnice, predana je na liječenje Dr Ivanu Casaroti (Kazaroti), općinskom liječniku Luzije. Svako se liječenje pokazalo beskorisnim i poradi stalnog pogoršavanja patoloških pojava, bila je 30. ožujka 1946. godine ponovno primljena u bolnicu u Lendinari. Nakon točnih pregleda, da bi došao do jasnijeg uvida u bolest, prof. Petar Tagariello izvrši operaciju u svrhu istraživanja dne 16. travnja. Zahvat je otkrio teški oblik tuberkulozne upale potrbušnice: nabori crijeva bili su slijepljeni, na stijenkama i na borama crijeva naziralo se mnoštvo, na tisuću, malih čireva. Budući da se ništa svrsishodno nije moglo poduzeti, zatvore trbušnu šupljinu i dadoše dijagnozu kirurškog zahvata da se radi o tuberkuloznoj upali potrbušnice sa prognozom da nema nade za ozdravljenje. Ostala je još mjesec dana u bolnici i onda je 15. svibnja bila otpuštena, a da joj se zdravstveno stanje nije promijenilo.

Kad se vratila kući, opet ju je preuzeo na liječenje dr Ivan Casaroti (Giovanni Casarotti). Nađe je, da je veoma oslabila s povremeno dosta visokom groznicom, intenzivnim trbušnim bolovima i nepopustljivom zatvorenošću crijeva. Bu-

dući da su se pojavili bolovi na hrptenjači i jaka glavobolja, to je pobudilo sumnju, da se radi o komplikaciji na moždanoj opni. Budući da je stanje gospođice Raimondi bilo bijedno, liječnik ju je posjećivao svaki dan i pravom ljubavlju nastojao, da joj ublaži neprekidne ljute boli. Kliničko stanje stalno se pogoršavalo. Bolesnica je bila prisiljena da bude neprekidno u krevetu, ispružena, nesposobna da se miče. I sam pokušaj da se digne i da sjedne na krevet prouzročio bi joj nesvjesticu.

Vidjevši da je svaka ljudska pomoć beskorisna, odluči uteći se zagovoru Časnog O. Leopolda iz Hercegnovog. Župnik Ivan Arduini dao joj je mali životopis O. Leopolda i potaknuo ju je, da mu se obrati u živoj vjeri. Isti je dne 30. srpnja, na obljetnicu smrti O. Leopolda, služio sv. misu na čast Presvetog Trojstva, da za proslavljenje svoga vjernog Sluge, udjeli zdravlje bolesnici, koja je pobuđivala sažaljenje kod sviju. Gospođica Raimondi sa svojim domaćima i drugim pobožnim osobama započne onaj dan devetnicu u čast O. Leopolda, i molila ga, da On, kao dostojniji, posreduje za nju kod Majke Božje Pilastrello čije se svetište nalazi u blizini Lendinare. Molila je, da bi ozdravila 12. rujna na svetkovinu Majke Božje. Kad je završila devetnicu, gospođica Raimondi tvrdi, da je vidjela O. Leopolda. Na pitanje, da li će ozdraviti 12. rujna, O. Leopold sa smješkom odgovori: da, da, da, i nestane. Ovaj je događaj pojačao vjeru u O. Leopolda kod bolesnice i cijele obitelji. Nastavili su svaki dan ponavljati devetnicu Časnog Oca, a pod jastukom bolesnice bila je stalno jedna njegova sličica.

Bolest se međutim stalno pogoršavala i stanje je bolesnice izgledalo stvarno nepodnosivo. Tako je došao dan 12. rujna, svetkovina Majke Božje Pilastrello kod Lendinare. Gospođica Rimondi, uvjerena da će joj O. Leopold taj dan isprositi od Majke Božje ozdravljenje, željela je da je s drugim bolesnicima odnesu u Svetište. Njezini roditelji, koji su se bojali za njezino zdravlje, to nisu htjeli, ali jer je navaljivala, u nosiljci su je odnijeli u Svetište. Prisustvovala je na jednom djelu bogoslužja, stalno moleći O. Leopolda da joj isprosi obećanu milost. Ali njezino je stanje bilo takvo, da je liječnik dr. Petar Terranova, koji je bio prisutan da pruži pomoć bolesnicima koji su bili u Svetištu, odredio, da ju odmah nose kući, jer se bojao za njezin život. Kući je došla u stanju pojačane iznemoglosti, mnogo gore nego u jutro. Ali ona nije nimalo izgubila nade, nego je stalno držala u ruci sličicu Majke Božje i O. Leopolda i zaklinjala ga, da održi obećanje koje joj je dao. Vrijeme je prolazilo i ništa se nije dogodilo. Sestra Viktorija koja je bila uz nju reče joj: »Elza, što je to? Nije li ti O. Leopold obećao

da ćeš danas ozdraviti? Dakle . . .?« A ona odgovori: »Još nije večer!«

I evo čuda! Gospođica Raimondi najedamput začuje jedan unutarnji uporni glas koji joj je govorio da siđe s kreveta. U taj tren neko novo ugodno raspoloženje prostruji cijelim njezinim tijelom. Siđe s kreveta govoreći onima koji su bili prisutni i zbunjeni zbog onoga što se događalo: »Nisam više bolesna, nisam više bolesna. Jeste li vidjeli — O. Leopolda?!« Nestalo je otekline u trbušnom predjelu i ponovno je zadobila boju i jakost. Obuče se i siđe u kuhinju. Baš u taj čas dođe dr Casarotti i ostade bez riječi pred događajem. Gospođica Raimondi odluči odmah poći u crkvu, da zahvali Bogu, Majci Božji i O. Leopoldu. Dr Casarotti ju je pratio da vidi što će se dogoditi. Ali ne dogodi se ništa. Ozdravljena je išla pješke do crkve, dugo je molila i vratila se kući. Liječnik ju je nakon toga točno pregledao i kako je na procesu izjavio: »Ustanovio sam, da su nestali svi znakovi bolesti, koja nije ostavila ni traga od prijašnjih smetnja. Potpuno je ozdravila.«

Ona je na večer mogla večerati kao i svi ostali u obitelji i nije osjećala nikakove boli. Od toga dana ona nije imala nikakvu fizičku smetnju koja bi bila u vezi s prijašnjom bolešću.

Nakon nekoliko dana išla je u Padovu u sobicu — ispovjedaonicu O. Leopolda, da mu zahvali za dobivenu milost.

U znak svoje zahvalnosti od toga dana posvetila je svoj život potpuno brizi za siročad koja se nalaze u »Maloj kući O. Leopolda«, tj. u ustanovi koju je osnovala gospođica Laudomia Venuti, učiteljica, u selu Covazzana.

Neslužbeni opis ovog čuda nalazi se na str. 342

DRUGO ČUDO

Čudesno ozdravljen gospodin Pavao Castelli rođen je u Sabbioncello dne 2. ožujka 1902., a stanuje u Pagnano di Merate, kod Vizzago (Como). Čudo se dogodilo u 2 sata dne 8. ožujka 1962.

Gospodin Pavao Castelli nije bio nikada bolestan do svojih 60 godina i uvijek se bavio poljodjelstvom vršeći sve poljske poslove, pa i one najteže. Ujutro 4. ožujka 1962. bila je nedjelja. Najprije je jeo kao obično, zatim ode u župnu crkvu gdje je u 10 sati prisustvovao misi, a da nije osjećao nikakvih smetnji. Kad se vratio kući ode u svoju sobu da promjeni odjelo. Oko 11,30 sati njegova žena Marija Brivio, jer je zapazila da ne silazi iz svoje sobe, pođe da vidi i nađe ga kako se

drži za krevet duboko sagnut. Iznenada su ga zahvatili jaki bolovi u trbuhu. Pozove kćerku, pomognu mu da siđe u kuhinju i da sjedne uz zapaljenu peć. Kad su vidjele da bolovi ne prestaju nego postaju jači, telefoniraju liječniku Dr. Josipu Bonanomi. On odmah dođe, pregleda ga i sudeći da se radi o stvari koja još nije jasna ali je ozbiljna, naredi da bude odmah odveden u bolnicu u Merate. Dr Italo Della Rocca ga pregleda i dođe do zaključka da se radi o tipičnom slučaju žučane perfuracije i da je potreban brzi kirurški zahvat. Telefonski je odmah bio pozvan Dr Eduard Berla, primarius kirurškog odjela bolnice, koji se, jer je bila nedjelja, nalazio u Milanu. Međutim, brzo su bila obavljena laboratorijska ispitivanja, bolesniku je bio dan kisik i (aplicirana) primjenjena je crijevna klizma. Doktor Eduard Berla čim je došao pažljivo je pregledao Castellija i potvrdio dijagnozu Dr Della Rocca. Odluči da ga operira u 17,30 sati, da bi tako mogao pacijenta pripraviti kako je najbolje moguće. Želio je da bolesnikova žena bude jasno obavještena da je stanje muža jako slabo.

Operacijska ekipa je u 17,30 sati bila spremna (ne kompletna; neki su bili odsutni zbog nedjelje): primarius kirurg Dr Eduard Berla, asistent Dr Italo Della Rocca, anestezist doktorica Karla Caffaro Wedenissow, bolničari Anđeo Panzeri i časna sestra Germana Baroni. Otvorivši trbušnu opnu liječnici su se našli pred potpuno drukčijom slikom nego su očekivali: umjesto perforata čira utvrdili su da se radi o mnogo težoj stvari. Više od metar crijeva bilo je ozlijeđeno, a boja crijevnih nabora bila je tipična boji mrtvog lista. Liječnici su međusobno diskutirali što da učine kako bi nesretnika spasili: izvade crijeva i pokušaju reaktivirati cirkulaciju sa mlakim krpama natopljenim u fiziološku rastopinu, ali kad su vidjeli da je sve beskorisno crijeva su stavili na njihovo mjesto bez odsjecanja i nanovo ih sašili. Dr Eduard Berla je diktirao Dr Italu Della Rocca, i on sam je zatim potpisao ovaj izvještaj: »4. ožujka — kirurški zahvat — opća anestezija sa endotrahealnom intubacijom. Trbušni rez uzdužno od prsne kosti do pupka. Otvorena potrbušnica: začepljenje u području gornje mezenterije žila s proširenim infarktom tankog crijeva. Zbog proširene povrijeđenosti crijeva odustalo se od svakog zahvata i zatvorio se trbušni zid po pojedinim slojevima. Kopče na koži.«

Pavlu Castelli nije bilo spasa. Bolesnikovoj ženi koja je pitala za informacije o zahvatu, Dr Eduard Berla je rekao: »Žao mi je gospođo, ali nije se moglo poduzeti ništa da se vašeg muža spasi, i nažalost, ne može se više ništa učiniti.« Bolesnika su odveli u sobu gdje je bio sam. Te večeri bio je pozvan župnik mjesta Paguano di Merate, Ivan Fumagalli, koji je Castelliu podijelio pobesničko pomazanje, a rodbinu je potakao da primi volju Božju.

Prema tome kako su liječnici predvidjeli Castelli je mogao preživjeti još samo koji dan, a on je međutim ostao živ do dva sata slijedećeg četvrtka kad se dogodilo čudo iznenadnog ozdravljenja. Njegova žena, Marija Brivio već je dulje vrijeme mnogo štovala Oca Leopolda, a štovanje je preporučivala mužu i cijeloj obitelji. U onom teškom času obori se na njega u živoj vjeri. Prije nego su bolesnika odnijeli u operacijsku salu pričvrstila mu je na majicu medalju Sluge Božjega i dok je trajala operacija ona je bila u kapelici bolnice i molila Oca Leopolda da joj isprosi spas muža. I tako je nastavila moliti s nevjerojatnom postojanošću sve one beskrajno duge dane nakon operacije. Bila je sigurna da će Otac Leopold spasiti njezinog Pavla. I bila je uslišana. Evo kako sama Marija Brivio pripovjeda kako se dogodilo čudo u iskazu koji je učinila pred Crkvenim sudom:

»Četvrte noći oko jedan sat predložila sam svome mužu da ugasnem svjetlo u pokušaju da zaspi jer poslije operacije uopće nije spavao. Upozorila sam ga da mu između majice i poveza stavljam relikviju Oca Leopolda što nisam učinila nijednu prijašnju noć. Rekla sam mu: »Kušaj spavati; ja ću moliti i Otac Leopold već će se pobrinuti«. Počela sam moliti Oca Leopolda recitirajući njegovu devetnicu koju sam znala napamet. Malo nakon toga mislila sam u sebi: Sada ću moliti još posljednju molitvu recitirajući dvanaest Očenaša«, i počela sam ih moliti tiho da ne bi smetala muža koji je, činilo mi se, spavao. I tek što sam dovršila deveti Očenaš moj se muž uznemiri i zaviče: »Slabo mi je, slabo mi je, umirem!« Zapalila sam svjetlo i vidjela sam da je bio obliven znojem. Pokušala sam mu brisati znoj, ali znojio se i dalje. Bio je smrtno blijed. Pomislila sam da ne može više biti tako ispružen i pomogla sam mu da sjedne tako da su mu noge visjele uz krevet. Nikoga nisam dozivala u pomoć jer se nisam htjela udaljiti baš u času kad sam bila uvjerena da će me Otac Leopold uslišati. Muž se i dalje znojio, a ja sam ga brisala. I tako je prošlo oko tri-četvrt sata. Najedanput moj muž počne govoriti: »Umirem, umirem!« Ja sam mu odlučno govorila: »Ne, ti ne umireš jer će te Otac Leopold ozdraviti«. On mi je uzvratio: »Umirem, umirem i ti ne razumiješ kako sam bolestan«. Malo nakon toga uvidjela sam da je još više poblijedio. Teškom mukom je pokušavao dignuti glavu da me gleda, a ja sam mu pristupila; imao je potpuno bijele oči. Zahropta i glava mu je pala naprijed. Ja sam onda dignuvši ruke, uskliknula: »Gospo-

dine, neka bude tvoja volja!« U taj čas moj muž se srušio unatrag, ne na jastuke nego popreko, a noge su mu ostale visjeti uz krevet. Najednom, u ispruženom stanju počne vikati: »Ozdravio sam, zdrav sam, nemam više ništa!« U taj čas dignula sam mu noge i ispružila ga po krevetu, stavila sam mu glavu na jastuk, međutim on je stalno ponavljao: »Ozdravio sam, ne osjećam više nikakve boli«. Bila sam toliko ganuta da se više nisam ni sjetila da bi recitirala Očenaše koji su mi manjkali od onih dvanaest kako sam obećala. Malo nakon toga mužu se počelo kretati u crijevima koja su od nedjelje ujutro bila zatvorena. Ostali dio noći mirno je razgovarao sa mnom. Liječnik koji ga je ujutro pregledao našao je da je klinički zdrav. Nakon toga bio je osam dana u bolnici pod kontrolom, i 17. ožujka otpušten je »ozdravljen«, kako piše na kliničkoj tablici.«

Ovaj je događaj učinio duboki dojam na liječnike, bolničare i na sve koji su za njega doznali. Dr Eduard Berla, koji je Castellia operirao reče gospođi Mariji Brivio kad mu je zahvaljivala: »Ne zahvaljujte meni nego Bogu. Ja mu nisam mogao baš ništa pomoći.«

Pavao Castelli vrati se kući i nastavi svoj rad na polju. Hranio se kao prije bolesti i nije osjećao nikakvih smetnji koje bi bile u vezi s bolešću koju je imao.

SADRŽAJ

Stranica

PREDGOVOR 5

»SLAVNO JE OTKRIVATI DJELA BOŽJA« 5

VRELA 7

BILJEŠKE O VJERODOSTOJNOSTI VRELA 8

Prvo poglavlje: ŽIVOTNI PUT 11

Život na razmeđu dvaju svjetova 11 — Rodno mjesto 12 Svibanjski cvijet 14 — Uzor mladeži 16 — »Evo me, Gospodine, mene pošalji!« 18 — »Idem u dom Gospodnji« 19 — U serafskom sjemeništu 20 — Kapucinski novak 22 — Stjecanje znanja 24 — Svećenik Svevišnjega 26 — Hodočasnik poslušnosti 27 — Ravnatelj studenata 29 — Među ratnim izbjeglicama 30 — »Vratio se u svoje gnijezdo« 33

Drugo poglavlje: VJERA OCA LEOPOLDA 37

Vjera, temelj svake vrline 37 — »Čovjek koji živi od vjere« 38 — »Vjerujem: zato govorim i djelujem« 40 — Na granicama vjere 43 — »Riječ Božja« 44 — Apostolska revnost 46

Treće poglavlje: SVEĆENIČKA VJERA 49

Veličina svećenika 49 — Poštovanje prema svećeniku 51 — Sveta misa 53 — Svemoćno oružje 56 — Vrelo svake milosti 60 — Oganj svetohraništa 61 — Poštovanje prema svetom mjestu 63 — Svi na euharistijsku gozbu 65

Četvrto poglavlje: UFANJE I UTJEHA 67

Ufanje — svetost ravnotežja 67 — Posjedovao je i drugima ulijevao nadu 68 — Strah Božji 70 — Tješitelj žalosnih 71 — Srcem uz srce s patnicima 73 — S one strane vela budućeg života 75 — Mir svetohraništa 77 — Mir je bio njegov dar 79

Peto poglavlje: LJUBIO JE GOSPODINA 83

Ljubav — veza savršenstva 83 — Jedino je važno: ljubiti Boga 84 — Nikakva uvreda Gospodina 85 — Ljubav sjedinjuje 88 — Žrtva za Gospodina 89 — Podnosio je tjelesne nedostatke 94 — Podnosio je bolest 95

Šesto poglavlje: DUH POBOŽNOSTI 99

Ljubav, pobožnost i molitva 99 — Neophodnost molitve 100 — Čudesna djela molitve 102 — Teške kušnje 104 — Povratak sunca 108 — Vazda je poticao na molitvu 109

Sedmo poglavlje: BLAŽENA GOSPODARICA 111

Nebeska Majka 111 — Posvećen Gospi 112 — Suotkupiteljica 114 — Štovao ju je na sve moguće načine 114 — Majčinsko srce 116 — Sinovsko pouzdanje 117 — Gospa ga je uslišavala 119 — U Lurdu 124 — »Gospa nas je spasila« 125

Osmo poglavlje: NEBESKI PRIJATELJI 127

Općinstvo svetih 127 — »Serafski« otac 128 — Prijateljstva na nebu 130 — Pouzdanje u časnog oca Marka iz Aviana 132

Deveto poglavlje: LJUBIO JE SVOGA BLIŽNJEGA . . . 137

Opravdanje ljubavlju 137 — Sveopća ljubav 138 — Ljubav prema siromasima 141 — Ljubav prema bolesnima 146 — Ljubav prema potlačenima 151 — Ljubav prema djeci 153 — Ljubav prema ožalošćenima 155 — Žrtva za patnike 157

Deseto poglavlje: SVE ZA DUŠE 161

Najviše vrednote 161 — »To je moj život!« 162 — Nije više mislio na jelo 164 — »Velike ribe« 166 — »Plačimo zajedno!« 167

Jedanaesto poglavlje: MIRIS PONIZNOSTI 171

Jasni pogledi o poniznosti 171 — Poniznost je istina 173 — Poniznost je pravednost 175 — Nosilac Božjih darova 176 — Posljednji od subraće 178 — Ponizno zahvaljivanje 179 — Poput sjene što prolazi 181 — Ponizno ponašanje 183

Dvanaesto poglavlje: SAVRŠEN REDOVNIK 185

Redovnički stalež 185 — Redovnički život, herojski život 186 — Zavjet siromaštva 189 — Zavjet čistoće 190 — Zavjet poslušnosti 193

Trinaesto poglavlje: ISPOVJEDNIK 199

Veličina ispovjedi 199 — Izvanredan ispovjednik 200 — Doktrinarna priprava 201 — Mudrost ispovjednika 203 — Poznavanje srdaca 204 — Dar savjeta 210 — Jakost 214 — Blagost srca 216 — Velikodušnost opraštanja 218 — Njegovo zvanje 219 — Njegova metoda 220 — Razumijevanje ljudske slabosti 228 — Pratio je svoje pokornike 229 — Želio je pravu pobožnost 231 — Bili su njegovi prijatelji 233

Četrnaesto poglavlje: PROROČKI DUH 239

Čudo i proroštvo 239 — Razdirao je koprenu budućnosti 240 — Na utjehu žalosnima 242 — Nevolje rata 245 — Dva tragična predskazivanja 246

Petnaesto poglavlje: PLEMENITOST I SVETOST OBITELJSKE LJUBAVI 249

Obitelj: sredstvo posvećenja 249 — Priprava na obitelj 250 — Unosio je mir 253 — Branio je potlačene 254 — Shvaćao je ljudske osjećaje 256 — Blagoslov obiteljskog ognjišta 257 — Volio je djecu 260 — Dobrota i strogost 261

Šesnaesto poglavlje: ŽRTVA ZA SVOJ NAROD 263

Preteča vremena 263 — Veliko otajstvo milosti 264 — Glas Božji 266 — »Gospodinov vjetar« 267 — Žrtvovati samoga sebe 269 — Novo zvanje 271 — Svrha njegova života 273 — Poseban zavjet 274 — S aktualnom nakanom 276 — Način obdržavanja zavjeta 278 — Poslušnost i molitva 279 — Prikazao je sebe kao žrtvu 280 — Žrtva s Isusom na oltaru 281 — Po Mariji 283 — »Sigurno će se dogoditi« 285

Sedamnaesto poglavlje: PREMA CILJU 289

Sveta i radina starost 289 — Pedeseta godišnjica redovničkih zavjeta 290 — Zlatna misa 292 — Uspon na Kalvariju 296 — Herojska volja 299 — Posljednja kušnja 302 — Tjeskoban vapaj blaženoj Gospodarici 304

Osamnaesto poglavlje: U SVJETLU BOŽJEM 307

Sučelice smrti 307 — Posljednji dani 308 — Blaženo preminuće 310 — Glas svega naroda 311 — Dostojan sprovod 313 — Opće oplakivanje 315 — Prve obljetnice 317

Devetnaesto poglavlje: USPOMENA NA PRAVEDNIKA OSTAJE DOVIJEKA 321

Dodatak I: JEKA S ISTOKA 325

Dekret za proglašenje blaženim i svetim sluge Božjega Leopolda iz Herceg-Novog, svećenika redovnika Male braće kapucina 328

Dodatak II: NEKOLIKO PISAMA OCA LEOPOLDA . . . 331

Gvidu Negriju 331 — Istome 332 — Antunu Settinu 334 — Istome 335 — Istome 336 — Andriji Korneru 338

Dodatak III: GLAS USLIŠANIH 339

Prilog: REDOVNIČKA ZAJEDNICA KOJOJ JE PRIPADAO SLUGA BOŽJI O. LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ . . 373

Kapucinski red 373 — Dolazak kapucina u hrvatske krajeve 374 — Hrvatska kustodija 378 — Hrvatska provincija 380 — »Ilirska« provincija 384 — Neki značajni muževi 385 — O. Stjepan Zagrebec 386 — Pater Gregur Kapucin 389 — O. Angelik Bedenik, biskup 390 — O. Augustin Dujmušić 393 — O. Bernardin Škrivanić 395 — O. Anzelmo Canjuga 398 — Sadašnje stanje 399

Kronološki podaci 405

Službeni izvještaj Sv. Kongregacije o čudesnim ozdravljenjima po zagovoru Blaženog Leopolda Mandića . . . 407

DODATAK IV 417

Fotografska dokumentacija

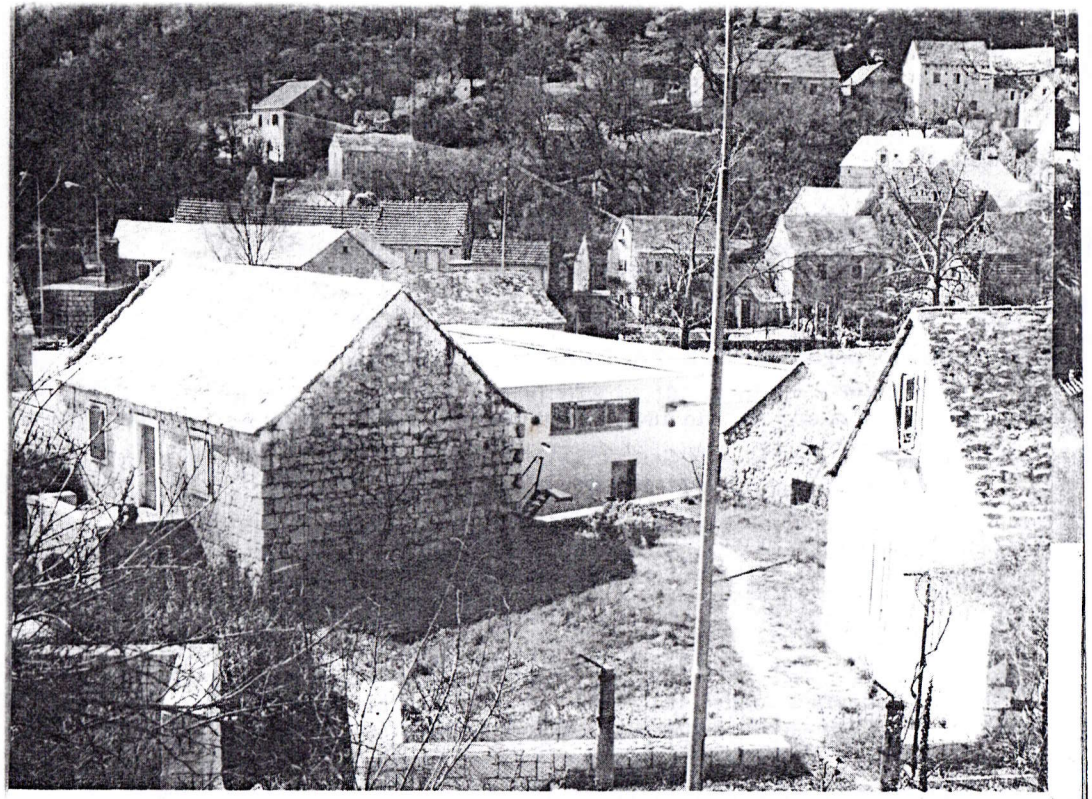

1. Selo Zakučac, blizu Omiša. Rod Mandića doselio se ovamo u davnini iz Bosne, bježeći pred naletom Turaka. Na slobodnom prostoru (prvi plan slike) bila je kuća i preša obitelji Mandića iz koje potječe Bogdan-Leopold, prije nego je odselila u Herceg-Novi.

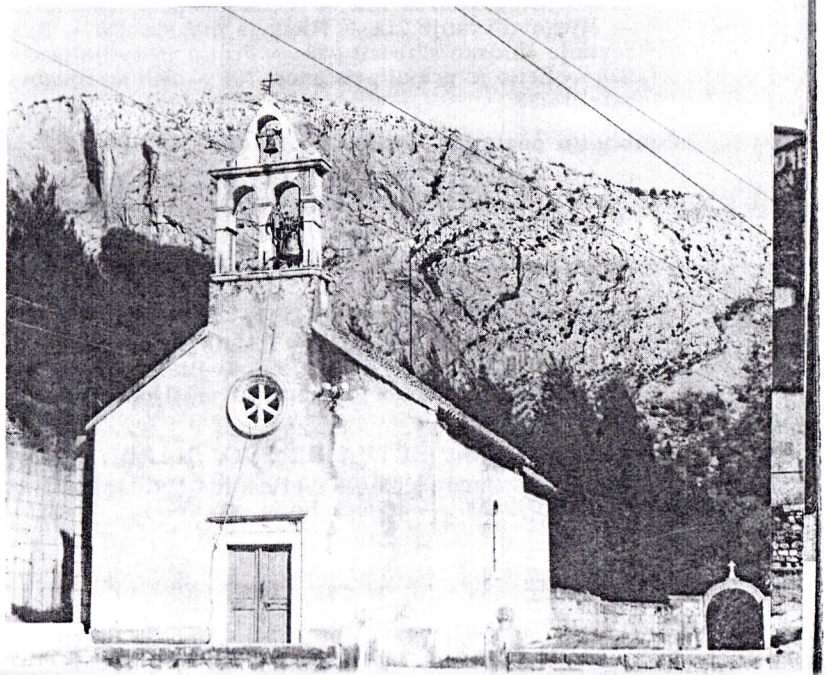

2. Nekad župna crkva u Zakučcu, poznata kao »Gospa od Pištete«, sada filijala župe u Omišu.

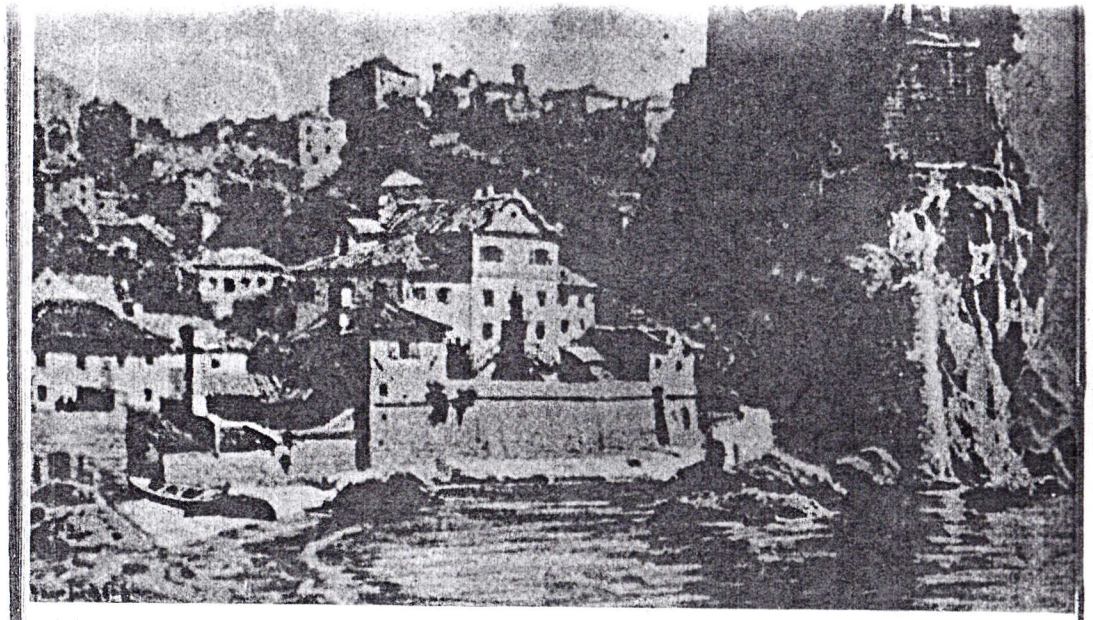

3. Nekadašnji izgled Herceg-Novog. U prvom planu (najveća kuća ograđena zidom) jest kuća u kojoj se rodio Bogdan Mandić. Ispred kuće bila je mala plaža gdje se Bogdan igrao sa svojim drugovima iz djetinjstva. Gore, na stjenovitoj uzvišici, ruševine mletačke utvrde.

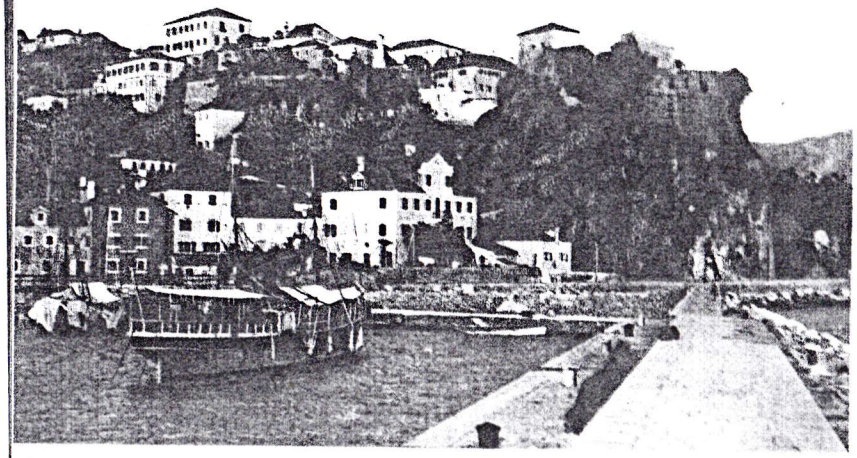

4. Rodna kuća o. Leopolda Mandića kako je izgledala potkraj 19. stoljeća, nakon izgradnje luke i lukobrana.

5. Pogled na zapadni dio Herceg-Novog s uzvisine na kojoj se nalaze ruševine mletačke utvrde. U prvom planu lijepo se vidi rodna kuća oca Leopolda. Ona je sada, kako se vidi, već podignuta za još jedan kat i sva modernizirana. Ispred nje nema više zida, koji je uklonjen prigodom gradnje željeznice i ceste. Tako je nestala i mala plaža pred kućom.

6. Rodna kuća Bogdana-Leopolda Mandića: pogled s mora.

7. Današnja župna crkva sv. Jeronima u Herceg-Novom. Obnovljena je polovinom prošlog stoljeća. Stara je crkva u vrijeme turske vladavine bila pretvorena u džamiju.

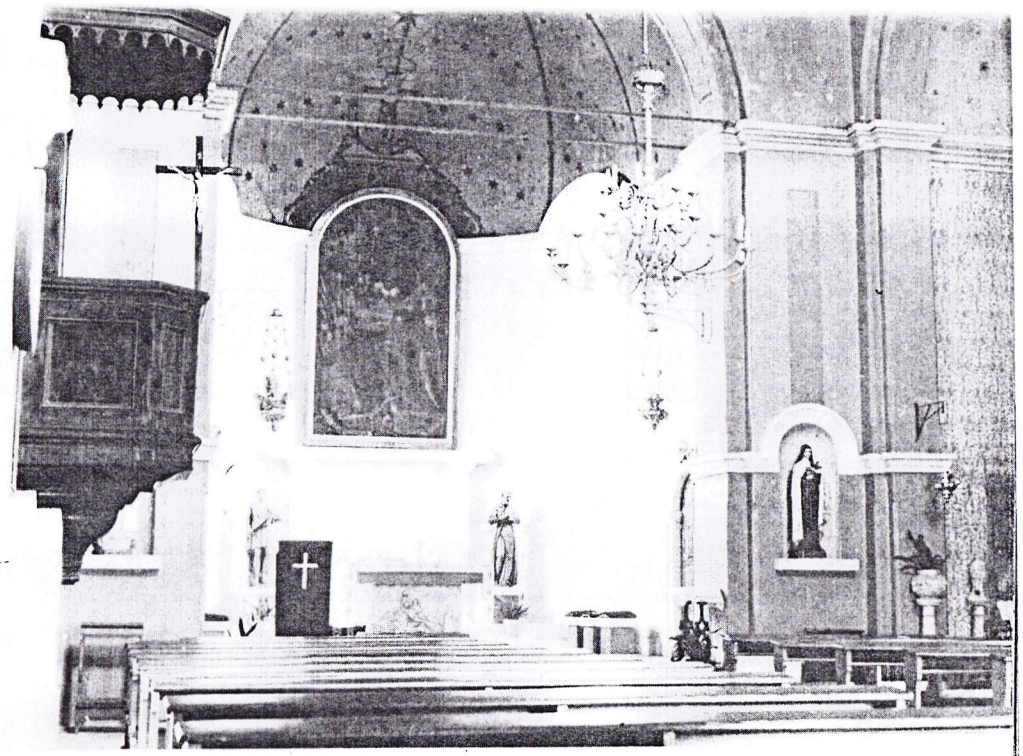

8. Unutrašnjost župne crkve sv. Jeronima u Herceg-Novom, sadašnje stanje (gore).

9. Gospa od Škrpjela u Boki Kotorskoj.

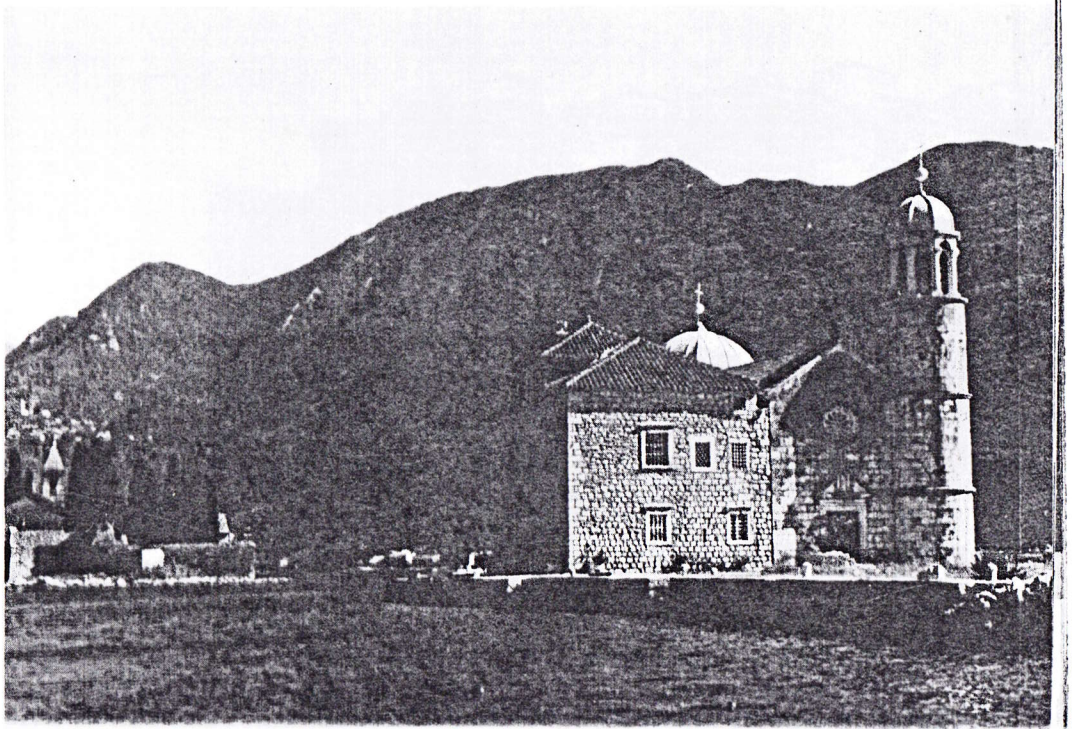

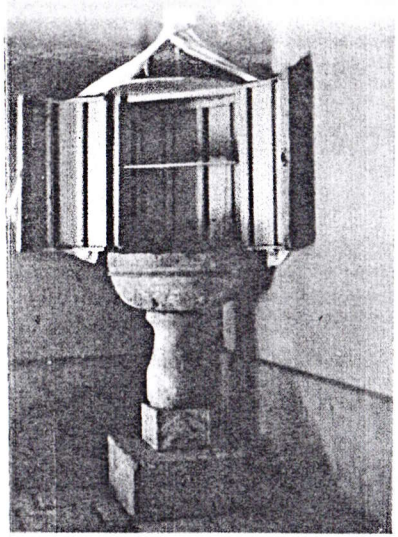

10. Krstionica gdje je kršten otac Leopold.

11. Pristup i pročelje nekadašnje kapucinske crkve u Herceg-Novom.

12. Dvorišna fasada nekadašnjeg kapucinskog samostana u Herceg-Novom, sada župni stan.

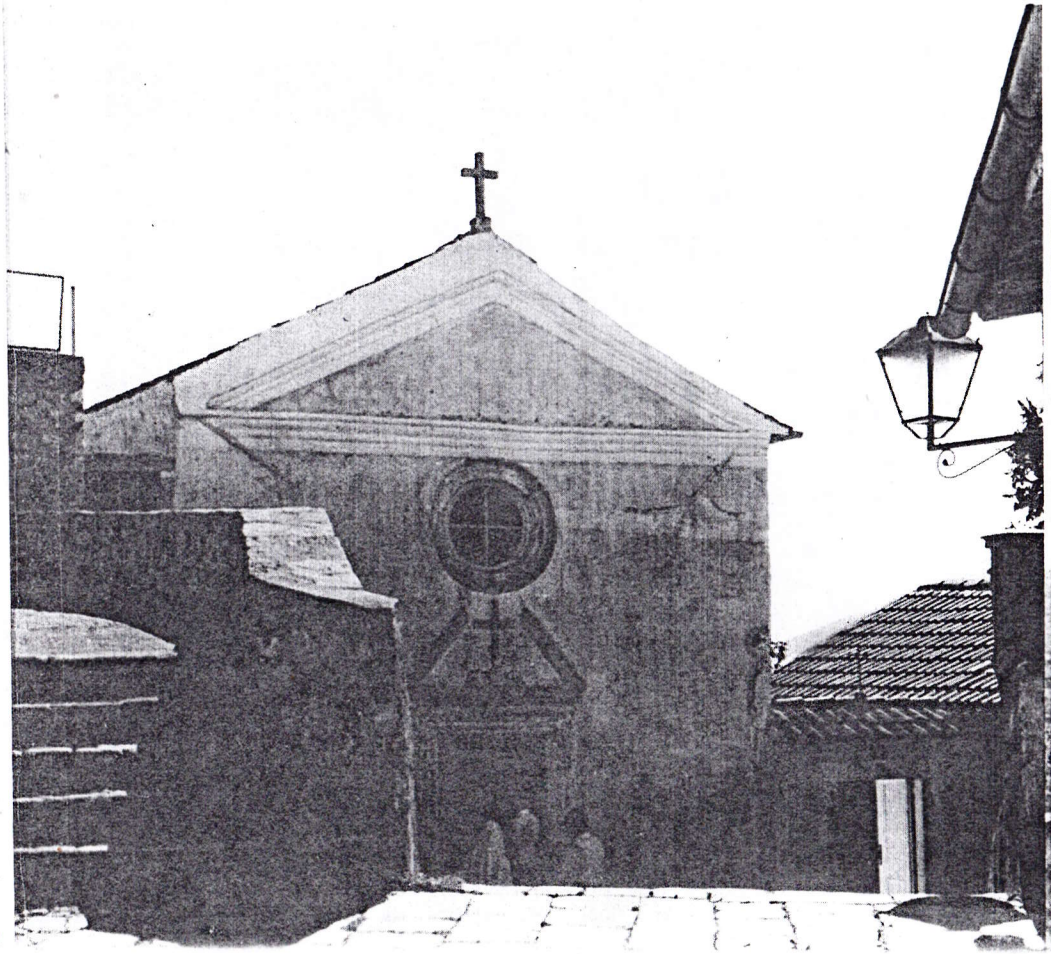

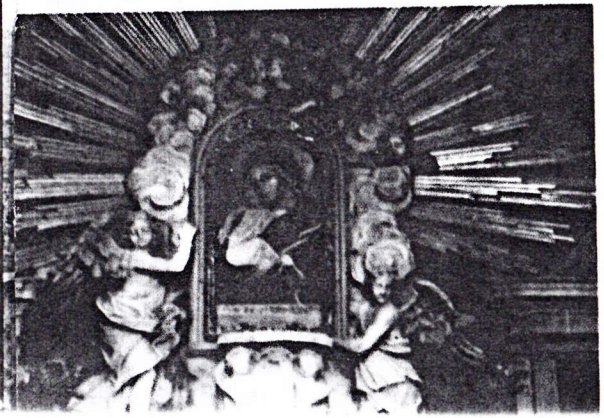

13. Pogled na nekadašnji kapucinski samostan u Herceg-Novom (lijevo).

14. i 15. Gospin oltar (dolje lijevo) u crkvi bivšeg samostana kapucina u Zadru (dolje desno). Otac Leopold bio je poglavar u tom samostanu od 1897. do 1900.

16. Panorama Padove, gdje je o. Leopold živio četrdeset godina predavši se potpuno službi ispovijedanja.

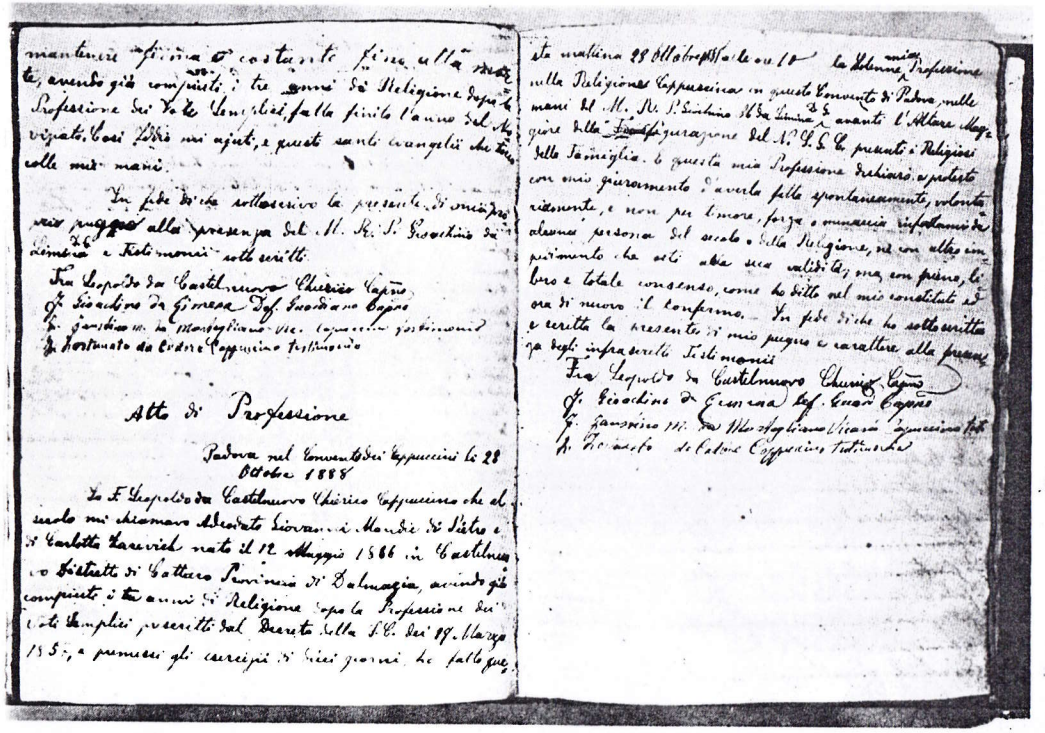

Atto di Professione

Padova nel Convento dei Cappuccini li 28 Ottobre 1888

17. Stranice 244 i 245 »Knjige zavjeta« iz kapucinskog samostana u Padovi, na kojima je o. Leopold zapisao svoje zavjetovanje 28. listopada 1888.

18. Fotografija oca Leopolda iz 1890. prigodom svećeničkog ređenja. Nju je poslao svojim roditeljima jer nije mogao osobno doći u Herceg-Novi da ondje služi svoju prvu svetu misu.

19. Otac Leopold s braćom, sestrama, nećacima i ostalim rođacima 1905. godine kad je bio u Herceg-Novom prigodom smrti svoje majke.

20. Otac Leopold (prvi zdesna) u Bossanu del Grappa 1905. s redovnicima kapucinskog samostana u tom mjestu i s mons. Andreom Giacintom Longhinom, kapucinom, novim biskupom u Trevisu.

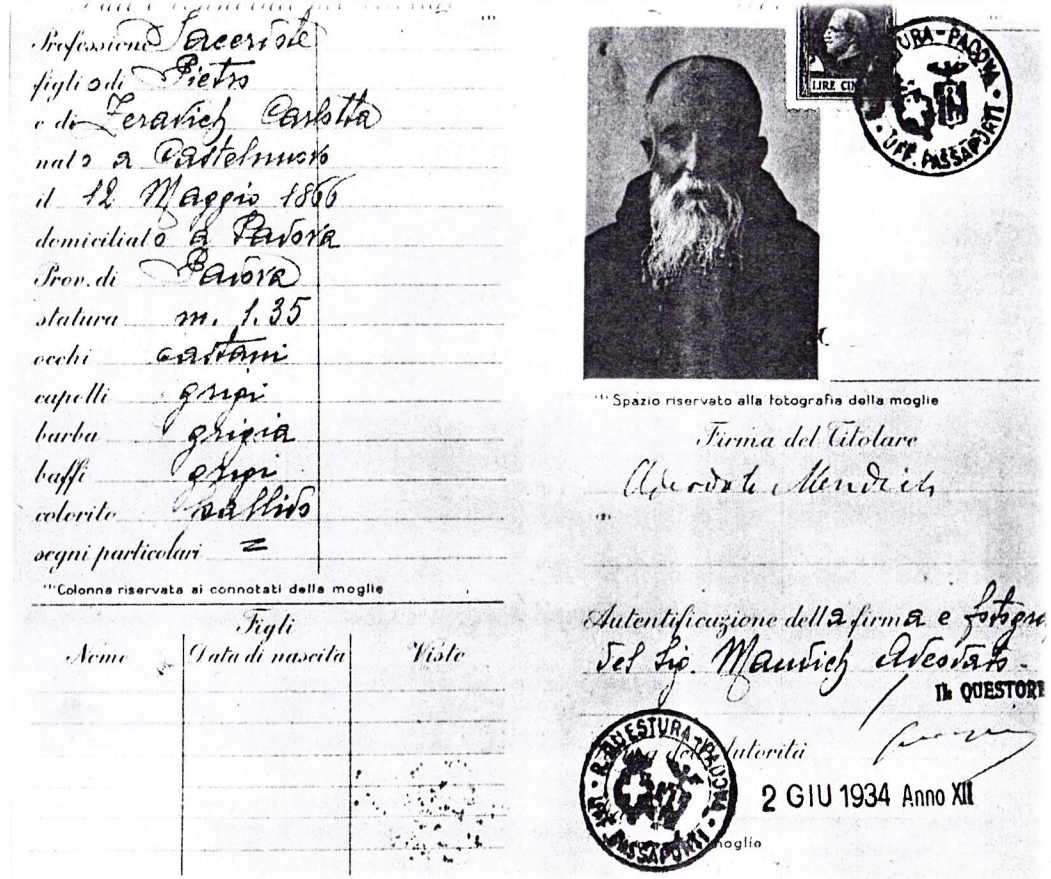

21. Putnica (pasoš) oca Leopolda prigodom njegova hodočašća u Lurd 1934. godine.

22. Kopar. Samostan kapucina (do 1945). Pogled s vrtne strane.

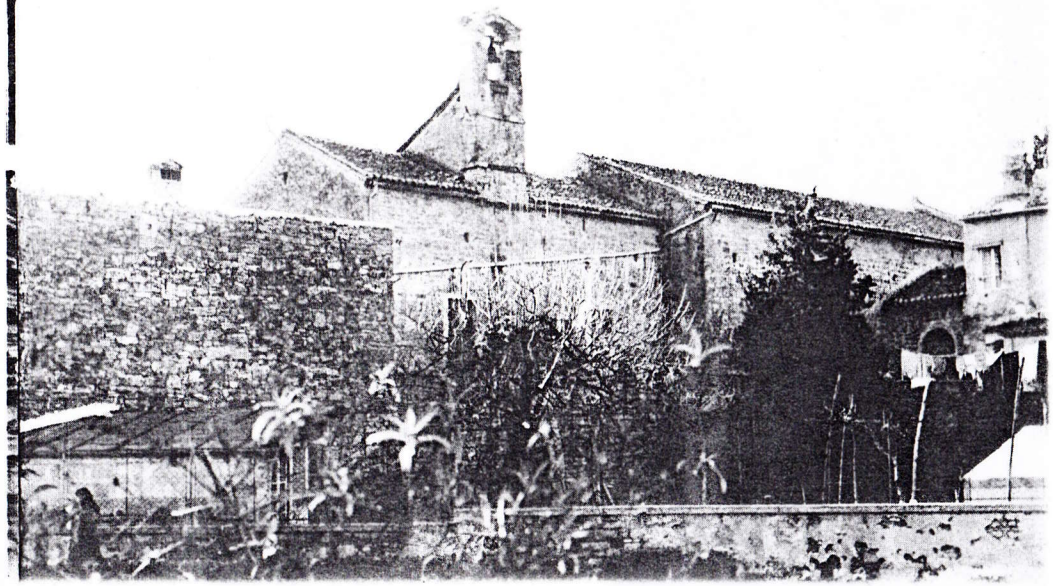

23. I biskupi venecijske pokrajine (Triveneto), kad su se skupili na godišnje duhovne vježbe u mjestu Villa Fietta (pokraj Asola, Treviso), željeli su u svojoj sredini imati oca Leopolda kao ispovjednika.

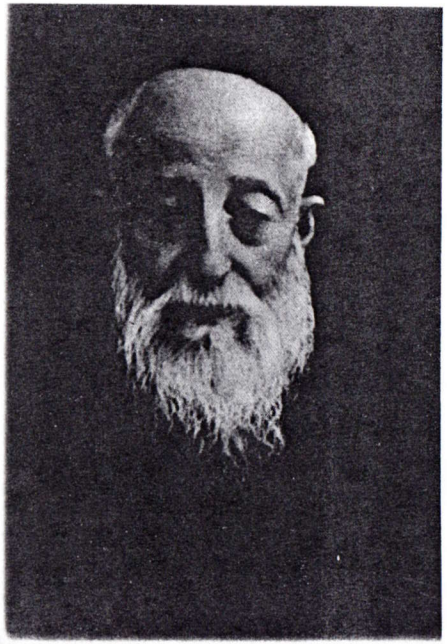

24. Fotografija o. Leopolda iz 1940. godine, snimljena prigodom pedesete obljetnice njegova svećeništva.

25. Kut sobice-ispovjedaonice o. Leopolda dok je bio na životu. Na polici se nalazi »Summa theologica« svetog Tome. Na zidu slike Gospe Lurdske, ispred kojih je o. Leopold nastojao imati uvijek svježe cvijeće.

26. Sobica-ispovjedaonica o. Leopolda (današnji izgled). Maknuta je polica s knjigama i stolicama, da bi se dobilo više prostora za brojne posjetioce, koji su svojim potpisima i molbama sluzi Božjem ispunili 250 debelih svezaka, svaki od oko tisuću stranica.

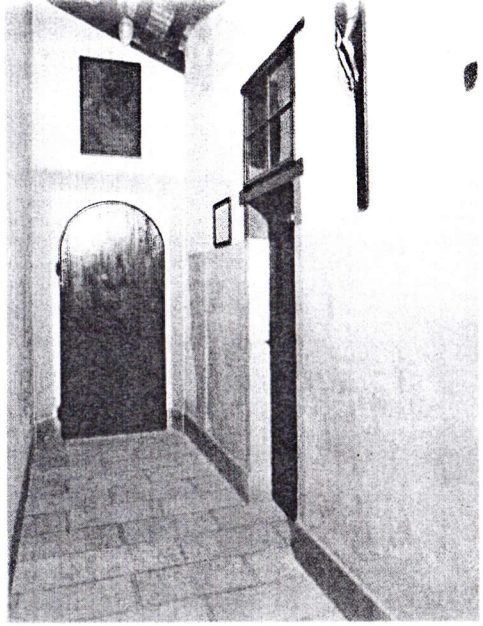

27. Mali hodnik ispred sobice-ispovjedaonice o. Leopolda. Takav je bio i za njegova života.

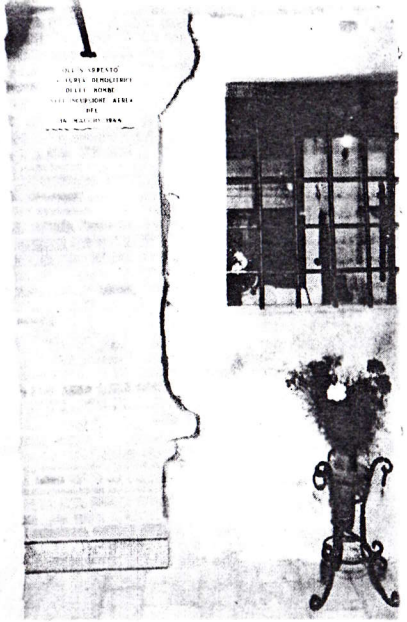

28. Sobica-ispovjedaonica o. Leopolda iz vana. Ploča na zidu spomen je na zračno bombardiranje 14. svibnja 1944. kad je bilo srušeno sve uokolo osim sobice (ožbukan dio s prozorom).

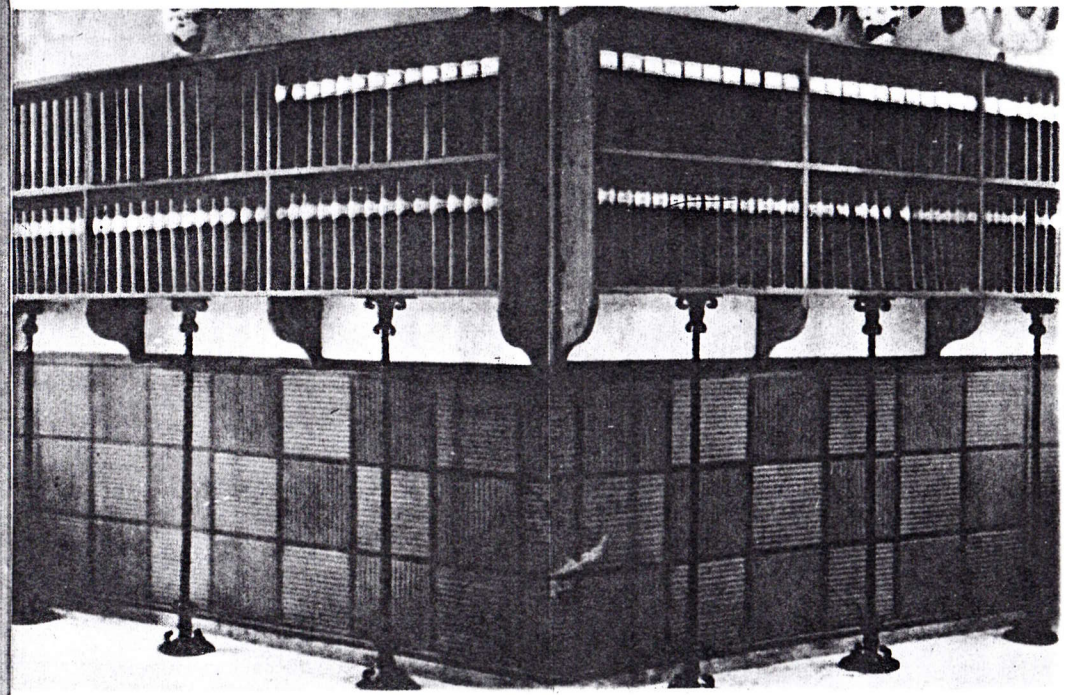

29. Zbirka od 250 svezaka (svaki po tisuću stranica) što su ih ispisali posjetioci sobice-ispovjedaonice o. Leopolda moleći za zagovor ili zahvaljujući za milosti. Gotovo svakog mjeseca ispuni se po jedan svezak.

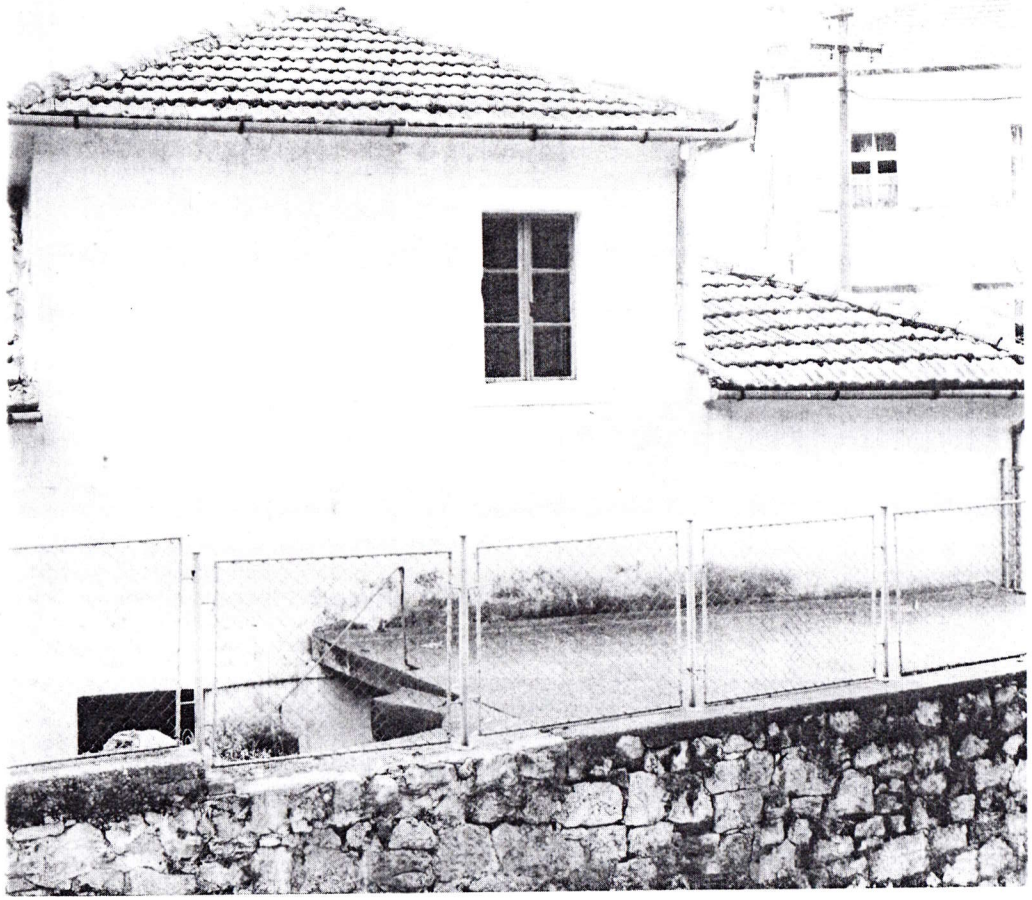

30. Kuća Leopoldova brata Nikole u Herceg-Novom. Tu je, za posljednjeg posjeta svom kraju, 1927. godine, kratko boravio o. Leopold (sobica iza prozora u prvom planu slike).

31. Obitelj Pave Mandića (s njima na slici i Božo Mandić). Ta obitelj, koja je podrijetlom također iz Zakučca kao i obitelj iz koje potječe Leopold, odselila je iz Zakučca u Omiš, gdje i sada živi.

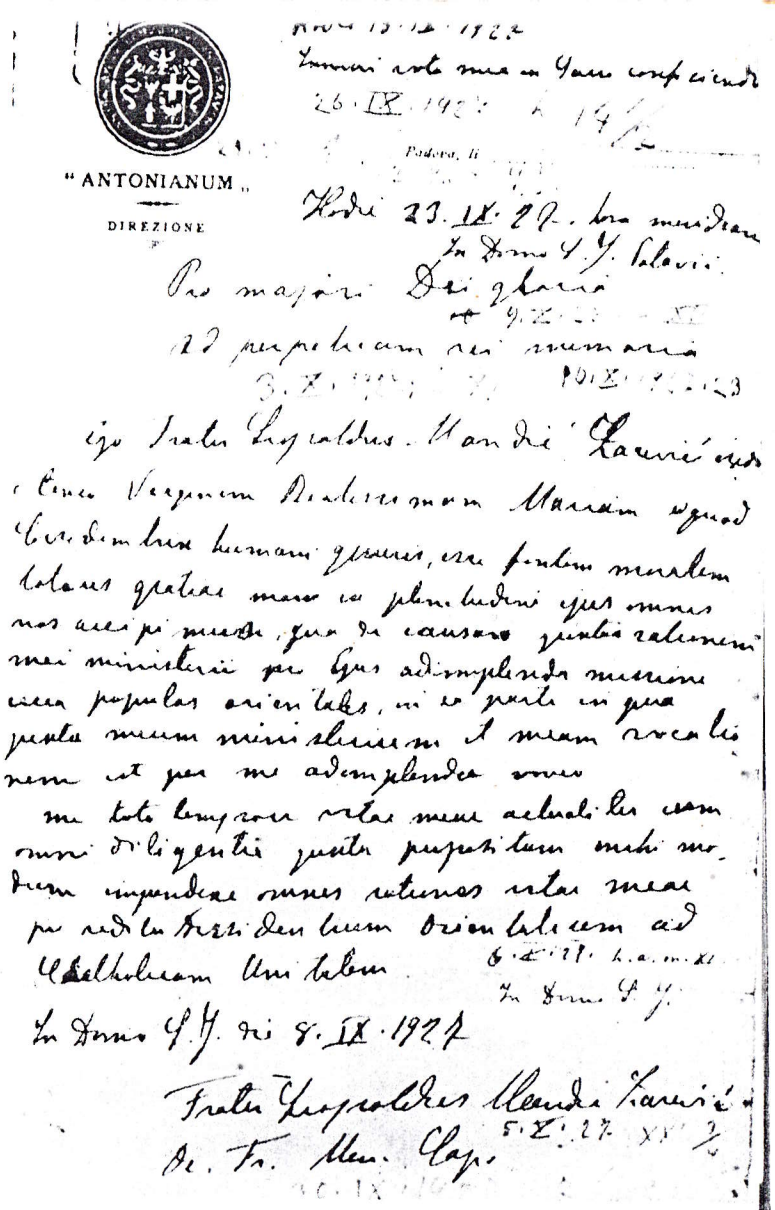

"ANTONIANUM"

DIREZIONE

32. Jedan od mnogih listića na kojima je o. Leopold ispisivao svoje zavjete za sjedinjenje kršćana, osobito istočne i zapadne Crkve, u jednu Kristovu Crkvu. Otac Leopold pisao je svoje zavjete, kao i nakane misa, latinskim jezikom.

Dopisani nadnevci svjedoče kako je on često, nemajući vremena za pisanje svega zavjeta, dopisivao samo datum, želeći time obnoviti zapisani zavjet.

Prijevod zavjeta na slici:

Danas, 13. rujna 1927., obnovih svoje zavjete služeći svetu misu.
Danas, 23. rujna 1927. poslije podne u kući Družbe Isusove u Padovi.
Na veću slavu Božju i za vječni spomen.
Ja, brat Leopold Mandić Carević, vjerujem i držim da blažena Djevica Marija, kao suotkupiteljica ljudskog roda, jest moralni izvor svih milosti, te od njezine punine svi mi primismo. Zato — u službi ispunjenja njezina poslanja prema narodima Istoka, koliko mi moje služenje i zvanje najviše zadaju — obećavam i zavjetujem se da ću svakog časa, sa svom marljivošću, kako sam to sebi odredio, upotrijebiti sve sile svoga života za jedinstvo svih kršćana u jednoj Kristovoj Crkvi.

Fra Leopold Mandić Carević

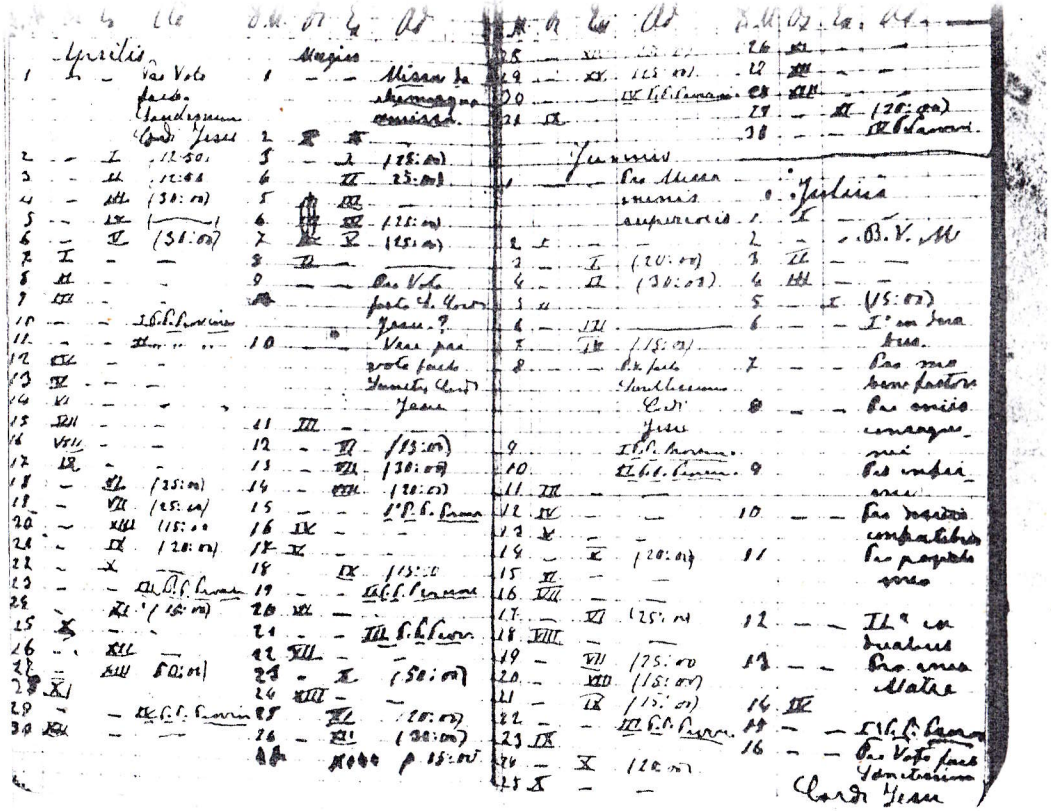

33. i 34. Bilježnica u koju je o. Leopold svaki dan upisivao nakane misâ. Na, ovim dvama listovima gore ispisane su nakane za mjesec travanj, svibanj, lipanj i dio srpnja 1934. Iz tih se listova jasno vidi kako je on mise koje su po nakani bile prepuštene njemu na slobodu (običaj u mletačkoj pokrajini kapucina) namjenjivao ponajprije sjedinjenju istočnih naroda: tako 1. travnja, 9. i 10. svibnja, 8. lipnja, 11. i 16. srpnja. Iz nakana zrcali i njegova ljubav i zahvalnost: 7. srpnja namjenjuje misu za jednog svog dobrotvora, 9. za svoje roditelje, 10. za svoju subraću, 13. za pokojnu majku. Vidi se i istančanost njegove savjesti, jer 1. svibnja služi misu da zadovolji obvezi od jedne mise čiju je milostinju izgubio.

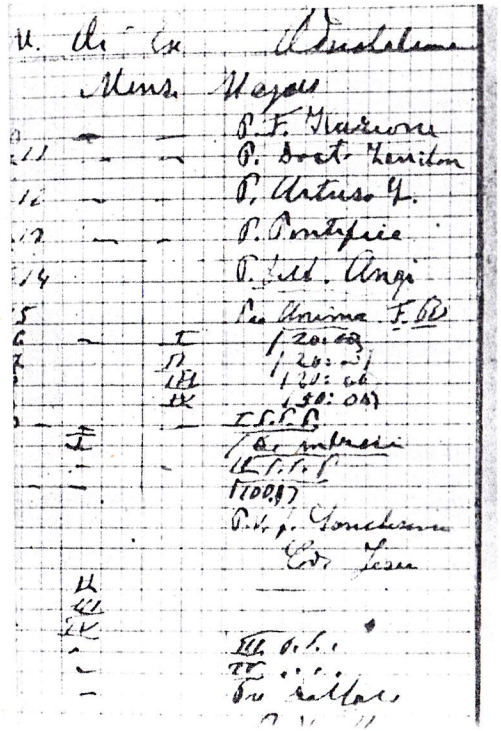

Na sl. 34 (lijevo) vide se posebno nakane iz zahvalnosti nakon povratka iz bolnice 1942.: za fra Ilariona koji ga je njegovao, za prof. Zanibonija, bolničara Artusa, dr. Angija i druge.

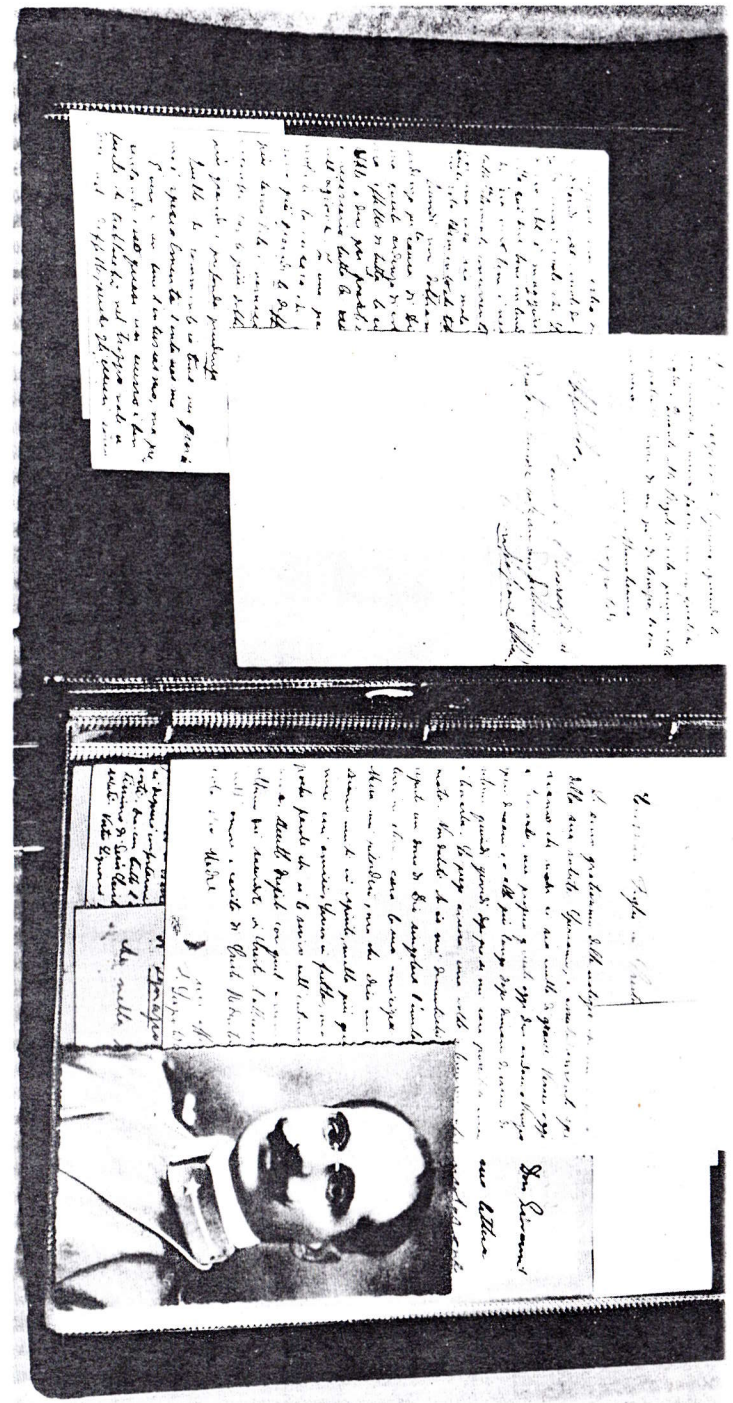

35. Rukopisi o. Leopolda koji se čuvaju u arhivu vicepostulature u kapucinskom samostanu u Padovi.

Ovdje je dio jednog pisma što ga je o. Leopold napisao sluzi Božjemu Guidu Negriju, čiju je fotografiju (v. sliku) čuvao s ljubavlju.

36. Fotografija o. Leopolda nekoliko dana prije smrti. Pogled mu je još živ i prodoran.

37. Kapelica u kapucinskoj samostanskoj bolnici u Padovi. Tu je o. Leopold provodio duge noćne sate u bdjenju i molitvi, a svoje posljednje mise služio je s velikim naporom.

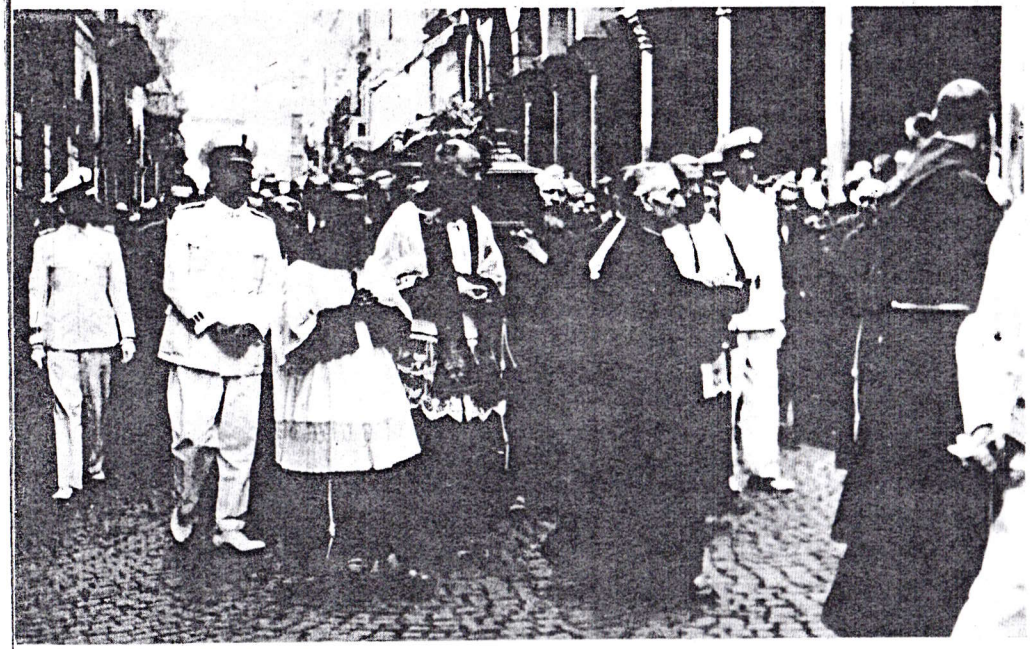

38. Posmrtne ostatke o. Leopolda nose na službu Božju u crkvu servita u Padovi, jer kapucinska crkva nije mogla primiti mnoštvo svijeta koje je došlo na sprovod.

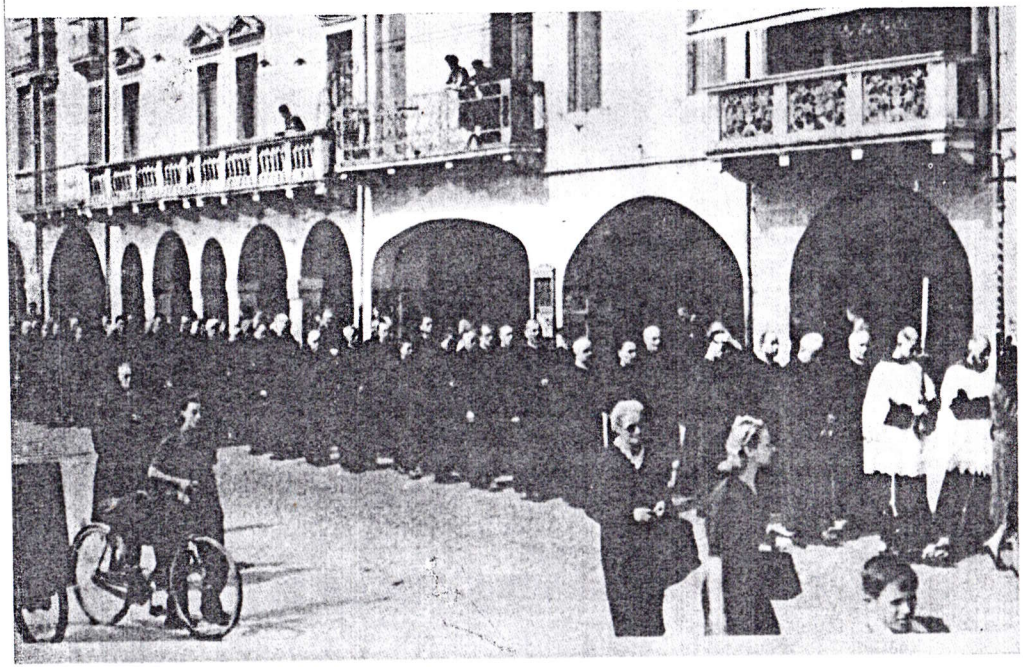

39. Duga povorka svećenika na sprovodu o. Leopolda.

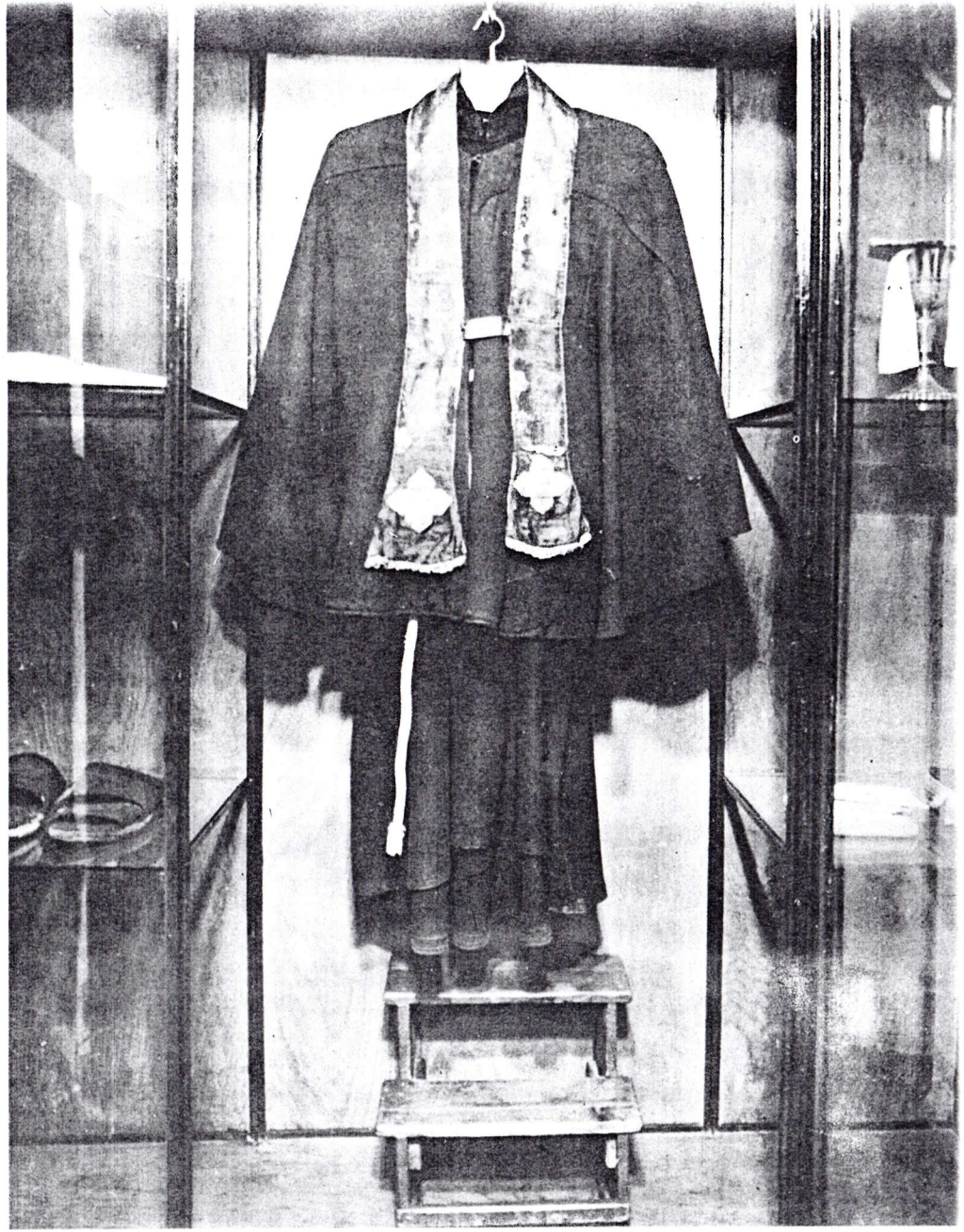

40. Posljednja odjeća o. Leopolda (habit, ogrtač, pojas, sandale), kalež s purifikatorijem, časoslov i mali stalak koji mu je služio da može otvoriti svetohranište, jer je bio niska rasta.

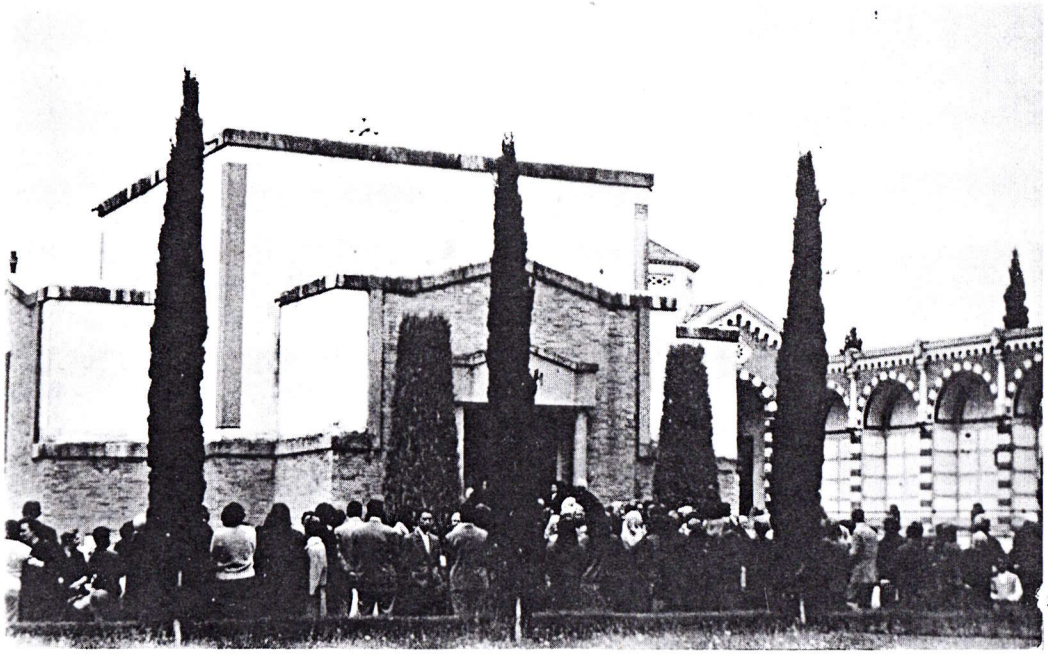

41. Svećenička grobnica-kapela na gradskom groblju u Padovi, gdje su 21 godinu počivali posmrtni ostaci o. Leopolda. Kasnije, 1963. godine, preneseni su u novosagrađenu kapelicu u neposrednoj blizini sobice gdje je o. Leopold ispovijedao.

42. Samostanska kapelica u kojoj se sada čuvaju posmrtni ostaci o. Leopolda Mandića.

43. Kapucinska crkva u Padovi. Bila je razrušena bombardiranjem 12. svibnja 1944., ali je odmah obnovljena. Sobica-ispovjedaonica o. Leopolda, lijevo od pročelja, ostala je netaknuta usred ruševina crkve.

44. Skupina ministranata iz naše zemlje prilikom posjeta grobu o. Leopolda na povratku s ministrantskog hodočašća u Rim.

45. Naši hodočasnici u dvorištu pokraj kapelice-grobnice o. Leopolda, na povratku s jubilarnog, svetogodišnjeg hodočašća u Rim 1975.

46. Skupina pravoslavnih svećenika i ostalih gostiju iz okolice Banje Luke prilikom posjeta grobu o. Leopolda u Padovi.

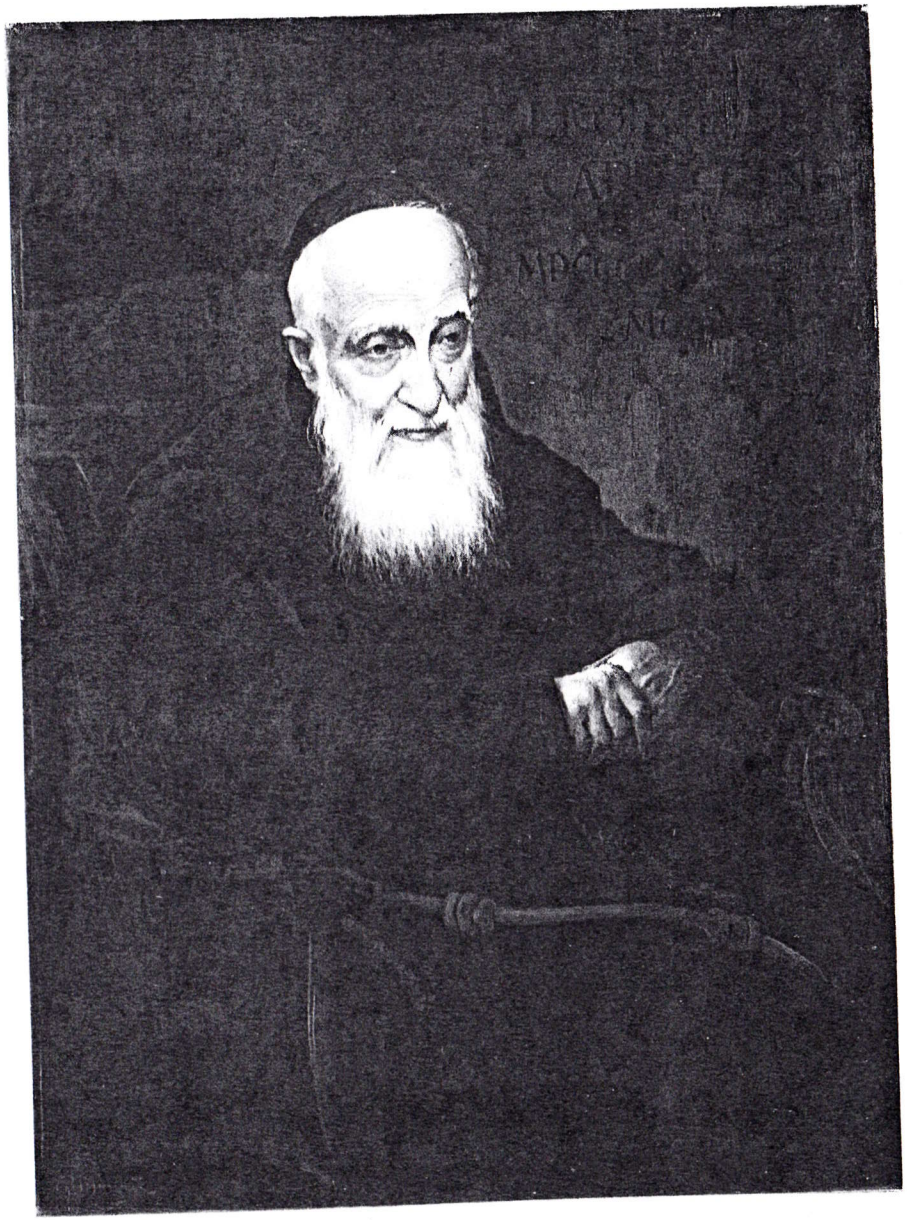

47. Brojni su umjetnici kistom i dlijetom oživili lik o. Leopolda. Ovu sliku izradio je prof. Mincato iz Padove.

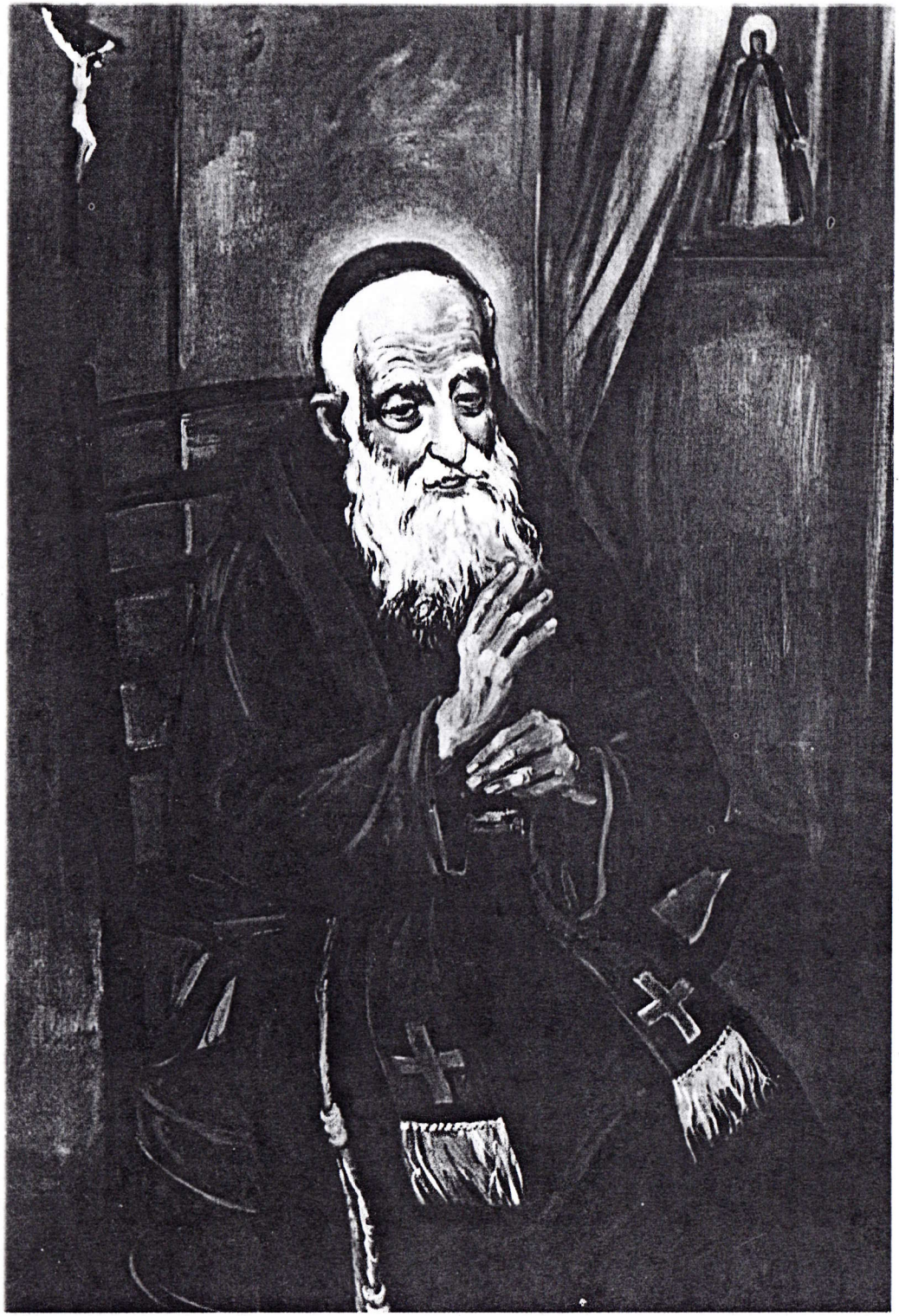

40. Živi redaci o Leopoldu

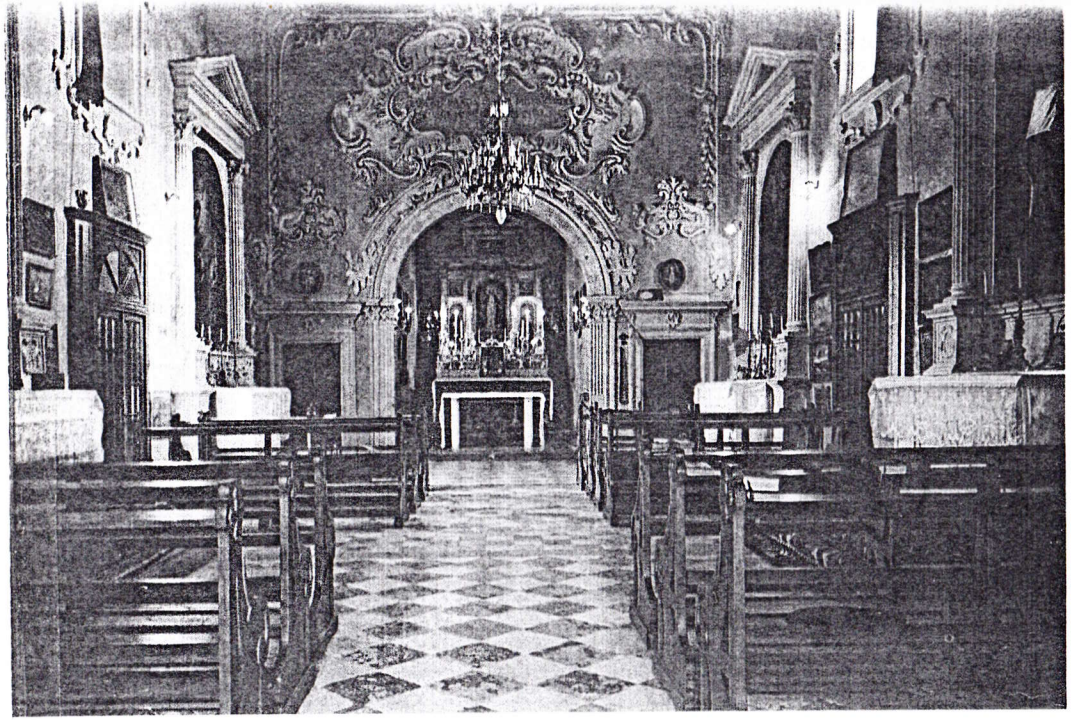

50. Unutrašnjost kapucinske crkve u Dubrovniku (stranica lijevo, gore).

52. Štovanje i sve veće poznavanje o. Leopolda među Hrvatima počelo je osobito nakon poticajne propovijedi zagrebačkog nadbiskupa 1946. godine u zagrebačkoj katedrali.

51. Kapucinska crkva u Rijeci (stranica lijevo, dolje).

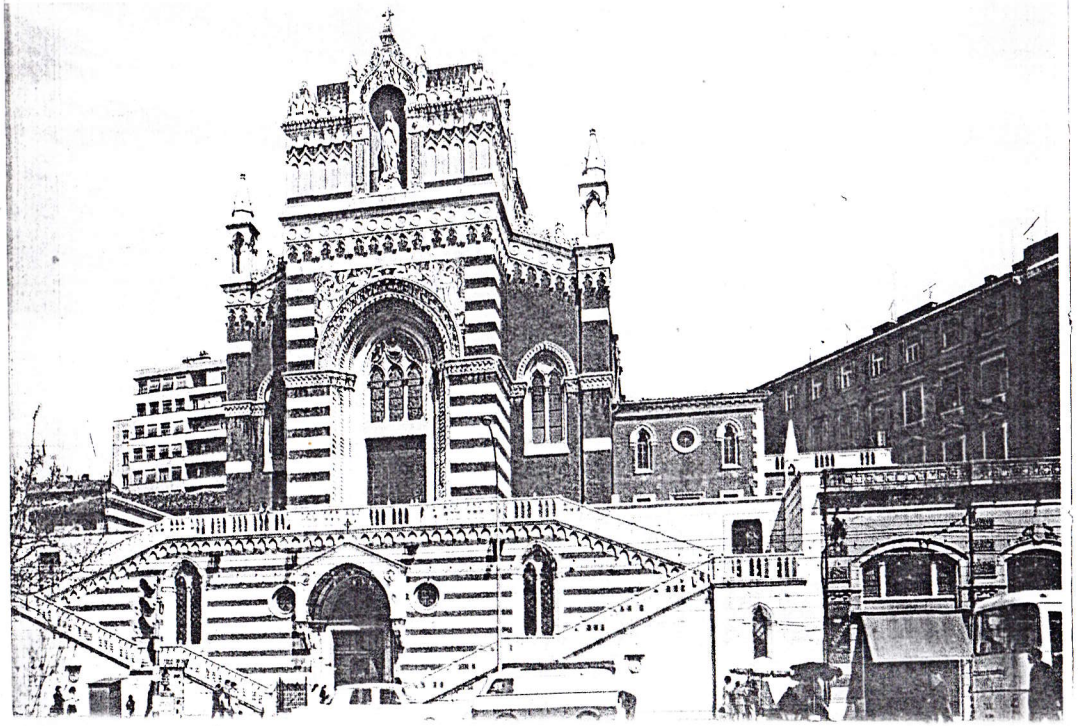

53. Ananija Verbinski, O. Leopold Mandić (detalj). Na toj slici, od koje se ovdje vidi samo detalj, prof. Verbinski, Rus pravoslavac iz Herceg-Novog, prikazao je mjesta gdje je živio o. Leopold: župnu i bivšu kapucinsku crkvu u Herceg-Novom, te Piazzu dei signori u Padovi. Povrh o. Leopolda nalazi se lik Djevice Marije, a kroz rešetke Leopoldove ćelije nazire se obala njegove omiljele Boke Kotorske.

54. Leopold Mandić. Vitraj I. Dulčića u samostanskoj kapeli franjevačkog samostana u Vrbanićevoj ulici u Zagrebu.
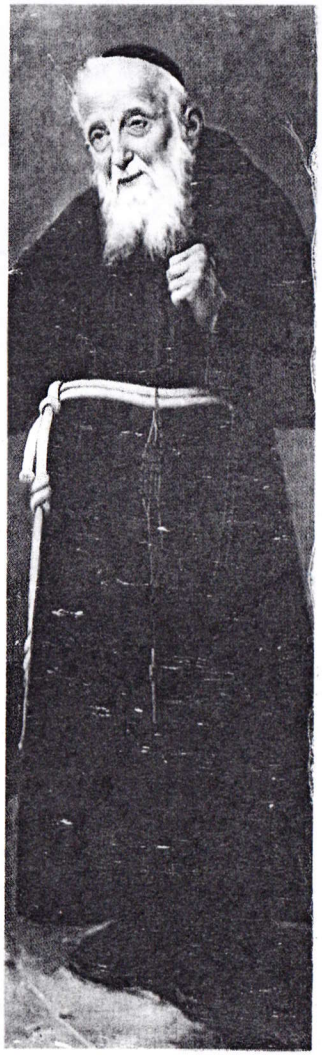
55. Lik oca Leopolda Mandića u karakterističnom držanju kako su ga ljudi upamtili: blagi, dobroćudni pogled skromnog kapucina niska rasta, uvijek spremnoga za pomoć i razumijevanje.